

Gülayşe Koçak

Siyah Koku

ROMAN

SİYAH KOKU

Gülayşe Koçak (1956, New York) Okul öncesi çocukluğu Addis Ababa'da geçti; ilkokulu Kopenhag'da, ortaokulun bir bölümünü TED Ankara Koleji'nde okudu. Lise eğitimini Hannover'de bir *gymnasium*'da alırken, Hannover Müzik ve Tiyatro Yüksekokulu'nda misafir öğrenci olarak piyano eğitimini sürdürdü. Liseyi Ankara Tevfik Fikret Lisesi'nde tamamlayan Koçak, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Basın Yayın Yüksek Okulu'ndan 1979'da mezun oldu. Ankara'da Kanada Büyükelçiliği'nde on yıl, White and Case Hukuk Şirketi'nde üç yıl çalıştı. Amatör oda müziği grubıyla birlikte konserler verdi, ayrıca üç yıl boyunca Anglikan Kilisesi'nin pazar ayinlerinde org çaldı. 2003'ten itibaren öğretim görevlisi olarak İstanbul Sabancı Üniversitesi Yazma Becerileri Merkezi'nde ve daha pek çok kurumda Yaratıcı Yazma atölye çalışmaları düzenlemeye başladı. 2014'te Sabancı Üniversitesi'nden emekli oldu. Halen pek çok kurumda, çeşitli yaş ve meslek gruplarından kişilere yönelik Yaratıcı Yazma, Yaratıcı Düşünme atölyeleri düzenlemekte, öğretmen seminerleri vermektedir, Etkili Yazma Teknikleri, İş Yazışmaları Teknikleri, Çalışma Yönetimi eğitimleri vermektedir. Ayrıca, 2007'den bu yana "Sabancı Üniversitesi Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Araştırmaları Forumu" kapsamında İstanbul'da ve Türkiye'nin çeşitli illerde öğretmenlere, okul yöneticilerine ve karar mercilerine, eğitimde toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimlerini sürdürmektedir.

Virgül, PsikeArt, Mahsus Mahal gibi pek çok dergide, ayrıca edebiyat sitesi *iktidarsiz.com*'da denemeleri, makale ve kitap tanıtım yazıları yayımlanmıştır; çeşitli kitaplara bölümler yazmıştır. İngilizce ve Almancadan çeşitli sosyal bilim sahalarında makale çevirileri yapmıştır.

Yapıtları

Roman: *Çifte Kapıların Ötesi* (1993), *Gözlerindeki Şu Hüznü Gidermek İçin Ne Yapmalı?* (1997), *Topaç* (2002), *Siyah Koku* (2012). **Denemeye:** *Yaratıcı Yazmanın Hazzi* (2013). **Çeviri:** *Türkiye Kronolojisi 1938-1945*, Gotthard Jaeschke (1990); *Kamusal Şeyler, Özel Şeyler*, Raymond Geuss (2007).

*Gülayşe Koçak'ın
YKY'deki kitapları:*

Siyah Koku (2012)

Çifte Kapıların Ötesi (2013)

Gözlerindeki Su Hüznü Gidermek İçin Ne Yapmalı? (2015)

Topaç (2016)

GÜLAYŞE KOÇAK

Siyah Koku

Roman

Yapı Kredi Yayınları - 3534
Edebiyat - 1016

Siyah Koku / Gülayşe Koçak

Kitap editörü: Filiz Özdem

Kapak tasarımcı: Nahide Dikel

Baskı: Mas Matbaacılık Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Hamidiye Mah. Soğuksu Cad. No: 3 Kağıthane-İstanbul
Telefon: (0 212) 294 10 00 e-posta: info@masmat.com.tr
Sertifika No: 12055

1. baskı: İstanbul, Şubat 2012
2. baskı: İstanbul, Mart 2017
ISBN 978-975-08-2195-0

© Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş. 2011
Sertifika No: 12334

Bütün yayın hakları saklıdır.

Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında
yayınçının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.
Kemeraltı Caddesi Karaköy Palas No: 4 Kat: 2-3 Karaköy 34425 İstanbul
Telefon: (0 212) 252 47 00 (pbx) Faks: (0 212) 293 07 23
<http://www.ykykultur.com.tr>
e-posta: ykykultur@ykykultur.com.tr
İnternet satış adresi: <http://alisveris.yapikredi.com.tr>

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık
PEN International Publishers Circle üyesidir.

*Kerem Koçak ve Sinan Koçak
İyi ki varsınız.
Bu kitap, tabii ki size...*

1

Balrengi, çok güzel gözleri vardı anneannemin. Nadiren fotoğraflarına baktığında, ki zaten elimde topu topu beş altı tane ya kaldı ya kalmadı, gözleri kaşları yerli yerinde, yüzünün simetrisi bozulmamış, bakışları ışıl ışıl bir yaşlı kadın yüzü görmeyi hâlâ yadırıyor, bugün yaşamadığını şükrediyorum. Fotoğraflarının niçin hiçbirini çerçeveletip görünür bir yere koymadım, emin değilim. Belki, anısına nazar değer diye... O kadar anlamlı, derin, sevecen ve canlı bakışları var ki, onu tanımayan biri, nispet olsun diye bilhassa öyle poz verdiği zannedebilir. Düşünüyorum da, belki bu yüzden artık kimsenin evinde, en azından ortalık yerlerde, eski fotoğraflara rastlanmıyor pek.

Bu fotoğrafları Tuncay'a nedense hiç göstermedim. Oysa görseydi eminim ki o da çok etkilendirdi. Hatta kim bilir... belki bana farklı gözle bakardı. Acaba günün birinde vesile olur da, ona çocukluğumdan kalma şu birkaç minik hatırlayı gösterir miyim? Bu sabah fark ettim, aylardır, hâlâ onun hoşlanacağı türde kıyafetler giyiniyorum – genelde mavi kot pantolon üzerine beyaz veya siyah tişört. Saçlarımı hâlâ onun sevdiği gibi, omuzlara hafifçe degecek boyda tutuyorum.

Biraz önce bilgisayarımı açtım; bir sürü e-posta gelmiş, ama “gonderen” kısmında onun adı geçmiyor. Zaten ondan e-posta gelseydi, adını floresan kalemlle üstü boyanmış gibi seçiverirdi gözüm hemen. Kaç zamandır haber almamaya alıştım sanıyorum, ama işte bu sabah, üzerime birden ağır bir yılınlık çöktü; kendimi şu koskoca dünyada küçük, yalnız, yapayalnız his-

settim – ki öyleyim zaten. Sıcak evinde, bir elinde çay bardağı, oturmuş e-postalarına bakan ben değilmişim de dünyanın en korunaksız, en evsiz barksız insanıymış gibi...

Hayatımda bir adam, hayatımda bir Tuncay var. Gerçi işte, “hayatımda” denebilir mi, ondan bile çok emin değilim ya... çünkü birinin “hayatınızda” olduğunu söylüyorsanız, genelde, sık sık görüştüğünüz, pek çok özel şeyi paylaştığınız biridir akla gel. Oysa öyle bir durumumuz yok. Daha doğrusu, tam yok.

Hoş, hangi erkekle oldu ki?

“Baban?” diye soracaksınız. Onu hiç tanımadım, ben üç yaşındayken ölmüş. Hayal meyal bazı bulanık imgeler var hafızamda; puslu bir tren istasyonundayız, onu karşılamaya gitmişiz annemle... bir şekilde birilerinin omuzlarının üzerine alındığımı, “Bak, baban...” diye onu gösterdiklerini... haki renkli üniformasını hatırlıyorum. Beni görünce önumde çömelip gözlerimin içine bakarak gülümsemiş, iki elimle sıkı sıkı yapıştığım kırmızı bez çantamı göstererek, “Bu senin köpeğin mi?” diye sormuştı. Gösterdiği yere bakmıştım. Bu çantayı keçemsi bir kumaştan annem dikmiş, üzerine de yeşil bir köpek motifi işlemiştir. Cevap vermemiş, utanarak başımı öne eğmiştim. Çantayla ilgili kısmı gerçekten hatırlıyor muyum, yoksa çok fazla anlatıldığı için ben yaşamış gibi zihnimde yer mi etmiş, çok emin değilim.

Öldüğünde çok ağlamışım, çok aramışım onu... Dediklerine göre, kapı her çalındığında, o geldi diye kapıya koşarmışım. Kalp krizinden ölmüş babam – diyorum ya, hep muğlak imgeler, bulanık bulanık... Cenazenin evden çıkarılışını hayal meyal hatırlıyorum... Herkesin ağladığını, benimse hiç ağlamadığımı, evin çok kalabalık olduğunu, ama en çok, o hengâmenin içinde anne-mi bir türlü bulamadığında çok korktuğumu, işte o zaman ağlamaya başladığımı...

Babamın ölümü üzerine annem, Galip Ağabeyim ve ben,anneannemlerin yaşadığı Bizimkent'e taşınmışız; annem ufak bir daire tutmuş. Bu taşınma beni çok sarsmış, yeni evimize çok zor alışmışım. Ne yazık ki, babamdan iki yıl sonra da annem öldü. Kadıncığız iki sokağın kesiştiği köşede, bir inşaat alanının şantiye duvarının dibinde dikilmiş, karşaşa gececek... Ağır ağır, sakin sakin gelen bir otobüs köşeyi dönerken, sîrf açıktan almadi-

ğı için, annemi duvara yapıştırıp eziyor. Garip bir şekilde, onun ölümüyle ilgili hiçbir şey hatırlamıyorum. Zihnimde hayal meyali canlanan tek şey, ölümünden bir-iki hafta sonra, sokaktaki bir kadını annem sanıp peşine düşmem ve beni kadından zor ayırmaları.

Bunun üzerine tekrar ev değiştiriyor, anneannemlere taşınıyoruz; beni ve Galip Ağabeyimi anneannemler büyütmeye girişiyorlar... girişiyorlar ama ağabeyimi büyütmemiyorlar, çünkü bu sefer de on üç yaşındaki ağabeyim kolunu kırıyor; kırılan kemikten kana karışan bir parçacık onun da ölümüne neden oluyor. Şaka gibi, değil mi?

Yedi yaşındaydım – artık ağabeyimin ölümünü çok net algılayabilecek ve her şeyi olanca berraklııyla hatırlayabilecek yaşta. Hastaneden dedem gelip anneanneme haberi verdiğinde, kendimi tuvalete kilitleyip sinir krizleri geçirmiştim. Yere çöktüğümü, çamaşır makinesinin gövdesine kafamı küt küt vurdum, koridorda kalan ve bana ulaşamayan zavallı anneannemin hıckırıklar arasında, "Ne olur kapıyı aç!" diye yalvarmalarını dün gibi hatırlıyorum. Bir yandan nefes alamaz ve kendimle ne yapacağımı bilemez haldeydim, bir yandan da zihnimin köşesinde bir korku vardı, kafamı kırarak ölmeye korkusu; öürsem ağabeyimin çok üzüleceğini ve bana kızacağını biliyordum, derken hatırlıyordum ki, işte ağabeyim de yok artık... ve tekrar başlıyordum kafamı küt küt vurmaya. Ağabeyim benden habersiz çekip gitmişti, herkes benden izinsiz çekip gidiyordu, birileri beni sürekli oradan oraya taşıyordu ve olup biten, başıma gelen hiçbir şey üzerinde benim en ufak bir kontrolüm yoktu, işte bu nedenle bilerek isteyerek kafamı küt küt vuruyordum... vuruyordum ama, ağabeyim olmazsa bana kim acıယacaktı, benim üzüntüme artık kim üzülecek, bütün şu yaşadıklarına kim tanıklık edecekti?

Düşünüyorum da, bu tanıklık meselesi, önemli mesele... Çektiği acıların bir tanığı olmasını istiyor insan. Ben de zaman içinde, yaşadıklarına uzaktan da olsa tanıklık etmiş bazı kişiler olduğunu öğrenecektim – ama işte, tanığın *kim* olduğu da önemli. Her zaman tanığını seçme şansın olmayabiliyor; seçebilmek de bir ayrıcalık.

Ağabeyimin ölümünden birkaç gün önce, dedem, anneannem, ağabeyim ve ben, üç hafta süren bir araba yolculuğundan yeni dönmüştük. Bildiğim kadarıyla, yolculüğün tek amacı, dedemin uzak bir ülkeyedeki akrabalarını ziyaret etmektı. Akrabalarla dair hiçbir şey hatırlamıyorum – zaten onların evinde üç gün misafir olmuştu; ama yolculüğün tadı hep damağında kalmıştır. Arabayı kâh dedem, kâh anneannem kullanıyordu; arkada da Galip Ağabeyim ve ben, ya azıyor, ya kelime oyunu oynuyorduk... İyi ki o yolculuğa hep birlikte çıkmış! Ağabeyimin ölümünden sonra dedemlerle bir daha hiç, arabayla uzun yolculuklar yapılmadı.

Çocukluğuma ait bir kötü anim daha var: Bir gün anneannem ve dedem televizyonda haberleri izliyorlardı, birden ikisi de birer çığlık attı, sonra birbirlerine sarılarak hüngür hüngür ağlamaya başladılar.

Hayatımda belki de yaşadığım en büyük korkulardan biri, bu olmuştur. Anneannem neyse de, dedemi ağlarken görmek, yüreğime dehşet salmıştı. Büyük, çok büyük bir felaket olduğunu anlamıştim. İlk şoku atlattıktan sonra ben de hüngür hüngür ağlamaya başladım; işte o zaman beni fark ettiler, ikisi de o an ağlamayı şıp diye kesti ve beni kucaklarına aldılar, su içirmeye çalışılar. Ağlamam kolay kolay geçmemiş, bütün geceyi kâh yarı yamalak ağlayarak, kâh iç çeka çeka, kâh kâbuslar görerek geçirmiştim.

Anneannemle dedemin ağlamalarına neden olan, Merkezî Büyükbizdenler Kütüphanesi'nin havaya uçurulduğu haberiyydi. Beni teselli ederlerken bile arada dayanamayıp birbirleriyle fısır fısır bu konuya konuşuyorlardı.

"Hepsi mi?" diye soruyordu anneannem, gözyaşlarını tutmaya çalışarak, "Hepsi mi gitmiş?"

"Ahh, iki gözüm, ahhh..." diye acıyla söyleniyordu dedem, "o koca arşiv... Milyonlarca belge... Elyazmaları... Kitaplar... İlk haritalar... Tutanaklar... Her şey... Her şey... Bütün geçmişimiz... Bütün geçmişimizin tanıklıkları... Bilmiyorlar ki, istenmeyen fikirleri yok etmek için kütüphane yakmak demek, kendi geçmişini ve geleceğini mahvetmek demek... evrensel hafızanın kaybı demek..."

"Hem de arşiv kısmının araştırmacılara açılmasına iki ay kala! Bu kadar mı korkuyorlar yüzleşmekten, gerçeklerden?"

Anneannemle dedemin uzun süre, bu işin faillerinin yakalanmasını beklediklerini, bu konudaki gelişmeleri heyecanla takip ettiklerini hatırlıyorum – ama o roketleri kimin attığı hiçbir zaman belirlenemedi.

Ticaretle uğraşan dedem, ufak tefek, kel kafalı, kocaman kırmızı burunlu, başı hep öne eğik dolaşan, bu yüzden hafiften kamburu olmuş, sessiz sedasız, utangaç bir adamdı. Beslenme ve gıda işlerine çok önem veriyordu; ben doğmadan yıllar öncesinden, çeşitli bitkilerin çekirdeklerini, tohumlarını biriktirmiş, bir tohum bankası kurmuş. Çalışma odasının baktığı terasta onlarca saksı içinde domates, patlıcan, salatalık, fesleğen, reyhan, biber, hatta fasulye yetişir, özenle bakılır, gübrelenir, sevilirdi. O yıllarda domates kokulu, salatalık kokulu spreyler yoktu, ama kopardığım bir salatalığı paylaşmak için dedeme uzatıp da dedem o salatalığı eliyle kırıldığından, çıkan salatalık kokusunu anneannem ta mutfaktan duyardı. Dedemin yetişirdiği domatesler ise, hurma kadar tatlıydı. Manavlarda satılan sebze ve meyvelere dedem hep kuşkuyla baktığından, mecbur kalınmadıkça manavdan alışveriş yapılmazdı. Ben o evde hep, dedemin yetişirdiği sebzelerle beslendim.

Dedem bana yıldızları anlatır, haritalar gösterirdi; daha küçüğükken, "Mezopotamya" ve "Madagaskar" kelimelerini söyleyebiliyordum. Her gün okuduğu iki üç gazetenin yanı sıra "Kâinat" gazetesine aboneydi dedem, transnetten gazete okumayı sevmiyordu. Sazarbolu'dan gönderilen gazetesi her gün sevinçle karşılar – sevincini ancak onu yakından tanıyanlar anlayabılırdı, çünkü duygularını dışa vuran bir adam değildi gözluğun takip, elinde kırmızı kalemi, çalışma odasındaki masif ceviz, cilası gitmiş, üstündeki kalın cam benim göz hizamdan yeşil gibi görünen masasına kurulur, kahvesinin getirilmesini beklerdi. Gazetesi, bir elinde büyüteç, ağır ağır, alçak sesle okurdu. Masasının üzerinde zeytin yeşili deriden bir sumen, sumenin orasına burasına tıkitırılmış küçük not kâğıtları, bir tane de siyah-beyaz fotoğraf bulunurdu. Sandalyesi de ahşaptı; oturma yeri, kenarları boyunca yuvarlak başlı metal çivilerle rapte-

dilmiş koyu kahverengi deriyle kaplıydı; ama asıl heyecan verici olan, kocaman bir vida üzerine oturtulmuştu ve dönebiliyordu. Dedem odada yokken o sandalyede oturup masaya tutunarak kendimi döndürmeye, sandalyenin alçalmasını yükseltmesini hissetmeye bayılırdım.

“Dede, bu fotoğraf ne fotoğrafı?” Sumenin sol üst köşesinde her daim duran, hafif sararmaya yüz tutmuş, kenarları yıpranmış o siyah beyaz fotoğrafı, masanın üzerinden uzanıp elime almıştım bir gün. Dedem döner sandalyesinde oturmaktaydı, bense onun bacağına yaslanıyordum.

“O, bizim evimiz... daha doğrusu, eskiden büyükannelerle oturduğumuz ev...”

“Nerede?”

Bir an durmuştı. Görünürde yüzü ifadesizdi; kararsızlıklar içinde bocaladığını, içinde büyük bir mücadele verdigini görebiliyor, ama basit bir sorunun böyle bir tepkiye yol açmasını anlamamıştı.

Dönmüş ve masasının hemen arkasındaki duvarda asılı haritayı göstermişti:

“Buradaydı... Buralar bizimdi, hepimizindi, burada bir zamanlar hep beraber huzur içinde yaşadık...” diye mirıldanmıştı önce; konuşur konuşmaz da büyük bir pişmanlığa kapılmıştı.

Yorgun bir sesle, “Boş ver, neredeyse nerede...” dedi. “Bu fotoğrafı burada bulundurmam bile aslında doğru değil... Yorma kafacığını bunlara.” Fotoğrafı, neredeyse kaba bir hareketle elimden alarak tekrar sumenin köşesindeki yerine koydu, beni koluya hafiften uzaklaştırdı kendinden.

Ben ona gene yaklaşmış, boyum yettiğince uzanarak, fotoğrafa dikkatle bakmıştım: Bir ırmak kenarında, ağaçlar arasında iki katlı ahşap bir evdi. Evin giriş kapısında bir adamla bir kadın yan yana duruyorlardı, yüzleri çok ciddiydi.

İçimden başka sorular sormak gelmemişti, ama dedem öyle derin bir iç çekti, yüzüne öyle derin bir keder yerleşti ki, o fotoğraf hakkında bir daha soru sormaya cesaret edemedim.

Hafta sonrasında ve -daha sonra, okul olmayan günlerde-, dedemin kahvesiyle ilgilenmek, bana tanınan bir ayrıcalıktı. Onun sevdiği şeker miktarını, kahvenin köpüklü olması için ate-

şin hangi kıvamda olması gerekiğini çok iyi öğrenmiştim. Dedeme kahvesini ve suyunu götürmek benim için öyle büyük bir sevinç kaynağıydı ki, elimde bakır tepsı, burnumun dibinde mis gibi kahve rayıhası, çalışma odasına giderken yolda neşeyle ziplamamak için kendimi zor tutardım. Dedem tepsiyi benden devralır, çalışma masasının üzerine koyardı; ben de hemen kucağına atlar; kahve, tütün ve onun doğal kokusuyla harmanlanan kokusunu derin derin içime çekerdim. Dedem piposuna, çoğu yassıyuvarlak teneke kutular içinde yer alan değişik tütünlerle hazırladığı harmanını yerleştirirdi. Keşke bu kokunun parfümünü yapsalar, diye çok düşünmüştüm, çünkü benim için zaman duruyor ve o eşsiz rayıha ile sımsıcak, hayalî kolların beni sarımladığı, kötülüklerle karşı koruduğu bir düşler dünyasına sürukleniyordum.

Eğer dedem keyifsizse, o ciddi, hüzünlü gülümseyişile güllümser, kafamı sarsakça okşar, on, on beş saniye sonra beni kucağından indirirdi. Ama keyfi yerindeyse, beni üç beş dakika tutardı kucağında. Dedemin o an keyfinin nasıl olacağını önceden kestirebileceğim tek bir ipucu için neler vermezdim... Gene de – işte, dedemi dedem yapan, buydu.

Bu geçicilikten –kucak sefasının çok kısa süreBILECEĞİNİ BİLMEKten– ne kadar nefret etsem de, bu durum bende, güzel geçen sayılı dakikalara odaklanabilme becerisini geliştirmiştir. Dedemin beni kucağına aldığı o bir dakika gözlerimi kapatırdım; o sırada dedem kafamın üzerinden kahvesinin ilk yudumunu almış olurdu – kahveyi içerken gözlerini kapatır, “hüüp” diye kahve yudumunu gürültülü bir şekilde ve hızla, dünyanın en değerli nimetini özümsermişcesine dudaklarının arasından ağızına çeker, sonra “haaaa” diye nefes verirdi. Kucak faslinin artık sona erdiğini bildiren veda öpücüğü kafama kondurulurken, nefesindeki kahve ve pipo kokusunu zevkle içime çekerdim. Kesinliği olan, hiç değilse bu ritüelimizdi.

Gündelik hayatın koşturması içinde anneannem de çok fazla kucağa alma meraklısı değildi, ama öğlen uykusuna yatarken beni koynuna kabul ederdi.

İri memeli bir kadındı anneannem; öyle ki, Çokluyol'un arka sokaklarında bir sutyencisi vardı, arada bu sutyenci ziyaret edi-

lir, ölçüler alınır ve anneannem için özel sutyen diktirilirdi: Yavrugağzı renkli, arkadan, ayakkabı bağlar gibi ince şeritlerle bağlanan sutyenlerdi bunlar – bu şeritleri dedem bağladı, çünkü anneannemin onları tek tek deliklerden çekip gererek bağlaması herhalde imkânsızdı. Zaman zaman da yurtdışına giden yakınlarından sutyen sipariş edilirdi. İşte, bu sutyenlerin kucakladığı sıcak, yumuşacık memelerin arasına sokulup yerleşir, anneannemle güya uyurdum.

Gerçekte uyuyor falan değildim, ama hayatımda tanıdığım en tatlı kendimden geçme hallerinden biriydi yaşadığım. Memelerinin çok kendine has, tatlı bir kokusu vardı; bu koku, sutyenlerine de sinmişti. Pişik olmasın diye meme altlarını hep pudraladığından, bu iki koku harmanlanır ve dünyanın en huzur verici rayıhasını oluştururdu; cennet böyle kokmalı, diye sık sık geçerdi aklımdan. Sanki hem kendim değildim hem de tasta-mam kendimdim. Memelerin dışındayken, kendi halimi dışarıdan gözlemleyebiliyor, kendimi dışarıdan görebiliyordum: Kar-makarışık bir dünya içinde yatan, kalkan, yürüyen, oturan, duruma göre tepki veren iki ayaklı garip bir varlık... Oysa memelerin arasına girdiğimde kendimi dışarıdan göremiyordum. Daha doğrusu, zihnim o tür düşüncelere gitmiyordu; memeler ve o koku, sanki çevremin neden olduğu o tür bulanık düşüncele-ri perdeliyor ve bir şekilde beni kendi içime doğru çeviriyordu. Kendi merkezimde bir ışıl ışıllık, tanımlanması güç bir huzur ve mutluluk hali vardı. Bazen gözümden yaşlar akardı; anneannem de, geceliğinin ıslanması üzerine, muhtemelen benim bir şeyle-re üzüldüğümü sanarak yarı uykusunda sıkı sıkı sarılırdı; oysa üzgün değildim, tam tersine – ama gözümden niçin yaş aktığı-nı da hiç bilmektedim.

Dedemin kucağı dünyanın en güvenli yeri gibi görünse de, aynı duyguya veremiyordu bana.

Ince ruhlu, romantik bir kadındı anneannem. Kivircık kir-pikliydi; çok anlamlı ve derin bakan, çok güzel gözleri vardı iki tane. Üzerleri güneş lekeleriyle ve çok belirgin morlu mavili damarlarla bezeli, incecik, kemikli, çok güzel elleri vardı; parmak-ları ince uzun ve kemikli, tırnakları her zaman uzun ve ojeliy-di. Genelde yavrugağzı, gülkurusu gibi tonları tercih ederdi. Saç-

ları her zaman boyalı, bakımlıydı; kuaför gelirdi eve haftada bir, saçlarının mizanplisini yapar, boyası geldiyse boyardı. Kokulara çok meraklıydı ve parfüm sürmeyi çok severdi; tuvalet masasının üzerinde bitmiş parfümlerin boy boy, şekil şekil boş şişecikleri bulunurdu; bazen bunları teker teker açıp koklar, hemen tekrar kapatırdım kapaklarını. Hâlâ regl oluyordu – iç çamaşırını sakladığı çekmecede gördüğüm, dantelli bir kesenin içindeki pedlerin ve ona sokulduğum zamanlar bazen burnuma çarpan farklı, garip kokunun anlamını yıllar sonra çözübilmiştim.

Anneannemin kahvesini ise, yillardır her gün temizlige gelen Kiraz Hanım yapardı; anneannem de salonda oturur, kahvesinin yanına bir LikeWater tüttürürdü. Yassı LikeWater kutusunun üzerindeki şelale resmini, anneannemin o narin parmaklarıyla kibrit kutusunu tutarak kibriti çakışını –nedense çakmak kullanmayı sevmiyordu– sigarayı tutuşunu, gazete okuyuşunu, kahvesini içişindeki süküneti ve zarafeti hatırladıkça, içim nasıl özlem doluyor...

Beni yuvaya göndermediler. Bu konuda anneannemle dedem tartışmışlar, fakat en sonunda dedem, "Kız şurada baskın dan uzak, rahat etsin! Ayrıca, kızın zihnini daha bu yaştan zehirlmelerine izin veremem! Sen istiyor musun, şu sıradan, tek tip plastik insanlar gibi olmasını?" diye parlamiştı. Anneannem gak guk edecek gibi olunca, dedem kararan suratını anneannemin kine yaklaşmış, o fişkircasına gür kaşlarını iyicene çatarak, "Zaten okula gidecek, hayatı boyunca zaten bu havayı soluyacak... Ne kadar geç başlatırsak kâr... Torununun insan kalmasını, *sahici bir insan* kalmasını istemiyor musun? *Gönlü gözü kapansın mı istiyorsun?*" diye, özellikle son cümlede her kelimeyi vurgulayarak tısladığını, noktanın böylece konduğunu hatırlıyorum.

Sahici bir insan... ve *gönlü gözü...* O günden bu yana bu laflar, zihnimde takılı kaldı. Ben sahici bir insansam, diğer insanlar nasıl insan? Biz niye farklıydık, ben niye farklıydım? "Gönül gözü" –veya anneannemin deyişine göre "kalp gözü" – "hep açık olsun inşallah!" Bu cümleyi gerek dedemin, gerek anneannemin ağızından o kadar sık duyuyordum ki, görünüşe bakılrsa bu, bana ilişkin tek ve en temel arzularıydı. Hem duydugum buna benzer

bölük pörçük konuşmalardan hem de bazen komşu çocuklarla oynamaya gittiğimde anneannemlere ve bizlere dair kulağıma gelen fisiltılardan, bir takım sonuçlara varmaya, anlamaya çalışıyordum. Sanki hayat, büyüklerin elbirliğiyle benden gizlemeye çalıştığı korkunç bir sıra üzerine kurulu gibiydi.

Dedeme kalsa, okula da göndermezdi beni, ama o konuda yapabileceğim bir şey yoktu. Dedem, derslerimle hiçbir zaman ilgilenmedi – yani okul müfredatındaki derslerimle. Onunla birlikte geçirdiğim zamanlarda bana dünyada, ülkemizde olup bitenlerden söz ediyordu. Genel gidişati herhalde çok parlak bulmuyordu ki, ne olursa olsun, kendi iç dünyam sağlam olduğu sürece hiçbir şeyin beni çökertemeyeceğini anlatıyordu sık sık. "Ama," diye uyarıyordu, "asla hata yapmamaya bak, kızım... Bazilarının ikinci bir şansı, ikinci bir hakkı yoktur; biz onlardanız. Hata yaptığımızda dönüşü yoktur. Buna hep dikkat et. Ayrıca kendini fazla gösterme, fazla da ortaya çıkma. Az konuş, kısa konuş, düşünerek konuş, anladın mı, benim akıllı kızım..."

Bunu ilk söylediğinde dikkatimi çekmişti birden – sahiden anneannem de, dedem de, ev dışında başkalarıyla konuşurken hep kısa kısa konuşurlar, kısa kısa cevaplar verirlerdi. Sanki görünmemeye çalışır gibi bir halleri vardı.

Su meselesini de dedem ta o zaman fark etmiş, hatta, anneannemin deyişiyle, "takıntı" haline getirmiştir. Hoş, bu pek de büyük marifet sayılmayabilir – dünyanın nasıl bir su kıtlığına düşeceğini işaretleri, daha o yıllarda bile, vasat bir zekâya sahip herhangi biri tarafından fark edilebilirdi. Ter ter tepinenin, gördüğüm kadariyla sadece dedem oluşu, onunsa etraftaki insanlar tarafından alaya alınmış olması, beni hâlâ şaşırtır.

Çocukluğumda suyun tadı ne kadar farklıydı... Ama bu da çok normal: Ben doğmadan evvel suya sadece iyon eklenirmiş. Sonra birtakım vitaminler filan eklenmeye başlanmış.

Derken, susuzluk hissine yol açmayan, hatta tam tersine, susuzluğu gideren cips reklamları televizyonda belirdi. Dedem hop oturup hop kalkmıştı. "Katil bunlar!" diyordu, "Ahlaksız, aşağılık herifler!" Yüzü kızarmış, zaten kırmızı olan burnuya öfkeden pancara dönmüştü. "Genç olsaydım, dava açardım bunlara! Ne hakları var çocuklarımızı böyle zehirlemeye?"

Ne kadar haklıymış dedem! Susuzluğa dirençli domates, sebze, derken, susuzluk hissi yaratmayan çocuk mamaları son noktayı koymuştu.

O gün elimden tutmuş, beni yatak odalarına götürmüş, tualet masasının üzerindeki aynaya yaklaştırmıştı yüzümü. "Hoh de!"

Hoh'lamıştım. Aynanın üzerinde bir buhar lekesi oluştu. "Ne görüyorsun?"

"Buhar..."

"Su! Su görüyorsun! Su sadece çevremizde olan bir şey değil; su içimizde. Nefesimiz, su. Su bir mucize, hayatın ta kendisi."

Eğilmiş, yüzünü yüzümün hizasına getirmiştir. Tane tane konuşuyordu: "Bak Mine yavrum, aklında bulunsun yavrum, hayatın boyunca şunu unutma: Yarın ne olacağı belli olmaz – belki günün birinde susuzluk hissini tamamen yok etmenin formülünü bulabilirler. Sen sen ol; vücudun susuzluk hissetmese de; su, dünyadaki her şeyden daha pahalı, petrolden bile pahalı hale gelse de, sen gene vücudunu dinleme, aklını dinle; paraya kiy, her gün en az dört bardak su içmeye gayret et, anlıyor musun? Su içmemek, sigara içmekten bile daha kötü bir şey. Su içmeyeen insanların sadece sağlıklarını bozulmakla kalmaz, maneviyatları da bozulur. Anladın mı, yavrum?"

Aci dolu bakışlarını dikmişti bana. Bu bakışlardan nefret ediyordum, çünkü aklından geçenleri çok iyi biliyordum: İhtiyar bir adamı ve ölümünden sonra beni kimlerin koruyacağını, kimlerin hayat konusunda uyaracağını düşünüyordu kara kara. Böyle baktığında, bakışlarının bende çağrıştırdığı düşüncelerden kurtulmak için, bir bahaneyle hemen uzaklaşiyordum yanından.

Bu cipslerden sonra, hatırlıyorum, hepimiz, bütün çocuklar, alerji olmuşduk. Ben hiç cips yemememe rağmen benim de bütün vücudum şişmiş, kızarmıştı; devamlı hapşırıyordu, gözlerimden yaşlar akiyordu. İşte, sadece dedemin yetiştirdiği sebzelerle beslenmek bile demek ki yeterince koruyamıyordu. Bütün sınıf, bütün okul, hepimiz hastalanmıştı; ben gene sınıfın en hafif atlataynıydım.

Bunun üzerine, musluk sularına ve içme sularına antihistaminik de eklemeye başladılar, alerjiyi gidersin diye; o zaman su-

yun tadının çok bariz şekilde değiştiğini hatırlıyorum. "Yeni kuşaklar doğal suyun tadını asla bilemeyecekler!" diye anneanne-min yakındığını biliyorum.

Bütün bu gelişmeler dedemi çıldırtıyordu. Ama suya ilişkin kaygıları benim beslenmemle sınırlı değildi: "Kaldırımları yıkıyorlar! Canım suları betona saçıyorlar!" Sokakta yürüken kafasını hayretle sallıyordu: "Başlarına geleceklerden nasıl bu kadar bihaber olurlar..." Bazen kendini tutamıyor, müdaхale ediyordu. "Size ne oluyor? Ben bu suyun parasını ödüyorum!" diye itiraz eden bir adamı ikna etmek, bazı şeylerin –soluduğumuz hava gibi– değerinin parayla ölçülemeyeceğini, insanlığın ortak malı olduğunu anlatmak için belki yarım saat dil döktüğünü bilirim. Her damla suyun değerivardı onun gözünde, katkılı da olsa: Diş fırçalanırken musluk kapalı tutuluyor, ancak ağız çalkalanacağı zaman musluk açlıyordu. El yıkanırken keza, musluk sürekli aç-kapa durumunda olacaktı, tek bir damla boşça gitmeyecekti.

Su konusunda ben de çok duyarlıydım – ne de olsa, o evde büyülüyordum. Bu konuda dedem gibi düşünmediğim bir tek durum vardı: Yazlığa giderken şehirlerarası yolculuklarımı hep otobüsle yapardık ve ben, dinlenme tesislerinde otobüsümüzün camlarının yıkanmasını içeren izlemeye bayılırdım. Sabunlu suya batırılmış süpürge bize doğru uzatılıp camlar köpük içinde kalınca, uçakta, bir bulut âleminin içindedeydik bir anda. Süpürgenin yuvarlak desenler çizerek köpükleri dağıtmamasını, kuşpisliklerinin üzerinden tekrar tekrar geçmesini, izlerin yok olmasını izlemeye bayılırdım. Derken, hani cigerlerini doldurup da denizin altında nefesini verip baloncuklar oluşturduğum zaman çikan sesi çağrıştıran bir gürültüyle, basınçlı su tutuluyordu cama; dünya, dikey akan saydam hatlar halinde yeniden beraklaşrıveriyordu. Dedem, işte bu hortum tutma işine çok içерliyordu. "Suyu dakikalarca tutmalarına hacet yok ki!" Bana kalsa, basınçlı suyu saatlerce bize doğru tutsalar, yeriydi!

En sevdigim ve beni saatlerce, parmak uçları buruşانا dek oyalayabilen uğraş, Kiraz Teyze'nin benim için ufak bir legende sabunla hazırladığı ilk, köpüklü sularla oynamaktı. Bazen oyuncak bebeklerimi soyar, o suda yıkardım. Bazen sadece köpüklerle vakit geçirir, elimle suyu çalkalayarak sönmüş kö-

pükleri yeniden canlandırırı, sonra onları teker teker patlatırdım. Bazen de gözlerimi kapatır, ellerimi suya daldırır, hafifçe ileri geri oynatarak o yumuşak ılıklığı hissetmekle yetinirdim. Suyla oynamak, bana sükünet veriyordu.

Okula daha ilk başlayacağım gün –hem tedirginim, hem helyecandan zip zip ziplıyorum, saçlarım işil işil parlayana kadar fırçalanmış, atkuyruğu yapılmış, uniformam giyilmiş, yeni beyaz çoraplarım dizime kadar çekilib özenle katlanmış, dedem “Şuna bak, gözleri yıldız yıldız!” diye gülmuş– antrede yeni ayakkabiarımı giyerken, anneannem gene neşeme turp sıkılmış:

“Sana ‘Mine’den başka adım var mı?” diye sorarlarsa, ‘yok’ diyeceksin, tamam mı? Sadece ‘Mine’ ve soyadın ‘Özbizden’. Anlaştık mı?”

Şaşırdım. “Tamam, anneanne...” Zaten Mine’ydi adım – başka ne olacaktı?

Dedem ters ters baktı anneanneme: “Zaten Mine onun adı, başka ne olacaktı?”

Anneannem, yüzünde pot kırmış bir ifadeyle alt dudağını isirdi.

Bu tür konuşmalardan nefret ediyordum, çünkü hiçbir şey anlamıyordum; beni içine hapsetmiş şu sürekli belirsizlik haline, hayatım üzerinde kontrol sahibi olamama halime işaret ettiyorlardı. Keza, “annem ve babam” meselesi... Anneannemle dedeme onlar hakkında da neler neler sormak isterdim, ama evde öyle bir hava vardı ki, soramazdım. Sorsaydım ne olurdu bilmiyorum, ama sonuçta, sorduğum hiçbir sorumun cevabını alamayacaktım; bu da canımı çok sıkıyordu.

Bizi geçirmek için kapıya gelen dedemin de bir anda neşesi kaçırmıştı. “Afferin kızıma!” dedi usulca; bana o hüzünlü gülümseyişyle gülümsedi, saçlarımı okşadı.

Ama anneannemin bu soruyu sormasıyla sanki bir an, bir şey görmüştüm – bir kırvılcım çakmıştı, bir pencere bir saniyeliğine açılıp ben ötesine odaklanamadan kapanıvermişti suratıma.

Dedemin o anki mülâyim ruh haline güvenerek, birden cəsaret topladım ve anneanneme döndüm:

“Anneanne, biz niye farklıyız?”

“Haydaaa...”

Korktuğum başına gelmişti; dedemin de suratı asıldı hemen:

“Nasıl yanı?” diye sordu sert bir sesle, “Niye farklı olalım ki? Başkalarından daha akıllı, daha zekiyiz; fark bunda! Haydi yürü, gecikiyorsun...”

Ben de “haydi yürü”düm tabii – ama hep hissediyordum: Her şeyin en dingin ve sıradan göründüğü zamanlarda bile, parmak basamadığım, üstüne düşünmekten korktuğum bir şeyler vardı. Bir tedirginlik, sanki bir tehlike...

“Biiiz’im, doğruyum, çalışkanım. Üyünlük’üm, küçüklerimi korumak, büyüklerimi saymak, yurdumu, milletimi gözümden çok sevmektir...”

“Öğretmenim, ‘ülk’ ne demek?” diye sordum.

“Sus!”

Öğretmenin yüzü kıpkırmızı kesilmişti; birden, sorunun cevabını onun da bilmemiğini hissettim. Bütün sınıf şaşkınlık içinde dönüp bana bakmıştı. Ben de şaşkınlık içindeydim: O güne kadar bana hiç kimse “sus” dememişti.

Şimdi düşünüyorum da, galiba dünya insanları arasında en önemli ayırım, “sus” denmiş olanlar ve olmayanlar. “Sus” denmiş olanların içinde bir şeyler ebediyen kırılıyor ve bir daha da asla onarılmıyor – susuyorlar gerçekten de. İnsanlar “sus”un ne kadar zararlı ve korkunç bir kelime olduğunu bilseler, eminim hiç kullanmazlardı. Belki de bu kelime kanunla yasaklanırdı.

Bir gün de bir sınıf arkadaşım –öğretmenimizin gözbebeği, mavi gözlü, melek yüzlü bir oğlan– beni göstererek, “Bir Öteki öldüren, yedi kere cennete gider!” demiş ve gülmüşü. Arkadaşları da gülüşmüşlerdi. Ona da öğretmenimiz gene “Sus!” demişti. Oğlan bu tepkiye o kadar şaşırılmıştı ki, öğretmene çok kırgın bir yüze bakmıştı – niçin susturulduğunu belli ki o da anlamamıştı, ama öğretmen bu konuda da hiçbir açıklama yapmadı.

Bir gün de, sıra arkadaşım Melda, pat diye “Mine, gâvur olmak nasıl bir şey?” diye sormuştu, çok içten bir merakla.

Bir an düşünmüştüm. “Bilmem” demiştim tereddütle, “herhalde Bizden olmak gibi bir şeydir.”

“Ama bize çok benziyorsun...”

Sorusu beni hiç şaşırtmamıştı, çünkü gâvur olduğumu bir şekilde biliyordum. Gene de bu diyalogu anneannemlere iletmekten bir süre kaçındım... ta ki merakım galip gelene kadar:

“Dedeciğim, gâvur ne demek?” diye tatlı tatlı sordum, gözüñün içine bakarak, elimi kolunun üzerine koyarak.

Çalışma masasında gazetesini okuyordu. Durdu, gözlüğünü sakince kaydırıcı burnunun ucuna, yüzüme baktı uzun uzun. “Yavrum,” dedi usulca, “gâvur demek, Tanrısız demek. Bizi kastederler, ama merak etme, biz gâvur değiliz. Mesela, ‘gâvur ölüsü gibi ağır’ diyebilirler. İnsanlar insanlara pek çok şey diyebilirler. Kızılbaş da diyebilirler. Yezidi de diyebilirler. Desinler. Bu, onların hatası. Ama sana geçende dedim ya, bizim hata yapmaya hakkımız yok, diye; işte, tam da bunu kastettim. Onlar bu hataları yapabilirler, ama biz, ‘Bizden ölüsü gibi ağır’ dersek, bunu affetmezler. Bunu çok iyi anlamalısın, kızım. Çok ama çok hoşgörülü olmak, her lafımızı çok iyi tartmak durumundayız...”

“Peki o zaman, ben hiç değilse evde, yani gizli gizli, ‘Ötekiyim, doğruyum, çalışkanım’ diye söyleyebilir miyim?”

“Yavrum, bu evde söyleyemeyeceğin hiçbir şey yoktur. Ama senin böyle bir şey söylüyor olmanı ben şahsen tercih etmem... çünkü insanın ırkının, etnik kökeninin övünülecek hiçbir yanı yoktur.”

“Köken ne demek peki, dede?”

Dedem durdu, düşündü. “Köken, yani soy...” dedi önce, sonra benim gene sormaya hazırlandığımı görüp devam etti: “Aynı atadan gelen insanlar... Yani... hangi atadan geldiğin...” dedi, tereddütle.

Ben de durdum, düşündüm. “Yani bizim atalarımızla sınıf arkadaşlarının ataları farklı mı? Ama peki o zaman *enn* başta atalarımız niye farklı olmuş ki?”

Birden sıkıldı: “İşte, ben tam da bu yüzden bunun övünülecek bir şey olmadığını söylüyorum! Tamam artık Mine! Artık bu konuyu düşünme, kafacığını bunlara yorma. Hatta bütün bu konuşmaları unut!” diyerek çıktı işin içinden. Dedeme göre konu orada kapanmıştı. Benim içinse bütün bunlar, artık tam bir muammaya dönüşmüştü. Ne tam gâvurdum, ne tam Bizden’dim, ne tam bir ailem vardı...

Anneannemin memelerinin arasına, okula başladıkta sonradan zaman zaman sokuluyor, orada, o huzur verici kokuyu içime çekmekten hâlâ zevk alıyordu. Ama garip – orada geçirdiğim anlar benim için hâlâ çok özel olsa da ve hâlâ ancak o zamanlar “kendim” olduğumu hissedebilsem de, bu fiziksel yakınlık nedense hiçbir zaman, dedemin kucağındaki o çok kısa oturuşların anlamsal tadını vermiyordu.

Dedemin sevgisi bana yetmiyor, beni doyurmuyordu. Çok ama çok nadiren, durduk yerde okşardı kafamı beceriksizce; o sırada annemi, babamı, ağabeyimi hatırladığını ve benim uğradığım büyük yitimleri düşündüğünü sezinleyebiliyordum; bu, bir yandan bana kendimi ayrıcalıklı hissettiriyor, bir yandan da canımı sıkıyordu, çünkü kaybettığım ailemi hatırlatıyordu. Ni-hayetinde savaş değil, kaç göç değil; normal şartlarda, hangi kentli çocuğun bu yaşta bu kadar çok kaybı olur? Ayrıca, sadece küçük yaşı ugradığım kayiplardan dolayı değil, tanımlayamadığım o diğer belirsiz kayiplardan dolayı da kendime acımadığını, acımasız bir konumda olduğumu bana tekrar hatırlatıyordu; ben de gayrı ihtiyacı bu konuma uygun bir yüz ifadesi takınıyor, başımı hafif yana, bakışlarımı yere eğiyordum, çünkü insanların size merhametle bakmalarının çok hoşa giden bir yanı var – hele çocuksınız. Fakat dedemin bu okşaması, bazen de bir şeyleri tetikliyor, sanki içimin derinliklerinde uykuda bekleyen gizli bir zembereğe dokunuyordu. Kalp atışlarım ansızın hızlanıyor, nefesim tikanıyordu, nedensiz bir korkuya dedemin bacaklarına yapışyordum. Dedem, kucaklayışından kurtulmaya çalışıkça ben giderek artan bir panikle daha da sıkı sarılıyordum, adamı neredeyse düşürüyordum – içime muazzam bir dehşetin ateşi düşüyordu: Onun da bir anda kaybolup gitmesi– işte buna dayanamazdım artık, buna dayanamazdım.

O pırıl pırıl zekâsiyla anneannem, bu durumları hemen fark etmişti: Ne zaman dedemin bu özel bakışını, bu özel kafa okşayışını yakalasa, kaş göz işaretleriyle duruma müdahale etmeye çalışırdı. Anneannemin tahammül edemediği bir şey varsa, o da kendine acımadı. Bu yüzden, evdeki bütün konuşmalar anneannemin değerlendirme sözgecinden geçiyordu; kendime acı-mama neden olabilecek her tür konuşma anneannemin sansürle-

yıcı bakışlarına takılıyordu. Sayesinde, öğrendiğim ilk Fransızca cümle “*pas devant l'enfant*” olmuştur – “çocuğun önünde değil”, veya “çocuğun önünde konuşma bunu”...

Evet, dedem ilgisini ancak çok dolaylı yoldan gösterebiliyordu... ama bu ilgiyi dolaysız yoldan sağlamamanın yöntemini çocuk sezgisile hemen keşfetmiştim: Dedemin, çabuk parlayan, son derecede hedef odaklı ve dolaysız, bu nedenle de çok koruyucu bir öfkesi vardı. Her ne kadar onda aradığım ilgi, nitelik olarak öfke olmasa da ve öfke şeklinde ifade bulan ilginin nicelığı ile benim beklediğim nitelik ters orantılı olsa da, ben buna razıydım.

O sakin adamı delirtmenin çeşitli yollarını keşfetmiştim. Önceleri, en etkili ve kestirme yol, anneannemin rujlarına mussallat olmaktı: Kıpırmızı dudak ve yanaklarla dedemin karşısına çıkmam, zihinde nasıl bir sürece yol açıyordu bilemem, ama etkisini derhal gösteriyordu: Dedemin yanakları da burnu gibi kızarıyor, gözleri ateş saçıyordu bir anda. Anneannem evdeyse, hemen çağırıp ona havale ediyordu beni. Anneannem evde yoksa –ki ben, işte, tam bu zamanları kollardım–, kolumnan beni kabaca kavriyor, banyoda kucağına alıp ayna seviyesine kaldırıp aynadaki görüntümü gösteriyordu: “Görüyor musun? Ne çirkin bir kız oldun!” Böyle dedikten sonra beni odama gönderiyordu: “Temizleyene kadar gözüm görmesin!”

Ufak, dikdörtgen bir odam, açık maviye boyanmış ahşap bir yatak odası takımı vardı. Bir duvarda yatağım ve dolabım, öte duvarda küçük bir çalışma masası –o da açık maviye boyanmıştı–, yanında ufak bir tuvalet masası, onun da yanında –açık mavi– bir kitaplık. Yatağımın üzerinde, dedemin bir arkadaşının Somburiya’dan getirdiği turkuazlı, bejli, turunculu, kiremit renge desenli yün bir battaniye.

İşte burası benim için büyülü bir mekândı ve buraya gönderilmek pek de ceza sayılmazdı... Anneannemle dedem de bu durumu biliyor ama farkında değilmiş gibi davranışmayı tercih ediyorlardı; beni gerçekten cezalandırmaya içlerinin elvereceği ni hiç sanmıyorum.

Odama “gönderildiğimde”, hemen kapıyı kapatırdım. Bunu tek amacı gözyaşlarımı gizlemek değildi. Buna, kelimenin

en geniş anlamıyla “hak”ım vardı bu evde; bu benim ayrıcalığımı, lüksümdü. Burası *benim* oadamdı, bana, sadece *bana* ait bir mekân. Buranın tek hâkimi vardı, o da bendim. Burada benim kurallarım geçerliydi.

Anneannemin koynunu ve dedemin kucağını saymazsam, dünyanın en korunaklı bölgesidir burası – burada işte, istedığımı yapabilirim ve kimse bana karışamaz; ne anneannem, ne büyükbabam, ne Kiraz Teyze, ne başkası... Nerede uyuyacağımı bile ben karar verirdim: Pek çok kez, yastiğımı alır, yatağımin karşısındaki masanın altına girer, masa örtüsünün kenardan sarkan püsküllerle de odanın geri kalanını dışında bırakarak, yastık ortada, bacaklarımı gövdeme çeker, kafamı da yastığın üst kışına dayayarak, hem parmağımı emer, hem gözlerim kapalı, hafif hafif ileri geri sallanırırm. Bundan daha huzur verici bir ortam olamaz. Sürekli uykusuzluk çeken ben, işte burada sizabilir, iki büklüm halde de olsam sabaha kadar kesintisiz uyuyabilirim, kimse de müdahale etmez. Burada asla kâbus görmem.

Bir keresinde Kiraz Teyze, elektrik süpürgesinin bir aksamını odamda bırakmış... Kapımı çekingen çekingen tiklatmıştı. Hiç sesimi çıkarmamışım – ne “gir”, ne “girme” demiştim. (Anneannem veya dedem, eğer ben odamda “cezalı”ysam, uğramazlardı zaten; benim “cici kız” olduktan sonra tekrar, kendiliğimden ortaya çıkmamı beklerlerdi. Ama bazen, hele de cezalı değilsem, kapayı tiklatırlardı; o zaman bundan, yani *benim*le ilgili bir konuda bana danışılmasından ve bundan sonraki gelişmelerin *benim* arzuma göre, *benim* kontrolümle, *benim* belirleyeceğim zamanda şekillenebilecek olmasından büyük bir haz duyar, mutlaka “girin” derdim.)

Gelenin Kiraz Teyze olduğunu biliyordum ve içimde birden, nedensiz bir inat, hatta bir öfke kabarmıştı. Dudaklarımı sıkı sıkı birbirine kavuşturdum. Onun ne hakkı vardı, benim alanımı, benim hayatımı müdahale etmeye?

Tekrar tiklattı kapayı: “Mine!” diye seslendi, tereddütle. Gene suskundum. Bunun üzerine “Mine, giriyorum o halde!” dedi kararlılıkla ve kapayı açtı.

Nasıl bir yaygara kopardıysam, üst kat komşumuz, büyüklerden birinin başına bir şey geldi sanmış.

Beni yatıştırmaları kolay olmadı. Kiraz Teyze'nin telaşla, alelacele hazırladığı köpüklü sular bile para etmedi. Saatler sonra anneannemin koynunda bile, Kiraz Teyze'nin odama girişini her hatırladığımda tekrar hıçkira hıçkira, içimi çekte ağlamaya başlıyordum.

Zavallı Kiraz Teyze ne yapacağını, gönlümü nasıl alacağını bilemez haldeydi. Herkes şaşkındı. "Neden?" diye soruyordu dedem, tekrar tekrar. "Ne olmuş Kiraz Teyzen odana girdiyse? Bak, kadıncağız ne üzüldü! Neden böyle yapıyorsun Mine?"

Açıkçası, ben de bilmiyordum neden öyle yaptığımı. Kiraz Teyze'nin benden izinsiz odama dalması o kadar korkunç ve anlaşılamaz ve anlatılamaz bir şeydi ki, kelimelerin yetersizliği karşısında hissettiğim acz yeniden ağlamama neden oluyordu. Sanki kadıncağız odama yillardır izinsiz girmiş de, bu son giriş, bardağı taşırın son damlayımiş gibi – hayatında hiç öyle ağlamamıştım.

Bir daha da kimse, odama bulaşmaya cesaret edemedi. Bu olaydan sonraki günlerden birinde kapımı tıklatan anneanne, ilk kez, "girme" cevabını verdim. Memnuniyetsiz, şaşırılmış ve beni ayıplar bir "aaa" çektiğini duydum – ama girmeden. İçeride bu durumu dedeme anlattığını, aralarında fısır fısır benim bu cevabımı konuştularını duydum. Dedemin bir ara kaygıyla, cık-cık'lar eşliğinde, muhtemelen kafasını sağa-sola sallarak, "Ne gibi olabiliyor bu kız bazen! Ayrıca, maalesef çok takıntılı, çok... Hay Allah... Bu takıntı meselesi, Allah vere de ile ride başına iş açmasa..." dediğini duydum, ama aralarında her ne karara vardılarسا, kimse bu konuyu açmadı, kimse bana surat asmadı.

Ara ara, anneannemin olsun, dedemin olsun, odaya girme-lerine izin vermediğim oldu. İçimden yanına gelmelerini istesem de, arada onlara hatırlatmak ihtiyacı duyuyordum, odam üzerinde kimin kontrol sahibi olduğunu. Kimse bana, "Kapını neden kapatıyorsun?" veya "Bize niçin 'girme' diyorsun?" diye sormadı. Bunun için de, bu iki insana çok müteşekkirim.

Zaman içinde, odamın bana özel, benim kontrolümde bir mekân olduğu ve kimsenin bana aksini dayatmak istemeyeceği konusunda bir güven duygusu yerleşmişti içime.

Geceleri yatağıma girmeye can atardım. Uyumak amacıyla değil – burada kendime sığınaklar, yepyeni dünyalar yaratmıştım. Ağabeyimin ağaca tırmanmak yerine o gün evde oturup bennimle oynamayı tercih ettiği ve kolunu kırmadığı, annemizin soğanın o köşesinde değil de diğer köşesinde dikilmeyi tercih ettiği dünyalardı yarattığım, – bu dünyaların hiçbirinde babama yer yoktu nedense; bir şekilde kendimi zorlayarak onu ne zaman hayallerime dahil ettiysem, ses tonu hep dedeminkine benziyordu.

Gecelerim ne kadar renkli olsa da, çok hüzünlü ve kafa karıştırıcı bir yanı vardı. O kadar somuttu ki hayallerim, her zaman belirsizliklerle, karanlıkla ve kuytu sırlarla bezeli gündüz hayatıma kıyasla çok daha gerçekti. Hayalle gerçek, sık sık birbirine karışıyordu. Ben, sahicinin, sahicerlik duygusunun peşinдейdim. Geceleri hayallerimde canlanan ağabeyim çok ama çok gerçekti; dahası, onun gerçek olarak kalması, tamamen benim elimdeydi. Oysa gündüz olup biten hiçbir şey, benim denetimimde değildi... Her şey kaygan ve kaypaktı.

Yatağa, pembeli-mavili-beyazlı çizgili, hafif lavanta kokan çarşafların arasına kaydığınımda zihnim meşgul eden, sadece hayaller değildi; çok yakın geleceğe yönelik, hiç değilse hayalimde gerçeklik taşıyan –ve gerçekleştirilmesi gerçekten de mümkün olabilecek– hinlikler düşünmeye bayılıyor, yapabileceğim çeşitli yaramazlıkların ve dedemin bunlar karşısında nasıl kuduracağını düşlüyordum. Hele dedem bir iki gün bana hak ettiğimi düşündüğüm şefkatı göstermediyse, çok korkunç, gerçek hayatı asla cesaret edemeyeceğim türden şeyler de geliyordu akıma – örneğin, çok sevdığı fildişi saplı büyüteci Klozetin içine düşürsem, acaba bana gösterdiği ilgi katsayısı nasıl bir fırlama gösterirdi? Bunun düşüncesi kalp atışlarımı hızlandırmaya, korkudan benzimi attırmaya, sinirlerimi germeye, uykularımı kaçırma yetiyordu. Evet, dedemin öfkesinden korkuyordum. Ama iki ihtiyarla yaşadığım bu evde kendi elimle yaratabileceğim en büyük heyecan, işte bu korkuydu.

Giderek, dedemi öfkelendirecek daha incelikli yöntemler keşfetmiştim. Çok titiz ve derli toplu bir adamdı; bana, doğrudan bana ve gözlerimin içine –öfkeyle de olsa– bakmasını özlediysem, çorabımın tekini salonda bırakmamın yeterli olduğunu

biliyordum. Ama hayır, bunu yapmıyordum: Böylesi kör gözüm parmağına yöntemler, artık beni kesmiyordu.

Kurnazdım, dedemi, yardım etme kisvesi altında deli edi-yordum. Bu yöntemin söyle bir faydası vardı: Anneannem, ben-den yana taraf tutacaktı. Dedemin yokluğunda dalardım çalışma odasına, elimde toz bezi, güya onun masasının üzerindeki camı temizliyordum... ve o meyanda, dedemin itinayla tasnif edip ma-sasının üzerinde düzenli sütunlar halinde istiflediği kâğıtlarını, yazılarını, belgelerini birbirine karıştırırdım. Bunları yaparken ikili, üçlü, hatta çoklu bekleneler, karmakarışık duygular iç-in-deydim: Bir korku filminin ortasındaymış gibi, belkemiğimde garip ürpertiler hissederdim; bir yandan dedemin, kâğıtların ka-rışması karşısında hissedeceği kızgınlık ile odasını silmem kar-şısında hissedeceği minnet arasında gidip gelmesini izlemenin keyifli beklentisi; sonunda öfkesi baskın gelirse, anneannemin ona içerleyecek olması... Veya, dedemin ayakkabılarnı boyama-ya giriştirdim – ama boyanın rengi ile ayakkabılardan bir tanesi-nin rengi arasında ufacık bir ton farkı olurdu... Ayakkabıya zarar verecek kadar değil... ama boyadığı haliyle, pek de giyilemeye-cek kadar. Veya, bir keresinde dedem evde yokken, "bakım ya-pacağım" diyerek, özenle sıralanmış, her birinde hangi tohumun ekili olduğu titizlikle kâğıtlara kaydedilmiş saksıların yerlerini de-ğiştirmiştüm – ama bir tanesini hafif öne alımıştım ki saksıla-rın yerleriyle oynandığını bilsin.

Anneannem bazen durumu dedemden önce fark edip dü-zeltirdi. Sanırım iyi niyetimden zaman zaman şüphelenmiş ol-malı, ama beni hiçbir zaman dedeme ispiyonlamadı, çünkü hem dedemle aramızın kötü olmasını istemezdı hem de – asıl önem-lisi– çok ketumdu.

Bu ketumluğu nedeniyle anneannem, herkesin içini dökebil-diği bir kadındı. Ben yan odada ders çalışırken, salonda misafir-le sohbette anı bir kesinti olup sesler alçalırsa, hele de "Yok yok duymaz, ders çalışıyor..." lafini yakalarsam, mutlaka kulak ke-silirdim. Kimin kocasının cimri olduğunu ve mutfak harcama-ları için bile para vermekten kaçındığını ben de öğrenirdim. İn-sanlar hakkında başka şeyler de öğreniyor ve bundan çok hoş-la-niyordum.

Anneannem sadece suskuluk içinde dinler, kimseye ne yapması gerekiği konusunda en ufak bir telkinde bulunmazdı. İşte bu, çok ters gelir, beni için için öfkelendirirdi. Anneannemin görünürde tek bildiği, "gelenlerin ruhları rahatlasın" diye, havaya bol bol gülsuyu püskürtmekte.

Nefret ederdim bu kokudan. Gülsuyu kokusu burnuma çarptığında, bir anda, tanımlayamadığım bir dehşet içinde bulurdum kendimi; kalbim deli gibi çarpıtmaya başlardı. Gülsuyu kokusu, felaketi çağrıştıryordu bana; nitekim genelde bebek aldırmalar, kocası tarafından aldatılmalar, şiddet hikâyeleri eşlik ederdi bu kokuya.

Bir gün, dedemin kız kardeşi –Nazire Halam– gelmiş, salonda bir şeyler anlatıyordu.

Nazire Halamın anneannemle de, dedemle de, herhangi bir kız kardeşten daha yakın bir ilişkisi vardı. Çok sevdiğim biriydi; bana gösterdiği sevginin içtenliğini hissederdim hep. Beni ne zaman görse, iki eliyle yüzümü tutardı şefkatle. Evinde her gün süt kaynatırken tencerenin üzerinde toplanan kaymakları büyükçe bir kâseye koyup buz dolabında benim için biriktirirdi. Onu ziyarete gittiğimizde o kâseyi öňüme koyardı; o kalınlaşmış, yoğunlaşmış mis kokulu kaymak tabakasının üzerine ya vişne reçeli yayar ya da toz şeker serpiştirirdi. Kaymağı kaşıklarken gözlerimi kapatır, elimi başımın üzerine koyar, hem şekerli kaymağın "mmm" sesleri arasında tadını çıkarır, hem toz şekerin ağızında çıkardığı çitir çitir sesin "mmm" sesi eşliğinde kafamda yarattığı titreşimlere odaklanır hem de bu sırada Nazire Halamın, beni ve kaymağı yiyyışımi gülümseyerek izlemekte olduğunu bilirdim – bütün bunlar, o kadar zevkliydi ki! Zayıf, çok solgun bir yüzü, yüzüne bir numara büyük gelen ela gözleri, çoktan boyası gelmiş, hafif keçleşmeye yüz tutmuş saman rengi saçları vardı halamın. Gözlerinin her zaman siyah sürmeli oluşu, onları daha da büyük gösteriyor, renklerini eladan tatlı bir balrengine dönüştürüyordu. Çok bakımlı olmasa da alımıydı; ayrıca neşeli, esprili bir kadındı; sürekli şarkı söylerdi, çok da güzel bir sesi vardı. Bazen bu şarkılar, benim bilmemiş bir dilde, üzünlü şarkılardı; ama coğunlukla neşeli türküler söylerdi. Bana ne zaman ilişse bakışları, gözleri sevgiyle ve merhamet-

le dolar, ama hemen ardından beni güldürmek için şaklabanlık-lara, tanıştığımız şarkıcıların taklidini yapmaya başlardı.

Ama bu defa, beni bile yoklamadan dalmıştı salona ve derhal, acelesi varmış gibi konuşmaya başlamıştı anneannemle. Sesindeki tonlamadan, çok gizli ama çok önemli şeyler anlattığını anlamıştım; parmak uçlarına basarak salonun dışındaki kordin-dorda durdum hemen, dinlemeye başladım.

Kenan Enişte'yi anlatıyordu Nazire Hala. O kadar fısıltıyla konuşuyordu ki, bir şey anlayamıyordum; derken anneannemin kaygılı ama sert bir sesle: "Peki sana el kaldırıyor mu?" diye sorduğunu duydum; soru sorulur sorulmaz Nazire Hala "Hayır, hayır, hayır, hayır!.." diye hüngür hüngür ağlamaya başladı; sesini alçak tutmaya çalıştığı için gönlünde hiçkaramıyor, bir yandan fısıldamaya gayret ediyor, kelimeleriyle hiçkırıklar birbirine girdikçe boğulacak gibi oluyor, nefes alamıyordu. Bu kargaşada bükük pör-çük duyduklarından, Kenan Enişte'nin asla, ama asla, asla el kaldırmadığını, sadece sözleriyle ve davranışlarıyla kalbini çok kırdığını anlatıyordu. Anneannem sağa sola pis pis gülsuları püskürüp sakin sesiyle "Yavrum, evlilikte ufak kırgınlıklar olur," diye onu yataştırmaya çalışıkça, Nazire Hala daha da çok ağlıyordu.

Sonunda gözlerini sildi iki eliyle, derin bir nefes aldı, daha normal bir tonla: "Bak abla" dedi, "sana açıkça anlatayım ola-yı..." Ve artık her şeyi çok net duyabiliyor, ama anlayamıyordum: Kenan Enişte bir şey öğrenmişti Nazire Halamla ilgili. Sadece onunla ilgili değil, dedemin bütün ailesiyle ilgili. Çok korkunç bir şey. "Tutturdu, 'neden bana daha önce bildirmedin' diye... Tutturdu, 'illa soy kütüğünü mü görmeliydim' diye..."

Bu noktada Nazire Halam gene ağlamaya başlamıştı. "Na-sıl öfkelendi; 'sizden hâlâ geriye kalmışlar var demek! Hâlâ ne ariyorsunuz buralarda, niçin hepiniz defolup gitmediniz?' diye-rekten... Nutkum tutuldu... Ah, keşke hazırlıçevap olsam... Böyle bir soruya o anda ne diyeceğimi bilemedim..." Hiçkırıklar ara-sında devam ediyordu: "Burası doğduğum yer, burası atalarımın doğup olduğu yer, hatta benim atalarım seninkilerden çok önce bu topraklarda yaşıyordu, beni kendi vatanımdan neye dayana-rak defetmek istiyorsun – bütün bunları neden söyleyemedim?" Bu laflar boğuk boğuk dökülürken dudaklarından, bir yandan

yumuşuyla kendi bacağını dövüyordu halam. "Hakikaten de anlayamıyor, buralardan niçin ayrılmak istemediğimizi... Neden bizler böyle eziğiz, ezik davranışıyoruz? İçimizdeki şu eziklikten hiç kurtulamayacak mıyız?" Sesi hayret ve acı doluydu.

"Aslında kendince çok da haksız sayılmaz; cehalet, işte..." diye mirıldandı anneannem – nasıl olduysa açmıştı ağzını; "İşte bak, kaç kişi kaldık ki geriye... En son, biliyorsun, benim dayı kızları kalmıştı, onlar da çoluk çocuk göçüp gittiler Ötekita'ya. Gidenlere de kızamıyorsun ki – yok, yurtdışına gidersek ikinci sınıf vatandaşlıkta kurtulacağız; yok, vatan haini olarak görülmeyeceğiz derken... Aslında... etrafına söyle bir bakacak olursan, herkesin aklında söyle ya da böyle, kaçmak var. Yani... soyut da olsa, bir 'kaçış' hayali..."

Durdur... Derin bir nefes aldığımlı anlaşımdı anneannemin:

"Nur içinde yatsın, Galipçiğimin vefatıyla hepimiz mahvolduk... Bizler sadece damadımızı, sonra biricik kızımızı, sonra da bize emanet edilmiş torunumuzu kaybetmekle kalmadık – ki biliyorsun, bir de araya küslükler girmişti, ki bunun ıstırabı apayırlı ve bunun için kendimi asla affetmeyeceğim... Dedeleri ayrıca, o kadar hevesleniyordu ki ailemiz genişlesin, çoğalsın diye... Hiç kimsemiz kalmadı."

Sesi hâlâ bir miriltidän ibaretti ama öyle acı doluydu ki, kâ�ım dondu.

Hayret... Ağabeyimin ölümünün, anneannemle dedemi nasıl etkilediğini hiç düşünmemiştüm. Hele dedemin "mahvoldugu" hiç mi hiç fark etmemiştüm. "Küslük"le ne demek istedigini ise hiç bilmiyordum.

Evet ya, hiç kimsemiz yoktu... Bazen arkadaşlarımın doğum günü partilerine davet edilirdim. Herkesin ne çok akrabası var, şaşardım. Teyzeler, amcalar, dayılar, kuzenler, kıyamet, cümbüş – kalabalık aile ortamlarına davet edilmeye öyle can atıyor, büyük ailelere o kadar çok imreniyordum ki...

Demek, bu konuyu anneannemlerle konuşmamın doğru olmayacağına bana fisıldayan sezgilerimde, gene haklı çıkmıştim.

Kenan Enişte, Nazire Halami boşamaya kalkmış, ama halam hamile olduğu için boşayamamış. "Bu bilgiyi gizli tutacaksın, anladın mı; bu bizim sırrımız olacak, cenabet!" diye üstüne

yürümüş zavallı halamın – “cenabet” kelimesini ilk kez duyuyordum, ama halamın kelimeyi söyleken sesini daha da alçaltmasından, çok kötü bir kelime olduğunu anlamıştım. Bu olay nedenile Nazire Hala’yla tam üç aydır konuşmamaktaymış! Dağası, halamı affetmek için, halamın, onun önünde diz çöküp doğacak çocuğun Biz kültürüyle yetişeceğini dair kayıtsız şartsız yemin etmesini şart koşmuş!

“Haydi, diyelim çocuğun hangi kültürle yetişeceğini umursamadım... Ama ya önünde diz çökmek!” diye tekrar ağlamaya başladı Nazire Hala, “Yaptım mecburen çünkü artık takatim kalmamıştı... Ama işte, hâlâ benimle konuşmuyor, bana yaklaşmıyor, aşağılık bir insanmışım, hatta hayvanmışım gibi davranışlıyor... Aynı evin içinde hiç konuşmamak, o kadar zor ki... Evi terk edip Hamiyet Ablamın yanına taşınmak geçiyor aklimdan... Ama bunu da istemiyorum – biliyorsun, onunla pek anlaşamayız; ayrıca ablam, ben Kenan’la ta nişanlandığında demişti, ‘Beriki’den post, Bizden’den dost olmaz’ diye...”

“Aaa, o da saçmalamış ama.... Çok şaşırdım! Öyle düşünüyorsa, Kenan’ın zihniyetinden ne farkı kaliyor ki?” diye mırıldandı anneannem.

Donakalmış, kalbim duracak sanmıştım. Bir taraftan, içimde müthiş bir isyan kabariyordu: Nazire Halamın, o sarı dişli Kenan Enişte’nin önünde diz çökmesi, azarlanması, aşağılanması canlanıyordu gözümün önünde. Ama tek başına yaşayan o suratsız Hamiyet Hala’nın yanına taşınması, daha bile korkunç bir ihtimaldi. Bir kere, Hamiyet Hala’nın evinde asla kaymak maymak iyiyemedim; iki kız kardeş, birbirlerinden öyle farklıydilar ki! Öfkemden boğulacağımı sandım.

En çok da, anneanneme illet olmuştum: Artık derin bir sükünet içinde sadece anlatılanları dinliyor, hiçbir şey söylemiyordu! Bir iki kere, “Hay Allah, Nazirem... hay Allah, Nazirem...” dediğini duydum, ama insan bir tavsiyede bulunmaz mı? Bir ara kaygıyla yeniden, “Bak Nazire, bu adam sana hakikaten el kaldırıyor, değil mi?” diye sorduğunu, Nazire Halaminsa hiçkırıklar arasında bunu gene inkâr ettiğini duydum. Anneannemin bunun üzerine gene tuhaf bir sessizliğe gömüldüğünü fark ettiğimde, huyunu da o an anlamıştım:

Anlatılanları genellikle hiçbir yorumda bulunmadan dinleyen anneannemin, herhangi bir tavsiyede bulunduğu çok nadir zamanlarda, için için kışkanmama sebep çok özel, çok yumuşak bir ses tonu vardı. Kışkanyordum, çünkü benimle bir tek, ağabeyimin öldüğü haberi geldiğinde konuşmuştu o özel ses tonıyla, hatta o gece masal kitabından bana o ses tonıyla masal okumuştu. O ses tonunu onun ağızından tekrar duymak için neler vermezdim, ama o tonun muhatabı –veya sahibi– ben olmam koşuluyla. Oysa o ses tonu çok nadiren kullanılıyordu ve bana değil, ancak dert sahiplerine sunuluyordu.

Ama şimdi, kışkançlığımdan eser yoktu; anneannemin o ses tonunu Nazire Halama sunmasını o kadar çok istiyordum ki! Oysa anneannem, mumya gibi oturuyordu orada. Bana kızmacılarını bilsem, o an salona dalıp Nazire Halama sarılmak, "Hemen boşan o kötü adamdan!" diye haykırmak isterdim. Ah, keşke şu anneannemin yerinde ben olsaydım; neler neler söyledim! Niçin o özel ses tonıyla bir şeyler söylemiyordu? Özel tonandan vazgeçtim, anneannem suskulüğünü Nazire Halam gide ne kadar muhafaza etmişti.

Nazire Halam gider gitmez –ben veda edememiştim, çünkü onun ziyaretinden güya haberdar değildim–, sokak kapısı kapanır kapanmaz odamdan fırlayıp anneannemin karşısına dikildim: "Niye ona boşanmasını söylemedin, anneanne? Niye hiçbir şey söylemedin?"

Anneannem kıpkırmızı kesildi. Bir an için, utandığını sandım, sonra birden, öfkelendiğini anladım: Bakışları alev saçıyor du. Bana doğru eğildi, yüzünü yüzüme iyice yaklaştırdı... Bluzu nın yakasından iri memelerinin upuzun, hafif titreyen çatalı görünüyordu. Onu hiç bu kadar kızgın görmemiştim.

"Vay başımıza gelenler... Hanım kızımız gizlice konuşmaları mı dinliyor yoksа?" diye tısladı önce. Sonra doğruldu: "Bana bak, Mine!" diye tane tane konuştu, sesi hiddetle titriyordu. "Demin duyduklarından hiç, ama hiç kimseye söz etmeyeceksin ve duyduklarını unutacaksın, anladın mı? Unutacaksın!"

Hiddetinden kaçıyorum, birkaç adım geri çekileyim derken, dengemi kaybetmişim, kendimi kışkırttı yerde buldum. Anneannem, canımın yanıp yanmadığını hiç sormadan arkasını dönüp

sert adımlarla mutfağa gitti, Kiraz Hanım'a, barbunya fasulye-
siyle ilgili öfkeli talimatlar yağırmaya başladı.

Doğrusu içten içe biraz rahatlamaştım – çünkü doğruca çalışma odasına gidip dedeme marifetimi anlatıyor da olabilirdi – ama onurum fena halde kırılmıştı. Dahası, yere düşüğüm halde anneannemin benimle hiç ilgilenmemesi alışılmadık bir durumdu ve beni korkutmuştu. Gidip odama kapanarak yatağımın mahremiyetinde sessizce ağlamak yerine, salona koşmayı tercih ettim. Kendimi kanepeye atarak uzandım, nümayışkâr bir şekilde ağlamaya başladım. Ağlama sesimin yüksekliğini, mutfakta ki anneannemin duyabileceği, en arka odadaki dedemin duymayacağı şekilde ayarlamayı planlamıştım, fakat ağlamaya bir başlayınca ipin ucu kaçı, çünkü gözyaşlarım çok gerçekti.

Kimse orali olmadı, kimse benimle ilgilenmedi. Bir süre sonra, ağlamaktan helak olmuş, arada iç çekiyordum. Artık ağlamıyorumdu, ama nefesim hâlâ kesik kesiktı; yüzüm yerdeki turuncu haliya dönük, uzanmış yatıyordu. Bu renkte bir haliyi normalde asla alıp salona koymazlardı bizimkiler, ama ağabeyimin ölümünden hemen sonra, ben bir vitrinde görüp rengini çok sevdim diye, yani sîrf gönlüm olsun diye almışlardı. Dedem bâzen, haliya bakarak "Hay aklınla bin yaşa, Mine!" diyordu. Üzerine güneş vurdugunda hali göz kamaştırıcı bir ışık kaynağına dönüşüveriyordu sanki. Bakışlarım turunculuğa sabitlendi, gözkapaklarım ağırlaştı. Ağlamaktan yorgun düşmenin getirdiği o garip huzur hali gelmişti üzerime. Sızmışım.

Uyandığında karanlık çökmüştü; dedemin çalışma odasında bulunan kırmızılı ekoseli battaniye üzerime serilmiş, düşmeyeyim diye bir sandalye getirilip kanepeye bitişirilmişti. Anneannem, parmakuçularına basa basa yanına geldi, kanepenin ucuna ilişti, üzerime eğildi, yüzüme baktı dikkatle: "Haydi Mineciğim kalk; zaten akşam oldu, bari git, yatağında uyu."

Kırgınlığım, o mahmurluğumun arasında gene depresti. Gözlerim yarı kapalı, çattım kaşlarını: "I-ih!"

"Peki, ben seni kucağında taşısam, o zaman olur mu?" Sesi yorgundu.

Domuzluğum tuttu – yeniden ağlamaya başlayabileceğimi ima eden tehditkâr bir ret sesi çıkardım.

"Sen bilirsin..." Anneannemi hiç böyle uysal görmemiştim. "O halde, iyi uykular bebeğim... Koridorun elektriğini açık bırakıyorum; bir şey olursa bana seslen, olur mu?"

Bir anda uykum dağılmıştı: Onlar uyanık oldukları sürece burada yatmak zevkliydi, ama bütün geceyi burada geçireceğimi düşünmemiştim. Fakat kibrim, onca tantanadan sonra yatağıma gitmemi engelliyordu. Oysa salon upuzun koridorun bir ucunda, diğer ucundaki yatak odamsa anneannemlerinkine bitişti. Yatak odamdayken, yan odadan anneannemlerin nefes alıp verişlerini, arada horlamalarını duymak, beni her zaman teskin ederdi.

"Orada mı yatacak?" diye hafif kaygıyla sorduğunu duyduğum içерiden, dedemin.

"Uğraşmaya çok hevesliysen sen getir," dedi anneannem. Sonra sesini iyice alçaltarak bir şeyler söyledi dedeme. Benim duymamam gereken şeyler.

İçimden, yerimden fırlamak, battaniyeme sarınarak o uzun koridoru pit pit koşarak aşmak ve yatağıma atlamak geldi – fakat gene bir şey bana engel oldu: Salonda yatmak, bir maceraydı. Sadece ara ara yatiya gelen misafirler, yani büyükler yatardı burada.

"Korkmaz mı?" Bu soru, dedem tarafından normal ses tonıyla sorulmuştu. İşte bunu duyunca, çektim battaniyeyi kafama. Bir iki iç çekişten sonra, sizmişim.

Yağmurun tipirtisine uyandım. İçimi bir sevinç aldı. Bir süre, tipirtinin ritmine kulak verdim ve gözlerim kapalı, tanıdığım şarkıları hafif mırıldanarak eşlik etmeye çalıştım tipirtiya; gecenin sessizliğinde o kadar huzur vericiydi ki... Yün battaniyenin altında sıcaktım ve muhtemelen tekrar uykuya daldım – anneannemin o tuhaf çığlığını duymuş olmasam... Yattığım yerde gözlerim bir anda kocaman kocaman oldu. Öyle garip bir sesti ki bu, anneannemin sesini bir şekilde tanımasam, acı çekken bir hayvan olduğunu düşünebilirdim.

İçimden ona seslenmek geldi, ama dehşetten ses çıkaramıyordum. Yatağım, bir koridor mesafesi uzaklımdaydı ve şu an orada olmak için canımı verebilirdim, ama cesaretimi toplayıp oraya gidemiyordum. Felç olmuş gibiydim.

Ve tekrar o acılı ses. Kalbim küt küt atarak doğruldum. Otu-

runca, sıcak battaniyenin dışındaki soğuk havayı sırtında hissettim, ürperdim. Kanepeye bitiştirilmiş sandalyeyi yumuşak turuncu halının üzerinde kaydırarak ittim bir kenara; terliklerimi giymeyi o an düşünemediğimden, koridora yalnızak yöneliktim. Parkeler buz gibiydi; koridorun zeminindeki karolar buz gibiydi; hava buz gibiydi.

Anneannemlerin kapısı aralıktı – gene o inleme sesi... ve gene anneannem – bu kez konuşuyor, daha doğrusu yalvarıyordu:

“Lütfen... lütfen... lütfen... lütfen...”

İşte o anda, o güne kadar hep anneannemle ilişkilendiregeldiğim gülsuyu pembeliğiyle hiç ilgisi olmayan, karanlık, şarabimsı, odunumsu, nanemsi, kâfurumsu bir koku, burun deliklerimden içeriye ağır ağır süzüldü – hayvansı, erkekçi, tehditkâr, ve çok ısrarlı – ve çarptı beni...

Gerişini hiç hatırlamıyorum. Anneannemlerin kapısında dikişime dair tek, ama tek anım, hayatımda ilk kez karşılaştığım o simsiyah kokunun bana attığı tokattır. Koku o kadar dehşet verici ve aynı zamanda o kadar esrarlıydı ki, tahmin ediyorum ki kendi dışındaki her şeyi –her kokuyu, her sesi, her görüntüyü– derin, koyu bir büyüğün kaplayarak hâkimiyeti altına almış, ve kendi dışında hiçbir anıya geçit tanımadı.

Hatırladığım, parmak uçlarına basarak sessizce yatak odama yöneldiğim... Battaniyemin güven dolu sıcaklığına bir an önce kavuşturmak için kendimi yatağıma o kadar hızlı atmışım ki, yatağım gıcırdamıştı.

Bir anda yan odadaki sesler kesilmişti. Dedemin, “Görmüş müdür?” diye fısıldadığını duydum. Sesi kaygılı ve hatta sanki hafif öfkeliydi.

Zaten dörtnala atan yüreğim artık duracak sandım, çünkü birisi yatak odama doğru geliyordu; adımlarının ağırlığından ve ıslık çalar gibi nefes alıp verişinden, bunun dedem olduğunu anladım. Gözlerim kapalı, nefesimi tutmaya çalışıyordum.

Birkaç saniye sonra ayrıldı yanından, tekrar yan odaya geçti: “Uyuyor numarası yapıyor... ama uyanık.”

“Hay Allahım... Hay Allahım...”

“Mübaşa etme sen de... Çocuk bu, bir şey anlamaz – unutur gider.”

Ama anneannem daha bilge bir insandı. Cevap vermedi; arada derin derin iç çekerek "Hay Allahım!" deyip durdu...

Ertesi sabah, dedem olanları unutmuş gibiydi... ama anneannemle aramda bir gerginlik, tatsız bir elektrik vardı. Arada, elimde olmayarak, ona kaçamak, merak dolu bakıyordum: Ne istiyordu anneannem? Ne istemiş olabilirdi? "Lütfen" diye niçin öyle yalvarmıştı?

Anneannem her ne kadar bir şey yokmuş gibi davransa da, bakışlarımın farkındaydım. Bana öfkeli olmadığını ama olanlardan dolayı üzgün, dahası, benim için endişeli olduğunu anlayabiliyordum – bu da beni hem şaşırtıyor, hem tedirgin ediyor hem de merakımı artırıyordu.

Anneannemle dedem bu konu üzerine kendi aralarında hiç konuşlardır mı bilmiyorum, ama, çok şükür, ikisi de bu meseleden bana hiç söz etmedi ve bir iki gün içinde anneannemle aramızdaki o sevimsiz hava da geçip gitmişti. Görünüşte, konu ora-da kapandı.

Ama olanlar benim aklımdan çıkmamıştı. O yabancılardan tehditkâr kokuyu algıladığım geceden önce hiç fark etmediğim bazı şeyleri birden algılar olmuştu; anneanneme ve dedeme bakışım değişmişti. Dedem, beni kucağında tutmaktan sıkıldığından artık kucağından indirmiyor da, sanki itiyor gibiydi. Oysa böyle bir şeyi daha önce hiç hissetmemiştüm. Kucağından indiğimde yüzüne dönüp bakıyordum: Bana gene gülümşüyordu, ama bakışlarındaki sevecenliğin arkasında bir de beni korkutan bir sertlik, bir acımasızlık görür gibi oluyordum.

Bu sertliğin, en saf şekilde doğrudan bana yönelik haline birkaç gün sonra tanık oldum – neyse ki, bu sadece bir kez oldu:

Çok riskli olduğunu sezinlememe rağmen, şeytan beni dürtmüştü, bir akşam yemeği öncesinde dedeme şu soruyu yöneltmiştim:

"Dede... Nazire Halamin gerçek adı Nirvanuş mu?"

Şrrrak! Gözümün önünde yıldızlar belirdi – hayatımın ilk ve tek tokadı inmişi suratıma.

Dedemle baktık. Yanağım çayır çayır yanıyordu, ama garipli bir şekilde, ağlamadım, "Niçin?" diye sormadım – niçin olduğunu biliyordum çünkü. Çok sakindim.

Ayağa kalktı dedem. "Haydi... Yemeğe gidelim!" diye hafifçe dürttü omzumu. Bu soru-tokat olayından anneannemin hiç haberi olmadı; dedemle aramızda, bir daha hiç lafi geçmeyen bir sır olarak kaldı.

Kâbus görmeme neden olacak şeyler öğrenmekten çok korkuyordum... ama aynı zamanda, her şeyi bilmek de istiyordum: Gülsuyu püskürtüldüğü zaman anlatılan her şeyi, Nazire Halamın anlattığı her şeyi, anneannemle dedem arasında geçen her şeyi bilmek istiyordum – ama suskunca bilmek değil, bu insanlarla konuşmak istiyordum. Onların hayatlarında bir değişiklik, bir fark yaratabilmek, gerektiğinde hayatlarının yönünü tamamen değiştirebilmek istiyordum.

Hem bu yatakodası olayından, hem de kapıda Nazire Halamı dinleme maceramdan dolayı anneannemin, bundan böyle konukları gelince salonun kapılarını veya akşamları kendi yatak odalarının kapısını kapatacağını sanmış ve bundan korkmuştım – ama bunların hiçbirini yapmadı.

Ben de artık kapıları dinlemiyordum... ama içimde bir hınç vardı: Etrafım sırlarla doluydu ve kimse benimle herhangi bir bilgi paylaşmak istemiyordu. Oysa ben hızla büyüğordum ve bu güven eksikliğini anlayamıyor, büyüklerin bu gizli saklı işlerinden nefret ediyordum. Ben boy attıkça, kafam sanki sırlarla örülü, alçak, gözle görünmez bir tavana çarpiyordu, bu da beni öfkelenirdiyordu. Bu hınç, yavaş yavaş içime yerleşmişti. Deşmek istiyordum bu konuları; her şey konuşulsun istiyordum.

Örneğin, çok bilgili, hatta bilge olduğunu bildiğim dedem, nüfus sayımı sırasında evimize gelen memurun soruları karşısında niçin o kadar rahatsız olmuştu? Niçin burnunun, alınının üstünde boncuk boncuk ter damlları toplanmıştı? Sadece o memur da değil – daha sonra bir gün, benim nüfus kâğıdımla ilgili olarak nüfus müdürlüğüne gitmiştik; orada da koskoca deminin, çocuğularındaki silik memurun karşısında, başbakanla karşı karşıyaymış gibi davranışlığını fark etmiştim.

"Ben büyüğünce diplomat olacağım!" dedim anneanneme bir gün.

"Nereden çıktı bu?"

“Seda’nın babası diplomat... ablası da diplomat olacakmış. Hep yurtdışında gezebiliyorsun...”

Cevap vermedi. Arkası dönüktü bana, mutfak dolabına bir şeyler yerleştiriyordu.

“Neden olamam?”

“Öyle bir şey demedim...”

“Ama olamayacağımı düşünüyorsun... Niçin?”

Sustu.

“Niçin diplomat olamayayım?”

Cevabı aslında biliyordum artık; bir şekilde kökenimizle ilgiliydi; soruyu da hatta bilhassa sormuştum, ama hem “köken”in ne olduğundan hâlâ tam emin degildim hem de anneanneme söyletmek istiyordum:

“Anneanne, neden ben diplomat olamam? Bizim ailemizde suç işlemiş kimse yok, değil mi?”

Vizildanıyordum; ama anneannemin suratına masum masum bakarak sorarken bu soruyu, içimden, kendi hinliğime ve kurduğum tuzağın zekiliğine gülüyordum. Küçükken bana “Kızım, kimsenin ailesine bakma sen, o kişinin kendisine bak, insanlığına bak” nutukları atan anneannem, şimdi ne diyeceği bekâlım!

Birden sıçradım – dedem belirmişi mutfak kapısında, yüzü kıpkırmızıydı:

“Kızım, diplomat falan olamazsin! Ayrıca normal bir lisede müdür yardımcısı, veya tarih, coğrafya, Bizce öğretmeni de olamazsin, anladın mı! Ancak matematik, biyoloji, kimya, fizik öğretmeni olabilirsin! Su idaresinde, elektrik idaresinde çalışmazsin; ancak doktor veya avukat olabilirsin, anladın mı! O yüzden derslerini çok, ama çok iyi çalışmalısın! Hep iyi notlar almalısın! Ama düşmanlık kazandıracak kadar da iyi olmamalısın. Anladın mı!”

Geçmiş gün... Olayın gerisini hiç hatırlıyorum – aklımda kalan sadece, anneannemi mat etmiş olmanın keyfi... Kadın çağrı muhtemelen cevap vermemişi ve konu orada kapanmıştı.

Zavallı anneannem... Herkesin derdini dinlerdi, ama dedikodu yapmayı da duymayı da hiç sevmeydi. Başkaları hakkında dedikodusunu bilgi aktarmaya kalkışan birileri olduğunda –ki bu, çok nadirdi, çünkü herkes anneannemin bu özelliğinden

ni biliyordu– hemen müdahale ederdi: "Sus, bana anlatma bunları, duymak istemiyorum..." Bir defasında da, bir komşu hanım gelip dedikoduya giriştiğinde, anneannem onu susturmakla kalmamış, "Hem," diye eklemiştir, "dedikodu yaparsak, dini-miz uyarınca da hata etmiş oluruz, sen benden daha iyi bilirsin... hani, peygamberimiz, dedikodu yapan kızına, tükürmesini bu-yurmuş da kızı 'hıh' deyince, ağızından dedikodusunu yaptığı kişinin eti düşmüş..."

Dehset içinde kalmıştım. Sonra gecelerce, insanın ağızından, tanıldığı birinin etinden bir parça çıkışının nasıl bir duygulara bileceğini tüylerim ürpererek tahayyül etmeye çalışmıştım.

Neşeli zamanlarında dedem, anneannemin dert dinlerken takındığı pozlarla ve o çok nadiren duyulan "tavsiyede bulunma" sesiyle kendi üslubunca dalga geçerdi. "İki gözüm, bu çorba çok güzel olmuş, ama tuzunu daha az koyabilirsiniz!" diye anneannemi taklit ederek, güya "tavsiye"de bulunurken, gözlerinde hafif muzip bir ışılıtı, ses tonunda ise –anneannemin bire bir kopyası olduğu için beni çok güldüren– abartılı bir yumuşaklık ve sevecenlik olurdu.

İşte, ben de bugün, gazetedeki "Zeyda Teyze" sütunuma gelen mektupları yanıtırken, hep anneannemin "o" ses tonuyla yazıyorumuşum gibi hissetmeye çalışırım, hatta yüz ifadem bile değişir, sanki gözlerime anneannemin bakışlarının durgunluğu, dinginliği çöker; sanki şu sisika suratının çıkış elmacık kemikleri dolgunlaşarak, yanaklarım anneanneminkiler gibi yuvarlak, yumuşak yanaklara dönüşür; ama asıl, anneannemin ruhuyla birlik olmuşum gibi hissederim kendimi. Ondan tek farkım, – bana akıl danışan, istisnásız herkese gönlümce tavsiyelerde bulunuyorum... Sütunumun amacı bu zaten.

Dalga geçse de, dedem, anneannemin dedikodu karşıtı yaklaşımıyla aslında çok iftihar ediyordu: "Aklınla bin yaşa, iki gözüm. Büyük kadınsın. Büyük beyinler fikirler hakkında, vasat beyinler olaylar hakkında, küçük beyinler insanlar hakkında konuşmuş," der, sonra bana dönerdi: "Duydun mu, küçük hanım? Anneanneni her zaman örnek al."

Gerçekten de, dedem insanlardan asla bahsetmez, fikirlerden konuşurdu. Dünya siyasetinden, ülke siyasetinden, hoşgör-

rüden, dinden, dinsizlikten... Bütün dinlerin kutsal kitaplarını okuduğunu biliyorum, ama en çok İbn Arabi'den etkilendığını, elinde kalem, satırların altını çize çize okumasından ve "Biliyor musun..." diye anneanneme anlattıklarından hatırlıyorum. Keşke anlattıkları aklımda kalsaymış...

Onunla ilgili en canlı anılarımın biri, o yıllarda adı Titreşim Radyo olan Gizliradyo'da haberleri dinledikten sonra, piposunu tüttürerek, başı eğik, düşüncelere dalmasıydı.

Ne yazık ki dedem de çok yaşamadı. Onu kaybettigimizde on bir yaşındaydım.

Hayatımın ondan sonraki bölümüm; genç kızlığım, üniversite yıllarım, iş hayatına atılmam, bir bulanıklık içinde geçti. Anne-annemin ölümü bile bulanık...

Anneannem ve dedem, iyi ki bugündeler yaşamıyorlar. Onları bir an için bile olsun gözsüz düşünmek korkunç geliyor. Ülkenin ve dünyanın şimdiki halini görseler inanamazlardı zaten – her şey, üç ay gibi kısacık bir süre içinde olup bitti...

Şu âna ve hayatimdaki en önemli erkeğe, Tuncay'a dönecek olursak...

2

Tuncay'la firtinalı, gök gürültülü, ortalığı şiddetli yağmurların götürdüğü, sıcaklığın ve havadaki bunaltıcı nem oranının insanı nefese bırakıldığı bir kiş gecesinde, tesadüfen yan yana düşüğümüz bir şehirlerarası otobüs yolculuğunda tanıştık.

Kırk yılın başı gittiğim Başkent'ten Bizimkent'e dönüyor-
dum; Görkem Medya'yı devralan Tüketçe Holding'in gazeteye
atadığı yeni genel yayın yönetmeni, bütün gazete çalışanlarıyla
tanışmak istiyormuş; birim birim toplantıya çağırılmaktaydık ve
işte o hafta, sıra köşe yazarlarından birkaçına gelmişti.

Bizi neye göre seçerek gruplandırdıklarını hiç anlayamamıştim, çünkü sadece magazin sayfalarında yer alan köşe yazarları değil, iki spor yazarı, bir teknoloji yazarı da davetliydi. Neden toplandığımızı ise muhtemelen hiçbirimiz anlayamamıştık, çünkü patron bizlere, hangi köşenin yazarı olduğumuz dışında hiçbir şey sormamış; ardından, dünyanın ve ülkemizin ne tür değişik krizler içinde bulunduğuuna, halkın zaten bozuk moralini düzeltmek için devletimiz –ve diğer devletler– seferber olup çeşitli önlemlere başvurmuşken medyaya, dolayısıyla bizlere, nasıl da ağır bir sorumluluk düşüğüne, bizleri elbette hiçbir konuda yönlendirmek istemediğine, ama “şimdilik” olabildiğince hafif yazılar yazmamızın ülkemizin selameti için daha uygun olacağı konusunda kuşkusuz bizlerin de hemfikir olduğumuza dair, kırk dakikalık bir nutuk atmıştı.

Kıl olmuştu herife. Hali, tavrı... Bizlere ikram ettiği çayın pırıltemiz suyla yapıldığını altını çize çize beyan edecek kadar

görgüsüzdü. Çaylarımıza yudumlarken gerçekten de, çocukluğunmda içtiğim suların ve çayların tadını almıştim. Toplantının katılımcıları, arada çaktırmadan birbirini süzüyordu. Köşe yazarlarından birini –benim yaşlardaki uzun boylu, sarışın, erkekçi hatlı kadını– daha önceki bir toplantıdan hatırlamıştım; köşesinin adı “Duyarlı Siyaset Günü” idi; birbirimize belli belirsiz gülümsemeliştik.

Toplantının bitimine doğru patron, kriz dolayısıyla bu yıl da “ne yazık ki” zam yapılamayacağını bildirdi. Muhtemelen zaten hiçbirimiz zam-mam beklemiyorduk; işten atılmadığımıza şükretme halindeydim. En azından benim bir şikayetim yoktu, çünkü kira ödemediğim için, neyse ki, pek geçim sıkıntısı çekmiyordum.

Toplantı dağıldıkten sonra, klimaların serinletme işlevlerini sessizce yerine getirdiği binayı terk edip sokakların cehennemine çıkmadan önce tuvalete uğradığında, “Duyarlı Siyaset Günü” köşesinin sarışın yazarını aynanın önünde kirpiklerini rimellerken görmüştüm. Gülesim gelmişti. Şahsen yillardır rimel-mimel sürmüyorum çünkü şu sıcaklarda zaten artık makajay dayanmıyor, doğrudan akiyor. Yaptığı işe daha iyi konsantre olmak için ağını kocaman açmış, aynaya iyice yaklaştırdığı yüzünü upuzun yapmıştı. O kadar kaptırmıştı ki kendini, benim tuvalete girdiğimi bile fark etmemişi.

Salam verip vermemek arasında kısa bir tereddüt geçirdikten sonra, “Tekrar merhaba... Toplantıda konuşmadık... Siz nasisiniz, neler yapıyorsunuz?” diye çekinerek sormuştum.

Bakışlarını kirpiklerinden bir saniye bile uzaklaştırmadan ve ağızının şeklini bozmadan konuşabildiği kadariyla, düğmeye basılmışçasına cevabı yapıştırmıştı:

“Ne yapalım, görüyorsunuz işte, memleketin haline üzülüp duruyoruz.”

Sessizce tuvaleti kullanmış, sessizce Klozeti sıvılamp, sessizce ellerimi Köpürtlemiş, sessizce ayrılmışım oradan.

Sağanağın altında otogara nihayet ulaşabildiğimde, Yetişen Boğa'dan, en arka sıradan, cam kenarındaki son bilet bulmuştum. Bizimkent'e dönüyor olmaktan dolayı çok mutluydum: Kendi kentim, kendi evim, kendi sokaklarım, kendi eşyalarım – kicasası, kendi düzenim! Evet, hâkim olduğum düzenimi, ayrı kal-

dığım tek bir günde bile çok özlemiştim ve uzun süre yolculuk yapmamın gerekmeyeceğini umuyordum.

Haftalardır beklenen, gecikmesinin ağırlığı ve sıkıntısı herkesçe hissedilen, ama geleceğinden neredeyse umut kesilen yağmur, nihayet indirmiştir. Neyse ki, şimdilik sel tehlikesi yok gibiydi, ama yağmur öyle ani bastırmıştı ki, son derecede dakik bir insan olmama ve otobüse bilet bulabilmek, otogara vakitlice varmak için gazeteden hemen çıkmama rağmen taksi bulamamıştım; bu nedenle otobüse, tam kalkmak üzereyken, son anda nefes nefese yetişmiştim. Şoför, boğucu sığlığı kırmak ve camların büğusunu gidermek için klimayı en yüksek derecede çalıştırılmıştı. İçerisi ıslak giysi kokuyordu; "doğal" sayılabilen bu kokuyu ölemle içime çekmiştim; Başkent'i de hâkimiyeti altına almış püs-kürtülerin saldığı garip kokudan sonra, ne hoş bir tezat...

Otobüsün dar koridorunda, elimde çantam ve bilgisayarım, ite kaka ilerlerken, arkalarda ana oğul olduğunu tahmin ettiğim iki kişi gözüme çarpmıştı önce, sonra onların da arkasındaki en son sırada, benimkinin bitişigindeki koltukta bir erkeğin oturduğunu uzaktan görmüştüm. Ben ana oğulun hizasına vardığımında, yer vermek için mecburen ayağa kalkmış, o zaman çok kısaca merhabalaşmıştık. Zayıf, orta boylu bir adamdı, hatta hemen hemen aynı boydaydı. Üzerimdeki, ceket niyetine giydığım ince gömleği hemen çıkarıp yukarıdaki rafa tepiştirmiş, yerime geçmiştim. Yüzüne doğru dürüst bakmadıysam da, yaşlı –en azından, benden epeyce daha yaşlı– biri olduğunu algılamıştım.

Araç kalkarken adam üstteki rafa istiflenmiş çantaları ve benim gömleği daha iyi yerleştirmek için tekrar ayağa kalktı, yukarı uzandı ve durup dururken, daha yüzünü bile doğru dürüst görmemişken, ona karşı, beni çok şaşırtan, sersemletici bir çekim hissettim. Evet; resmen, cinsel bir çekimdi bu! Olacak iş değil –beni ki her zaman gençliğin dinamizmi, kıvraklılığı cezbetmiştir ve her zaman, kendimden genç sevililerim olmuştur.

Yüzümü pencereye doğru çevirdim, gözlerimi kapattım. Hayır, buna tam olarak "cinsel" çekim denemezdı. Farklı bir şeydi... Ne olmuştu da içimi böylesi bir üzün kaplamıştı, gözlerim dolacak gibiydi? Dönüp adamın suratına kaçamak bir bakış fırlattım. Hiçbir özelliği yoktu. Benimki gibi ince, uzun bir yüz... Be-

nimkiler gibi yüksek, çikık elmacık kemikleri... Yaşı için oldukça kırışık bir cilt – bu yüzden onu olduğundan yaşlı sanmışım... Boynundan anlaşıldığına göre beyaz tenliydi, ama anlaşılan, çok fazla güneşe maruz kalmıştı. Tekrar, bu kez daha dikkatlice baktım yüzüne. Yeşil-ela gözleri çekik çekikti, göz kapakları epeyce düşüktü. Göz kenarları aşağı sarkıktı. Epeyce kirlaşmış saçlar... Ağarmış, gür bir sakal, ağarmış büyükler... Gözünde gözlük. Bazısına göre çekici denebilecek bir adam... ama sokakta görsem, moruklamış diye suratına bile bakmam. Ne oluyor bana?

Bu arada şiddetlenen fırtınadan dolayı zaten ağır ilerliyoruz, bir de yolda kaza olmuş, otobüs durdu. Ön taraftan homurtular yükseliyor, yollar tamamen tıkanmış. Buharlanmış camin ötesini görmek amacıyla kafamı cama iyice yasladım. Önümüzde bir araba-kamyon kuyruğu uzanıyordu. Sırlısklam olmayı göze almış birkaç acar şoför araçlarından inmiş, ilerisini görmeye çalışıyor, aralarında bağıra bağıra konuşuyorlardı – yağmura söylenenler, her sahanakta yolların bu hale gelmesine sebep olanlara küfredenler, bir hengâme... Kafamı geriye yaslamış, arada camın buharını perdeyle siliyor, camin dışında yağmurun yarattığı, aşağı doğru hızla akan, şekilleri her an değişen, bazen çatalanan, bazen başkallarıyla birleşen, bir var bir yok olan ince derecikleri izliyordum.

“Ne detone ses...”

“Efendim?”

Hayretler içinde çevirdim kafamı, yanındaki adama baktım: Tanımadığım birinin bana böyle uluorta hitap etmesi, akıl alır gibi değil! İnsanlar birbiriley her an her dakika yüz yüze gelmek zorunda kalmasınlar diye koca koca kentlerin mimarisini değiştiriyorlar; apartman merdivenlerinde, asansörlerde kazara karşılaşmamak için herkes kendi dairesine özel asansör inşa ettiyor! Ayrıca, hakikaten anlamamışım ne demek istediğimi, neyi kastettiğini.

“Kusura bakmayın,” dedi – yüzüne güya mahcup bir ifade yerleştirirse de, bakışlarında öyle bir parıltı vardı ki, gerçekten aslında mahcup falan olmadığını anlamışım, “sese çok duyarlıyımdır; şu anda da kulaklarım o kadar rahatsız ki, tutamadım kendimi. Diyordum ki, ne kadar detone bir ses... Müzik duy-

gusundan, kulaktan, ritimden bu derece yoksun birini, insanları duaya çağırmak üzere görevlendirmek, en azından Tanrı'ya karsı ayıp..."

Bir yerlerde ibadet çığlığı okunduğunu işte o an fark ettim. Ama ses o kadar uzaktan geliyor, dışında kopan kiyametin ve uğultunun içinde o kadar belli belirsiz seçilebiliyordu ki, bırakın rahatsız olmayı, sesi ayırt etmek bile maharet sayılabilirdi.

"Müzisyen misiniz?"

"Profesyonel anlamda soruyorsanız, hayır, pek sayılmam. Ama hayatım müzikle iç içedir."

Böylece Balu'ya kadar birbirine sadece "iyi yolculuklar" demiş olan bu adamla ben, Balu'dan sonra sohbete başladık.

Ama ne sohbet... Bizimkent'e kadar sürekli konuştu...

Ne iş yaptığımı sordduğunda nedense boş bulunmuş, daha doğrusu yalan söyleyememiş, bir gazetede köşe yazarı olduğumu isteksizce de olsa mirıldanıvermemiştüm. Normalde bu tür sorulara çok hazırlıklıyım, ama bu adamda yalan söylememi engelleyen bir şey vardı – bir tür nuranılık...

Canım sıkıldı: Gazetemin adını da söylesem, köşemin adını soracağımından emindim. Oysa köşemde kendi adımı kullanmam ve anonim kalma arzum nedeniyle, köşe yazarı olduğumu bile genelde söylemem kimseye. "Zeyda Teyze" olduğumu gizleme arzum ise, bütün bunların da ötesinde bir çekinmedir. Bir iki kez, tavsiye yazılarından dolayı tehdit mesajları aldım. Bunun ötesinde, nedense bunalımlar, dertler gibi "magazin" konuları yazıyor olmaktan dolayı galiba biraz da utanıyorum. Gerektiğinde kendimi "köşe yazarı" diye tanımlamak, daha çok işime geliyor.

Zeyda Teyze olduğumu halalarım bile bilmezken, bu adama ifşa etmek, olacak iş değildi...

Güldüm, önüme bakarak: "Gazetemin ve köşemin adını gizli tutmayı tercih ederim... Köşe yazarlarından çok azı gerçek adını kullanır, biliyor musunuz?" Sonra cilveli cilveli ekledim: "Bakalım gazetemin ve köşemin hangisi olduğunu, yolculuğumuğun sonuna kadar siz tahmin edebilecek misiniz?"

"Merak etmeyin, tahmin edemem; çünkü ben zaten çok nadiren gazete okurum," dedi Tuncay soğukça – birbirimize adlarımıza söylemişistik, bu arada.

Hafif bozulmuş gibiydi. Konuyu değiştirdim: "Bu arada, roman da yazmayı deniyorum... daha doğrusu, buna heves ediyoğum..." Güldüm: "Yazmak istedığımı biliyorum, ama henüz ne yazacağımı bile bilmiyorum! Kafamda o kadar çok tema var ki..."

"Ya..." Sesi alaylı, daha doğrusu, acıydı. "Roman, ha? Ne ilginç... Ben olsam küresel vicdanın ölümünü yazardım. Karbon emisyonlarındaki artışın hepimizi nasıl boğduğunun, dünyanın cigerlerinin nasıl söküldüğünün romanını yazardım."

Sonra ciddileşti: "Biliyor musunuz, benim de ezelden beri kafamda bir roman projesi vardır – nasıl olsa oturup yazmaya çağımıza göre, sizinle paylaşayım, isterseniz..."

Kafasındaki roman projesinin beni zerrece ilgilendirmeyeceğinden emindim, gene de, bu cömertliği karşısında biraz şaşırarak, gülümserdim. "Sağ olun valla, sevinirim..."

Döndü, heyecanla anlatmaya başladı: "Şöyle bir şey: Öyle bir toplum anlatın, öyle bir şey olsun ki, birdenbire bu toplumdaki bütün annelerde muazzam bir empati duygusu oluşsun; sadece kendi çocukların değil, diğer bütün çocukların da acılarını içlerinde hisseder olsunlar. Örneğin, bir evladın kafasına vurulan bir sopanın veya bedenine saplanan bir merminin acısını sadece öz annesi değil, bütün anneler yüreklerinin ta derininde hisseder hale gelsin. Böyle bir toplum olsa, neler farklı olur? Bunu üzerine kafa yoran bir roman..."

Şaşkınlıkla, hayranlıkla, biraz da utangaçça döndüm ben de ona, ilk kez doğrudan baktım yüzüne: "Ne çok şey yazılabılır böyle bir konuda! Ama, ne bileyim..." Öyle bir şeyin altından kalkabilir miyim... Galiba beni aşar..." Düşüncelere daldım: "Okulları düşünelim: Örneğin beslenme saatinde anneler sadece kendi çocukların değil, bütün çocukların karnının aynı biçimde doymasını gözetmeye başlarlar..."

Aklıma böylesi sıradan bir örnek geldiği için kendimi apatal gibi hissetmiştim, ama o hemen kafasını sallayarak, "Mese-la!" diye onayladı.

"Veya..." diye konuyu devraldı, "konuyu daha da geliştirebiliriz; insanlar yaptırmalar uygulamaya başlayabilirler. Örneğin, onyillardır bitmeyen, tersanelerdeki şu kazalara bakın... Tersa-

ne patronlarının eşleri her kazada acıyi hissetmekten sıkılıp kocalarına, 'Şu işçileri düzgün şartlarda çalıştırmadığın sürece seninle sevişmeyeceğim!' diyeceklerdir. Toplumdaki bütün kadınlar empati dolu olacağından, adamı başka kadınlar da kabul etmeyecektir; adam mecbur kalacaktır taviz vermeye. Sevişme söz konusu olunca, akan sular durur!"

"Veya," dedim heyecanla, "fabrikatör eşleri, 'Fabrikan, su kaynaklarını daha fazla kuruttuğu sürece, veya çevreyi kirlettiği sürece seninle sevişmeyeceğim!' de diyebilir. Empati varsa insanda, bunun alanı sadece insanları değil, bütün canlıları kapsar – hayvanlar, bitkiler, bütün çevre buna dahil, öyle değil mi?"

Bu kez benim yüzüme o baktı hayran hayran: "Aynen dediniz gibi!"

Bu sohbet sürerken, bir yandan zihnimin gerisinde sürekli dedemi anıyordu, çünkü yol arkadaşım kişilerden değil, sadece fikirlerden söz ediyordu... ve sanki her konuda bilgiliydi. İçim sızladı: Keşke dedem sağ olsaydı da, bu adamlı tanışabilseydi...

Ve bir anda dank etti kafama: Bu adam, tipki dedem gibi kuyor!

Bu, inanılır gibi bir şey değildi – çünkü teselli aradığım zaman gözlerimi kapatıp burnumu dedemin göğsüne gömdüğünde beni her zaman yataştıran sadece, dedemin pipo tütününün kokusundan ibaret değildi, pek çok kokunun karışımıydı – sabun, tıraş kremi, en başta da dedemin kendi teninin doğal kokusu... Ve işte bu adam, dedem-dedem kokuyordu misler gibi; yıllardır özlemini duyduğum o harika harmandan...

İçimden, ona sarılmak geldi. Suratına baktım hin hin. Büyüle biriyle sevişmenin keyifli olup olmayacağından çok emin değildim – dedemle bu bağlantı, kafamı karıştırmıştı. Ama ona çok büyük bir yakınlık duyduğum kesindi.

Diyaloğumuzun neredeyse "adaba aykırı" hızı ve seyri, bâşımı döndürüyordu... çünkü "sohbet" dediğin, "hafif" bir konuşma tarzıdır; yani, ne bileyim, kendinin ne söyleyeceğini bilirsin, karşısındakiinin ne söyleyeceğini bilirsin, o senin ne söyleyeceğini bilir. Herkesin hangi durumda ne söyleyeceği, bellidir. Bize okulda bunu öğretmediler mi? Adap bunu gerektirmiyor mu? Yani tamam, tuvalette kirpiklerini rimelleyen köşe yazarı kadın

gibi, hep ezberlenmiş cevaplar, kalıplar etrafında dolaşıp durduğumuzu, sohbetlerimizin benzin gibi uçup giden laflardan ibaret olduğunu elbet ben de biliyorum, aptal değilim, çok şükür, dedemin torunuuyum. Ama başını beladan uzak tutmak istiyorsan, kabullenmek zorundasın: Artık böyle!.. Nezaket kuralları da böyle şekillendi, çünkü bunun sağladığı müthiş bir rahatlık var. Herkesin ne diyeceği zaten belliyken aykırı bir şey dillendirmek kadar aptalca bir şey olamaz. Dedem bunu onaylamazdı, ama zamana ve çevreye uymamı eminim ki isterdi.

Otobüs yolculuğumuza donecek olursam: Zaten en olmayaçak, en riskli, en konuşulmayacak meseleleri konuşmaya başlamışız, fakat Tuncay konuyu bir de, günün en tartışılan, eleştirilmesi veya sorgulanması en yasak konusuna, yani Bedensel Kaynaklar yasasına getirdiğinde, duraksadım. Hiç tanımadığım bir adam... Polis olur, ajan olur... Sonuçta Bizistan burası... Yasayla ilgili rahatsızlığını dile getirmeye cesaret edemeyip konuyu daha az tehlikeli bir meseleye, turuncu boyunluk yasağına kaydırdım.

"Kimilerine göre siyasi sembol, ama bu, bir özgürlük sorunu olduğunu yadsımadım ki..." dedim, temkinlice. Bir nevi tanışma cümlesiyydi bu: Ben, duvarın *bu* yanındayım, ya sen *hangi* yanındasın?

Attığım bu ilk adımın hemen karşılığını verdi Tuncay: "İlke olarak mazlumun yanında tabii ki yer almalı..." dedi, kaşlarını hafif çatarak, "ama ben Bizimkitap'ı okumuş ve bilen bir insanım. Bizimdin'de öyle boyunla, boyunlukla, hele de rengiyle ilgili bir mesele yok; bu, batıl bir inanış. Batıl bir düşünceye yüzyıllardır inandırılmışsa bir toplum, boynuna ne giydigine bakanlar değil, o toplum bütünüyle mazlumdur. Bence esas, toplumun bu konudaki kandırılmışlığı üzerine düşünmemiz lazım..."

Biraz durdu, sonra, "Ben" dedi kararlılıkla, "boynuna dinî renk diye turuncu giyen her kadının Bizimdinliğinden şüphe ederim... Çünkü Bizimdin'de şekilcilik reddedilir. Hele özü unutup sadece şekele dalmak!.. Neredeyse putperestliğe girer. Şekille şemaille uğraşan bir insan, Bizimdin'i zerrece kavramamış demektir. Ayrıca, acaba bunların kaçtı Ötedinlerin Kutsal Kitaplarını okumuştur dersin? Oysa Bizimkitap, onların da okunmasını emreder..."

Biraz duraksadı, sonra usulca: "Ayrıca," diye ekledi, "turuncu boyunluk takmak, bana hep, bir tür militarizm gibi gelir... Sonuçta, kadınları uniformaya sokuyor. Ezber bozmak gerek! Ama işte, bu 'ezber bozmak' lafi da yollar önce, benim ilkgençliğimde icat edildiğinde, hepimize ne harika bir söz gibi gelmişti... Gel gör ki, bu da ezber oldu, çünkü ezber bozucuların da söylemeli belli artık. Şu yeryüzünde söylememiş tek söz kalmadı, inan. Her şey laf artık..."

"Beklenenin, ezberlenenin dışında bir şey söylemek başını belaya sokuyorsa, beklenenin dışında konuşmayı veriyorsun sende..." diye mirıldandım, hafif utançla.

Elini kaldırdı, "dur" der gibi: "Sonuçta, dünya iktidarı, kafa yormak istemeyenlerin, kolayı tercih edenlerin iktidarı... Akıl, sıradanlık karşısındaki mücadeleyi ne yazık ki kaybetti... dünyanın hikâyesi, bu. Ama eğer sen bütün engellere rağmen gene de kendi bilincini yükseltmeye gayret edersen, bir anlamda, her şeyi de yükseltmeye aracılık etmiş olursun, anlıyor musun? Sıradanlığı kırmaya gayret edersen..."

O kadar tatlı ve keyifliydi ki sohbetimiz, yüzüne bakma utangaçlığını çoktan aşmıştım. İnsanın doğrudan gözlerine yönelen, yumuşacık, sıcak, sevecen bakışlı, hafif aşağı doğru çekik gözleri vardı. Gözlerini olduklarından küçük gösteren kalıncıa gözlük camlarının arkasından bana bakarken, bakışlarında zaman zaman muzip, hafif yaramaz bir pırıltı belirse de, ne erkekçe bir süzmeye dair en ufak bir işaret görebiliyordum ne de herhangi bir eleştiriye. Ayıp olmasa, yol boyunca gözlerimi gözlerinden hiç ayırmazdım.

Elleri, dedeminkilerden çok farklı olarak iri ve tüysüz, tırnaklarıysa hafif bombeliydi. Yaşını tahmin etmeye çalıştım – kırk beş ile elli beş arasıydı herhalde. Parmakları kırıkkırıldı, sürekli ritim tutuyordu, ama bu ritim, bildiğimiz üç-dörtlük, dört-dörtlük ritimler gibi değildi; çok daha karmaşık –daha sonra, "poliritim" dendiğini öğreneceğim– türdendi. Ellerine baktıkça birden islandığımı hissettim. Utanarak bakışlarımı penceye çevirdim. Fırtına dinni, otobüsümüz hızlanmıştı. Yolun yeniden tikanmasını diledim.

Dakikalar geçtikçe ve biz, sanki şu dünyadan konuşulacak

çok hayatı meseleleri yokmuş gibi amaçsızca konudan konuya atladiğça, bir yandan bilgisinin ve yaratıcı zekâsının, bir yandan da dehasının derinliğini daha da iyi anlayacaktım. Tarihten mi söz ediyoruz? Müzikten mi? Dinden mi? Mistisizmden mi?..

Büyülemiştı beni. Büyüleyen, bilgisi değildi sadece, sahip olduğu birbirinden çok farklı bilgiler arasında, akla hayale en gelmeyecek bağları kurabilmesiydi. Nasıl, nereden aklımıza geliyor da sürekli konudan konuya atlıyorduk?

Muavin belirdi, tek gözlüydü. Bu, o zaman şaşırtıcı gelmişti bana, çünkü Bedensel Kaynaklar yasası o sırada yeni çıkmış ve henüz ülke genelinde uygulamaya konmamıştı; Bizimkent ise pilot iller arasında zaten yer almıyordu. Kaldı ki, yasanın uygunluğu yerlerde, gençlerden ziyade ihtiyarların göz sunmayı tercih ettiklerini duymuştum. Hoş, pilot illerde böbrek, dalak, hücre veya başka şey sunmaktansa göz sunmayı erkeklik meselesi yapan tek tük gençler olduğunu okumuştum. Yüzüne baktım: Zamane çocuk ve gençlerinin çoğu gibi, cildi susuzluktan kırkuydu ve alnında, göz çevresinde kırışıklar belirmişti, ağızının kenarları aşağı sarkıyordu. Gören gözünün bakışı neşesiz, hatta donuktu; görünüş itibariyle, korneası alınmış gözden çok az farkı vardı. Görmeyen gözler için *görtü* kullanma zorunluluğu o sırada henüz getirilmemiş, devlet, yaptığı rezaletin bu kadar aleen görünmesini engellemek için henüz, "Bütün kör gözler örtülecek" buyurmamıştı.

Muavin çay hapı, sıvı ve sandviç servisine başlamıştı. İkimiz de birer çay hapı aldık; ben çok susadığımı hissettiğimden, hapı hemen çıkardım paketinden ve dilimin altına yerlestirdim, günde koşturmasından sonra hapın minik patlamalar halinde sunduğu çayımsı püskürtüler, yorgunluğuma iyi gelmişti.

Tuncay sandviç almadı, yukarı uzanıp sırt çantasının cebinden ufak bir paket, bir de ufak şişe piriltemiz su çekardi.

Suyu gösterdi: "Buyurun, çekinmeyin... Binmeden önce Sukretkart'ıma bakmıştım; daha dünkü piriltemiz kotamı bile doldurmamışım, bugüne devrolmuş bir litre su hakkım var..."

"Çok teşekkür ederim, almayayım..." Adamin cömertliği karşısında çok etkilenmiştim. "Ben bugünkü kotamı tamamen içmeye ayırmıştım, şimdi çay hapımla çok güzel idare ediyorum.

Size afiyet olsun..." Durdum, merakıma yenik düştüm: "Demin Sukretkart dediniz de, kartınızı görebilir miyim? Ben benimki ni yenileyemedim; hâlâ eski tip, Su-Kredi denenlerden kullanıyorum..."

Tuhaf bir isteksizlikle çıkardı cüzdanını, kartı uzaktan bir an gösterdi, tekrar hemen sotku cüzdanı cebine. "İşgüzârlık işte..." diye mırıldandı. "Akıllarınca kelime oyunu yapacak, 'sukredi'yi 'şükret'e dönüştüreceklerdi; sonunda böyle bir ucube isim çıktı ortaya... Sanki şükretmeyi bize onlar öğretecek..."

Elindeki paketi uzattı: "Dilerseniz şundan buyurun... Özel gıdadır..."

"Öyle mi... Bir rahatsızlığınız mı var?"

"Yoo... Gelecekte bir rahatsızlığım olmaması için..."

"Anlamadım..."

"Olabildiğince doğal beslenmeye çalışıyorum, artık, 'doğal' ne demekse... Seyahatlerim sırasında, tek tük kalmış bazı özel tarla ve bahçelerde yetişmiş, doğası nispeten bozulmamış gıdalardan, otlardan edinip onlara hazırlamaya çalışıyorum yiyeceklerimi – olabildiğince, tabii... Ekmegimi de elimden geldiğince kendim yapıyorum... Eskiden meyve-sebze çeşitliliği varken, onları da sadece mevsiminde tüketmeye gayret ederdim, falan filan... Başını ağırtmayayım..."

Minik paketin içindeki çay hapına işaret etti: "Çaya eskiden o kadar düşkündüm ki, ne yalan söyleyeyim, çay hapi konusunda elimden bir şey gelmiyor..."

Çay hapını çıkarıp o da attı ağızına, sonra önünde duran iki parmak sıvayı işaret etti, "... çay hapi konusunda yapabileceğim bir şey yok, ama elimden gelse, verdikleri şu çeyrek bardak sıvayı da içmem... bir de şuraya bak, utanmadan üzerine 'su' diye yazıyorlar hâlâ... Bunları dava etsek, kazanırız. Ama işte, ağız alışkanlığı, hepimiz boş bulunup 'su' diyoruz... Bu arada, farkında misin bilmiyorum, içme sıvılarının tadı gene değişti; içine ne koyduklarını düşünmek bile istemiyorum... Ama artık bunlardan kaçınmak çok zorlaştı... Dünyanın hiçbir yerinde pırıltemiz su diye bir şey kalmadı ki... Gene de, azar azar da içsem, delilik de olsa, seyahatlerimde rastlarsam, pırıltemiz su bulduğumda, litre litre taşımaya hiç gocunmuyorum."

Paketin içinden boz renkli ekmekten yapılmış bir sandviç çıktı.

“Kendi yaptığım ekmek...”

“Sağ ol... Sana afiyet olsun...” Birbirimize “sen” diye hitap etmeye başlamış olduğumuzu o anda fark etmiştim.

“Bu arada...” yüzüme dikkatle baktı, “Bakıyorum, cildin ihtiyanlarındaki gibi kırışiksiz ve yumuşak; ellerindeyse hiç kuruma çatlağı yok...”

Dedemden ve küçüklüğümdeki beslenme şeklimden söz edip etmemek konusunda tereddüt ettim, sonra vazgeçtim. Rastlantının böylesine herhalde inanmaz, başka anımlar çıkarabılırdı.

“Valla,” diye güldüm, “bugün bir toplantıdaydım; ayıptır söylemesi, bizlere pırıltemiz suyla yapılmış birer bardak çay ikram ettiler... Hem de orta boy bardaktı...”

“Ooo...” diye güldü.

Muavinin servis yapmasıyla otobüste genel bir hareketlenme başlamış, uyuyanlar uyanmıştı; ortaichi birden, sandviç paketlerini ve çay haplarını açma hissisi kaplamıştı.

Önümdeki koltukta oturan ve yolculuğun başından beri ilgimi hiç çekmemiş kadın, yanındaki, oğlu olduğunu tahmin ettiğim kişiye hırkasını giymesini söyledi. Bu konuda o kadar ısrarcıydı ve iki dakikada bir dile getirdiği bu talebi o kadar inatla ve kesintisizce tekrarlıyordu ki, Tuncay da, ben de gayri ihtiyari dikkat kesildik; ben, kadının yanındakini merak ederek, daha net görebilmek için hafiften kafamı uzattım. On beş, on altı yaşlarında, sivilceli, bütün yaşıtları gibi suratı kuruluktan kırışmaya yüz tutmuş bir oğlandı gördüğüm. Giderek asabileşen bir sesle, “Ama üzülmüyorum!” diye itiraz ediyor ve hırkayı giymeyi reddediyordu. Konu tam unutulmuş görünüyordu ki, kadın bozuk plak gibi tekrar vır-vira başlıyordu: “Lafımı dinlemiyorsun, bak hasta olacaksın; giy şu hırkayı...”

Annem olsaydı, böyle yapar mıydı? Kim bilir... Anneannemi gözümün önüne getirdim. Onun bana herhangi bir konuda ısracı davranışını hatırlamıyorum. Hayatımda hiç kimse benimle bu şekilde ilgilenmemiştir. Anneannem bana her şeyi sadece bir kez söyler, asla peşime düşmezdi. Hele okula ilk başladığım-

da, başka annelerin okula gelişleri, paydoslarda çocukların annelerine sarılarak ağlayışları, annelerin öğretmenlerle çeşitli konularda tartışmaları zihnimde canlanıverdi. İçim çiz etti. Bu tür anne evlat sahnelerine ne çok imrenirdim küçükken... Önümüzdeki koltukta oturan şu oğlanın yerinde olmak için neler vermezdim...

“Anne sevgisi,” diye mırıldandım, “işte böyle bir şey olsa gerek...”

“Ne? Anne sevgisi mi! Bir kere, sevgiye inanmıyorum! Hele anne sevgisine, hiç!” Sesi sertti.

Kulaklarına inanamadım. “Böyle bir şeyi nasıl söylersin!”

“Sevgi mevgi, palavra... Öyle bir şey kalmadı, muhtemelen hiçbir zaman da yoktu!” dedi; “Hele de *şu* anne, oğlunu seviyor mu sanıyorsun! Annelik, en eski, en sinsi ruh hastalığıdır! Verdikleri sözüm ona terbiyeyi –ki onun da anlamı, çocuğu sıradanlaştırmak–, arada sırada sağa sola göstermelik sunulan söyleşide şefkat bir kenara koyarsan, annelerin çocuklarına verdiği zararları bir düşünsene!”

Kulaklarına inanamamıştim. Annelik hakkında söylediğleri, akıl alır gibi değildi! “Sen... Sen bir annen olduğuna şükret!” diye gevelemiş, öfke ve şaşkınlıktan ne diyeceğimi şaşırmıştım, “Anlaşılan, anne yokluğunu hiç bilmemişsin!”

“Doğru, anne yokluğunu hiç bilmedim, ama anne varlığını fazlasıyla iyi bilirim,” dedi, ses tonu müstehziydi. Daldı düşüncelere. Ben de kaşlarımı çatarak öňüme baktım. Annesi ne kadar korkunç bir kadın olursa olsun, yine de...

“Bisiklete binmesini öğreniyorum...” diye birden döndü bana, “Annemin bakışlarını sırtında her hissettiğimde, dengeimi kaybeder, düşerdim!”

“Ne olmuş ki? Bu, bunda annenin ne suçu var?” Bu saçmalık karşısında kızgınlığımdan kekeliyordum, sesim hırstan öylesine tizleşmişti ki, tartışmamızı başlatan kadın, bir an dönüp, “Ne oluyoruz?” gibisinden bana ters bir bakış fırlatmıştı.

“Anlamıyorsun! Her şeye böyledi! Böyledir! Hep böyle! *Big Mother is Watching You!*” Kafasını hızla iki yana sallıyor, elle-rini çaresizce yukarı uzatıyordu; kendini ifade edecek kelimeleri bulamaz gibiydi.

"Şunlara bak!" diye sesini alçalttı, önumüzdeki ana oğulu göstererek. "Oğlu, kadında resmen takıntı! Rahat bırak çocuğu be kadın! Kitap oku, camdan dışarı bak, örgü ör, ne bok yersen ye!.. Ama hayır... Gözü hep veledin üstünde. Gözü değilse, akı onda... Düşünceleri hep onda... Zaten hepsi aynı kapiya çıkyor!"

"Hani," diye devam etti, sesini normalleştirerek, "kuantumda çift yarık kuramı vardır... Hani bakmadığın zaman ışık huzmesi aynı anda iki yarıktan da geçiyor, ama baktığın zaman sadece birinden geçer... Annem sürekli 'Ah, düşecek' kaygısıyla bakmasa, düşüp düşmeyeceğimi veya düşüp düşmediğimi biliyor olmayacak ki..." Güldü. "Ben de biliyor olmayacağım!"

Durdur bir an. "Gözlemcinin deneye müdahalesi' derler buna... İki olasılıktan hangisinin gerçekleşeceğini, senin zihnin belirler... Kötü olasılığı düşünürsen, o olur... Hani, 'sakınan göze çöp batar' gibi... Ya da, 'anamın düşündüğü, düşman başına gibi'..."

Şaşkınlık içinde baktım yüzüne.

"Neyse boş ver, senin de kafanı karıştırmayayım!" dedi, içini çekti. "Özet olarak diyeceğim, şu: Sevgi, içeriği çok ama çok geniş bir bileşik duygular bütünü... Sadece olumlu değil, olumsuz enerjileri -ki en başta da kaybetme korkusunun yıkıcı enerjisi gelir- içinde barındırıyor. Ve insan aklı, henüz bu kocaman duyguyu yönetebilecek kadar gelişmedi... Bu yüzden, şimdilik saygı ile yetinmeli, diyorum... Evet, esas olan, saygıdır! Saygı varsa, belki adını sevgi diye koyduklarına benzer bir şeyler oluşabilir – ama *belki* diyorum bak..."

Alaylı alaylı gülümserdim. Bunu görmezden geldi, devam etti anlatmaya:

"Gezegenler, yıldızlar her biri *kendi* yörüngesinde hareket ederek denge içinde dururlar, öyle değil mi? Birbirlerinin alanlarına saygıları vardır – bak, *saygıdan* söz ediyorum. Oysa iki gezegen arasında *sevgi* bağı olusssa, ne olur? Hemen bir artı çekim gücü oluşur... ve birbirlerine yapışırlar! Yapışınca ne olur? Doğal yörüngeleri şaşar, serbest hareket edemezler, öyle değil mi? Birbirlerini boğarlar, kısacası. Hatta, zincirleme kazalar gibi, diğer gezegenlerin de dengesini bozarlar! Toplumsal astronomi diye lim istersen, buna. Ama bu böyle!"

"Bunu 'sevgi' diye genellemek, çok ama çok ama çok yanlış!" diye itiraz ettim hisimla, "Her sevgi boğucu değildir ki!"

"Sevgide, alan daraltan bir çekim gücü var mı, yok mu?"

Durdum. "Belki de, 'saygı içermeyen sevgi mi demeli?' diye sordum tereddütle.

Eliyle "geçiniz" anlamına gelebilecek bir işaret yaptı.

Sustum.

Bu adam, bir muammaydı. Bir kere, ne kadar sıcak ve güleç olursa olsun, baktılarında ara ara derin bir üzüm, derin bir acı yakalamıştım. Şimdi sergilediği sertliği ise hiç anlamadıramıydım. Dahası, sanki daimi bir tedirginlik halindeydi; muavin biletlerimizi kontrol ederken, bu huzursuzluk hali daha da artmıştı. Ayrıca, bana adını söyleken o kadar tereddüt etmişti ki, çok ünlü biri olabileceğini düşünmüştüm. Ne iş yaptığı sorduğumda "orada burada" eğitimler, özel dersler verdiği cevabı alınca, kafam gene karışmış, ama daha fazla da deşmeye cesaret edememiştim.

"Neyse! Bizimkent'e vardık sayılır..."

Vardığımızı, herhangi bir tabelanın belirtmesine gerek yoktu: Yol boyunca sadece ara ara görünen, cinselliği ve aile kurmayı teşvik eden, kimisi pornografinin sınırına dayanan 'billboard'ların birden katmerlenmesi; ayrıca, kentin dört bir yanına yerleştirilmiş dev püskürtüçülerin düzenli aralıklarla saçıtı sevinletici kimyasalların ve Dosilin'in kokusu, Bizimkent'e vardığımızı zaten müjdeliyordu. Birkaç saat önceki ıslak giysi kokusunu özlemle yeniden hatırlamaya çalıştım. Bir süre sonra burnum Dosilin'e alışacak, varlığını bile hissetmeyecektim. Bir süre sonra, bu adam yanında olmayacağı.

"İlahi devletimiz! Şu gülünç panolarla insanları aşka meşke teşvik edebileceklerini mi sanıyorlar hakikaten?"

Sesindeki neşe, beni buruklaşmıştır. Bu kadar mı? Bir daha görüşmeyecek miyiz? Sohbetimizden o da keyif almadı mı? Kollarımı kavuşturdum, kafamı cama çevirdim.

Otogarda nasıl bir insan ve otobüs kalabalığı.... Bağırış, kıyamet... Şoförümüz ağır ağır, dur kalklarla yaylana yaylana, Yetişen Boğa'ya tahsis edilmiş perona girdi, peronda bekleyen kalabalığı ezmesine santim kala, otobüsümüz zink diye durdu.

Tuncay kalktı, yukarıdan eşyalarımızı indirdi.

“Bagajda çantan var mı?” diye sordu.

“Yok.”

Orta kapıya doğru ağır ağır ilerleyen yolcuların peşinden seyirtirken avuçlarının içi terliyordu.

Bağırışan, küfürleşen, terleyen, bagajdan eşyalarını çekiştiren, itişip kakışan kalabalığı yararak kaldırıma çıktıktı, bir kenara çekildik.

Otogara bile püskürtücü yerleştirmişler; biz de bula bula tam altında dikildik. Kent dışından gelince, Dosilin sakinleştirici değil, insanın burnuna düpedüz saldırın bir koku gibi geliyordu; püskürtüçüden gelen ritmik fiss sesi ise, kentin, derin derin nefes alan canavarlarla kuşatılmış olduğu duygusunu uyandırıyordu. Ama serinletici etkisi için çok müteşekkirdim, çünkü Bizimkent gene fırın gibiydi. Yanı başında bir kadın, elindeki bisküviyi yere düşüren küçük kızının suratına bir tokat attı, kız ağlamaya başladı. Çevreme baktım – kavga eden öyle çok insan vardı ki, Dosilin'in, amacını yerine getirmek konusundaki yetersizliği aşıkârdı.

Göz göze geldik Tuncay'la. İkimiz de ne diyeceğimizi kettiremiyorduk.

Tepemizdeki püskürtüçüye işaret etti kafasıyla: “Bileşimi ni biliyor musun kokunun?”

Kafamı hayır anlamında salladım. Beynim zonkluyordu.

“Söylediklerine göre sadece olmezçiçek, sarı papatyaya, tarçın, oğulotu karışımından ibaretmiş, başka bir şey içermiyormuş... Ama bilemem... Devletimizin yalancısıyım...”

Kokunun bileşimi çok da umurumdaydı ya... Cevap vermek sizin baktım suratına. Söylenecek hiçbir şey gelmiyordu aklıma.

O da hemen ayrılmaya hevesli değil gibiydi, ama sonunda isteksizce uzattı elini: “Memnun oldum...”

“Tekrar görüşür müyüz?” El sıkışırken bu soruyu hızlı hızlı soran, ben oldum.

Elini çekti. Tedirginliği, yüzünden öyle bariz şekilde okunabiliyordu ki, ancak o zaman bir kız arkadaşı, hatta belki bir kariş olabileceği aklıma geldi.

Bakışlarını yere dikerek, birkaç saniye öylece durdu. Sonra,

tereddütle, "Sen gazeteci olduğuna göre..." dedi, "Bol bol seyahat falan ediyorsundur... değil mi? Yoksa yanılıyor muyum?"

Doğru dürüst düşünemeden, "Yanılmıyorsun!" diye atıldım. Merakla baktım yüzüne.

"Ben de çok seyahat ediyorum," dedi; "işim seyahat... Hatta diyebilirim ki, hayatım seyahat..." Güldü, maceraperest bir pırıltı vardı bakışlarında. "Ama tabii," diye devam etti, daha canlı bir ses tonuyla, "seyahatleri denkleştirmek... Bilmiyorum, nasıl olabilir? Zor bir şey, sanırım."

Neden bu şekilde ağız aramak gereğini duyarlar? Neden her şey açık açık konuşulamaz?

Kaldı ki, illa seyahat sırasında mı buluşturmanız gerekiyor? Aklımdan bunlar geçerken, yabancı biriymişim gibi, bir yandan da kendi sesimi dinliyordum:

"Belki denkleştirebiliriz!" demektedi sesim, uysal uysal, "Ben oldukça bağımsız çalışıyorum, belki zaman zaman denk gelebiliriz..."

"Harika! Peki, bir hafta, on gün sonrası falan, sana uyar mı?"

Ses gene konuştu: "Uyar!"

Niçin böyle dedim? Yolculuktan nefret ederim oysa! Yolculuk demek, belirsizlik demek, bağırsak ve regl düzenin dahil, her şeyin şaşması demek –oysa ben, kendimle alakalı her şeyin kontrolümde olmasını, saat gibi tikir tikir işlemesini isterim–, nitekim gençlerden ve çoğu yaşıtmadan farklı olarak, çok şükür, her şeyim hakikaten tikir tikir işliyor. Birden öfkeleniyorum: Bir hefifi, üstelik de bir moruğu tavlamak uğruna, böylesine tavizler verilir mi? Salak mıyım ben, neyim?

3

Tuncay denen bu herife ben niçin, "Evet, ben yolculuk seviyorum" dedim?

Otogarda bindiğim taksi beni eve götürürken, kafamı hâlâ bu soru kurcalıyordu. Ha, yolculukları *niçin sevmediğimi* gayet iyi biliyorum, bunun nedenini açıklaması için psikologa falan ihtiyaç yok; kendimi bu konuda gayet iyi çözümleyebilirim:

Küçük çocukken, kaybolmaya bayılırdım. Her çocuk gibi ben de kollarımı ileri doğru uzatıp gözlerimi kapatarak, kendi eksenimde dönmekten müthiş zevk alırdım – o büyülü baş dönmesini, odanın hangi noktasında bulunduğu tam olarak bilmeme, kendini karanlığa tamamen terketme halini hangi çocuk deneyimlemez, sevmez? Sonunda kaçınılmaz olarak bir yerlere çarplacak, muhtemelen yere yuvarlanılacaktır, ama bunun da verdiği haz apayı bir şeydir. Güllerdekalkılır yerden, bacaktaki, koldaki morartılar hava atma vesileleridir, baş dönmesi geçince tekrar kapatılır gözler...

Evet, bu oyunu ben de çok severdim. Hangi noktadan itibaren *sevmediğimi*, hangi olayın bu konuda benim için bir kırılma noktasını olduğunu gayet iyi biliyorum.

Ben sadece oyundaki kaybolmayı değil; ailecek kaybolmayı da çok severdim. Dedem, anneannem, ağabeyim ve ben, dördümüz yurtdışına, günlerce süren, binlerce kilometrelilik bir araba yolculuğuna çıkmıştık. Bu üç yol arkadaşımın ne yazık ki bugün hiçbiri sağ değil; bu nedenle ne güzergâhimizi, ne yolculuğumu-

zun tam sebebini veya kaç gün geçtiğini ne de diğer ayrıntıları öğrenebilecek durumdayım.

Ama şunları çok iyi hatırlıyorum: Akşamüstlerine doğru, arka koltukta ağabeyimin ve benim gözlerimiz kapanmaya başlardı... Hava iyiden kararmaya yüz tutup anneannem dedeme, "Haydi artık, sen de yoruldu, kalacak yer bulalım!" dediğinde, ağabeyim de, ben de bir anda cin kesilirdik. Ana yolda bir otele rastlarsak mesele yoktu, ama rastlamazsa eğlence başlıyordu: Konaklayacak bir mekân bulmak amacıyla ana yoldan ayrılmak, genellikle kaybolmamıza, kendimizi birtakım maceraların ortasında bulmamıza yol açardı.

Gecenin ilerlemiş bir saatinde, dilini bilmemişimiz bir ülkeyde, tozlu, ıssız yollarda ilerlerken herhangi bir yerde olabiliirdik; camdan görünen tek şey, karanlıktı. Evrenin tam ortasında olmak gibi bir şeydi – ne demekse. Hele sokak lambaları yoksa, ne rede olduğumuza dair bize ipucu verecek doğru dürüst bir yol dahi yoksa –ki dedem sık sık bizi böyle durumlara sokardı– o zaman her yön, bir yoldur. Yani nereye gidersen, yol – bir anlamda. Bu hiç de korkunç değildi çünkü bizler –anneannem, dedem, ağabeyim ve ben–, arabamızın içindeydik, sıcak, korunaklı. Ağabeyime sokulurdum, o da kolunu omzuma atardı. Gözlerimi kapatırdım: Evet, evrenin merkezi olmakti bu.

Nice garip yerde dururduk, nice garip insan bize yanaşır, evlerini bize açmayı teklif ederdi! Evet, o yıllarda böyle şeyler yapılabiliyordu. Anneannemle dedem, bizi arabada bırakarak evi incelemeye gider, bize de sıkı sıkı, "Arabanın kapılarını kilitli tutun!" diye tembihlerlerdi. Gezdikleri mekâni beğenirlerse, orada geçirirdik geceyi. Düzgün bir otel bulamamamız, yollarda kaybolmamız sayesinde, bize evlerini açan ne hoş ailelerle tanışmıştık – hayal meyal de olsa, hâlâ aklımda...

Bizimkilerin gözünün tutmadığı ve bu nedenle yola devam etmemizi gerektiren hiçbir yer hatırlamıyorum. Dedem, titizliği tutup da bir mekâna "Çarşafların manzarasını gözüm tutmadı!" veya "Adam çocuklarını ne kötü azarlıyordu!" gibi sebeplerle itiraz etse de, anneannem kesin bir tonla, "Burası kismetimiz!" der, konuyu kapatırdı: Bilinmeyen güçler, o gece için bize orayı uygun görmüştü. Anneannem için önem taşıyan tek şey,

çarşafların temizliği -bunun için de zaten beraberimizde temiz çarşaf ve yastık yüzü bulunduruyordu-, yolculuk yapılırken bunun gerisi ayrıntıydı, önemsizdi; ne olacak, klozetleri nasıl olsa anneannem tuvalet kâğıdıyla kaplayarak kullanılır hale getiriyordu.

İtiraf edeyim, içimden hep ana yoldan ayrılmamızı, kaybolmamızı dilerdim. Bilinmeyene, "kismetimiz"e doğru yol almak, hele de karanlıkta - bu, öyle haz veren bir duyguydu ki... Kendini kadere, olacaklara teslim etmek... Her ne gelecekse kabullenmek, hatta ona sevinçle kucak açmak, bağına basmak gibi... O yolculuğa ait pek fazla ayrıntılı anim olmasa da, o birkaç haftanın, hayatımın çok ama çok mutlu bir kesiti olduğunu biliyorum..

Bizimkent'e döndükten dört gün sonra ağabeyim kolunu kırip ertesi hafta zavallının cenazesi kaldırıldığından, kendini kadeyre terk etmenin, kaybolmanın, belirsizliğin gerçekte ne korkunç bir şey olduğunu kavramıştım. Kim bilir, belki de ağabeyimin ölümünün travması, yolculuğa dair anılarımın ayrıntılarını bastırılmış, geriye buruk bir mutluluk izlenimi bırakmış olabilir.

Her halükârda ağabeyimin ölümünden sonra, başımın dönmesine yol açabilecek herhangi bir oyun, bir daha hiç oynamadım.

"Geldik, abla...."

Evet, gelmişiz... Şoföre ücretini ödeyip indim taksiden.

Apartman yöneticimizi gördüm binaya girer girmez - zaten genelde tek onunla karşılaşırım, çünkü o ve ben, apartmanda kendi daireimize ait özel dış merdiven veya asansör yaptırtmamış iki üç kişiden biriyiz. Az ötede, sırtı bana dönük, apartman görevlisini paylamakla meşguldü; sesi apartman girişindeki epeydir değiştirilmesi gereken apartman klimasının gürültüsünü de bastırmış, çin çin çınlıyordu. Çınlamasaydı bile, koca poposu ile siskacık, çarpık bacaklarının oluşturduğu siluetten, o olduğu hemen anlaşılırdı. Sağır olduğundan, apartmana girdiği mi duymamıştı. Bu kadın, gençliğinden, ta dedemlerin zamanından beri yönetici; dedem hep, "Bu kadını nasıl lise müdürü yapmışlar?" diye şaşardı, anneannem de tabii ki "*pas devant l'enfant*" diye sustururdu onu.

Apartmanın hem bahçesine hem de antresinin sağ tarafına boylu boyunca yerleştirilmiş plastik pembe güllerin pisliği ve tozu, bir de güllere okalıptüs kokusu püskürtülmüş olmasıydı, yöneticimizi dellendiren mesele. Kapıcımız, okalıptüs kokusunu indirimli satışta ucuz bulduğu, güllerin ise her gün tozunu aldığı konusunda yeminler ederken, yöneticimiz “Toz almanı istemedim ki senden; teker teker önce çiçeklere Köpürt, sonra da bütün katlara gül kokusu püskürteceksin, anlıyor musun, gül kokusu!” diye bağıriyordu tiz sesiyle, sonra hızını alamıyor, “Her bir güle ve de yapraklarına gül kokusu, anlıyor musun?” diye tekrar tekrar vurguluyordu. Yillardır yapayalnız, tek bir dostu olmaksızın yaşamanın sonucu olsa gerek – kiminle konuşsa, lafi uzattıkça uzatıyordu.

“Gül kokusu” lafinı duyar duymaz midem kalktı. Gerçi, geriye kalmış tek tük bazı bahçelerde de olsa, henüz çiçeğin canlısına rastlanabiliyor – gene de, hakikisinden epeyce uzaklaşmışım ki, “gül kokusu” dendığında zihnimde artık “gül”, hatta “gülsüyu” kokusu bile değil, sadece, sözüm ona gül esansı püskürtülmüş yapay güllerin plastiğimsi kokusu canlanıyor.

Dikkat çekmemeye çalışarak hızlı adımlarla posta kutularına yöneldim. Mahallede yeni açılmış kuaförün ve köşedeki lokantanın broşürleri; bir de gazeteden, Zeyda Teyze'ye gönderilen mektupları toplayıp bana yönlendirdikleri haftalık zarf. Zarfin dar kenarını hemen ucundan yırtıp içine baktım: Üç mektup... Hiç de fena değil... Başkent'te bulduğum şu bir iki gün sırasında, posta kutum dolup taşacak değil ya... E-posta kutum nasıl olsa daha bereketlidir...

Asansörde sırtımı duvara yaslayıp gözlerim kapalı, zarfları elimle yoklayarak az sonra bana ne gibi dünyaların açılacağını hissetmeye çalıştım. Tahminlerim hiçbir zaman tutmadı – açılan zarfların önüne serdiği dünyalar, ne bu işe girişirken edinmeyi umduğum zengin içgörüyü kazandırır bana ne de birilerinin hayatında fark yaratarak bir tür kontrol sağlama zevkini tatrir. Gelen mektuplar birbirlerine o kadar benziyor ki...

Gene de, apartmanın, bakımı yillardır ihmäl edilmiş emektar, ortak asansörü beni yüklenmiş yukarı taşıırken, bu zarfları böyle yoklamak beni hem heyecanlandırıyor hem de ruhuma bir

tür sükünet veriyordu. Biraz sonra itiraf odasında günahkârların vicdani muhasebelerini dinleyerek, ruhlarına şifa verecek bir Ötedinadaminin içinde bulunduğu tahmin ettiğim psikolojyidi bu. Onlar düşünmezler mi, "Acaba bugün ilginç bir öykü duyacak mıym?" diye...

Ama bütün bunların ötesinde, kitapçılar ve yayinevleri birer birer kapanırken, birilerinin hâlâ üşenmeden oturup *bana* yazıyor, *bana* akıl danışıyor olması, dahası, çoktanı işlerliğini yitirmiş posta sistemini kullanarak bir de kâğıt üzerine mektup yazması, başı başına bir hoşluk. Ağır ağır, sarsılı zangırdaya çikan asansörün duvarına sırtımı olabildiğince bitiştirdim; âletin ihtiyacı motorunun genizden gelen hoşnutsuz homurtusuna kulak kabartarak gevşemeye, bedenimi kavrayan titreşimlerden her zaman aldığım hazzi hissetmeye çalıştım – fakat olmuyordu. Kafam, yolculukta tanıştığım adamlı meşguldü.

Sohbetimizi, konuştuklarımıza kafamda evirip çeviriyordum; adamın çekik yeşil gözlerini, sevecen bakışlarını hatırlıkça içim eriyordu, ama elini elimden ani çekisini, dahası, tekrar görüşmemiz konusundaki tereddüdünü ve kendi israrcılığımı hatırladıkça da sıkıntılar basıyordu.

En üst kata vardığında, ek bir sarsıntıyla zîn diye durdu asansör. Asansörün sesini duyunca, Simitiko içерiden hemen miyavlamaya başladı. Ne de olsa beni her gün görmeye alışkin, iki gün yok olduğumda feleği şaşıyor.

"Dur yavrum, bırak geceyim..." Simitiko'yu ayağımla hafif itekledim; o da hemen yol verdi; sırtüstü devrilerek okşamam için karnını açtı, bekleni dolu bakışlarını ditti bana. Sokak kapısını kapattım, çömeldim, onu okşamaya koyuldum.

Yolculukta tanıştığım esrarengiz adam beni öyle büyülemişi ki, evladımı, canım ev arkadaşımı severken bile aklım ondaydı. Simitiko dalgınlığımı hemen anlamış, ayağa fırlamış, karşımı geçerek suçlayıcı bakışlarını bana dikmişti.

Güldüm: "Merak etme, anne seni her zamanki gibi seviyor..." diye mirıldandım, ayağa kalkıp ellerimi Köpürtlemeye gittim.

Az sonra, salonumun çalışma köşesindeki kanepemde bağdaş kurmuş, ilk zarfı açıyorum – ayağında gri eşofmanım, yanı başımdaki sehpanın üzerinde filtre kahvem ve gofret çikolatam.

Daha elyazısını görünce, nasıl bir mektupla karşılaşacağımı tahmin etmiştim:

ben 20 yıl bir genç kızım ve hayatmdaki aşkın benim için ilk ve son olmasını istiyorum ve şu anda hayatmdaki büyük bir aşk var ve ben ona çok aşığım ve onunla okadar mutluyumki size nasıl anlatım bilmiyorum ama arkadaşım bu mutluluk surmeye kaçıran kovalanır diyollar ben şimdi napım aşkımlı beli edersem kötümü olur aşkıımızı bozulur yoksa aşkımları kışkanyollarmine olur teyzecim bana cevap ver bunları düşünmekten çıldırıcam ben fatma ama bu adım gizliolmalı

Derin bir iç çektim, bir sonraki mektuba geçtim. Bunun elyazısı biraz daha muntazamdı:

Saygideger Zeyda teyze hanimefendi

Bu mektubu yazarken hırsız ellerim titriyor. yillardır oturdugunuz apartimentta butun huzurunu bozan birileri tasinsa ne yaparsınız. Biz BABASEVER bir mahalleyiz herkes BABA rozeti takar haliyle biz de çok sucur ESKIDEN beri BABASEVERIZ BABANIN HEDEFLERİ gibi yasıyoruz. BABANIN HAYATI BABANIN ILKELERİ bizim için her zaman yol gösterici olmuşdur DEVLETİMİZİN menfaatine hizmeti görevimiz adediyoruz. böyle bir aileyiz Cok sucur oturdugumuz apartiment da çok iyi, yonetimiz BABASEVENLER derneğinin kurucularından. Apartimentiğinizin girişinde postbokslarının üzerinde BABANIN fotoğrafı ilk bastane beri yer almıştır ve kimse saygida kusur etmemiştir.

Komsularımızdan biri gecen ay dairesini sattı aman dedik bizden farklı birileri olmasın kime sattığınıza, dikkat edin sonucta, gelenlerle, komşu olacağız iti var ugursuzu var. daireyi satan eski komşumuz TANRI MUSTAHAKKINI versin satarken yuzyuze bile gelmemis. Telefonda çok efendi geliyordu sesi biz onları BABASEVER sanmıştık dedi.Yeni komsularımız geldiler cocuklarını meğer ilkgül lisesine gönderiyorlarlardı. Otekistan asilli oldukları bir alınlarında yazmadıkları eksikti tiplerinden ve giynislerinden de goruluyordu. Hemen apartimini toplaması için yonetimizi aradım yonetimiz bir care dusunecek butun huzurumuz kactı der-

ler ya gelen gideni aratmasın. Ben DEVLETİME hizmette kusur etmedim huzurla duzgun insanlarla yasamak hakkım değil mi.

Bunun da gerisini okumadım.

Üçüncüsü çok kısaydı:

Zeyda Teyze

Seviştigimiz zamanlarda erkek arkadaşım yanında uzanıp masturbasyon yapıyor. Ben bakireyim hamile kalma ihtimalim var mı?

Sizi çok seven okurunuz,

Rumuz: Uykusuz Geceler)

Kaşlarım çatık, şüpheyle süzdüm elimdeki kâğıdı. İnsanların, bu tür bir muzipliği yakıştırabileceği bir yığın oyunbaz tanıdık adlarının kafada belirmesi – böyle şeyler artık ancak, eski filmlerde görülüyor. Benimse zaten küçüklüğümde bile bu tür muzip arkadaşım yoktu; okuldaysa herkes, öğretmenlerim dahil, lanetliyimiş gibi bana mesafeli yaklaşırlardı. Kısacası, benimle dalga geçecek kimsem yok. Tekrar baktım mektuba – evet, ciddi olamazdı; imlaşı bu kadar düzgün biri, bu kadar cahil olamazdı herhalde. Birileri benimle dalga geçiyordu.

Elimdeki mektuplara bakakaldım.

Simitiko çoktan kucağıma atlamış, kıvrılıp uyumaya başlamıştı. Onu okşarken bir yandan da anneannemi anıyordu. Haklıymış kadın, dert yananlar karşısında suskun kalmakta... Yorum yapmanın imkânsız olduğu, kim bilir ne sorunlar dinlemiştir... Ağzını açmaması, belki de bilgeliğinin değil, çaresizliğinin sonucuydu.

Peki, ya ben? Kart açar gibi, mektupları masaya yan yana koydum. Bu mektuplara ne cevap verebilirdim ki? Yani, ne demeliydim, ne bekliyorlardı? Anneannem ne düşünürdü, nasıl davranışındı acaba?

Ya peki, Nazire Halam olsaydı? Bir zamanlar anneanne-me dertleşmek için gelen bu halam, ancak, yıllarca çilesini çektiği Kenan Enişte'nin ölümü üzerine Hamiyet Halamin yana taşınabilmişti – olgunlaşmış bir kadın olarak. Acaba Zeyda Teyze'nin yerinde olsaydı, o ne gibi tavsiyelerde bulunurdu?

Akıl danışmak için bir zamanlar anneanneme gelen kişilere, herhalde bambaşka türde sorunları vardı... yoksa anneannem, mümkün değil bu kişilere o kadar vakit ayırmazdı.

Canım sıkıldı: Bütün ulusal gazeteler arasında, insanların akıl danışabileceği benim dışında bir iki köşe kalmıştı, fakat bana gönderilen mektupları –dandıklıklarından dolayı– köşeme koymak içime sinmediğinden, bir süredir kendi mektuplarımı kendim oluşturmaktaydım.

Acaba gazete bu durumdan kuşkuluyor mu? Bu soru ne zaman aklıma gelse, cevabı hemen yapıştırıyorum: Bilseler, umurlarında olur muydu sanki? Artık ne, kimin umurunda?

“Gene iş başa düştü, Simitikom..” diye mırıldandım, zarif bir hareketle koltuğun kolçağına atlayan Simitiko'ya. Hafif bir miyavlamayla cevap verdi, ön patilerini içeri doğru kıvrarak yerleştirdi, beni yarı uykulu, yarı hayran bakışlarla süzmeye başladı.

Laptopumu çalıştırdım; sistem açılana kadar başımı Simitiko'nun sıcak gövdesine dayadım, gözlerim kapalı, yükselen mırımlarını dinledim.

Gelen e-postaları taradı gözlerim hızla; Zeyda Teyze'ye hitaben yazılmış iki üç e-posta vardı, ama onları okumaya girişmeden önce oturdum, Zeyda Teyze'ye kendim bir mektup döşenmeye başladım:

Zeyda Teyzecim,
Köşenizi her zaman büyük zevkle okuyorum... Her zaman verilecek en zekice cevapları nasıl buluyorsunuz?

Durdum, güldüm. “Sen de... bokunu çıkarma...” diye mırıldandım, yazdıklarımın bir kısmını silerek, tekrar yazmaya başladım:

Zeyda Teyzecim,
Köşenizi her zaman büyük zevkle ilgiyle okuyorum... Her zaman verilecek en zekice cevapları nasıl buluyorsunuz?
Umarım benim soruma da yanıt bulabilirsiniz.
Ben epeydir yalnız yaşayan, 42 yaşında bir kadınım. Meslek sahibi olsam da, iş çevremde kendime uygun erkek arkadaş bulmam,

çok zor. Peki ama, ben birileriyle nasıl tanışacağım? Oldukça nitelikli bir kadınım, ama yeteneklerimi hep saklamak, kendimi olduğumdan daha bilgisiz veya aptal olarak tanıtmak gerektiğini duyuyorum çünkü özelliklerim erkekleri galiba korkutuyor.

Geçen gün bir ~~otobüs yolculuğunda~~ tren yolculuğu sırasında bir adamla tanıştım; çok kaynaştık. Kendim gibi olabildiğini hissettim – karşısındakini korkutmadan. Ama adam, anlaşılan, bir maceraperest. Maceraperest birini ben ne yapayım? Kaldı ki, hakkında hiçbir şey bilmiyorum adamın. Katil de olabilir, hırsız da... Bu tarz bir tanışma, bir yere varır mı dersiniz?

Saygılarımla,

Sevtap

Yalnızkalp

Durdum... dizlerimi göğsüme çektim, başımı dizlerimin arasına gömerek gözlerimi kapattım. Biraz düşündükten sonra, ayaklamımı yere indirdim ve yeniden yazmaya başladım:

Sevgili kızım,

İşin zor, çünkü bizimki gibi, okuma alışkanlığını tamamen yitirmiş toplumlarda, erkeklerin akıllı kadına tahammüllerı yoktur – hatta dediğin gibi, akıllı kadından korkarlar.

Hoşuna gidecek bir kimseyle kolay kolay tanışmadığını yazıyorsun. Sakın sen fazla müşkülpesent davranışın olmasın? Trende karşılaşlığın bu adamlı olara yazdıklarını okuduğum zaman, biraz fazla kılı kırk yarıyorsun gibi geldi bana. İnsanın yıllarca evli olduğu birisi de katil çıkabilir veya katil olabilir, öyle değil mi? Baksın, bu adam hayatının aşkıdır.

Sevgiyle kal, kızım.

Zeyda Teyze

Bu cevabı yazmamla birlikte sanki üzerimden ağır bir yük kalkmıştı. Yeniden bağdaş kurdum, kafamı geriye yaslayıp gözlerimi kapattım.

Simitiko atladı kucağıma. "Kişi kendinin doktorudur, değil mi oğlum?" diye mırıldandım, gözlerim kapalı, ensesini okşarken.

Gelen e-postalarım arasından, gönderenin ismi gözüme tanıdık görünen ilk e-postayı açtım. Ve açar açmaz hatırladım – aman – tabii ki isim tanıdık! Kendi deyişiyle, “dünyanın bütün sorunlarına pipisinin ucuya bakan” adamdandı, gelen mesaj:

merhaba zeyda

bu sana yazdiğim dördüncü mektup. son iki mesajma niye hâlâ cevap verdin bilmiyorum belki krortkun tabi belki de gazetedeki sütununda herkesin okuyacağı bir cevap vermekten korkuyorsun ama bana şahsına bir cevap atarak cevap veremez misin. ilk mesajma gönderdiğin cevapta bir terapist adı vermişsin ama ben senden terapist adı istemedim ki. kafası çalışan terapist mi var ayrıca kendim istesem terapist bulamazmıyım. ayrıca belittişim ki maddi nedenle terapiye gidemem ben senden sadece bana iyi gelecek beni belki rahatlatacak iki söz etmeni istemiştim sen okumuş insansın

sonuçta ben cinayet işlemiş değilim öyle değilmi. yani sna hiçmi küçükken teşşircilik yapma veya yakın akrabalarının veya öğretmeninin ırzına geçme fantezileri kurmuş birlerinden mektup gelmedi. lütfen cevapsız bırakma beni çok mutsuzum çok çaresizim

Ufff... Yüzümü buruşturduğum. Hayır, ırza geçme fantezileri kurmuş birlerinden bana bugüne kadar hiç e-posta falan gelmedi. Nefret ediyorum bu adamdan. Dahası, korkuyorum ondan. Sapık! Ayrıca, bana hangi hakla ilk ismimle, “sen” diye hitap ediyor?

Gerilere gidip bir önceki mesajını buldum hemen:

merhaba zeyda

hatırlarsan geçen mektupumda sana ilkgençliğimde yaşadığım sıkıntıları anlatmıştım her gördüğüm kadını ırzına geçilebilir bir varlık olarak gördüğümü daha da korkunçu heran delirip bir kadının gerçekten ırzına geçmekten korktuğumu. her kadını cinsel şisme bebek olarak gördüğümü bütün bunlardan ne kadar yıldıgımı anlatmıştım. çok şükür bunları knendi çabalarıyla büyük ölçüde aşabildim enazından ırza geçme fentazilerim azaldı ama hepten kurtulmadım ne zaman bir kadın görsem gözümün

önünde en ayıp şeyler geliyo fentazilerimi yüzümden okuyabili-cekler diye yürüğime iniyor düşüncelerimi bilseller beni nasıl aşa-ğılıyicekleri aklıma geliyor ve çok krorkuyorum. nasıl kurtulurum bütünbunlardan. neolur yardım edin.

Gözlerimi kapattım; bir elim hâlâ Simitiko'nun sırtını okusuyor-du. Kaç yaşıdadır bu herif? Gözümün önünde önce, bizim so-kağın köşesindeki dilenci gibi ihtiyar biri canlandı, "İhtiyar sa-pık!" diye mırıldandım, ardından, yüzü gözü sivilceli, çükü sü-rekli ayakta bir yeniyetme veya delikanlı. Karşılaştığı kadın-ların halini düşündüm, ürperdim. Kendimi teskin etmek için Simitiko'nun vücudunun titreşimlerini ve tatlı ısısını kendi be-denime çekmeye, onunla bir beden olduğumu, onunla birlikte mırımrıladığımı zihnimde canlandırmaya çalıştım. Bu hayal bile beni rahatlatmaya yetmedi.

E-postamın "filtreler" kısmını tıkladım; adamın e-postalarını bundan sonra görmeyecektim.

Ellerimi sırtımdan tişörtümün altına soktum, kopçalarını aç-tıktan sonra sutyenimi, birkaç ufak manevrayla tişörtümün kol oyuğundan dışarı çektim. Memelerimin küçüklüğüné hiç aldır-madan altlarına, ayrıca sutyenime, çalışma masamın üzerinde-ki pudradan serpiştirdim. Bu, son birkaç yılın alışkanlığı: Sut-yenimin pudralanmış kısmını uzun uzun, derin derin kokla-mak, aradığımı bulamasam da, bana inanılmaz bir huzur ver-iyor. Nurlar içinde yat, anneanneciğim.

Mırkladı, Simitiko.

4

Tuncay'la ikinci kez, cep telefonuna gönderdiğim kısacık mesajdan sonra karşılaştık.

Aramamıştı beni.

Şaşırmamıştım buna; zaten beklemiyordum aramasını. Daha doğrusu... Bekliyordum tabii de, arayacağını tahmin etmiyordum. Dahası, telefon açsam veya mesaj atsam, cevap verip vermeyeceğinden bile pek emin değildim. İllet olmuştu bu duruma, gene de onu düşünmekten kendimi alamıyordum. Cep telefonumu ikide birde elime alıp rehberden onun adını seçerek, işaretparmağımla arama tuşunu okşasam da, düş kırıklığına uğrama korkum öylesine büyültü ki, arayamıyordum – ta on gün sonra, halamlarda yatiya kaldığım geceye kadar...

Güya kısa bir akşamüstü ziyaretine gitmiştim halamlara. Yok sohbet, yok akşam yemeği, yok gece çayı derken, gidişatin ne olduğu anlaşıldı. Zaten arada beni yatiya davet ederler, ben de hiç itiraz etmeden, hatta seve seve kalırım onlarda; ne de olsa, onlar tek yakınlarım, tek akrabalarım.

Nazire Halamin yatak odasının kösesindeki divan, bana tahsis edilmişdir ve bu yatakta genellikle yerimi pek yadırgamam. Ancak bu kez, sıkıntılı ve zor geçirmiştüm geceyi: Uykularım zaten sorunludur, bir de Nazire Halam sürekli kımıldıyor, yatağını gıcırdatıyor, arada inliyordu; halaların her ikisi de sık sık tuvalete kalkıyordu; ayrıca gece açık bıraktıkları koridorun ışığı, sürekli gözüme giriyordu.

Sabah tam sızmışken, Hamiyet Halamın içерiden bağırın seyle ayıldım:

“Nazire!”

Kafamı yastiğın altına gömdüm.

“Nazire, uyandın mı!”

Sıçradı, zavallı Nazire Halacığım. Haklıydı da: Zurnanın en tiz notası insanın kulağının dibinde üflense ancak böyle irkilebilinir, bir uyanış ancak böyle ani ve nahoş olabilirdi. Hafif inleyerek yastiğına sokuldu o da, – ben de kendi yastiğımın altın dan, gözlerim yarı kapalı, olanları izleyebiliyordum. Zavallı Nazire Halamın canı belli ki hâlâ uyku çekiyordu, ama zorladıkendini, yatağında bir dirseği üzerine hafif doğrulmaya çabaladı.

Önüne konmuş bir çorbayı tadar gibi hafiften ağını şapırdattı. “Kupkuru...” diye kendi kendine homurdandı, yüzünü buluşturarak, “Ne kötü... Sular mı yapıyor bunu?..”

Yatağın içinde oturdu, sırtını yastiğa yasladi. Elini göğsüne koydu, yürek atışlarının yavaşlamasını bekler gibi idi. Benden yana baktı. Kafamın yastiğın altında olduğunu görünce, hiçbir şey duymayacağımı hükmetsi ki, bağırmaz hazırlığı içinde gözlerini sıkıca yumdu, derin bir nefes aldı ve açtı ağını:

“Uyandım, abla!” diye bağırdı.

“Bet...” diye mirildandı sonra kendi kendine, “çatlak çatlak... karga, resmen...”

Zavallı Nazire Halacığım! Gençliğinde sesinin güzelliğiyle nam salmış birinin, artık kendi sesinden nefret etmesi, çok acı olsa gerek... Zaman zaman, bazı özel, çok neşeli anlarında ne zaman kendini kaybedip bildiği bazı şarkıları söylemeye heveslense, kendi sesini duyar duymaz susuveriyor.

Bir keresinde de yakınımıştı: “Kızım, demek ses de ihtiyar larmış. Tanrı’nın gücüne gitmesin ama, ne olurdu ki sanki, insanın hiç değilse sesi genç kalsa?”

“Nazire, uyandın mı!”

Bu kez daha derin, daha bikkin iç geçirdi.

“Dur bakayım... bir hatırlayabilsem...” diye konuşuyordu kendi kendine. Kafasını arkasındaki yastiğaya dayamış, gözlerini sıkı sıkı yummuş, buruşuk, incecik ellerini dua eder gibi iki yana açmıştı; “Dur... dur... rahmetli anneciğimi gördüm... Gene tehli-

ke var ve kaçmamız gerekiyordu... Mine de var... ama şimdiki yaşımda.... Anneciğim ona elbise dikiyormuş... Kaçmak icap edince ben şaşırılmışım hangisiyle alakadar olacağımı... Ne tuhaf, ben de Mine'yle akranmışım... gencecik... kırklarımında filan. Ah, anneciğim Mine'yi görseydi ne çok severdi, nurlar içinde yatsın... Biri daha vardı... çok tanındık biri.... sanki akrabalardan... kimdi o... Allah Allah... delireceğim... bir erkekti..."

"Nazireeee!"

Nefret ediyorum, odadan odaya bağırlımasından. Anlaşılan, Nazire Halam de nefret ediyordu: "Cevap versen bir türlü, vermesen bir türlü..." Mırıldısında artan bir kızgınlık okuyordum.

Kafasını yastıktan doğrultarak gene sesini yükseltmeye çalıştı:

"Uyandım abla..."

"Nazire, uyandın mı Nazire?"

Artık iyice ayılmıştı. Elleriyle kulaklarını tikadı. Homurdandı gene kendi kendine: "Nankörlük etme... Şükür Tanrıma, hâlâ bu kadar iyi duyabildiğime şükür..."

"Nazireeee!"

Ağzını açtı, tekrar kapattı. "Hay yelloz, üst kattaki uyuzlar olmasa, alırdın cevabını..." diye söylendi bu kez de.

Ağzını birkaç kez açtı, kapadı. Bu hareketinin de anlamını çok iyi biliyordum. "Eskiden, kızgınken dişlerimi birbirine ne güzel çat diye çarpardım... şimdi o da yok..." demişti bir keresinde.

"Nazireeee!"

Gözlerini yumdu Nazire Halam, ellerini yumruk yaptı ve sıkıca yollendi. "Buna da şükür Tanrim..." Tekrar yollendi. "...hele buna şükür..."

Yan dönerek, bir eliyle belini destekleyip temkinlice doğruldu, sıksa bacaklarını aşağı sarkıttı (Doktor Osman Bey'in tembihlediği gibi...), ayaklarını ileri geri hareket ettirerek doğru terliği doğru ayağa geçirdi, sonra yavaşça, her hareketinde vücutunun eklemlerini yoklaya yoklaya, dikkatle ayağa kalktı. "Nazire'ymiş... Nazireler götürsün seni, e mi... Tanrim, ben de mi bunun gibi olağım, tövbeler olsun! Şimdi den al canımı, daha iyili!"

İki büklüm duruyordu, doğrulması birkaç saniye sürdü.

Benden yana döndü birden, kafamı örten yastığa şüphe dolu bir bakış fırlattı. Birkaç saniye bekledikten sonra, gerçekten de derin uyuduğuma hükmetmişti ki, iki eliyle belini destekleyerek, hafif inledi. Zavallının romatizmaları azmiş olmaliydi, dizleri ağrıyordu, her yanı tutuktu – dahası, ortalığı bir anda hâkimiyeti altına alan kokuya bakılrsa, hâlâ gazi vardı.

“Nirvanuuuuuş...”

Yastığın altında gözlerim fal taşı gibi açıldı. Bu adı ilk kez mi duyuyorum? Ne saçmalık! Bir şekilde bilmiyor muyum, hem de çocukluğumdan beri, doğduğunda Nazire Halama takılan adın bu olduğunu? Aile içinde sevilmeyen bir konu – bu nedenle ad meselesini nadiren aklıma getiriyor, hiçbir zaman üstünde düşünmüyordum. Ama halama somut olarak bu adla seslenildiğini ilk kez duyuyorum – ve bu bende ufak bir şok yarattı. Hani, muğlak bir bilgi karşınıza kanıyla çıkışınca ilk kez karşılaşmış gibi olursunuz... onun gibi.

Nazire Halam bu hitaba şaşırılmış görünmese de, ırkılmış, artık tamamen ayılmış, yüzü kıpkırmızı kesilmişti. Yatağıma doğru gene kaçamak bir bakış fırlattı:

“Başımıza gelenler...” diye homurdandı gene kendi kendine, “Haydi oradan, bilmeme'nin Öteki'si... Nirvanuş, ha? Kendini böyle kaybedecek, bu kadar kızacak ne var? Bögürme yahu, boru gibi sesinle, kurbanlık danalar gibi böğürme,-surada kız duyacak, hatta komşular duyacak. Geliyoruz işte! Bir şey değil, inme gelecek kadına, inme...”

Durdu; solgun, zayıf yüzü öfkeden bir anda kıpkırmızı kesilmişti. Bana yeniden kaçamak bir bakış fırlattı, yeniden gözlerini kapattı, yeniden ellerini yumruk haline getirdi, yeniden yel lendi.

Kulak zarında tam bir makineli tüfek gibi yankılanan ve umulmadık şiddeti karşısında sıçramamak için kendimi zor tuttuğum gaz patlaması, keyfini sanki biraz yerine getirmiştir.

Suratımı buruşturduğum. Halalarımın bu daimi yellenme haline hem sinir oluyorum hem de yaşını başını almış iki hanımefendinin böylesi bir rahatlıkla bu kadar kaba davranışabilmeleleri, beni çok şaşırtıyor – yakıştırımiyor, ayıplıyorum açıkçası. Anneannenim veya dedemin bir defa olsun uluorta yellendiğine

tanık olmadım, tuvalette bile ses çıkarmamaya gayret ederlerdi. Halalarımın bu inanılmaz teklifsizliği, benim için daima bir speküülasyon konusu olmuştur. Sebebinin psikolojik olduğunu düşünüyorum: bu kadar farklı iki karakterin, kız kardeş de olsalar, aynı evi paylaşmak zorunda kalmaları, kim bilir içlerinde nasıl bir isyana yol açmış olmalı... Nazire Halamın osuruğunu makineli tüfek sesini andırması, tesadüf olmasa gerek.

Nazire Halam, Zercinyan'daki tapınağı gösteren tablonun altındaki şifonyerinin üzerinde, kolonyanın ve talk pudrasının yanında, benim küçükken elişi dersinde işlediğim kanaviçe örtüğün üzerinde duran, üzerinde kocaman harflerle "Pipralex" yazılı pembe plastik çalar saate baktı: "Yedi buçuk..."

Kaloriferi yokladı; "Hay cenabetler!" diye homurdandı, kaloriferin yanındaki sandalyenin üzerinde katlanmış, orası burası topaklanmış kalın yün bordo hırkasını sırtına geçirdi, terliklerini sürüye sürüye odanın kapısına doğru yol almaya başladı.

Ablasının görüş alanına ne kadar hızlı girerse kendisinin de, konu komşunun da o kadar çabuk huzura ereceğini biliyordu. Adımlarını elinden geldiğince sıklaştırdı.

"Hiç değilse kulaklarım hâlâ duyuyor, maşallah!" diye söylene söylene gitti.

İnsanlar ihtiyarlayınca, düşünmekle konuşmak arasındaki farkı algılayamaz hale mi geliyorlar? Artık tamamen uyanmıştım, içерiden gelen konuşmaları dinliyor, koridorun öte tarafında olup bitenleri, gözümün önünde gerçekleşiyormuşçasına renkli bir şekilde canlandırabiliyordum zihnimde...

Tam vaktinde varmıştı Nazire Halam salona: Hamiyet Halam bu defa bütün gücünü sesine verebilmek için sadece gözlerini sıkıca yummakla kalmamış, o da yumruklarını sıkmış, atacağı yeni naraya odaklanmıştı. Tam derin bir nefes alıp gençliğinden geçirdiği yüz felcinin bir yana hafif kaykıltığı ağını da kocaman açmıştı ki, Nazire Halam can havlıyle kendini yanındaki koltuğa attı, neredeyse ablasının kucağına düşecekti.

"Ne bağıriyorsun be abla, ne bağıriyorsun yine, ne selam, ne sabah!"

"Kulakların sağır mı, Nazire, ha? Sabahtan beri kaç saatir çağırıyorum seni, duymuyorsun..."

Gayri ihtiyari gülümsedim; eminim Nazire Halamın da du-
dakları yukarı kıvrılmıştır. Elimi uzattım, yatağımın yanında-
ki taburenin üstünde duran, yatmadan önce pudraladığım sut-
yenimi koynuma aldım, bir iki kokladıktan sonra kendimi key-
fe teslim ettim.

Derin bir iç çekti Nazire Halam, şimdi dik dik bakıyordu
ablasının suratına.

“Haplarını aldin mı, ablacım?”

“Sigaram bitmiş,” diye sürdürdü Hamiyet Halam, “şu dör-
düncü çekmecede olacaktı bir paket, oradan bir versene...”

Kafamı kaldırırdım yastıktan. La havle! Bunun için mi kadın-
cağızı ta yataklardan...

“Abla, sabahın bu saatinde... hiç doğru değil, biliyorsun...”

Zavallı halacığım... Aklından geçenleri tahmin edebiliyor-
dum – o kadar çok duymuşluğum var ki... “Evin prenesi hep ab-
lamdı. ‘Ablan gibi olamadın.’ Yeni giysiler hep ona alınır... bir de-
diği iki edilmeyen hep oydu. O kadar yalvardığım halde, eskici-
de gördüğüm işlemeli, pembe dantelli etek bana alınmamış, ona
alınmıştı – üstelik dükkânda iki tane olmasına rağmen! Haksız
da sayılmazlardı belki – oğlan çocukları gibi toz toprak içinde
azan kimdi? Ağaç tepelerinden inmeyen? Dizlerinden hiç kabuk
eksik olmayan, genç kızlığında ‘tiyatrocu olacağım’ diye evden
kaçan, üstüne üstlük yobaz bir yöngösterin ogluna, Kenan'a aşık
olup dünyanın en aptalca evliliğini yapan? Ya sonunda ortada
kalıp siğıntı gibi ablasına...”

Bu düşüncelerin yarattığı öfke, gene canlandırmıştır onu,
eminim. Kendisinden umulmayacak bir kıvraklıklıkla ablasına sır-
tını döndü... adımlarını duyuyorum... gidip çekmeceden çıkardı
sigarayı, belinin tutuk oluşuna ve ağrısına aldırmamaya çalış-
arak ağır ağır eğildi, abartılı, kaskatı bir reverans eşliğinde önün-
deki sehpaya sık bir şekilde kondurdu paketi: “Al sigaranı, men-
debur!” diye homurdandı.

“Buyurunuz madam, buyurunuz kontes hazretleri...” dedi
yüksek sesle.

Gene gülümsedim, sutyene sokuldum.

Sitemkârca bakıyor ona ablası; limon küfürü rengindeki da-
marları pırtlamış, kırmızılı kahveli benlerle bezeli elini uzatıyor;

kemikli parmaklarıyla sigarayı tahta ağızlığına takıyor, gözünü kardeşinden hiç ayırmaksızın çakmağıyla sigarasını yakıyor. Birbirlerini düşmanca süzüyorlar.

“Sen hiç büyümeyeceksin, değil mi? Bir de uzativersene şuradan kolonyayı...”

Gözünü ablasından ayırmadan ve vakur duruşunu hiç bozmadan, kolonyayı gene gıcırtılı bir reverans eşliğinde uzatıyor ona.

“Terbiyesizleşmeye gerek yok. Bir de gazete...”

Gözlerini kısararak ona sonunda öyle bir bakış bakmış olmaya ki Nazire Halam; abası, ileri gittiğini hemen anladı ve sesini yumuştattı:

“Haydi, Nazire... Ben de çayı koydum sabah... Çay hapi değil, ha... Bir zamanlar şeyin getirdiği o güzel çaydan yaptım, Mine'nin şerefine... Hani, pırıltemiz suyla yapılmış doğal çay... Demlenmiştir şimdiye... Hem, sana bugünkü Zeyda Teyze'yi okurum... Bakalım bugün gene neler var...”

İşte bunu duyunca, yüksek sesle gülmemek için zor tuttum kendimi: Benim, yani çoluk çocuk muamelesi çektiği kendi öz yeğeninin, müptelası olduğu Zeyda Teyze olduğunu öğrense, ne yapardı acaba? Hatırlamaya çalıştım – sahi, bugünkü gazetede hangi yazım çıkacaktı? Doğruldum yatacta.

Sessizlik... Nazire Halam, ablasını eminim kuşkuyla süzmektedir, nedense cevap vermedi ona. Elleriyle belini destekleyerek sokak kapısına doğru ayaklarını sürüye sürüye yöneldi. Kapının üzerindeki kilidi açmaya koyuldu, epeyce kurcaladıktan sonra kapının kilitli olmadığını fark etti. Dışarıda asılı duran eprimiş sepetin içinden gazete ve ekmeği aldı.

Gene mirıldanıyordu: “Yoksa ben de mi bunuyorum? Gece kilitlememiş miyim kapıyı? Yoksa kapıcıya para koymayı da mı unuttuk? Ablama sorayım...”

Kapıcının gür sesiyle irkildim yatağında: “Teyze! Hani para? Manı, manı! Ekmek, gazete ha? Manı? Var manı?” Bu sırada herhalde, işaretparmağıyla başparmağını birbirine sürtüyordu.

“Aaaa! Korkuttun beni, Salih Efendi... Günaydın... Ben de tam, para koymayı mı unuttuk diyordum... Çok özür dilerim...”

"Manı akşam koymak? Anladın mı? Manı, yani para... Biz de işimizi çabuk bitirmek, hı?" Nasıl bir bağırmadır bu?

"Çok haklısin, Salih Efendi, çok özür dilerim..."

Birden göğsüm sıkıştı: Evet biliyoruz, insanlar bu dile yancılaştılar, herkes zaten yarı yamalak konuşuyor... da bu öküz, kaç senedir halalarımla bîlhassa böyle konuşuyor. İhtiyar olunca bunak mı olunuyor? Yoksa bu da mı Ötekilik meselesiyle ilgili?

Peki ya halalarım, niçin dışarı karşı hep böyle ezikler? Halam hâlâ mır mır mır, Salih Efendi'den özür üstüne özür diliyor du. Niçin, "Ben sağır değilim, aptal değilim!" diyemiyor? Ezik olan, sadece halalarım mı? Dedem, anneannem... Bizler! Kendi mi bildim bileli işte buna tanık oldum: Okulda, bankada, sokatta... çok farklı, hep alttan alır bir ses tonları vardı ve bu ses tonundan nefret ediyordum. Ancak evde, kendileri gibi olabiliyorlardı. Acaba bu durumun farkında miydi? Ya... ya benim de ses tonum öyleyse?..

Sokak kapısı kapanmış, öküz herif defolup gitmişti. Gene kışım gözlerimi: Nazire Halamin, gazetenin orta sayfasını alışkanlıkla ablasına uzatışını, geri kalanını da onun yanındaki kol tuğ'a, -kendi koltuğuna- koyup kahvaltı teşpisini hazırlamak üzere mutfağa seğirttiğini gözümün önüne getirdim. Kapıcıyla karşılaşmasından sonra Nazire Halamin enerjisinin düştüğünü, bir şekilde sindiğini, üzerine gene tuhaf bir mülâyimlik hali geldiğini tahmin ediyordum. Derin bir iç çekmişim, gayri ihtiyari.

Mutfaktan tabak çanak tingirtileri geliyordu. Gövdesindeki solgun sarılı pembeli gül çıkartmaları ve ağını bir zamanlar kuşatan simli halka silinmiş, kim bilir ne zamandan kalma çay lekeleriyle kaplı, yumurta kabuğu rengindeki porselen demliğin kapağını kaldırıyordu. Uzaktan da olsa, miriltisini duyuyordum:

"Demlenmiş... mmm... misler gibi... gerçek çay... eski çaylar gibi... çok şükür, çok şükür... Ama ah işte... garibin burnu koku almıyor ki... ah zavallı ahh... ah ahhh..."

Böyle işte, Nazire Halam... Ona o kadar zulmeden ablasına bir de acır...

İçimden ona doğru sıcak bir şeylerin aktığını hissettim... ama yataktan kalkmak, ona yardım etmek hiç gelmedi içimden.

Bocaladığını biliyordum –hangisini önce yapayım: Çayı mı bardaklara koyayım, bardakları tepsiyi mi yerlestireyim, ekmeği mi keseyim, peyniri mi buzdolabından çıkarayım?– ve bu kararsızlıklar nedeniyle kahvaltı tepsisini hazırlaması belki on beş dakika sürecekti. Ama gene biliyordum ki bu süreci hızlandırmak için benim yapabileceğim hiçbir şey olmadığı gibi, Nazire Halam neye el atarsam müdahale edecek, sonunda ben sabırsızlanacak ve sınırleneceğim.

Böylece rahatlamaş olarak yumuldum çarşafa tekrar, içeri-den gelen sesleri dinlerken, olup bitenleri gözümün önünde canlandırmaya devam ediyordum. Heyecanla beklediğim an, gazete okumaya başlayacakları andı. Şansım yaver giderse, Zeyda Teyze'yle ilgili bir iki yorum duyabilirdim.

Nazire Halam, tepsiyi koltukların arasındaki sehpaya niha-yet yerleştirdiğinde, Hamiyet Halam ölüm ilanlarına çoktan göz atmış, oturduğu yerde birazcık sızmış, sonra da Zeyda Teyze'nin sayfasına geçmiş olmalı. Zeyda Teyze'yle işi bitince tekrar ölüm ilanlarına donecek, bu kez işin tadını çıkara çıkara, ilanları daha ayrıntılı bir şekilde okumaya başlayacaktı. Bayılıyordum halamı izlemeye; onun ölenler, ilanı verenler ve ilanın kendisi hakkında ki homurtularını dinlemeye.

Ama bu sabah durgundu Hamiyet Halam. Sessizlik o kadar uzadı ki, benimle ilgili kaş göz işaretleri yapıyor olabileceklerinden şüphelendim.

Kafamı tam çıkaracaktım ki çarşafın altından, Hamiyet Halamin seslendiğini duydum:

“Hay Allah kahretsin! Ben de diyorum, niye bu gazete böyle değişik görünüyor... Ayol, kapıcı yanlış gazete getirmiş!”

“Aa! Hay Allah! Gidip değiştirsün mi, söyleyelim mi, abla?” Nazire Halamin sesinden, bu konudaki isteksizliği anlaşılıyordu.

“Boş ver, bugün de böyle idare edelim...” Hamiyet Halamin sesi düşünceliydi, “Bak! Dediydim sana; dağadamlara gene afçı-kardılar, barış dönemi başladı, ölümler şıp diye kesilmiş!”

“Yaa! Ne güzel haber! Ama bunu ben de söylüyordum abla hep... dağadamların savaşmak istediğini düşünmek zaten abes...”

“Askerin canı var da onların yok mu? İnşallah barış süre... İnşallah devlet gene bir bahaneyle oralara tekrar saldırmaz...”

“İnşallah...”

Bir süre sessizce gazete okudular... Derken Hamiyet Halamın gene sesi yükseldi: “Hay Allah bak, bugünkü Zeyda Teyze’yi kaçırık... Hoş, Zeyda Teyze çok değişti son zamanlarda... Daha geçmişde sinirlenmiştim hatırlarsan –neydi o öyle, trenlerde adam tavlamalar, herkes zaten zivanadan çıkmış, sen tut, güzel yazilar koyacağına, böyle mektupları yayına...”

“E ama ne yapsın abla, o da gelen mektupları koyuyor, mecburen. Demek ki gençler böyle seyler yazıyorlar... İhtiyarlar yazacak değil ya sorunlarını...”

“Niye yazmasınmış? Toplumun yarısından fazlasını artık bizler oluşturmuyor muyuz? Her neyse! Bak, bu gazetede bir Feyza Abla varmış... Dinle bak...”

Hamiyet Halam, kart erkek sesini andıran kalın sesiyle, sözümona “saf genç kız sesi” taklidi yapmaya çalışarak okumaya başladı – arada da kendi sesiyle yorumlarda bulunuyordu:

“Canım Feyza ablacım benim, ben 22 yaşında yedi yıldır evli bir kadınım’ [Vah vaaaah, evlendiğinde bu daha altını dolduruyormuş ayol!] ‘uç de çocuğum var’ [İyi bok yapmış]. Kocam-la deliler gibi âşiktik kendisi bir şirkette müdür yardımcısı çok şükür maddi sıkıntımız yok. Ama çocukları çok fena dövüyor. Üç ay önce beni de dövmeye başladı. Önce seyrekti ve hep arkasından özür diliyordu, tövbeler yeminler ediyordu. Ama şimdii artık her gün hem çocukları hem de beni dövüyor. Geçen haf-ta iki dişimi kırdı, ama isteyerek değil. Benimle zorla ilişkiye giriyor ve çok canımı yakıyor, bu da yeni başladı. Aslında çok iyi bir insan ve bu dayaklar olmasa, mutlu yuvam yıkılsın istemiyorum. Bir komşum, psikologa gitsin dedi ama kocam, ben deli miyim, diye bana çok kızdı. Ne yapayım?”

[Evvet, bakalım Feyza ablamız ne buyurmuş]: ‘Yavrum, güzel kızım, kocanın iyi bir insan olduğunu söyleyorsun; bu durumda yuvanı yıkmak istememekte çok haklısan. Hem üç tane de güzel evladın varmış, yazık değil mi onlarbabasız kalırlarsa? Ayrıca altı yıl da az süre değil, bu kadar zaman sıkımissın dişini, bence bu, onu çok sevdigini gösterir yavrucuğum. Kocanın yaptığı elbette hoş karşılanmamalı, ama bence senin gibi akıllı bir kadın onu güzellikle yola getirebilir. Ona,

yaptıklarının okumuş bir erkeğe yakışmadığını, sonra çocuklarınlarınızın ileride problemlı olabileceklerini uygun bir dille anlatırsan, eminim anlayacaktır yavrum. Unutma, tatlı dil, yılannı deliğinden çıkarır. Erkekler genelde psikologa gitmek istemezler, o durumda psikologluk yapmak eşlerine düşer. Yuvalı yıkmak kolay, yapmak zordur ve unutma ki yuvayı dişi kuş yapar. Ona anlayış göstererek kocanı yola getirebileceğinden eminim evladım.”

Bir haşkırtıyla gazeteyi kenara fırlattı Hamiyet Hala. “Şaka mı bu?” diye haykırdı, “Feyza Abla hakikaten bunları yazmış! Kafayı yemiş kadın!”

“Ne var, yoksa hanımfendi yine her zamanki gibi, begene mediler mi?” Nazire Halamdan duymaya alışkin olmadığı acılı, öfkeli bir sesti bu; gözlerim bir anda koskocaman olmuştu.

Sinirle kaptı gazeteyi tekrar Hamiyet Hala: “Şuraya bak!” Hışır hışır Feyza Abla sayfasını yeniden bulmaya çalışıyordu, “Bak şuraya! Bu yazıları deminden beri düzgün okuduğuma aldırma; toparlaya toparlaya, ne dendığını tahmin ede ede okuyordum; Feyza Abla’nın bile imlasını bir görsen! Ondan sonra da, niçin halkımız konuşamaz hale geldi? Düzgün yazmasını yıllardır doğru dürüst beceremeyen, zaten de yüz kelime etrafında konuşan bir toplumun, giderek konuşmayı tamamen beceremez hale gelmesinden daha tabii ne olabilir, ha? Ayrıca, Feyza’nın şu tavsiyelerine bak – geri zekâlı karı!”

“Kolaysa sen yap Feyza Ablalık da görelim bakalım!” Nazire Halamın öfkeden sesi tizleşmişti: “Kolay mı âlemi yükünü taşımak? Ne deseydi yani? Polise git mi deseydi? Git bir tokat da oradan ye; evden kaç mı deseydi? Orospu ol mu deseydi? Git, ablanın evine sığın mı deseydi? Kadın üç veledi sıralarken Feyza Abla’ya mı sorup izin almış da şimdi ona akıl danışıyor? Feyza Abla ne yapsın, ortalıkta böyle şapşallar dolaşırken?”

Uzun bir sessizlik oldu. Ben çoktan cin kesilmiş, yataktan dimdik oturmaktaydım. Nazire Halamın bakışlarındaki muhtemel kırgınlığı hayal bile etmek istemiyordum. Hamiyet Halam sa muhtemelen dönmüş, kardeşinin yüzünü uzun uzun, düşünceli düşünceli inceliyordu. Nitekim sonunda konuştuğunda, se sinde kızgınlıktan eser kalmamıştı:

"Haydi Nazire, git, tazele şu çayları, sonra da altını kapat ocağın. Şu kitlikta sıvı israf etmeyelim... Ama önce şu televizyonu aç; MutluTV 4'te birazdan benim program başlar... Kaçmış saat... Aa – dokuzu çeyrek mi geçiyor! Olmuş mu o kadar?"

Nazire Halam televizyonu açtığında çoktan giyinmeye başlamıştim. Teatral bir erkek sesi konuşuyordu şimdi de:

"Her yerdeler... Kuşatıyorlar memleketimizi... Her yerdeler... Sardılar bizi... Bizistan ordusunun sana ihtiyacı var... Bizistan'ın yanını..."

"Tanrı aşkına çevir şunu! Sana MutluTV 4 dedim, 3 değil..."

"Tamam abla, tamam..." Nazire Halam hemen, MutluTV 4'ü bulmuştu.

"Mutluluk... Mutluluk hapiyla, bütün dertlerden kurtulduğunuzu göreceksiniz... Mutluluk hapi... Mutluluk hapi... Suyu, susuzluğu ebediyen unutturacak özel formülüyle..."

Bu reklamı iyi biliyordum. Bu sözler okunurken, mavi suylarla dolu bir yüzme havuzunun kenarında kahvaltı eden, yüzleri gülen bir aile beliriyordu. Herkes pembeler içindeydi; baba-nın gömleği, pantolonu bile pembeydi. Sofranın üzerinde ise, tepesine kadar piritemiz suyla ve buzlarla dolu üç kocaman sürahi görünüyordu.

Reklamlara bayılıyorlardı, niyeysse.

"Bu haptan edinmek gereklidir..." diye mırıldandı Nazire Halam, "baksana ne diyor; dertlerimizden, susuzluk hissimizden kurtulurmuşuz... Belki yaşam kolaylaşırma haplarından daha etkilidir... Belki Dosilin hapından da daha etkilidir..."

"Kızım, sen hiç mi Gizliradyo dinlemiyorsun?" diye paylaşıdı onu Hamiyet Halam. Radyo dinlediği, özellikle vurgulamak istediği ve çok önem verdiği, hassas bir meseleydi, çünkü bu konuda aralarında gizli bir savaş vardı: Nazire Halam, kulakları daha iyi duyduğu için, radyo dinleyebiliyor olmayı Hamiyet Halam üzerinde bir üstünlük sayıyor ve intikam duygusu deprestiği zamanlarda, bu ayrıcalıklı konumunu bir yolunu bulup mutlaka ablasına hatırlatıyordu. Aralarında zaman zaman, "Sen şu müziği duyabiliyor musun?" "Sende sağırlık başladı" türünden tartışmalar oluyordu.

"Mutluluk hapi tabii ki daha etkili!" diye devam etti. "Ama

Dosilin gibi bedava dağıtılan, hatta artık tepemize bütün gün fis fis püskürtülen bir şey değil, parayla satılıyor! Ayrıca da bu, düpedüz soygun! O haplardan zaten çoktan içme suyumuza kattılar da haberimiz yok... Susuzluk hissi senin kafanda, anılarında... Niçin azıcık sıvıyla bütün gün, hiç susamadan idare edebiliyoruz? İntihar haberleri niçin azaldı sanıyorsun?"

"Aman abla, ne katıyorlarsa katıyorlar... Bunları takip etmeyeli yıllar oluyor..."

"Hayret..." diye konuyu değiştirdi Hamiyet Halam, "program çoktan başlamış... Nasıl kaçırıldık başlangıcını..."

"Allah Allah!" dedi Nazire Halam, "Nasıl olur bu? Ben kalktığında saat yedi büyüğüt... Zaman ihtiyarlayınca süratli geçiyor derler de, bu kadar mı süratli geçiyor?"

Boş bardakları tepsiye koyup mutfağa yollandı. Biraz sonra, ben pantolonumun fermuarını çekerken, mutfaktan çıktı.

"Ne o, kız? Ne bu surat?"

"Sorma abla... Çeyrek çaydanlık su koymuştum ateşe, altını da iyice kısmıştım, yemin ederim daha beş dakika oluyor, ateşin... Şimdi bir gittim ki canım sular buharlaşmış; çaydanlık az daha yanyormuş..."

"Demek ki yeterince su koymamışsun... Sen de iyicene pindi oldun... Daha benim dünkü su kotam duruyor, unuttun mu?"

"Yeterince su koymuştum abla, vallahı koymuştum diyorum, çeyrek çaydanlık... Minemiz misafirken tasarruf mu ederim, bunun lafi mi olur? Hay Allahım... Suyu buharlaştırmak... Böyle bir israf... Tanrı affetsin beni. Bakalım Su-Kredi kartına nasıl yansıyacak..."

"Su-Kredi değil, Sukretkart! Hâlâ öğrenemedin!" Hamiyet Hala, sesini alçattı: "Mine hâlâ uyuyor mu? Yahu, böyle yabanilık olur mu? İnsan bir kalkar, bir yardımcı olur kahvaltinın hazırlanmasına... Bir sohbete katılır..."

"Abla, şşş..."

"Ne şşş, haksız mıyım? Ama bu kız hep yabaniydi; hata rahmetli ağabeyimde... Öksüz diye sürekli şımarttılar. Çocukken de bencildi, hep kendisine doluydu. Haza prense oldu çıktı...."

"Abla..."

"Abası var mı? Sen de biliyorsun! Ne doğru düzgün arka-

daşı oldu, ne evlenebildi, insanlardan bucak bucak kaçar; gazedeyim der, ne yaptığıni Tanrı bilir...”

“Abla...”

“Amaaaan...” Hamiyet Hala'nın eliyle boş versene anlamına gelecek bir hareket yaptığını biliyordum; küçük yaştan beri içilen sigaraların erkeksileştirdiği sesiyle hafif alaylı, çarpık çarpık güldü ve sigarasının dumanını umursamazca üfürdü.

Konunun devamını getirmemelerine çok ama çok sevindim, çünkü bu tür suçlamalar duymak beni çok rahatsız ediyor, ayrıca devamı gelseydi neler konuşacaklarını artık ezbere biliyorum:

Nazire Halam beni savunmak için, “Sanki sen evlenmek istedin mi ki, abla? Sanki sen çok mu hevesliydin?” diye ateşli ateşli soracaktı. Hamiyet Halam da malum tirada başlayacaktı: “Mine'nin durumuyla benimki aynı mı? İsminden, soyadından, artık kimse onun soyunu sopusunu tahmin edemez, o artık Öteki-ya mensubu değil; onun önüne artık kocaman bir peynir tabağı sunulmuş; benim zamanımda çok mu seçenek vardı? Biz diğer peynirlere bakamazdık bile, tek bir peynir çeşidi arasından seçmek zorundaydık... Mutsuz da olsak, mecburduk buna! İşte bak, sen yasak peynirden seçtin de ne oldu... Marifet miydi seninki- si? Haydi adam Beriki olsayıdı, hiç değilse sadece din farkı olurdu... Halbuki sen tuttun...” Burada Hamiyet Halam derin bir nefes alır ve sonunda patlardi: “Ne biliyordun ki karşısındaki adamın dedesi senin dedenin katili mi, değil mi?” İş bu aşamaya geldiğinde halaların ikisi de seslerini yükselterek tartışmaya koyulurlar, Nazire Halam “O halde kan davalarını haklı mı görüyorsun?” diye sorar, Hamiyet Halam, “Ne alakası var!” diye cevap verir; ben kendimi Nazire Halamdan yana tavır koymaya mecbur hisseder, ama bu durumda da, önemde geniş bir evlenilecek erkek seçeneği bulduğunu kabul etmiş durumuna düşerdim; bu böyle, dozu hızla artan bir asap bozukluğu şeklinde süürüp giderdi...

Tuvaletteki işlerimi olabildiğince acele halletmeye çalıştım. Halalarımın tuvaletinden iğreniyordum çünkü sidik kokuyordu; klozet kapağının üzerindeki –ovalansa da çıkmayan– sarı lekeler midemi bulandırıyordu; kullanmadan önce klozete mutlaka –anneannem usulü– klozet kâğıdı döşüyordum. Ayrıca, ha-

lamlardaki Köpürt şîsesi genelde yapış yapış, içindeki sıvı ise her zaman taşlaşmış oluyordu çünkü kapağını iyi kapatamıyorlardı. Hayatları boyunca suyla temizlenmeye alışkin, suyun arındırıcı gücüne inanmış insanlar olarak, Köpürt'ten en ufak bir hayır geleceğine inanmıyordu.

Klozette otururken içerdeki konuşmaları dinliyordum hâlâ: Bir nedenle ikisi de ayaklanmıştı; Nazire Halamin yaşına göre hızlı ama ufak adımlarını duyuyordum; ayağındaki kaç yıllık ortopedik terliklerin laminat parke üzerindeki takırtıları, arada Hamiyet Halamin her bastığında puflayan ağır, kapitone terliklerinin basıyla senkop olarak birleşiyor, senkronize oluyordu. Bu kapitone terliklerle, ara sıra pantufla diye dalga geçerlerdi. Simdiyse kendi aralarında, duyamadığım bir şeyler homurdanıyorlardı.

Sonunda salona geçtiğimde, ikisi de koltuklarına yerleşmişlerdi. Yanaklarına birer öpüçük kondurdum:

“Günaydın...”

Kahvaltı etmeden hemen fırlarsam bir araba dolusu laf işteceğimi bildiğimden, altı kapatılmış çaydanlıkta hâlâ ılıklığını koruyan çaydan çeyrek bardak koydum, yanına küçük tabağın birkaç tane zeytin, bir parça da beyazpeynir esanslı cips aldım, döndüm halalarımın yanına:

“Halacığım, demin Feyza Abla'yı okuyordun ya...”

“Duydun mu sen bizi ta içерilerden?..”

“Duydum, duydum... Şey, aynen senin gibi ben de merak ederim hep, bu Feyza Abla gibileri nasıl her şeye cevap bulurlar diye... Hani şu okuduğun mektubu yazan kadın var ya... Acaba, dedim, mesela sen... veya sen...” (Nazire Halama döndüm) “Feyza Abla olsaydın ve diyelim ki o kadın değil de kocası sana bir mektup yazsayıdı... deseydi ki sana ‘ben karımın hep irzına geçmek istiyorum... hatta ben bütün kadınların irzına geçmek istiyorum...’ Ne cevap yazardin?”

“Deli doktoruna gitmesini söylerdim! Hoş, böyle bir şeyi is-temeyecek kaç erkek vardır ki?” diye dudak büktü Hamiyet Halam; yeni bir sigara yakmıştır.

“Bence,” dedi Nazire Halam ve durdu, birden gülmeye başladı “ben olsam yani... ona şeyi anlatırdım... neydi o oyun yaza-

rının adı – hani şu Antik Yunan'da– Aristo... Aristophanes... Hatırladın mı?"

"Evet?" Anlayamamıştım.

"Hani o der ki, aslında dişi ve erkek, en başta hünsa imişler..."

"Hünsa ne demek?"

"Yani, hem erkek hem dişi..."

"Hermafrodit mi?"

"Evet, ondan... Sonra Tanrılar bakmışlar ki bu çok güçlü bir varlık... Güçünü kıskanmışlar ve onu erkek ve kadın diye ikiye ayırmışlar..."

Hamiyet Halamböldükonuşmayı: "Mine, kızım, açsana şu televizyonu..."

Fırladım, Nazire Halama sıkı sıkı sarıldım, "Sağ ol halacığım!" diye fisildadım, çünkü e-postamda "filtreler"e aldığım o adama ne yazacağımı artık biliyordum.

Şaşırarak güldü Nazire Halam.

Televizyonu açtım ve portmantoya yönelerek ayakkabılarımı giymeye koyuldum.

Gençten bir şarkıcı görünümüştü ekranda, bir video klip eşliğinde son zamanlarda sık çalınan bir pop şarkısını söylüyor-du. Hayatım Aşk şarkısının başlamasıyla, halalarımın ırkıldığıni belli belirsiz fark etmiştim.

Çömelmiş, ayakkabılarımı bağılıyordum ki Nazire Halamdan gelen bir ses, kafamı kaldırmama neden oldu – halam, sanki içinden aniden yükselmiş, bastırmaya çalıştığı bir hiçkırıkla boğuşuyor, boğuştuğça boğuluyordu. Dahası, Hamiyet Halam ona doğru uzanmış, kendisinde çok nadir gördüğüm bir sevecenlikle Nazire Halamın kolunu tutmuştu. Onun da gözleri yaşırmıştı.

Doğruldum: "Ne oldu size böyle?"

"Yok bir şey kızım... şu televizyonu kapatır misin..." dedi Hamiyet Halam usulca.

Ayakkabılarımı çıkarmadan daldım salona tekrar, hemen kapattım televizyonu. Ne yapacağımı bilmez halde, dikildim orada.

Nazire Halam hiçkırığın duyulmasını engelleyememiş, da-hası, bir anda gözlerinden yaşlar akmaya başlamıştı. Salonda bir

sure sadece Nazire Halamın sessiz ama dinmeyen hıçkırıkları duyuldu. Öylece kalakalmıştım... Ağlamasının, bir şekilde şarkıyla ilgili olduğunu anlamıştım, ama içimden gelmiyordu ona sarılmak, niçin ağladığını sormak, onu teselli etmek... dahası, nedensiz bir öfke hissediyordum ve bu suskunluk uzadıkça bütün sinirlerim geriliyordu.

Sonunda Hamiyet Halam, Nazire Halamın kolunu bırakmış, normal ses tonuyla konuşuyordu gene: "Ne o, kaçıyor musun kızım? Kahvaltı etmeden gitme, çok sağıksız bir şey..."

"Demin ettim ya, halacığım..." Burada bir saniye daha durulmazdı; bir an önce kaçmaliydım.

"Kızım, o iki zeytinle kahvaltı mı olur? Bak, gencecik insanlar artık kötü hastalıklara kapılıp kapılıp ölüyorlar..."

"Aman halacığım, ben plastik değilim, sahiciyim; dedemin sebzeleriyle büyümüş, unuttun mu?"

"Olsun kızım..." Nazire Halam toparlanmıştı nihayet; kâğıt mendil kutusuna uzanıp bir mendil çekti, gürültülü gürültülü burnunu sildi: "Her gün az da olsa pırıltemiz su içiyor musun bari? Bak, buz dolabında var bir kavanozda; şu minik pet şişeye doldurup yanına alsana..."

"Ne diyorsun sen Nazire? Saklasa bile, çantada suyla sokakta dolaşılır mı? Daha demin haberlerdeydi, insanlar su görünce nasıl deliriyorlar... Yanında bir kutu pirlanta taşışın, daha emniyetli..."

"Doğru, doğru... Haklısin ablacığım..."

Dar atmıştım kendimi yanlarından.

Asansörü bekleyememiştim; merdivenlerden aşağı atlaya atlaya inerken, Nazire Halamın ağlayan görüntüsünü zihnimden silmeye çalışıyordum. Her basamakta öfkem azalıyor, suçluluk duygum artıyordu. Zemin kata vardığında, içimi derin bir sızı kapladı. Halalarım son yıllarda nasıl da içlerine kapandılar... Eskiden ne çok ahbabları vardı; oysa artık hiçbir komşuya, hatta benim dışındaki hiç kimseyle görüşmüyorum. Bir zamanlar, iyi niyet ve sevgi olduktan sonra herkesle dost olunabileceğine inanan bu iki kadın, sonunda nasıl sindirildiler... Ne kadar kırılganlar... Üzerime ne çok titriyorlar, benim için, geleceğim için ne çok kaygılandır, hatta düpedüz korkuyorlar... Ve bana ne çok ihtiyaçları var...

Ama işte, onlarla uzun süre birlikte olmaya dayanamıyorum, elimde değil. Boğulacak gibi oluyorum. Belki de ben merkezciyimdir gerçekten de. Hamiyet Halamin, hakkında "empati yoksunu" dediğini de bilirim. Ama onlar da hep bir şeylerden dolayı ezik olmam, "normal" bir hayat yaşadığım için ne kadar şanslı olduğumu her saniye düşünmem gerektiği duygusunu uyandırıyorlar bende; bu tavrı anlamadığım gibi, böyle hissetmem neden olunmasından nefret ediyorum. Hatta diyebilirim ki, çocukluğumdan beri, sanki sürekli bir karanlıkta-el-yordamı yolunu-bulma halindeyim. Hiç hoş değil.

Allahtan onlar iki kişiler ve birbirlerine yarenlik ediyorlar. Ya ben? Onların yaşına geldiğimde bana kim yarenlik edecek?

İşte bu soruydu, her şeyi başlatan: Kendimi binanın dışına nihayet attığında, hırsla çıkarmıştım cep telefonumu çantamdan, sabırsız ve asabi parmaklarla tek kelimeyle bir mesaj tuşlamıştım: "Güzergâh?"

Beni bekletmeyeceğinden öyle emindim ki, telefonu çanta ma atmamıştım bile... Nitekim elimde telefon, kısa ve sık adımlarla yürüken, beklediğim cevap geldi hemen: "Zomdere-Başkent."

Zomdere-Başkent, ha?

Zinkdiyedurdum. Zomdere-Başkent! Yani ben Bizimkent'ten ta Zomdere'ye gideceğim, Zomdere'den bu herifle, üstelik de Başkent'e yolculuk edeceğiz... oradan da Bizimkent'e doneceğim! Resmen, beni vazgeçirmek istiyor!

İnadım tuttu, tekrar tuşladım: "Zaman?"

Cevap gecikmedi: "Bilmem... Belki bu hafta içinde."

Kan beynime hücum etti. Vay hayvan vay! En nefret ettiğim şeydir bu – "bilmem"ler, "belki"ler... Böyle durumlardan bucak bucak kaçarım! Ne demek "bilmem"? *Ne demek?* Cevap vermemeye karar verdim – net bir cevap veremeyecekse, bu ilişkide veya dostlukta veya yol arkadaşlığında –her ne boksa– netlik olamayacaksı, gitsin tek başına, icabında cehennemin dibine! Telefonumu attım çantama, asabi adımlarla yürümeye devam ettim.

Aradan beş dakika ya geçmiş, ya geçmemişi ki, cep telefonuma bir mesaj geldi:

"25 Haziran saat 20:30. Yetişen Boğa, 43."

Mesajına derhal yanıt geldiğine göre, 25 Haziran tarihinde Zomdere-Başkent arasında yolculuk yapacağını zaten biliyordu, biletini de çoktan edinmişti. Peki, demin niye “bilmem” dedi? Ne yapıyor şimdi, bir de siniyor mu beni? Peki ama, neden sınasın? Neyi sınasın?

Aynı 25'i. Bir an durdum, düşüncelerimi toparlamaya çalıştım. 25'i gecesi... Güzel... daha vakit var. 25'i sabah erkenden Zomdere'ye yola çıksam, 20:30'da fistık gibi... Acaba Bizimkent-Zomdere arası kaç saat sürer? Zomdere haritanın tam olarak ne resine denk düşüyor, ondan bile emin degildim! Hemen arkasından, Başkent-Zomdere arası kaç saat sürer, sorusu aklıma geldi. Herhalde dört saatten az olmasa gerek... ama bakarsın yollar kötüdür, altı saatte de bulabilir! İşte bu düşünce içimde sevinçli bir heyecan uyandırıldı.

“Delilik bu...” diye mirıldandım. Neydi beni bu adama böylesine çeken? Bana bakarken gözlerinde beliren tatlı ifadeydi tekrar görmek istedigim – hiç bilmediğim o huzuru, o güven duygusunu, onun yanındayken hissetmiştim. Bunun için değerdi onca yolu tepmeye. Peki, ya Zomdere'de onunla karşılaşmazsam? Ya benimle dalga geçiyorsa? Güldüğü zaman birer ince çizgiye dönenmiş yeşil çekik gözleri, sıcak bakışları hatırlayınca, dudaklarımda beli belirsiz bir gülümsemenin gölgesi belirmiştir; bedenimdeki gerilim yok oldu. Artık adımlarım daha ağır, daha rathattı... Zücaciyecinin önünden geçerken durdum, vitrindeki yansımama baktım... Karnımı içime çektim, saçlarımı düzelttim.

5

Nasıl bir yerdir Zomdere? Kimler yaşar orada? Zomdere dün yanın öbür ucuydu; haritada yerini tespit etmek, kaygilarımı daha da artırılmıştı. Orası Ötekilerin, Onların, Berikilerin ülkesiydi; ne işim vardı benim orada? Yetişen Boğa'nın Bizimkent'ten Zomdere'ye seferi bile olmaması, ancak Bizdenzomdere Turizm'den bilet bulabilmem, yaramın üstüne tuz biber ekmiştim. Zomdere'de kalış süremi asgariye indirmek amacıyla, saat 20:30'a ucu ucuna yetişebileceğim bir bilet aldım.

Yola çıkmadan önce fazladan bir Dosilin yuttum; bu sayede uyumayı umuyordum – ama Zomdere'ye yolculuğum boyunca gözlerim kapalı, üzerimdeki gerginlikleri atmak için boş yere debelendim durdum. Tanıdığım kentin, tanıdığım insanların, düzenimin dışına çıkıp kendimi belirsizliklerin içinde bulunca, anneannemin, dedemin, halalarımın genlerine işlemiş ve bende yillardır kış uykusuna yatan tedirginlik, nihayet gözünü açmıştı. Tuncay'a güzel görünmek istesem de, yolda dikkat çekme korkusıyla makyaj yapmaktan bile kaçınmış, saçlarımı uyduruk bir tokayla arkadan tutturmuş, son anda üzerine bol ve uzun bir etek, onun da üzerine bol ve uzun bir tişört geçirmiştüm.

Pencere kenarına düşmüştüm; yanında oturan kadının yüzüne bile bakmadım. Panik atak geçirmekten korkuyordum. Dışarıyı görmemek için yol boyunca perdeleri kapalı tuttum.

Otobüsün koltuk araları öyle dardı ki, Zomdere'ye vardığımızda dizlerim tutuk tutuktu; otogara sendeleyerek indim.

Yolda feci sıkışmıştım; tuvaleti bulup bir güzel rahatladık-

tan sonra, üzerinde "WC – Bay ve Bayan" tabelası taşıyan bir sü-
tunun arkasında yarı gizlenerek, etrafa bakındım:

Tanrıım, burası ne hüüzün dolu, ne gri, ama aynı zamanda ne
renkli bir yerdi... Özlem, ayrılık, yitim... diğer yandan kavuşma,
hasret giderme... Otogarı görmemle birlikte korkum geçmiş, me-
rakım galip gelmişti. Aldığım ikinci Dosilin hapına rağmen algı-
larımın cin gibi olmasına sebep, burada burnuma çarpan koku
– veya koku harmanıydı.

Esasında son derecede rahatsız edici, hatta "berbat" dene-
bilecek bir kokuydu, ama "gerçek" bir koku hissetmeye o kadar
uzak – ve anlaşılan, hasret – kalmışım ki, burnum – veya beynim –
kokuya, yıllardır ayrı kalınmış bir dostla karşılaşmış gibi bir tep-
ki verdi. Eski bir dost... Evet, Kiraz Hanım böyle kokardı. Çok tu-
haf bir kokuydu bu – ne içeriyor olabilirdi? Baharat, ter, arapsa-
bunu... Etrafa bakındım – tabii ya, Zomdere'de püskürtücü fa-
lan da yoktu.

Bizimkent'tekiyle karşılaşırınca burası minicik bir otogardı
ve çok kalabalıktı. Dahası, çocuk sayısı, orta yaş ve ihtiyar nüfu-
sun baskınlığına alışık gözümün yadırgayacağı kadar çoktu. Si-
mitçiler, dönerciler, çay hapçıları... Floresan ışıklarla donatılmış
dükkânlarda hediyelik eşyalar, lokumlar, kolonyalar... Her yer-
den sanki dumanlar tüttiyordu; ortalıkta yalınayak gezen çocukların
su hapi satıyorlardı. İçim sızladı. Pırıldamız sudan vazgeçtim;
burada anlaşılan, sıvı bile bir lükstü.

Her ne kadar dikkat uyandırmayacak şekilde giyinip geldiy-
sem de, tek başına yolculuk yapan bir kadın olarak gene de ba-
kışları üzerine çekmiştim. Bana en çok çocukların ilgi gösteriyor-
lar, kocaman gözlerindeki ürkükligé rağmen, merakla, gülümse-
yerek ve hatta hayranlıkla bakıyorlardı. Amansız güneşin altın-
da kavrulmuş, susuz kalmış ciltlerinin kırışıklığı, içimi sızlattı.

Sonra işin diğer boyutunu fark ettim: Birbirini itip kakan,
birbirinin üstüne yürüyen, kavgacı bir ses tonuyla bağırıp, çığırın
insanlar... Su arayışı nedeniyle daimi göç halinde, birbirini
rakip gören, çoluklu çocuklu, nineli dedeli koca koca aileler...
Denkler, çuvallar, patlarcasına doldurulmuş naylon torbalar...
Sanki bütün bir ülke halkı terk etmiş evlerini; kuraklığa, belki
de başka bir şeyleri geride bırakma umuduyla dökülmüş yollara,

sürekli bir hareket, bir kaçış halinde. Belki kaçtıkları, sadece bir içeceğ olarak su yoksunluğu da değildir. Hayatın her alanını kuşatmış kuraklık –ilişkileri, sevgileri, kültürel yaştırmızı, estetik duygumuzu, insanlığımızı– acaba hayat kaynağı olarak su yoksunluğunun sonucu olabilir mi?

Ve birden sanki içimde bir şeyler kımıldadı; garip bir aylama, bir silkinme hali: Yeni bir manzara değişdi bu; aslında her gün gördüğüm bir şeydi –Bizimkent’ti– ve bunun böyle olduğunu hep biliyordum için için, fakat ancak şimdi algılayabiliyordum.

Dahası, şimdi, göz doktorunda bulanık gösteren lensin yavaş yavaş netleşmesi gibi, dehşet içinde, ortalıkta gördüğüm bütün ihtiyarların tek gözlü olduğunu fark ediyordum. Evet! Çift gözlü ihtiyar hiç yok gibiydi. Yani, sadece korneası alınmış, doyayıyla tek gözü kör kör bakan insanlar değil söz ettiğim... Demek istedigim: Gözküreleri alınmış, bir zamanlar gözlerinin olduğu yer deri bağlayıp düzleştirmiş insanlardı. Ama niçin?

Midem bulanarak kafamı öte yana çevirdim ve işte o an, dev püskürtücülerin burada da var olmadığına hayıflandım. O tatlı odaklanamama, veya tek şeye odaklanabilme halimi özledim.

Otogar birden bunaltıcı bir hal almıştı. Orada burada, bavullarına veya çuvallarına yaslanarak sızmış, uykulayan insanlar... sürekli oradan oraya peronlardan içeri ve dışarı manevra yapmaya çalışan otobüslerin egzoz kokuları, bitmek bilmeyen korna sesleri, yarı yamalak cümle kııntıları şeklinde duyulan tuhaf anonslar: "Yenge köfte..." "Bizimkent..." "Bir kayıp çocuk daha..." "Yirmi beşe..." "Akşam sığınak..."

İşte Yetişen Boğa, işte 20:30'da Başkent seferini yapacak otobüs, yan yana dizilmiş otobüslerin arasında duruyordu; kalkmasına daha on dakika var. Hâlâ sütunun arkasındaydım, beni merakla gözleyen küçük çocukların gülen –hatta daha beş dakika önce "hayran" diye yorumladığım– bakışlarının gerisindeki korкуyu, derin kederi ve dahası kırgınlığı, o tuhaf gücenikliği simdi daha net görebiliyordum. Neden böyle bakıyorlardı? Bana mı böyle bakıyorlardı? Garip bir şekilde, halalarımdan, aşina geldi bu bakış. Ama niçin? Niçin bana gücenik olsunlar? Onların çocuk ciltlerinin buruşukluğuna, kavraklıguna tezat teşkil eden

tenimin beyazlığı ve pürüzsüzlüğü, onlarda bazı duygular –belki anılar– canlandırmış olabilir miydi?

Biraz sonra bineceğim otobüsü izlerken, gözlerim Tuncay'ı arıyordu.

Birdenbire, bütün bu yaptıklarımın ne saçma olduğunu kavradım: Topu topu bir defacık karşılaştığım bir adamın talimatı üzerine bunca yol tepmek... Manyak miyim ben? Başından aşağı kaynar sular döküldü. İşte şimdi, gerçekleri görebilen –görebildiğini sanan– “kendim”le bağlantı kurmuştum: Burada benim ne işim var? Diyelim ki Tuncay otobüste – gene aynı soru: Burada benim ne işim var? Simitiko'yu kucağıma alıp halleşmek varken, bu sidik kokulu, yerleri balgam kaplı, amonyak kokusuyla insana nefes aldırtmayan, tuvaletinin duvarları kan ve bok sıvayı mekânda benim ne işim olabilir?

Nasıl bir ev özlemi sardı içimi o anda!.. Pişmanlıktan içim kavruldu, yürek atışlarım hızlandı: Benim burada ne işim var, elin herifinin peşinde? Otogarın manzarası, kokusu, bu yolculuğun gerçek yüzünü birden ortaya koymuştu. Ben ki hayatım boyunca “gerçeklik” hissinin peşindedeyim – istedigimden ne yazık ki çok daha gerçek, fazla gerçekten her şey: BURADA NE İŞİM VAR?!

Sindirim, neredeyse görünmez olduğum yerden kımıldamak konusunda öyle isteksizdim ki, otobüse, kalkmasına ancak birkaç saniye kala bindim; valizlerin yükleniği bagaj kapatılıp kilitlenmiş, diğer yolcular yerlerine yerleşmiş, şoför, aracı çoktan çalıştırılmış, dikiz aynalarını kendine göre çoktan ayarlamıştı. Orta kapıdan binip arka tarafa yöneldim.

En arka koltukta gördüm onu: Kafasını uzatmış, hafif kaygılı bakışlarla yolumu gözülüyordu. Beni görünce yüzünde bariz bir rahatlama ifadesi belirdi, hemen ayağa fırladı, cam kenarına geçebilmem için bana yol verdi:

“Nerede kaldın?”

“Sorma... Tuvalete gitmem gerekti...”

“Boş ver... Geldin ya...”

Perdeyi araladım, camdan baktım... Hava kararmaya yüz tutmuştu. Birden bir köpeğin acı dolu hıçkırıkları duyuldu. Kafamı çevirip baktım: İki çocuk, bir köpeği köşeye kışırılmış, tek-

meliyorlardı. Büyükler etraflarında toplanmış, durumu izlerken köpek bir ara kaçacak gibi oldu. Orta yaşı bir kadın bavulunu önüne sürerek kaçmasına engel oldu köpeğin, hayvanı köşeye kısıtarak gene çocukların eline teslim etti. Herkes gülüyordu.

Tuncay ayağa fırladı – fakat araç hareket etmişti bile...

“Orospu çocukları...” diye mirıldandı, dişlerinin arasından. Yüzü kızarmış, bir anda alnında boncuk boncuk ter bitmişti. Kesik kesik nefes alıyordu. Koltuğuna bıraktı kendini.

Perde kaydı elimden.

O gerginlikle, uzun süre hiç konuşmadık, hatta birbirimize hiç bakmadık. Tuncay derin derin iç çekiyordu, belli ki hâlâ köpeği düşünüyordu. Bense aksine, düşüncelerimi köpektен bir an önce uzaklaştırmaya, az önce Tuncay’ın beni gördüğü anda yüzünde yakaladığım rahatlama ifadesine odaklanmaya gayret ettim. Demek benim gelmem, onun için sevindiriciydi... Gelip gelmeyeceğimden demek kuşkulanmıştı – ki bu da benim açımdan ayrıca sevindiriciydi.

Köpekleri ben kısa zamanda unutmuştum. Gene de üzerine hafif bir mahcubiyet, hatta suçluluk hali çıktı: Halalarımı düşündüm – kendi yakınları için kilini kıpırdatmayan ben, hangi yüzle hiç tanımadığım bir herifin peşine böyle düşebiliyordum?

Araç yola çıktıktan yarım saat sonra muavin bilet kontrolü için otobüsü dolaşmaya başladığında bile henüz tek kelime konuşmuş değildik. Ve işte: Muavin yaklaşırken Tuncay’da gene o hafif heyecanlı, hafif tedirgin hal... Sanki koltuğunda ufaliyor... Sanki muavinle göz göze gelmekten kaçınıyor.

Bilet kontrolü atlatıldıktan bir süre sonra Tuncay sakinleşmiş, nefes alışverişi düzene girmişti. Tişörtünün üstündeki gömleği yukarıdaki rafa yerleştirirken –ayağa kalkmasıyla, o harikulade dedem-dedem kokuyu hissetmiştim gene– derin bir nefes aldım ve ona baktım. Birbirimizi uzun uzun, pek de gizlemediğimiz bir sevinçle inceledik ve o tatlı, sıcak bakışlar gözlerimin derinine dalınca bu maceraya niçin atıldığımı ve bundaki haklılığını yeniden hatırladım.

Vücutuna uzun zamandır Köpürt değmediği anlaşılan ter kokulu muavin ikinci ziyaretinde, en arkada oturmamıza gerek olmadığına, otobüsün orta sıralardan itibaren boş olduğuna dik-

katimizi çekerek, önlere gelirsek daha rahat edeceğimize dair bir şeyler mirıldandı. Teşekkür etti Tuncay, olduğumuz yerde rahat ettiğimizi, böylece istediğim gibi yüksek sesle konuşabileceğimizi söyledi. Ondan sonra zaten, dokuz saatlik yolculuğumuz boyunca muavin bizim tarafa iki kez ya uğradı, ya uğramadı.

Yolda hemen hemen hiç uyumadık, diyebilirim.

“Boş ver, uykuya ne gerek? Otobüs yolculuğu dediğin, şifa-dır. Kendini bulursun; taşları yerli yerine oturtursun.”

Bana pat diye, paralel evrenlerden, tek bir gerçeklik olmadı-ğından söz etmeye başlamıştı.

“Sen diyorsun ki, hayal kurarak bir evren yaratabiliyorsam, o evren gerçektir.”

“Aynen öyle!”

Sessiz sessiz gülmeye başladım. Biraz önce otogarda ziya-ret ettiğim kanlı kadınlar tuvaleti, o tuvalete ulaşmak için önünden geçmek zorunda kaldığım kapısı açık, sidik kokulu pisuar-lar canlandı kafamda.

O da güldü: “Ne düşünüyorsun bilmiyorum... Ama gerçek denen şey, sandığın gibi maddesel, mekanik bir şey değil. Daha ziyade, kocaman bir düşünce, bir hayal... İnsan zihnine hep hak-sızlık yapıldı. Sanki ortada maddi bir gerçek varmış da, bizler onun üzerine kafa patlatıymuşuz gibi... Oysa zihin... yani bi-reysel düşüncelerinin kaynaklandığı atomların da içinde bulun-duğu büyük zihin... odur işte, gerçekliğin yaratıcısı!”

Yüzü heyecandan kızarmıştı.

“Yani?”

“Yani,” dedi, “düşüncelerinle her şeyi kontrol edebilirsin... Ayrıca, bu evrende pek çok şey senin kontrolünün dışındaymış gibi görünebilir... Ama bu içinde yaşadığına paralel başka evren-leerde, sen pekâlâ çok başka şartlarda hayatını sürdürüyor ola-bilirsin... Bu, şu anlama geliyor: Bu evrende işlerin çok da rast gitmiyor olabilir... Bu evren hayatı saygısız, hatta düpedüz düş-manca bir tavır sergiliyor olabilir... Ama her şey bundan ibaret değil çok şükür... Zaten... zaten bunu bilmesek... Tanık olduğumuz bütün bu korkunçluklara nasıl tahammül edebilirdik...”

O anlatmaya devam ederken döndüm, yüzüne baktım, yüz hatlarını inceledim: Küçük bir çocuk coşkusu içindeydi, anlati-

mından iyimserlik akıyordu; o çekik gözler şimdi kocaman kocaman, neredeyse yuvarlaktı, hafif ağırmış biyığıyla ara sıra oy-nuyordu dalgın dalgın. "...çok şükür..." dedikten sonra gülmüştü; dişlerinin düzgünliğini, gülüşünün bütün yüzünü nasıl aydınlattığını fark etmiştim ve içim gene isinmüştü. O bana sicim kuramlarından söz ederken, ben anlattıklarından tamamen kopmuş, yanında oturmanın hazzını içime çekiyordum.

Anlatımındaki coşku ve neşeyle o kadar sevimli, o karanlığın içinde öylesine mucize gibi idi ki, içimde birden bir şefkat dalgası kabariverdi ve gayri ihtiyari gene güldüm:

"Ya, sen ne tatlı adamsın!" deyiverdim.

Bir anda zink diye kesiliverdi konuşması; o rahat, gevşemiş yüz ifadesi gitmiş, gözleri yuvarlaklıklarını yitirip kırılmış, hataları gerilmişti. Hışımla döndü bana, sesini sakin tutmaya çalışarak konuştu:

"Mineciğim sevgilim, senden çok önemli bir ricam olacak... Lütfen bana 'a-bucu-bucu' yapma, tamam mı! 'Şeker adam, tatlı adam' muhabbetlerine hiç gelemiyorum..."

"Tabii, olur... bir daha yapmam... özür dilerim..." diye mırıldandım. Tepkisi öyle ani ve sertti ki, ne olduğunu, neye özür dilediğim bile anlayamamıştım. Kendi sesim bana garip ve yaban-ciydı – küçük bir çocuk sesi gibi.

Allahtan, o sırada muavin yanımızda bitiverdi, bize çay hapi ikram etti.

"İkimiz için sandviç hazırladım," dedi Tuncay, çantasına davranarak; "hijyenik sandviç!"

Gülüştük. O gergin an atlatılmıştı, normale dönmüştük. Peynirli sandviçlerimizi yerken, o, bir yandan lokmaları ağır ağır çiğneyerek yediğinin tadını çıkarıyor, bir yandan konuşmasını sürdürüyordu:

"Seslerin titresimi üzerine o kadar uğraşılıyor; tatların da titresim haritası çıkarılsa ya... Örneğin, nereden bilebiliriz, belki kuşkonmaz ile kuru kayısı çok yakışıyor... Padişah Sofraları'nda tarifi verilen yemekler arasında bize garip gelen ne lezzetler var – kuşbaşı etin üzerine gülsuyu dökmek, kimin aklına gelir? Adamlar belki ta o zamanlarda, titresimlerin sırrını keşfetmiş olamazlar mı?"

Derken bir anda susuverdi: "Çok konuşuyorum, değil mi?"

Güldüm: "Ne münasebet... Seni dinliyor, söylediğlerini anlamaya çalışıyorum..."

"Haklısan; hep ben konuşuyorum, hep benden konuşuyoruz. Ya sen? Romanın nasıl gidiyor?" diye sordu. "Bir şeyler yazmaya başladın mı?"

"Aslında hayır..." dedim, biraz utanarak; "ama ara ara bazı notlar alıyorum... şey... bizim romanımızı yazıyorum..."

"Bizim romanımızı mı?" diye güldü. "Zaten roman içinde değil miyiz? Şu anda okunmadığımızı nereden biliyorsun?"

Gene güldüm.

"Peki, romanındaki karakterlerin de kendi romanları olacak mı? Yani şimdi, varsayıyalım ki bizler de bir yerlerde birileri tarafından yazılmış bir romanın karakterleriyyiz..."

Gözleri zümrüt zümrüt, pırıl pırıl, bana bakıyordu: "Ben de ara ara bir şeyler yazmaya çalışırım. Ne zaman yazmaya girişsem, yahu derim, bizler üst bir varlığın yazarak yarattığı, mesela Tanrı'nın kaleminin kâğıda olduğu an doğan, kalemin kâğıttan kalktığı an ölen varlıklar olabilir miyiz? Elime kalemi aldığım an gözlerimin önünde canlanan imgelerin bu kadar enerji dolu, bu kadar canlı, bu kadar renkli olması, benim enerjimin, canlılığının bir sureti olabilir mi? Suretin ben olmadığımı nereden bilebilirim, peki?"

Yüzü öyle ışık doluydu ki, gayri ihtiyari elimi uzattım, yanlığını okşadım. Ufak bir duraksamadan sonra, o da, gözüme girmiş bir tutam saççı beceriksiz ve utangaç bir el hareketiyle bir yana itti. Bu eli tuttum, dudaklarına bastırdım, usulca ama tutkuyla öptüm. O da benim elimi öptü; birbirimize sarıldık.

Gece çökmüş, otobüste son çay servisi yapılmış, ışıklar söndürülmüşti. Otobüs zangırdaya sarsıla ilerlerken, karanlıkta uzun süre, oturuş biçimimizin rahatsızlığına aldırmadan, birbirimize sarılmış, öylece kaldık. Gözlerimi kapamadan önce, yüz ifadesindeki değişimi yakalayabilmemiştim bir an: Nur yüzlü orta yaşlı adam gitmiş, muzip, hatta oyunbaz, hem saf, hem hergele bir çocuk yüzü belirmişti.

Yetişen Boğa'nın telefonu, epeydir cep telefonumun hızlı arama tuşlarından 3 numara altında kayıtlı. (2 numara, Nazire Halamların evi). '3'ü tuşlarken, ilk haftalara kıyasla nispeten sakinim:

"25'i gecesine bilet rica edecektim... Güzeldiyar-Başkent... 43 numaralı koltuk... Biliyorum en arka koltuk olduğunu... Hayır, önlerden falan istemiyorum, zaten 43 numara benim için rezerve edilmiş olmalı... Evet, Mine... Öğlene kadar uğrar, alırım... Ha, pardon, bir de 25'i sabahı Bizimkent'ten Güzeldiyar'a otobüsü nüz var mı?.. Peki, kaç saatte varır Güzeldiyar'a?.. Yani sabah-tan binersem, akşam 20:30'a yetişir miyim?.. Hayır beyefendi, direkt Başkent'e gitmek istiyor olsaydım Bizimkent'ten Başkent'e gitmeyi kendim de akıl edebildirdim değil mi, niye yolumu uzatmak isteyeyim?.. Hayır sinirlenmiyorum ama, herhalde bir bildiğim var, öyle değil mi?"

Sesim istemeden dolgunlaşıyor, kabarıyor – sıkıldım artık; hep aynı sorular...

Bazen bir bankonun arkasında oturan solgun yüzlü genç bir adam, bazen de –şimdi olduğu gibi– telefon hattındaki meraklı bir görevli tarafından sorulur: "Bir emanet mi bırakacaksınız Zomdere'ye?" "Kargo servisimizin çok güvenilir olduğundan haberdarsınız, değil mi?" Bazen de hiç dolambaçlı yollara sapılmadan, doğrudan, apaçık ifade edilir: "Niçin aynı gün içinde Bizimkent'ten ta Zomdere'ye gidip oradan Başkent'e aktarma yapıyorsunuz?"

Elinin körü yüzünden!

Bütün bu soruların arkasındaki asıl gizli soru, önceleri bennim de aklıma takılmıyor değildi: "Kızım, sen kaçık misin?" Ama sorunun derli toplu paketlenip fiyonklanmış bütün yanıtları artık zihnimde hazır; hangisini istersem devreye sokuveriyorum: "Yolculuğu sevdiğim için..." veya "Uzun yolu dinlendirici bulduğum için..." gibi. Böyle bir cevapla karşılaşlıklarında zaten konu orada kapanıyor.

Ama gerçek şu ki, bu "asil soru"nun yanıtı yok. Yok!

Ve işte, gene Yetişen Boğa'nın bürosundayım. Bugün servis geç kaldı, ne hikmetse.

Yan yana dizilmiş, birbirlerine metal çubuklarla bağlanmış, deri taklısı koltuklardan birine yerleşiyorum. Sırt kısımlarından, koltukların orijinal renginin turuncu olduğunu anlıyorum. Yüzleri iğrenç, les gibi; yer yer yırtılmış yarıklarından kirli, pamuğumsu bir şeyler fırlamış. Sevabına biri eline bir bez alsa, bunları temizlemek bir dakikalık Köpürtlemeye bakar – sıvı bile gerekmiyor. İnsanlar ne kadar pisleştiler...

Benimle ilgisi olmayan birtakım otobüs seferlerinin anonslarını yarı kulakla dinlerken birden fark ediyorum: Suyun azalması ve zor bulunur hale gelmesiyle orantılı olarak, galiba insanların da huyları değişti. Suyun varlığı, acaba psikolojimizi de mi etkiliyor? Bir zamanlar, her ihtiyaç duyduğumuzda musluğu açıp el yıkama lüksümüzvardı – bu basit işlemin, ellerimin arınmasının ötesinde bir arınma etkisi olmuş mudur? Sakın su, bedenimizin yanı sıra kalbimizin, ruhumuzun temizliği için tutunabildiğimiz son kale olmuş olmasın? Su gerektirmeyen onlarca, yüzlerce temizlik malzemesi icat ettiler, ama ne gariptir ki insanlar artık temizliğe ihtiyaç hissetmez oldu... Tepemize püs-kürttükleri Dosilin'in dozunu istedikleri kadar artırsınlar – suyun küsmesiyle birlikte insanlar da küstüler, bırakırlar, saldırlar... Hayat küstü...

Neden kendimi başka bir gezegenden gelmiş yabancı gibi hissediyorum hep? En basitinden – Tuncay'la ve garip ilişkimizle ilgili olarak danışabileceğim, bu konuları konuşabileceğim kafa dengi tek bir arkadaşım bile niçin yok? Dedemin iddia ettiği gibi, beslenme tarzım beni farklılaştırsa; doğal gıdalarla beslenmiş, benim gibi yetiştirilmiş birileri daha yok mudur? On-

ları nasıl bulurum? Keşke danışabileceğim bir Zeyda Teyzem ol-sayıdı...

Gözlerim kapalı, bu haftaki Zeyda Teyze yazımı kurgulu-yorum:

“Sevgili Zeyda ablacığım,
Ben 24 yaşında bir genç kızım. Birkaç haftadır bir adamlı görüşü-yorum ve ona feci şekilde âşık oldum. Aşkım yüzünden ne yap-a-cağımı bileyemiyorum. Diyeceksin ki, mesele nedir, kızım?”

Duruyor, derin bir nefes alıyorum. Sahi, mesele neydi? Neydi be-nim derdim, tam olarak?

“ Mesele şu ki, adam benimle evinde buluşmak istemiyor. Yani daha evini hiç görmedim. Hep, dışarılarda buluşmak istiyor... ör-neğin... örneğin...”

Örneğin neresi? Otobüs diyecek halim yok ya... Hoş, desem ne olacak, kim ne bilecek?

“...Hep dışarılarda buluşmak istiyor... örneğin trenlerde, vapur-larda... ve biz bu mekânlarda görüşüyor, konuşuyor, seviyoruz. Yani bu mekânların dışında hemen hemen hiç görüşmedik, diye-bilirim... Bu konuda ne tavsiye edersiniz?”

Başka... başka ne sorabilirim? Galiba hepsi bu.

Zeyda Teyze'nin cevabı gözlerimin önünde beliriyor:

“Yavrum, adam muhtemelen heyecan arıyor. Sen onun sıkıcı ha-yatına renk katan bir kadınsın; bunun için kendinle iftihar etmelis-in. Kaç kadın böyle bir şeye razı olur? İlişkinizin böyle devam et-mesinden sen de zevk alıysan, bırak gitsin, gittiği yere kadar.. Hem belki de adam seni ve sabrını sınıyor. Bir süre sonra ken-diliğinden, seninle daha normal bir ilişkiye girmek isteyecektir...”

Derin, rahatlampı bir nefes alıyorum. Şaşılacak şey: Bütün bu ha-rika cümleleri kendim olarak, Mine olarak nasıl düşünememiş-

tim? Bu Zeyda Teyze meselesi, bir mucize! Peki ya ona, onun köşesine mektup yazan, ona dertlerini anlatan, kimini içten içe küçümsediğim diğer insanlar? Onlar da sorularını dile getirirken, cevabı içten içe sezinliyor olabilirler mi? Zeyda Teyze'nin vereceği cevabı gerçekten merak ettiğlerinden değil de, sadece ondan teyit almak için, veya kendilerini duyabilmek için gönderiyor olabilirler mi mektuplarını? Veya, sadece iç dökmüş olmak için?

Şimdi hatırlıyorum: Anneannem, kendisine derdini anlatanlara aslında *hiç* tavsiyede bulunmuyor değildi. *O zaman* bana boş laf gibi gelirdi, ama "Dua etmeyi de, şükretmeyi de ihmäl etme; duadan sonra hem zihnin, hem kalbin açılacak, ne yapman gereğini sana söyleyecektir..." derdi. Belki bir bildiği vardı... Dua etmek de belki Zeyda Teyze'ye mektup yazmak gibidir.... Olmasası için yakardığın şey, muhtemelen kendi yanıtını içinde barındırıyor olabilir.

Defterimi çıkarıp bu düşüncelerimi unutmadan hemen kaydetsem mi? Böyle bir mektubu ve böyle bir cevabı köşemde yiyılaşam mı? Ne kadar ferahlattıysa da beni, bu düşüncelerimi "gerçek" bir Zeyda Teyze mektubuna dönüştürmek konusunda nedense bir isteksizlik var içimde...

"Valiz yok mu abla?" Nihayet görünmüştü servis...

"Yok." Ne valizi olacak Allaşkına? Yanımda tek, el çantam – içine minik bir çarşaf, bir de minik yastık sığdırabileceğim boyutta.

Diğer yolculuklarımдан farklı olarak, Tuncay'la bu özel buluşmalara giderken yanına yolda okunacak ne bir kitap, ne bir dergi alıyorum. Müzik de dinlemiyorum. Zihnimden bütün düşünceleri olabildiğince atmaya çalışıyorum, son durağa varana kadar – bütün kimliklerimden, bütün geçmişimden, bu geçmişin yüklediği bütün yorgunluklardan, her şeyden arınmaya çalışıyorum.

Bu çok önemli, bu arınma... Çünkü Tuncay'la buluştuğumuz, saatlerce lafladığımız, gülüştüğümüz, sevişmeyi aratmayan bir tutkuyla birbirimizi sevip okşadığımız bu yolculuklarada kendim olmaktan çıkiyorum. Veya... veya, kim bilir, belki de tam tersine, kendim oluyorumdur. Evet... evet, galiba ben burada kendim olabiliyorum. Hatta diyebilirim ki, kendim olabildiğim yegâne yer, burası:

Otobüsün içi, özellikle de en arka sıra, dünyanın en korunaklı bölgesi. Burada istediğimi yapabileceğimi, kimsenin bana ilişmeyeceğini biliyorum. Yanıma her zaman aldığım yastığı kucaklayarak, gözlerim kapalı, Tuncay'a sokulmuş, bir elim onun elinde, otobüsün sarsıntılarıyla uykuya dalmaya bayılıyorum. Denk gelirse, hafif yan oturup bacaklarımı bazen topluyor, bazen de karnıma doğru çekiyor, yüzümü cama dönüp sırtımı Tuncay'a veriyor, tamamen gevşeyerek, ona yaslanıyorum. Gözlerimi de kapatınca, işte, bundan daha harika bir duygusal olamaz... Arka sıra, benim, bana ait – çok severek sığınak edindiğim mekânım. Ama bu kez yalnız değilim, yanında bu çok sevgili insan var.

Neden böyle gizemli bir yer olmak zorunda? Buluşma mekânı olarak otobüslerin arka sırasını değil de sinemaların kuytu köşelerini seçseydik, kendimi gene böylesine güvende hissedermiydim? Kim bilir, belki de hissederdim. Bende bu inanılmaz korunaklılık duygusunu yaratan, Tuncay'ın varlığı. Epeydir şunun farkındayım: Onda özlediğim, monoton hayatıma kattığı renklilik değil... Özlediğim, yüzümü omzuna gömmek, gözlerimi kapatarak iki kolumla gövdesine sarılmak, onun da bana sarıldığını hissetmek. Benim için mutluluğun tek ama tek tanımı bu.

Keşke bu dakikalar geçici olmasa... Keşke bütün günleri ve geceleri birbirimize sarılarak geçirebilsek! Tuncay, bir süre sonra sıkılıyor. Bir şey söylemesine gerek yok; kollarının gevşemesine, parmaklarıyla sırtında ritim tutmasına, veya başkaca herhangi bir bedensel göstergeye de ihtiyacım yok ne hissettiğini anlamak için... Onunla birlikte olduğum zaman bütün duyargalarım zaten en hassas konumda.

Bunu hissettiğim anda, içimde derin bir sızı, koltukta öneyme dönüyorum. Sarılma ihtiyacımın tatmin olması, keşke içimdeki şu derin özlemin de tatmin olmasını sağlasa... Bunun, neyin özlemi olduğunu keşke bilebilsem... İçimdeki derin korkuyu keşke tanımlayabilsem...

Sakinleşmenin, huzur bulmanın yöntemlerini öğretti bana. Nefes almayı öğrendim – yani bilinçle nefes almak, derin nefes almak, su içeri gibi, yudum yudum tadını çıkararak. Şükrederek. Şükretmeyi hiç kimse bana öğretmemiştir – Nazire Halamin çok sık şükrettiğinin farkındaydım, kendim ise olsa olsa işler iyi gi-

dince "çok şükür" demeyi bilirdim. İşler kötü de gidince şükretmeyi, ilk kez Tuncay'dan öğrendim.

Gerginliğini derhal anlıyordu: "Gevşে..." Ufak tefek cüssesi- ne göre iri sayılabilen elleriyle beni kavıyor, omuzlarımı, sırtımı ovaştırmıyor: "Bak, hâlâ gerginsin... Gevşе... Kapat gözleri- ni... Şükret..."

Vücutumda titreşim yaratmanın ne harika, ne sakinleştirici bir duyguya olduğunu öğreniyorum ondan şu aralar.

"Mmmmmmm..." Aracımızın motor homurtusunun, ta ön taraflardan gelen insan miriltilerinin -Tuncay otobüslerin en tenha gün ve saatlerini iyi biliyor-, uzaktan duyulan yiyecek-içecek paketi açma hissilerinin, kısacası, yolculuğa ait çeşitli seslerin arasında biz de, yan yana koltuklarımızda "immmmm" diye, seslerimizi kâh hafif yükselterek, kâh hafif alçaltarak, her birimiz kendimiz için titreşim noktasını arıyoruz. "Dilinin ucunu dama-ğında gezdir... O gıdıklanmayı hissediyor musun?"

Tuncay bu konuda hakikaten aşmış: "Bir de" diyor "kalbimi titreştirebilirsem, işte o zaman yırttım!"

Görünmez bir elin bir hamlede onu benden kapacağı duygusu, artık bende takıntı oldu. Bu, nasıl bir el olacak? Kendisi mi benden bıkacak? Bir başka kadına mı yönelecek? Pek çok ihtimal akıma gelebiliyor, ama düşünmek bile istemediğim o en korkunç ihtimalin gölgesi zihnimin en uzak köşesine bile yaklaşacak olsa, içim buz kesiyor.

Tuncay'la bir anlaşmamız var – bir tür oyun: "Şimdi-burada olmak" oyunu: Geçmiş üzerine konuşmayacağız. Bu, çok da zor gelmiyor bana, çünkü Hamiyet Halamın ustası olduğu "Nazire, sahi, geçen hafta bana niye surat astıydın?" tarzı konuşmalar bana oldum olası deli saçması gelmiştir. Ancak, "anlaşma" uyarınca gelecek üzerine de konuşmayacağız – işte bu, biraz daha zor... ve can sıkıcı. Yani biz şimdi ömrü billah yollarda, otobüslerde mi buluşacağız?

Onu korkutmamak, gelecek planları yapıyor görünerek kendimden uzaklaştmamak için "şimdi-burada"cılığı çok iyi beceriyormuş rolü yapıyordum ilk başlarda.

Bu rolü hakkını vererek oynamak önceleri çok hayatı idiler, çünkü Tuncay, benim ruh hallerimi derhal sünger gibi içine çek-

me özelliğine sahip. Hoş, ben de onun ruh hallerini sünger gibi içime çekiyordum.

Ama artık "Şimdi-burada"cılık oyununa hakikaten kaptırdım kendimi ve rol olmaktan çıktı; hatta bundan bir tür zevk bile almaya başladığımı söyleyebilirim. İnsanda garip bir hafiflik yaratıyor – bir tür sorumsuzluk duygusu gibi. Yolculuğumuzun sonunda kentimize vardığımızda ve Tuncay'dan ayrılmam gerektiğinde, "oyun"un işe yaraması biraz zorlaşıyor. Vedalaşmak üzere otogarda ona sarıldığumda (beni servisime bindiriyorum; kendisinin ne yöne gittiğini asla bilmiyorum) ve bırakmak istemediğimde, başımı, saçlarımı okşayarak bana hemen hatırlatıyor: "Şimdi-burada birbirimize sarılıyoruz... Şimdi-burada beraberiz seninle..."

"Şimdi-burada"cılık oynamak, zaman içinde giderek kolay hale de geliyor – çünkü artık otobüs yolculuğu ayarlamaları dışında da birbirimize sürekli bağlantı halindeyiz.

Daha doğrusu, gündüzleri pek olmasa da, geceleri sık sık, ben evimde, o her nerede ise, uyku ile uyanıklık arasında mesajlaşıyoruz. Mesajlaşmalarımız hep, uyku üzerine kurulu... Nedense uykumuz kaçtığında mesajlaşmak geliyor aklımıza. Uyku ve kaçış.

"Uyuyor musun? Uykum kaçtı..."

"Benim de... Dün gece de uyuyamamıştım..."

"Birazdan uyumaya çalışacağım... Belki yakalayabilirim..."

"Yoksa zaten uykuda miyiz?"

"Bunun için keyfini kaçırm别. Keyifli misin?"

";-)"

"İyi geceler... :-)"

Birlikte yolculuk yaptığımız geceler, önce yoğun bir konuşma faslımız oluyor. Konuşan genelde Tuncay – siyasetten, insanlık durumlarından, müzikten, tasavvuftan, akla gelebilecek her şeyden... Konuşulanlar çok ciddi konular olsa da, sonunda mutlaka işin içine sululuk giriyor – birimizden birimiz, dayanamayıp sonunda civitiyoruz; ta küçükken öğrendiğimiz fıkraları birbirimize anlatıyor, çocuklar gibi, saçma sapan şeylere gülüyorum. Sarılmalarımızda romantizmden eser yok – kalabalık bir sınıfta ders esnasında en arka sıradaki dersi kaynatan, ara sıra da

doktorculuk oynamayı deneyen küçük çocukların gibiyiz; yaptığı işin gizliliğinden dolayı müthiş eğlenen ve sürekli kıkıldayan, ittiği kakışan, ama sonunda her zaman birbirine yaslanarak müşil müşil uyuyan iki çocuk. Evet, müşil müşil uyuyoruz! Zaman zaman sırtım veya boynum tutulsa da, sabahları her zaman zihnen enerji dolu ve zinde kalkıyorum ve bir sonraki buluşmamıza kadar bu hep, böyle sürüyor.

Bir defasında, dört sıra önumüzde bir bebeğin sürekli ağladığı bir yolculuk yapıyorduk. İkimizin de gözümüzden uyku akıyor, ama uyumak ne mümkün? Sabaha karşı, uyku sersemi, Tuncay'ın cep telefonuna davrandığını belli belirsiz algıladım. Ansızın cep telefonuma bir mesaj geldi:

“Senin de mi uykun kaçtı?”

Karanlıkta birbirimize bakıp hafif güldük. Ondaki saf çocuğunu gene görebiliyordum bu saniyelerde.

“Evet... ama çok uykum var... Nereye kaçacağız?”

“Kaçacak yerimiz yok ki...”

“Biliyorum... Burada da uykuya kaçamıyorsak...”

Elini tutuyorum; sıkı sıkı kavriyor o da elimi. Öyle değerli, öyle huzurlu, öyle özel ki bu anlar... şehirlerarası bir otobüsste değil, pekâlâ bir zaman tüneline girmiş, veya bir kara deliğe düşmüş, veya bir uzay mekiğinde başka galaksilere doğru yol alıyor olabiliriz. Zaman... Mekân... Sanki bu kavramların yitip gitmesiyle ben de kayboluyorum... veya kendimi buluyorum... Hangi otobüste, nereden nereye gittiğimizi bile hatırlayamıyorum pek çok kez. Kafamı geriye veya bu sevgili adamın omzuna yaslıyor, sadece geceyi izliyorum... Tek bildiğim, uyku ile uyanıklık arasında, karanlığın içinde bir yerlere doğru ilerlediğimiz...

Eryutan'dan Kalabak'a yaptığımız yolculukta, koridor tavanından minik televizyonlar sarkan tipteki otobüslerden birine denk gelmişiz – en arka sırada bizim de izleyebileceğimiz bir televizyonumuz var.

MutluTV 4'e ayarlanmış kanallar. "Hamîyet Halamîn kana...“ diye mirildanıyorum.

“Ne zamandır izlememiştim...”

“Nasıl yani? Evde yok mu televizyonun?”

"Var... da çok nadir izliyorum. İzlediğimde de, MutluTV'lere bulaşmamaya çalışıyorum... olsa olsa MutluTV 8, arasına..."

Hayretle bakıyorum yüzüne.

Gülüyorum; sesinde bir acı tını: "Etrafına bak!" diyor, "İnsanlar bak, hallerine bak... Hepsi aynı! İzledikleri, üzerine konuşukları reklamlara, dizilere bak! Onlara benzemekten, onlar gibi sıradanlaşmaktan öyle korkuyorum ki! Gidama, beslenmemen ne kadar dikkat etsem de, bir dereceye kadar: Biyolojimi ilelebet plastikten, plastiklikten koruyamayacağımın farkındayım – baksana, soluduğumuz havaya bile müdahale ediyorlar. Ama hiç değilse zihnimi neyle beslediğime dikkat ederek, aklımı plastiklikten iyi kötü koruyabilirim, öyle değil mi?" Ufak bir tereddütten sonra ekliyor: "Yanlış anlama, amacım asla, senin mesleğini aşağılamak falan değil... Ama sırı bu sebeple, zihnim kirletmemek için, ben gazete de okumuyorum... Dünyadaki gelişmeleri transnet üzerinden öğreniyorum nasıl olsa... Kendimi hem maddi, hem manevi bakımdan iyi şeylerle beslemeye çalışıyorum. Zaten ne bırakıtlar ki bize?"

Gülmüşüm hayranlıkla. En son, dedemdi, "plastik" kelimesini bu anlamda kullanan; hatta, zihnim plastikleşmesin diye, elinden gelse beni okula bile göndermeyecekti. Ah, keşke bu konuştuklarımı dedeme anlatabilseydim... Keşke bu adamı dedemle tanıştırabilseydim...

Evet, bu sefer tingir mingir seyahat ettiğimiz, "televizyonlu" otobüslerden – ama nasıl paspal, nasıl dökülen bir otobüs! Şoför koltuğunun üstündeki iri kırmızı rakamlı dijital saat bile çalışmıyor. Televizyonu ise kapatmanın veya sesini kışmanın mümkün olmadığını beyan etti muavin – bir türlü uyku tutturamıyoruz.

Sürekli reklam, sadece reklam... Arada haber molasına o kadar nadiren yer veriliyor ki... Reklamlar mı giderek garipleşiyor, bana mı öyle geliyor... Püskürtücülerin saldığı koku olsa gerek – sürekli bir sersemlik hali...

Al sana ısı böceği ilacı reklamı: O kalın, turunculu yeşilli puanlı gövdesiyle ısı böceği önce çok kısa görünüyor, sonra bir bakiyorsun, böcek görünümünden, karanlık, hatta düpedüz Onlar tipli birtakım erkek siluetlerine dönüşmüş... Bu karanlık adamlar, ellerinde silahlar, bir dağa tırmanıyorlar –bu sırada bir elekt-

rogitarдан sürekli olarak, asap bozucu, gürültülü bir ezgi- ve birden, bu dağların, bir kadın bedeni olduğu anlaşılıyor: Meğersem dağın zirvesi kadının diziymiş; şimdi dizini de aşmiş, kadının balıqlarında ilerliyorlar... Ve işte o anda ekranda bir erkek eli görünüyor; elinde bir kutu Kurtul; Kurtul'u fislamasıyla birlikte her fis'ta bir asker topluluğu Kurtul kutusundan fırlayıp, karanlık adamları bir güzel tepeliyor – bu sırada da fondaki elektrogitarın metalik müziği, marşlara dönüştür.

Derken sıra geliyor silah reklamlarına... Aman, ne çok silah, ne çok silah türü – bir türlü bitmek bilmiyor... "Silahınızı sizin içiin... çocukların içiin... sevgiyle ürettiik... Hep Biz, saf Biz... Ne artı, ne eksı..." diyor, yumuşak bir kadın sesi. Arkasından, çok tatlı bir küçük oğlan, nakaratı şu sıralar kimsenin dilinden düşmeyen, artık kabak tadı vermiş "Hep Biz" şarkısını söylüyor. Nakaratı söyleken otobüsteki yolcuların bir kısmı şarkıya kâh mırıldanarak, kâh söyleyerek, kâh el çırparak katılıyor:

"Herkes Hep Bizzz

Sade Biz sade Bizzz...

Bunu istemez misinizzz?

Tertemiz, tertemizzz..."

Şimdi de karşımıza, kadın pedi reklamları çıkıyor. "Hah!" diyor Tuncay, yüzü asılarak. "Bir bu eksikti!"

Bu ped reklamını iyi biliyorum: Önce savaş sahneleri... makineli tüfek ve patlama sesleri... Bir erkek sesi, ağır ve etkileyici olması amaçlanan bir sesle konuşuyor: "Kaağn... Kannn her zamannn, görmeyi arzuladığımız mıdır?" Kanlı halde, kollarını teslimiyet içinde iki yana açmış, yere serilen karanlık tipli bir adam görünüyor – bariz şekilde, bu da Onlar'a, hatta düpedüz dağadamlarına benzetilmiş. "Kaağn," diye devam ediyor speaker, "her zaman böyle güzel degildiiir... Bir de, arzulamadığımız kan varduur..." Bu noktada kanlı haldeki dağadam tipli birinin rengi aydınlanıyor; adam genç, güzel bir kız dönüştür. Kızın ayağında beyaz bir pantolon var; dağadamin yarasında görünen kan, beyaz pantolonda bir aybaşı kanı lekesine dönüştür, yine savaş sesleri eşliğinde.

Tuncay yüzünü tiksintiyle buruşturarak, "Tanrım, bu dizesizlikleri görmeye mecbur muyuz?" diye homurdanıyor.

O geceyi kanallar arasında zaplayarak, en az asap bozucu kanalı aramakla geçiriyoruz.

Gün ağarırken, Kalabak'a varmamıza az kala, gözlerim yorgunluktan, uykusuzluktan, güneşten acıda, aklım hâlâ, Tuncay'la dedem arasında benzerlikler kurmakla meşguldü.

Bir diğer yolculuğumuzda, onun bir özelliğini daha keşfettim: Otobüsümüzün kalkmasına az bir süre kala, bir koşu tuvalete gitmişti; ben de onu otobüste bekliyordum. Ortalık ana baba, nine dede günü – tartışanlar, bağışanlar, zırlayanlar; bir yan dan genzimi yakan, midemi de bulandıran egzoz kokusu... Bir den, otogarın keşmekeşinin içinden bir köpek ciyaklaması yükseldi; döndüm, adamın biri, sivri uçlu bir ayakkabıyla bir köpeği tekmelemişti. Tekme neresine isabet ettiyse, hayvan yerde kıvrıyor, acıyla feryat ediyordu. Mideme yumruk yemiş gibi ol dum – ikidir aynı şeye tanık oluyorum; nedir insanların hayvan larla alıp veremedikleri?

Nereden bittiye, Tuncay'ın bir anda ortaya çıkıp adamın yakasına yapışması bir oldu – yüzündeki ifadeyi tanımlamam çok güç, çünkü öfkeden ziyade, acı doluydu bakışları. Hiçbir şey söylemiyordu; sadece adamın yakasına yapmışmış, öylece taşlaşmış kalmıştı. Adamın kafası, yakasına niçin yapıştığını tahmin edeceğ kadar çalışıyordu – "Ama abi... o da benim dürümü mü kaptı!" diye bir şeyler geveledi. O da Tuncay gibi ufak tefek, sisika, ama kara kuru, çökmuş bir adamdı. Kılıını kırıdatacak, Tuncay'a en ufak bir şekilde direnecek enerjisi yoktu.

Tuncay bıraktı adamı; köpeğe yanaşarak çömeldi. Sırtı bana dönüktü, ama köpeğe alçak sesle bir şeyler söylediğini, hafif yan dönmüş kafasından görüyordum. Köpeğin ağlamaları azalınca Tuncay hayvanı okşamaya, sevmeye başladı. Köpek artık tamamen sakinleşmiş, Tuncay'ın elini yalamaya başlamıştı.

Otobüsümüzün kalkma ânına kadar Tuncay köpeğin yanında kaldı. Otobüse yöneldiğinde gözlerinin keder ve kaygı dolu olduğunu görebiliyordum.

Yolda el eleydik, uzun süre konuşmadık.

Sonunda "Çok kötü" dedi, "çok kötü..."

Yine sustu bir süre.

"Ben ilkokuldayken bir yavru köpeğimiz vardı... Sanki şey-

tan dürter, bazen durup dururken hayvana bir tokat atardım, ağlamaya başlayınca büyük bir şefkatle onu kucağıma alıp okşar, o anda bütün sevgimi ona akitirdim. Oysa hiçbir zaman tahammülüm yoktur birilerine eziyet edilmesine... Ergenliğe girdiğimde, bu yönümü terbiye etmeye giriştim... Öyle bir empati duygusu geliştirmeye çalıştım ki hayvanla, ona bütün yaptırımları kendimde, kendi bedenimde hissedeyim. Bu duyguyu gerçekten geliştirdim de... Yine de, zarar veririm korkusuya hayatım boyunca, özellikle de tanıldığım ve sevdiğim kedilerden ve köpeklere uzak durmaya gayret ettim, onları hiçbir zaman eve almadım."

"Peki, bu durum, tokat atmana engel oldu mu?" diye sorдум usulca.

Sorumu yanıtlamadı, epeyce suskun kaldı. "Yaşla, bu duygum arttı..." dedi, bir süre sonra.

Öyle üzgünle söyledi ki bunu, hangi duygusunun arttığını, ne demek istediğini soramadım.

“Otur halacığım... Ne olur otur da ben hazırlayayım kahveleri; sen de rahat edersin, ben de...”

“Yavrum, ben mutfağa gelmeden olmaz ki... Hiçbir şeyin yerini bilemezsin.”

“Halacığım, bilirim... Normal, tezgâhin üzerindeki kahve den yapmayacak miyim?”

“Hayır!” Aniden canlanarak, yaşından umulmayacak bir çeviklikle fırlamıştı yerinden Nazire Halam; “Tezgâhin üzerindeki kahve olur mu hiç? Halanla sevdigimiz harmandan kullanacsın; o da tabii ki buzdolabındaki hardal kavanozunda...” Terliklerini sürüye sürüye, olabildiğince hızlı adımlarla ilerliyordu... Mutfağa benden önce varacak!

Boku yedik. Nasıl daralıyor içim, nasıl sabırsızlanıyorum... “Otur oturduğun yerde, cadı!” diye omuzlarından tutup zorla koltuğuna oturtabilsem...

Peşi sıra seğırttim: “Bari taşınacakları getireyim, halacığım... Tepsi nerede?”

“İşte, bu ‘nerede’ sorusuna tahammül edemediğim için kendi isimi kendim görürüm...”

“Aman halacığım, sen bilirsin,” diye homurdanıp tekrar salona döndüm.

Salonda Hamiyet Halam beni ağızı kulaklarında karşıladı: “Gel yavrum, gel güzel Minem... Haydi, asma o güzel suratını... Cici halana gel sen...”

Eliyle pat pat vurduğu koltuğun ucuna isteksizce iliştim. Hamiyet Halamın, Nazire Halamla takışmalarımıza tanık olduktan sonra benimle yakınlaşma girişimlerinden hiç hoşlanmıyorum.

“Gazeteyi getirsene...”

Hemen kalktım, sokak kapısını açtım, gazeteyi aldım.

“Bugün Zeyda Teyze yazmış mı?”

“Ne bileyim halacığım...”

Ben de merak ediyor, köşemi görmek istiyordum.

Çaktırmadan izledim, kabarık damarlı – kemikli uzun parmakların, sayfaları teker teker, ağır ağır çevirişini. Yine içimde o sabırsızlanma, o bunaltı... o boğulma duygusu... Şeytan diyor, kap gazeteyi, bul şuna Zeyda Teyze’yi.

Ne oluyor bana?

“Hah!”

Tanım! Ölüm ilanlarının olduğu sayfayı açmış! “Şunları bir okuyayım da...”

O sırada Nazire Halam göründü salonun kapısında.

“Hah. Getirdin mi kahveleri Nazire? Eline sağlık... Koy söyle... Oooh, kahve getirenlerin çok olsun... Gerçi Minecığımın yaptığı kahveler gibi köpüklü değil ama artık ne yapalım, olsun... Buna da bin şükür, yarabbi. Tanrı'ya karşı nankörlük etmek istemem... Ne oldu? Ha, kapı mı? Duymadım... Sen git bak haydi... Sakın kim o demeden açma kapıyı Nazire!”

Döndü bana, alçak sesle devam etti: “Gerçi evi basıp ırzımıza geçseler, bunun hoşuna gider kalibimi başarım...” Yüzüme çapkin çapkin bakıp vampiri vampiri göz kırptı: “Ne de olsa teyze-yegen, aynı mayanın hamurusunuz...”

Sesini yükseltti yine: “Duydun mu kız Nazire? Kim o demeden açma!”

Yine döndü bana: “Duydu mu? Ne yaptı, cevap verdi mi? Aman, ihtiyarlık vallahi zor... Dur bakayım, kiminle konuşuyor bu? Aaa, bir erkekle konuşuyor! Hah, neyse, Salih Efendi’ymiş... Haydi kızım, biz başlayalım kahvelerimize...”

Hamiyet Halamla kahvelerimizi höpürdetirken, Nazire Halamın kapıcıyla hesaplaşmasını izledik. Tek tek, yüksek sesle savyordu paraları halam; Salih Efendi de sabırsızlığını gizlemeye hiç gerek duymuyordu.

“Tamam nine, ver bana, ver, ben hesaplamak...”

Nazire Halam sonunda, söylene söylene geldi salona: “Şeytan diyor, Zeyda Teyze'ye mektup yaz.... Madem herkesin derdine derman oluyor; biraz da biz ihtiyarların dertlerine eğilse ne olurdu ki?”

“Niye eğilsin?” diye yanıtladı Hamiyet, kücümser bir ses tonuyla, “Ağrılarını, sizlerini mı yazacaksın, ha? Ne yazacaksın? Ekmek elden su golden, ne güzel yaşıyoruz işte; neyin eksikmiş?”

Gözüm Hamiyet Halamın konuşukça kımıldayan çenesindeki uzun beyaz kıllara takılmış, ama aklım çoktan Tuncay'a gitmişti.

Buluşmalarımızın zaman içinde sıklaşacağınu ummuştum hep... ama hiç öyle bir şey yok. Bir de yeni bir huy edindim: İçimi nasıl bir kıskançlık kemiriyor... Şu anda nerede? Kiminle? Sanki otobüslerde buluşmak, haldır haldır o kent senin, bu kasaba benim seyahat etmek dünyanın en normal şeyiymiş gibi davranışıyor. Beni hayatına, yani “gerçek” hayatına sokmak isteseydi, Bizimkent’te buluşurduk; ne bileyim, beni arkadaşıyla tanıtırırdı. Oysa bundan kaçıyor. Peki, niye kaçıyor benden?

Hayatının, benimle birlikte geçirdiği ve nasıl geçirdiğini bilmediğim her dakikası, bana artık acı veriyor.

Halalarıma bakıyorum – sislerin arasından, hâlâ tartışıklarını duyar gibiyim. Ağlamama ramak kaldı. Can havliyle, “şimdi-burada”yı devreye sokmaya çalışıyorum. Çok şükür, diyorum, çok şükür şimdi ve burada sağlıklıyım; şimdi ve burada iki halamla birlikteyim. Gerisi yok ki hayatın – geçmiş desen hatırlı, gelecek desen hayal...

Acaba halalarıma “şimdi-burada”dan söz etsem, anlarlar mı? İhtiyarlıkta “şimdi burada” yaşamak, kolaylaşıyor olabilir mi? Geçmiş, her gün büyüyen bir dağ gibi arkalarında sapasağlam, her an deşilmeye hazır, duruyor... ama ya gelecek? Seksen yaşındaki bir kişi, gelecek için ne planlayabilir ki?

Kafamı kaldırıyorum: Nazire Halam, tam karşısındaki koltuğa oturmuş, iki elini kucağında kavuşturmuş, başını hafif yana eğmiş, olanca şefkatıyla gülümsemiyor bana – küçüklüğümde ben

şekerli kaymak yerken gülümsediği gibi... Ensesindeki topuzdan kurtulmuş birkaç dalga bembeşaz saç, gözüme şu anda ışıl ışıl görünen yüzünü çevreliyor:

“Ne düşünüyorsun, güzel kızım benim?”

Soramam ki... Söylediyemem ki... “Geleceği planlıyor musun?” diye nasıl sorular bir ihtiyara?

Ben de ona gülümsüyorum: “Hiç...”

“Dinleyin bakın, Zeyda Teyze bugün neler yazmış... Hem de iki mektup var bugün...”

İkimiz de pür dikkat, Hamiyet Hala'ya bakıyoruz. Tedirginim; hangi mektupların okunacağını tahmin ediyorum; ellerim buz kesiyor.

“Sevgili Zeyda ablacığım,

Ben 30 yaşında bir genç kadınım. Hiç evlenmedim; pek sosyal hayatımda yoktur. Birkaç haftadır bir adamlı görüşüyorum ve ona çok bağlandım. Öyle bir bağlanma ki bu, ne yapacağımı bilemiyorum. Gündelik hayatı süzdürüyorum, evimi çekip çeviriyor, mesleğimin gereklerini yerine getiriyorum, ama aslında günlerim onu düşünmekle, onun açacağı telefonu beklemekle geçiyor. Bu yüzden, duşa bile girerken telefonu uzanabileceğim bir mesafe-ye koyuyorum...”

“Vah yavrum,” diye mırıldanıyor Nazire Hala, “ne zordur, hatırlamaz mıyım?”

“Hayret! Çok muntazam yazmış, hiç imla hatası yapmamış, ama salağın teki!” diye pathiyor Hamiyet Halam, “Hem yeniyetme de değil, baksana, otuz yaşına gelmiş!”

Okumaya devam ediyor:

“Mesele şu ki, adam benimle evinde buluşmayı hiç istemiyor. Daha doğrusu, beni evine bugüne kadar daha hiç davet etmedi. Benimle hep geceleri birtakım toplu taşıma araçlarında buluşmak istiyor. Örneğin trenlerde, otobüslerde, vapurlarda...”

“Üstüne de sapıkmiş, herif...” diye homurdanıyor Hamiyet Hala. “Salak kızın da işi yok muymuş elin adamının peşinden gidiyor,

trenlerde bilmem nerelerde? Herif kesin evlidir... yoksa niye kızı evine almak istemesin?"

Ağzım açık, büyülenmiş gibi dikiyorum bakışlarımı Hami-yet Halama. Onun şıp diye aklına geliveren, benim niçin akılı-ma şıp diye değil de, epey zaman geçtikten sonra –ancak mesele-yi yazıya dökünce– gelmişti? Çok haklı halam; hakikaten de sa-lağın tekiyim!

"Eee, Zeyda ne cevap vermiş?" diye merak etti Nazire Ha-lam.

"Okuyorum:

Yavrum, bu durumun pek çok nedeni olabilir. İlk akıma gelen, adamın evli olabileceği... Adam evliyse, uzak durmanı tavsiye ede-rim: Kalp kırıklığından başka bir şey getirmez sana. Sana ne kadar âşık olduğunu söylese söylesin, karısı her zaman ilk planda ola-caktır. Hele bir de çocukları varsa, öncelikler listesinin bayağı aşa-ğılarında yer alacaksın.

Evli olduğunu kendiliğinden söylemeyebilir. Ama bunu keşfetme-nin çeşitli yolları var. Akıma ilk gelenler: Evini görmeyi talep et. Ev telefonunu iste; evliyse vermek istemeyecektir. Ödemelerini kre-di kartıyla mı yapıyor? Seninle beraberken hep nakit ödeme ya-piyorsa, karısının ekstreyi görmesinden çekiniyor olabilir. Sonra, seninle hafta içinde mi, tatil günlerinde mi buluşuyor? Tatil gün-lerini çocuklarına ayırmak istiyor olabilir. Sana tavsiyem, temkin-li olman, yavrum...

"Gayet akıllıca bir cevap yazmış," dedi Nazire Halam, "nitekim sen de aynen böyle tahmin etmişsin – aklın yolu bir... Öbür mektubu da okusana..."

Derin bir nefes alıyorum... Dünyaya pipisinin ucuyla bakan adam... böyle bir şeye nasıl cesaret edebildim, Tanrım... Adamın mektubunu, olduğu gibi kullandım...

"Hay hay..."

Zeyda Teyze,

Ben, ilkgenciliğimde, karşılaştığım her kadını ırzına geçilebilir bir varlık olarak gördüm; daha da korkuncu, her an delirip bir ka-

dinin hakikaten ırzına gecebileceğimden korkar ve her kadını, cinsel gücümü deneyebileceğim bir şişme bebek olarak görür-düm... Bundan hepten kurtulmuş değilim. Ne zaman bir kadın görsem, gözümün önünde en müstehcen sahneler canlıyor. Fantazilerimi okuyabilecekler diye yüreğime iniyor. Düşüncele-rimden haberdar olsalar beni nasıl aşağılayacakları aklıma geli-yor ve bu ihtimal bana dehşet veriyor. Nasıl kurtulabilirim bü-tün bunlardan?"

Hamiyet Halam bu mektubu okurken, Nazire Halam ara ara "A-aaaaaa" diye, duydukları karşısında ne kadar şoke olduğunu belirtir küçük sesler çıkarmıyordu. Bense oturduğum yerde bü-zülmüşüm. Sanki bütün bu bilgileri ilk kez duyuyormuşum gibi, ben de dehşet içinde dinliyordum.

"Allah Allah..." dedi Hamiyet Halam, "Adam resmen, bildi-ğin sapık! Zeyda Teyze'nin cevabını okuyorum:

Sevgili yavrum,

Platon'un Şolen adlı diyalogunda naklettiğine göre, Aristophanes, başta dişi ve erkek diye bir şey olmadığını, insan denen şeyin hermafrodit olduğunu söylemiş. Fakat bu çift cinsiyetli varlık öyle güclüyümüş ki, Tanrılar bu gücü kıskanmışlar ve onu erkek ve ka-dın olarak ikiye bölmüşler.

O gün bugündür insanlar aşk üzerinden, diğer yarlarını aramak-talar... Ama hepimizin içinde hem östrojen hem de testosteron hormonları var – yani hepimizde hem erkeklik var hem de dişilik. Her kim kendi içindeki kadınla ve erkekle barışıksa, diğer cinsle de barışık olur. Kendi içindeki karşı cinsle barışık insan ise, kendiy-le barışık insandır...

"Vay vay vay... Ne güzel bir cevap vermiş! Gelen mektup da déja-vu gibi! Tam benim geçen gün söylediğim şey değil mi!" diye he-yecanla bağırarak kesti Nazire Halam; yanakları bir anda pembe pembe, döndü bana; "Tam ama tam benim söylediğim değil mi? E, bu kadar mı tesadüf olur?"

Gülümsemeye çalıştım, yüzüne bakamıydım, utançtan ve suçluluktan kıpkırmızı olmuşum.

"Ne oldu kızım?" Nazire Halam uzanmış, eliyle elimi kavramıştı.

Çektim elimi, yine gülümsemeye çalıştım: "Ne olacak hala-

cığım, ne olacak, Tanrı aşkına?"

Hakikaten de – ne olacak, Tanrı aşkına? Olup olacağım, bir sohbet sırasında dile getirdiği bir fikrini kullandım.

Halamin bu daimi şefkatli hali, beni bazen deli ediyor.

“O” gece, mevsimlerden kıştı... Gecenin karanlığına doğru ilerliyorduk; içim geçmiş... Bir ara gözümü bir açtım ki, otobüsün ön camının üzerindeki kırmızı dijital saat, 03:30'u gösteriyor. Yolcu-lüğümüzün yarısından fazlasını tüketmişiz.

Biraz önce mola verilmişti. Tuvaletine girip duvarlardaki kırmızı gül çıkartmalarını görünce hatırladım, bu dinlenme te-sisine daha önce gelmiş olduğumuzu... Bir zamanlar gürül gürül su akan musluklarının yerine şimdı dezenfektan püskürten ci-hazlar takılmıştı. Kullandığım Klozet bölmesini bile hatırladım – kapıya çiçilenmiş çift kancalı beyaz metal askı, standart boyda-ki bir kadının bile çantasını zor asabileceği yükseklikteydi, yarı-sı da kırıktı.

Tuncay mola sırasında bile uyanmamıştı, öyle derin uyuyor-du ki, otobüsten ineceğim zaman koridor tarafına geçebilmek için bacağımı açıp üzerinden otururcasına kayarak geçtiğimde bile, hafif ihlamak dışında hiçbir uyanma emaresi göstermemiştir.

Hava ılıktı, çocukluğumun yaz geceleri gibi... Yine de mola bitimini beklemeden otobüse dönmüşüm; eskiden de en bayıl-dığım şeylerden biri, otobüs pencelerinin yıkanmasını içерiden seyretmekti – buna yetişmek istiyordum.

Otobüsün içi havasızdı, ağır bir nefes kokusuyla dolmuştu; uyuklayan, horlayan, ara ara kafası kayan, sonra sıçrayarak yeniden doğrulan insanlar arasından sessizce süzülerek en arka sira-daki, pencere kenarındaki yerime –yine Tuncay’ın üzerinden kaya-rak– geçmiş, otobüsümüzün temizlenişini beklemeye başlamıştım.

Camköprütlü bir fisfısla bütün pencerenin bir anda köpüğe boğulması ve cam vakumyla köpüklerin hemen toplanması bir olmuştu. Aklim, çocukluğumun otobüs yolculuklarına gitti; dışarıdan pencereye basınçlı su vermeleri, sabunlu süpürgenin özenli daireler çizerek bizi bulutlu bir masal dünyasına taşıması...

Tuncay hâlâ uyukluyordu.

Son haftalarda hiç tadım yoktu. Otobüs yolculuklarımızdan birinin sonunda, Tuncay'ı evime yemeğe davet etmiştim; "İşlerim var," deyip gelmemişi.

Peki, ya o beni evine niçin davet etmiyordu? Davet etmesi için her şeyimi verebilirdim! Yalnız mı yaşar bu adam? Ne yer, ne içер? Artık sık sık, nasıl yaşadığıni öğrenmeye yönelik olta-lar atıyordu; bir defasında da kendimi tutamayıp, alenen, "Evli misin?" diye sormuştum ("Hayır, hiç evlenmedim!" diye sert bir şekilde cevap vermişti).

Ne zaman ona "tuzak" sorular sorsam, öyle tedirgin ve mutsuz oluyordu ki, daha fazla uğraşmamaya, artık taciz etmemeye karar veriyordum. Sonra yine tutamıyorum kendimi. Bir kere-sinde de "gerçek" hayatına ilişkin sorduğum soruya, hafif alay-la güllerken, "Görmüyorum musun Mine, gerçek hayatım bu işte; bir otobüs içinde hareket halinde olmaktan daha gerçek ne olabili-r?" diye karşılık vermişti.

Ona sokuldum, baktım, gözleri yarı açtı.

"Tuncay..."

"Efendim..."

"Uyuyor musun?"

Esnedi, sonra hafiften güldü, elini omzuma attı: "Bakışlarını sürekli üzerimde hissederken uyumak ne mümkün?"

"Ben bu işi südüremeyeceğim... Yani daima böyle, bu şekilde... Senin ne olduğunu, kim olduğunu, niçin böyle otobüslerde sersefil olduğumuzu bilmeden..."

Şimdi ayılmıştı işte! Çekti elini, duruşu dikleştirdi, hayretle baktı suratıma. Hemen toparladım:

"Sersefil lafi doğru değildi tabii; ama ne demek istedigi-mi anlıyorsundur... Ben senin evli olup olmadığını bile bilmiyorum..."

"Değilim dedim ya..."

"Tamam, dedin," dudağımın üstünde ufak ter damlacıklarını hissediyordum, "dedin, ama o zaman açıkla bana, yani niçin böyle, sürekli yollardasın... Eğitimler veriyorsun anlıyorum, ama ne eğitimleri diye sorduğumda, kâh caz diyorsun, kâh kişisel gelişim, kâh bilmem ne... anlatmıyorsun ki... Hiçbir şey anlatmıyorsun!"

Yüzündeki şaşkınlık öyle gerçekleşti ki, bu defa hayret etme sırası bana gelmişti.

"Doğrusu," dedi, "verdiğim eğitimlerin ilgini çekebileceği hiç aklıma gelmemiştir. Pek alışkin olduğum bir şey değil tanıdıklarımı eğitimlerime götürmek. Ama madem merak ediyorsun, Bulanya'da vereceğim eğitime misafir olarak katılabilirsin."

Kulaklarına inanamamıştım: "Ciddi misin?"

Bu kadar mı kolaymış? Kendi hakkında bilgi vermek konusunda öyle isteksiz görünümüştü ki hep, onu kaçırma korkusuya en basit, en temel soruları bile sormaya çekinmiştim. İşte, şimdiden bile, Bulanya'da vereceği eğitimimin konusunu sormaktan, şansımı zorlamaktan beni alıkoyan, bu korku değil miydi? Peki, bütün bunlara niçin layık görüyordum kendimi?

"Bulanya neresi, diye sormayacak mısın?"

"Bulanya neresi?"

"Bulanya, keşfedilmemiş, resmi makamlarca çok şükür göz ardı edilmiş, haritalarda hiçbir zaman yer almayacağını umdudum, tek tük kalmış köylerimizden biri... Daha fazla anlatmaya yım..."

Ve işte şimdiki, aradan henüz beş gün geçmişken Tuncay'la, ilk kez, Bizimkent'ten birlikte bineceğiz otobüse ve Bizimkent dışına ilk kez birlikte seyahat edeceğiz! İlk kez birlikte gidiş-dönüş biletini aldık!

Otogarda buluşacaktık; ben çoktan 8 no.lu peronun önünde, beklemedeyim!

Birileri beni kabaca iterek yana savuruyor. Hemen, bir püskür tücü direğinin dibine yapışıyorum. Etrafıma bakıyorum – ne garip... şu son haftalarda bunca otobüs terminali gördüm – ama galiba hiçbirini tam görmemişim. Hepsi, Tuncay'la birlikte olduğum süreleri birbirine bağlayan ara-yaşantılardı.... Yarı-yaşanmışlıklar. İnsanların kabalığı, birbirine karşı sevgisizliği... Hoş, algılarımın

şimdi de tam kapasite çalışmamışının farkındayım... Beni, bir çöp parçasıymışım gibi itekleyen adama ciyak ciyak bağırmam, en azından bir tepki göstermen gereklidir. Sağ olsun püskürtücüler, sağ olsun haplar... Tepki göstermen gerektiğini, fakat bu gereği yerine getirme tembelliğimi, isteksizliğimi, üşençeliğimi algılayabiliyorum, hiç değilse. Algılarımın gerçekliği yansitmadığının farkında olmak da bir gerçeklik farkındalığıdır, öyle değil mi?

Tuncay'ı görüyorum uzaktan; bana gülümsüyor, gözüğünü düzeltiyor, hızlı adımlarla yaklaşıyor, ama yüzünde hafif bir tedirginlik, adımlarında sanki bir isteksizlik... Aklından geçenleri keşke bilebilsem... Gülümsemesine odaklanıyor, dudaklarının iki kenarında, büyüklerinin bitimindeki dikey çizgilerde pişmanlık emareleri arıyorum.

“Ne oldu? Neden öyle garip bakıyorsun bana?”

Sadece otogarlar mı – hayatımın artık bütünü, yarıyaşanmışlıklar haline geldi; gerçek olan tek şey, Tuncay'la yaptığımız otobüs yolculukları. Gerisi amalgam. Dolgu maddesi. Vakit doldurmaca. Bu adam ölüverse veya ortadan yok oluverse, ben, kalbi sadece kan pompalamayı beneren bir organizma olarak, kendimi sıradanlığın, yarı-algıların, çarpılmış gerçekliklerin dünyasına bırakarak tamamlayacağım şu dünyadaki süremi.

“İyi misin Mine?”

Karşısında durmuş, kaygılı gözlerle bana bakıyor. Gülümsüyorum ona.

Peronda durmak konusunda çok isteksiz: “Haydi gel, yerimizi alalım.”

Vakit geceyarısı. En arka iki koltukta alıyoruz yerlerimizi. Bulanya'ya yolculuk, altı saat sürecek.

Gözleri kapalı, yüzünde hafif bir gülümseme, parmaklarıyla ustaca ritim tutuyor – ama neye? Ortada herhangi bir müzik yok... Gözünü açıyor, yüzümdeki meraklı görüyor, güliyor:

“Motorun homurtusuna hangi seslerin ve nasıl bir ritmin uygun olacağını hayal etmeye çalışıyordum...”

Ona sokulup uyumak kadar harika bir şey olamaz! Zaten artık, sadece bir otobüsün en arka sırasında yanında Tuncay varken derin uyuyabiliyor, uykumu alabiliyorum. Bazen öyle denk geliyor ki, yok sohbet, yok mola, dinlenme tesisi derken, uykuya

sadece iki saat ayırabilmiş oluyorum... Ama bu iki saatlik uykuya öylesine ödüllendirici, öylesine dingin, derin ve huzurlu ki, haf-taların uykusuzluğunu silip götürüyor.

Dişariya bakıyorum; bizler yukarıda, yüksekteyiz; insanlara bütün irili ufaklı sorunlarıyla, itişip kakışmalarıyla aşağıda, gerimizde... Derken otobüsümüz, öylesine ani bir geri manevrayla hareket ediyor ki, henüz eşyalarını yukarıdaki rafa yerleştirmekte olan iki üç kişi dengelerini kaybedip yuvarlanacak gibi oluyorlar.

Yolculuğumuzun onuncu dakikasında, şoförümüzün zirde-li olduğu anlaşılıyor: Aniden gaza, ya da frene basmaktan sassisçe bir zevk alıyor; kafalar sürekli ileri geri savrulmakta; herkes homurdanma halinde. Bu gaz-fren meselesi, çok şükür ken-ti terk ettiğimizde sona eriyor; herhalde şoför de bu oyundan sı-kılmıştır.

Ama bu kez de hatalı sollamalar: En arka köşede oturuyor olmama rağmen, karanlığın içinde üstümüze üstümüze gelen parlak farları görüyorum; çoğu ya selektör yapıyor, ya korna çalıyor bize.

"Maşallah... Sol ön farı da çalışmıyordu, üstelik..." diyor Tun-cay, alaylı bir tavırla.

Durumu müşahede etmek için koridor koltuklarında oturan herkes, kafalarını uzatmış; otobüsün arkasından bakınca manzara hakikaten çok komik – kafa siluetlerinin biri çıkıyor, biri giriyor...

Benimse zerrece umurumda değil şoförün ne halt ettiği. Bu, bir paradoks: Otobüsümüzün o ani geri manevrasının yolculuğumuzun başlangıcını tescil etmesi, benim açımdan zamanın kronometresinin durduğu âna tekabül ediyor: Zaman kavramının dışına çıktığımız, sahipsiz, iki arada bir derede, gel gör ki gerçeğin ve hayatın ta kendisi, paha biçilemez saatler...

Mirkatun'a indiğimizde ortalık daha karanlıktı; minibüsle yolculuğumuz bir saate yakın sürdü. Bulanya'ya sabah ılıklığında vardık; mevsimlerden kış olmasına rağmen, ısının yine 27-28 derecenin altına düşmeyeceği, belli idi. Sevimli, minicik bir oto-gar, henüz sabah mahmurluğundan ayılamamış... Bir iki hediyelik eşya dükkânı ve –hayret!– küçük bir de kitabı dükkanı; hep-si kapalı. Otogarın ortasında minik, sıvaları dökülmüş bir havuz; –hayret!– dibinde, pis de olsa, sıvı var ve –hayret!– içinde

altı tane canlı balık! Dahası –hayret!– havuzu korumak için yanına nöbetçi falan dikilmemiş! Adını bile neredeyse ilk kez duyduğum Bulanya'nın böyle yeşil olacağını hiç tahmin etmemiştim. Birkaç kavak, tatlı, ılık bir esintiye bırakmış kendilerini, fısıldıyorlar...

Ama esas sürpriz, otogarın çıkışındaydı: Ufak –Bulanya'ya yetecek ve artacak ebatta– bir Sistensu duruyordu ağaçların altında, çalışır durumda. Nereden bulmuşlar bu parayı? Aletin hafif mırıldısını dinlerken, atmosferdeki nemi yakalayıp pırıltımız suya dönüştürüşünü, borularla köyün belli başlı noktalarına akartışını canlandırabiliyordum zihnimde.

“Şurada bir çay bahçesi vardı; bakalım bu saatte açılmış mı...”

“Çay bahçesi”... Yillardır duymadığım bu kelime, bir an batıp çıkan bir iğne gibi, yüreğimde bir özlem ve üzün kivircımı çaktırdı. Yeşillikler arasında tahta masalar, suları cömertçe sağa sola savuran fiskiyeler, ben oradan oraya heyecanla koşuştururken, uykulu kedileri severken, süs balıklarına, serçelere, kargalara, güvercinlere ekmek kirintisi atarken beni izleyen, bazen kitap okuyan, mutlaka çay içen, arada “Gölgede oyna!” diye uyarın anneannemle dedem... Poğaçalar fırından bazen yeni çıkmış olurdu sıcak sıcak, işlerine cömertçe doldurulmuş dereotlu beyaz peynir –anneannemin evde yaptıkları gibi... Çay bahçesi denen yer, cennetti.

Bulanya'daki çay bahçesinde de, miktarı çok az da olsa, bulanık da olsa, şırıl şırıl ses çıkarabilecek kadar sıvısı olan, minicik bir fiskiye... En önemlisi: Burada, az sayıda da olsa, kuş var –türlerini bilmediğim göçmen kuşlar– hepsi de buraya üşüşmüştür. Dahası, Sukretkart burada geçerli – Tuncay ikimiz adına kartını uzatıyor.

“Otogar'da gördüğünüz Sistensu'yu satın alabilmek için Bulanya'da hepimiz kemer siktik... bu sayede su sorunumuz nispeten halloldu. Yine de, Sukretkart olmaksızın su kullanmamaya çok dikkat ediyoruz... Sistensu'nun varlığı nedeniyle tekrar şımarıp su israf eder hale gelmekten çekiniyoruz...” diye anlatıyor çay bahçesinin sahibi.

Çaylarımızı tadını çıkara çıkara içerken, minyatür fiskiyenin kenarında serinleyen, arada kanat çırpan serçeleri izler-

ken, hemen hemen hiç konuşmuyoruz. Tuncay vereceği eğitime odaklanmış, arada sırada cebinden notlarını çıkarıyor, bir şeyler yazıyor, tekrar cebine koyuyor. Bense, mahmur, hırkamın ısısına sokulmuş, gözlerim ara ara kapalı, sıcak bardağı iki elimle kavramış, mutluluğu yudumluyorum.

Çay bahçesinde bir iki saat böylece oyalandıktan sonra, küçüğün bir okulun, küçük gösteri salonunda buluştuk Tuncay'ın öğrencileriyle. On iki kişiydiler – grubun çoğu kızlı-erkekli gençlerden, bir kısmı yetişkinlerden oluşuyordu. Ciltlerinin güzelliği dikkatimi çekti; benim gibi sanki onlar da susuz kalmamış, kırumamışlardı. Bir anda Tuncay'ın etrafını çevirdiler; onu ne çok sevdiklerini, ona hayranlıklarını fark ettiğimde, tanımlayamadığım, tanımlamak istemediğim bir duyguya içim cız etti.

Yetişkinler arasından sevimli, güleç yüzlü, gençten bir adam, Tuncay'a hemen sordu: "Hocam, benim oğlanın sünnet düğünü davetiyesini size e-posta ile göndermiştim; aldınız, değil mi? Lütfen gelmezlik etmeyin; herkese sizden öyle çok söz ettiniz ki – düğüne gelirseniz bizi çok onurlandırırsınız..." Beni fark etti, hemen ekledi: "Elbette siz de davetlisiniz..."

Al sana – "çay bahçesi" gibi, yine eskilere ait, yine içime bir üzün hançeri saplayan bir kavram: "Düğün". Hepsi, hafif merakla bana baktı; Tuncay "arkadaşım" diye beni tanıstırıldı. Sünnet düğünü konusunu geçistirmek istediği, belliyydi.

Ben ve öğrenciler karşılıklı gülümseyerek selamladık – ama ben burada bir yabanciydım. Öğrencilerden biri elektrik düğmelerine koştı; bir anda sahnenin ışıkları yanmıştı. Onlar sahneye çıkışınca gittim, salonun arkalarındaki bir sıraya yerlestim.

Salonun sahne kısmı genişti; katılımcılar sahneye tırmanmadan ayakkabılarını çıkarmışlar, çoraplarıyla, yerdeki minderlere yayılmışlardı – kimisi uzanmış, kimisi bağıdaş kuruyordu. Sirtüstü yatan bile vardı – öylesi bir güven ortamı içindeydiler.

Ve "eğitim" başladı...

Eğitim bittiğinde, katılımcılar gibi, ben de adeta sarhoş olmuştum.

O yarımda günün nasıl geçtiğini bilmiyorum – o kadar dolu doluydu... Tek bildiğim, oradanambaşka bir insan olarak çıktığımı. Aklımda bölüm pörçük kalanlar, şunlar:

Önce Spinoza'dan, onun görüşlerinden söz etmişti Tuncay... Üç temel duygusal olduğunu –istek, sevinç, üzüntü– ve diğer duyguların bu üçünün değişik bileşimlerinden olduğunu anlatıyordu. İstiyorsun; gerçekleşirse seviniyor, gerçekleşmezse üzülmüyorsun... Sevdığın birinin isteği gerçekleşiyorsa sen de seviniyor, sevmediğin birinin isteği gerçekleşirse kıskanıyorsun, sevdığın biri istediği şeyin gerçekleşmesini engellerse güceniyor, sevmediğin biri engellerse öfkeleniyorsun... ama temel duygular hep istek-sevinç-üzüntü...

"Bu teorinin doğru olup olmadığı, umurumda değil... Önemli olan, eskiden ben duyguları hep 'kendiliğinden var işte' diye gören bireyken, onların da fiziği, matematiği, bilişsel açıklamaları olabileceğini keşfetmiş olmamdı..."

Kısa bir girizgâhtan sonra konuşmayı kesmiş, sınıfa sorular yöneltmeye başlamıştı. Eğitim –her ne eğitimi ise, çünkü başlığıni hâlâ bilmiyordum– öyle yoğun bir etkileşime dayalıydı ki, sorulama alışkanlığını yıllar önce "bekleme"ye almış zihnim, sorulan soruların, verilen cevapların ve sonrasındaki tartışmaların hizına yetişmemiyordu.

Örneğin, kuantum fiziğinden söz ediyorlardı. Bu konu, anlaşılan, önceki haftalarda işlenmiş olmalı ki herkes neden söz edildiğini gayet iyi anlıyor ve tartışmalara katılabiliyordu.

"Peki," diyordu Tuncay, "diyelim ki genç bir delikanlı, bir silah dükkânından silah çaldığı, yani hırsızlık yaptığı için yargılacak... Normal bir mahkemedede nasıl bir yargılama olacağını hepimiz biliyoruz... Peki, kuantum felsefesinin geçerli olduğu, yani kuantum bilgilerinin hukuk alanında kullanıldığı bir mahkeme –örneğin, her şey her şeyle ilgilidir... birey toplumun, toplum bireyin sorumlusudur...– böyle bir dava, sizce nasıl gelişirdi? Kimler sanık, kimler mağdur, kimler tanık olurdu?"

Bu konu, belki yarı saat tartışılıdı. Tartışmanın düzeyi beni hayran bıraktı: Öğrenciler ne zeki insanlardı – hiç öyle, sokakta, televizyonda duymaya alıştığım kaba kaba, yüz kelime etrafında dönen yarı yamalak cümlelerle değil, düzgün cümlelerle konuşuyorlardı, ayrıca çok da naziktler.

Çalışmanın bir noktasında, birileri sahnenin arkasından çeşitli çeşit vurmaları çalgılar getirdi. Öğrencilerin hepsi birer tanesi-

ni alarak, şeflerinin komutunu bekleyen küçük bir orkestra gibi, bekleniyle baktılar Tuncay'a.

Perdenin arkasında duran beyaz tahtayı çekti sahnenin kenarına Tuncay, yan yana notamsı işaretler dizdi, herkes elindeki çalgıyla dümdüz, olabildiğince eşit aralıklarla, ritim tutacaktı – ama bir yandan da, şef olarak Tuncay'in elindeki üçgen zilin sesine kulak verecek, onun hızına uyacaklardı.

Ritmi zaman zaman hızlandırıyor, zaman zaman yavaşlatıyordu Tuncay; ama bunu öyle gidim gidim yapıyordu ki, grubun onu takibinde en ufak bir aksama olmuyordu. Grup, müthiş bir uyum içinde aynı saniyede vuruyordu çalgılara.

Derken durdular; Tuncay beyaz tahtaya bu kez biraz daha farklı bir ritim yazdı – bir-ki / sus / bir-ki-üç, bir-ki / sus / bir-ki-üç... Bir süre bu ritmi uyguladılar hep beraber. Derken giderek ritim cümleleri karmaşıklıklaştı... Herkes canla başla konsantre olmuş, tek ses, tek kulak, tek beden, tek... evet, tek TEK idi; Tuncay ise ortalarında hem elinde üçgen ziliyle, hem iki ayaıyla, kâh yürüür, kâh koşar gibi tempo tutuyordu.

Onu, onları izlerken, içimde bir güneş açmıştı; ışıl ışıl sahneyi izlerken ben de bomboş, loş salonun arkalarındaki koltuğumda kendi çağında ışıldadığımı hissediyordum. Gülen çekik gözlerinin o sıcak bakışları, yüzünün o babacan, sevecen ifadesi, şefliğin gereklerini yerine getirmek için ara ara devreye soktuğu kocaman elleri, ekose gömleği – sanki bir hare çevreliyordu onu, ama bir yandan da içimde bir dehşet, o muazzam "kaybetme korkusu" derinleşmişti: Evet; çocukluğumda üst üste yaşadığım kayıpların, kopuşların hepsi beni gafil avlamıştı; zulme uğramış, darbe üstüne darbe yemiştim; ama artık hazırlıksız yakanmayabileceğim bir durumla karşı karşıyaydım – ve bir insanı, daha doğrusu BU insanı kaybetmenin benim için tam olarak ne anlama geleceğini, derin bir umutsuzluk içinde, yeni yeni kavriyordum. Hayatımda hiç kimseye karşı böylesine derin bir sevgi duymamıştım. Hiç kimseye karşı böylesi bir duyguya teslimiyeti içine girmemiştim.

Bu anı farkındalıkla kanım önce beynime çekilib sanki donmuştu; şimdysi bu yoğun buz kütlesi ağır ağır erimekteydi. Eriyen buz gibi sular, bütün damarlarına doluyor; bu soğukun be-

denimi yukarıdan aşağıya milim milim kuşatışını her bir dama-
rimda tek tek hissedebiliyordum.

“Sevgili arkadaşlar,” dediğini duydum Tuncay’ın; “Bu-
günkü eğitimimizin adı ‘Şimdi-Burada’... ve biraz önce yaptığı-
mız çalışma, şimdi-burada olmayı hep beraber en kolay yaşaya-
bileceğimiz ortamı sundu bize. Hepimiz ritme konsantre olduk.
Hiçbirimiz, bu çalışma sırasında ne geçmişti düşünebildik ne de
geleceği... Kendiniz de fark etmişsinizdir: Geçmişe veya gelece-
ğe kaydığınız anda, ritmin dışında buluyordunuz kendinizi...”

Katılımcılar onu ilgiyle dinliyorlardı.

“Annemi andım şimdi... ” diye devam etti; “Beni müziğe yö-
nelttiği için ona müteşekkirim... Ama hep benim keman, flüt gibi
bir alet calmamı isterdi. ‘Davul çalacağım!’ deyiverdiğimde ken-
dim bile şaşmıştım, bunu o kadar düşünmeden söyleyivermiş-
tim ki... Anneme karşı çıkmayı göze alarak hayatımda yaptığım ter-
cihlerin belki de en önemlisi budur; çünkü benim en büyük ter-
biyecim, egomun en has törpüleyicisi, davulum olmuştur. Davul
bana, eşlik etmeyi öğretti; ‘geri planda kalarak’ da çok şey yapı-
labileceğini öğretti. Solist iyi gününde değilse, onu davulumla
kollayabileceğimi öğretti...”

Alaylı alaylı güldü: “Davulun, ikinci sınıf vatandaş olduğunu
inanılır... Oysa örneğin Hint kültüründe vurmalı çalgılar ne
kadar önemlidir... bazen çok yavaş, çok sade; bazen olabildiğine
nakışlı, gırift... Ya da Afrikalılar... isteseler bile yavaş çalmayı ba-
şaramazlar, yapamazlar bunu! Sevgili arkadaşlar, davulculuğun
kişiliğe en büyük kazancı, ister istemez alçakgönüllülüğü de be-
raberinde getirmesidir...”

Eliyle beyaz tahtaya ve üzerindeki ritim sembollerine işa-
ret etti:

“Bakmayın, size şimdilik böyle şeyler gösterdiğimde... Ritim-
de işin matematiği öğretilmez... O, çok sonradan gelir, yapılanla-
rı sonradan açıklamaya yarar...”

İçimde giderek artan, girtlağımı sıkın, nefes almamı zorlaştıran bir kıskançlık, salonun arkalarında “şimdi-burada”yı uygu-
lamamı güçleştiriyordu. Şu ânın, şu içinde bulunduğu, sevdi-
ğim adamin mutlu ve huzurlu halini izleyebildiğim, görünür-
de hiçbir sorunun olmadığı bu ânın niçin tadını çıkaramıyorum

gönlümce? Neden, içimde bu giderilemez siz, bu inanılmaz bencillik?

Öğrencileri olan gençlere bakıyorum... Hepsinin yüzü ışıl ışıl, Bizimkent'te görmeye alıştığım gençlerden ne kadar daha canlılar... Derken içim burkuluyor: Nispeten daha sağlıklı görürnseler de, bunların da yüzleri hep solgun; hepsinin gözlerinin altı hafif çökük; ne çabuk yoruluyorlar, bu halleriyle birbirlerine ne çok da benziyorlar... Bebeklikten beri içtikleri tuhaf, ilaçlandırılmış sıvılarla, hâlâ "gıda" diye adlandırılan, tüketttikleri bu takviyelerle, kotaya bağlanmış –ve temizlik pahasına, doya doya içmekten hep menedilmiş oldukları– pırıldamız su mahrumiyetiyle, acaba kaç yıl yaşayabilirler? Son birkaç yılda genetik çeşitliliğin ortadan kalkması, sonunda biz insanlara da yansımaya başlamış olabilir mi? Bizler de sonunda kasalarda dizili plastik domatesler gibi, birbirimizden ayrıt edilemez hale mi geleceğiz? Yoksa bu çoktan gerçekleşti de, biz mi farkında değiliz – birbirleri gibi düşünen, birbirleri gibi hissedeni, birbirleri gibi giyinen, birbirleri gibi düşmanlık besleyen sebzeler mi olduk? Bir domates, domatesliğinin ne kadar farkındadır ki? Eğer soluduğumuz hava, içtiğimiz su ve tükettiğimiz gıdalara sağlığını belirleyen, bizi birey olarak olduğumuz kişi yapan da, aynı hava, aynı gıdalar değil mi? Topluca GDO ile beslenmiş bir kuşağın, duygularını nasıl bir çeşitlilik taşıyabilir ki?

Yüzlerine bakıyorum; Tuncay'ın yüzüne sabitlenmiş bakışlardaki umuda... Dedem bu çocukları görse, kahrolurdu. Birden içim dedeme karşı şükranla doluyor: Ben, daha o yıllarda hafiften solmaya başlamış bir kuşak içinde, pembe yanaklı bir çocuktur. Şimdiyse Tuncay'ı ve şu öğrencilerini kıskanmam ne kadar, ne kadar ayıp.

Ama elimde değil. Buraya getirmesi doyurmadı beni – büyle, misafir gibi kenarda oturup gözlemci olmak değil ki istedigim... Hayatının tam merkezinde olmayı istiyorum. Şu öğrencilerin arasında olmayı, üstelik en sevdığı öğrencisi olmayı, yaptığı her şeyi bilmek, görmek istiyorum! Onu böyle mutlu ve huzurlu eden kişi ben olayım istiyorum!

Derin bir suçluluk duygusuyla başımı eğiyorum.

Çalışmanın bitiminde, çalgı aletleri yine yerlerine yerleştiril-

di; öğrenciler birer ikişer sahneden inip ayakkablarını giydiler; ben de yavaş yavaş onlara doğru seğirttim.

Güleç yüzlü adam, Tuncay'dan yine rica etti sünnet düğününe katılmasını: "Hocam, sizin katılmamanız, bize verilecek en değerli hediye olacaktır..."

"Ne olur ısrar etme; ben kalabalık mekânlara giremiyorum, inan ki çok sıkıntılıyım," diye yanıtladı Tuncay, eliyle adamın omzunu tutarak; ses tonu çok nazik ve gönül alıcıydı, ama yüzünü hemen boncuk boncuk ter bastığını görmüştüm.

Günün geri kalan kısmı bir hayal gibi geçti – katılımcıların daveti üzerine hep beraber bir hapçıda yediğimiz öğlen yemeği – "Adının 'hapçı' olduğuna bakma, fazla dikkat çekmemek, kentlerden sevimsiz insanları çekmemek için verilmiş bu ad!" diye açıkladı bana Tuncay; gerçekten de hapla falan değil, çocukların dan bildiğim ev yemekleriyle donattılar soframızı; Tuncay'ın bana, bir ilçeden çok, derli toplu bir köye benzeyen Bulanya'nın dar sokak aralarını, Timislilerden kalma harabeelerini, mütevazı müzesini gezdirmesi – bunların hepsi, hafızamda bulanık bulanık yer alıyor. Eğitim faslılarından sonrası, biraz da bilinçli tercihimle, "rüya görür gibi" yaşadım: Eğitim beni o kadar etkilemiş, o kadar yüksek bir düzeye çıkarmıştı ki –ama neyin düzeyi, bunu bilemiyordum – onun üzerine gelebilecek herhangi bir veriyi zihnim reddediyordu.

Ancak, o gece, Bizimkent'e dönmek üzere otobüse bindiğimizde –Tuncay, kasabanın sevimli pansionlarından birinde bir gece konaklamamızı da kategorik olarak reddetmişti – aramızda bir şeylerin değiştiğini fark ettim.

Bir kere, ben değişmiştim: Tuncay, bir kadınla ancak otobüs yolculuklarında beraber olabilen çok zeki, çok okumuş, sevimli bir serseri olmaktan çıkmış; konuştuğunda insanların –ki bunların arasında emekli akademisyen bir erkek ve dış hekimi bir kadın da vardı –, tek bir kelimesini bile kaçırınamak için pür dikkat, saygıyla ve hayranlıkla etrafını çevreleyerek ağzının içine baktığı bir hoca, bir eğitimci, bir eğitimciye dönüşmüştü. Bu yanı bana öyle yabançıydı ki, şimdi, yine otobüsün arka sırasında bulduğumuzda kendimizi, ona eskisi gibi davranışamayacağımı, örneğin kafama estikçe ve şartlar elverdiğinde karanlıkta en mahrem yerlerini okşayama-

yacağımı hissediyordum. O sabah tanık olduklarımı, maruz kaldığım bütün o uyaranların etkisini, önce sindirmem gerekiyordu.

O da değişmişti. Dalgın ve mesafeli, davranışları ölçülü, hatta düpedüz soğuktu. Beni otobüs-harici hayatının bir kesitine dahil etmiş olmaktan sanki rahatsızlık ve pişmanlık duyuyordu.

Çay servisi. Bir çay hapi, bir de küp şeker attım ağızma, başımı cama yaslayıp gözlerimi kapattım, şeker zerreceklerini ağızında ağır ağır ezerken çıkan çıtırıyla camın titresimi arasında bir ritim bağı kurmaya çalışarak teselli bulmaya gayret ediyordum: Uzun zamandır olmadığı kadar üzgündüm. Onu daha yakından tanıma fırsatını bulmuş, sevgimin üstüne bir de ona büyük bir saygı duymaya başlamıştim, ama ağır bir bedel karşılığında: Tıpkı Kızraz Hanım'ın yatak odama dalması gibi, bizim ilişkimizde de sanki olmaması gereken bir şey olmuş, ben dalınmayacak bir yerle re dalmıştim. Sıradanlaşmıştık. Dahası, ilişkimiz sanki kirlenmişti.

Daha önceki otobüs yolculuklarından farklı olarak, "dünyevi" leştiğimi, önceleri etraftan tamamen soyutlanmış bir sis, bir hayal bulutu içinde gerçekleşirken yolculuklarım, bu gece etrafta olup biten her şeyi –otobüsteki insanların pis kokularını, otobüsün kirini, koltukları iç kaldırıcı lekeleri– olanca kabaliğiyla algılayabiliyordum: Büyü bozulmuştu.

Mutsuzluğumu fark etmişti; birden döndü bana, gülümsemi:

"Eğitimimi nasıl canlandıabileceğimi düşünüyordum da... Geçenlerde okudum; mühendisin biri, bir müzik aleti icat etmiş, tuşuna bastığında bazen tamamen tesadüfi ses çıkmıştı. İşte bu, mükemmel bir eğitim aracı olabilir. Düşünsene – müzik yapınlar, nasıl bir ton alabileceklerinden asla yüzde yüz emin olamayacaklarından, uygun notayı, uygun titresimi ânında bulmaya çalışıyor olacaklar..."

Bakışları dalgındı; gözünün önünde sanki hayaller uçuşuyordu:

"Mümkün değil tabii, ama var olan bütün komaları, kulagın ayırt edebileceği en küçük ses aralıklarını veren bir müzik aleti icat edilse, ne müthiş bir müzik çıkardı... İnsan uzun bir süre tek bir komayı çalsa ve başka hiçbir şey çalışmasa, nihayet bir sonraki komaya geçtiğinde, ne kadar bambaşka, ne kadar uzak bir notağa geçmiş gibi olur..."

Gözlerini kapattı; usul usul, rüyada gibi konuşuyordu: "Ve bu müzik aleti, çaldığın her komanın titreşim katsayısına... yani tam da 'o' titreşim katsayısına tekabül eden rengi de verse... hatta o titreşime tekabül eden kokuyu da çıkarsa... bundan daha mükemmel bir uyum olabilir mi? Herhalde Tanrısal bir şey olurdu... Hatta düşünüyorum da..."

"Hemen öğrenelim nerede satıldığını!" diye heyecanla kesit sözünü, "Yani o ilk bahsettiğin müzik aletini diyorum, mühendisin icat ettiği... En azından fiyatını öğrenelim ve..."

"Yorum yapmadan dinleyemez misin sen?" diye öfkeyle kesiti sözümüz. "Allah Allah!" Döndü bana; suratı bir anda kıpkırmızı olmuş, gözlerinin rengi koyulaştı: "Anneler gibisin yahu!.. Çocuk eve gelir, 'Anneciğim, bugün Hasan yeni oyuncağını getirdi sınıfı, göbeğine basınca kırık kırık gülüyör!' der. Belli ki devamını getirecek, 'Mademki gülme sesi yerleştirilebiliyor; belki konuşma sesi de konabilse, mesela ayağına dokununca 'gidiğlandım' diye bağırsa' gibisinden yaratıcı bir fikir paylaşacak, filan... Ama yok! Anne hemen keser sözünü: 'A! Üzülme tatlim, sana da alalım hemen!' İçine ettiğimin!.. Kadına sorsan, çocuğuyla çok ilgilendiğini, onunla arkadaş gibi olduklarını söyleyecektir övünerek. Oysa çocuğunun ilgi alanları hakkında en ufak bir fikri bile yok... Demek istedigim; konuşmak, bir şey anlatmak, ne bileyim, sıçmak kadar rahat olmalı – karşısındaki dinleme alışkanlığı varsa, tabii!"

Büyük bir pişmanlıkla sustum. Sabaha kadar konuşsa, kendimden geçmiş vaziyette dinlemeyi öyle çok istiyordum ki onu... Ama işte, kabuğuna çekilivermişti.

Yine de, daha birkaç dakika geçmemişi ki, güya ağzını arayarak onu yine kızdırdım:

"Tuncay, yine meraklılık etmiş gibi olacağım ama, evinde müzik aletleri var mı? Çok merak ediyorum, müzik çalışmaları ni evinde mi yapıyorsun?"

"Hayır, evimde yapmıyorum." Kafasını çevirmiş, öte yana bakıyor.

Allahım, yine niçin susamıyorum bir türlü? Sanki küçük bir şeytan dilimi ele geçirmiş; engelleyemiyorum kendimi:

"Tuncay, sünnet düğününe biz neden katılmadık? Öğrencin ne kadar hevesliydi... Onu ne çok sevindirmiş olurdun..."

"Allah Allaaah, Allah Allaaah..." diye söylendi kendi kendine önce, sonra döndü bana: "Anlatayım o halde!" dedi kızın bir sesle; "Kalabalık yerleri hakikaten sevmem, o kısmı doğru... Ama esas nedeni söyleyeyim sana: Sünnet düğünleri oldum olaşısı asabımı bozduğu için!"

Ben yüzüne hayretle bakınca, daha sakin ve alçak sesle konuşmaya başladı:

"Bilmiyorum diğer erkekler bunu nasıl yaşarlar... benim, biraz da özel bir durumum var... Ben, babamı çok küçükken kaybetmiştim..."

Az daha, "Yaa! Sen de mi?" diye haykıracakken, susmayı son anda akıl edebildim - zihnimin gerisinde de bir şaşkınlık: Ne kadar az şey biliyoruz, birbirimiz hakkında...

"Sünnet düğünüm o kadar abartıldı, 'erkekliğe adım atıyorsun, artık sorumlulukların artıyor' diye öyle tantana yapıldı ki... Şimdi meseleyi yine anneme getireceğim ama, kendimi bildim bileli, aile çevrem hep erkekliğim üzerinden tanımladı beni... hoş, eminim bu, bütün erkeklerin ortak çilesidir... İnsanlar başsağlığına geldiklerinde annemin her defasında beni göstererek 'neyse ki benim hâlâ bir erkeğim var' demesi, ağlamamanın bana yasak olması, akrabaların 'artık annen sana emanet' demeleri..."

Bir duraksadı. "Ama bu, işin nispeten soyut kısmı..." diye devam etti. "Erkekliğim derken, sadece soyut bir kavram olarak düşünme – erkekliğim son derecede somut bir şeydi –kastedilen, düpedüz çükümdü! Çükümün ne önemli bir organ olduğunu, hele sünnetin, annemin sorumluluğunu üstlenmemle ne kadar yakından bağlantılı görüldüğünü çok küçük yaşıta öğrendim."

Durdur; birkaç kez, konuşmak ister gibi ağzını açtı, sonra tekrar sustu – kafasına milyonlarca düşünce üzüşmüştür, hangi birini anlatacağı konusunda karar veremiyor gibiydi.

"Neyse..." dedi sonunda, "konuyu dağıtmayayım – sana sünnet ve çük meselelerini anlatabaktım... Kusura bakma, annem söz konusu olunca lafları da karıştırıyorum. Dur, sünnetle devam edeyim: Artık yedi yaşında, koskoca çocuğum... Aile yemeğinde, pipimin kiminkine benzediği konuşuluyor. Annem güllüyor, 'rahmetli'ninkine, yani babaminkine benzediğini söylüyor... düşün, hıyarlığı! Kimse benden, yani birey Tuncay'dan söz

etmiyor; kimse utanan, yerin dibine geçen Tuncay'ı algılamıyor, anlıyor musun? Beni ben yapan, çüküm! Veya ben, çükümüm...

Bir sünnet düğünü yapıldı ki... kâbus! İnan bana, bunlar heften yasaklanmalı! Çok meraklıysa, isteyen, akı erecek yaşta kendi sünnetini yaptırılmalı. Ne hakları var, savunmasız bireyleri böyle bir şeye maruz bırakmaya, onlar adına böyle bir karar vermeye?

Haftalar öncesinden annem kendine kiyafetler diktirdi. Bana asker kıyafeti alındı. Üniformanın anlamını o yaşı bilseydim, iftiharla taşır mıydım öyle!?

Sünnetim, düğünden tam önce oldu. İnanmayacaksın – sünnette ne olacağı konusunda, son âna kadar en ufak bir fikrim yoktu! Annem bana, ‘parmağına kırmızı kurdele takacaklar’ demişti, ben de inanmıştım. Bıçağı gördüğümde yaşadığım şoku anlatamam sana – pipimi kökünden keseceklerini sandım. Kulağında annemin tıslaması: “Ağlamayacaksın! Sorumlu bir çocuk, sünnet olurken ağlamaz!” Az sonra düğün başladı –oysa ben, hâlâ yaşadığım şokun etkisinde, ortalık yerde bir yataktayım– bilirsın, gör müşsündür... Tek istediğim, yalnız kalabileceğim, sessiz bir mekân; hâlâ kendime gelebilmiş değilim; ağlamak istiyorum – oysa davullar, zurnalar; kulakları sağır edici bir gürültü; herkes ortalıkta tepiniyor... İnsanlar gelip seninle konuşuyorlar, annen sürekli ‘Tuncay! Çok ayıp! Bedri Amcan konuşuyor; cevap ver ona!..’ Derken düğünün sonuna doğru, lokal anestezinin etkisi geçmeye başladı... Ben orada acılar içinde kıvrılırken, ayı oynatır gibi beni zorla ortada oynatmaya kalkıştılar... Bir yandan ‘erkek adam oldun’ muhabbetleri... Çişim geldi, gidemiyorum... Utanıyorum...”

Durdur bir an – sonra hızını alamayarak devam etti:

“Yahu,” dedi, “konuya doğrudan ilgili değil ama... daha beş yaşındaydım; mahallenin kabadayısı bir velet vardı, bütün çocukların tırtışı... Ben ufak tefek, sıksı ve çelimsizdim; ondan sürekli dayak yerdim. Benim karşılık veremememe sınırlenen annem durumu dayıma bildirmiştir; dayım aldı beni karşısına, ‘Bana bak,’ dedi, ‘o pişen bir daha dayak yersen, daha da beterini benden yiyeceksin, anladın mı?’ Annem de şaşırıldı; dayımdan böyle bir şey hiç beklememişti ve onu bu işe bulaştırdığına pişmandı. Ve ben yine o çocuğun tacizine uğradım. Bu kez sıkı bir mücadele vermiştim; alt

alta, üst üste birbirimize girmiştik; üstüm başım çamur içinde kalmıştı. Sonunda dayak yiyan gene ben oldum... Fakat dayım o sırada kent dışında olduğundan, onu temsilen cezayı vermek, anneme düştü. Bir an baktı bana, ne yapacağını bilemedi. Sonra, 'Nedir bu üstünün başının hali?' diye bağırarak kolumu yakalayıp öyle bir çimdikledi ki, morluğunu haftalarca geçmemişi. Kendi de sanırım üzülmüştü, ama 'çocuk terbiyesi' kuralları gereğince, verdiği ceza dan dolayı pişmanlığını da belli etmemesi gerekiyordu..."

Aci acı güldü Tuncay. Şimdi sesini alçaltmış, ağır ağır, tane tane konuşuyordu: "Çocukluğumda annemin önünde tek bir kere ağlamıştım. Sebebini hatırlamıyorum – hatırladığım tek şey, ben katila katila ağlarken, annem eliyle ağızımı kapatmış, sürekli 'Sus!' diye bağıriyordu. Galiba beni güçsüz görmek, onu koruyuyordu. Beni üzgün görmeye de tahammülü yoktu; 'Somurta!' 'Suratını asma!' falan diye azarlardı – ama bana bir kerecik olsun, 'Derdin nedir?' diye sormadı. Kendi kendine 'Bu ne anlatmak istiyor?' diye hiç sormadığından da eminim..."

"Hay Allah... Nasıl şeymiş..." Tutamamışım kendimi. Allahan duymadı miriltimi – coşmuş, kendini konuşmasına kaptırmıştı:

"Biliyor musun; bu davranış tarzı anneme özgü değil; ayrıca, bu tavır, çok farklı durumlara uyarlanabilir. Bu tipki, örneğin bir zamanlar kanserli hastalara yaptıklarına benziyor. Tümörün ne anlatmak istediğini merak etmek yerine, tedavi edeceğiz diye bütün vücudu harap etmelerine... Veya dağadamların niçin dağa çıktııklarını, ne anlatmak istediklerini merak etmeyip bütün Bölge'ye bomba yağıdılmak gibi... Her şeyin bir bütün olduğunu, birbirine bağlı olduğunu görmezden gelerek, parçalar birbirinden kopukmuş gibi davranışmanın sonuçları bunlar... Haderdimi sormadan beni cezalandıran annem, ha bütün vücuta kemoterapi yağıdırın ilaç sektörü, ha dağadamlara bomba yağıdırın devlet... Anlamaya çalışmak yerine, yok etmekle meselelerin hallolacağını sanan zihniyet..."

Kafasını salladı, düşüncelere daldı. Elini tutmak istiyordum; frenledim kendimi.

"Bir de, sürekli bir 'hep yanında olacaksın' muhabbeti... Anneme kalsa, yapışık ikiz gibi yaşardık. Daimi bir klostrofobik du-

rum... Yahu, koca delikanlı olmuşum; anneme talip çıktı. Kadın, 'Tuncay kıskanır, evlenmemi istemez!' diye, beni bahane ederek evlenmeyi reddetmiş, düşünebiliyor musun!"

Kafasını omuzlarının içine çekerek yüzünü buruşturdu; arada annesinin sesini taklit ediyordu: "Tabii, evlenmemesinin arkasındaki asıl düşünce şuydu: 'Bana nasıl olsa oğlum bakar, nasıl olsa hep aynı evde yaşayacağız, nasıl olsa hep minçik minçik olacağız!' Iyyy! Sorumluluk mu? Nefret! Nefret bir şey!"

Yine düşüncelere daldı.

"Neyse," diye devam etti, normal ses tonuyla, "konuyu gene çük meselesiyle, güzel bir finale toparlayayım: Sen biliyor musun ki annem beni on dört yaşımdayken geneleve götürdü?"

Suratına bakakaldım.

Gözlerini sıkı sıkı yumdu, kafasını salladı sağa sola.

"Evet... Erkekliğimin yerinde olup olmadığını kontrol edecekmiş! Ben çıkışta kusmaya bir başlayayım!.. Annem dışında bekliyor, kadınla konuşmak için..."

Yine durdu; hikâyeyin devamını getirmek için uygun kelimeleri ararken, pes etti: "Amaaan..." Eliyle, konuyu daha fazla uzatmak istemediğine dair bir işaret yaptı.

Bir süre ikimiz de derin bir suskulucha gömüldük. Gözümün önünde çocukluğu canlandı: Çekik gözlü, sevecen-tatlı bağılı bir oğlan çocuğu... İçimden ona, o çocuğu sarılmak geldi.

Frenledim kendimi, ama yine de, "Hay Allah, Tuncay," diye gevelemekten alıkoyamadım; "ne kötü olmuş... annen de... ne tuhaf kadınmış öyle..."

Bir hisimla döndü bana, suratı pancar gibi, gözleri ince birer çizgi: "Mine! İlla bir şey söylemek zorunda mısın? İlla bir yorum yapmak zorunda mısın?"

Önümé döndüm, alt dudağımı ısrardım pişmanlıkla. Artık ikimiz de susmuştu.

Hep böyle mi olur – insanlar en mahrem sırlarını ifşa ettikleri kişilere, daha sonra pişmanlık duyup hep tepkili mi olurlar? Anneannem herkesin dert anasıydı, ama galiba pek dostu yoktu.

Gözlerimi kapattım. Önceki yolculuklarım, hayatlarım en berbat şoförlerle emanet, en dandik, en eski model otobüslerde gerçekleşmiş olsa bile, bana dünyanın en dinlendirici, uykumu

en derin ve huzurlu uuyuyabildiğim saatler gibi gelirken, bu sefer üst üste iki gece yolculuk yapmanın yorgunluğuna rağmen, uyku uyumamın asla mümkün olamayacağını biliyordum.

Çok eski model, her yeri zangırdayan, koltuk-alarası anomal derecede dar bir otobüse düşmüştük. Önümdeki koltuğun sırt kısmında, pek çok leke ve kalının arasında, burada ben den önce oturmuş bir yolcunun marifeti bir sigara yanığı – demek insanlar, bizim gibi sadece edep yasaklarını değil, gizlenmesi daha zor olan sigara yasağını da delebiliyorlardı. Koltukların kafa yaslama kısmına kaplanmış beyaz örtülerin ortasındaki grilik, pislik; şoförümüzün tehlikeli sollamaları, uykusu kaçmış bazı yolcuların, yolculuklarda hep âdetleri olduğu üzere, yolu ve şoförün marifetlerini izlemek için baykuş gibi kafalarını koridor tarafından uzatmaları; otobüsün ön taraflarında bir çocuğun devamlı zırlaması ve ana-babasının onu oyalamak yerine sürekli “Suss! Sussss!” demeleri –ki eskiden bu tür zırlamaları algılamadım bile–; ayaklarımın daha yolculuğun başında uyuşmaya başlaması, boynumun tutulması... Bütün bunlar, bu yolculuğun özel dinamikleriyle bağlantılıydı ve bu konuda yapacak bir şey yoktu.

O da uuyuyamamıştı. Ufak tefekliğine, zayıflığına rağmen bir türlü yerleşemediği koltukta uuyuyabilmek için çaresizce debe lenip duruyordu. Karanlıkta birbirimize değmeden, el ele bile tutuşmadan, tükenmek bilmeyen uzun saatleri tüketmeyi bekliyorduk. Verdiği eğitime hayranlığımı ifade edemeyecek kadar yabancı hissediyordum kendimi ona... ama aramızdaki bu geriin sessizliğinde daha fazla dayanamayacaktım – kollarımız degecek kadar, böylesine yakın otururken.

“Hani yazmayı tasarladığım bir romanvardı ya... Onu yazmaya bir türlü başlayamadım... Bana yardımcı olsana...”

“Anlamadım... ne konuda yazmak istiyordun?”

“Şöyledüşünmüştüm... Yani tam da bilmiyorum aslında...”
Sustum.

“İlahi! Sana nasıl yardımcı olayım ki, Mine? Sen daha ne yazacağınızı bilmiyorsun! Alışveriş listesi değil ki bu! Önce bir şeyler yazmalısın ki neler yazdığını görebilelim... Hiç değilse kafanda bir şeyler canlanmış olmalı...”

"Ne olur, gece gece nutuk atma; bütün bunları biliyorum, Tuncay... Zaten bunları söyleyecektim ben de... Şu âna kadar hep, terazinin 'okuyanlar' kefesindeydim. Çocukluğumdan beri, bir kitap ne zaman bana çok zevk verdiyse, birilerinin oturup o kitabı yazmış olduğunu, bizlerin de tüketici olduğumuzu düşünürdüm. Peki ama, herkesin üzerine bir üşençlik gelse –ki geldi–, herkes sadece okuyucu konumunda olsa, –ki bu konumda bile pek kimse kalmadı–, yeni kitaplar nasıl ortaya çıkacak? Birilerinin okuması için, birilerinin yazması lazım değil mi?"

"İyi de, yaz o halde! Hiç değilse kafanda bari, genel bir konu oluşturu mu? Bakma yüzüme öyle küskün küskün. Amacım sana engel olmak veya seni gücendirmek değil, ciddi bir şey soruyorum!"

"İçinde bulunduğuuz şu kısırdoğanın âlâ konu mu olur?"

"Yani 'anlamsız birliktelikler' veya 'çıkma ilişkiler' veya 'kaçışlar' konulu bir öykü, veya bir tür deneme falan mı yazmayı hedefliyorsun?"

Afalladım. "Sen ilişkimizi öyle mi görüyorsun? Anlamsız veya çıkışmaz olarak mı görüyorsun?"

"İşte bak! Bu lafıma saplanıp kalacağını adım gibi biliyordum!"

"Madem biliyordun, niçin öyle bir laf ettin ki? Bilhassa mı beni incitecek konuşmalar yapıyor? Bundan kaçınmak, çok mu zor geliyor?"

"İşte bak, yine aynı kısırdoğan girdik. Şimdi artık yarım saat bunu tartışırız. Oturup, şu tasarladığın yazı üzerine konuşacağımıza, saçma sapan bir tartışmaya saplanıveriyoruz: 'Çıkma muhabbetler'. Böyle bir muhabbet çok mu anlamlı, sence? Anlamsız değil mi? Bütün bunlar, beni çok sıkiyor."

"Beni de çok sıkiyor, Tuncay..." diye mirıldandım. "Ben birlikteligimizin anlamsız veya çıkışmaz olmasını niçin isteyeyim? Tam tersine, ben birlikteligimize çok değer veriyorum... ben... ben... ben *ait* olmak istiyorum – sana *ait*, senin gibi düşünen kimler varsa, onlara *ait* – yani *aidiyet* istiyorum, sana *aidiyet*, ben *aile* arıyorum... Yani, ne bileyim... Uff..."

Hiç düşünmeden neler saçmamak ben böyle? Hemen ekledim: "Yani, dışlanmamak istiyorum..." Hay Allahım, hâlâ saçmamıyorum...

"Dışlanmamak mı!" Duyduğuna inanamamış gibi döndü, hayretle baktı yüzüme. "Yahu, ben kendimi bildim bileli dışlandım! Çocukken dışlandım; gençken ne futbol severdim, ne kari-kız muhabbeti... Kendimi bildim bileli 'azılık'tım." Ellerini bir çaresizlik ifadesiyle iki yana açtı, cümlesini yarımbıraktı.

Bu diyalogdan sonra ikimiz de sustuk.

İlk kez bu yolculukta, muavine arka tarafa uğramasına gerek olmadığını söylemeyi ihmali etmişik.

İkimizin de uyumadığı, koltuğunda dört döndüğü sıkıntılı bir yolculuğun sabahında, muavin çay hapi servisine başlarken, Tuncay usulca konuştu:

"Madem Pandora'nın kutusu açıldı, Bizimkent'e indiğimizde seni evime davet etmek istiyorum."

Sesi yorgun ve bezgindi. Yüzüne baktım ama karanlıkta sadece profilinin silueti görünüyordu: Bana bakmıyordu, dikkatini bütünüyle, önündeki koltuğun sırt kısmındaki soyut desenlere odaklılaşmış gibiydi.

"Emin misin, Tuncay? Mecbur değilsin beni evine falan davet etmeye..." Ne garip... Daha iki dakika önce, böyle bir davet için neler verirdim... Oysa şimdi, evini görmek isteyip istemediğimden emin bile değilim. Evi bir kez gördükten sonra sanki bir daha hiçbir şey eskisi gibi olmayacağındı. Karnımın, gövdemin içlerinde, derinlerinde bir yerlerde huzursuz bir yılan sürekli kırvılıyordu, bir türlü yerleşemiyor.

"Değil miyim hakikaten?" Dönüp baktı bana; gözkapakları sanki daha da sarkmıştı; bakışlarında sadece üzüntü ve sitem okuyabiliyordum. "Herkesin bir dayanma noktası var; ben de pes ettim işte. Evi gör, ikimiz de rahat edelim."

"Tuncay, hiç gerek yok... Böyle olacaksa, evini falan görmeyi tercih ederim..."

Hafif alaylı, güldü: "Ne zamandır bana hiç kimse böyle ağır baskısı yapmamıştı, biliyor musun? Farkında değil miyim sanırsun, nasıl için içini yiyor, haftalardır benden bunu açık açık istemek için nasıl kıvrıyorsun!"

Sustum, başımı geriye yaslayarak cama döndüm yüzümü. Son yirmi dört saatte yaşadıklarım beni öyle yormuştu ki, verecek cevabım yoktu. Gün ağarıyordu; ışıklandırma direkleri,

kırmızı-rubi gökyüzünün oluşturduğu tehditkâr fonu dikey çizgilerle kesiyor, alabildiğine uzanan bu yangının sürekliliğine, tutunabileceğim ve soluklanabileceğim centikler atmaya çalışıyordu – ama tutunmam, kendime gelmem mümkün değildi: Otobüs, hiç durmaksızın ilerliyordu.

Hap kutumu çıkardım cebimden: "Madem Pandora'nın kutsusu açıldı, ben de itiraf edeyim: Bazen Dirlik hapı kullanıyorum – hem de bazen bir'den çok..."

"Hah, ne olmuş ki?" diye cevap verdi, "Ben de kullanıyorum, hem de yıllardır. Antidepresan ve ayrıca yaşam kolaylaştırıcı haplar da kullandığım oldu ara ara. Posta kutumda bulursam Dosilin bile kullanıyorum. Yoksa içimde böyle yanardağ gibi muazzam bir öfke varken nasıl yaşayabilirdim? Sokaklarda avaz avaz bağırmadan, ona buna saldırmadan, birilerinin suratına yumruklar patlatmadan, hatta belki cinayet işlemeneden nasıl dolaşabilirdim? Bahse girerim bu memlekette Dosilin kullanmayan tek bir kişi yoktur. Evlere düzenli olarak ve bedava dağıtılan bir hapa kimin itirazı olabilir?"

Bunu söylemenken başını hafif benden yana çevirmiştii. Bakışlarında öyle derin bir keder vardı ki, bakmaya dayanamadım, kafamı çevirdim.

Ondan sonra, Bizimkent'e varana, hatta otobüsten inene kadar hiç konuşmadık. Taksi çevirdi Tuncay, arka kapıyı açtı, eliyle beni içeriye buyur etti, kapıyı kapatıp öne, şoförün yanına oturdu.

"İktidar Sokak..."

Şaşirdim: Tuncay'la aynı mahallede yaşıyorduk! İktidar, epeydir, daha ziyade orta sınıfından görmüş geçirmiş insanların oturduğu bir mahalleydi. Hey gidi günler – anneannemlerle çocukluğumu geçirdiğim yıllarda İktidar, "elit" bir semt sayılırdı... Beni bugün burada yaşamaya sevk eden, sadece anneannemlerin evinin bana miras kalmış olması değil, ayrıca, halalarımın buraya taşınmış olmalarıydı. Aksi halde bana fazla büyük gelen, yüksek tavanlarıyla, yüksek kapılarıyla hâlâ "elit" görünüşünü muhafaza eden bu daireyi çoktan kiraya vermiş, bahçeli, ufak bir daireye taşınmıştım. Burayı kiraya vermek zaman zaman yine aklıma geliyor, sonra da, kızım, diyorum kendi kendime, rahat mı batıyor, otur oturduğun yerde. Zeyda Teyze sütu

numdan aldığım maaşla ve dedeme ait bir iki gayrimenkulün kirasıyla, gül gibi geçinip gidiyorum işte.

Tuncay, mahallenin daha mütevazı, daha eski sokaklarından birindeki dört katlı, açık mavi sıvası dökülmüş bir apartmanda oturuyordu.

Bakımlı sayılabilen, kaktüslerle donatılmış minik bir bahçeden geçtik; apartmanın siyah, yağlı boyaları kalkmış, yer yer paslanmış ağır, ferforje kapısını iterken, içeriden önce serin bir esinti karşıladı bizi, arkasından arapsabunu kokusu. Bina içinin zemini, yeni temizlenip parlatılmış, çok eski, pek çoğu çatlamış gri mermerdendi. Binanın asansörü yoktu.

Duvara, el yazısıyla şu duyuru yapıştırılmıştı: "ARIZA SE-PEPLİ 3 GÜNLÜK KAROLİFER ÇALIŞMIYCEK.. APT.MAN SAKİN-LERİNEN ANLAYIŞ RİCA OLUNUR."

Çok eskiden kaldığı anlaşılan posta kutuları tenekedendi; kutuların hemen hepsinde daire numarası ve isim kayıtlıydı, ancak, minik bir anahtarla açtığı posta kutusunun üzerindeki ad, Tuncay'ın adı değildi.

İkinci kata çıktıktı. Kapı zilinin üzerinde, posta kutusundaki adın yazılı olduğunu gördüm. Garsoniyeri olabilir mi? Kapının tek kilitli olması dikkatimi çekti ve beni şaşırttı; anahtarın bir kez çevrilmesiyle kapı açılıvermişti. Hırsızdan korkmuyor mu? Dairenin içi güpegündüz karanlıktı; havadaki tozu, nemi ve hafif küf kokusunu genzimde hissettim. Tuncay hemen elektriği yakarak içeri geçti. Pencere açmak için perdeleri araladığında, toz zerreler, yillardır bu âni beklemişcesine çlgın bir girdaba kaptıraarak kendilerini, havada neşeli neşeli uçuşmaya başladılar.

Döndü; yüzündeki o yabancı, türkütücü, soğuk ifade gitmiş; tanıdığım dost, sıcak bakışlarını dikmişti bana. Kolunu omzuma attı:

"Görüntünün kusuruna bakma, bir süredir temizlik yapmayı ihmal ettim!" dedi; antreye bakan iki odanın kapalı kapıları nı açtı; her iki oda da tavanlara kadar yükselen karton kutularla doluydu; bir tanesinde bir de portatif yatak katlanmış halde duruyordu. Kapıları kapattı tekrar: "Burası aslında, bir arkadaşımın kitap deposu... ama işte..." diyerek bu kez de salonu, salonun köşesindeki muntazam biçimde toplanmış, üzeri bir battaniyey-

le örtülümiş genişçene ama tek kişilik yatağı; salonun diğer köşesindeki çalışma masasını, küçük televizyonu, müzik setini, ufak kitaplıktaki kitapları, salonun diğer köşesindeki bendiri, tablayı ve adını bilmediğim diğer bazı vurmalı çalgıları gösterdi, "...aynı zamanda, benim evim..."

Eskiden yok fiyatına edinilmiş izlenimi uyandıran, çok eski tip, kolçakları tahta oymalı, döşemesi solmuş, oturma ve sırt kısımları iyicene eprimiş, gülkurusu renginde tek bir koltuk vardı. Yerler, yillardır hiçbir yerde rastlamadığım ama çocukluğunmdan "marley" diye bildiğim malzemenin üzerine serilmiş solgun, dokumaları yer yer saçaklanmış kilimlerle döşeliydi. Tepeden sarkan ampul çiplaktı.

Yer yer kük izleriyle ve nem lekeleriyle kaplı duvarların bir kısmı, minik postitlerle kaplıydı.

"Ayakkabınızı çıkarsa mıydım? Çıkarmadan girdim..."

"Nasıl rahat edersen... Dışarıda bırakmadığın sürece mesele yok. İstersen şuradan terlik giy..."

Ayakkabı dolabının içinde her şey tertiplice dizilmişti. Etrafıma baktım: Bu evde her şey düzenliydi. Antrede ve tuvalete gitmenin minik koridorda da, tavanlara kadar yükselen demir bir kitaplığa kimisi karton kutular içinde, kimisi açıkta, yüzlerce kitap istif edilmişti – fakat bunlar, yukarıdan rapt edilmiş Buldan beziyle örtülüydu. "Buldan bezi" lafi, beni çocukluğuma götürmüştü; ne uzun yillardır bu kumaştan da hiç görmedigimi fark ettim.

Postitlere yanaştım. Üzerleri, Tuncay'ın kaydettiği "özlü söz"lerle kaplıydı:

"Eğer bir gün büyük bir derde maruz kalır isen...

dua edip de "Ey Rabbim, çok büyük bir derdim var..." deme, derdine dön ve "Ey dert, benim çok büyük bir Rabbim var" de..."

diyordu bir tanesi.

Gözlerim, postitleri hızla tariyordu. Yazıların bazıları, bölüm pörçük cümleler halindeydi:

"Yapamamış olduklarına hayıflanmaktan,
yapabileceklerini düşünmeye vakti kalmıyordu"...

"İçinde sevgi olmayan inanç, inada dönüşür"...

"Herkes dünyayı değiştirmeye meraklı... kendini değiştirmek için uğraşan yok!"

Utangaça gülümşedi: "İşte," dedi, "onca eğitimler veriyoruz... da, kendimize de bazen hatırlatmalarda bulunmak, iyi oluyor..."

Gözü, duvarda asılı, sol tarafı postitlerle kaplı minik aynaya ilişti; eliyle sakalını sıvazlama girişiminde bulundu:

"Şu pejmürde görüntümün de kusuruna bakma, ayrıca..."

Hemen yanına doğru seğirttim, iki elimle yüzünü tuttum: "Ne demek pejmürde? Tuncaycığım, sen benim tanıdığım en kارizmatik erkeksin!" diye şakıldım.

Eyyah!

Bir anda irkılmış, sonra kaskatı kesilivermişti. Kafasını geriye çekerek ellerimin arasından kurtardı; yüzünde düpedüz korkmuş bir fade vardı: "Mine, bana gereksiz yere dokunmanızı rica ediyorum... ayrıca, bana yakışıklı makışıklı demememi rica ediyorum. Karizmatik falan da değilim. Böyle şeyler söylemenesinden hakikaten rahatsızlık duyuyorum. Çocukken de rahatsızlık duyardım. Hele de öğretmenlerimin ikide bir gelip yanından makas almaları... Deli ederdi beni!"

Boynumu büktüm. "Olur... yapmam bir daha..." diye mirildandım. Birden kendi halime de şaşırdım – yine çocuklaşmış gibiydim.

Yüz hatları yumuşadı tekrar; elimi tutarak gülkurusu koltuğa oturttu beni; odadaki tek sandalyeyi çekip karşımı yerleştirdi. Yere bakarak, tane tane konuşuyordu:

"Mine... kusuruma bakma ne olur – ben bir kaçığım... Ama aynı zamanda bir kaçığım..." – güldü, "Askerlikten kaçıyorum..."

Avalaval baktım suratına. Ellili yaşlarda, saçı sakalı ağarmış, nur yüzlü, oturaklı bir adam...

Yine güldü: "O kadar uzun yıllardır kaçak hayatı sürdürüyorum ki, askere gitmemeye nedenimi bile unutacağım neredeyse..."

Yüzüne çok şaşkınlık bakmış olmaliyım ki, birden ciddileşti.

"İlk başlarda mesele nispeten basitti: Elime silah almak konusunda feci bir isteksizlik ve askerliği sürekli erteleme halindeydim..."

"Peki, sonra?..."

"Basit bir isteksizlik derken, bu duygum düpedüz bir redde

döndüştü – erteleme isteğim kronikleşti. Birden, bütün bu sisteme karşı bir tepki oluştı içimde...”

Durdur, derin bir nefes aldı. Sandalyesini bana daha da ya-naştırdı; kafası benimkinin seviyesine gelecek şekilde eğildi, yüzüme bakarak, tane tane her kelimeyi vurgulayarak konuştu:

“Söyler misin, kıymetli vaktimin tek bir saniyesini bile, insan öldürme becerilerini öğrenmeye niçin feda edeyim? Böyle bir şey öğretmek, düpedüz yasaklanmalı! Yahu, dünyanın bütün erkekleri benim gibi düşünse ve öldürme becerilerini öğretmeyi de, öğrenmemi de reddetseydi, insanlar mecbur kalıp diyalog yoluyla anlaşmayacaklar mıydı?” Bir soluklandı: “Biliyor musun, bir yerde okumuştum, Afrika’da bir ülkede şöyle bir sorun çözme yöntemi varmış: İnsanları bir binaya kilitliyorlarmış; konuşarak sorunu çözene kadar içerisinde kalmak zorundaymışlar... Eskiden toprak için savaşılırdı, şimdi de su... Peki, su meselesine çözüm bulmak için de mi milyonların ölmesi gerekecek? Su faslından sonra da hava için mi savaşılacak? İnsanlar konuşamazlar mı, savaşacaklarına?”

“Evet de... çözüm bulana kadar ne olacak, Tuncay? Su meselesi yüzünden sınırlarımızı korumak, bizi her geçen gün daha da çok zorlarken...”

Bir şey söyleyecekti, alelacele ekledim: “Biliyorum – her şey karbon gazları salınımdan, küresel ısınmadan, falan filandan kaynaklanıyor... Ama işte, bu raddeye gelindi bir şekilde... Şimdi ne olacak?”

Ne diyeceğimi kestiremiyor, yanlış, ona ters gelecek bir şey söylemekten çekiniyordum. Tereddüt ederek konuşmamı sürdürdüm: “Ve yine biliyorum, ta en baştan eşitlikçi bir paylaşım olsaydı, su zaten hiçbir zaman sorun olmazdı. Yakın geçmişte ise –bilmiyorum– belki de insanların gelir düzeyiyle orantılı olarak, tüketikleri suyun fiyatının artırılması gerekiirdi. Belki arabalarını, kaldırımlarını suyla gizli gizli yıkayanlara daha ağır yaptırımlar uygulanmalıydı... O zaman zaten Dünya Su Savaşı tehlikesi hiçbir zaman baş göstermezdi... Bugün, sınırlarımızı korumak için asker gücümüzü manyaklar gibi artırıyor olmazdık...”

Bir süre suskunluk içinde, birbirimize bakmayarak, düşünelerimizle baş başa oturduk. “Zaten,” dedim, “hiç anlamadığım bir şeydir... hava, su ve toprak... Bunların mülkiyeti nasıl olabili-

yor? Yani, holdingler mesela, istedikleri kadar su kullanma hakkına yıllarca nasıl sahip olabildiler – bunlar insanlığa, daha doğrusu, canlılara ait değil mi?.. Sinir çizgilerini de hiç anlamam... Yani şu dünyada kaç metrekare toprak varsa, insan sayısına eşit bölünmesi gerekmeydi? Ama işte, toprak satılıklıyor... su satılıklıyor... derken, soluduğumuz havayı da leşe çevirdiler ve –buyurşimdi de temiz hava satmak için, duymuşsundur, yeni yeni projeler üretiyorlar; şurada zaten kala kala üç beş ağaç kalmış gariban Devorman'ın temiz havasını oksijen tüpleriyle taşıyorlarmiş..”

“Mine!” diye heyecanla sözümü kesti. “Bambaşka şeylerden söz ettiğimizin farkında mısın? Söylediklerinin hepsi doğru olabilir... ama beni şu anda ilgilendiren, çok başka, çok daha temel bir şey! Öldürmekten söz ediyorum ben! Öldürmek gibi bir beceriyi ben ne öğrenmek isterim ne de öğretmenlerin ve öğrenenlerin o süreç içinde düştükleri insanlıktı durumlara tanık olmayı..”

Tekrar bana doğru eğildi: “Ben erkek olarak cinselliğimi her zaman sevdim; el hak, bol bol da tadını çıkardım, zamanında...” –burada, yüreğime bir ağrı saplandı– “Erkek doğmaktan da hiç bir zaman pişmanlık duymadım... ta ki yakınlarının, toplumun, ‘erkeklik’ten ne anladığını keşfedene kadar... İşte ben bunu, beni insanlığımıdan eden bu korkunç erkeklik anlayışını reddediyorum!”

Yine sustuk. Merakla yüzüne bakıyor, konuşmasının devamını bekliyordum.

“Düşünsene,” diye devam etti sonunda, “Toplumda genç, sağlıklı, gücü kuvveti yerinde bir kesim... Kimisi sanatkâr, kimisi başka şey – ama yetenekleri doğru dürüst kullanılsa, doğru yerle-re kanalize edilse, topluma yararlı olabilecek donanıma sahip bir yiğin, bir yiğin herif... Yani illa bu insanların hayatlarından bir dönem gasp edilecek, çalınacaksa,” –burada sesi sertleşmişti–, “ni-çin adam öldürme sanatı için kullanılsın bu muazzam güç, aynı süre zarfında çok daha önemli işler yapabilecekken? Yazık değil mi bu insanların enerjisine? O askerlik süresince insanlar hastanelerde, hayır kurumlarında gönüllü hizmet verseler, her şey bir yana, hiç degilse ‘yararlı oldum’ duygusuyla dönerler. Haydi on-dan vazgeçtim –ne bileyim– doğudakileri batıya, batıdakileri doğuya, sadece bildiklerini okullarda anlatınsınlar diye göndersen... veya ne bileyim...” Ellerini çaresizce iki yana açtı.

"Derken tabii, su paylaşımı meselesi... Biz-öteki meselesi... Savaş... silah tutmak demek, kim olursa olsun, birini, bir insanı öldürmeyi göze almak demek... Oysa ben kimseyi öldürmem... Biz-öteki diye bir şey zaten hiç tanımadım – ama su için dahi öldürmem..."

"İnanmıyorum! Tuncay, ben de silaha, öldürmeye karşıyım... Ama diyelim ki sen öldürmezsenlarındaki seni vuracak. Ne yaparsın?"

"Buna da inanmayacaksın ama... Birini öldürmektense öldürmeyi, ölmeyi tercih ederim. Öyle ağır bir suçlulukla yaşayamam..."

Çok ciddi, çok kararlıydı sesi. "Peki, sana çok özetin özeti söyleyeyim askerlikten niçin kaçtığını: Çünkü inanıyorum ki her insan eceliyle, yani doğal yollardan ölmeye sahiptir."

Bakıştık. Cümplenin basitliği, beni afallatmıştı. Sesini alçaltarak devam etti:

"Kaçıyorum, çünkü bir 'sanat' olarak tanımlanan şu askerliği öğrenmekten korkuyorum, çünkü Pandora'nın kutusu açılırsa, içinden neler çıkabileceğini bilmiyorum. Herkes gibi ben de kendi içimde müthiş bir şiddet potansiyeli olduğunu hissediyorum... Ve bu potansiyelin ortaya çıkışından ölesiye korkuyorum, anlıyor musun? Çünkü her şeyi, şu dünyadaki bildiğimiz her şeyi süze süze, öze, yani ötesinin olmadığı noktaya, yani vicdانا inceek olursak, ortada tek, ama tek bir gerçek var, o da öldürmenin kötü bir şey olduğunu. Şiddetin kötü bir şey olduğunu. Ben, bana dayatılan bu erkeklik anlayışını reddediyorum, anlıyor musun? Şu anda can cana kıyıyor; kendi canımızdan can kopartıyoruz, bunun farkında misin?"

Konuştuğça heyecanlanıyor, yüzü kızarıyordu. Yüzünü yüzunge daha da yaklaştırdı, sesini daha da alçalttı: "Aslında," dedi, ve şimdi kelimeleri tane tane, üstlerine basa basa söylüyordu: "asker kaçağı olmak falan, bu da palavra – kesmiyor beni, içimdeki firtınayı... İçimde öyle bir isyan var ki, anlatamam sana... Öyle bir tavır koymak, öyle bir protestoda bulunmak istiyorum ki –nasıl bir şey olabilir bilmiyorum– protestonun dikâlâsı olsun ve işte o zaman tatmin olayım... Bu tutkum öylesine güçlü ki, kendimle ne yapacağımı bilmiyorum."

Durdu, derin bir nefes aldı. "Bir de, tabii, çok temel ve ilkel bir sebep de var askerden kaçmam için," diye ekledi, "ben... ben hareket halinde olmak zorundayım. Tek bir yere tıkkılı kalmam mümkün değil; düşüncesi bile kâbus gibi geliyor. Ben huzursuz bir adamım, Mine. Yollarda olmak zorundayım."

Tek bir yere bağlanamaması konusunu deşmek konusunda isteksizdim; konuyu değiştirdim: "E peki," diye sordum, "bu yaştan sonra seni kim, niye askere alınsın ki? Bunun bir yaş sınırlı yok mu?"

"Yok. Zaten bu yüzden kaçak haldeyim..." Önüne baktı. "Bir ara bayağı umutlanmıştım... af ilan edildiğinde..."

"Dağadam affı mı?"

Hafif kaşlarını çattı: "'Dağadam' lafını sevmiyorum. Ben 'dağçı' diyorum onlara."

Sustum.

"Güya barış sağlandığında bayağı bir umutlanmıştım, belki bir şeyler değişir, diye... Ama işte, görüporsun, büyüklerimiz ve silah tekelleri buna dayanamadılar, yine bir bahane uyduruldu oralarla saldırmak için; malum – o çorak, talihsiz topraklarda bu defa da su bulmuşlar... Dolayısıyla görünen şu ki, o bölgeye, Bölüğe'ye sömürge gibi davranışmaya devam edecek bu memleket... Savaş sürdürdükçe de bu ordu beslenecek... Öyle olunca, kaçaklığa devam..."

Gülümsemi; biraz önceki gergin hali dağılmıştı – "Bütün zorluklarına rağmen, bu hayat tarzımı giderek benimsedim... Örneğin, seninle hep sohbet ettiğimiz için, vesile olmadı, ama ben satranç oynamayı çok severim; yanıldık da her zaman ufak bir satranç oyunu bulunur. Ne yolculuklarda kimlerle satranç oynamışlığım var..."

Döndü bana: "Sen satranç oynar mısın?"

"Hayır," dedim utanarak.

"Her neyse; yolculuklarımda giderek daha cüretkâr oldum..." Güldü. "Eskiden de severdim yolculuğu, ama böyle sık dolaşmadım, kent kent, kasaba kasaba... Fakat içimdeki bu öfke var ya, bu isyan... Hayatımın içine eden bu sisteme nanik yapmaktan fazlasıyla hoşlanmaya başladım... Kolcuların burnunun dibinde, hatta bazen bilhassa, daha da zevkli olsun diye onlara yol veya peron sorarak otogarlarda otobüs'lere inmek binmek,

kimlik kontrollerini her defasında tesadüfen bir şekilde atlatmak, şansımı tekrar zorlamak – zevk veriyor işte, dahası var mı? Böyle bir hayatın olunca, hiçbir sorumluluk da taşıımıyorsun... Bir tek, hasta olmamam lazım. Doktordan vazgeçtim, basit bir yara bandı bile almak istesen kimlik numaranı sormuyorlar mı... Benim için en büyük tehlike, bu..."

Anlattıklarını bir süre tarttımdı kafamda. "Ama Tuncay," dedim sevecenlikle, "bu, hayat değil ki! Yani böyle yaşayamazsan; seninkine hayat denemez ki! Hayat, sürekli oradan oraya kaçarak yaşanamaz!.. Bu konuda ailen, yakınların ne diyorlar peki?"

Ellerini elime alacaktım, ama elektrik çarpmış gibi çekti ellerini. "Mineciğim, rica etsem... Yorum yapmadan dinleyemez misin sen? Allah Allah! Nesin sen, Zeyda Teyze misin?"

Önüme baktım.

Yüzü gölgelendi; başını eğdi, usulca konuştu: "O konulara hiç girmeyelim," dedi. "Bunları konuşmak istemiyorum..."

"Peki ama, gençliğinde evlenmeyi veya biriyle birlikte yaşamayı hiç istemedin mi?" diye dayanamayıp sordum, çekinerek.

"Hayır, hiçbir zaman istemedim... Hatta söyle söyleyeyim – gençliğimde, insanların henüz fazla düşünüp taşınmadan rahatça bebek yaptıkları dönemde bile, öyle bir şeye asla heveslenmedim. Hem öngörülerim fazla güclüdür... hem de benden zaten baba olmaz..."

Daracık yatağını gösterdi: "Ben, yalnızlığına âşık bir adamım... Yatağım, her zaman tek kişilikti."

"Kız arkadaşın hiç olmamış olamaz! Yani, hep, bir gecelik ilişkilerin mi oldu?"

"Hayır, uzun süreli ilişkilerim oldu tabii... ama hiçbir ilişkim, dört beş yıldan fazla sürmedi. Hayatimdaki kadınların bir süre sonra her zaman birtakım talepleri oluyordu. Kaldı ki, ben de sıkılıyorum kısa süre içinde... Bak, aklında olsun, ben, bağlanılacak adam değilim... Bunu bütün diğer kadın arkadaşlarıma da söylemiştim; hiçbir bunu ciddiye almadı ve hep acı çektiler. Ne olur bana bağlanma... Şunu lütfen aklından hiç çıkarma: Bana bağlanılması kadar beni uzaklaştıracak başka hiçbir durum olamaz."

Gün ağarana kadar konuştuk. Bütün bunlar sinirlerimi öylesine germişti ki, çenelerimin daha fazla çakırdamaması için bana verdiği ve derhal üstüme geçirdiğim eşofmana ek, bir de antredeki dolaptan çıkardığı battaniyeyi sırtıma şal gibi sarınmıştım; kendisi de sırtında bir kazakla oturuyordu.

“Ben hâlâ üzüyorum...”

“Şu dolapta kazaklar var...”

Dolabin içinin düzenliliği biraz şaşırtmıştı beni. Raflardan birinde, katlanıp üst üste istiflenmiş kazakları gördüm; en üstteki, mor renklisini aldım.

Güldüm: “Kazaklarını deli gömleği gibi katlıyorsun!”

Üzerimizde eşofmanlarımız, yatağa girdik ve birbirimize sarıldık: İlk kez, yatay halde birlikteydi.

Birdenbire küçüklüğümé gidiverdim: Galip Ağabeyimin ben ağladığım zaman yatağıma nasıl girdiğini, bana nasıl sarıldığımı, komiklik olsun diye pırtlayarak beni nasıl güldürdüğünü hatırlayıverdim – tamamen, ama tamamen unutulmuş bir anydı bu. Küçük bir çocuk gibi güldüm tekrar; ona sıkı sıkı, bir daha bırakmamacasına sarıldım. Derhal uykuya daldık.

Bir süre sonra uyandığımızda, akla gelebilecek herhangi bir romantizmden uzak, oyunbazca, iki küçük çocuğun birbirini keşfetmesi gibi kırkıdaşarak, çekingençe seviştik. Birbirini yoklayan, okşayan, keşfeden, doktorculuk oynayan iki küçük çocuk, iki acemi âşıktıktı.

Gözlerine baktırmaya doyamıyordum: Sevgi doluydu; yüzümü okşarken parmakları beni acıtmaktan, herhangi bir şekilde zarar vermekten korkar gibi, kelebek dokunuşıyla, belli belirsiz deıyordu bana. Hem çocuktu, hem yetişkindi.

Burnumu öperken bana yine, hafif güllererek, “Bak, ben bağlanılacak adam değilim!” uyarısında bulundu. Güldüm; sırtını, omuzlarını, yanaklarını şefkatle okşadım: “Merak etme; ben de bağlanacak, bağlanılacak kadın değilim!”

Tekrar sizmişiz, birbirimize sarılmış halde... Ancak otobüslerde; zaman ve mekân mefhumunun, karanlığın ve uzaklarda tek tük görünen sarı, hüzenlü işıkların içinde eridiği o mahfuz mekânda onunla el ele, koltukta kayıkılmış uyurken tattığım huzura yeniden kavuşmuştum. Derin bir iç dinginliğiyle sızdım...

Uzun bir uykudan sonra bilincim yerine geldiğinde, Tuncay'la yüz yüze buldum kendimi – dudaklarım birbirlerine *neredeyse* deıyordu.

"Neredeyse" diyorum... Çünkü aslında değmiyorlardı... Tuncay, gözlerini yüzüme, gözlerime dikmiş, bakıyordu... *Neredeyse* bana bakıyordu... çünkü gözlerimin *içine* bakmıyordu; sanki bana, yani Mine olarak bana değil, benim içimden geçerek, öteme ilerleyerek ötemdeki bir şeylere bakıyordu ve baktığı her ne idiyse, bizi yeniden yabancılataşırın bir şeydi; bakışları karanlık ve kaygılıydı. Bu uzak bakışlarda bir civamsılık vardı – elimde tutmaya çalıştığım, civayı; her an kayıp gidebilirdi parmaklarımın arasından. Ona *neredeyse* kavuşmuştum – otobüsteki adama – sevişirken *neredeyse* "bir" olmuştu. Ama peki, ona otobüste gerçekten kavuşmuş muydum? Gerçek Tuncay hangisiydi ki? Orada da *neredeyse* yakındık, sevgiliydi ama işte – hayatıyla ilgili en önemli gerçeklerden birini aylar boyunca bilmemiştim. Şimdiye biliyordum –*neredeyse* biliyordum– peki, bunun bedeli, otobüsteki adamı kaybetmek mi olacaktı?

Saate baktım: İki saat sonra, bir gazetenin benimle yapacağı söyleşiye yetişmem gerekiyordu.

"O halde, haydi kalk, bir şeyler atıştıralım... Ben de bu gece Azizbağ'a gidiyorum..." diye cevap verdi, kalktı yataktan. "Daha senin herhalde eve gidip üstünü başını değiştirmen, bir de kuaföre koşup fön çektiğinden gerekiyordur, öyle değil mi?" diye takıldı.

"Yok, esasında şart değil... Fotoğraf çekmeyecekler. Ben şeyim... Ben anonim bir köşe yazarıym..."

"Hmm... demek öyle... Peki, daha fazla deşmeyeyim..."

Zeyda Teyze olduğumu bilmesini hâlâ istemiyordum ve ben istemediğim sürece öğrenmesi mümkün değildi. Zeyda Teyze olarak anonim kalmayı sözleşmemde ben şart koşmuştum. Benimle yapılacak hiçbir söyleşide, benimle ilgili hiçbir haberde gerçek adım geçmeyecek, fotoğrafım konmayacaktı. Buna çok önem veriyorum, çünkü insanlar yaşı, şeklini şemailini bilmedipleri birine çok daha önyargısız yaklaşabiliyor, çok daha rahat açılabiliyorlar. Çalıştığım gazetedekiler bu konuya önce itiraz ettilerse de, bir süre sonra anonimliğimin olumlu sonuçlarını görerek, koşulumu kabul etmişlerdi.

Üstümü başımı değiştirmek, sadece kendim içindi, yapayalnız kendicegizim için...

Bana Sukretkart'ından su ismarladı; gerçek çay içtik ve buzluktan çıkarıp ısıttiği, ev yapımı ekmekten yedik.

Tuncay'la artık otobüs dışında, ev ortamında –kâh arkadaşının kitabı deposunda, kâh benim dairemde– buluştuğumuz bu yeni dönemin başlangıcında, kafam sorularla doluydu...

9

Karşımdaki dairede, ihtiyar bir karı koca oturuyor.

Bu binaları hangi şaşkin mimar tasarladıysa; daireleriminizin salon pencereleri, aradaki dar apartman boşluğu sayılmazsa, doğrudan birbirine bakıyor. Karşı dairede daha genç birileri yaşıyor olsaydı ben tedirgin olabilirdim, perdelerimi sürekli kapalı tutma gereğini duyabilirdim.

Ancak, kendimi bildim bileli bu karı koca hep ihtiyardı; bu nedenle de onların dairesine bakan pencerenin perdelerini kapatma gereğini hiç duymadım. Gelmişler bilmem kaç yaşına; beni görseler ne olacak, görmeseler ne olacak? Zaten ne yapıyorum ki? Ara ara tüllerin gerisinde kımlıtlar olduğunu, birilerinin ileri geri yürüdüğünü belli belirsiz fark ederim, ama hallerında hiçbir şey kayda geçmemiş. Ha – adamın boyu bayağı uzun, kadıninkiyse bayağı kısa. Bir de yadırgadığım şey, yabancı yabancı yaşamıyorlar, birbirleriyle gerçekten temas halindeler – halalarım gibi. Birbirleriyle oturup sohbet ettiğlerine tanık oluıyorum. Dahası da var; bazen tek tük de olsa, misafir ağırlıyorlar.

Bunun dışında, bu insanlara karşı zerrece bir ilgi duymuyorum. Onlarla bugüne kadar hiç selamlaşmadım. Herhangi bir nedenle bundan kaçındığımdan değil – de ne diye selamlaşayım? Zaten kimseyle selamlaşmıyorum. Kazara bir yerde – sokakta örneğin – karşılaşacak olsak, herkes gibi, ben de özen gösteriyorum göz teması kurmamaya.

Onları “komşu” olarak tanımlayamam – “komşu” kelimesi de “çay bahçesi” familyasından bir kelime; şu anda aynı apart-

manda, aynı mahallede oturduğum hiç kimseye karşı hissetmediğim bir sıcaklığı, bir yakınlığı çağrıstırıyor. Bak, "ayni mahallede oturduğum" diyorum – "ayni mahalleyi paylaştığım" demiyorum-, "paylaşmak" da "komşu" gibi, çok eskilere, belki çocukluk yıllarına ait bir şeyler çağrıstırıyor – insanların asansörde karşılaştıklarında birbirlerine merhaba dedikleri yıllara ait... Hatta, anneannem anlatırdı, çok daha öncesinde, komşular birbirlerine yiyecek de ikram eder, gönderirlermiş.

Bence bu tür kelimeler yasaklanmalı – çünkü hem artık tarihe mal olmuş, geçerliğini yitirmiş kelimeler hem de çağrıstdıkları şeylerden dolayı; "komşu" olmayan birine "komşu" demek bana çok sahtekârca geliyor. Yani yillardır, yok din, yok ırk, yok etnik köken – "su"dan nedenlerle birbirimizi iyip bitirmişiz de, ortaklaşa – o da mecburen– soluduğumuz havadan mı bir paylaşmışlık çıkaracağız? Çocukluğumdan bu yana yaşayış tarzımız böylesine değişmişken, eski değerler hâlâ geçerliydi, her şey normalmiş gibi davranışmak ve yaşamak, bana tahammül edilemez geliyor.

Karşı dairede oturan karı kocaya markette karşılastım geçen gün ve onlara ilk kez, alıcı gözle baktım.

Kadın, adamdan sanki biraz daha yaşlı görünüyordu; ikisinin de saçları bembeyazdı. Kadının gözleri maviş maviş; adama yaşının yakışıklısı. Kadının boyu, adaman omzuna bile gelmiyordu. Hani, "temiz yüzlü" lafı vardır ya – öyle ihtiyarlar.

Göz göze gelecek gibi olduk; bakışlarımı hemen kaçırıldım. Neden böyle yapıyorum, bilmiyorum. Galiba halalarım yetiyor bana, ihtiyar tanıdık olarak. Uğraşmak istemiyorum. Aman, bilmiyorum işte...

Kasada işimi bitirip hemen basıp gitmek isterdim; ama tek kasa açktı ve bu karı koca, hemen arkamdaydilar.

Kasiyer kız, karı kocayı görünce, "Ay, ne şekerler, değil mi?" diye ciyaklayarak parmağıyla ihtiyarları gösterdi, sonra da uzandı, şu sıralar çok revaçtaki cips reklamındaki küçük kızın tonlamasıyla, "Uyyyyyy... yerim seni, yerim, yerim!" diyerek adamın yanından bir makas aldı.

Hafiften güldüm; hakikaten de o pamuk pamuk, yumuk yumuk halleriyle ihtiyarlar o kadar sevimli görünüyorlardı ki!

Bu muhabbet ve gülüşme üzerine karı kocanın şöyle bir bağışmış olduğunu, epey zaman geçtikten sonra algıladım. Nasıl bir bakışmaydı bu? Gülümsüyordu ikisi de... de o bakışında belki belirsiz bir... bir bıkkınlık... bir küçümseme... bir alaycılık vardı sanki. Bu iki saniyelik bakışında çok rahatsız edici bir şey hissetmiş ama üstünde durmamıştım. İlk başta, karısının durumu kıskanmış olabileceği gelmişti aklına – hatta belki de çok uzun bir kıskançlık geçmişleri vardı. Ama üzerine düşündükçe, bu fikrimden uzaklaşiyordum; daha da garibi, içimdeki eziklik giderek derinleşiyordu.

Artan bir tedirginlikle salonun penceresine arada göz atar oldum.

Derken bir gün, salonumda türkuaz battaniyemin üzerinde bağdaş kurmuş, kucağımıda bilgisayarım, transnette yeni tanıtığım biriyle yazıştıyordum. Cinsiyetini tam çıkaramadığım –baştan kadın olduğunu söylemişti ama bundan pek emin değildim, içten içe erkek olduğunu umuyordum; Uzakkıta'da yaşıdığını söylemişti ama bundan da kuşkuluydum; pekâlâ sokağın öte ucunda oturuyor da olabilirdi– biriyle karşılaşmıştım; kırık dökük yabancı dilimle, geyik yapıyorduk. Havalarda nasıl, bilgisayarın ne model, bugün ne yedin, şu an oturduğum koltuk ne renk... tadında, kimsenin kimseyi yormadığı, niçin sürdürüldüğü belli olmayan ama öylesine akıp giden bir geyik... Birbirimizin gerçek kişiliğini tanıtmaya yönelik en ufak bir merak içermeyen, kum havuzunda ilk kez karşılaşan iki küçük çocuğun zekâ düzeyindeki bu sohbetin, üzerimde teskin edici, huzur verici bir etkisi olmuştu. Kullandığı bazı kelimeler karşılımdakinin bir yetişkin olduğunu ele vermese, gerçekten de küçük bir çocukla karşı karşıya olduğumu bile düşünemiyordim. Havanın loşlaşmaya yüz tuttuğunu belli belirsiz fark etmiştim; yarı bilinçli yarı bilinçsiz, yazıştığım kişinin de belki karanlıkta, onun da belki benim gibi yalnız olabileceği, amaçsız görünen sohbetiminin belki de yalnızlığımızı kırma amacını taşıdığı gibi yarı-düşünceler beynimde uçuşuyordu. Birden karanlığı algıladım; lambayı yakmak için bir doğruldum ki, gözüm karşı dairenin penceresine ilisiverdi.

Öyle bir şoktu ki yaşadığım, kanepede birbirlerini ağır ağır

soymakta olduklarını gördüğüm halde, bu ihtiyar karıkocanın gerçekten de sevişmekte olabileceği, ilk anda tam intikal etmemişti zihnimde. Beynimin, kulaklarımın içinde öyle korkunç bir uğultu bir anda baş gösterdi ki, neye uğradığımı şaşırdım.

Kadının yarı beline uzanan memeleri... Adamın yarı dizine uzanan testisleri... ikisinin de sarkık karınları, pörsük pörsük bacakları... kısacık süren önsevişmeleri... neredeyse kalbimi durdurdu o tutkulu öpüşme... adamın, kadının belinin altına itinaya yerleştirdiği yastık... birbirlerini, cam kırılganlığında kemiklere sahipmiş gibi okşayışları...

İçimden, fırlayıp perdeleri kapatmak geldiyse de, bunu yapacak durumda değildim, kafamı bile çeviremiyor, hatta gözlemimi bile yummamışdım. Olduğum yerde mihlanıp kalmıştım – sanki hipnoz altındaydım.

Anneannem, dedem, Galip, ben... O uzun yolculuğa dair bir imge canlanıverdi zihnimde: Akşam vakti; hava henüz kararma ya yüz tutmuş... Tarlalık bir yerlerdeyiz; anneannem ve dedem, buldukları bir çeşmeden su dolduruyorlar bidonlarımıza, bize de "Haydi inin arabadan, bacaklarınız açılsın!" demişler...

Onlar çeşme başında meşgulken, tarladaki bir eşeğin diğer bir eşege binmeye çalıştığını görmüştük Galip'le.

"Abi, ne yapıyor?" diye sormuştu merakla; üstteki eşekten uzun bir sopanın çıktığini görmüştüm.

"Şşş..." Galip Ağabeyim, eliyle ağızımı kapatmıştı; görünen oydu ki, manzarayla büyülenmişti – hem konsantrasyonunu bozmamı istemiyordu hem de muhtemelen, anneannemle dedemin duruma ayılıp seyrimizi sonlandırmalarından korkuyordu.

Bir süre, ne olduğunu o zaman haliyle hiç anlayamadığım ve bugüne kadar aklımdan tamamen çıkmış bu garip faaliyeti birlikte izlemiştik. Derken eşek öyle bağıra bağıra anırmıştı ki, sonunda dedem bizden yana dönüp durumu fark etmişti: "Haydi çocukların, hemen arabaya!"

Ve işte şimdi ben de Galip Ağabeyim gibi, büyülenmiş, eşekleri izler gibi izliyordum ihtiyarları.

Evet, seviştiler... ve ardından kadın bir şey istedi; adam o çırıplak haliyle –çükü miniciktı– bir yerlere gitti; az sonra bir bardak suyla döndü.

Adam, kadına pırıldamız suyu “ver”medi, “sun”du. Kadının önünde diz çökerek iki eliyle bardağı sunuşunda öyle bir saygı, öyle bir sevecenlik vardı ki, kalbim acı ve öfkeden duracak, kafamsa uğultunun basıncından düdüklü tencere gibi patlayacak sandım.

Şimdi de o çıplak halleriyle yan yana oturmuş, üzerlerine bir battaniye çekmiş, kahkahalarla güliyorlardı. Kanım daha da dondu: Kadın, ölü bir fare gibi sarkan uzun memesini bir eliyle kaldırdı ve gösterdi –göstermek ne kelime– düpedüz adama doğru nanık yapar gibi yaramazca salladı ve bir şeyler söyledi; adam kadına yine sevgiyle sarıldı; gülerek bir şeyler konuşurlar – ve tekrar katılın katıla atılan kahkahalar...

Fırladım yerimden ve derhal perdeleri çektim. Karanlıkta, yarıştığım kişiye veda bile etmeden bilgisayarımın kapatma düğmesine bastım, çok uzun süre öylece oturdum, dizlerim çeneme çekili, kımılıtsız ama tir tir titreyerek, çenelerim birbirine vurarak...

O gece, elbette uykularım kaçtı. Neydi bana dokunan? Tabii ki kıskançlık. Ama neyin kıskançlığıydı duydugum? Bu soruları desmeye gücüm olmadığını biliyordum.

Güçüm olmadığını biliyordum, ama yine de Zeyda Teyze’yi kaçımadan edemedim.

“Yavrum; kıskanırsın elbet – onlar evlerinde sere serpile sevişirken sen gizliliğe mahkûmsun!” İşte kulağıma fisıldanan bu basit açıklama beni hem zihnen hem de vicdanen rahatlatmıştı; bu açıklamaya sarıldım.

Ertesi otobüs yolculuguımız sırasında, “komşu”larımın sevişmesini Tuncay'a anlatmaya niyetliydim... ama sohbetimizin seyri, buna engel oldu:

Ona “komşu”larımdan söz ettim etmesine, ama marketteki karşılaşmayla başlayacaktım anlatmaya. “Öyle şekerlerdi ki, kasiyer kız, adamin yanından makas aldı,” diye sürdürdürüyordum ki, Tuncay'ın kaşları çatıldı.

“Ne yaptı ne yaptı? Peki, buna karşılık adam ne yaptı?” diye sordu hisimla.

Neyin ters gittiğini kavrayamamıştım.

“Bir şey yapmadı...” dedim tereddütle, “karısıyla bakıştılar.”

Sonra, cesaretle, devam ettim: "Çok garip bir bakışmaydı... Ne bileyim, sanki üzerine konuşmuş oldukları bir konuya ilgili bir şey olmuş gibi..."

"Yahu," diye dişlerinin arasından konuştu Tuncay, "sen ol-san, tanımadiğin bir adamın, markette senin yanağından makas almasından hoşlanır mısın? Hoşlanmak bir yana – böyle bir şeye izin verir misin?"

"E, ama..." diye başladım, sonra sustum, öňüme baktım.

"Yani," diye sürdürdü, "Sen on yıl sonra veya yirmi yıl son-ra farklı mı düşüneceksin? Farklı mı hissedeceksin? Hayır! Bu-gün neyse; bir insan, bir birey, bir özne olarak özsayığın sana ne-yin doğru olduğunu söylüyorса, bir saat sonra da, otuz yıl son-ra da aynı şeyi söyleyecek! Adamın yerinde ben olsaydım, ağız-i-niza sıçardım!"

"Amma abarttin!" dedim; yanaklarım kızarmaktaydı; "So-nuçta bu, iyi niyetle yapılmış bir hareket! Sevimli oldukları için!"

İşte, yüzünde şimdi ürkütücü bir öfke vardı: "Sevimli mi? Sevimliymiş! Bebek miyim ben? Yani demek istedigim, bebek mi bu insanlar? Kaldı ki, bebeklikten çıkış küçük çocukça bile yapılmaz bu! Küçük çocuklar, kendilerine sürekli 'agugu' yapılmاسından hoşlanırlar mı sanıyorsun? Onların da bir dokunul-mazlığı var! Yetişkin insan gibi kendileriyle konuşulsun, görüş-leri dinlensin ve kale alınsın isterler. Niçin bucak bucak kaçıyorum sandın?"

"Niçin? Kimden kaçıyorsun, Tuncay?" diye sordum uysalca. "Benden mi? Benden niye kaçıyorsun?"

"Ahh Mine!" diye yüzünü buruşturdu, "Ne kadar yanlış sorular soruyorsun! 'Kim'den kaçıyorsun diye sormak yerin-de 'ne'den kaçıyorsun diye sorsan, beni tanıyacaksın!" Derin bir nefes aldı: "Neyse, buna takılmayalım... Mineciğim, 'ihtiyarlar' diye ayrı bir insan kategorisi yoktur. 'Sevimli insanlar' diye bir kategori de yoktur. Adam katil idiyse, ihtiyarlık onu bundan azat etmiyor, anlıyor musun?"

Bir şey söylemedim. İyi ki bir de, himayesi altına aldığı anla-şılan komşularımı sevişirken izlediğimi bilmiyordu!

"Buna nesneştirmek denir," dedi sesini yumuşatarak. Şimdi tekrar bana bakıyordu, gözlerimin içine gülümsüyordu.

du. "Dünyanın en güzel insanı bile olsa, insan dediğin, el atıp minçiklanacak bir süs objesi değildir... Beğenebilirsin, ama için den..."

Alaylı alaylı güldü: "Ne garip, değil mi... İnsanlar, öznelere nesne muamelesi çekiyorlar, nesnelere ise özne muamelesi... Ara balarına bakım yaptırmak için harcadıkları paraları, gizli gizli kullandıkları suları bir düşün..."

Eve döndüğümde ilk işim, perdeleri yine açmak oldu – yıl lardır yaptığım üzere: Bu insanlar bunak değildiler.

Svgili Zeyda Teyze, [diye başladım döşenmeye],

Okullar, üniversiteler öğrencileri sözüm ona geleceğe hazırlıyor lar... Keşke okullara ihtiyarlıkla, ihtiyarlığın ne demek olduğuyla il gili bir ders konsa... Bu hem gençlerin ihtiyarlarla iletişimine yarar sağlar hem de ihtiyarlığa hazırlık olurdu.

Bedenen ihtiyarlasak da kalbimizin, hayallerimizin, tasarılarımızın, düşünüş biçimimizin on sekiz yaşında kaldığı konusunda bizleri kimse uyarmıyor. Deneyim ediniyorsunuz, çok şey görmüş oluyorsunuz, ama ruhunuz gencecik; koşmak, ziplamak, sevişmek istiyorsunuz – fakat bir bakıyorsunuz, her yeriniz tutuk, her yeriniz ağrıyor. Aynaya baktığınızda bir yabancının, tuhaf birinin yansım asını görüyorsunuz, kendinizi tanıymıyorsunuz. Pek çok ihtiyarın bakışındaki kıvılcımda, her yerinin pörsümüş ve sarkmış olmasına karşı bir direnç görürsünüz. İhtiyarlamanın trajedisi, budur işte.

Duraksadım. Sonra,

Yavrum,

Sakın sen, ihtiyarlamaktan korkuyor olmayasın...

diye yazıvermişim.

Durdum. Bu konuda yazmaya hazır olmadığımı hissettim; cevabı sonraya bırakmaya karar verdim.

Ertesi gün, posta kutumdan bir mektup çıktı. Gazeteden gönderilmiş değildi; dahası, üzerinde pul yoktu; belli ki posta kutuma elden bırakılmıştı. Büyük bir merakla yırtarak açtım zarfı:

Sevgili Zeyda kızım,

Sana teyze diyemiyorum, çünkü sen benim kızım olabilecek yaştasın. Benim "teyze" diyebileceğim yaşta kimse kalmadı zaten ortada. İnsan ihtiyarlığını biraz da buradan anlıyor. Senin yaşı nereden mi biliyorum? Çünkü ben senin karşı komşunum.

Postacı sana gelen zarfları bir iki defa, apartmanın girişindeki kâlöriferin üstüne bırakmış, ben de Zeyda Teyze diye gördüğüm... Anladım onun sen olduğunu.

Seni gözlemliyoruz arada; görüntün, sokakta yürüyüşün, insanlarla konuşman bile farklı... hep merak ediyoruz, bu çocuk nerede, kimlerin elinde yetişmiş, diye. Eşim, buralarda büyümediğini tahmin ediyor. Ama öyleyse, niçin hâlâ buralarda yaşıyor? Nasıl dayanabiliyor, diye konuşuyoruz aramızda.

Yavrum, biz senin yazdıklarını çok seve seve okuyoruz. Özellikle son zamanlarda sana gelen mektuplar arasından seçiklerin, insan ilişkileriyle ilgili olduğu için daha da enteresan geliyor bizlere.

Yavrum, benim senden bir ricam olacaktı. Tabii sen daha gençsin, ihtiyarlık nedir bilmezsin... Nereden bilesin? Kim nereden bilabilir? Sanki biz yokmuşuz gibi dönüyor dünya – Bizistan topraklarında bizler artık gençlerden daha kalabalık bir nüfus oluşturamamıza rağmen. Önemli değil yavrum, ama sorun şurada ki, herkes birbirine düşman. Bu artık ders kitaplarına bile girdi. Kimseye dinletemedik, korktuklarımıza gerçek oldu.

Çok seneler önce bir ilkokul ders kitabı elime geçtiğinde, şaşmış kalmıştım. Ta o zamanlar "Vatandaşlık Kalitesi" diye, insanlarınımızı derece derece sınıflandırmışlardı. Bu yüzden, nüfus kâğıtlarımızı da kara, kahve, mor, kırmızı beyaz diye ayırdıklarında çok şaşmadım. Bizistan kökenliyiz diye bize beyaz nüfus kâğıt vermeleri de benim için en ufak bir iftihar vesilesi olmamıştır. Ama yaşımız ilerleyip de, 'en az muteber görülen vatandaşlar' gibi bizim de elimize kara kâğıdı tutuşturduklarında, vallahi de şaşırdım. Ben senelerce öğretmenlik yaptım kızım. Şaştım kaldım. Şu işe bak! Bidden sadece organımızı istemeyi biliyorlar.

Peki, ben de sana sorayım şimdi. Ben 78 yaşıdayım; bu kara kâğıt verilene kadar hiç kendimi ihtiyar hissetmezdim. Ama kara kâğıt verilince, daha önce es geçtiğim pek çok şeyi algılamaya başladım.

Örneğin, bizim torunlarımız var, ama konuşuklarından hiçbir şey anlamıyoruz. Eşim çok esprili, muzip bir adamdır; şakalaşmaya bayılır. Şimdi gençlere neye güldüklerini sorduğunda, "Dede sen anlamazsun!" diyorlar. Aynı şekilde ben de mesela, çocuklarımla bir araya geldiğimde sohbetlerine katılmak, hayatı onlarla paylaşmak istiyorum. Ama çok fazla soru sorduğumuz için olsa gerek, sabırsızlanıyorlar, açıklama yapmaktan kaçınıyorlar. İnsan güceniyor, haliyle. Kendini dışlanmış, hayatın kenarına itilmiş gibi hissediyorsun. Kimse düşünmüyor mu ki çok yakın zamanda kendileri de ihtiyar olacak?

Ihtiyarların sorunlarına değinen mektuplar eline geçiyor mu hiç, bilmiyorum... ama onlara da arada yer verirsen çok hayırlı olur, yavrum.

Komşun

Güzide

Kafamı kaldırıldım; başımdan aşağı kaynar sular dökülüyordu sanki. Ben ne düşündüm de perdelerimi hiçbir zaman örtme ihtiyacı hissetmedim? Evet, resmen bunak olduklarını düşünmüştüm! Veya... veya... hani kölelik devrinde, kölelerin herhangi bir şeye tanık olmalarının bir önemi yoktur... çünkü onlar zaten insandan bile sayılmaz... Gözlerimi yumdum. Şu son yıllarda bu salonda ne gibi sahneler yaşanmış? Geçmiş sevgililerim, değişik zamanlarda yaşadığım bunalımlar, hep bir kedinin dostluğununa sıçınarak gidermeye çalıştığım derin yalnızlığım – bu odanın tanıklıklarını bir bir hatırlamaya çalıştım. Peki, ya bu Güzide denen kadın – acaba o benim salonumda nelere tanık olmuştu? Onu, onları neden önemsememiştim? Önemsememiştim, çünkü onların görüşlerinin, ne düşündüklerinin hiç bir önemi yok! Peki, neden önemi yok? Ölume görünürde daha yakın olmalarından dolayı hafızalarındaki bu bilgilerin de geçici olduğu duyusundan mı?

Kafam karıştı. Çok ihtiyar birinin önünde korkunç bir suç işliyorsun – ve bir tek o ihtiyar bu suça tanık... Bu ihtiyarın hiçbir zaman, kimseye bir ifşaatta bulunmayacağı biliyorsun – ama her şey, onun zihnine nakşolmuş. Ama sadece onun zihnine değil ki! Tuncay'ın anlattıklarına bakılırsa, enerjiler, titreşimler

şeklinde ebediyen evrene de nakşolmuş vaziyetteler! Yapılmış, yapılmamış kılınamaz ki! Yine de, o tanık-ihtiyar öldüğünde insan acaba bir rahatlama mı duyar?

Başımı utançla eğdim.

“Oysa ben ihtiyarları severim, hem de çok severim,” diye mirıldandım acele acele; sonra Tuncay’ı hatırladım – “ama bir dakika!” diye ekledim; “Ne demek bu şimdi? Böyle şey olur mu? Sevilecek olanı da var, sevilmeyecek olanı da... Katili de var, insanı da.”

Dizlerimi karnıma çekerek bacaklarımı kucakladım. Salonun açık perdesini ve şu an izlenebiliyor olabileceğimi hatırladım, birden sıcak bir dalga yaladı tekrar gövdemi, yeniden yumdum gözlerimi sıkı sıkı.

10

Başlangıçta hafif bir yorgunluktu hissettiğim. İştahsızlık... Gözlerim cayır cayır yanıyor ve kupkuru. Cildim de kupkuru. Ay naya bakıyorum, tenimde bir dermansızlık, bir cansızlık... Allah Allah... Krem sürüyorum, canlanmıyor, yumuşamıyor. Sürekli bir uyuma arzusu. Ha, bir de sistit... hiç enerjim olmadığı halde mecburen ikide birde kalkıp tuvalete gidiyorum; nasıl istiraplı bir yanma hissi... ve iki damla ya çıkıyor, ya çıkmıyor.

Telefon.

“Öbürsü gün yolculuğa var mısın? Ariftepe’ye gidiyorum.”

Ne yolculuğu? Konuşacak bile mecalim yok.

“Bu sefer gelemeyeceğim, Tuncay. Hiç halim yok...”

“Ne oldu, hasta mısın?”

“Herhalde soğuk algınlığıdır. Sana iyi yolculuklar canım...”

O güne dair aklımda kalan, kalp atışlarının zaman zaman hızlanması, ritminin zaman zaman tuhaflaşması... Simitiko’dan vazgeçtim, kendime dair en temel ihtiyaçları karşılamak bile muazzam bir enerji gerektiriyordu.

Kendime geldiğimde Tuncay yanındaydı; elimi tutuyordu, kaygı dolu gözlerini bana dikmişti. Gözlerimi açınca derin bir nefes aldı. “Çok şükür...” diye mırıldandı.

Nasıl bir acı... Acı sanki her yerimdeydi: Eklemlerimde, kaslarımında...

Kramp girdi; inleyerek kımıldattım bacağımı. O zaman fark ettim; Tuncay’ın yanında biri daha vardı, tanımadığım biri. Bile-

ğimi kavradı, nabzuma baktı. "Evet, iyiye gidiyor..." Kolumna serum bağlandığını da o zaman fark ettim.

"Ne yapmışsin, Mine?" Tuncay'ın sesini hiç böyle yumuşak, böyle sevecen duymamıştım, "Vücutunu susuz bırakmışsun... Çişinin rengine hiç mi bakmadın?"

Başında nasıl korkunç bir ağrı... Hatırlamaya çalışıyorum, ama hiçbir şey canlanmıyor zihnimde.

"Zorlamayın onu..." dedi, doktor olduğunu tahmin ettiğim adam. "Susuzluk kafasının çalışmasını da engeller, zihنî bulanıklık yaratır..."

"Doktor bey," diyor Tuncay; sesindeki acz beni şaşırtıyor, "cildindeki sivilceleri bile, şu sancılarını bile susuzluğa bağladıınız; yani olay bundan mı ibaret? Hiç mi başka hastalığı yok?"

"Kardeşim," Doktor sabırsızlık emareleri gösteriyor, "susuzluk her şeye yol açar. Vücut bir bütündür. Nefes alıp vermekten depresyona kadar, her şey birbirine bağlıdır. Sistem çöktü mü, toptan çöker. Susuzluk dediğiniz, kaçınılmaz olarak sistemik sorunlara yol açacaktır. Eşinizin susuz kalan vücudu aşırı histamin üretmiştir, bu da bağılıklık sistemini çökertmiş, alerjiye yol açmıştır. Aynı zamanda, sinirlerdeki hücreler susuzluktan fazla asidik hale gelmiştir, bu da sinirlerin acı vermesine yol açmıştır. Merak etmeyin; düzelecektir. Vaktinde müdafahale etmeniz çok iyi olmuştur."

Adamı uğurladıktan sonra Tuncay çöküyor yanına. "Hayret..." diye mirıldanıyor, "suyun önemini, değerini bu kadar iyi bilen ben, nasıl oluyor da susuzluğun somut sonuçlarını görünce böyle şaşırdım? Teorik bilgiyi pratiğe uygulayabilmekten ne kadar âciz olabiliyormuşuz, demek..."

Gözlerimi aralıyorum. "Sen yolculuğa çıkmayacak mıydın?"

"Ne yolculuğu, Mine? Beni ne korkuttun, biliyor musun? Baygınlık geçirmişsin. Çilingirle zor girdik eve – bu kadar çok kilit olur mu? Yüreğime indi, çilingir benden kimlik, adres soracak diye – 'kapıda kaldım, eşim hamile' diye bir şeyler uydurdum – sorgulamak aklına bile gelmedi; belli ki susuzluktan o da nasibini almış. Doktora gelince... Valla, bir zamanlar bir arkadaşım bunun adını vermişti; adam hakikaten de celebi çıktı."

Döndü bana, şefkatle saçlarımı okşadı. "Ah Minem, ah sev-

gilim, ah salakçığım... Sen ki bilirsin bu işleri... Dedeni zikreder durursun... Nasıl böyle bir saçmalık yapabildin?"

Düşündüm. "Sukredi hesabım azalmıştı. İdareli içeyim diyorum... Sonra... sonra galiba unutmuşum su içmeyi..."

"Su unutulur mu, Minem, unutulur mu? Amaçları bu, zaten... Susuzluk duygumuzu yok ederek suyu unutturmak – hayatı unutturmak. Gözünü seveyim, suyunu içmeyi, suya değişmeyi asla unutma, Mine! Sukredi hesabın azalınca mutlaka habermann olsun, ben suyu idareli kullanmakta ustayım, derhal senin hesabına transfer yaparım."

O birkaç gün, yetişkin hayatımın en özel, en unutulmaz günleri idi. Tuncay eğitimlerini iptal etmiş, ancak en temel alış-verişleri yapmak için kısa sürelerle evi terk ederek, günlerinin bütünü benim yanında, yemek yaparak, ilaçlarımı vererek, kısacası, benimle ilgilenerek geçirmiştir. Kaygılı, şefkatli, sevgi doluydu; onu hiç böyle görmemiştim.

Salondaki kanapede yatıyordu; ben de zaten bunu istemiştim. En çirkin ve bakımsız olduğum bir zamanda fazla yakınımda olmasını istemezdim. O da, benimle ilgilenmediği zamanlarada kâh kitap okuyor, kâh vereceği eğitimler için hazırlık正在做着，notlar tutuyordu.

Yanıma temelli taşınmasını, bu günlerin sürmesini nasıl istedim... Ama hücrelerim artık kavuştukları pırıltemiz suyla temizlendikçe, bedenim arındıkça ve ben tekrar eski gücüme kavuştukça, onun sessizleştiğini, iştahsızlaştığını, zayıfladığını, adeta ufaldığını, gözlerininse içine göctüğünü görebiliyordum. Günbegün mutsuzluğu artıyordu.

Nihayet, günler sonra, bir sabah ben pür neşe, pür enerji yataktan kalkıp ona kahvaltı hazırlamaya girdiğimde, yanında geçirdiği günlerin neye mal olduğunu, ilk kez gördim: Karşında çökmüş bir adam vardı.

İsteksizce konuşustum: "Tuncaycığım... Gönül rahatlığıyla gidebilirsin artık..." Kendimi gülümsemeye zorladım.

Ayrılma vaktimiz geldiğinde, kapıda sarıldım ona. Hafif sıçradı, sonra isteksizce karşılık verdi.

"Minecığım tamam, sırnaşma" dedi, hafif güllererek. Şaşkınlıkla baktım yüzüne: "Sırnaşmak" kelimesini hayatımda kim-

se benim için kullanmamıştı. Böylesi aşağılayıcı bir kelime, kaç gündür sergilediği, beni yüceltici davranışlarıyla öyle tezat teşkil ediyordu ki!

“Sırnaşmak” kavramını kullandığı günden bu yana, onu, kendimi, ilişkimizi tahlil etmeye çalışıyorum.

Bağlanmak-bağlanmamak, keşke insanın elinde olsa...

Önceden arkadaşlık ettiğim onca erkekten farklı olarak, Tuncay'a çok farklı, daha önce hiç başıma gelmedik şekilde bağlandım.

Birilerini kaybetmekten hiç böyle korkmamıştım – daha doğrusu, korkma iznini kendime hiç vermemiştüm. İnsan ilişkileri bağlamında “ayıp” diye bir kavram hiç bilmemiştüm. İnsanlar gelirler, geçerlerdi. Bunlar dost olabilirdi, sevgili olabilirdi; kadın olabilirdi, erkek olabilirdi... İçime nüfuz edemez, kalbime işleyemezdi kimse. Halalarımınsa, ölümlü olduklarını düşünmek istemesem de, biliyordum.

Ama şimdi hayatında ilk kez biri için kaygılanıyor, onu kaybetmekten ölesiye korkuyordum. Ona herhangi bir şekilde zarar gelmesi fikri, kalbimi sıkıştırıyordu. Nelerden mi korkuyordum? Kaçak oluşundan ötürü yaşamak zorunda kaldığı o tozlu depoda hastalanmasından korkuyordum. Sürekli çıktıığı şehirlerarası yolculuklardan birinde bir kaza geçirmesinden korkuyordum. Arada sırada sigara içiyordu, dengesiz besleniyordu, uyku düzene bozuktu. Üstüne kilo alıp kalp krizi geçirmesinden korkuyordum. Dahası, benden sıkılaşmasından korkuyordum. Elimden gelse, vaktimin bütününu, ona sarılmış halde geçirebilirdim.

Oysa zaman içinde, ne karmaşık bir işe bulaştığımı anlamaya başlamıştım.

Depo-dairesine döndükten sonra hızla iştahı tekrar yerine geldi ve hemen toparlandı – anlaşılan, yalnızlığına gerçekten de aşıkçı. Sık seyahatleri nedeniyle ancak ara sıra, üç beş saatliğine görüşüğümüz sürece, ondan âlâ sevgili olamazdı. Ama fazladan birkaç saatlik bir beraberlik –ikimiz de kitap okusak, bir-birimizle hiç konuşmasak dahi– onu bunaltmaya yetiyordu. Birlikte geçirdiğimiz süre uzadıkça şefkatî azalıyor, beni giderek daha sert biçimde tersliyordu. Sonunda, huysuz, mendebur biri olup çıkıyordu.

Ama işin paradoksal yanı, zaman geçtikçe ve birbirimizi daha iyi tanıdığımız, birbirimize yakınlaştığımız oranda sanki zalimleşiyordu. Daha da garibi, özel olarak iyi ve keyifli vakit geçirdiğimizde, sanki daha da zalimleşiyordu. Bana bağlanması durumunda buna sevinmeli miyim, bundan korkmamalı mıyım kestiremiyordum, çünkü herhangi bir insana bağlanma fikri ona öyle dehşet veriyordu ki, bana sevgisi arttıkça, köşeye kısırlımsız, başına sardığı beladan nasıl kurtulacağını bilemez bir kedi gibi tırnaklarını çıkarıyor, beni tırmıkliyor, habire canımı yakıyor. Bana bağlandıkça benden kurtulmaya çalışıyordu.

Bir yandan da, bana sevgisi arttıkça tarafımdan reddedilme, terk edilme korkusunun da arttığını sezinliyordum; ancak onun bu korkularını yatıştırmak, onu sevdigime ve asla terk etmeyeceğime inandırma çabalarım, her zaman daha beter sonuç veriyordu.

“Seni seviyorum,” dememden hoşlanmadığını fark ediyor, ama bunu söylemekten bazen kendimi alamıyorum. En sonunda bir gün, öfkesine hâkim olamadı:

“Mine, sevgili Mine, lütfen sevme beni! İstemiyorum sevmek! Sevmek sorumluluk üstlenmeyi gerektirir; bense tam tersine, hayatım boyunca sorumluluktan ölesiye korktum, kaçtım. Niçin evlenmedim? Niçin çolugum çocuğum olmadı? Niçin kaçak haldeyim? Niçin otobüslerdeyim, neden kaçıyorum sanıyorsun, ha? Mine, hakikaten korkuyorum. Lütfen anla bunu ve sevme beni!”

Arkasından, yumuşak bir ses tonuyla ekledi: “Bak, bundan dolayı suçluluk duymanı istemem, ama hastalığın sırasında senin evinde kalırken, aldığım onca Dosilin'e rağmen kaç kez panik atak geçirdiğimi biliyor musun? Bak Mine, eğer sen sürekli sevgi muhabbetleri etmezsen, işin romantizmine kaçmazsan, bana güven, sana söz veriyorum, biz seninle o kadar güzel eğlenebiliriz ki...”

Yüzüne baktım: Onu sevmekten alıkoyamıyorum kendimi. İnsanın içinden gürül gürül akan sevgi, nasıl frenlenir? Ama bu sözlerine güvendim: Onun bu korkularını tedavi edecektim. Tuhaf bir şekilde, o beni tırmaladıkça ben ona daha da çok bağlanıyorum ve ona kendimi sevdirmeye kararlılığım daha da güçleni-

yordu. Bütün iş, tam gereken miktardaki mesafeyi koymaya bakiyordu.

Evet, mesafe koymak – ama işte: Beni arar da duymayabilişim korkusuyla cep telefonumu yanından hiç ayıramıyorum. Hayatım, onun telefon etmesini veya bana mesaj atmasını beklemekle geçiyordu. Ben küçükken, bazı gazetelerin çocukların için bulmaca sayfaları olurdu – sırayla numaralandırılmış yıldızlar arasına çizgiler çekerdim ve bir resim, bir görüntü çıkardı ortaya. İşte benim için hayat, artık o yıldızlardan ibaretti – onunla buluştugumuz zamanlar. Gerisi, aradaki çizgiler, üzerimden akıp giden hayatı. Bana kuvvetle sarılsın, bütün acılarım din sin... Hoş, sarılması da gerekmekti... sadece dokunsa... sadece elini başıma koysa bile yeterdi... Bu ihtiyacımı nasıl olur da algılayamıyordu – bütün hücrelerimin şefkat ihtiyaciyla sizladiğini?

Bir defasında bana yatiya gelecekti – buna mecbur kalmıştı, çünkü oturduğu dairenin ve kitapların sahibi olan arkadaşı, eve sahaf getirecek, kitaplarını gösterecekti. Bütün gece kitap ayıklayacak, seçeceklerdi. Kaçak oluşu nedeniyle Tuncay, ortalıkta görünmek istemiyordu – gidebileceği başka yer de olmadığından, geceyi bende geçirmeye mahkûmdu.

Bir ara camdan baktım – Tuncay'ı gördüm sokakta; benim binaya doğru yürüyordu. Başı öne eğitti; tuhaf, ama sanki suç işlemiş gibi, kendinden utanır gibi bir hali vardı. Oysa askerlik meselesinde kendini asla herhangi bir şekilde suçlamadığını biliyorum. Küçük bir korna sesi – ve Tuncay sıçradı. En ufak bir seste sıçramaya her zaman ne kadar hazır olduğunu o anda fark ettim; içim cız etti.

Sofraya otururken ona dedemin dönen, ahşap sandalyesini "ikram" ettim. Sandalye hâlâ sapasağlam; bir tek, kahverengi derisi epirdi, ben de korumak için üzerine ufak bir örtü örtüyorum – ama deriyi yakından koklayınca, dedemin kütüphanesinin kokusunu, o harika toz ve nem kokusunu hâlâ hissediliyor. Küçük bir çocuk gibi döndü sandalyede Tuncay; sandalyeyi yükseltip alçalttı. Neşelenmişistik; normalde yemekleri geçiştiren biri olarak, bugün onun için yemek hazırlamaktan ne büyük keyif almış olduğumdan söz ettim – kendisi için özenilmiş, bundan mutluluk duyulmuş olması, kimi olsa sevindirir, öyle değil mi?

Afiyetle yedik yemeğimizi; yemekten sonra da haberleri izlemek üzere televizyon karşısına oturduk.

“Nasıl?! Sen MutluTV mi izliyorsun?”

Abartılı hayret ifadesine hafiften bozuldum: “Esasında çok nadiren televizyon izliyorum... Ve evet, genelde MutluTV 8'i izliyorum. Başka ne var ki, doğru dürüst izleyecek?”

“Canim, MutluTV'ler arasında en izlenesi olanı, evet, 8; ama ona mahkûm değilsin ki...”

Televizyonun yanına gitti, çömeldi; arkasındaki kapağı açtı, ayarlarıyla oynamaya başladı.

“Ne olur fazla oynama Tuncay; bozarsan asla eski haline getiremem...”

“Merak etme... İşte!” Kapağı kapatıp, tekrar yanına oturdu.

“TV Hayır” mı? Hiç bilmediğim, adını bile duymadığım bir kanaldı karşısındaki.

“Dur... Haberler başlamış...”

Allah Allah... Benim bildiğim, haberler, sadece bazı kanallarda, reklamların arasında yer alır, haber-arası verdikleri zaman. Şimdi ekranda gördüğüm, tipki çocukluğumdaki televizyon görüntüleri gibi idi. Birisi oturmuş, ciddi ciddi haberleri okuyordu. Ve işte: Tuncay'da yine o tedirginlik, o süt dökmiş kedi hali... Aynen sokakta yaptığı gibi, başına utançla neredeyse yine eşecek... Ama niçin?

Dünyadan haberler verilmekteydi: Ötekita'da bir deli, geliştiği virüs sayesinde küresel denetim ağını aşmış ve -teknik olarak anlayamadığım bir şekilde- bir kasabada elektrik sistemi çökertmiş. Klimalar çalışmayınca, sıcaklardan insanlar pıtır pıtır ölüyorlarmış.

Derken iç haberlere geçildi –şimdi de, Bölge'de yakalanan, elleri kelepçeli dağadamları izliyorduk ekranda- kamera, yakalananların yüzlerini tek tek tariyordu. İrkildim. MutluTV de dağadamları, askerleri gösterir, ama bu şekilde değil. Mutlaka bir zafer havası vardır; marşlar çalar, bayraklar sallanır; güçlü, yakışıklı askerler gösterilir. Simdiyse dağadamların suratları, çok yakın plandan gösteriliyordu – boylarını neredeyse tek tek sayaibileceğim. Kimisi objektife bakıyordu küstahça; kimisi yüzünü yana çevirerek gizlemeye gayret ediyordu.

Tuncay, bir an göz ucuyla baktı ekrana, sonra hemen kaçırıldı bakışlarını.

“Şunlara bak,” diye mirıldandı, “yüzlerine bak... yüzlerindeki ifadeye... Büyüklarını görmeyiver bir an, öyle bak... Çocuk bunlar daha...”

Baktım... ve onun gördüğünü görüverdim ben de. O sakallı büyiklî suratların, küstah bakışların arkasında gizlenmiş masum, çok ezik, hatta çok kırın, çok kırık çocuk bakışlarını. Bu bakışlarda öyle tanıdık, öyle bildik, öyle yakından bağlantı kurabilmişim bir şeyle vardı ki, mideme sanki sert bir şeyle vurulmuş gibi, nefesimi keskin bir şekilde içime çektim ve Tuncay'a sokuldum, elini tuttum. O da bana bir an sarıldı, ama sarılma ânının uzaması konusundaki isteksizliği öyle belliyoği ki, üstelemedim, çektim elimi.

Televizyonu kapattı; bir süre suskunca oturdum. Tuncay'ın parmakları sürekli olarak ritim tutuyor, terlik içindeki ayakları da arada devreye giriyordu. Yüzüme hiç bakmıyordu.

Gecenin ilerleyen saatlerinde huzursuzluğu arttı: Evini özleyordu ama bende kalmaya mahkûmdu. Bütün tadı kaçmıştı.

Ona duyduğum sevginin koşulsuzluğunu galiba ilk, o zaman fark etmiş ve çok korkmuştum. Bu öylesine bir çaresizlik duygusuydu ki – bana ne yaparsa yapsın, onu sevmemek sanki elimde değildi. Bu adamı içselleştirmiş, bir parçam kılmışım. Fakat bu konu üzerine o sırada düşünecek fırsat yoktu; meseleyi katlayıp, zihnimin bir köşesine kaldırdım.

Yatma vakti geldiğinde Tuncay yanına uzandı ve sırtını döndü bana. Ona arkadan sarıldım; kolumnu tuttu, geriye itti. Ona deðmememi istiyordu: Bu akşamki mahkûmiyetinden dolayı sikkindi canı.

Sarılmak, sarılmamak... İnsanın içine böylesine işleyen, böylesine acıtan bir ihtiyacın giderilmesi, tipki yemek-içmek gibi, herkese tanınan bir hak olmalı. Ve bunun Tuncay tarafından ufacık bir hareketle giderilebileceğini bilmek; dası, bunun benim için ne ifade ettiğini bildiği halde, bu şifayı bahsetmeyi esirgesmesi, nasıl da anlatılamaz korkunçlukta bir duyguydu... Böyle si bir fiziksel acıyi, hayatında hiç hissetmemiştüm. Ben de diğer yana döndüm, kıvrıldım; gözlerimden sürekli olarak, sessiz göz-

yaşları akiyordu. Üşüyordum. Titriyordum. Bu arzumun cinsel-likle uzaktan yakından ilgisi yoktu – bana sarılmasını isteyen, içimdeki çocuktu.

Hem, bana sarılsa o da şifa bulurdu kuşkusuz. Sırtüstü döndüm ve elimi uzattım; sadece elini tutmak istiyordum. Çekti elini.

İşte o anda ne olduysa, kaybettim kendimi: Neden izin vermiyordu! Oysa ben onu iyileştirecektim! İyileştirecektim! Ona da iyi gelecek bir şeyi yapmama niçin izin vermiyordu?

Ayağa fırladım: "Sen var ya, sen kötü bir insansın, kötü, kötü, kötü! İyi insanlar böyle yapmazlar, anlıyor musun, böyle yapmazlar!" diyerek, gözümden hâlâ yaşlar akarak karanlıkta süzüldüm salona. Uğruna yaşamaya değercek hiçbir şeyim kal-mamıştı. İçim, dibinden lağım geçen bir kuyu gibi umutsuz, çözümsüz bir karanlıkla doluydu.

Bunaltıcı sıcağa rağmen titreyerek, bir süre durdum camın önünde. Kaç dakika kaldım öyle, bilmiyorum – ama arkamda bir sesle irkildim; Tuncay usulca gelmiş, salonun kapısında durmuştu. Karanlıkta beyaz donu seçiliyordu.

Bir süre sessizliği, dışarıdaki püskürtücülerin uzaktan gelen tıslamalarını dinledik. Sonra yanına yaklaştı; ben de döndüm ona. "Haydi yatalım, Tuncay," diye elimi uzattım. İkimiz de uy-sallıkla, el ele tipiş tipiş döndük yatak odasına.

Bedenlerimiz buz kesmişti, yatağın içiye sıcaktı. Birbirimize derin bir üzünlük siki siki sarıldık.

İşte, bu tür sıcak sarılmalardı, benim hayatımın "yıldız"ları – ki bunlar, oldukça nadir anlardı.

İlişkimizde yeni bir dönem başlamıştı: Otobüs yolculuklarını artık nadiren birlikte yapıyorduk – öyle bir şeyin benim açımdan zaten gizemi, dolayısıyla anlamı da kalmamıştı. Sanırım onun açısından da, "esrarengiz adam" olmanın hoşluğu sona ermişti. Bu oyun ikimiz için de sona ermişti. Rahat rahat evde buluşmak varken, niçin yollarda sürünelim?

"Oyun"un sona ermesiyle birlikte, o uşuk-kaçık, eğlenceli adam da gitmişti... ve geriye, eğitim performansına; felsefeden, psikolojiden tut, mistisizme uzanan bir yelpazede bilgi derinliğine hayran kaldığım; nedenini bir türlü anlayamadığım bir iç

kırgınlığına, çok renkli bir iç dünyasına sahip, ama diğer yandan bir o kadar da huysuz, geçinilmesi zor ve bağımsızlığına düşkün bir adam kalmıştı.

Neden böyle bir hayat seçmişti? Bu adamı bir kaçak, bir asker kaçağı olarak düşünemiyordum. Zaman zaman, "Acaba bütün bunlar uydurma mı? Bir yerlerde gizli bir karısı olabilir mi? Beni kandırıyor olabilir mi?" diye aklımdan geçiyordu, çünkü durum, öyle garipti ki! Ama diğer yandan – niçin kandırsın ki?

Bazen de, "Bu adam, kendisinin kaçak bir gezgin olarak başrolünü oynadığı romantik bir hayal dünyası kurmuş olabilir mi?" sorusu geliyordu aklıma.

İşte bu ihtimal beni çok rahatsız ediyordu – o derece ki, ne redeyse, evli olduğunu öğrenmeyi bile tercih edebilirdim. Benim dayanamadığım, buradaki belirsizlikti. Yolculuk yapmayı genel anlamda sevmememin nedeni de zaten bu belirsizlik hali değil miydi? Nerelerde olduğunu, tam olarak saat kaçta nereye varacağını bilmediğin, gözlerin bir bezle bağlı, iki elini çaresizce önüne doğru uzatıp kendi ekseninde döndüğün; kaçınılmaz son, yani düşüş ânında canının çok fazla yanmaması için dua ettiğin bir durum...

Yine de, ellinci doğum gününü bir otobüste, iki ön dişi eksik bir muavinin dağıttığı, su patlangaçlı üzümlü kekle kutladık. Ona, kapağı Yin/Yang desenli, spiralli, çok güzel bir defter hedİYE ettim:

"Bir asker kaçağının anılarını yazarsın..."

"Yazarım... İlk sayfasına otobüs tarifelerini koyarız artık..."

Ne garip, doğum gününü bu şekilde kutlamak, diye düşünmeden edemiyordum. Cep telefonuyla temas ettiği tek "yakın"ı – eğitim işleri için haberleştiği kişiler sayılmazsa – bendim. Ailesini bir iki kez sormayı denemiştim, ama o konuda konuşmak istemediği gibi, beni tersledi: "Ne meraklı kadınsın! İlla her şeyi bilmek zorunda misin?"

Bana böyle davranışını öyle yadırgıyorum ki... Neyse ki işim, Zeyda Teyze sütunum var, beni oylayan. Zeyda Teyze'ye her hafta gelen mektupların hâlâ pek azını beğeniyor, genellikle kendi mektuplarımı oluşturuyorum... İlginç bir şekilde, en çok da kendi yazdığım "sahte" mektuplar beğeniliyor – ve benim sü-

tuna okurların ilgisi sürekli artmakte, her gün gelen yayılmamadığım mektupların sayısı sürekli çoğalmakta.

Yazma arzusyla o kadar doluyum ki, bazen aklıma bir mektup fikri geldiğinde, sabırsızlıktan elim ayağım neredeyse birbirine dolanarak geçiyorum çalışma masama... işte, yine bilgisayarımın başındayım. Üstümde en bol, en rahat eşofmanım, sandalyeme keyifle bağdaş kurmuşum. Bugün kafamda hiçbir fikir yok; Zeyda Teyze'ye nasıl bir mektup yazsam, diye düşünüyorum, bir yandan çayımı –gerçek çayımı– yudumluyorum. Umarumda değil evimin çok temiz olmaması; varsin sifonu günde sadece bir kere çekerim: Bilgisayar başındayken yanında pırıltemiz suyla yapılmış gerçek çay bulunması, her şeye bedel bir haz.

Transnet bugün ne kadar da yavaş! Gözlerimi kapatıyor, yazacaklarımı odaklanmaya çalışıyorum. Sistem tam açıldığında, Simitiko sandalyeme yaklaşıyor; arka ayakları üzerine kalkarak uzanıyor, patisiyle hafif dokunuyor bacağıma, sonra duruyor, bekleni ve soru işaretü dolu gözlerle bana, gözlerimin içine bakıyor. Belki çekip gider umuduyla görmezden geliyorum onu, ama bu defa da uzanıyor, kolumu yalamaya başlıyor. Ne hissettiğini, nasıl bir ilgilenilme ve okşanma arzusu içinde olduğunu çok iyi anlıyorum. Ama şu anda beni bunaltıyor, sinirlendiriyor. Biliyorum ki bir okşamayla yetinmeyecek; ne kadar okşarsam okşayam, doymayacak bir türlü. Gitmeyecek başımdan. Rahat vermeyecek.

Kucağıma atlamasına izin veriyorum – sevişelim de çıksın aradan. Bilgisayarın açılma melodisinin duyulmasıyla Simitiko dikiyor kulaklarını ve önce kocaman gözlerini derin bir hayranlıkla bana dikiyor, sonra ıslak burnunu çeneme sürtüyor. İşte, bu ıslak burun, bardağı taşıran son damlayıd! Yarım yamalak ayağa kalkarak onu yere silkeliyorum. Ayağımın dibinde sitem dolu bir sesle miyavlayarak, yüzüme, tam gözümün içine bakıyor, sonra tekrar atlıyor kucağıma.

Kafasını sertçe, sabırsızca okşuyor, sonra yine hafifçe itiyorum onu kucağımdan: "Tamam, tamam, tamam..." diye mırıldanıyorum.

Orada öylece dikiliyor. Delici bakışlarını üzerimde hissetmek kadar feci bir şey olamaz. Tek satır bile yazmam mümkün

değil! Bir süre bakışlarını bana diktikten sonra yeniden şansını denemeye karar veriyor: Yanına yaklaşıyor ve bu kez ayak bileğimi yalamaya girişiyor.

Yetti ama! Tüylerim diken diken; yumruğumu masaya indiriyorum öfkeyle – elimden gelse, hayvanı o an camdan aşağı atabiliirim!

“Tamam yahu! *Sırnaşma!*”

Dehşet içinde irkiliyorum: Ne dedim, ne dedim? Ne dedim ben şimdi? Kulaklarımı inanamıyorum! Kendi ağızmdan, kelime dağarcığında hiç yer almayan bu kelimeyi duymak...

Benden hep, sunabileceğimden çok daha fazla sevgi talep eden Simitikomun çeşitli hallerini; kimyasallı sular, GDO'lu besinler nedeniyle yüzünün şekli bozulmuş, bir bacağı kısa, çok zor bir çocukluk yaşamış, sevgiye aç bir sokak kedisi oluşunu düşünüyorum. Çok rahatsız edici – başka şeyler düşünmeliyim.

Zaten kurtulmayı başardım ondan: Bana küskünce arkası dönük, odanın diğer ucunda, yere yüzükoyun uzanmış, küçüğün çenesini iki patisine dayamış. İşin korkunç yanı, yeniden *sırnaşır* korkusuyla gönlünü alamıyor, kırdığım kalbi onaramıyorum – sinir uçları öyle hassaslaşmış ki, bana bir defa daha değerse, onu öldürebilirim.

Simitiko'yu düşünmek yerine anneannemin sabırlı, dingin hallerini, koynunun sıcaklığını hatırlamaya çalışıyorum.

Oturuyor, bir mektup döşeniyorum:

Sevgili Zeyda Teyze,

Ben, 43 yaşında bir kadınım. Hiç çocuğuym olmadı; şu anda ikin-ci evliliğimi yapmış bulunmaktayım. Kocama karşı içimde öyle büyük bir sevgi var ki, onu, hiç karşılık beklemeden sevdigimi fark ediyorum. Oysa, bir mesafeden durup baktığında, onun aslında bu sevgimi pek de hak etmediğini görüyorum. Özünde kalbi temiz de olsa, çok bencil bir adam ve beni çok keyfi kullanıyor. İlişkimiz, onun isteklerine göre şekilleniyor; hep, onun tercihlerine ben uymak zorundayım.

Benim bildiğim, karşısız sevmek annelere özgü bir özellikir. Peki, ben niçin böyle bir sevgi hissediyorum? Lütfen ‘aşk, bu’ diye cevap vermeyin... Ayrıca, lütfen bana “çocuğun olmamış, onu ço-

cuğun yerine koyuyorsun" falan da demeyin. Çocuğum yerine koymaya meraklı olsaydım, kendim çocuk yapardım.

Zeyda Teyze'nin ne cevap vereceğini öğrenmek için fazla beklemem gerekmıyor... daha ben ne olduğunu anlamadan, parmaklarım kendiliğinden yazmaya başlıyor:

Yavrum, her kadın illa çocuk yapacak diye bir koşul yok; bir kadın, çocuk yapmadan da kadındır, gönlünü ferah tut...

Yakıcı bir şeye değişmiş gibi çekiveriyorum parmaklarımı klavyeden. Haydaaa! Sorduğumla ne alakası var ki, Zeyda Teyze'nin cevabının?

Bu cümleyi silip yeniden başlıyorum yazmaya:

Annelik illa her kadında var olan, doğal bir güdü değildir... Ama pek çok kadının içinde bu sevginin var olduğuna, orada hazır beklediğine inanıyorum. Bu sevgi, nesnesini bekliyor sadece. Çocuk sahibi olursan evladına yöneliyor, olmazsan başka birine...

Yok – Zeyda Teyze'yle bugün anlaşamayacağız; bambaşka dillerden konuşuyoruz. Pes ediyorum.

Simitiko'nun sevgisiyle kendiminki arasında gördüğüm benzerliği, Tuncay'a söyleme gafletinde bulunuyorum bir defasında. "Estağfurullah, öyle şey olur mu? Hiç, senin bana duyduğun sevgiyle bir hayvanınki bir olur mu?" gibi bir şey demesini bekliyorum hâlâ saf saf.

Oysa sadece dinliyor, "E, bu benzetmeyi sen yaptın, ben değil!" diyor.

Tuncay'la otobüsteki tanışmamızın üzerinden bir yıl geçmiş...

Asker kaçağı olduğunu öğrendiğimde aslında hem şaşırılmış, hem şaşırmamamışım. Yaşı düşünülecek olursa, haber elbette şartlıydı: Bu konudaki denetim öyle sıkı, kolluk kuvvetleri olsun, devlet mekanizması olsun kaçakları yakalamada öyle becerikli ki, bir erkeğin bırak elli, otuz yaşına kadar bile yakalanmadan bu memleketin sınırları içinde dolaşabilmiş olması, gerçekten bir mucize sayılabilir.

Tuncay'ı tanıdıkça, bir erkeğin hayatını asker kaçağı olarak sürdürmesinin ne demek olduğunu daha iyi anlıyordum: Askerlik yapıp yapmamak, insanın hayatının tek bir boyutunu oluşturuıyor değildi; hayatının bütünü, yaşama biçimini kökünden etkiliyordu. En önemlisi, suya erişim imkânın tamamen ortadan kalkıyordu. Sukretkart'ını Tuncay nereden, nasıl edinmişti bilmiyorum, ama kartın başka birinin adına düzenlediği düşünülürse, en azından, yasadışı bir durum söz konusuydu. Kaçak olduğun zaman, her şey risk haline geliyordu. Yaşam kaliten düşüyordu – ehliyetini yenileyemiyordun... Pasaport alamiyordun... Resmî makamlarla seni karşı karşıya getirecek, veya resmî belge gerektirecek hiçbir iş yapamiyordun. Verdiğin eğitimler de illegaldi, çünkü vergi ödemiyordun, ödeyemiyordun. Kısacası, bir anlamda yarı yasıyordun hayatı.

Kalabalık, "umumi" yerlerde hep tedirgindin; bu tür yerlerden zaten sürekli kaçıyordu. Garip, ama Tuncay için bunun tek istisnası, otobüsler ve otogarlardı.

Kaçak yaşayan bir insan olarak, sanırım hayatın bir alanında deşarj olmaya, kendine bu eziyeti yaşıtan sisteme meydan okumaya ihtiyacı vardı. Yakalanmama arzusunda ne kadar sahibim de olsa, hep avantajlı durumda olmak galiba ona sıkıcı geliyor, “karşı taraf”a da sanki kazanma fırsatı tanımak istiyordu: Yakalanmadan atlattılan her otobüs yolculuğu, bu hayalî maça onu sanki bir puan öne taşıyordu...

“Evet, haklı olabilirsin,” demişti düşünceli düşünceli, kendisine bu görüşümü beyan ettiğimde, “bunu hiç düşünmemiştim, ama galiba hakikaten de bu otobüs yolculuklarıyla kendi me cesaretimi kanıtlıyorum; belki bir tür güç gösterisi gibi... hayatıma heyecan katıyor... Zaman zaman ise kendime şunu sorduğum oluyor – ben acaba gerçekte, yakalanmayı istiyor olabilirim miyim, diye...”

“Peki, bazen şu da gelmiyor mu aklına – ‘Zamanında askerle gitsemmişim, on kere askerlik yapmış olurdum!’” diye çekinerek sormuştum. Cesaret etsem, “Git askere de kurtul, be adam!” diyeceğim.

Yüzüme soğuk bir bakış fırlatmış, yanıt vermemişi.

Diğer taraftan da, onu tanıdıkça askerden kaçmasında şansıacak bir şey olmadığını görebiliyordum. Kavgalı, bağıriş-cağırışlı, hele de vurdulu-kurdılı filmlerden nefret eden birinden söz ediyoruz. Sadece içi kaldırılmadığından, tahammül edemediğinden değildi bu – “Tanrı'nın bize en büyük lütfu” diye tanımladığı “zihin”e çok önem ve değer veriyordu:

“Beden sağlığımız tükettiğimiz yiyeceklerle bağlılı, öyle değil mi? Nasıl besleniyorsan, doğrudan bedenine yansıyor. Ama aynı şeyin zihnimiz için de geçerli olduğunu hiç düşünmüyorum... Zihni dedikoduyla, şiddetle, abur cuburla beslersen, zihin yapın da öyle gelişir, öyle olur elbette... Biliyor musun; çocukların ve gençlerin televizyondaki bu saçmalıkları izlemeleri, hepten yasaklanmalı... ama esas, bu tür programların yapılmayı yasaklanmalı. Kendi kendimizi nasıl da zehirliyoruz... şahsen ben, zihin enerjimi yükseltmeyen hiçbir program veya film izlemek istemiyorum artık.”

Dedemi hatırlıyordu bu konuşmaları hep – zihnim “zehirlenmesin” diye beni yuvaya, okula göndermek istemeyen dedemi.

Evet, ilk otobüs yolculuğumuzun üzerinden bir yıl geçmişti ki, onu bir gün halalarımla tanıştırdım.

Tanışma isteği, tuhaf bir şekilde, Tuncay'dan gelmişti. Birlikte yaşayan iki kız kardeş olmaları, benim halalarım olmaları, haklarında ara ara anlattığım komik hikâyeler... İtiraf edeyim; ben pek hevesli değildim bu üçünü tanıstırmaya... Sonuçta halalarım, çok uzun zamandır dışarı çıkmayı reddediyorlar: Nazire Halam ta gençliğinden beri mahalledeki hayvan barınağını ziyaret ederdi; sevip okşadığı hayvanların toptan itlafa gönderildiğini, barınağınsa otoparka dönüştürüleceğini duyduğunda geçirdiği sinir krizini hiç unutamam. Arkeoloji Müzesi'nin satılıp bilmemkaç yüzyıllık heykellerin ve diğer eserlerin ihraç edilmek üzere kutu kutu taşınmalarını haberlerde hep beraber, dehşetten ağızımız açık izlediğimiz gün, hemen ardından reklamların araya girip spikerin, "Arkeoloji Müzesi önumüzdeki ay itibariyle ArkeoKafe olarak hizmete girecektir; bu özel ambiyanslı kafeye bütün Bizimkentlileri bekliyoruz..." diye anons etmesi ise, Hamiyet Halamda bardağı taşıran son damlaydı. Sokağa çıktıklarında ikisi de çok fazla acı çekiyordu, bu nedenle eve kapanmaları konusunda bir şey diyemiyordum.

"Kızım, dışında olup bitenleri görmeyince, hiç değilse, hâlâ yurdumda yaşadığımı iyi kötü hayal edebiliyorum," diye açıklamıştı Hamiyet Halam; Nazire Halam da, gözleri dolu dolu, kafasını suskunca sallayarak onaylamıştı ablasının sözünü. Olaylardan tamamen kopuk değildiler; gazete okuyorlar, televizyon izliyorlardı. Ama medyayı takip ederken, çok uzak bir gezegende olup bitenler hakkında bilgi edinirmiş gibi, mesafeli ve ilgisiz bir ruh hali içindeydiler.

Özet olarak – sokağa hiç çıkmayıp eve kapanınca, hele bunlar birbirine yeten iki ihtiyar kız kardeş ise, insanlar arası ilişkilerde beklenen asgari normlara da uzak düşürebiliyor. Açıkçası, halalarımın beni rezil etmelerinden korkuyordum. Bazen en olmayacak şeyleri uluorta konuşmaları, yüksek sesle düşünmeleri, yellenmeleri, gegirmeleri – halalarım için bütün bunlar öyle doğal hale gelmişti ki...

Ama tanışma olayına engel olmam da mümkün değildi: Halalarım zaten epeydir biliyorlardı hayatında biri olduğunu ve

Tuncay'ı çok merak ediyorlardı. Evlerine misafir nadiren geldiğinden, Tuncay'ın ziyarete gelecek oluşu, onları heyecanlandırılmıştı.

Tuncay'la, halalarımın zilini çaldığımızda –eve bilhassa anahtarla girmemiştim– ikisinin de ruj sürmüş ve misafirlik kıyafetlerini giymiş olduğunu fark ettim. Kolonya ve talk pudrası kokuyorlardı. Dahası, Hamiyet Halamın çenesindeki beyaz killarda kayda değer bir azalma vardı.

Halalarım yüzleri ışıl ışıldı; Tuncay da onları görünce birden yüzü aydınlanmıştı. İki de sıkmak için ellerini aynı anda uzattıklarında, Tuncay gülerek her iki eliyle iki halanın ellerini aynı anda sıkmış, ikisinin de ellerini uzun süre bırakmayarak, o en şefkatli bakışlarıyla ihtiyarların kalplerini fethetmişti.

“Çıkarma yavrum çıkışma; hiç misafir gelmediğinden, maalesef misafir terliğimiz de yok...”

“Olsun, ben çorapla da çok rahat ederim...”

Üçü salona, birbirlerine neredeyse kenetlenmiş vaziyette geçtiler. Kısa bir sabah kahvesine uğramıştık sözüm ona, ama derhal Bizimkent'in eski hali-yeni hali üzerine koyu bir sohbet giriştiler.

Sonunda Hamiyet Halam, “Ne iş yapıyorsun, oğlum?” diye sordu.

Tuncay, hiç tereddüsüz, “Sağda solda muhtelif konularda eğitim veriyorum... ama doğrusunu isterseniz, aslında ben yoklama kaçağıyım...” diye yanıt verdi.

Halalarımın bir anda yüzlerinde kaygılı bir ifade belirdi; birbirlerine baktılar.

“Vah yavrum vah,” dedi Nazire Halam, eteğini çektiştirek, “gitseydin de aradan çıkarsaydın daha kolay olmaz mıydı sana? Yazık değil mi, gençliğini heba ediyorsun?”

“Ne gençliği, halacığım?” diye tersledim halamı acele acele, “Adam elli kusur yaşında, ilahi!”

“Olsun ama, gene de genç sayılır,” diye bozdu beni Hamiyet Halam, “elli yaş, daha nelerin nelerin mümkün olduğu, çok güzel bir yaşı!”

“Hatta altmış yaş bile öyle...” diye ekledi Nazire Halam. “Altmış yaş da genç sayılır.”

Halalarıma hayretle baktım. Bana hep kuralcı davranışın bu iki kadına ne olmuştı böyle?

Hamiyet Halam doğruldu birden: "Dur bak, sana Mine'nin çocukluk fotoğraflarını göstereyim..."

"Yapma hala..."

"Yok yok, görmek isterim!"

Fotoğraflara bakılırken, Hamiyet Halam bir taraftan konuşuyordu: "Ah, bu kız ne acılarla büyüdü... Kolay mı küçük yaşta hem anneyi, hem babayı, hem ağabeyi kaybetmek? Allahtan kardeşimiz ve gelinimiz, yani anneannesi vardı da, onlar büyütüller... Anneannesi ne çok üzülürdü bu kız için... Ama oğlum, bu Mine de ne hassas çocuktur, bir bilsen! Hele ağabeyinin ölümünden sonra, ağını haftalarca bıçak açmamıştı... Ama işte, herkes bir şekilde büyüyor... Çok iyi yetişmiş, çok akıllı bir kız olmasa, onu orada tutarlar mı, koskoca Görkem gazetesinde çalıştırırlar mı?"

"Tamam halacığım, lütfen artık..."

"Demek Görkem gazetesinde çalışıyoysun..." Muzip bir ifadeyle döndü bana Tuncay. "Peki, orada hangi köşedesin bakayım?"

"Köşe möşe değil; kızımız orada idari işler yapıyor."

Yüzüm kırpmızı kesilmişti; Tuncay'a dönüp kaşlarımı çattıktan sonra önume baktım, cevap vermedim. Zeyda Teyze olduğunu Tuncay tarafından öğrenilmesini istemediğim kadar, halalarım tarafından da öğrenilmesini istemiyordum. Neyse ki hiç biri konuyu üstelemedi.

Halalarımın Tuncay'a bayılacaklarından gerçi zerrece kuşkum olmamıştı... da beni şaşırtan, Tuncay'ın halalarıma bu derece güven duyması, onları bu kadar sevmesi oldu. Dahası, sadece Nazire Halamı değil; Hamiyet Halamı da çok sevmiştir.

"Ne şahsiyetli kadınlar ikisi de..." Neşeli bir kahkaha attı; o an gençleşmiş, ince yüzü bir delikanlıının kini andırmıştı. Halamlardan çıkışmış, merdivenlerden aşağı ağır ağır, sohbet ede ede iniyorduk.

Aniden döndü bana, sesini alçalttı: "Halalar birbirlerine hiç benzemiyorlar; ne garip! Hiç kardeş gibi değiller..."

Zink diye durdum, ağızımı açtım, ne söyleyeceğimi bilemedim.

"Ne diyecektin?"

"Yok bir şey..." İçimde birden bir öfke kabardı: Tuncay'ın cümlesi, sanki bir perdeyi kaldırmıştı çünkü söylediğini ben de hep içten içe hissetmiştim... Evet... Hissetmiş ama hiç sorgulamamıştim. "Nereden böyle bir sonuca vardın?"

"Ötekidönme olduğunuzu da biliyordum," dedi.

Tokat yemiş gibi oldum. Hayatımda hiç kimse bana böyle bir şey söylememiştir. "Ötekidönme" öyle garip bir kelimeydi, konu bana öyle uzak, öyle yabanciydı ki... "Gâvur" kelimesi konusunda anneannemlerle yaptığım konuşmadan bu yana, böyle bir kavramla karşılaşmamıştım.

"Nereden tahmin ettin?" diye sordum usulca, neden sonra.

Duraksadı. "Zaten en başından tahmin ediyordum... Ama şey... Sen ağabeyinin öldüğünden bahsetmiştin ya... Galip'ten..."

"Evet?"

"Nazire Halan, ondan söz ederken bir defasında 'Garbis' diye kaçırıldı ağızından..."

Sustuk bir süre. Sonra, çok yumuşak bir sesle, "Fotoğraflara baktım da – ne kadar benzeşıyorsunuz..." diye mırıldandı, "yetişkin bir kadın olman bile benzerliği gizleyemiyor..."

Sustum. Ağabeyim somut, etten-kemikten, güleryüzlü bir oğlan çocuğu haliyle gözümün önüne gelmeyeli ne kadar uzun zaman geçmiş...

"Ağabeyinle herhalde aynı yaşıladayız... Benim de okulda Öteki asilli bir arkadaşım vardı - Vahe. Çocukken Bizimkent'teki okulumuzda maçlardan önce, yeniçeri kıyafetiyle çıktıktı, mehter marşını söyleyerek güya savaşmaya giderdik... Okulda arkadaşımı sürekli sormaya başladılar, neden adım öyle tuhaf, diye... Vahe 'Çünkü ben Öteki asilliyim – ama sizler gibi ben de Biz vatandaşım' diye sürekli açıklamalar yapıyor, kendisinin farklı olmadığı konusunda etrafındaki ikna etmeye çalışıyordu. Bu defa da 'Öteki ne demek? Biz'den başka kimse var mı ki?' diye soruyorlardı; o da ne diyeğini bilemiyordu... Bir de şunu hatırlıyorum: Herkes Vahe'nin aksanıyla dalga geçiyordu, o da niçin kendisiyle böyle uğraşıldığıni anlayamıyordu. Bir gün öyle üzüntülüydi ki, ona açıklamak gereğini hissettim: Vahe hiç çabalama, sen Ötekisin, bunlar bu yüzden sana yapılıyor, dedim ona. Niyetim hakikaten kötü değildi; kendini sevdirmek için enerjisini boş harcaması is-

temıştim sadece. Ama çocuk halimle böyle demem, galiba onda bir tür yıldınlık yaratmış olmalı... Çünkü o günden sonra, eski kahkahalarını atmaz oldu. Hiç unutmam, bir gün demişti ki, 'Tuncay, eski den mehter takımında kendimi savaşmaya giden o grubun parçası gibi hissederdim... Ama Öteki olduğumun bilincine vardıktan beri mehter marşını duyduğumda, artık sadece geçmişe ait o anı canlıyor zihnimde – ama o aidiyet duygusu gitti..."

Duyduklarına inanamıyordum, sanki kendi çocukluğuma dair anılar denizine bir taş atılmıştı. Acaba Vahe'nin yaşadıklarını ağabeyim de yaşamış mıydı? Onun da bir zamanlar yeniçeri kıyafeti olduğunu hatırlayıvermiştim.

Bir alt kata ulaşmıştık; duvara tutundum, başım dönüyordu. Tuncay dirseğimden kavrıdı beni sıkıca.

"Biliyor musun?" dedim usulca, kendimi biraz toparlayınca, "Anneannemin Galip'e ara sıra şöyle tembihlediğini hatırladım şimdiki: 'Öğlüm', derdi, 'adın sorulursa, sakın Öteki'yim deme; Bizistan vatandaşlığım de'..."

Yıllar sonra ağabeyim üzerine konuşmak, düşünmek –ne garip bir duyguyu bu– üstelik konuştuğum kişinin Tuncay olmasası... Dünyanın öbür ucunda yaşadığını bildiğiniz çok yakın bir dostunuzla bir dükkânda burun buruna gelivermek gibi... Çaktırmadan Tuncay'a baktım. Galip demek yaşasaydı bu yaşıta, aşağı yukarı böyle bir erkek olacaktı. Hem hüzünlü hem de çok rahatlatıcı bir duyguyu bu – bir tür kavuşma tadında. Düşündüğe, unutulmuş türlü türlü şeyler geliyordu aklıma:

"Galip'in anneannemlere aslında çok öfkeli olduğunu hatırlıyorum şimdiki... Ona, hiç hissetmek istemediği bir farklılık aşılama çalıyorlardı... Galip bu yüzden, herkesten daha iyi not almak, herkesten daha çalışkan olmak zorundaydı..."

"Tevekkeli değil... Ayol, biz ilkokul üçüncü sınıftayken Vahe, Bizistan Marşı'nın bütün kıtalarını ezbere biliyordu. Nerede olursa olsun, teneffüste de olsak, Bizistan Marşı çalındığında hazır olda dururdu. Teneffüslerdeyse, oyunlara çok nadiren katılırdı... Onda sanki hep, 'ortalıkta fazla görünmemeliyim' duygusu vardı..."

"Biliyor musun, ağabeyimdeki bu anlattığın duygusu bende de vardı... Aile içinde önemsemez görünse de, ev ortamının dışına çı-

kinca galiba evdeki saklı korkular katmerleniyor... Hâlâ da mesela, kelimelerimin ne anlamına çekileceğini tartarak konuşma güdüüsü, bende çok güçlündür..." İlkokul yıllarımı hatırlamaya gayret ediyordum: "Biliyor musun, ben de çok küçükken, Bizistan Marşı'nı duyduğumda çok duygulanirdım, çünkü bu müziği çok seviyordum; kendime ait bir müzik olarak dinlerdim hep. Oysa, çok garip, ortaokula geldiğimde bu marşın ezgisini yine seviyordum, ama 'benim' veya 'bana ait bir müzik' duygusuya değil... Sevdigim, ama başkasının müziği olarak algılamaya başlamıştım.."

"Hmmm..." Bir şey soracak gibi durdu, sonra vazgeçti. Az daha, "Peki, neden öyle oldu?" diye soracaktı da sormadı, sanki. Bunun yerine konuyu değiştirdi: "Peki, ya anneannen? Onu merak ettim simdi. O, değiştirmemişti değil mi, adını?"

"Yok... Onda da mesela, şimdi hatırlıyorum, anneannem hiç veresiye alışveriş yapmazdı; "Aman şimdi isim cisim soracaklar, ne gereği var, bir sürü saçmalığı çekemem..." derdi."

Anneannemin sıcak koynu, yumuşacık kocaman memeleri, sabahları memelerinin altlarına ve aralarına pişike karşı serpiştirdiği pudranın kokusu, arkadan bağlanan yavrugağzı sut-yenleri canlandı zihnimde. İçimi öyle derin bir hüzün kapladı ki, nefesim kesildi.

Kim bilir neler görmüş, neler yaşamıştı... Keza, çocuk yaşta, saçma sapan bir ihmaliyle ölen ağabeyim... Öteki olma deneyimlerimizi onunla paylaşabilmiş olmamızı ne çok isterdim...

Ve birden, ötesini de hayal meyal, bölüm pörçük anılar şeklinde hatırlar gibi oldum: Ağabeyimin adı "Galip"e dönüştürüldüğünde dedemlerin bazı yakınlarının çok kızdıkları... Araya küslüklerin girdiğini... Dedemle anneannemin tedirgin fisiltlarını...

Bizim evin salonunda, dedemle anneannemin giyabında yapılmış, kulağında kalan bölüm pörçük dedikodu kırtıtları birden canlanarak yankılandı kulağında: Yahu, bizim Garbis'i de Galip yapmışlar... Tabii, maksatları onu işadamı yapmak... Maddi çıkar peşindeler... Hiç sen, kendini bilen tanıdlıklardan, adını değiştirenini gördün mü?..

"Gel buraya," diye fisildadı Tuncay. Henüz apartmanın içinden deydik. Bana sarıldı; birbirimize sarıldık. Ağlamamak için zor tuttum kendimi, bu sarılma hiç bitmesin istedim.

12

“Ne oldu? O nasıl bir ses, Tuncay?”

“Sorma, grip olmuşum...”

Halalarıma yapılan ziyaretten kısa bir süre sonra telefonda, viraklayan bir kurbağa gibi gelen sesini neredeyse tanımadım.

“Hakikaten grip misin? Aman, susuz falan kalmadın, değil mi?”

“Mine...” Sesi sabırsızdı.

“Ah, kiyamam... Hemen geliyorum...”

“Gelme... Gelmemeni rica ediyorum...”

“Öyle şey olur mu? Ah, keşke gelip bende kalmayı kabul etsem... Evde ne eksigin var, söyleşene? Eczaneden bir şeyle ihtiyaç var mı?”

“Hayır, yok... Hiçbir şeye ihtiyacım yok, anlıyor musun? Senin de gelmemeni tercih ederim... Lütfen o yapışkan ses tonuyla da konuşma; hakikaten hoşlanmıyorum...”

Yolda markete uğradım; tavuk suyu çorbası yapmak üzere bir tavuk aldım. Manav reyonuna göz attım: Hmm... Meyvelerin artık şifa verme özelliğinin kalmadığını biliyorum; yine de Tuncay’ın ziyaretine son gittiğimde buz dolabında gördüğüm meyveler, herhalde çoktan bitmiştir.

Bir yandan evhamlanmıştım – yol boyunca, telefon daki hastalıklı ses kulak zarına yapışmış gibiydi. Ama diğer yandan da – ne yalan söyleyeyim – hastalığım sırasında o benim için öylesine çırpındıktan sonra, şimdi onun hasta olması... ona bakabile-

cek olmam, onun için bir şeyler yapabilecek olmam, sevgimi gösterebilmem için karşıma böyle bir fırsat çıkması... beni doğrudan sevindirmiyse de –o kadar da vicdansız olduğumu sanmıyorum– bütün bunların hoşuma giden bir yanı vardı.

Beni daha kapıda karşılaşırken suratı asık, kaşları çatıktı: "Şu yaptığına bak... E aşk olsun Mine! Demedim mi sana, gelmeye diye?"

Hazırlıklıydım buna. Ben ayağımla iterek sokak kapısını kapatırken, o, boğuk ve çatlak sesiyle, hâlâ söyleniyordu:

"Neden yapıyorsun bunu, bu kadar ısrarla? Bundan nasıl rahatsızsız olduğumu görmüyorum musun? Daha kaç kere söyleyeceğim, Mine?"

Üzerime aniden çöken yorgunlukla, elimdeki meyve torbalarını yere bırakmış, saçlarımı geriye savurarak sokak kapısına yaslanmış, gözlerimi kapatmıştım bir an. Bu öfkeli ses, aynen dedemin azarlayan sesiydi! Çocukluğum boyunca o kadar korktuğum, hem duymak, hem duymamak için her şeyi sineyi çekmeye hazır olduğum, bütün sinirlerimi geren... Gözlerimi açmış, karşısındaki adamın öfke kusan baklılarıyla karşılaşmıştım... evet, bunlar nasıl da tanıdık baklılardı!

Hırladım ben de: "Gören de, sana kötülük yaptım sanır! Meyven kalmamıştı, doğru mu değil mi, ha? Yolumu uzatmadım ki – zaten geçiyordum manavın önünden. Ne var bunda büyütüceğ? Birinin iyiliğini düşünmek, kötü bir şey mi?" Hiç istemediğim halde, gözlerim dolmuştu.

"Tanrı aşkına Mine, bir de şimdi ağlama moduna girme..." Bir yandan söyleniyor, bir yandan elimden aldığı manav torbalarındaki meyveleri buz dolabına yerleştiriyordu. Bense, meyvenin dışında bir de tavuk aldığımı itiraf etmeye cesaret edemiyordum.

Kastım kendimi, sıktım dişimi – ama insanın göz pınarlarına hükmetsesi, ne kadar da zor... Hele de böyle haksızlık, duyarlılık, kabalık karşısında! Geldiğime, geleceğime bin pişmandım, ama artık geri dönüşü yoktu. Ayakkabılarımı çıkarıp terlikleri geçirdim ayağıma, kolumna hâlâ tavuk torbası, salona geçip koltuğunu kenarına iğreti biçimde ilistiğim.

"Ağlayan kim? Böyle sınırleneceksen bir daha meyve falan almam, tamam mı?"

"Hep böyle diyorsun, sonra yine tutamıyorsun kendini. Bu bir tür takıntı sende!"

Daha neler!

"Özür dilerim ama, birinin iyiliğini düşünmek, takıntı mıdır?"

"Mine, lütfen şunu sok kafana: İnsan o iyiliği istemiyorsa, o iyilik iyilik değildir ki! Görmüyor musun – sen benim istedığımı değil, kendi istedğini yapıyorsun.... Ve bunu, bile bile, sana kızacağımı bile bile yapıyorsun..."

Yutkundum. Evet, kızacağını tahmin etmiştim, hatta kızacığını adım gibi biliyordum. Yine de kendimi tutamamıştim. "Son bir defacık ona ihtiyacı olan şeyi götürreyim, bir daha götürmem..." Böyle düşünmüştüm.

"Ayrıca" dedi, "özür dilerken ne kadar çocuksulaştığının farkında misin?"

Cevap vermedim, çünkü birden kendi düşüncemdeki tuhaftı, –"son bir defacık şu sigarayı içeyim, bir daha içmeyeceğim"!– "What the Bleep Do We Know?" adlı çok eski bir filmi getirmişi aklıma – bazı duygulara nasıl bağımlı hale gelebileceğimizin anlatıldığı sahneyi... Acaba bendeki bu "yardım etme" güdüsü, bir bağımlılık olabilir mi? Dahası, bu bir "yardım etme" güdüsü olmayabilir mi?

Tuncay yatağına giderken dik dik bakıyordu suratına, hâlâ öfkeliydi: "İşte bu yüzden sana herhangi bir ihtiyacımı söyleye Miyorum... Söylediğimde beni o şeye boğacağını biliyorum... Sürekli müdaahale, sürekli müdaahale..."

Belamı arıyorum ben de: İçimden üstünü örtmek, battaniyenin kenarlarını siltenin altına tıkıştırmak da geliyordu, onu bağıra bağıra azarlamak da... İçime kuşku da düşmüştü. Haklı olabilir mi?

"Ne müdaahalesi?"

"Müdaahale nedir sanıyorsun? Senin gözünü üzerimde hissetmek müdahaledir, farkında değil misin? Benim meyve eksikliğimi fark etmen ve bana meyve getirmen de benzeri bir müdaahale! Hatta baskı bu, baskı!"

"Sana şimdi baskı yapmış mı oldum? Daha neler!"

"Evet! Tıpkı annem gibi davranışınca!" Güldü acı acı:

"Benden erkeklik bekleniyor diye bana erkek muamelesi mi çekiliyordu sanıyorsun? Tam tersine, inanılmaz bir kollama, inanılmaz bir koruma... Herkes yemekhanede yerken, bana evden okula özel yemekler getirilir... Diğer çocuklar gibi soğuk, yağları emmiş patates kızartması, pörsük salatalar yemeye ne imrenirdim... Ağızım yanmasın diye annem sigara böreğini her lokmada kontrol ederek verirdi... hatta, buna inanmayacaksın, benim yiyeceğim elma iki saat öncesinden buzdolabından çıkarılacak, kaynar suyun içine banılacak, kesilen her bir dilim teker teker kontrol edilecek... Böyle büyümüş işte."

Yatağına yerleşmiş, battaniyeyi göğsüne çekmişti. Gözlerimin içine bakarak, tane tane konuşuyordu şimdi:

"Bütün gençliğim boyunca annemin müdahalelerinden kaçmaya çalıştım; yetişkin olarak annemden hâlâ bucak bucak kaçmaktaydım... Sonradan suçluluk duyacağımızı bilsek de her zaman en boktan davranışımızı kişi, annemizdir. Neden, ha? Çünkü biliyor ki o bizi hiçbir zaman hayatından silip atmayacaktır – bunu ne kadar istesek de! Bilmem anlatabiliyor muyum, ha? Annem benim ne adresimi bilir, ne yerimi yurdumu..."

O anda kafama dank etti – aynı zamanda, içimi büyük bir sevinç kapladı: Yakaladığım açığını! Hinzirca gülmüştim:

"İşte! Bana gösterdiğiniz tepkinin aşırılığı, olayı bu kadar büyütmen, demek bu nedenle! Annenden kaçmak istediğiniz için! Sonuçta – ne bu, ne oluyoruz? O kadar da büyütülecek bir suç mu işledim sanki? Olup olacağı, evinin yakınında manav bulunanmayan, hasta bir dostuma meyve getirdim. Doğru değil mi?"

"Doğru. Ama dostunun bundan hoşlanmayacağı biliyor-dun – bilmemen mümkün değil. Refleks olarak seni azarlayacağımı da tahmin ediyordun. Peki, azarlanacağını bildiğin bir şeyi neden yapıyorsun? Sen bunları yoksa bana iyilik olsun diye değil de, kendin küçük bir çocuk gibi azarlanmak için yapıyor olmayasın?" Hinzir gülümsememi taklit ediyordu.

"Niçin azarlanmak isteyeyim?"

"Bilmem..."

"Ben salak mıymım, azarlanmak isteyeyim? Bütün çocuklugu zaten azar işitmekle geçmiş. Koca kadın olmuşum, böyle

bir şeyi niçin arzulayayım? Ayrıca sen de mecbur değilsin, bana dedem... aman, ne bileyim işte, babamış gibi davranışmaya!"

"Belki de beni sen zorluyor olabilirsin, sana babanmışım gibi davranışmaya. Oysa ben sana ne kızımmışın gibi davranışmak ve seni azarlamak istiyorum ne de seni annem gibi görmek!"

Kafam karışmıştı – mahcup mahcup gülmeye başladım. Tavuk meselesini henüz gündeme getirmek istemediğimden, tavuk torbasını sehpanın üzerine koyarak, Tuncay'ın yatağının kenarına oturdum; o da gözlerini kapattı, gülümsedi. Aniden ikimiz de yorulmuştu.

"Galiba ikimiz de birbirimizin acıma duygusunu canlandırmak konusunda rekabet halindeyiz," dedim çekinerek, "çaktırmadan ikimiz de, ben daha depresifim, yok ben daha mutsuzum, diyoruz... İkimiz de kendimizi, kendimize acımakla tüketiyoruz..."

Bir an şaşırarak baktı yüzüme; bir süre konuşmadık.

"Annem meselesi neden benim için böyle hassas bir mesele, biliyor musun?" diye sordu birden, "Sanma ki annem kötü bir insan... hatta seni tanısa, belki çok da sever... ama... hmm... belki de hiç sevmez."

Güldü, sonra derin bir nefes aldı: "Annemin benim için yüksek emelleri vardı – çok yüksek! Ta çocukluğumda bana yatırım yapmaya başlamıştı... Bana 'yakışıklı' dedin geçen gün... Biliyor musun ki, ben daha dokuz yaşındayken, annem kepçe kulaklarımın düzeltilmesi için beni ameliyat ettirdi?"

Cevap vermedim; gözlerim kocaman açılmış, dinliyordum:

"Ameliyat sonrasında günlerde kulak arkalarından aşağı hep kan akardı. Annem kan görmeye tahammül edemediği için pansumanlarımla ilgilenmemiyordu; her gün öğretmenim kulak arkama pansuman yapardı öğretmenler odasında..."

Gözü bana ilişti: "Bakma öyle açıklı açıklı; nefret ediyorum böyle bakılmaktan!"

Kafamı çevirdim; devam etti anlatmaya:

"Annemde her şey planlıdır, programlıdır. Evdeki tuvalet kêğıdı stokunun ne kadar dayanması gerektiği bile, bellidir. Annemin müdahaleciliğinin boyutunu sana şöyle bir örnekle açıklayayım: Ben ilkokuldayken, bir gün annemle sokakta yürüyo-

ruz; herifin biri, kaldırıma balgam atma ön hazırlığı içinde, gen zinden iğrenç hak-huk seslerini çıkarıyordu... Belli ki ağızında bı riktirmiş, tükürmek üzere... Annem karşısına bir dikildi, işaret parmağını da adamın suratına uzattı: 'Derhal yut onu!' diye hay kirdi! Adam da boş bulundu, yuttu! Rezil olmuştum..."

Bir kahkaha attım. Adamın halini gözümün önüne getirdik çe gülüyordum.

Tuncay da hafif gülümsemi: "Askerliğim meselesine gelin ce... Annem tabii ki yine en önde: Sana torpil yaptırırım, benim oğlum ancak rahat yerlere gidebilir, modunda... Ben habire as kerliği erteliyorum... Derken, 'Oğlum ne zaman gidiyorsun aske re?' oldu – çünkü annemin, iş hayatıyla ilgili çok yüksek hedefleri var ve ben askere gitmedikçe o hedefler gerçek olamayacak... Ben erteledikçe canı sıkılıyor. Yok, bir üniversitede master programına kaydoluyorum, yok, beriki üniversitede doktora yapaca ğım diyorum... Anlayacağın, daimi bir öğrencilik halindeyim..."

Derken, yaşam otuzu çoktan geçmişti... Annem bu arada bana birtakım kızlar beğeniyor, 'Artık evlenme yaşın geldi, ha yatına bir çeki düzen ver!' diye tepiniyor. Asabı iyiden bozulmaya başlamıştı. Ben de o dönemde nasıl olduysa, hep, onu en şoke edecek kızlarla arkadaşlık ediyorum... Bir kız arkadaşım, Karakitalı bir master öğrencisiydi... Bir diğeri, benim yarı boyumda, üç misli kilomda... Bir diğeri, gecekondu mahallesinde doğup büyümüş dansçı bir kızcağız... Tabii, annem deliye dönüyor..."

"Herhalde bilhassa öyle yapıyordun... Yani bilinçli bir intikam..."

"Bunu zaman zaman ben de düşünür ve suçluluk duyarım... Çünkü bu kızları annemle mutlaka hemen tanıttırmaya can atardım. Ama emin ol, annemin nefretini kazansalar da, hepsi de son derecede şeker kadınlardı – örneğin sen tanışsan dostluk kurmaktan zevk alacağın tipte kadınlar. Hepsini de ayrı ayrı çok sevdim."

Göğüm sıkıştı. O kızlar ne şanslılarmış – Tuncay'ın gençliğine, enerji dolu olduğu, daha normal, daha umutlu bir yaşam sürdürdüğü bir zamana denk gelmişler, annesiyle bile tanışmışlardı.

"Bir taraftan da askerliği düşünüyorum – ben nasıl silah tutarım? Ben nasıl asker olurum? Askerliğini en rahat yerlerde yapan arkadaşlarından bile öyle korkunç hikâyeler duyuyordum ki... Habire erteleme, habire erteleme... ertelidikçe zorlaşıyor... Derken, panik atak nöbetleri başladı... Askerlik meselesi üstüme üstüme geldikçe kalbim sıkışıyor..."

Yatağına çektim kendimi, Tuncay'ın ayak ucunda bağdaş kurdum. Bir taraftan battaniyenin üstünden ayaklarına masaj yapıyor, bir taraftan, konuşurken yüzünün aldığı ifadeleri inceliyordum. Tuncay gibi, yalnız olmayı seven, yaz kiş bütün pençeleri açarak uyuyan, evinde iki günden uzun süre misafire ta-hammülü olmayan biri; onlarca, yüzlerce insanla iç içe, aynı ko-ğuşa, aynı yatakhanede nasıl yaşar haftalarca, aylarca? Neyi ya-pıp neyi yapamayacağına başkalarının karar vereceği, kendisi-nin bu kararda asla söz hakkının olmayacağı bir ortamda habire emirlere itaat ederek akıl sağlığını nasıl koruyabilir? En ufak yar-dımı bile "müdahale", hatta "baskı" kabul eden bu adam!.. Acaba Tuncay kişiliğinde kaç kişi var orduda?

"Velhasıl, sonunda resmen, yoklama kaçağı oldum... An-nem, bir tanığının tanıldığı aracılığıyla bana bir televizyon ka-nalında çok prestijli bir iş ayarlamış... ama askerliğimi bitirmiş olmam gerekiyormuş. Annem o işe girmemi çok istiyordu ve bir gün, bağıra bağıra beni tehdit etti, ya kendin gider teslim olur-sun ya da ben seni ele veririm, diye – çok da ciddiydi. İşte, o an aramızdaki bağın ebediyen koptuğunu hissetmiştim. Hoş, zaten hiçbir zaman kurulmamış bir bağı o..."

"Hiçbir zaman kurulmamış olması mümkün değil Tuncay," diye mirıldandım, "o senin annen... Ama anlattığın, çok tuhaf... nasıl bir annelik sevgisidir bu?"

"Aman be yavrum; anne-manne deyince gülesim geliyor... 'Annelik sevgisi' falan gibi şeyler – bunların hepsi, toplum-cak hepimize ezberletilmiş birtakım şablonlar... Hikâye... hepsi hikâye..."

Kim bilir nasıl bakmışım ki, şöyle devam etti: "Bak, anne di-şında bir örnekle açıklayayım; diyelim bir ağabeyle kız kardeş var, araları beş yaş, tamam mı... Bunlar çok iyi anlaşıyorlar; bera-ber oynuyorlar, beraber osuruyorlar, vesaire... Yani çok da iyi iki

arkadaşlar. Fakat oğlan on yedi yaşına geldiğinde, sıkılmaya başlıyor... Derken bir kızla çıkmaya başlıyor... Kız kardeşi, 'arkadaşım calındı' diye, çok kışkırtıyor..."

Hâlâ soru işaretleriyle bakıyordum ona. Aceleyle devam etti; konuştukça heyecanlanıyordu: "Bu örnek tam oturmayabilir, ama demek istedigim - sevgi patolojik hale geldiğinde, durum vahim... Ve annelerin sevgisi -hele bizimki gibi, görünüşü ataerkil ama mayası anaerkil toplumlarda- çoğunlukla patolojiktir... Bu yüzden zaten, annelik, bana sorarsan, dünyanın en eski ruh hastalığıdır!"

Gözlerim kocaman, bakakaldım suratına. Bunu ilk söyleyişti değilde, ama "anne" kavramı benim için demek ne büyük kutsallık taşıyor ki, yine dehşet içinde kalmıştim. Tam karşılık verecektim ki, itirazma engel olmak istercesine daha da koşarak ve hızlanarak anlatmaya devam etti:

"Analarının yoğun enerjisi yüzünden, erkek çocukların olgunlaşamaz fakat görünüşte 'erkek adam' taklidi yapıp öyle de saniırlar... Sevgililerinde, karlarında hep analarını ararlar... Arayıp da, bulamayınca hayal kırıklığına uğrarlar, bulunca da onları bir güzel cezalandırırlar!"

Yüzü kızarmıştı. Şimdi tane tane, küçük bir çocuğu ikna etmek ister gibi konuşuyordu: "Bak şimdî Mineciğim, sistem çok basit: Yoğun ana enerjisi yüzünden büyümesi engellenmiş bir erkek çocuk düşün... Evlenme çagi geldi ve evlendi. Cicim ayları daha geçmeden, karısı, ondaki büyümemiş 'erkek çocuk'u alımlar ve annelik yapmaya başlar... Bakma sen - görünüşteki zart-zurta aldanırsan sanırsın ki bu aile ataerkil... Oysa bal gibi anaerkil! Kadınlığın siyaset sanatında ilk derstir bu: Evi kadın yönetir, yeter ki erkek, kendisi yönetiyor sansın... Ama öte yandan, finansal iktidar erkekte olduğundan, kadın da kendini 'yönetici' gibi değil, 'paralı hizmetçi' gibi hisseder. Kadıncağınızın elindeki tek koz, çocukları üzerinde hâkimiyet kurmaktadır - çünkü bir gün kenara atıliverme tehlikesi var ve bunu önleyebilecek tek şey, çocukları! 'Senden başka neyim var benim, ey yavrucuğum, beni bu evde vazgeçilmez kılan?!"

Bu son cümleyi, teatral bir edayla söylemişti. Hızlı hızlı devam etti: "Ve ne olur o zaman: Kadın, bütün enerjisini çocuğu

odaklar... ve bunu 'sevgi' zanneder! Be kadın, sevginin ilk kanıtı özgür bırakabilmektir! – ama bunu kaç kadın biliyor? Bak çevrene... Çocuklar dünyaya piril piril geliyor; ama anneler, hayatı yapamadıkları ne varsa, hepsini çocuğa empoze ediyorlar..."

"Dur bir dakika!" diye öfkeyle girdim araya, "Bu, babalar için söylenir!"

"Ya, tabii, tabii ki söylenir!" dedi; sesi hem acılı, hem alaylıydı "Ama babalar var ya, başrolde sanılsalar da, babalar figüran, Minecığım, figüran! Bu boktan sistem içinde ya ana kuzusu oluyorlar, ya da faşist baba taklitçisi..."

Çenemi, göğsüme çektiğim dizlerime dayadım. Kendi anneimi, babamı düşündüm, doğru dürüst hatırlayamadığım... Anne-annemi düşündüm... Acaba o da bu "en eski ruh hastalığı" halinde mi büyütmüştü beni?

Tuncay da sustu, kendini yastığa bıraktı, gözlerini kapattı. Belli ki bu konuşmalar onu yormuştu.

"İşin tuhafi," diye devam etti bir süre sonra, gözlerini açmadan, müstehzi bir gülüşle, "beni zorla askere göndermek için peşime düşen resmî makamlar bir yana – annem, en yakın akrabalarım, hatta kırk yıllık dostlarım bile kinayeli bakışlarıyla, ayıplayan tavırlarıyla öyle bir yıldırmaya politikası güdüyorlardı ki, kendim olmasam, vallahi inanmazdım..."

Gözlerini açtı: "Sonradan öğreniyorum, cinsel tercihlerim bile speküasyon konusu olmuş! Annem de hemen kaptı bu fikri; kendince güya en korkunç tehdidi savurdu: 'Herkese eşcinsel olduğunu ilan ederim', dedi. 'Et,' dedim ben de... Cehalet ne korkunç şey..."

Dirseğine yaslanarak hafif doğruldu yataktakta: "Sanıyorlar ki, onlardaki o zehir dolu önyargılar, ırkçılık, homofobi, herkesin kafasında da aynı... Oysa, benim eşcinsellikle ne alıp veremediğim olsun? Ayrıca, bir insanın insan gibi yaşamak istemesi, miliarizmi reddetmesi, niçin eşcinsellikle alakalı olsun? Erkeklerin haline bakıyorum da – maçoluska makbul, niçin özeneyim ki öyle olmaya? İnan ki, kadınlara çok bariz bir cinsel çekim duymasaydım, eşcinsellere gipta ettiğimi bile söyleyebilirdim... Toplum ağızlarına sıçıyor, ama hiç değilse kimse onlardan erkeksi davranışları beklemiyor, kimse onlara 'maço ol' vesaire diye iliş-

miyor – ne oldukları zaten ortada... Oysa benim gibi, ‘normal’ adı dedilen erkeklerin belini kırmaya yönelik öyle güçlü bir konsensüs var ki..."

Tuncay'ın sokaktaki o başı eğik yürüyüşünü hatırladım birden ve üzerinde nasıl müthiş bir toplumsal baskının ağırlığını hissettiğini o an anlayabildim.

"Uzun lafın kısası, Minecığım, akrabalarımı da, annemi de görmek, artık içimden gelmiyordu... Nitekim artık hiçbirile görüşmüyorum..."

Bir süre suskun kaldı... Sonra oturdu, sırtını yastığa yasladı ve doğrudan bana, gözlerimin içine baktı:

"Deminki olaya, yani senin meyve getirmene, benimse buna öylesi sert bir tepki göstermeme söylemeyeceğim şu ki, Minecığım, ilişkilerimizde olsun, çatışmalarımızda olsun, hiç de sandığımız gibi, iki kişiden ibaret değiliz... Çok fazla kalabalık var... Geçmişimiz kolay kolay üzerinden çekmiyor pençesini..."

Bir süre düşüncelere daldık.

"Ama diğer yandan," dedi Tuncay, birden canlanarak, "diyelim ki ben sana çocukluğunu, sana hiç şefkat gösterememiş babanı veya ne bileyim, dedeni hatırlıyorum... Peki, bazı şeyler kırılamaz mı? Psikiyatри, öylesine determinizmin etkisi altında kalmış ki... Sanki çocukluğumuzdaki gediklerin damgasını hayat boyu çekmek zorundaymış gibi... Niye öyle olmak zorunda olalım? Düşünsene, hücrelerimiz kendini sürekli yeniliyor – hatta ölen hücrelerimiz yedi günde tamamen yenilenmiş oluyormuş. Peki, niçin çocukluğa sürekli takılıp kalmıyoruz bir takım zaaflarımızla ilgili olarak? Niçin ben anneme takılıp kalağım, aklımı kullanarak bunları kırmak varken?"

Yine sustuk.

"Peki..." diye konuştu tereddütle, "kırabılır miyiz ki bunları? Yani bunlardan kurtulabilir miyiz?"

Gülmeye başladı ve bir öksürük nöbetine yakalandı. Hemen doğruldu yataktı; öksürüğü bittikten sonra yana kaydı, bana yanında yer açtı. Yastığa sırtımızı yaslayıp yan yana oturduk. Kolanı omzuma attı, yanagımı şefkatle okşadı:

"Tabii kurtulabiliriz. Şimdi, iki yetişkin olalım, tamam mı? Biraz önce olanları unutalım, şimdi-burada'cılık yaparak, sıfırdan

başlayalım. Şimdi: Sen bana meyveleri getirdin. Benim yetişkince cevabım, sinirlenmek yerine, şöyle olmalı: Minecim, çok teşekkür ediyorum meyveler için. Ama sen böyle yapınca ben kendimi ezik hissediyorum. Rica etsem, ben bir daha bir şey için 'istemiyyorum' dediğimde, beni dinlesen!.. Meyve istemiyorsam, bana meyve getirmesen? İhtiyacım olunca ben senden istesem... Ne dersin?"

Gülümsedim: "Olur... Evet, ben de yetişkince davranışarak buna saygı göstermeliyim. Umarım bunu hiç unutmayız... Unutursak da birbirimize hatırlatalım, e mi?"

"E!.. Gerçek dostluklar niçin var ki? Birbirimizi güçlendirmek, birbirimizi büyütmek için değil mi?"

Yine gülümsedim; hâlâ sehpanın üzerinde duran tavuk torbasına suçu suçu baktım.

"Bu nedir?"

"Şey... Kızmak yok ama; tamam mı? Birbirimizi güçlendirmek için varız, öyle değil mi? Ben... ben bir de tavuk aldım... Sana tavuk çorbası yapacaktım... Gribelik gelir, biliyorsun..."

Bir şey söyleyecek gibi bir hareket yaptı, sonra acı acı güldü. "Tamam yavrüm, götür şunu dolaba kaldır, birazdan da yaparsın çorbayı..."

Tavuk çorbası sevmiyor demek... "Küçükken hastalandığımda, anneannem bana hep, 'Canın ne çekiyor?' diye sorardı," dedim tereddütle, "Çünkü neye ihtiyaç duyduğumuzu en iyi, vücutumuz bilir..."

Tavuğu buz dolabına kaldırıldıktan sonra tekrar yanına oturdum; elleriyle iki elimi tutarak, yüzüme bakarak, bir çocukla konuşur gibi tane tane ve usulca konuşuyordu şimdilerde:

"Bak yavrüm –önce tavuk suyuyla başlayayım– tavuk suyunun gribelik olduğu falan, bunlar geçmişte kaldı... Pek çok şey gibi bunlar da ezberlenmiş, efsaneleşmiş, geçerliliğini çoktan yitirmiş basmakalıp laflar."

İtiraz edecek oldum, hemen durdurdu beni: "Dur, lafımı bitireyim..."

Tekrar alçalttı sesini: "Yavrüm, dünyanın trajedisini bu.... Asıl annemiz topraktır, öyle değil mi? Ama biz annemize ne yapıyoruz?" Birden öfkeyle yükseldi sesi: "Sürekli tecavüz ediyoruz! Resmen ensest ilişki, işte!"

Gözlerim kocaman olmuştu.

Toparlandı, tekrar alçalttı sesini: "İnsan, eskiden toprağın çocuğuydu. Toprakta ne varsa, bütün canlılarda, insanlarda da vardı – çinkosuydu, potasyumuydu – Tanrı ne verdiyse... Anne-annenlerin zamanında tavuksuyu gribi iyi gelmiş olabilir – ki ondan da kuşkuluyum, bence o kuşağınki de muhtemelen ezbere bilgiydi... Ama daha eski tavukları düşünsene – yumurta- dan çıkardı civciv; anası ortalıkta, bahçede otlar, güneşin enerjisini alır, solucan yer, yavrularına yedirirdi.... O solucanlar da, ot- lar da topraktandı; mineraliyle, elementiyle, hayatı sürekli kıلان yapıtaşlarıyla..."

Sesi yine açlaşmıştı: "Peki, ya insan şimdî kimin çocuğu? Çoktan yaygınlaşan şu tüysüz-gagasız tavuklar kimin tavuğu? Sentetik gıdalarla, ilaçlı ve atık sıvılarla beslenmiş hayvanların sıckısı, sence gübreye dönüştürbilir mi? Dünyaya o kadar çok yabancı madde karıştı ki – toprağımız, anamız, ağır hasta, anlıyor musun? Can çekiyor!"

Domuş kalmıştım. Bunlar, üzerinde artık ne konuşulan, ne de yazılan konular... En son belki dedemin böyle bir üslupla ko- nuştuguna tanık olmuştum, ama kendi yaşıtlarım, hele benden gençler, bu tür konulara hiç girmezler, hatta muhtemelen bilmeyiz. Nereden bilsinler – böyle bir bilgi kaynağı yok ki..."

"İnsan artık annesinin, toprağın bilincinden ve enerjisinden öyle uzak ki..." diye acı acı sürdürdü Tuncay, "Kimse sormuyor, tuhaf tuhaf hastalıklar niye arttı? Cinnetler, cinayetler niye arttı? Atmosferimize sakinleştirici kokular püskürtmeseler niçin bir arada yaşayamıyoruz artık? Tipki hormonlu sebzelerimiz gibi, yeni nesil niçin gencecik yaşta ölüyor? Gençlik niçin, şu vitrinlerde gördüğün ışıl ışıl, kırkılımız plastik domatesler gibi tek tip; içleri, iç organları kof? Ya peki, psikolojileri niçin böyle kof, böyle sig? Duyguları niçin kof? Düşünceleri niçin kof? İnançları niçin kof? İlişkiler niçin artık davranış kalıplarına dönüştü? Yaşamlar niçin kalıplaştı? Niçin artık kimse çocuk yapmıyor?... Nasıl bir ortam olursa ben çocuk yaparım? Bunları hiç kimse sormuyor..."

Sesi çatallaşmıştı.

"Ha, bir de, ben hastayım diye, vücutumun, canımın yiyecek olarak ne çektiğini sordun. Yavrum, sen *sahici* candan, *sahici*

ci gıdadın söz ediyorsun. Normalde can hastayken ne çeker? Limon çexsin, demirhindi çexsin, ejder meyvesi çexsin.... Sahici bir vücutta hücreler nasıl fıldır fıldır haberleşiyorlar ki, can çekiyor... Ya şimdi? Bak reklamlara – can çekmesinin tamamen plastikleştiğini görmüyorum musun? Can lolipop çekiyor, can susuzluk giderici cips çekiyor..."

Öksürmeye başlamıştı.

"Tamam canım, tamam... anladım..."

Sokuldum ona, koltukaltına sоктum kafamı. Ben de "kof"tum; "gerçeklik"le temas ettiğim nadir zamanlarda için için hissediyordum bunu. Dünyada kıyamet kopuyordu; dünya susuzluk ve kirlilik nedeniyle yavaş yavaş ölüyordu, havalar cehennem gibiydi, kan gövdeyi götürüyordu – benimse hayatıta hiçbir amacım yoktu; hayatında hiçbir tutku yoktu; aşık olma ihtiyacındaydım ama belki bu ihtiyaç da koftu, ezberdi – tavuk suyu çorbası gibi– sevme ihtiyacımı giderme yollarım da galiba "kof"tu ve bu konuda ne yapacağımı bilemiyordum. Ya Tunçay? Onun herhangi bir "gerçek" tutkusunu var mıydı? Belki o da benim gibi "kof"tu.

Bu ihtimal beni teselli etti. Zaten de önemi yoktu – birbirimize şimdiki kardeş kardeş sarılırken, hiç unutamayacağım, nadir yakınlıktaki anlarımızdan birini yaşıyorduk.

13

Zeyda Teyzelerimi epeydir günlük yazmak yerine, ara ara oturup birkaç tane topluca yazıyorum: Mektupları günlük oluşturdum zaman, sanki her gün kendi duygularım, yani Tuncay'la ilgili meseleler üzerinden gidiyorum; yazınlarda bir çeşitlilik olamıyor. Oysa beş altı mektubu bir oturuşta aradan çıkarınca, mektupların ele aldığı konularda bir denge sağlamayı daha iyibecerebiliyorum.

Fakat şu sıralar, kendi oluşturduklarına ek, gelen "gerçek" mektuplar arasında saçmalamayan; düzgün cümlelerle, düzgün bir dille yazılmış, elle tutulur, yayımlanmaya ve yanıtlanmaya değer olanların sayısında bir artış var. Bu şansırtıcı durum beni epeyce rahatlattı, çünkü bazen ne hakkında yazacağımı hakikaten bileyemiyorum –dünyanın sorunları öyle derin ve gerçek ve hayatı ki- ama işte, tam da bu nedenle, bu sorunlar hakkında yazmak, sığ kaçıyor. Son zamanlarda en çok, henüz tasarı halindeki Zorunlu Organ Bağışı Yasası'yla ilgili yakınmalar geliyor. Derken, yasanın bu kadar kısa zamanda uygulanmaya başlamasıyla birlikte, herkeste bir panik başladı.

İtiraf edeyim: Herkes gibi ben de panik halindeyim... Herkes gibi ben de bu yasadan etkileneceğim –böbreklerimden birini bağışlamaya çoktan karar verdim– ve herkes gibi, ameliyattan ben de korkuyorum.

Şu sıralar genel püskürtücülerin saldığı maddeler ve Dosilin yetersiz geliyor ki, tepemizde uçan birtakım uçaklar muntazaman, üzerimize kokusuz bir madde püskürtüyor. Başbakan ge-

çen günü açıklamasında, halkın sağlığı için “vitamin takviyesi” yaptığı ilan ettiyse de, fisiltı gazetesi, salınanın, yeni geliştirilmiş bir antidepressan olduğunu söylüyor.

Bu konuda ilk yayımladığım mektup, bir ev kadını tarafından yazılmıştı. Esasında tam dört sayfalık, çok uzun bir mektuptu; sütunumda yer verebilmek için epeyce kirpmam, cümlelerde ise çok az düzeltme yapmam gerekti:

Sevgili Zeyda Hanım,

Eskiden hep, herkesin işi gücü yok da mı gazetelere böyle mektuplar yazarlar, diye alay ederdim. İnsanın içinin isyanı çok doruklara ulaşınca, yazmak demek farz oluyormuş.

Başbakanın, “Halkımızın Bedensel Kaynakları” diye tanımladığı Zorunlu Bağış konusunda dert yanmak istiyorum.

Ülkemizin içinde bulunduğu büyük ekolojik kriz, bu coğrafyada yaşamış medeniyetlerin bizlere miras bıraktığı eserleri satmamıza yol açtı. Bu durum bizler için zaten kanayan bir yara. Yeni yetişen çocuklar artık, farklı kültür ve medeniyetlerden oluşan bütün o renkli geçmişin izleri, bütün değerleri yitik, çöl gibi bir ülkeye yaşamaya mahkûmlar – başka türlüsünü hiç bilmemiş olacaklar. Bu zaten yeterince büyük bir özveri. Ama şimdi de, devlet iflas etmesin diye, hepimiz bir organizımıza bağışlayacakmışız! Tıpkı tarihî eser kaçakçılığının eskiden yasak olması ama şimdi devlet tarafından legal olarak yapılması gibi; eskiden organ mafyası diye bir şey vardı, illegaldı... Devlet böyle bir işe nasıl soyunur? Devletin, borçlu olduğu ülkelere, vatandaşlarının organlarından başka satacak bir şeyi kalmadı mı? Peki, bu devlet böyle önemli bir bağışi hak etmek için ne yaptı? Bizler için ne yaptı?

Ben zaten tek böbrekle yaşayan bir kadınım. Soruşturdum, benim durumumdaki insanların durumunu belirleyen yasal düzenlemeler henüz yapılmamış; üzerinde çalışıyorlarmış... Benim durumumdaki kişiler, düzenli aralıklarla kan, ilik, vs. bağışlayarak idare edebilecekmişiz, nasıl edeceksek! E peki ama, organ bağışı uygulamasına hemen geçilsin isteniyor! Böbreksiz yaşayamayacağıma göre, ben bu durumda illa bir gözümü veya karacigerimin bir parçasını mı bağışlamak zorundayım, sorarım size! Ben, dahaelli beş yaşında, okumayı da, hareket etmeyi de seven bir kadınım.

Mektup, bu minvalde devam ediyordu. Kadın, yazdıklarında o kadar haklıydı ve duygularıma o kadar tercümandı ki, ne cevap vereceğimi bilememiştüm. Allahtan, Tuncay'la bu konu üzerine çok konuşmuşluğumuz var; bu sayede kadına çok kalpten bir cevap yazabildim:

Sevgili yavrucuğum,
Yakınmalarında çok haklısun... Seninki gibi pek çok mektup alıyorum şu sıralarda. Devletin görevi elbette ki zorbalık değil, vatandaşlarını korumak olmalı.

Ancak, yavrum, kendi vatandaşlarını ölsün veya öldürsünler diye zorla askere gönderebilen bir devlete kimse bir şey demiyorsa, hatta herkes bunu "vatan sevgisi, millet sevgisi" diye normal kabul ediyorsa; devlet gene "vatan sevgisi, millet sevgisi" diye organlarını zorla alma hakkını kendinde görünce niçin herkes itiraz ediyor? Bunda ikiyüzlülük yok mu, sizce? Hangi siyasi düşünce veya inanç, ayrıca hangi tarihî eser, bir canın ölümünden daha önemli olabilir? Niçin ancak organlarımız söz konusu olunca herkesin sesi çıkıyor? Böyle ağır bir özveri, genç-İhtiyaç, kentli-köylü BÜTÜN vatandaşlarımızdan istendiği için mi?

Yavrucuğum, hepimiz yıllardır çok fazla bencillik ettiğimiz kelimizi, kendi yakınlarını sevdik; öbürlerin acısını kendi acımız gibi hissetmedik. "Ateş düştüğü yeri yakar" deyip başkalara atılan tokatları görmezden geldik. Her şeye tepkisizdik. İtilip kakilan Ötekiler olsun, Onlar olsun, ölen askerler olsun, nasıl olsa bizim çocuklarımız değildiler. Üstüne de elimizdeki bütün kaynakları israf ettik. Eh, su savaşlarının başladığı, herkesin birbirinin topraklarında kalmış üç damla suya göz diktiği şu olağanüstü kriz döneminde, devletin gözlerini bu tepkisiz insanlara dikmesi kadar normal bir şey olabilir mi? Tepkimizde biraz geç kalmış değil miyiz?

Bu mektup, organ meselesi konusunda köşemde yayımlayabildiğim ilk ve son mektup oldu ve az daha işime mal oluyordu: Gazete yönetimine bir yerlerden derhal uyarı geldi; gazetede alelacele bir toplantı yapıldı ve bizlere, organ meselesi üzerine şimdilik yazı yazmamamız; benimse köşemde daha çok ilişkilerle,

özellikle kadın-erkek ilişkileriyle ilgili mektuplara yer vermem gereği bildirildi.

Fakat beni esas kaygılandıran, halalarımın durumu ydu: Yasanın ilk taslağında, genç-yaşlı ayrimı gözetilmemişti. Bir liste ve puanlama sistemi çıkarılmıştı: Hangi yaşı, ne tür bağışları kaldırılmaya müsait olduğuna dair ayrıntılı bilgiler yer alıyordu; fakat benim anlayamadığım, bu listede “yaş sınırı” diye bir şey olmamasıydı. Şu anda da bunu aklım hâlâ almıyor. Haydi, bizler diyelim bir fedakârlıkta bulunduk... İhtiyarlardan ne alıp vere- medikleri var?

Dahası – her şey usulüne uygun yapılsa, içim yanmayacak. Ama öyle değil işte: Dediğlerine göre, puanlama sisteminde inanılmaz rüşvetler, inanılmaz dalavereler, sahtecilikler dönüyor- muş. Mesela, parayı bastırdın mı, bağısta bulunanlara çıkarıla- cak nüfus cüzdanından ve metal bilezikten edinebiliyormuşsun. Nüfus kâğıdındaki “organ” kutucوغunda “böbrek” yazdırın diyelim – kim ne bilecek, hakikaten tek böbrekli misin, çift mi? Plastik cerrahiyle, ameliyat izlerinin taklidini bile yapıyorlarmış.

Söylentilere bakılırsa, yakında “Bedelli Bağış” diye bir şey çıkacakmış – zenginsen, organını bağışlamak yerine parayı bas- tırabileceksin. Al sana sosyal adalet.

Ha, bir de, askere gidenlerde, organ bağısı meselesi beş yıl tehir edilebilecekmiş. Bu yüzden, askerlik yapmak için şu aralar müthiş bir talep var. Sanırım herkes, on yıla kadar su meselesi- nin bir şekilde çözülmüş mali krizin de atlatılmış, devletin çoktan belini doğrultmuş ve bu Zorunlu Bağış olayının tarihe karışmış olacağını hesaplıyor, umuyor.

Umutlarında çok da haksız olmayıpabilirler bence. Evet, savaş sürüyor, ama dağadamların affa uğradığı o çok kısa süren barış döneminde bile bir şeyler değişti... Püskürtüçüler ne püskür- turse püskürtsün, insanların bir kısmı, eskiden yapmadıkları bi- çimde, birçok şeyi sorgular ve eleştirir oldu artık, yayılanan mektubun gösterdiği gibi...

Bütün bu durumların Tuncay'a yarayacağını umuyorum: Organ bağısı tehirinden dolayı askere gitmeye şu sıralar böyle büyük talep varken, yaşı geçkin kaçaklarla uğraşacak değerliler herhalde.

Sanırım Tuncay da bunun farkında; pek çok bakımdan ralhatlamış görünüyor. Onun rahatlaması, bana cesaret verdi; normalde asla diretmeyeceğim bazı konularda –beraber alışverişe gitmek, ortalıkta görünmek– hafiften israrçı olmaya başladım.

İsrarlarım karşısında o da dün ilk defa bana, dışında, yani normal bir lokantada birlikte yemek yememizi teklif etti. Dahası, oturduğu kitap deposu dairenin antresine minik bir halı almak istiyormuş ve ben halı seçmede yardımcı olmak konusunda öyle istekli davrandım ki, lokantada yemeğimizin üstüne, bir de birlikte alışverişe gideceğiz!

Bir taraftan “attaa” götürülecek çocuk gibi sevinçliydim, bir taraftan çok tedirgindim, çünkü son zamanlarda onunla ilgili bazı önemli keşiflerde bulundum:

Tuncay, ne kadar gayret etse de, artık asla ilk otobüs yolculuklarımızdaki gibi rahat ve neşeli olamıyor. Kendiyle sürekli bir mücadele içinde. Hoş, hangimiz değiliz ki? Ama onun içinde yumuşaklığa sertlik, sanki daimi bir itiş kakış halinde. Bir eli okşarken, diğer eli itiyor... İki eli birden asla okşamıyor ya da itmiyor. Ellerin sahibi sanki özgür değil, eller de istediklerini yapmakta özgür degiller; birbirlerine sıkı sıkı bağlanmışlar, birbirlerine bağımlılar. Bu yüzden yumuşak el hiçbir zaman okşamaya fırsat bulamıyor, çünkü sürekli olarak diğerinin sertliğini onarınmaya çalışmakla meşgul... Onarabilisin ki, sabırsızlıkla bekleyen sert el, yine devreye girebilisin. Sert davranışarak sanki bir şekilde besleniyor... ama nasıl? Niçin?

Beni lokantaya ve alışverişe davet etmesinin, “yumuşak el”in işi olduğunu biliyordum; tedirginliğimin nedeni buydu.

Nitekim, gittiğimiz ev yemekleri lokantasında, benim seçenekim salata konusunda kararsızlık göstermem üzerine, oradaki garson herife göz kırparak, “Bu hep böyledir, bunu bu yüzden hiç lokantaya falan getirmiyorum!” diye üzerimden espri yaptı.

Ardından, halı alırken yaşananlar: Dükkan'a dalmadan önce, “Halının rengi-mengi umurumda değil, tozu engellesin, yeter!” demişti. Hakikaten de, o kitap deposuna zerrece özenmediğini biliyordum. Gösterilen pek çok örnek arasında, istisnai sevimlilikte, turunculu bir halıçık gördüm. “İşte!” dedim sevinçle, Tuncay'a dönerek. “Bak, bu çok zevkli... hem renkleri, hem dese-

ni..." İşte, o an Tuncay'ın içindeki eller devreye girdiler, neredeyse gözle görülür, müthiş bir itiş kakış, bir mücadele... Bir şeylerin muhasebesi yapılmıyordu, orası kesin... ama neyin?

Birkaç saniyelik iç hesaplaşmasından sonra Tuncay, isteksizce gülmüştü: "Haydi bakalım, dediğin olsun... Seni mi kıracağım?" Konuşma üslubu, arsız küçük torununun kaprisini çekmek adına onun saçma sapan bir isteğini yerine getirmiş, şımarıklığını bu defalık hoşgören, bu iyiliğinin etrafça da tescil edilmesini arzulayan, hafif alaylı dede edası ve gülüşüydü.

Tezgâhtar kadınla gülüşmüşlerdi.

Kıvrılmıştim. Yüzümü görmesinler diye sırtımı dönmüşüm onlara.

Tuncay'ın işinin ne zor olduğunu kavriyorum birden: Mistiklerin kitaplarını okuyan, birey olmak, özgür olmak, özne olmak gibi kavramlara çok değer veren, bu felsefeler uyarınca yaşamaya çalışan bir insanda, bu boyutta bir kibir... Kim bılır, belki de kibri dolayısıyla böylesi kolayına geldiği içindir ki bu adam birey olma, özgür olma işini tabak-çanak seçimi gibi "materiyal şey"ler üzerinden gerçekleştirmeye çalışıyor. Karşısında kine çok fazla "evet" derse, bunu kişiliğinden verilmiş bir ödün sayıyor ve birey-özgür olma durumunun tehlikeye gireceğinden korkuyor.

Kendimce bir keşifte bulunuyorum: Birey-özgür olmanın tamamen "îçsel" bir durum olduğunu, insanın hayatı boyunca, eğer kişiliğinden ödün vermesi istenmiyorsa, birilerine icabında daimi olarak "evet" diyebileğini, bunun insanı eksiltmeyeceğini, hatta tam tersine, duruma göre *nefsinden vermek* anlamına geldiği için, yükseltebileceğini, şimşek gibi çakan bir içgörүle, fark ediyorum.

Kendimi sokağa atıyor, aylardır hissetmediğim bir hafiflik ve enerjiyle, evime yürüyüş mesafesindeki sahil yoluna iniyor, orada adeta ziplaya ziplaya ilerlemeye başlıyorum. Bu enerjiyi neye borçluyum? Garip bir "özgürlüğüne kavuşmuş"luk duygusu.... Bir rahatlama... "Aşmiş"lik... Hafif de bir umursamazlık hali... İçgörü kazanmak, böyle bir şey olmalı.

Ama Tuncay bunu bilmiyor, tanımıyor.

Ona nasıl anlatabilirim ki daimi bir reddediş hali, birey ol-

mak değil, tam tersine, kibrinin emrinde olmak anlamına gelir? Ona nasıl anlatabilirim ki “özgür birey” olma durumu, getirdiği iç barışıklıkla, sevgiyle, huzurla, zaten kimseye kanıtlanmayı gerektirmez?

Otobüs muavinleri, dükkânlardaki tezgâhtarlar, lokantadaki garsonlar karşısında “mütevazı” davranışmakla “kibir yoksunu” olduğunu sanan, kibrinin âşikarlığını fark edemeyen birine gerçekte ne kadar kibirli olduğu, kibrini ve kalbini kırmaksızın nasıl gösterilebilir? Bütün bunları görebilecek kadar kibrinden bir an vazgeçse, hayatının ne kadar daha “hafif” olacağına nasıl ikna edilebilir?

İlişkimiz boyunca, değişik bağamlarda beni ne çok üzdedüğü üzerine düşünüyorum... Sonra da, eğitim verdiği insanların, eğitimin sonunda yüzlerinde beliren o mutlu ifadeyi hatırlıyorum. Bu adamın gerçekte nasıl sevgi ve şefkat dolu bir kalbe sahip olduğuna bütün kalbimle ve ısrarla, inatla inanmasam, yanında bir saniye bile durmam.

Bak! Aklım deminden beri yine onda... Peki, ben bundan nasıl kurtulacağım?

Oysa onu güya düşünmemeye çalışıyorum – döndüğünden, hayatıma yeniden girdiğinden beri hep bunun için çabaliyorum. İçimde barındırdığım duygunun gücüyle yüz yüze gelme korum nedeniyle, onu toptan bir insan olarak düşünmek ve algılama menzilime bir bütün olarak kabul etmek yerine, ara ara, filmi normal seyrinde değil de, karelerin arasındaki siyah boşlıkların da görülebileceği yavaşlıkta izler gibi, kendimi alıştırma alıştırma almaya çalışıyorum. Bir tür *peepshop* izler gibi.

Huysuzluklarını, bencilliklerini, duyarsızlıklarını kendi me hatırlatmaktan bir hal oldum. İçimde ne zaman ona karşı bir nebzeçik olsun soğukluk yaratmaya çalışsam, teker teker imge-ler canlanıyor zihnimde:

Tuncay'ın, sokakta yolunu kaybetmiş, ağlayan küçük kızı usulca, “Ne oldu, niye ağlıyorsun?” diye sorarkenki hali... Kara kuru, yalınayak, saçları keçeleşmiş, çenesine kadar akan sümü-ğü suratının kirine karışmış bir çocuktu. Şahsen ben çocuğun varlığını bile fark etmezdim, ama Tuncay çömelmişti; becerik-sizce çocuğun muhtemelen bit kaynayan başını okşuyordu – ama

okşama-özürlü ve sakar olduğu, dokunuşundaki çekingelenlikten, kabaklıtan o kadar belliydi ki – tipki dedemin eli gibi. Profilini izliyordum: Yüzü gülüyordu, bütün yüzünü aydınlatan içtenlikteki o sıcak, sevgi dolu gülüşüyle. Küçük kız da ağlamasını kesmiş, işaretparmağını gülümseyip gülümsememek arasında kararsız kalan ağızına götürmüştür, utangaçça başını eğerek, kocaman gözlerini Tuncay'a dikmişti.

Derhal bu imgeyi yok etmeye çalışıyorum; fakat bu kez de, hastalığım sırasında bana nasıl baktığı canlanıyor zihnimde.

Sadece gündüzleri değil, geceleri de ikide bir kalkıyor, serumumun düzgün akıp akmadığını kontrol ediyor, gereğinde yeni serum takıyordu. Sürekli olarak besliyordu beni – çorbalar, salatalar, sulu yemekler, kompostolar... Bir dediğimi iki etmiyor-du. Hep sevecendi. Serumun kordonuyla bir-iki kez oynamaya kalkışmasından dolayı yatak odama girmesini pek de arzulama-dığım Simitiko ne zaman yanına gelmeye kalkışsa, Tuncay, bir ipin ucuna taktığı makarayla ve benzeri çeşitli oyunlarla hayvanı tatlılıkla vazgeçirmeyi başarıyordu. Ve daha neler... Kirli iç çamaşır ve çarşaflarımı bile halletmişti; iyileştiğimde çamaşırları-mı temiz ve katlanmış halde bulmuştum. Dahası, bütün bunları o kadar doğallıkla, sanki hiç zahmetli değilmiş gibi yapmıştı ki, sonradan da –panik atak geçirdiğine degeinmek dışında– bir kez olsun o günlerin lafını etmemiştir.

Derhal bu imgeleri de yok etmeye çalışıyorum; içimde kabarttığı duyguya yoğunluğunun şiddeti dayanılır gibi değil. Evet, şiddetle seviyorum onu; galiba da beni korkutan, bu halim – tevekkeli değil, adam benden uzak durmak istiyor.

İçim acıyla burkuluyor.

Bir gece öncesine gidiyor yine aklım – dün geceye: Uyuma-dığını biliyordum: Benim gibi o da uyuyormuş gibi yapıyor, ola-bildiğince düzenli nefes alıp veriyordu. Ama arkadan sarıldığım bedenindeki gerginlikten, uyanık olduğunu biliyordum.

Peki, yine niçin gergin? Ne oldu ki yine?

Bir anda bütün huzurum kaçmıştı. Fazla mı sıkı sarılıyordum? Kucaklayışımı gevşettim hemen. Tuhaftım oldum – onu rahatsız etmeyeceyim diye elimi, kolumu nereye koyacağımı kestiremez haldeydim.

"Çok gerginsin... Uyumamı engelliyorsun... Gevşe..." dedi, uykulu bir sesle.

"Gergin değilim..." diye mirıldandım.

Kafasını kaldırıldı: "Minecığım, belki sen farkında değilsin ama bütün vücutumu negatif bir enerjiyle sardın; her yerim kamaşıyor, bir de gergin değilim diyorsun..."

Sesinin sertliği, kalp atışlarımı hızlandırmıştı. Bu sert ses tonunu iyi tanıyordu: Onun açısından bir kırılma noktası aşılmıştı; bu ses tonu, önumüzdeki saatlerin cehenneme döneceğiinin habercisiydi. Ne yaparsam yapayım, işlemi tersine döndürmemen yolу artık yoktu.

Daha da garibi, benim buna karşı korunmak için hiçbir mekanizmamın olmayışıydı – öğrenilmiş çaresizlik bu olsa gerek... Başına gelecekleri bilirsin, ama hipnoza uğramış tavşan gibi, elinden sadece, atlatmayı beklemek gelir. Fırtınanın seni hemen ezip bir an önce geçip gitmesi için dua edersin.

"Kusura bakma..." diye mirıldandım – ben de rolümü oynuyordum: Hiddetini öyle ya da böyle yaşayacağım, kaçınılmazı hiç değilse gereksiz yere uzatmamak için bilinçdışı bir güdü var içimde.

"Estağfurullah; kusura bakma ne demek, Minecığım?" Öfkeyle döndü, artık sırtüstü uzanmıştı, karanlıkta profilini seçebiliyordum. "Ben senden özür mü bekliyorum?"

"Ben karşısında özür dileyen birini aramıyorum. Enerjisi yüksek bir insan arıyorum; kendine güvenen, hayran kalacağım... Bilmediğim şeyleri bana anlatacak birini arıyorum... Çok çaresizim, Mine! Aradığım kişi bana öyle bir şey söyleşin ki, ben kendimi bulayım, anlıyor musun? Ben öyle bir arkadaş istiyorum – benden özür dileyeni değil!"

Peki, ya ben? Ben ne istiyor, nasıl bir arkadaş, nasıl bir erkek arıyorum?

Aradığımın tam olarak ne olduğunu bir bilsem... Tam parmak basacak, tam yakalayacak gibi olurken, kaçırıyorum. Galiba ben kendimden kaçıyorum... Bu yüzden de benim aradığım kişi, bana *rağmen* beni bulacak, gerçek ben'e ulaşacak, beni benimle tanıştıracak biri... Evet, ben bunun özlemi içindeyim. Belki onun da kastettiği, bu.

İkimiz de arayış içindeyiz... Peki, diyelim ki aramak yapıcı bir eylem... Ya kaçışlarımız? Bu düşünceler, bütün gece zihnim'i meşgul etmişti.

Ama bu sabah, bir bülbül sesiyle uyandım. Bir an, rüya sandım – sabaha kadar uykuya uyanıklık arasında gidip gelmiştim.

Yok – gerçekten de bülbül sesi!

Tuncay da uyanmıştı, o da dinliyordu. Uzun bir süre, suskun yattı; Tuncay sırtüstü uzanmıştı, bense ona dönük, top şeklinde kıvrılmıştim.

“Bülbül, değil mi?”

“Hmm...”

“Keşke sussa; ya çocuklar ya da birileri öldürerek onu...” diye mırıldandım.

Yine onaylayıcı bir homurtu geldi Tuncay'dan, sonra, “O da ama şansını zorluyor...” diye mırıldandı, “Nereden gelmiş buralar? Bunların soyu tükenmemiş miydi?”

Bu soruyu sormasıyla bülbülün sesinin aniden kesilmesi bir oldu. Dışarıdan çocuk kahkahaları duyuldu.

İçim buz kesti; Tuncay'a sokuldum. Bana sarılmadı, ama sokulmama bedeninin ısısında teselli bulmama izin verdi.

“Din dersleri alıyorlar o kadar, bu onları nasıl engellemez?” diye konuştum – sesim boğuk çikiyordu çünkü yüzüm koluna gömmüştüm.

“Ne alakası var?” diye sordu Tuncay. Birden açıldı: “Din derinde ne öğretiliyor ki? Tanrı seni gözetliyor, Tanrı'nın dediği ni yap. Bu dualizm var olduğu sürece, Tanrı'yı kendi dışımızda, bizden ayrı bir varlık olarak gördüğümüz sürece, kendimizi toparlayamayız ki...”

“Ben bizzat Tanrı'yım, öyle mi?”

“Öyle – ama tam da değil. Yani ‘ben Tanrı'yım’ deyince, bu, istedığını yapabileceğin anlamına gelmez. Tanrı'nın vekilisin, Tanrı nefesini hepimizin ruhuna üflemiş – fiih-i ma-fiih... Hepimiz O'nun sorumluluğunu taşıyoruz. Sorumluyuz! Tanrı olsaydık, kendi yarattığımız çocuklara, canlılara nasıl yaklaşıyor olurduk? İşte, o şefkatte yaklaşımäßigiz birbirimize...”

Uzun süre suskunluk içinde yattık. Son sözleri üzerine düşünüyordum... Sokaklarda artık hep karşılaştığım sakat doğmuş

sokak kedileri, köpekleri... Tanrı olduğumu düşündüm... kendi evlatlarının sakat, şekli bozulmuş olması karşısında nasıl bir acı duyabileceğini tahayyül etmeye çalıştım... Dahası, o kedi ve köpeklere de üflemişi ruhunu; hepimiz O'nun bir parçasıydık, bir elin beş parmağı gibi, ama bu parmaklar birbirlerini tanımiyorlar, dahası, acityorlardı. Ne kötü Tanrılık yapıyoruz... Bizlere yüklediği sorumluluğu ne kadar kötüye kullanıyoruz...

Bütün bunları kim biliyor? Kimin umurunda artık? Kiminle paylaştı bileceğim, bu konuda duyduğum yalnızlığı?

Uzattığım elimi Tuncay sıkıca kavradı. Kim bilir, belki o da aynı şeyleri düşünmüştü.

Sıkıca sarıldık birbirimize. Sevişmeye öyle hazır ve istekliydim ki, bana daha temas etmesiyle doyuma ulaştım. Ancak, ne gariptir ki, hain bir intikam güdüsüyle, bilhassa öylesine abartılı ve yapay bir tepki gösterdim ki, durdu, gözlerimin içine baktı:

“Numara yapıyorsun. Orgazm olmadın.”

“Hayır... Numara yapmıyorum! Gerçekten oldum!” Fakat onu buna gerçekte inandırmak istemiyor, özellikle sahte bir tını veriyordum sesime. Yalan söyleyormuş gibi yapıyor ve bundan garip bir tatmin duyuyordum. İçinde şüphe kalsın istiyordum.

“İnanmıyorum sana... Sadece taklidini yapıyordun.” Bütün neşesi kaçmıştı.

“E Tuncay, bana inanmıyorsan, ben ne yapayım?” Neşesi yine gelmesi gereken, bendim, oysa sadece garip bir boşluk, bir burukluk hissettim.

Gece, işte böyle sona ermişti.

İki köpek, yanım sıra yürümeye başlıyor; onları okşuyorum, onlar da elimi yiyor. Hayret – görünürde hiçbir sakatlıklar veya anomalilikleri yok. İçimi, çok derinlerden gelen bir huzur sarıyor. Akşamın kötü anılarını zihnimden silmek için, yine Tuncay'dan öğrendiklerimi, onunla birlikte bir sabah kitap deposunda ettiğimiz duayı hatırlıyor ve ona şükran duyuyorum.

Duruyor, yüzümü denize dönüyorum. Tuncay'ın kendine özgü duasını ederkenki halini, beni de katılmaya çağırışını hatırlıyorum. “Benim dinî inancım yok!” dememe rağmen, elimi kavrayıp, beni yanında durdurmasını... Bu yoğunlaşma sırasında, hakikaten “kendi” gibi, sahip olduğu, iyiliklerle dolu o pır-

lanta "öz"e yaraşır şekilde, -alay etmeden, kücumsemeden, bu konulardaki cehaletimi asla yüzüme vurmadan, sevgi dolu, sa-paşağlam "insan" – davranışını... Kendini de, beni de "birey" olarak kabul eden tavrı – işte, diyorum kendi kendime; dua ederken, her zamanki kibrinden eser yoktu...

Peki, acaba insan bütün hayatını, böylesi bir iyilik hali içinde, bu kadar arınmış ve kibirsiz yaşayamaz mı; bu çok mu zordur?

Yine okşuyorum, yanım sıra yürüyen köpeğin koca kafasını... İçim yine şükranla dolup taşıyor... Birden doluveren gözlerimi kapatıyorum... Sevgili Tuncaycığım, yine bazı eski öğrencileriyle birlikte... Hayatlarını değiştirdiği, zenginleştirdiği sayısız öğrenciden birkaçıyla...

Ben de, elim hâlâ köpeğin sırtında, kendi basit kelimelerimle küçük bir dua ediyorum – Tuncay için, halalarım için, dün-yanın iyİYE gitmesi için.

Fakat hemen arkasından adımlarımı hızlandırip Zeyda Teyze'ye okuyucu mektubu oluşturmak için zihnimi serbest bıraktığında, ne yazık ki, yerden fişkiran petrol gibi düşüncelerimden fişkiran zehir, o arınmışlık duygusundan eser bırakmıyorum:

Zeyda Teyze, benim sevgilim, yoklama kaçağı. Ölümden korktuğu için falan değil, yapısı askerlige uymadığı için. Başkasına zarar vermekten ölesiye korktuğu için. Ruh sağlığını korumak istediği için.

Ama ben, sevgilimin yakalanmasını istiyorum, askere gitmesini istiyorum, bu belayı atlatıp herkes gibi normal bir hayat sürmesini istiyorum, normal bir insan olmasını istiyorum, çünkü bana, bana, ve sadece bana ait olmasını istiyorum!!

Dişlerimi sıkıyorum: Böyle bir mektubu aklımdan bile geçirmem lazı̄m, ne çabuk unutursam, o kadar iyi...

14

Bilgisayarımın başındaydım. Kucağında Simitiko da olmasa rahat edeceğim, ama bana öyle aşk dolu gözlerle bakıyor ki, birkaç dakika daha katlanayım – kucağımdan biraz sonra indiririm...

Yazmaktan vazgeçtiğim mektubu tekrar ele aldım bu sabah. Madem böyle bir mektup yarattı zihnim, madem parmaklarım tuşlaya tuşlaya bu mektubu oluşturdu; dürüstlük, bunu yayımlamam gerektiriyor. Böyle düşünmüştüm ve mektubu daha uygun bir dille tekrar kaleme almayı denemiştim:

Zeyda Teyze; benim sevgilim, yoklama kaçağı. Ölümden korktuğu için falan değil, yapısı askerlige uymadığı için. Başkasına zarar vermekten ölesiye korktuğu için. Ruh sağlığını korumak istediği için.

Ama ben, sevgilimin bu kaçak halinden büyük tedirginlik duyuyorum. Askere gider ve bu belayı atlatıp herkes gibi normal bir hayat sürerse, hem bana, hem kendine, hem topluma daha yararlı olacaktır. Bu anormal halinden kimseye hayır yok...

Bu mektubu Zeyda Teyze'ye havale etmiştim ve parmaklarımın çok içtenlikle ve inanarak tuşlaya tuşlaya yazdığını cevap şu oldu:

Yavrum, mektubunda “normal” kelimesini kullanmışsin birkaç kez. İki insan arasında olabilecek en korkunç şeylerden biri, birinin, diğerine sahip olabileceğini veya onu kendisine benzetebileceğini düşünmesi, bunu arzulamasıdır. Ama bundan daha da kor-

kuncu, taraflardan birinin, diğerini sıradanlaştırmaya gayretidir. Bir başkasını sıradanlaştırmak, onu yontarak kendi kafamızdaki veya toplumun kafasındaki modele uygun hale getirmek, onun ruhunu yaralamaktan, hatta o kişiyi öldürmekten beterdir...

Bir elimde arada kokladığım pudralanmış sutyenim, Zeyda Teyze'nin cevabına hayretle, biraz da gururla bakıyorum. İçimin ne-relerinden çıktı bu cevap? Nereden biliyorum ben bunları? Zeyda, hakikaten ben olabilir miyim? Evet; mektubu da, cevabı da biraz geliştirip yayımlayacağım; burası kesin!

Bilgisayarımın yanında iki kitap: Tuncay'ın çok uzun zamanlı aradığı fakat hiçbir yerde bulamadığı, Fritjoff Capra'nın "Yaşamın Döngüsü" ve Fukuoka'nın "Ekin Sapı Devrimi". Bu iki eski kitabı sahaflarda bulmam, hiç de kolay olmamıştı; Tuncay kitapları gördüğünde gözlerine inanamayacak!

Zeyda Teyze'nin cevabının yanı sıra, bilgisayarımda bir de *netshine* dosyası açık – Tuncay en son benden, Bizimkitap'ın müzikal ritminin farklı 'pattern'lerini çıkarabilmesi için böyle bir dosya hazırlamamı rica etmişti.

Bir de *utter* dosyası açık – epeydir ilgilenemediğim romanıma göz atıyordu – Tuncay'la yaptığımız ilk otobüs yolculuğuundaki sohbetimizde fikri ortaya atlan romanım...

Tuncay'ın, ataerkil yapı hakkında söyledikleri geliyor akıma; erkeklerin sadece figüran olduğuna, kadınların çocuklarını iktidar aracı olarak kullandıklarına ve çocuklara –ama sadece kendi öz çocuklarına– saplantılı bir duyguya bağlı olduğuna dair söyledikleri... Ne muazzam bir güç!

Annelerin sadece kendi öz evlatlarının değil, diğerlerinin de evlatlarının, hatta herhangi bir canının sıkıntı ve acılarına duyarlı olduğu, bunlara yapılan en ufak bir haksızlığa tepki gösterdiği bir toplum, nasıl olabilir? Peki, dünyanın bütün annelerinde bu his gelişse, böyle bir gezegen nasıl olur? Konuya nasıl girme-li, romanıma neresinden başlamalıyım?

Biraz önce televizyonu açtığımda –ki karşıma hemen, TV-Hayır çıktı– şehit anneleri, çocukların cenazelerinin başında acı çığlıklar atıyorlardı; "ölü ele geçirilmiş" dağadamlar ise yerlerdeydi.

Hangi anne, "büyüdüğünde benim oğlum şehit olacak" veya "dağadam olacak" diye düşünür? Peki, dağadamların anneleri nerede? Onlar da oğullarının "şehit" olduğunu mu düşünüyor? Onların çığlıklarını neden kimse duymuyor? Onların acıları, nerede gömülü?

Bu konuda, her gün eklemeler yaptığım upuzun bir listem var... da, bu ağır malzeme, bir roman kurgusuna nasıl yerleştirilir? Telefon.

Sakin bir ses: "Mine, Terkazan karakolundan arıyorum... Beni derhal Selvidağ'a sevk ediyorlar; on beş dakika sonra yola çıkmak istiyorum..."

Kalbim güm güm atıyor: "Tuncay... Tuncay..."

"Uzun konuşamayacağım, Mine..."

"Tuncay... Cebini açık tut, tamam mı?"

Uzun bir suskunluk... Sonra konuşması hızlanıyor: "Mine, bunu duymak sana zor gelecek biliyorum, ama cep telefonumu kapatıyorum, daha doğrusu, iptal ediyorum... Bu işi, askerlik işini, dışarıdan müdahalesiz halletmek istiyorum... Böyle halletmek zorundayım..."

"Tuncay... Tuncay söz veriyorum, seni hiç hiç aramam..."

"Mine, dışarıyla hiçbir bağım olmamasını tercih ediyorum. Lütfen. Lütfen işi daha da zorlaştırm别" (Sesinde bir çaresizlik, hatta panik tonu mu sezinledim?)

"Yani şimdi sen..."

İşte şimdi hızlı hızlı, nefesi tikanarak konuşuyor: "Kusura bakma, şimdi kapatmak zorundayım. Beni merak etme canım, tamam mı? İyi bak kendine Mineciğim... Gereksiz, saçma sapan şeylere üzme kendini. Halalarına çok çok saygılarımı ilet, elle-rinden öp..."

Beynim öylesine zonkluyor ve uyuşuyor ki, baygınlık veya beyin kanaması geçireceğimden korkuyorum.

Simitiko'yu ittiyorum kucağımdan, ayağa fırlıyorum: Ne demek şimdi bu? Nasıl bir ayrılıktır bu?

Birden kafama dank ediyor ki, Tuncay'ın cep telefonu da olmayınca, onunla temas kurabilmemin hiçbir yolu yok artık. Ne bir dostunun, ne bir öğrencisinin, ne bir akrabasının telefonunu vermişlığı var..

Tekrar o korkunç duygı – bayılacağım veya beynimin, içindenki uğultu sonucunda patlayacağı duygusu; galiba aklımı ya kaçırıyor ya da ölüyorum.

Panik içinde turluyorum ileri geri; acı dolu bir inilti duyuyorum – kendi sesim bana tamamen yabancı.

Ben mi buna sebep oldum, düşüncelerimle, onun yakalanmasını istemekle? Bununla ilgili Zeyda Teyze mektubu bile yazacaktım; düşündüm ve düşündüm ve sonunda ben mi oldurttum bu durumu?

Korkunç bir ateş basması, bir pişmanlık dalgası hapsediyor beni – ve vücudumun uyuşması eşliğinde içimde ayaklanan muazzam, korkunç bir şey göğsümü sıkıştırıyor, gırtlağımı sıkıyor. Kendimle ne yapacağımı bilemez haldeyim, ama evde bir daki ka daha duramam.

Sokaklarda saatlerce, amaçsızca dolandım – kitapçılar, züca- ciyeciler, giyma mağazaları – hepsine girip çıktım, hiçbir şey görmeden, algılamadan. Acılı ve öfkeliydim: Canımı böyle yakan bir insanvardıkarşımda; o halde ben neden hâlâ buradayım, amaçsız, çaresiz? Bunun anlamı ne – bir beraberlik neye yarar, böyle olacaksa? Adam kendini bana doğru dürüst açmaya bile layık görmedi, bir vedayı bile çok gördü, onun için kendimden bunca ödündürdim, onu bu kadar sevdim, sevgi dolu bir yürek karşısında, taş bile olsa usulen insanlık göstermez mi...

Sahilde, sırtı kaldırıma, yüzü denize dönük bir banka oturdum; olabildiğince sessizce, ama hüngür hüngür ağlıyordum. Bundan sonra hiçbir şey beni incitemez. Öyle kırık, kalbim.

Gözyaşlarının arasında, çantamdan defterimi-kalemimi çıktırmak, öfkeyle yazmaya başladım:

Sevgili Zeyda Teyze,

Sevgilimin yaşam koşulları, standartların çok dışında ve çok marjinal. Ayrıca, kendisi, yakın dostluğu kazanılması zor bir kişi. Ama ben korkak kadın, ona sevgim uğruna, gecenin zifiri karanlığında nereye gittiğimi hiç bilmeksizin, kışta fırtınada yollara döküldüm. En sıkıntılı günlerinde hep yanında oldum; kendi taleplerimi, isteklerimi hep geri plana attım... Ve sonunda dostluğunu kazandığımı sanmıştım... Lakin karşısındaki kişinin ve sev-

gisinin değerini takdir etme duygusu, vefa duygusu çok zayıf bir insan.

Bütün derdi, sorumluluklardan, yükümlülüklerden kaçınmak... İştediği anda vazgeçebilmenin, geri çekilebilmenin bütün yollarını her an açık tutmak... bu nedenle herkesle araya mesafe koymak...

Ama bu durumda, benim onun hayatında herhangi bir rolüm olabilir mi?

Ve kalem, kendiliğinden şu satırlarla yanıt vermeye koyuldu:

Sevgili yavrum,

Satırlarından, ne kadar yaralı olduğunu anlıyorum. Keşke yaralarını sarabilmenin imkânları elimde olsa...

Erkekler genelde bencildir... ama sen öyle görünüyor ki en uç bencillikteki erkeklerden birine rastlamışın.

Bu tür narsisist kişiler, gerçek bir ilişki istemezler; karşılarda "tanık" isterler sadece. Onun sıkıntılarına tanık ol, o sana yeteneklerini sergilesin ve sen onun yeteneklerine hayran ol, hayattaki ziyan olmuşluğuna acı... Ama çok da acıma – kendini zavallı gibi de hissettirmeye– narsisizmeli onu da kaldırıramaz. O tevazu görüntüsü altında, müthiş dehası tanınsın ister. Senin onun yeteneklerine, acılarına gözlemci veya seyirci olman, yeterlidir. Ama o seni asla derinden tanıtmak istemez – seni niye merak etsin ki? Kibri buna izin vermez. Sen kimsin ki, onun nezdinde?

Nefesim kesildi; Zeyda Teyze'den nefret ettim. Ne korkunç bir kadın bu; ona akıl danıştığım zaman zihnim bu kadar ele geçirmesine, her şeyi bu kadar çıplaklıyla görebilmesine nasıl, ne zaman izin verdim?

Epey bir süredir Zeyda Teyze'nin zivanadan çıktıığının, onu artık susturabilemin çok zor olduğunu farkındayım. Tek çözüm, ona danışmamak – işte o zaman, varlığını her daim hissettirse de, hiç değilse suskulüğünü koruyabiliyor, her an kendini ortaya atmayıyor.

Oysa eskiden onunla ne kadar barışktım. Eskiden hep benden yanaydı. Artık sanki içimde bir yabancı, bir düşman besli-

yorum. Beni bana böyle yabancılataştırdığı için Tuncay'dan ayrıca nefret ediyorum.

Evime vardığında helak olmuştum. Asansörde kafamı duvara yaslamıştım; dairemin olduğu kata ulaştığında asansörün ağır kapısını açmak bile beni zorlamıştı. Anahtarları zar zor çevirdim, kilitleri güç bela açtım.

Eve girer girmez yatak odamdaki dolaba yöneldim; ziyaletlerinden birinde Tuncay'ın bende unuttuğu, benimse katlayıp dolaba kaldırduğım morlu grili, yıpranmış, kollarında yün topaklar oluşmuş kazağı çıkardım dolaptan. Salondaki koltuğuma çöker çökmez, yüzümü koynumdaki kazağa gömdüm, kazağı temizlememiş olduğuma şükrettim. Simitiko atladı hemen yanna, yaslandı bana sıcak gövdesiyle.

Kazaktan gelen Tuncay kokusunda, Simitiko'nun mırlamalarında şifa bulmaya çalıştım. Hiç yapmadığım bir şeyi yaptım – gözlerim kapalı, Simitiko'ya ve kazağa sarılarak, olduğum yerde hafifçe ileri geri sallanarak gevşemeye, Tuncay'ın iyiliği için dua etmeye, kendimi tam bir teslimiyet içinde 'şimdi-burada'ya terk ettim. Derken Tuncay'ın bana fikrini verdiği roman konusunu hatırladım; bu kez sadece Tuncay'ın iyiliği için değil, askere giden bütün erkeklerin iyiliği için dua etmeye başladım; derken onların annelerini hatırladım yine, evlat acısını, derken evlat acısı içindeki diğer anneleri, askerlerin öldürdüklerinin annelerini, çünkü bu artık sadece soyut bir fikir olmaktan çıkmıştı, ben de bunu artık ta içimde hissediyordum, derken dünyanın bütün zavallılığının, bütün aczinin, bütün acılarının hakikaten ne kadar da "aynı" olduğunu, bunları bireyselleştirmenin ne korkunç bir yanılısama olduğunu fark ettim. Tuncay'ın romanım için verdiği fikir, yani bütün annelerin, bütün kadınların, hatta herkesin, zalimlerin bile diğer herkesin acısını için içimde hissettiği bir dünya, aslında hiç de gerçeküstü bir şey falan değil, aslındalığın ta kendisi, çünkü acı var olduğu sürece kimsede huzur olamaz ve dünya mutsuz bir gezegen olacaktır – sadece, bizler bunun farkında değiliz. Her şey yanılısama, ama her şey! Bir den dünyayı gözümüzün önünde olanca çıplaklılığı içinde gördüm: Şu ulu evrenin ücra bir köşesinde yapayalnız, acılar içinde top olmuş, bağırında bir kazak, bir kedi, kendi döngüsünde üzünlü

dansını sürdüren bir kürecik... Hayatımda ilk kez, dünya için ağlıyor, dua ediyordum.

O halde ne kadar oturduğumu hatırlıyorum. Ara ara sanki oturduğum yerde bir tür yarı-uykuya dalıyor, garip, uçucu imgeler görüyor, yine dua ediyordum. Hava kararırken, üzerrime çok rahatlaticı bir dinginlik hali gelmişti; kokusu gitmesin diye özenle bir naylon torbaya koydum kazağı, dolaba kaldırıdım.

Oturdum, Zeyda Teyze mektupları tasarlamaya koyuldum... Mektuplarımın Tuncay'la, kendimle ve acılarımla görünürde hiç ilgisi yoktu... Ama kim bilir, belki de doğrudan ilgiliydi – bileyimiyorum...

Sevgili Zeyda Teyze,

Daimi bir isyan halindeyim. Dünyayı değiştirmek istiyorum.

Bunu bıraktım, yenisine başladım – haddimi de aşmamalıydım; böyle bir mektuba zavallı Zeyda Teyze ne yanıt verebilirdi ki?

Sevgili Zeyda Teyze,

Annem ve babam beni küçük bir çocukken evlatlık vermişler. Onları hiç tanımadım. Beni büyütlen aileyi çok sevdim, ama her zaman öz anneme ve babama hasret duydum. Anne-baba sahibi olmak, acaba nasıl bir şey? İnsanın dertli zamanlarında koşup, başını kucağına gömüp doya doya ağlayabileceği birisinin var olması, nasıl bir duyudur?

Hızımı alamadım, hemen bir sonrakine atıldım:

Sevgili Zeyda Teyze,

Ben altmış iki yaşında emekli bir öğretmenim. Oğlumdan çok şikayetçiym... Çeşitli davranışlarıyla beni hep utandırdı; dasası, beni yillardır ihmäl ediyor; adresini bile bilmiyorum. Son on yıldır evime topu topu on kere ya gelmiş, ya gelmemiştir. Ölsem, ruhu duymayacak. İnsan bunun için mi evlat yetiştiriyor? Konu komşuya ne diyeceğimi şaşırdım...

İşte, böyle bir mektuba cevabım o kadar hazırkı ki, daha sonra ayrıntılandırmak, allayıp pullamak üzere, hemen cevabı yazma-ya koyuldum:

Sayın okurum,

Siz çocuk yapmamalıymışsınız, çünkü siz, kendinize arkadaş, yol-daş olacak birini arıyormuşsunuz. Bütün annelere tavsiyem, co-cuklarınıza malınız gibi görmekten kaçının... Onları nesneleştirme-yin... Onlar, el âleme beğendirilmesi gereken eşyalar, biblolar de-ğil. Onları kucağına ilk aldığınız anda, "bu varlık bana ait değil; çok sevmem, iyi yetiştirmem, yeteneklerini keşfedip gerçekleş-tirmesini sağlamam için bana geçici olarak emanet edilmiş bir birey" diye düşünürseniz ve bu fikri içselleştirirseniz, o zaman hu-zurlu olursunuz, o zaman çocuğunuza nesne değil, özne olarak, birey olarak görebilirsiniz... O zaman belki çocukların sizden ve hayattan kaçmazlar...

Bu mektupları ve yanıtlarını şekele şemaile soktuğumda, beni bir-kaç gün idare ederlerdi. Yattım; ara ara uyanıp ağladığım, ara ara yarı ayıklık içinde uykumda kendi iç çekişlerimi duydugum bir yarı-uykuya daldım.

15

Allah belalarını versin! Yine sabahın kör karanlığında piçin teki bizim sokakta, evin hemen ilerisindeki kavşakta spin atıyor! Fre-nin tüyler ürpertici çığlığıyla isyan halindeki motorun inlemesi, sanki sokaktan falan değil, benden yayılıyor; o spin ise, kafatası-mı içерiden parçalayıp fırlamak isteyen beynimin tam merkezin-de atılıyor – ve eşoğlu eşşek, bunu tam üç kere tekrarladı.

Gözüm gibi kolladığım, binanın tepesinde üç beş martı, derhal teyakkuza geçtiler; spin sesine hayvanların öyle asapları bo-zuldu ki, feryat ile hysterik kahkaha karışımı protestoları bir tür-lü dinmek bilmiyordu. Birbirlerinden koparak gökyüzüne, dört bir yana saçılışlarını, sonra kartallar gibi suç mahallinin üzerinde daireler çizerek uçuşlarını, yattığım yerde, gözünün önünde can-landırabiliyordum... halkalar çizerek uçuyorlardı... dönüyorlardı...

Sıçriyorum: Yine mi? Allah belalarını versin. Sabahın kör karanlığında piç kurusunun teki yine spin atıyor...

Başım...

Yüreğim deli gibi çarparak, ağır ağır, bedenimi yoklaya yok-
laya doğruldum, dimdik oturdum yataktakta. El yordamıyla düğ-
mesini ararken gece lambasına çarparak gürültüyle devirdim.
Lanet! Oturduğum yerde bacaklarımı yavaşça gövdeme çekip
küçüklemek istedim; beceremedim: Dikiş yerlerim acıyordu.
Oysa kafamı dizlerimin arasına sokarak gözlerimi kapatmayı,
birkaç dakikalığına da olsa, o şekilde kendime gelmeyi ne çok is-
terdim. Ağzımda nasıl kötü bir tat... Yok, bu öfkeyle tekrar uyku
tutturmam asla mümkün değil.

Ağır hareketlerle kalktım, çekmeceleri ve dolap kapakları-nı kaygısızca açıp kapatarak giyindim: Gecenin sessizliği nasıl olsa bozulmuştu bir kere. Alt kattakiler bunca gürültüye rağmen hâlâ uyuyorlarsa da canları cehenneme.

Sahile inen yola kıvrak adımlarla vardığında güneş yeni doğuyordu; sıcaklar henüz bastırmamıştı. Binalar arasından an-sızın beliriveren deniz ıçsuz bucaksız, ıssız, cansız, pembe bir çölü andırıyordu. Gökyüzü, binalar, gözle görünür ne varsa her şey, ama her şey, pembe ile eflatunun içine kaybolmuş, eriyip git-miştir. "Çöl"ün üzerinde uçan "kartallar" bile pembeydi.

Çevrenin kedileri, köpekleri, kargaları, martıları, güvercineri – ortalıkta ne kadar hayvan varsa, belli ki iyiliksever birinin bıraktığı, susuzluk giderici haplarla dolu kocaman bir naylon torbaya üşüşmüşler, torbayı parçalamışlar, hapları kâh yuta-rak, kâh gagalayarak, beraberce aynı küçük alanda susuzlukları-nı gidermeye çalışiyorlardı.

Zavallılar... Benim Simitiko gibi, pek çoğu sakat... Bu hap-lar bedenlerini kandırıyor, susuzluğun giderildiği mesajını bey-ne gönderiyor olabilir – ama hayvanların hepsinin tüyleri dökülmüş, kuruluktan derileri çatlamıştı; bazılarının gövdeleri kaşın-maktan yaralarla kaplıydı.

Bütün bunlara rağmen öylesine dingin ve huzurlu, kendi-li-riyle ve birbirleriyle öylesine barışık bir halleri var ki, uzaktan seçebildiğim bu görüntüyü tek başıma içime sindirmek, birile-riyle paylaşamamak içimi sızlatıyordu; boğazima bir şeylerin ta-kıldığını, göğsüme bir sertliğin bastırdığını hissediyordum.

Ağlamamalıyım. Her an ağlamaya hazır olmaktan öylesine nefret ediyorum ki...

Tek tük insanlar... Püskürtüülerin ritmik iç çekişleri sayıl-mazsa, sessizlik... Uzakların pembe ıssızlığında bir gemi... Der-ken karşısından gelen genç bir karı koca, yanlarında dört beş yaş-larında, kocaman kara gözlü bir kız... Üçünün de kolunda, be-nim kolumndaki gibi yeşil metal birer bilezik var – hepimizin ortak özelliği, artık tek böbrekli olmamız. Küçük kızlarının Be-densel Kaynak Başı'sı'ni aradan çıkarmakla kendilerince iyi et-tiklerini düşünüyorlar herhalde –oğlan çocuklarını doğar doğ-maz sünnet ettirmek gibi-, oysa kız daha küçük, böbrek bağısı

ve sünnet ise çok farklı şeyler. Ben olsam kesinlikle acele etmezdim: On yıl sonra belki de çocukların için yasalar değişir.

Küçük kızla göz göre geliyoruz; zayıf, solgun, kırışık yüzlü, gözlerinin altı morarmış, üzünlü bir çocuk. Gayri ihtiyari yaşılıyorum. Utangaçça gülmeyerek, gözlerini benden ayırmadan başını göğsüne eğiyor, "baak" der gibi, bileziğini göreyim diye, kolunu bana gururla uzatıyor. Herhalde büyüklerden "Afferin", "sen de artık vatanı görevini yerine getirdin; artık koca kız oldun", "vatan sana çok minnettar" gibi laflar duymaya alışkin. Derhal kafamı çeviriyor, hızlanarak yürümeye devam ediyorum.

Sahilde hayvanların acele acele hapları mideye indirdikleri yere yaklaşırken, adımlarım ağırlaşıyor. Beni daha fark ettikleri anda, önce köpekler hırsızlık yapmış gibi dişlerini göstererek geri çekilmeye başlıyorlar, ardından kediler kulaklarını kısıp ve kuyruklarını asabice sallayarak dikkatlerini, tıslama hazırlığı içinde, bana yöneltiyorlar. Yaklaşacağımı anladıklarında hepsinde korku dolu, ufak bir çırptılı kargaşa ve kuşların havalandması, kedi ve köpeklerin uzaklaşması bir oluyor.

Nefesim tikanıyor, ağlamamak için gözlerimi sıkı sıkı yumuyorum: İnsan türü olarak kendi korkunçlüğümüzü bildiğimiz halde, aynı ortamlarda, aynı binalarda hâlâ yaşayabiliyoruz; ama hayvanlar artık epeydir bizleri bizden iyi tanıyorlar – ne olduğumuzu, ne kadar uzak durulası bir canlı türü olduğumuzu... Ne zaman oldu bu ani dönüşüm? En fazla iki yıl önce değil miydi, kedileri, köpekleri okşaya besleye sahilde yürüyüş yaptığım? Her defasında mutlaka bir sokak köpeği bana refakat ederdi eve gelene kadar...

Öfke ve iç kırıklığı ne zaman, hangi niceł birikimin sonucunda insanları bu hale getirdi – sahildeki bütün hayvanları, tek melenmekten korkar, bucak bucak kaçar, bu kadar dehşete gark eder bir canlı türü? Şu anda harıl harıl, bu yarı günlük, yarı anıkitabını yazmama yol açan bütün bu korkunç gelişmeler, tam olarak hangi tarihte, hangi noktada, hangi olaylarla başlamıştı?

Ağlamak istemiyorsam, zihnim boşa boş şeylerle doldurmamalıyım; özellikle de, Tuncay'ın öğrencilerine çaldırdığı ve ta o gün nakşedilmiş olduğu zihnimin gerilerinden fırlamaya hazır bek-

leyen şu müziği engellemeliyim. Ama işte: Müzik, bilinç menzilime ucundan da olsa girmeyi başardı bir kez; gerisi, hurra, dalıyor içeri. Flütle başlayan, derken davulların, vurmaların, çok karmaşık bir ritimle devreye girdiği parça... Davulun olanca enerjisiyle girişişi kısım, zihnimde Tuncay'ın –muhtemelen– bir cemseye bindirilerek Selvidağ'a götürüldüğü dakikaların imgesiyle öyle yakından bağlantılılmış ki, ister evde tek başıma olayım, ister kalabalık bir mekânda, ne yaparsam yapayım, tutulan herhangi bir ritim sesiyle, özel olarak da bu parçaya benzer herhangi bir müzikle karşılaşınca, gözlerimin yaşamasına hiçbir şekilde engel olamıyorum.

Zaman bütün acıların ilacıdır, derler. Benim durumumda tersi oldu: Zaman geçtikçe, –yanan bir kor cildime yapışmışçasına,– acı, katman katman ilerledi; iç dokularım, yüreğim, ciğerim, hepsi cayır cayır yanar hale geldi. O benim sadece sevgilim, sadece dostum değil ki... O benim... O benim... O...

Ne bileyim, bilemiyorum işte... Bizim gazetedeki bir erkek arkadaş, kadınların, sevmeyi saplantı haline getirdiklerini –ne dense kadınlarla yakıştıryordu bu durumu–, hissedilenin “gerçek sevgi”den ziyade bir tür “tik” veya “takıntı” olduğunu yazmış, geçen gün.

Bunu okuyunca derin düşüncelere daldım. Selvidağ'a götürüleceğini bildirmek için altı ay önce telefon ettiğinden bu yana Tuncay'dan hiç haber alabilmış değilim. Hissettiklerime, bilemiyorum, takıntı denebilir mi... Ama şurası bir gerçek ki, o zaman dan beri hap map kullanmıyorum; kendimi püskürtücülerin verdiği sükünetle sınırladım. Püskürtücülerin hiç çalışmamasını dilediğim zamanlar bile oldu, çünkü ara ara, kendimi çok yalnız ve depresif hissettiğimde, özlemimi derinleştirmek, acımı artırmak, acımdan adeta zevk almak için dayanılmaz bir arzu duuyorum – ama bunu gerçekleştirmeye imkânından mahrumum. İşte böyle zamanlarda, perdeleri örterek hayatı dışında bırakıyorum, gardirobun kapağını açarak başka bir hayatı kucak açıyorum. Karanlıkta el yordamıyla, kazağı kucaklayan naylon torbayı alıp yatağımın kenarına oturuyor, minik paketi, naylon torbasından çıkarıyorum. Karanlıkta hissettiğim ve katlarını özenle, usulca açtığım, zarf gibi katlanmış bir tülbent bohça...

Bohçanın içindeki kazağın sert, kirçılı yününe elim deðgiñde gözlerimden yaþlar akmaya baþlıyor; ter kokulu kazaða yüzümü gömülüyorum. Orada, kazağa kapaklanmış, kekrem-siliðiyle, aylarca beklemişliğin yol açtığı ağırlığıyla normalde bu-cak bucak kaçmam gereken o kokuyu, baþka zaman olsa itici bulacaðım, tamamen "o"na özgü o sevgili kokuyu solumaya çalışıyorum; ciğerlerime, kılcal damarlar aracılığıyla kan dolaþımına, oradan sistemime onu bir alabilsem, onu bir özümseyebilsem, ikimizin bir olduğunu bir hissedebilsem... Ne yazık ki derin de-rin çekemiyorum o kokuyu içime. Göðsüm sıkıştıðından, ancak kesik kesik nefeslerle, sessizce solumakla yetiniyorum.

Neden bunu yapıyorum, neden kendime eziyet ediyorum, hiçbir fikrim yok. Bildiðim bir þey var: Kazağa sarılmak, ondan tek bir nefes bile çekmek – bu acı beni çok rahatlatıyor. Kulak-larımда o neşeli kahkahası, gözümün önünde o deliþmen, ışık-la dolu, zeki bakışları... Bana bakan... Beni özümseyen... Beni içi-ne çeken... Gece daha huzurlu uyumamı saglıyor – öyle ki, ha-lalarıma yatiya giderken bile, çantama özenle yerleştirip kazağı yanımda götürüyorum. Kazak, hayatımı daha dayanılır kıliyor.

Son günlerde, benden en az on beþ yaþ genç bir delikanlı ilgi gös-termekte bana, sahilde yürüyüş yaparken. Ne kadar süredir beni takip ettiðini bilmiyorum, ama dikkatimi, birkaç gün önce çekti. Yürüyüş yapacaðım saatı kollayarak beni sahilde bekliyor, hep beni görebileceği bir mesafeden, genellikle birkaç adım arkamda yürüyor; bakışlarını hep üzerimde hissediyorum.

Sevimli bir delikanlı: Muzip bakıþlı mavi gözler, daðınik, kumral saçlar – her zaman maviler içinde – ayaðında her zaman lacivert bir eşofman, sırtında mavi gömlek. Tuncay da gençliğinde böyle kíþır kíþır miydi acaba? Eminim bütün kızlar bunun da peşindedir. İçimde bir þey çiz ediyor – Tuncay, gençliğinde birile-rine âşık oldu mu hiç acaba? Bunları asla bilemeyeceðim.

"Oturabilir miyim?"

Îlk defa benimle konuştu. Bankın ucuna kayıyor, ona yer açıyorum. O, bankın diğer ucuna yavaşça, gözlerini benden hiç ayırmadan yerlesirken, garip bir rahatlamayla, kendi yaþıtlarımı-la birlikte olmayı ne kadar özlemiþ olduğumu hissediyorum –

sonra birden kafama dank ediyor ki ben artık onun yaşıtı falan değilim – hele onun gözünde, düpedüz ihtiyar bir kadın gibi görünyorumdur. O halde burada, yanında ne işi var?

“Kaç zamandır böyle bir fırsat kolluyordum...” Yaşıtları gibi düzgün konuşmayı unutmuş değil; şimdilik gayet normal iki cümle kurdu.

Ne cevap vereceğimi kestiremiyorum. Yine o belli belirsiz kendini hissettiren, yaşıt olma duygusu. Nasıl olduğumu söyler. Bana “sen” diye hitap ediyor, tanışıyorum gidi; bense bunu hiç yadırgamıyorum. Üzerimde blucinim, sırtında beyaz gömlek var, makyajsızım. Gülümseyerek denize bakıyorum. Nutkum tutuldu. Yaşından çok genç gösterdiğim söylerler – bir de tabii, yaşıtlarına kıyasla kırıksızım... herhalde bunlarla alakalı.

“Sağ ol,” diye mırıldanıyorum. Nedense fena halde gülesim geliyor, neyse ki tutabiliyorum kendimi. Onun o romantik bakışları, birden bana gülünç, çocuksu geliyor – ve birden, yaşıt filan olmadığını kavıyorum. Demek yaşlanmak böyle oluyormuş... Gençlikte çok ciddiye alınan şeyler, sonradan insana komik, daha doğrusu naif geliyormuş. İster istemez yine Tuncay geliyor aklıma: Yaşı ilerleyenlerin hepsi mi, dokunma-dokunulma, sevme-sevilme ihtiyacını komik bulurlar?

Ayağımın ucuya, irice bir çakıl taşını dürtüyorum. O, bacaklarını sürekli bana dikmiş durumda – insan tedirgin oluyor. Gerçek bir yaşıtı olsaydım, ne yapardım, ne yapmam beklenirdi? Herhalde gözlerimi gözlerine dikip aynı bayığın bakışlarla sızmem gerekiyordu. Bu veletten fena halde sıkılmaya başladım. Ama ne önemi var ki? Bütün bunlar –deniz, sahil, kediler, köpekler, kargalar– her şey gerçek dışı, her şey rüya. Nasıl olsa uyanacağım günün birinde.

Koluna bakıyorum – herhangi bir metal bilezik yok. Demek henüz bağış falan yapmamış. Hiç şaşırtıcı değil – bu adamın aşkerlik yapmış olabileceğini de aklım hiç kesmiyor – bedensel kaynak bağışına karşı ise eminim bir yolunu bulmuştur.

“Yürüyüşümüz bitince bir yerlerde oturup azıcık sohbet edelim mi?”

“Olur.”

Bizim evin yanı başındaki kafeye dalsak... Tatlı bir sohbet... Sohbetimiz koyulaştıkça bakışlarında giderek artan hayranlık... Saatlerce otursak... Sürekli konuşşak... Ertesi gün yine buluşşak... Yine saatlerce konuşşak... O bana yalnızlığını anlatsa... Ben ona yalnızlığını anlatsam... O bir hayat arkadaşı arıyor olsa... Ben de bir hayat arkadaşı arıyorum... "Bir ailem olsun istiyorum..." dese.

İçim hüznüle doluyor.

"Hep böyle utangaç misindir?" Gülümsüyor – kocaman, floresan ışığı gibi bir gülüümseme.

"Kusura bakma, benim yetişmem gereken bir iş var..." diye mırıldanıyor, yerimden fırlıyorum.

"Dur... Daha yeni tanışıyoruz... daha doğru dürüst sohbet bile edemedik..."

Hızlı adımlarla uzaklaşıyorum. Çok şükür, peşinden gelmiyor.

İçimde nasıl derin bir sızı...

Delikanlıyla bu karşılaşmamızın üzerimde nasıl bir etkisi oldusaya, o akşam bir taksiye atlayıp otobüs garına gittim. Yolculuk yapacağım sanki içime doğmuş gibi, evden çıkarken Simitiko'ya bol miktarda mama ve pırıltemiz su bırakarak çıkmıştim.

Otogara girmeden önce indim taksiden. Sert, boğucu, yakıcı bir rüzgâr esiyordu. Püskürtüçülerin altına kocaman, yepyeni *billboard*'lar koymuşlar: Kara gözlü, kıvırcık kirpikli bir zenci oğlan çocuğu, yanında da koca mavi gözlü sarışın bir kız çocuğu – ikisi de kameralara gülümşüyorlar. Belli ki ikisi de yabancı; küçük kızda Kuzeyli tipi var.

Fotoğrafın üzerinde kocaman harflerle şu soru sorulmuş: "Bu İki Yavrunun Ortak Özelliği Nedir?"

Fotoğrafın altına, yine kocaman harflerle, cevabı yazmışlar: "Her ikisinin bedeninde birer BİZ böbreği var!" Burada "BİZ" kelimesi büyük, kırmızı harflerle yazılmış; İ harfinin üzerindeki nokta yerine, Bizistan bayrağı yerleştirilmiş.

Bakışlarımı *billboard*'dan uzaklaştırıp adımlarımı sıklastırdım. Otogara yaklaşığında içimi buruk bir sevinç kapladı. Hani, yabancı ve belirsizliklerle dolu; insanların, sokakları, kültürünü bilmediğin, *billboard*'larını yadırgadığın bir kentte

uzunca bir süre kaldıktan sonra, kendini evinde, yuvanda hissettığın mahalleye dönersin – her şey tanıktır; görüntüler, kollar, içinde sıcak bir duyguya uyandırır...

O uğultu, o kargaşa, üst üste konmuş o denkler; yan yana dizilmiş, uzun yoldan kimi yeni gelmiş, toz toprak içinde dumani tüten otobüsler; egzoz kokusu, sigara dumanı, yerlere atılmış çöpler, izmaritler, bağırgan adamlar, zırlayan çocuklar... bütün bunlar, Tuncay'ın kazağını koklamanın verdiği huzuru hissettiyordu; ruhuma sürülen bir merhem gibi.

"Nereye, hanımfendi?"

Yetişen Boğa'nın bürosu: Tezgâhın arkasında gençten bir delikanlı; soru soran tek bir bakış, suratına odaklanmış. Gençler arasında tek gözlülük, ne kadar da arttı son haftalarda.

"Nereye"nin ne önemi var? Bir an düşündüm, sonra Sazarbolu'ya bilet sordum. Koca otobüs, neredeyse bomboştu! En arka sıranın cam kenarından tek kişilik yer istedim; adam bana "dalgamı geçiyorsun?" der gibi önce şüpheli şüpheli baktı, sonra kesiti biletimi.

"Dönüş ne zaman?"

Dönüş ne zaman... Sazarbolu'da bu kez birkaç saat dolaşma-ya niyetliydim... Tuncay oraya ne sık giderdi – ah aptal kafa; ben niçin oraya hep, Tuncay'ın dönüşüne yetişecek şekilde gittim de, daha geniş zaman ayırip kasabayı gezmedim hiç?

Esasında bu sorunun cevabını biliyordum: Hep, Tuncay'ı korkutmak, hayatı hakkında, hatta gezdiği yerler, uğradığı kabalar hakkında haddimden fazla meraklı görünmek korkusu... Beni ne kadar sindirmiş, herif...

İçimde bir öfke kabarır gibi oldu yine: Hayatımda birini hiç, hem böylesine sevip hem ondan böylesine nefret etmemiştim.

"Sazarbolu'ya varışından üç dört saat sonraki bir otobüse verebilirsiniz... Aynı koltuk olsun, hatta..."

Yine o bakış – "kafayı yemiş!" bakışı. Kalbimde nasıl bir sevinç! İşte, bu bakışı bile özlemişim! Bu yolculukları niçin bu kadar çok sevdigimi, "otobüs" ve "otogar" kelimelerinin içimde niçin böylesi bir siziyi yarattığını hatırlamaya, bu bağı sağlam tutmaya ihtiyacım var.

Otobüse ön kapıdan binerken, koltuğuna yerleşmiş şoförü-

müze göz attım: Ellili yaşlarda, saçları dökülmüş, zayıf, ufak tefek, yakışıklı bir adam. Gösterge panelinde birtakım butonları kurcalıyor, kendince bazı ayarlar yapıyordu. Kafasını benden yana çevirdi; göz göze geldik, başlarımıza kısaca selamlaştık – güvenilir bir insan, güvenilir bir şoför; böyle hissettim. Allahtan, uzun yol şoförleri çift gözlü olmak zorunda. Hayatım, dün yayla bağımin kopuk olacağı şu birkaç saat artık onun elindediydi. Ama bu birkaç saatimi nasıl, ne yönde değerlendireceğimin bennim için ne kadar önemsiz olduğunu fark ettim – ve bu, çok özgürleştirici bir duyguydu.

Yerime yerleştim, koltuğuma sindim. Koca otobüste Tunçay'sız küçüktüm – ama bu küçüklüğü, kaybolmuşluğu, kaderine terk edilmişliği hissetmeyi seviyordum, buna ihtiyacım vardı...

Otobüs geri manevraya başladı; el sallayanlar... Şoförün "iyi yolculuklar" anonsu...

Yola koyulduk: Çay hapi servisi... ışıkların yavaş yavaş sönenmiş... Her şey rüya gibi. Nasıl bir akustikse, gözlerim kapalı, otobüsteki diğer yolcuların ta önden gelen miriltilerini tek tek ayırt edemiyorum, böyük pörçük konuşmalar... "icindeki pırıltemiz su oranı..." "ben ta o zamandan..." "yeni namlulu modelleme..." "zeytinyağlısını..." "on beş ölü..." "çay hapları yetersiz kalıyor..." "bela bu, bela..." "kafasına siktim..."

Sıçriyorum: Tükürüğüm az daha boğazımı kaçıyor; ellerim, ayaklarım uyuşmuş... Sesler, cümle parçacıkları kafamın içinde hâlâ yankılanıyor gibi – oysa duyduğum, motorun ve klimanın uğultusu. Kafamı cama yaslayıp uyumaya çalışıyorum, ama ne mümkün – camın sürekli titreşimi, kısa zamanda beynim serseme çeviriyor.

Tuncay olsaydı, uğultunun hangi notaya tekabül edeceği üzerine tahmin yürütmeye çalışırdı.

Hiçbir sesin kaybolmayacağıni, seslerin ölümsüz bir hayatı sahip olduğunu söyleyerek belki de. Duyduğum her sesi bir müziğe dönüşturmeye çalışır, arkasından açıklardı: Her müzik parçası, bir dünyadır – ritimleriyle, notlarıyla... Her bir nota, bir insan... Bizler sesiz, sesin kendisizyiz... Evreni yürek gibi attıran, bizleriz. Otobüste şu anda duyduğum, başka pek çok kişiye rahatsızlık

vereBILECEK bütün sesleri kutsar, toplamını bir duyu ziyafeti olarak algıladı. Mutlaka araya bir de sululuk sıkıştırıldı: "Her fasulye tanesi, bir melodi nağmesi..."

Ben de şimdi gözlerimi kapatıp motorun uğultusuna uygun bir ezgi oluşturmaya çalışıyorum – ama bir ezgiden çok, bir asla nın değişik ruh halleri canlanıyor zihnimde – gaza basıldığında kükremesi artan, sabit hızda kendi kendine mırıldanan, vites atmalarda kurbanına saldırın...

Tuncay'sız kaçinci otobüs yolculuğum bu? Yoksa ilk mi? Yarı uyku halindeyken, hafif bir ağlama sesi çıkarmışım; bu sesle ırkılıerek uyanıyorum. Yüzüm cama dönük; katmerlenmiş yansımalarıma bakıyorum – ne çok ben var, üçlü, dörtlü, beşli... Gözümüz hafif şaşıraştırmak ve benler birbirine giriyor, çarpıklaşıyor, dönüyor... Her biri ayrı bir kişilik, her birinde bambaşa kaşeyler oluyor... Eşelene eşelene onca "ben" arasındaki "gerçek ben"le günün birinde, özlenen bir dosta rastlar gibi karşılaşma umudum silikleştikçe, bu kez de "gerçek hayat hangisi" diye bir sorun ortaya çıkar gibi oluyor. Bir de dışarısı var tabii... Benlerin ötesinde, silikleşen, seyrekleşen, önlerinden hızla ilerlediğimiz binaların barındırdıkları – onların hayatları var, gerçek olup olmadığı sorgulanması gereken...

Bir de ben varım tabii – tabii ki varım. Ben ve hayatlarım.

Sol tarafımda hafif bir zonklama başladı, ama hiç sorun etmedim – BK Hastanesi'nden verdikleri ağrı kesicilerden birini indirdim derhal mideye.

Elimle yokladım böğrümdeki hâlâ zonklayan yeri: Sol böbreğimi geçen ay bağıtlamıştım – zaten böbrekte çoğunlukla sol taraftakini alıyorlarmiş, çünkü sol taraftaki damar, sağ taraftaninden uzunmuş. Laparoskop ile ameliyat üç buçuk saat sürmüştü; hâlâ sıkıntılarım var. Sadece ameliyat yerim değil, kollarım, bacaklarım da ağrıyor, hatta kısmen acıyor. Bedenimin bazı yerlerinde çürük izleri var, nasıl şeyse. Beş kilo zayıfladım; şimdî yeniden kilo almaya çalışıyorum, çünkü ameliyattan önce zaten çok sıklasmıştım.

Hiç değilse bu ameliyat işi kazasız belasız aradan çıktı, buna da şükür. Can bu, kolay değil.

Hem de hiç kolay değil...

Ben önceleri bu Zorunlu Bağış meselesini hiç ciddiye almamıştim. "Yok artık! Daha neler!" diyorsun. Fakat işte: Yasa birkaç ayda çıktı ve çoktan uygulamaya kondu; dahası, herkes ilk başlarda, benim gibi, bunun gerçek olduğuna ne kadar inanamadıysa ve bağırıp çağırıldıysa da, Bedelli Bağış Yasası ortaya çıktığinden bu yana, herkesin sesi kesildi.

Organ bağışlayanlar, alt sınıfı ya da benim gibi orta sınıfı mensup insanlar. Başvurusaydım, Bedelli Bağış yaklaşık bir yıllık maaşma tekabül ediyordu – böyle bir şey için böyle bir meblağ ödemeyi de doğrusu göze alamadım... o kadar da zengin değilim.

Tek sevindiğim, Tuncay'ın tam da bu yasa devreye girerken askere gitmiş olmasydı; böylece artık, bedensel kaynak bağışını beş yıl erteleme hakkına kavuştu. Eh, o zamana kim öle, kim kala...

Uykuya uyruklu arasındaki o bulanık alacakaranlık kuşağında düşüncelerim, amaçsız bulutlar gibi havada seyir halindeydi: Acaba Tuncay'ı görebilecek miyim bir daha? Görsem bile, hayatımda yer alacak mı? Hayatımda hiç yer aldı mı? Daha doğrusu, *ben onun hayatında hiç yer aldım mı?* Yer aldiysam, hayatından artık çıktım mı? Beni seviyor mu? Ya geçmişte sevdi mi, hiç sevdi mi, azıcık da olsa sevdi mi? Soruların sevimsizliğine rağmen, yolculukla gelen o "hiçbir mekâna, hiçbir zamana ait olamma" duygusu, o havailik, sorumsuzluk duygusu, Tuncay'ı görmesem bile aramızda her şeyin yolunda gittiği sanmasını uyandıryordu bende.

"Şoförsüz otobüs" sistemine henüz geçmemiş az sayıda ülkenin biriyiz; pek güvenilir şoförümüz, ansızın bastı gaza; gerçekten çok hızlı gidiyor, habire başka araçları solluyoruz. Koltuklardan bazı kafalar, gidişatı bire bir izlemek için tedirgince koridora doğru uzatılmış. Bana gelince, öyle dinginim ki... Bu nün son yolculuğum olduğunu bilsem dahi umursamayacağım. Camdan dışarı baktığında gözüme çarpan, sadece, kayıp giden görüntüler... Çok uzaklarda belli belirsiz seçilen hüzünlü, solgun ışıklar... Bir an var, bir an yok... Önümde oturan kadın çantasından örgü şişlerini çıkarıyor. Gözkapaklarım yine ağırlaşırken, kafamın içinde tekerlememsi sözler dönüyor: Bir-an-var,

bir-an-yok, bir-an-var, bir-an-yok, bir-ters, bir-yüz, bir-ters, bir-yüz... Hayat gibi, ilişkiler gibi, sevgiler gibi, kendim gibi... Ne-ye-nin ters neyin yüz, neyin öteki neyin beriki, neyin bir an var, ne-ye-nin bir an yok olduğunu asla kestiremediğin, salisilik bir kıvılçı-mın içinde gizli bir dünya... Hiçbir görüntünün içine girme, ya-vaşlayıp tadını çikarma, üzerine düşünme imkânu tanımıyor bu yolculuk... Hızla geçerken gözbebeğine bir saniyeliğine çarpan o imgeler arasında, bir cinayet sahnesine de denk geldiğini sansan, elden ne gelir? Kim bilir, otobüs yolculuklarını belki de bu yüz-den seviyordu Tuncay...

Tuncay'ı düşünmemle, uykum açılır gibi oluyor: Coşkuyla anlatmaya bayıldığı "fuzzy mantık", bu durumu tarif ediyor ol-malıydı: Ne oradasın, ne buradasın; hem oradasın, hem burada-sın... Ve bu böyle, sonsuza kadar sürebilirdi. Ne karanlıktayız, ne aydınlıktı. Ne mutluyum, ne mutsuz... Sadece kaçmak için değil, belki de bu yüzden böylesine seviyordu yollarda olmayı, Tun-cay. Otobüste ona kavuşmuş gibiyim; ne kavuştum, ne kavuş-madım. Ama niçin kavuşturmamış olayım? Ne algılıyorsam, ger-çeklik o değil miydi? O halde Tuncay yanında. Gözlerimi kapa-tıyorum. İnanıyorum buna; elimi yan koltuğa uzatıyor, o iri avu-cuna aldığına tahayyül ediyorum. Bir şeyler boğazımı düğümle-niyor, gözlerimden sessiz yaşlar süzülüüyor – ama dinginim. İyi-yim böyle.

Derken, anıların parça parça bilincime düşmesiyle, Tuncay'ın gerçekten yanında olmasının ne anlama geldiğini hatırlayıveri-yorum:

"Lütfen Mine, sürekli beni düşünmeyi kes!"

Bunu ilk söylediğim günü çok iyi hatırlıyorum: Sesindeki öf-keye şaşırılmış, yüzüne hayretle bakmıştım. Benim evimdeydim; o, uzanmış kitap okuyordu, bense koltuğumda bağdaş kurmuş yarı okuyor, yarı hayal kuruyordum.

Güya ben onu düşündüğüm zaman, onun hakkında en sev-gi dolu düşünceleri aklımdan geçirsem bile, enerjim onun üze-rinde negatif bir etki yaratıymuş:

"Beni düşündüğünde bütün vücudum kamaşıyor!"

Önce inanmamıştim. Fakat bu kamaşma işini ciddiye al-mayı zaman içinde öğrendim: "Bugün saat on iki ile yarım ara-

sında hep beni düşündün, değil mi? Aciyla kıvrandım, durdum..."

Şaşkına dönüyordum; onu düşünmemeye gayretlerim, zorla bana onu düşündürtüyordu.

"Beni devamlı düşünüyorsun!"

"Tuncay, rica ederim... Gerçekten de düşünmüyorum seni... Bütün gün seni niye düşüneyim; başka işim gücüm yok mu Allah aşkına?"

Yalan söylüyordum, tabii. Aci gerçek şuydu ki, başka işim, gücüm yokmuş gibi bütün gün onu düşünüyordum. İşin garibi, tam da vücudunun kamaştığı söylediği saatlerde onu daha yoğun olarak düşünüyordum.

Muavinin dağıttığı kulaklığa kulağıma geçiriyorum; elim, önemdeki televizyon düğmesine gidiyor.

"Öldürmeye mecburdum, çünkü onu çok seviyordum, hâkim bey!"

Görüntüye odaklanmadan daha, hemen kapatıyorum televizyonu. Ne berbat bir cümle bu!

Nedensiz, garip bir sızı saplanıyor böğrüme – ameliyat acısından farklı bir sızı. Tuncay, diye geçiriyorum içimden, Tuncay... Derin bir suçluluk kaplıyor içimi – ne oluyor bana? "Tuncay..." Yüksek sesle mirıldanıyorum adını. Sesim yumuşak, sevecen... Neden suçluluk duyayım, içim ona karşı sevgi doluyken – herhalde gerçek sevgi bu olsa gerek. Karşındakinin en sevimsiz hallerini bile sevgiyle hatırlamak.

Merhaba Zeyda Teyze,

Erkek arkadaşım, sürekli olarak onu düşündüğümü sanıyor; düşündüğüm zaman bütün vücudu kamaşıyormuş. Bunu eskiden hiç ciddiye almadığım, ama arkadaşım kent dışına çıktığından bu yana, daha önce hiç önemsememişim bu yanlarını sürekli hatırlar oldum. Burukluk hissediyorum ona karşı.

Düşüncelerimi, hatta düşlerimi bile baskı altına almaya çalışması – bu normal midir?

Cevap vermeden önce, uzun uzun düşünüyorum:

Yavrum,

Mektubunuzu ilgiyle okudum. Bir başkasının düşünceleri yüzünden vücutu kamaşanı ilk defa duyuyorum. Elbette ki bilimin de bizlerin de aklımızın ermediği pek çok şey var hayatı. Telepati, enerji sistemleri, cahili olduğumuz konular. Maalesef bu konularda son sözü (varsayıf bir şey) söyleyebilecek kişi, ben değilim. Erkek arkadaşınız, sizin onu düşünüp düşündüğünüzü söylüyorsa, aslında için için onu düşünmenizi arzuluyor olamaz mı? Niçin mi böyle ters yaklaşıyor size? Bunun pek çok nedeni olabilir. Ama bence akla en yatkını şu: Size yaklaşmak, arkadaşınızın elinde değil. Onu düşünmenizi hem istiyor –çünkü size değer veriyor– hem de istemiyor, –çünkü sizin onu düşünmenizin getirebileceği olası sorumluluklardan korkuyor.

Sizi giderek seviyor, size giderek daha çok bağılanıyor... bağlanmak istemediği için de sevmekten korkuyordur... Dolayısıyla sizi kendisi için bir tehdit olarak algılıyor olabilir.

Diğer ihtimal ise, sizden kurtulmak istemesi, bayan... Bunu sağlamak için de sizi kendisinden soğutmak istiyordur, bayan... Uyanın artık, göremiyor musunuz, bu adam sizin korkunuzdan hangi deliğe kaçacağını şaşırılmış, bayan... Uyanın artık... Duyuyor musunuz, bayan..."

"Bayan... bayan... Geldik, bayan..."

Güneş gözümün içinde, boğazım kupkuru, dilim damağıma yapmışım, muavin tepeme dikilmiş. Ah, bir bardak su için neler vermezdim. Uyanmakta ve yerimden kalkmaka zorlanıyorum – dizlerim kaskatı kesilmiş, bacaklarımı hissedemiyorum. Uyku mahmuru, ağızları leş gibi kokan insanların arasına karışarak, ben de yalpalaya yalpalaya iniyorum otobüsten. Belim tutulmuş.

16

Nazire Halamın sağ, Hamiyet Halamın sol gözünü, çatır çatır aldılar.

Ameliyatları aynı gün, peş peşe yapıldı. Böyle olmasını biz istedik, çünkü tek gözlüğe alışana kadar ben yanlarında kala-caktım; böylece hiç değilse nekahat ve yeni duruma adapte olma süreleri örtüşmüştür olacaktı.

Onları kurbanlık koyunlar gibi BK Hastanesi'ne götürürken içim öfke doluydu.

Onlarsa, uzun zamandır ilk kez evden sokağa çıkışmanın da şokuya sersemlemiş, tepkisiz ve sessizdiler, ama arabada Nazire Halam bir ara yavaşça, "Kızım, radyoyu bir açsana bakalım, Bedensel Kaynaklar Kanunu'yla ilgili bir şey var mı?" dediğinde, halalarımın, idamlık mahkûmun son âna kadar af çıkışmasını beklemesi gibi, bir değişim bekłentisi içinde olduklarını fark etmiştim ve öfkem daha da artmıştı.

Hamiyet Halam onu derhal tersledi: "Hani vatan sevgin? Millet için canımız feda, ayol!" Sonra hissümla döndü bana: "Bari gözlerimizin kime satıldığını, kimler tarafından kullanılacağını bize bildirecekler miymiş?"

"Bilmiyorum halacığım," diye mirıldandım.

Bir süre kimse konuşmadı. "Bir de, kör gözlerimiz görünmesin diye bundan sonra gördü takacakmışız; işin yoksa bir de ona alış..." diye mirıldandı Nazire Halam.

Hamiyet Halam buna cevap vermeye tenezzül bile etmedi.

Ufak bir sessizlikten sonra Nazire Halam yine konuştu, ce-

kinerek: "Peki, hangi gözümüzü alacakları belli mi? Yani... hangi gözümüzü bağışlayacağımızı seçme hakkımız olacak mı?"

Hamiyet Halam onu yeniden paylaştı: "Bunun ne önemi var ki, Nazire!"

"Öyle deme abla... Hatırlamaz mısın, hani bir şey vardı – sol gözle sağ göz farklı bir şeyler görürlermiş, biri dünyayı, öbürü ahireti görmüş... Acaba hangi göz neyi görüyordu, tam emin olamadım da..."

"Bu soruyu sormak için biraz geç kalmadın mı?" diye öfkeyle yanıt verdi Hamiyet Halam. Yüzü hepten kararmıştı. Fakat onun da merakı uyanmıştı. Biraz düşündükten sonra sordu: "Peki, sen ne kadarını hatırlıyorsun?"

"Hani Tanrı inancını bütün dünyadan yok edecek kötü biri vardı – Deccal – hani bir gözü kördü... Kör olan, ahireti gören gözüyüdü de bu yüzden sadece bu dünyayı görüyordu... Ben şahsen, ahireti gören gözümün alınmasını istemem..."

Hamiyet Halam kuru, neşesiz bir kahkaha attı. "Nazirem, merak etme, kimse senin ahireti gören gözünü falan almaz... Bunu sağ gözle, sol gözle alakası yok... Asıl körlük, başka şey... Sen kalp gözünün kör olmamasına dua et; gerisi fasa fiso."

Hamiyet Halamin bu sözleri, Nazire Halamı biraz rahatlatmış gibiydi. "Doğru..." dedi, "Bak, bu çok doğru... İki çeşit göz verilmişti bize, değil mi?"

Merak ettim: "Nasıl yani? Ben bilmiyorum bunları..."

"Kızım," dedi Hamiyet Halam, "gözlerimizin biri başımızda, diğerİ kalbimizdedir. Bunlar çok farklı şeyler... Bizim gibi ihtiyarladığın zaman, baş gözün o kadar iyi görmez olur, veya onu Bedensel Kaynak diye değerlendirip bir ameliyatla zorla alabilirler... Ama kalp gözü başka... O, ihtiyarlıkta tam tersine, güçlenebilir, nurlanabilir... Hiçbir ameliyat ona zarar veremez... Hiçbir perdeye takılmaz; her şeyi görebilir..."

"Doğru ya – iyi ki hatırlattın bunları..." diye mırıldandı Nazire Halam, bir süre düşündükten sonra.

"Unutmayacaksın – seni diğer canlılardan ayıran şey, kalbin..." dedi Hamiyet Halam usulca.

Bir süre konuşmadık.

"Şuraya bak... Güzelyıl Yeşil Huzur Bahçesi'ni de otopar-

ka dönüştürmüşler!" diye acıyla haykırdı birden Nazire Halam, parmağıyla dışarıyı göstererek. Sonra, söylediğine bin pişman, alt dudağını ısrararak önüne baktı.

Üçümüz derin bir suskuluga gömülüük ve hastaneye varana kadar hiç konuşmadık. Halalarım olayın ciddiyetini belki de tam idrak edememişlerdi son âna kadar. Onları BK Hastanesi'nin önünde bıraktım, döndüm.

Halalarım kendilerini toparlama dönemi, umduğumdan daha fazla sürdü: İki ay yanlarında kaldım. Birbirimize çok yakın oturuyor olmamız büyük nimetti, ama onlarda kalmak hiç kolay olmadı. Bu konuda devletin hiçbir yardım veya destek sunmaması kabul edilebilir şey değil. Diğer ihtiyaçlar nasıl idare ediyorlar? Ben olmasaydım, halalarım ne yaparlardı? İyi kötü kendi başlarına yaşayabiliyorlar; çeşitli gıda haplarıyla işi yemeksiz de pekâlâ götürürebiliyorlar. Kapıcının karısını da ara ara çağırıyorlar; ama bakıyorum, bulaşıklarını ve çamaşırlarını yine kendileri yıkamayı tercih ediyor, kapıcının karısına sadece temizlik ve ütü yaptırlıorlar. Kimseye muhtaç olmadan hayatlarını sürdürürebiliyorlar.

Yine de bedensel kaynak ameliyatı sonrasında çok sıkıntı çektiler. Bir kere, tek gözlü hayatı alışmaları hiç kolay olmadı: Bir seye uzandıklarında, hep, hedefledikleri eşyanın birkaç santim yanına doğru uzatıyorlardı ellerini. Fakat zamanla, derinliği algılayabilmek için bazı pratik yöntemler geliştirdiler. Örneğin, artık kapılar ya tamamen açık, ya tamamen kapalı tutuluyor – yarı açık kapılara kafalarını çarpma riski, çok fazla. Bir bardağın uzanacakları zaman, ellerini bardağın yönüne çabucak yaklaşdıktan sonra, bardağa doğru santim santim ilerliyorlar. Merdiven inerken, her zaman önce basamağı yokluyorlar ayaklarıyla.

Halalarımı neşelendirmek için Simitiko'yu getirmeyi denebildim, ama bunun çok kötü bir fikir olduğu daha ilk günden belli olmuştu – Simitiko halalarımın ayağına dolanıyordu. Dahası, Nazire Halam onun kalması için çok ısrar ettiyse de, Hamiyet Halam bir keresinde onu yemek masasının üzerinde görünce bağırılmış, bunun üzerine Simitiko salona, halının tam ortasına güzelce kakasını yapmıştı – velhasıl, hayvanı tekrar eve götürmek için geçerli bir mazeretim oldu. Ara ara evime uğrıyor, işleri-

mi hale yola koyup hem Zeyda Teyze mektuplarımı yazıyorum hem de Simitiko'yu doyuruyordum.

Bunun dışında, bu iki ay boyunca kendi evimle çok az alakam oldu; birkaç kitabı ve en önemli bazı kişisel eşyalarımı halalara taşıdım – tabii ki bunların arasında Tuncay'ın grili morlu kazağı da vardı. Nylon torbasının içinde, iç çamaşırılarımın olduğu çekmecede duruyordu o da. Özellikle gecenin ilerleyen saatlerinde, halalarım uyuduktan sonra, özlem beni sardığında gözlerimi kapatıp kazağa sarılır, Tuncay'a sarıldığımı tathayyül ederdim. Bu, artık bir tür ritüel haline gelmişti. Gazeerdeki arkadaşımın "sevgi" ve "takıntı" ile ilgili sözlerini bazen kendime hatırlatıp durumumu soruluyor, yine de beni çok keşerlendiren bu alışkanlıktan vazgeçemiyordum. Artık daha nadirdi ağladığım; kazağa sarılmak, gözlerimi kapatarak sallanmak, kendi kendime "ommm" diye mirıldanmak, beni küçüklüğüm, anneannemlerin evindeki odamda, masanın altında yastığuma sarılarak yapayalnız sizdiğim saatlere geri götürüyordu: Bana huzur veriyor, en gergin zamanlarımda bile beni yaşıtıryordu.

Günlerim öyle monoton geçiyordu ki, rutinin dışındaki en ufak olay, benim için "sira dışı" sayılıyordu artık. O haftalarda başıma gelen belki en sira dışı – ve Nazire Halamlı takışmama sebep – olay, bir köpekle kurduğum dostluktu.

Bir gün kendi evimden halamlara giderken, bir sokak köpeği sürüsüne rastladım. Aralarında bir tanesi, belli ki sürüünün tam üyesi değildi; kim bilir, belki de sokağa atılmış bir ev köpeğiydi. Süredekiler onu ne aralarına almışlar ne de reddetmişlerdi; bu köpek sürüünün yanı sıra mutlu mutlu, kuyruğunu neşeli neşeli sallaya sallaya gidiyordu.

Yüzü ve tüylerinin balrengi o kadar güzeldi ki, ona iltifat ettim. Hayvan bir anda deliye döndü, sürüden ayrılarak peşime düştü. Bir köpeğin yanım sıra yürümesi çok hoşuma gitmişti; hayvan arada sırada elimi yalıyordu. Yolda giderken Sukretkart'ımı kullanarak ona pırıldamız su bile ikram ettim; hayvan sevinçten iyice deliye döndü.

Halamlara vardığımda, köpeğe "Haydi arkadaşlarının yanına dön!" dedim. Köpek şaşırıldı, kalakaldı. Hâlâ peşime takılı-

mak istiyordu – maalesef köpek arkadaşlarıyla da yollarımız ayrılmıştı. İçeri girip de suratına kapiyı kapayınca, acı acı ağlamaya başladı – fakat artık yapabileceğim hiçbir şey yoktu.

Halamlara çıktığında, Nazire Halam, dışarıdaki köpeğin niçin ağladığını sordu. Hikâyeyi anlattığında çok kızdı bana; çok bencil olduğumu söyledi.

Şaşakalmışım. "Ama onu çok sevmiştim..." diye itiraz edecek oldum.

"Zavallı hayvanı, sahip olduğu tek aidiyetten mahrum etmişsin! Tebrikler!" dedi öfkeyle, sonra ekledi, "Sevgi kadar hiçbir duyguya suiistimal edilmemiştir! Sevgi gibi iyi duygular, böyle savruk kullanıldığında, tuvalet kâğıdı gibi olurlar!"

Onurum fena halde incinmişti. Bereket, öfkesi uzun sürmedi.

Halalarda uzun süre kalmak, hele de Nazire Hala'yla aynı odayı paylaşmak zorunda olmak, kendime ait özel bir alandan yoksunluk, yalnızlığının kıymeti konusunda çok göz açıcı bir deneyim oldu. Öte yandan, ihtiyarlığın nasıl bir şey olduğunu yakından gözleme fırsatı verdi bana. Halalarım öyle kalender kadınlar ki, göz ameliyatından sonra onlardan ne bir yakınıma ne de gözlerini gasp eden devlete karşı en ufak bir sitem veya serzeniş duydum. Oysa başka tanıdıklarımın ihtiyar ana babaları, sürekli bir şikayet ve çok haklı bir isyan halindeydiler. Halalarım sanki sınıfın en uslu çocuğu olduklarını kanıtlamaları ve bu uğurda her tür fedakârlığı yapmaya hazır olduklarını göstermeleri gerekiyormuş gibiydiler – ağızlarını açmıyordu.

Ne olursa olsun, halalarımla yaşamak benim için hiç kolay olmadı. Gözlerine pansuman yapmam gereken dönemlerdeki sıkıntımı tarif edemem – ama o dönem atlatıldıktan sonra da, onların o ağır tempolarına uymaya çalışmak, birbirleriyle daimi tartışmalarına tanık olmak, giderek sinirimi bozmaya başlamış, hatta son günlerde onları terslemeye, sabırsızca, hatta –maalesef– terbiyesizce cevaplar vermeye bile başlamıştım. Halalarım da benden sıkılmış olmalı ki, artık evime dönmem gerektiğini, giderek daha samimi bir israrla tekrarlıyorlardı.

Birbirlerinden bile sıkılıyorlardı zaman zaman – hele de bu zor dönemlerinde iyice tahammülsüzleşmişlerdi. Bazen düpe-

düz çocuklaşıyorlardı; Hamiyet Halam ters bir şey söylediğinde Nazire Halam ağır ağır o korkunç, paslı dilini çıkarıyordu ona. Dahası, aralarında gizli, çok ilginç bir savaş vardı: Birbirlerini osuruklarıyla vuruyorlardı! Ama oyunun oynanış kuralları konusunda hiçbir zaman emin olamıyorum: Her ikisi de birbirinin sağırlığından çok emin olduğu için, muhtemelen ‘top’ları sadece kendinin attığından emindi – bu durumda her biri kendini galip görüyordu. Kısacası, nasıl oynandığını ancak ikisinin bildiği, ama ikisinin de ancak tek başına oynayabildiği ve kazanabildiği, tuhaf, yapayalnız, hem kederli hem de tatminkâr bir oyundu...

Geçen hafta nihayet, kendi evime döndüm. İnsanın evi gibisi var mı?

Halalarımın bütün bu sıkıntıları neden çekiklerine gelince – Bedelli Bağış yapacak paraları olmadığından değildi. Bana göre ortada tek bir neden olabilirdi: Paralarını harcamak istemiyorlardı! Gözlerini feda etmek konusundaki uysal tavırlarına bir türlü aklım ermiyordu.

Ne garip... Nazire Halam seksen bir, Hamiyet Halam seksen dört yaşında. Ama önlerinde daha bir yüzyl varmış gibi davranıyorlar. Evlerinde tomar tomar para sakladıklarını biliyorum; dahası, inanılmaz pintiler. Bu ihtiyar halleriyle, imkânları olduğu halde evlerine her gün gelecek bir yardımcı kadın kabul etmiyorlar.

Sokağa hiç çıkmıyorlar... Daha doğrusu – BK ameliyatına gitmek üzere evden çıkmaları, bir anlamda onlar için şeytanın bağılığını kırmak oldu – çünkü belki bir yıldır dışarı adımla atmamışlardı. Ameliyat sonrasında, aralarında “sokağa çıkmak aslında o kadar da zor değilmiş” mealinde konuşmalar geçtiğini duyuna, öyle bir şey olursa mutlaka beni aramalarını sıkı sıkı tembihledim. Aramızda sanki böyle bir konuşma hiç geçmemiş gibi, iki gün önce bensiz çıkışmışlar dışı: Tesadüfen gördüm onları sokakta; birbirlerine tutuna tutuna, kibrît çöpü bacaklarıyla ayaklarını sürüye sürüye ilerliyorlardı; olmayan gözlerini örtükleri götür, kafalarını çaprazlama sarmıştı. İşin garibi, bunu evde de fark ediyorum – yan yana yürüdükleri zaman, görmeyen gözlerini her zaman, ama her zaman, ortalarına almış oluyorlar. Bir

tür meydan okuma mı bu? Yoksa sağдан soldan gelebilecek tehlikelere karşı daha iyi korunabilmek için gayri ihtiyari başvurdukları bir yöntem mi? Bilincli mi? Tesadüfi mi? İçgündüsel mi? Bilmiyorum... bilmek de istemiyorum.

Gözlerini bağışlayanlar, genelde yaşlı kişiler – doğal olarak. Bir kere, göz alma ameliyatlarında genel anestezije ihtiyaç duymadan, narkozla idare edilebiliyor; bu da tabii ki ihtiyarların işine geliyor. Ayrıca, tek göz, ihtiyarlara genelde yetiyor – zaten temkinlice yürüyorlar, zaten ince iş yapmıyorlar. Bir neden daha var... Bu, henüz pek uluorta konuşulan bir konu değil, ama BK ameliyatı sırasında ölenlere Bereketli Bedensel Kaynak deniyor. Bu, bir nevi şehitlik payesi gibi – bu kişilere özel cenaze törenleri hazırlanıyor, çünkü bütün organlarını devlete bağışlamış sayılıyorlar. İhtiyarların, özellikle de kimsesiz ihtiyarların sık sık ve çok şaibeli bir şekilde Bereketli Bedensel Kaynak kategorisine girmiş oldukları da, açıkça konuşulmasa bile, çok yaygın bir rivayet. İhtiyarlar bu nedenle de, genel anestezi gerektirmeyen, nispeten basit bir göz ameliyatını tercih ediyorlar – şüpheli ölümler, çok fazla.

İhtiyarların göz bağışlamaları öyle yaygın ki, artık çift gözlü ihtiyar gördüğümde yadırıyorum, ne yalan söyleyeyim... Halalarımı da zaten bu nedenle, yan yana görmekten çok tedirgin oluyorum. Yan yana durduklarında çift gözlu bir canavar gibi oluyorlar; bana eski günlerin karikatürleri gibi görünüyorlar. Nazire Halamin daha çekik ve elamsı, Hamiyet Halamin daha yuvarlaşmış, kapkara bir gözü var ve bunlar yan yana geldiklerinde adeta sinsi, tilkimsi bir ifade oluşuyor. İnsan içine çıkacakları zaman, kafalarına bir de götür geçirmiyorlar mı – dayanamıyorum öyle görmeye. Suratlarını görmeye dayanamıyorum.

Onları hep neşelendirmeye çalışsam da, Tuncay'ın yakalayıp askere gönderildiğini söylemek zorunda kaldım. Çok üzüldüler, hatta Nazire Halam haberi duyunca ağlamaya başladı. "Ah yavrum, askere daha önce gideydi ya..." deyip duruyor hâlâ.

Onların yanındayken, izledikleri MutluTV'lerden biri bile olsa, televizyon izlemeye, hele de haberleri izlemeye dayanamıyorum. Çünkü Selvidağ, dağadamlarla çatışmaların en yoğun olduğu bölgelerden biri.

Sadece halalarımın yanındayken değil, tek başımayken de "Selvidağ", "çatışma", "şehit" "dağadam" laflarını duyduğumda, derhal kanal değiştirdiyorum. Başka ne yapabilirim? Elimden ne gelir? Tuncay'ın bulunduğu bölgede olup bitenler hakkında fikir sahibi olmamın kime ne yararı olabilir?

Televizyonda sadece reklamları ve spotları izlemek bile, haberlere rast gelmek kadar üzücü.

Geçen gün, ciddi görünüşlü bir tartışma programı vardı. Profesyonel askerlerin savaş bittikten sonra nasıl geçinebilecekleri üzerine konuşuluyordu. Bu vesileyle öğrendim ki askerler barışa karşı sigortalanmış. "Barış sigortası şart!" diyordu, kim olduğunu bilmemişti, yaşlı, oturaklı bir adam. "Aksi halde, işsiz kalacak askerlerimiz için mutlaka savaş gereklidir." Diğer biri, "Efendim, zaten Savaşbank tarafından bu sigorta üstlenilecek; bunun hazırlıkları içindeyiz. Olası bir barış durumunda ordumuzun mağdur olmasını biz de istemeyiz!" diye ekliyordu.

Nereden aklıma estiyse, bir gün oturdum, transnette bir tarama yaparak, Tuncay'ın okumamı tavsiye ettiği ve defterimde adlarını liste halinde bulundurduğum kitapları, yazarları araştırdım. Bana hep sözünü ettiği yazarların kitaplarını edinmeye karar verdim.

Bir de satranç öğrenme kitabına rastladım. Sevinçle kahkahaya attım: Evet! Tuncay'ın yokluğunda satranç öğrenecektim! Hemen o kitabı da ekledim alışveriş listeme.

Derken, bir İbn Arabî koleksiyonu buldum. Kendi başıma anlayabilir miydim, sanmıyorum, ama Tuncay döndüğünde sevineceği kesindi. Koleksiyonun bütünüńü ismarladım.

Bu sabah, halalarım için alışveriş yapmak üzere tam sokağa çıkacakken, kitaplar kocaman bir karton koli halinde evime ulaştı. Koliyi çalışma masamın yanına koydurdum adamlara. Birden keyiflendim – Tuncay döndüğünde, bunlar ona bir tür karşılaşma hediyesi gibi olacak.

Koliyi açmadan, market alışverişine çıktım; orada çok garipli bir şey oldu... Karşı komşularımla karşılaştım, hani şu tonton karı koca ihtiyarlar...

Onları çok uzun zamandır görmemiştim. Kadından o mektubu aldıktan sonra, onlara nasıl davranışım gereği konu-

sunda ufk bir bocalama yaşadıysam da, mektubu görmezden gelip hayatı olağan seyrinde sürdürmüştüm. Bedensel Kaynaklar Yasası çıktıktan sonra da ilgilenmemiştim onlarla. Hatta itiraf edeyim, perdelerim eskisi gibi hep açık da olsa, onların yönüne doğru bakmaktan özel olarak kaçınıyordum – sevişmelerine bir kez tanık olduktan sonra, yine neyle karşılaşabileceğimi bilememenin sonucuydu bu. Onları dünyamın dışına öyle bir itmişim ki, varlıklarını bile unutmuşum desem, abartmış olmam.

Ama bilinç menzilimin ne kadar dışına çıkarmış olsam da, bu kari kocayı siluetlerinden dolayı derhal tanıdım: Uzun ve kısa. Elbette ki suratlarından tanıyacak değildim, normalde kimsenin suratına baktım zaten, hele de ihtiyarların.

“Hiç mi utanmaları yok?”

Hepimiz duyduk bu aşağılama dolu sesi. Arkama dönüp bakiyorum. İki genç kız –şu, sokaklarda, dükkanlarda, alışveriş merkezlerinde, her yerde görülen, küstahlığı bir üniforma gibi bakişlarına geçirmiş kızlardan– biri diğerine sokulmuş, eliyile güya ağını örterek diğerinin kulağına fisildiyor bu sözleri – gözlerini dikmişler ihtiyarlar, suratlarında iğrenme ifadesi; bir tanesi hatta, limon yalamış gibi ekşitiyor, buruşturuyor suratını.

Boş bulunup dönüp bakiyorum ben de.

Kızların neye tepkili oldukları bir bakışta anlaşılıyor: Nüfusun çoğunuşunu teşkil etseler de, normalde ihtiyarlar sokaklarda, hele hele marketlerde artık pek görülmüyor; çok nadiren görülenler ise, halalarım gibi, gözsüzlüklerini bir şekilde kamufla ederler: Ya gördü takarlar, ya kapkara güneş gözlükleri, ya yambarı bir kasketle veya saçlarının öne doğru uzatılmış bir perçemiyile, olmayan gözlerini örtmeye çalışırlar – ama göz cukurlarını mutlaka saklarlar ve kafaları her zaman eğiktir; pratik nedenlerle yere bakarak yürürlar.

Oysa benim işgüzar komşularım yine yapacaklarını yapmışlar: İkisinin de başları dimdik; artık olmayan gözlerinin o içler ürpertici, gölgeli çukurunu sanki bilhassa, meydan okurcasına, adeta gururla teşhir etmekteler! Gözlerinde ne gördü var, ne başka şey!

“Hiç mi utanmaları yok?” Kızların fisiltısı, havada hâlâ asılı.

İhtiyarlar görünürde duymuyorlar. Kasadan geçmek üzere-ler; adam belli belirsiz gülmüşüyor, titrek bir teşekkür mirilda-nıyor kasıyer kız.

Kasıyer kız teşekkürü önce duymuyor veya duymazdan ge-liyor... Sonra birden köşedeki mağaza kamerasını hatırlıyor: Top-lumdaki genel sevgisizlik ve umursamazlık son haftalarda bü-yüklerimizi bile telaşa düşürmüş ki, bir süredir her yerde iyilik-severlikle ilgili kampanyalar, yarışmalar gündemde. Kasıyer kız kameraya bakarak, "Bir şey değil amcacığım..." diyor. Sanki ağ-zının iki ucuna bağlanmış birer ip, iki yandan yukarıya çekiliп bırakıldı – böyle, gülümsemesi.

İhtiyar kadın, tam kasadan geçerken yüzünü aniden bana ce-viriyor; mavi tek gözü, havada mavili-morlu-turunculu-elektrikli kıvılcımlar saçarak, doğrudan bana, gözlerimin içine bakıyor. Heyecandan kalbim güm güm; bakışlarımın, kadının eksik gö-zünün korkunç çukuruna kaymasına ramak kala –kadına selam vermek aklımda olmasına rağmen, dası, kadına selam vermeyi hatta kadınla konuşmayı delicesine, delicesine, içimi parçalayan bir hasretle arzuladığım halde– kafamı öte yana çeviriyor, umur-samaz bir tavırla diğer kasaya doğru ilerliyorum ağır ağır.

İçimde nasıl bir iç burkulması, nasıl bir sızı... Nasıl derin bir pişmanlık... Nasıl sebepsiz bir öfke... Dükkanından çıktığında in-şallah defolup gitmiş olurlar.

Dışarıda üç çocuk; minicik, üç bacaklı bir yavru köpeğin et-rafına toplanmış, gülüşüyorlardı. Duyulan seste, nedense çocukların gülüştüre eskiden hep atfedilen "yaşama sevinci"nden eser yoktu: Bunlar neşesiz, hatta mekanik gülüşmeler – kasıyer kızın gülümsemesi gibi... Gülmeleri gerektiği için, onlardan beklenen gülmek olduğu için gülüyordular. Her şey gibi, çocuklar da, kah-kahaları da plastikleşmiş... Köpek onları dost sanıyor, kuyruğu-nu sallaya sallaya etraflarında yampiri yampiri hoplayıp sıçri-yordu; oğlanlardan birinin, kaldırımın kenarından kapıp surati-na doğru salladığı sopayı da oyun sanıyordu. Yavru köpeğin he-nüz dünyadan haberi yoktu.

Eve varıp salonuma adım attığında biliyordum: Komşula-rım benden önce eve varmışlar – yarı açık tüllerin arkasında bir kırkırtı...

Birden, aslında evime her girdiğimde onların durumlarını yokladığımı fark ettim. Sevişmelerine tanık olduğum günden beri böyleydi bu! Ama bunu öyle kendiliğinden yapıyordum ki, farkında bile degildim! Bakmaktan kaçındığım pencerenin öte tarafındaki kırırtılar görüş menzilimin dış sınırında yer alsalar da, varlıklarını algılamak bana bir şekilde garip bir huzur veriyordu. Birden paniğe kapıldım: Peki, ben nasıl yaşıyorum? "Mışgibi" yaşamak, böyle bir şey olsa gerek – gerçekler yanından teget geçip gidiyor, sense nefes alıp veriyorsun, havayı soluyor ve zihninin az buçuk çalışıyor oluşunu, hayatta olmanın kanıtı olarak sunuyorsun kendine. Belki de tek gerçek, budur: Nefes al, nefes ver. Nefes al, nefes ver.

Posta kutumdan çıkan iki zarfı kanepenin üzerine attım, ev eşofmanımı giymek üzere tam salondan çıkmışdım ki cep telefonum çaldı.

"Merhaba Mine... Ben Tuncay Yurdakul.."

Ses öyle yabancısı, üslup o kadar resmî, telefon o kadar beklenmedikti ki, toparlanmam birkaç saniye sürdü.

"Tuncay!" diye haykırdım, "Neredesin? Döndün mü?"

"Döndüm. Evdeyim. Depoda..."

"Bekle, hemen geliyorum. Geleyim, gelebilirim, değil mi?"

"Olabılır. Sen bilirsın..."

Sesini duyan, zanneder ki onu ben kovdum.

"Salak misin Tuncay? Hemen geliyorum!"

Evden nasıl fırladığımı, basamakları çiftter çiftter atlayarak merdivenlerden aşağı nasıl koştuğumu, Tuncay'ın sokağına nasıl ulaştığımı, kapısının zilini nasıl çaldığımı hiç hatırlamıyorum.

Kapıyı açan, güneş yaniğından esmerleşmiş ama solgun, bıryıklı, sakallı, çok zayıf bir adamdı. Gözlerinin altında halkalar olmuşmuş, bakışları değişmişti. Yaşlanmıştı.

"Tuncay!" Sarıldım boynuna. Ellerini nereye koyacağını bilmeymiş gibi öylesine durdu, sonra isteksizce bana sarılı gibi yaptı, sırtımı pit-pitladıktan sonra beni kendinden uzaklaştırdı.

Yüzüne baktım hayretle: "Askerde sakal uzatılıyor mu?"

"Askerlik biteli altı ay oldu..."

"Nasıl?!"

İşte! Daha karşılaşaklı yirmi saniye bile olmadı ve içimin de-

rinliklerinde nasıl tehditkâr bir duyu karmaşası... Gelir gelmez onu daha ilk dakikada sitemlere boğma isteksizliğim ile askerliğinin bitimini bana altı aylık gecikmeyle bildirmesi karşısında duyduğum öfke ve kırgınlığı haykırmaya arzum arasında paramparçayım.

“Haber verdigime pişman etme Mine. Lütfen sitem etme...”

Sersem salak geçtim içeriye. Terliklerim –bir zamanlar Tunçay’ın benim için aldığı terlikler– hâlâ holde duruyordu ama onları ayağıma geçirirken, varlıklarına sevinmemiştüm bile: Tunçay’ın askerden dönüşünü zihnimde asla böyle canlandırmamıştım. Yoklama kaçağı olmakla, askerlikle ilgili bütün korkularını, kâbuslarını geride bırakmış, rahatlamış, neşeli bir Tunçay tahayyül etmiştim. Hep gülüşüyor, şakalaşıyor olacaktık. O an olanlar gerçekydışdıydı.

Midem bulandı: Ev nasıl havasız... ağır, boğucu bir koku. Mutfak yönüne kaydı gözüm: Bulaşıklar birikmiş, kirli tabaklar, tencereler üst üste yiğilmişti. Bir ısiböceği raketin, kopmuş bir ayakkabı bağcığıyla mutfağın kapı kulpuna asılıydi.

Eski, gülkurusu rengi koltuğa çöktüm. Koltuğa değmemle birlikte toz zerrecikleri havada uçuşmaya başladı; onlar yeniden yerleşene kadar nefesimi tuttum. Koltuğun kolçağını okşayarak teselli aradım: Her şeye rağmen, bu koltuğa oturmak, yuvaya dönmek gibiydi.

Tunçay çalışma masasına yerleşmişti:

“Tezkereyi aldiktan sonra, ne yapacağımı bilemedim. Bildiğim tek bir şey vardı: Bizimkent’e dönmek istemiyordum. Hemen ehliyetimi yeniledim ve bir motosiklet edindim – biliyorsun, ehliyet meselesi yüzünden yillardır araba da, motosiklet de kullanamıyorum. Birkaç aydır motosikletle dolaşıyorum. Bizimkent’e geçen hafta döndüm.”

“Ya...” Bütün bu haberleri ve durumları hazmetmeye çalışırken, hafiften başım dönüyordu. Aci acı güldüm: “Ben de, askerlik biter bitmez rahat bir otobüs yolculuğu yaparak hemen döneceğini düşünmüştüm... Hatta, belki beni de çağıracaktın da beraberce donecektik Bizimkent’e...”

“Şşşş... Sitem yok... Askerlik sonrasında otobüse hiç binmediğim. Binemedim. Belki ileride...”

Ses tonu sevecendi; yüzüne dikkatle baktım. İşte şimdi ilk kez göz gözeydik – ama bu bakışma bir saniye bile sürmedi; hemen kaçırıldı bakışlarını. Göz çukurları derinleşmiş, gölgelenmiş, gözaltıları torbalanmış – yorgun, eski piriltisini yitirmiş bir adam. İçimde yine hafif bir ırkılma: Bu adam Tuncay olamaz. Kokusu bile farklı. Evet, o tütünümüş koku hâlâ duruyor, ama bu adamın ten kokusu değişmiş. Farklı bir harman olmuşmuş. Sanki koku laboratuvarında ufak bir karışıklık meydana gelmiş; bu adamın kimyası değişmiş. Bir zamanlar Tuncay'dı, ama şimdi başka bir adam. İşte, yine şu bulanıklık durumu... Hangi koku gerçek Tuncay'a ait? Bu adam Tuncay mı, değil mi? Birinden biri Tuncay'sa, o hangisi? Hiçbir Tuncay değilse, Tuncay nerede? Gerçek Tuncay, gerçek miydi, imge miydi?

Bakışlarında yakaladığım derin acı, içimi dağlıyor. Kalkıyorum yerimden, yanına doğru gidip doğallıkla kucağına oturuyor, başını göğsüme dayayarak okşuyorum.

Bileğimdeki yeşil metal bilezik o an gözüne ilişiyor. Eliyle bileğimi kavrıyor; nefes alıp verişleri sıklaşıyor:

“Orospo çocukları!” diyor tükürürcesine, dişlerinin arasından. Bileğimi öyle sıkı tutuyor ki canım yanıyor, ama sesimi çıkmıyorum.

“Böbrek mi?” diye soruyor sonra, usulca.

Sessizce kafamı sallıyorum.

“Peki, ya halaların?”

“Birer gözlerini bağışladılar...”

Suskunluk içinde oturuyoruz bir süre. Ekliyorum: “Ama inanılmaz bir metanetle karşıladılar. Diğer ihtiyarlar yaygara kopardıken, benim halacıklarım melek gibiydi... Görseydin, gözlerin yaşarındı...”

Bir şey demiyor. Başını bu kez kendiliğinden göğsüme yaslıyor, bileğim parmaklarının arasında, ben de başını okşamaya devam ediyorum. Fakat kısa süre sonra sıçriyor:

“Dur, Mine, dur! Daha fazla dokunma bana! Kamaşıyor!” İtiyor beni kucağından.

Büyük uysallıkla tekrar koltuğuma gidiyor, bağdaş kuruıyorum.

Sessizlik. Ben işaretparmağımın ucundaki şeytantırnağını

koparmaktayım, Tuncay ise, çekik gözlerini iyice kısararak birer ince çizgiye dönüştürmüştür, bacaklarını çalışma masasının üzerine uzatmış, kollarını kafasının arkasında kavuşturmuş, uzakla- ra bir yerlere doğru bakıyor. Ansızın bir şeyler anneannemi çağ- rıştırdı – sanki bir saniyeliğine, anneannemin ruhu saydam bir kılıf gibi üzerime geçiverdi. Ne ilgisi var? Anneannemin imge- sini derhal siliyorum zihnimden, çaktırmadan Tuncay'ı inceli- yorum.

Ona askerlikle, Selvidağ'la ilgili sorular sormalı mıyım, sor- mamalı mıyım? Sorarsam ne sormalı, nasıl sormalıyım? Onun yokluğunda her şey ne kadar kolay görünmüştü – onunla asker- lik üzerine, militarizm, anti militarizm üzerine sohbetler edecek- tik – kim bilir neler anlatacaktı... Tatsız anıları da olacaktı mut- laka... onları anlatırken de elini tutacak, onu teselli edecektim.

Oysa şimdi, ağzımı açmak, tek kelime söylemek bile o ka- dar zor görünüyordu ki... Ne dersem diyeyim, ona herhangi bir soru sorsam da sormasam da bana sınırleneceğini biliyordum. Sol ayağını asabi asabi sallayışı, tehditkâr olduğu kadar, tanındıktı... Ama aynı zamanda, bana sinirlenmemek, tatlı davranışmak için ne büyük bir çaba harcadığının da farkındaydım.

Savaş sonrası sendromuyla ilgili olarak, Tuncay askere git- tikten sonra okuduklarımı can havıyla hatırlamaya çalışıyorum – keşke böyle habersizce dönmeseysi de, o metinlere tek- rar bir göz gezdirip bilgilerimi tazeleyebilseydim, ona nasıl dav- ranacağımı bilseydim!

Çekinerek sordum sonunda: "Askerlik nasıl geçti peki?" Ufff... Böyle aptalca soru sorulur mu?

"Amaan Mine," diye patladı nitekim, "Allah aşkına, bari sen, sırf soru sormuş olmak için sorma!"

Kendimi o kadar boktan hissettim ki, sesi hemen yumuşaya- rak devam etti: "Mineciğim, güzeliğim; sana kendiliğimden bir şeyler anlatmak isteyecek olursam, anlatırım, merak etme. Sen sırf nezaket olsun diye bana bir şeyler sormak gerektiğini duyma, tamam mı?"

"Nezaket olsun diye" kısmına itiraz edecek oldum, sonra sustum.

"Merakını, iyi niyetini biliyorum... Ama..." diye sürdürdü,

"sana şu kadarını söyleyeyim: Döndüğümde beni en çok dehşete düşüren, insanların Bölüğe'de ne olup bittiği konusundaki genel ilgisizliği oldu... Televizyonda, bilmemkaç ölü diye haber çıktığında, herkes 'vah vah', 'yazık aslanlara' falan diyor... Ama sen bir iki defa, *gerçekte* neler olduğunu soyut rakamlarla değil, en sahici şekilde, yerde duran kopmuş, postallı, hâlâ seğiren bir bacağı, kesik yerinin sarkan sınırlarıyle, kemiğiyle, cılık, kanlı et görüntüsüyle anlatmaya kalkıştığında kimse duymak istemiyor. İnsanlar, yanından ânında kalkıp gidiyorlar. Nispeten ilgilenenler, barış dernekleri üyeleri. Yoksa kimsenin umurunda değil! Terhis olduğumda şaşkınlığım giderek kızgınlığa dönüştü. İnsanlar ne saçma sapan şeylerini büyütüp hayatlarının merkezi haline getiriyorlar; asıl önemli ve hayatı şeylerini nasıl es geçiyorlar... Ve şimdi içimde öyle bir duygusal var ki, sana anlatamam... Sana anlatamam... Keşke anlatabilsem..."

Sesi boğuk boğuk çırkıyordu; kafasını hızla sağa sola salladı, sonra ağrı girmiş gibi iki eliyle başını tuttu.

O anda koşup ona sarılmak için neler vermezdim, ama içimde bir his, buna engel oldu.

Bir süre sonra kafasını kaldırdı, gülümsedi: "Sende bayağı gelişme var..."

"Ne gibi?"

"Ne bileyim... Lüzumsuz birtakım tesellilere girişeceğini korkuyordum... Yorum yapmadan dinlemeyi öğrenmişsin..."

Buna ne cevap vereceğimi bilemedim.

Böyle böyle, kesik kesik diyalog kirpintılarıyla geçti akşamımız. Bu süreçte Tuncay'ın ailesinin, artık askerliğini bitirdiğine göre Bizimkent'te yerleşik, düzgün bir iş – "düzgün" kelimesini telaffuz ederken sesi alaylıydı– bulması yolunda ona tanıklar aracılığıyla baskısı yaptığıni öğrendim.

Güldü: "Annem diyormuş ki, düzgün bir yere yerleşsin, düzgün bir posta adresi olsun da onu sık sık ziyaret edebileyim."

Annesini telefonla aramış ama hâlâ ziyaret etmemiş olduğunu öğrendim; diğer kentlerdeki eğitim işini sürdürmeyi düşünüyordu.

Ayrıca, Tuncay haftada bir gün gidip gazilerin kaldıkları bir tür huzurevinde onların bulaşıklarını yıkıyor, alışverişlerini yapıyordu.

Bu bilgilerin hiçbirini Tuncay bana kendi istediğiyle sunmuş değildi; satır aralarından çıkarsadığım, azarlanmayı göze alarak ağızından zorla aldığım, verileri ve bilgi kırıntılarını birleştirerek ulaştığım bilgilerdi. Ona kalsa, beni orada daha fazla alıkoymayıp evime gönderirdi, ama bunu yapmadı – ne kadar kırılacağımı biliyordu.

“Sana salondaki yatağı hazırlıyorum... Ben yan odadaki portatif yatakta yatacağım,” dedi.

“Tuncay, bulaşıkları Köpürtlememe izin verir misin?”

“Hiçbir şeyi elleme.”

İtiraz edemedim.

Aylar sonra askerden dönmüş sevgilim Tuncay içeri odada yatarken salonda ondan ayrı yatmak, bana tarifi çok zor bir acı verdi. Tuncay’ı değil, kendimi, kendi kaybımı, kendi talihsizliğimi düşündüğüm o ilk saatlerde, sürekli olarak sessiz gözyaşları döktüm.

Derken Tuncay sızmış olmalı... Ben yatağında debelenirken, yan odadan gelen korkunç bir bağırma sesiyle irkildim. Öyle korkunç bir sesti ki bu, Tuncay’dan gelebileceğine ihtimal veremedim önce: Sanki bir hayvanı boğazlıyorlardı – girtlaktan gelen acı bir feryat. Arkasından uzun bir inilti. Tüyürem diken diğen, gözlerim fal taşı gibi, kimildamaya cesaret edemeden öylece heykel gibi yattım; uyanık olduğumu bilmesin istedim. Gece boyunca kâh uyudu, kâh inledi.

Sabah, salona uyku sersemi girdiğinde üstünde iç çamaşırlı, ayağında ayak bileklerine kadar düşmüş çorapları, nispeten dinlenmiş görünen yüzü, mahmur çekik gözleri, dağınık saçları başıyla, küçük bir çocukmuş gibi o kadar sevimli görünüyordu ki, gayri ihtiyari güldüm hafifçe, ağızımdan kaçırdım:

“Canım benim... Ne kadar sevimli görünüyorsun...”

Eyyah! Zînk diye durdu. Gözlerini kırpıştırdı; duruşu dikleşti.

“Amaan Tuncay, bir şey demedim ki... Ne kadar da hassasiyet gösteriyorsun bazı konularda... Abartığını düşünüyorum.”

Cevap vermedi.

Buradan bir an önce çıkmalıyım! Kalktım yataktan, hızlı hareketlerle giyindim.

"Benimle kahvaltı etmeyecek misin?" diye sordu nezaketen; soru öyle yapmacıktı ki, neredeyse gülesim geldi.

Eğilmiş ayakkabılarımi bağılarken, "Bana ne zaman gelecek-sin?" diye sordum, sesime neşe katmaya çalışarak – ama sesim ağlamaklı çıkmıştı – çünkü ağlamaklıydım.

Yüzüme hayretle baktı – sanki tamamen aklından çıkmış bir konuyu ona yeniden hatırlatmışım gibi. "Bugün değil... bir ara geleceğim... seni arayacağım..." diye yanıtladı, sokak kapısına yönelik çantamı uzattı bana.

Ne oluyor? Niçin böyle tutarsız konuşuyor? Umurumda değil; bildiğim tek bir şey var: Bana artık şefkat bile duymuyor!

"Çünkü o bir öküz!" diyorum öfkeyle, merdivenlerden hızla inerken, "Bir öküz! Öküz!"

Sokakta defterimi çıkarıyor, bir banka oturarak aklıma gelen ilk mektubu çalakalem yazıcıveriyorum:

Sevgili Zeyda Teyze,

Kocam askerden yeni döndü. Döneneğini maalesef evvelden bilmiyordum, yoksa kitaplar okur, savaş sonrası sendromu hakkında bir şeyler öğrenirdim. Nitekim her şeye sınırleniyor ve ben ona nasıl davranışacağımı kestiremiyorum.

Ve –hayret!– bu sorularımın cevabı mucizevi şekilde, içimin derinliklerindeki Zeyda Teyze suretinden fişkiriveriyor :

Ah yavrum,

Böyle şeyler için kitaplara, yazılıra başvurman gerekmek ki... Eskiden askerler harpten döndüklerinde anaları sanki kitaplara mı başvururdu? Her şey yapaylaştı da, "kalp" denen şey de mi artık kılavuz olamayacak kadar plastikleşti? Kitaplara, teorilere, sendromlara boş ver sen kızım. "Kalbinin sesini dinlemek" denen şeyi hiç duydu mu? Kalbinin sesini dinle. Bundan başka, sana edebileceğim hiçbir tavsiye gelmiyor aklıma.

Aynen tahmin ettiğim gibi, aramadı beni – hem de çok uzun bir süre... Eskiden olsaydı, bu duruma çok içerler, ama bir süre sa-bırsızca bekledikten sonra dayanamayıp onu ben arayıverirdim – ve tabii, sitem etmeden de duramazdım.

Ama artık değişmişim... Hem de çok değişmişim: Aramıyorum onu. Bu ilişkide sanıyorum artık rüştümü ispatladım.

Aramamak, öyle kendi kendime vardığım bir ilke kararlı falan değildi – zamanı geldiğinde onun beni arayacağını biliyordum. Aramamak beni germiyordu; her telefon çalışığında yüreğim hoplayarak ahizeye atlamiyordum. Biliyordum: Tuncay döndü; burada, aynı kentteyiz, aynı mahalledeyiz, ama onu göremiyorum bile, ne sarılabilirim ne de kahkahalarını duyabiliyorum.

Neydi beni değiştiren? Bana ne olmuştu? Bu dinginliğimi neye borçluydum? Sebebini kestiremiyordum. Sabırla bekliyor, işime gücüme gidiyor, Zeyda Teyze mektuplarını yazıyor, yayınlıyor, halalarımı ziyaret ediyor, arada sırada, yazmayı ayıradır tasarladığım romanım üzerine düşünüyordum.

Belki de en önemlisi – satranç oynamayı öğrenmiştim ve oynadığım ilk kişinin Tuncay olmasını istiyordum. Bir gün bir dükkânın vitrininde kareleri ve taşları ceviz ve çamdan yapılıma, çok sık bir satranç takımı gördüm. Tuncay'ın doğum günü yaklaşıyordu; dükkâna daldım ve satranç takımını hemen satın aldım. Aldığım kitapların yanı sıra, ona hem bir satranç takımı hem de satranç oynayabileceği bir oyun arkadaşı hediye ediyordum!

Tuncay'ın doğum günü sabahı uykudan uyandığında, yatlığım yerde, gözlerim henüz kapalı, içimde derin bir huzurla ve büyük bir kesinlikle, Tuncay'ı bugün artık arayabileceğim ve görebileceğim duygusu oluştu.

Gündelik işlerimi tamamladıktan sonra, akşamüstü arıyorum onu. Önce cepten arıyorum. Cevap yok. Bunun üzerine evden arıyorum. Uzun uzun çaldırdıktan sonra, nihayet cevap veriyor.

“Nasilsın?”

“İyiim... Sen?”

“Doğum gününü kutlamak... bir de, seni yoklamak istedim...”

“Sağ olasın canım... Yaramazlık yok...”

“Hediyelerini getirmek istiyorum...”

“Ne hediyeleri?”

“Sürpriz... Hiç söylemeyeyim... de küçük bir tüyo – bende sana ait bazı kitaplar var...”

“Tabii canım, buyur gel...”

Kitapları ve satranç takımını tekerlekli bavulumaya yükledim, arabama atladım; hediyelerimi Tuncay'ın apartmanına getirmek pek sorun olmadı.

Kapıyı nihayet açtığında saçı başı dağınık, ayağında eşofman, sırtında rengi solmuş, şekilsizleşmiş açık mavi bir tişört. Bakışları donuk.

İçim buz kesiyor.

“Merhaba!” diye şakıyorum, çünkü böyle bir durumda ne demem gerektiğini kestiremiyorum; paketi uzatıyorum ona: “Doğum günün kutlu olsun!”

Hayretle bakıyor: “Bu ne?”

“Aç bak...”

Sabırsızca kâğıdı yırtarak paketi açıyor; kutu içindeki satranç takımını çıkıyor ortaya.

“Çok güzelmiş... Teşekkür ederim...”

“Artık bir de satranç partnerin var!” diyorum heyecanla, “Ben satranç öğrendim!”

Kutuyu bir kenara koyuyor, zoraki gülümsemeye çalışıyor: “Sağ olasın Mine... oynarız bir gün insallah...” diyor. Bana kırı-

cı davranışmamak için kendini nasıl zorladığının farkındayım, bu da elimi ayağımı birbirine dolamakta.

Yutkunuyorum. Ve birden, onunla araştırdığımız bunca günün öfkesi içimde kabarıyor. Hayır, ben hiç değişimmemişim! Ve hayır, ben meğer hiç de dingin, huzurlu falan değilmişim onun aramasını heyecanla beklerken! Kendisini hem cepten hem de ev telefonundan aradığımı, ama ulaşamadığımı söylesem mi? Bunu düşünürken bile, hesap soruyor gibi bir görüntü sunmamak için yüzüne bakmaktan kaçınıyorum, bir yandan güya esniyor, bir yandan saçlarımı çözüp tekrar at kuyruğu şeklinde topluyor, alelade bir bilgi verir gibi konuşmaya çalışıyorum:

“Seni kaç kere cepten aradım, bir türlü ulaşamadım...”

Ona bakmasam da yaptıkları, hissettiğleri, her zaman görme ve hissetme menzilimdedir. Göbeği eskiden bana ne sevimli görünürdü! Göbeğini birden içine çektiğini fark ediyorum. Düşüncelerimi mi okudu, nedir? Şaşırılmış bir sesle, “Yok be yavrum, bir hata olmalı,” diyor, “ben hiçbir şey duymadım. Arasaydın bילדیدم.”

Artık sahtekârlık sarrafi oldum – muhitemelen, kendim başsahtekâr olduğum için. “Bak işte cep telefonuna! Bak işte benim cep telefonuma!” diye avaz avaz bağırmak gelse de içimden, güç bela yattışmış suların dinginliğini bozmayı göze alamam.

“Bu arada... Sana kitaplar da getirdim...”

Kitapları gördüğünde yüzünde belli belirsiz bir şaşkınlık, bir gülümseme beliriyor: “Çok teşekkür ederim...” diyor resmi resmi. “Bunları ne çok aramış olmalısın...” Kitapları bir kenara koyuyor.

“Yüzümü bir kremsilleyip geliyorum,” diye mirıldanıyor, yatak odasına çekiliyor.

Hayatında kendimi hiç bu kadar yalnız ve yabancı hissetmiş değilim. Evinin yedek anahtarına bir zamanlar sahip olduğum, şu anda da eşyalarının kokusunu özlemle içime çektiğim bu sevgili insanla nasıl böyle uzaklaşmış olabilirim? Daha doğrusu – ben? Ben onu kendimden nasıl böyle uzaklaştırabildim?

İçimde dalga dalga, katman katman yükselen, denetlenmesi çok güç bir basınç – biliyorum ki kendimi bu dalgaya teslim edersem, bu istek, kolay kolay engelleyemeyeceğim bir ağlama

kriziyle, yani –içinde bulduğum ortam düşünülürse– felaketle sonuçlanacak. Beynimin ve irademin bütün gücünü seferber ederek, bu basıncı aşağı doğru itekliyorum tekrar.

Etrafa alıcı gözüyle bakıyorum: Güzel... Temizliğe girişmiş; salonun kenarında bir tüp Köpürt ve bir mop. Dahası, çamaşır Köpürtlemiş; çamaşır asacağına dizi dizi çoraplar, atletler, donlar asılı. Bu manzara yüreğime su serpiyor.

Çalışma masasına yanaşıyorum: Darmadağının ve toz içinde – ama belli ki bir şeyleri tasnif ve tasfiye etmeye girişmiş: CD'ler, üzerinde notlar yazılı kâğıtlar ve... ona bir vakitler heftide ettiğim Yin ve Yang'lı defter!

Hiç düşünmeden elim deftere gidiyor – Tuncay'a ait bir şey keşfetme arzusuyla değil; ona hediye ettiğim bir eşyanın nasıl değerlendirildiğini, defteri kullanıp kullanmadığını görme meraklıyla.

Hızla çeviriyyorum sayfaları. İçinde yazılar var; sayfalar öyle aşınmış ki, onlara dokunmak, şeftali kabuğu gibi, içimi gıcıklıyor. Yüreğimde ansızın bir sevinç: Benim defteri yanında götürmüştüm, hem de gani gani kullanmış!

Masanın kenarında kendime yer açıp ilşıyorum; rastgele bir sayfa açıyorum:

“Soyunun!” diye böğürdü komutan. Sıçtık, dedim.

Yanında ufak oğlu olanı, yüzünün yarısını örttügü, kafasını kaplayan yeşil yaşlığını daha da yukarı çekti; artık sadece, incecik yüzünde korkuya kocaman açılmış, kıvırcık kirpikli kara gözleri görünüyordu. Genç kız olan yere çıktı; zavallı, çömelmiş, ağıtmış dualar okuyor, bir yandan da kendini pişpişlamak ister gibi sağa sola sallıyordu top haline gelmiş gövdesi.

Komutan, yeşil yaşmaklı kadına yaklaştı, tüfeğinin ucunu kadının memesine dayadı: “Soyun dedim sana!” diye gürledi, itoğlu it, namussuz herif. Küçük oğlan, elini annesinin elinden kurtarmış, iki eliyle kulaklarını tıkamış, gözlerini dikmiş komutana bakıyordu.

“Ama komutanım” diyeceğim diyemiyorum; itiraz edeceğim, edemiyorum. İşte bundan kaçıyorum ben... İçimdeki ödlekle böyle yüz yüze karşılaşmaktan. Beynimin içindeki karıncalanma, bir uğultuya dönüştü; sanki alnım şişmiş, kafam patlayacak gibiy-

di. Gözlerimin önünde bir şeyle uçuşmaya başladı – bayılmamalıyım... kesinlikle bayılmamalıyım... Kadın yüzünü bana doğru çevirdi; başımı yere eğdim.

Böyle bir anda böyle bir şeyi algılamak çok tuhaf, ama bir kertenkele, tozların içinden kıvrıla kıvrıla postalımın dibine kadar gelmişti, gölgemde bir an soluklanmaya. Kalp atışlarını izleyebiliyordum. Her şey sanki ağır çekim bir filme dönüşmüştü.

Kadın önce yüzünü açtı... sonra yavaşça yaşmağını çözdü. Hareketleri ürkek ve yavaştı, ama artık gözlerinde korkunun yanı sıra, öfke de vardı.

“Çabuk, hızlan haydi...” Bana döndü komutan: “Haydi, soy şunu... Çırılçıplak... Hızlan...”

Bakışlarımı doğrulttum; kadın da, çocuk da, komutan da bana dikmişlerdi gözlerini. O an...”

“Ver onu!” Kükreyen sesinin kulağımdaki ani patlamasıyla, kocaman ve kapkaranlık gözlerini; hızlı, düzensiz nefes alıp verisini algılayıp da ödüm koparak yerimden sıçramamla, elimden defteri hıçılma kapması, bir oldu.

“Git! Git Mine, git!”

Utanç içinde boynumu büktüm: “Tuncay... Öyle değil... Yani öyle bir amacım yoktu... Tuncay... Ne olur paylaş benimle...”

“Neyi?” Suratını suratıma yaklaştırmış, hırlıyordu. Geri çekileceğim alan kalmamıştı; köşeye sıkışmışdım.

“Ne bileyim... Yani paylaşmak... ne kadar zorlu bir süreçten geçmiş olmalısın...”

“Bilmediğin konularda konuşma Mine! Ve git! Lütfen git!”

Bir daha görmek istemiyorum bu herifi – nefret ediyorum ondan! İtiyorum onu; panik halinde kendime ait ne eşya görürsem – terlikler, gecelik, deodorant, ped, diş fırçası– doldurmaya başlıyorum çantama – bu eylemim, “geride benden hiçbir iz kalmamalı” veya “mallarımı toparlamalıymım” gibi hesaplı bir düşüncenin dışavurumu asla değil; sadece öfkemin, isyanımın nümayişkâr bir dışavurumu, gözüme “bana ait” ne ilişirse hissümla tutup çantama tıkıştırışındaki şiddet; hele de hasmının “Mine nereye gidiyorsun, bu halde araba kullanmamalısın!” falañ diyerek bana engel olmak bir yana, başı göğsüne sarkmış, ca-

resizce tahtına çökmesi, hiddetimi, içimin acısını, her bir eşyaya değişimdeki hıncı daha da artırıyor.

Kapıyı çarparak, savrularak evden nasıl fırladığımı, merdivenlerden aşağı düşe kalka nasıl indiğimi hiç hatırlamıyorum; tek bildiğim, işte, o ıssız sokakta, gecenin bir saatinde arabamın içindeyim; elim ayagım titriyor, her tarafım zangırıyor, seyiriyor.

“Öldürmeye mecburdum, çünkü onu çok seviyordum, hâkim bey!”

Allahım! Nereden geldi aklıma, bu uğursuz cümle! Zihnimden uzaklaştmak için dişlerimi sıkıyorum. “Aaaaahh!” diye derin bir inleme çıkıyor ağızmdan... İyi geldiğini hissediyorum. Gözlerimi kapatıp kafamı geriye, koltuğun kafalığına yaslıyorum; tekrar “Aaaaahh...”

“Öldürmeye mecburdum, çünkü onu çok seviyordum, hâkim bey!”

Ve birden üzerime geliyor: İçimin derinliklerinden kopan, dengesiz, denetimsiz, kocaman bir tsunami; her şey, her şey, her şey... bir sonraki “aaaah”ında sanki karanlık bir dehliz beliriyor, bir tünel; daha sonrakinde ise kendimi kaybediyorum: İnleme inleme olmaktan çoktan olmuş, yükselmış, tizleşmiş, bildiğimiz çığlığa dönüşmüş; karanlığın artan uğultusuna, son hızla gezegenimize dalan bir ses roketi, bir ses füzesi oldum; uğultu arttıkça, ben de ciğerlerimin en derininden, dakikalarca, dakikalarca, her defasında tekrar derin bir nefes alıp var gücümle peş peşe attığım isyan çığlıklarımı bu çıldırtıcı uğultuyu bastırırmaya çalışıyorum; bilincimin gerilerinde bir yererde belli belirsiz çok korkunç düşünceler –beynim patlayacak mı, delirmek bu mudur, deliriyor muyum– bile engelleyemiyor bu çığlıklarımı; sadece ciğerlerim, ses tellerim değil, bütün organizmam isyanıma ortak: Her çığlık attığında bedenimin, alt tarafımdan öfkeyle sıcak kan ve et parçacıkları püskürtüğünü hissediyorum –ama arabanın koltuğunda oluşturduğum kan lekesi zihnimin çok gerilerinde kalıyor.

Bu çığlıkların altında, yılların birikmiş elektriği yatıyordu kuşkusuz, ama bu duygusal hortumunun, bu bulanık uğultunun çekirdeğinde, bilinç merkezinde, şu düşünce vardı hep: “Ben bu

gece, canımdan çok sevdiğim bu yaralı insanı öyle bir halde bıraktım ki, eğer şu anda basıp gidersem, evime sağ varmayı başarSAM bile, bir daha bu insanla asla görüşemeyiz; utancımızdan ve vicdan azabımızdan birbirimizi bir daha asla, asla arayamayız.”

Ama başka şeyler de yatıyordu çığlığımın altında: Aslında hep biliyordum, her şeyi, hep biliyordum: Selvidağ ile ilgili haberleri görmezden gelmeye çalışırken; Tuncay bana “askerliğim altı ay önce bitti” dediğinde -İlahi! Sanki ben hesap yapmasını bilmiyor muydum, sanki ben takvimime onun dönüş gününü turuncu fosforlu kalemlle işaretlememiş miydim? – hep, ama hep biliyordum... Ona askerliğiyle ilgili soru sorarken bile hep biliyor ve sorumu büyük bir isteksizlikle soruyordum; cevap vermesini aslında istemiyor, sorumu yalancıktan, nezaketen soruyor; kim bilir, belki de Tuncay’ın hiç geri dönmemesini istiyordum. Artık aramıza askerlik girmişi, bir şeyler ebediyen kırılmıştı, kokusu bile değişmişti ve bütün bunların onarılması bir daha asla mümkün değildi.

Onu aramamıştım, çünkü onun bana “zamanı geldiğinde” telefon açacağını düşünüyorum, böyle kandırıyordum kendimi – oysa meğer ben asıl kendi “zamanımın gelmesini” bekliyormuşum ve galiba Tuncay da beni bunun için aramıyordu – zamanım gelince benim onu aramamı bekliyordu.

Ona sarılmamıyorum, gülüşünü göremiyorum diye üzülürken gerisini getirmeye zihnim elvermiyordu. Belki de o içten, harika gülüş ebediyen yok oldu; bu adam belki bundan sonra hiç bir zaman gülmeyecek: Aramıza askerlik girdi. Askerlik girdi.

Yavaşça açtım gözlerimi. Motoru çalıştırılamaz, ayrılamazdım; onu bu halde yalnız bırakarak evime dönemezdım. Yani na dönmek zorundaydım. Ama evi terk ederken beni durdurmak için en ufak bir girişimde bile bulunmamıştı ki! Geri dönmekle ona ne söylemiş olacağım? Bana her şeyi yapabileceğini, ne yaparsa yapsın, beni ne kadar mutsuz ederse etsin, hatta evinden kovsa bile, sonunda kös kös ona doneceğimi! İçimin fırtınası daha da şiddetlendi: Onu mu daha çok seviyorum, kendimi mi?

Sonunda burnumu, yüzümü gözümü sildim. Oradan ayrılmayacağımı, onu birazdan tekrar göreceğimi bilmek, beni sakinleştirmiştir.

Araçtan indim, tekrar Tuncay'ın evine çıktım. Merdivenleri çıkışken dizlerim titriyordu; kanama beni birden bitap düşürmüştü.

Kapıyı açısından isteksizlik, yüzüme bile baktaması, yine içimde bir şeyleri tetikledi, yine gözlerim yaşardı; kasırga tekrar harekete geçecek gibi idi ve onu hemen yataştırmazsam yeniden korkunç şeyler olacaktı...

"Ben geldim," diye fisıldadım gülümsemeye çalışarak; yanlığını okşamak için elimi uzattım.

Yılan çarpmış gibi irkildi.

Fark etmemiş gibi davrandım. Mecburdum buna: Öyle halisdim ki, ne araba kullanabilecek ne de onu bırakıp gidebilecek durumdaydım; en kötü ihtimalle, geceyi arabamda uyuyarak geçirecektim. Sadece, ihtiyaç duyarsa yakınında olduğumu bilsin...

İçeriye süzüldük; salondaki çalışma masasının sandalyesine çöktü:

"Mine, bana ne yapmaya çalışıyorsun? Görmüyor musun halimi?"

Sesi önce inilti şeklinde çıkmıştı, sonra yüzünü ellerinin arasında aldı: Omuzları sarsıla sarsıla sessizce ağlıyordu. Cevap vermeden oturdum karşısına.

"Niçin geldin? Nedir bu kararsızlığın? Gidiyor musun, kalıyor musun?" diye soruyor, bir yandan kendine fisıldıyordu: "Bu ben değilim... Bu ben değilim..."

Birden yine anneannemin saydam imgesi... imge, anneannemin ruhundan dokunmuş yumuşacık bir tül gibi beni sarmaladı ve o anda fark ettim ki gurur, umurumda bile değil. Tuncay ne yaparsa yapısın, buradan bu gece ayrılmayacağım – tipki, sokatta bulacağım vahşi, korkmuş ve saldırgan bir kuşu veya kediyi veya köpeği kendi haline terk edemeyeceğim gibi... en azından... terk etmemem gerektiği gibi.

Eğik başını okşama, ona sarılma dürtümü frenleyip sessiz hıçkırıklarını dinlerken, içimde bir yandan derin bir üzün vardı, bir yandan da, sürekli bir şükretme halindeydim: Ya guruğum baskın gelseymiş ve çekip gitmiş olsaydım?

Cevap vermedim. Sessizce kalktım, tuvalete gittim – çünkü alt tarafımdaki kanama durmuyordu. Çığlıklarla üzerimden

atmaya çalıştığım her ne idiyse, bedenim hızını alamamış, kan kusmaya devam ediyordu.

Yarım saat sonra bitkin ve perişan halde yattığımızda, üzemizde hâlâ son kıyafetlerimiz vardı; ben bir tek, çekmecesinden temiz bir don ve eşofman bulup ayağıma geçirmiştim. Yatak kıyafeti giymeye ikimizde de hal kalmamıştı. Bana arkası dönüktü; ona arkadan sarıldım. Ne elimi tuttu, ne bana sarılmak için herhangi bir girişimde bulundu. Varlığımı tahammül mü ediyordu, her şeye rağmen orada olmadan hoşnut muydu, bilemedim.

Çok sıkıntılı ve uykusuz bir gecenin sabahında erkenden kalktım, evin antresinde bıraktığım torbayı gördüm – içine alelace tıkıştırmış olduğum terliklerim, eşyalarım... ve bir gece evvelki o hiç düşünmeden, ani evden çıkışım... Ve onun sonradan kaba kaba, "Nedir bu kararsızlığın? Gidiyor musun, kalıyor musun?" diye sorusu.

Hâlâ büzülmüş halde uyuyan sevdiğim adamı uzun uzun seyrettim. Gidiyor muyum, kalıyor muyum? Ben de bilmiyordum.

Sen misin her şeyin tanımlı, her şeyin sınırları net çizilmiş olmasını isteyen... Sen misin belirsizlikten nefret eden... Sen misin Kiraz Hanım odana girdi diye dünyanın altını üstüne getiren...

Acaba Tuncay, Zeyda Teyze'ye nasıl bir mektup yazardı? Gözlerimi yumdum, kendimi unutmaya, Tuncay olarak tahayyül etmeye çalıştım. Var gücümle bütün dikkatimi buna odaklıdım. Mucizevi bir şekilde karanlığın içinden zihnime dökülen kelimeler, mektubu kendiliğinden satır satır kurguladı:

Yine arıyor... Baktı ki cep telefonuna cevap vermiyorum, bu defa da ev telefonumdan. Zilin her çalınışında yürek atışlarım hızla-nyor; galiba ya bir kalp krizi, ya bir panik atak geçirmek üzere-yim. Kafamı yastığın altına gömüyor, büzülüyorum. Bir sussa, la-net olasıca...

Sustu. Dur bir dakika; laneti ben kime okudum, ona mı, telefo-na mı? Yattığım yerde bacaklarım titremeye başlıyor – cayır ca-yır yanınan bir alev dalgasının içine hapsoldum. Tanrıım, sevgili Tan-

rıcığım, telefonu kastetmiştim, biliyorsun değil mi? Tekrar arasa, ah, bir tekrar arasa...

Neden cevap vermedim, o sefer? Neden yine böyle yaptım? Neden bu korkum? Ah Mine, Mineciğim... Ne olacak bu işin sonu? Ne yapar iki kişi, ne birlikte olabiliyor ne de ayrı kalabiliyorsa?

Ona en iyi, en şefkatlı biçimde davranışmak gelse de içimden, üzerrime düşmesin diye zalimce davranışıp kalbini kırmak zorunda kalmak – nasıl bir azaptır bu...

Dehşet içinde açtım gözlerimi.

18

Tatlıdüş diye yeni bir hap türedi – eşantiyon diye bütün evlere, birer de prospektüs eşliğinde, beşer tane dağıtmışlar. Prospektüsünde yazıldığına göre, gece yatmadan önce alınması gerekiyormuş; ben de tatlı düslere hasret biri olarak dayanamadım, haptan bir tane aldım.

Boğucu bir hava... Simitiko masamın tam karşısında, gözlerini bana dikmiş; onunla göz göre geldiğim veya ona en ufak bir iltifat ettiğim anda hemen hamle yapıp kucağıma atlayacak – oysa ben bilgisayarımın başında, ne yazacağımı düşünmeyeceğim kara kara.

Outardum yerdən uzanıp camı açıyorum – ama sokağı kazıyorlar, yeni teknoloji bir püskürtücü geliyor... Matkapların sesi dayanılır gibi değil, binaların cephesinde yankılanmaktadır. Kapatalıyorum camı.

Çok önemli bir içgörüyle uyandım bu sabah: Tuncay'la dostluğunuzun "düzlüğe" çıkması, hiç benimle ilgili değil; onun korkularıyla ilgili... Onu en çok korkutan şey ise korkutulmamak!

Ben onu 'korkutacak' şeyler yapar, örneğin ona fazla ilgi gösterirsem, aslında için için seviniyor, çünkü huysuzluk yapması için ona mazeret sunmuş oluyorum. Ama, ya korkutacak, canını sıkacak HİÇbir şey yapmazsam? İşte o zaman boku yiyor! İşte asıl o zaman durum daha da korkutucu! İşte o zaman sıkıntilar, ateşler, kamaşmalar basıyor, sebepsiz zulüm başlıyor! Kalbimi kırdıktan sonra da, vicdan azabı...

Benim evin balkonundayız – sükünet... Tuncay'ın bütün şe-kerliği, bütün sevimliliği üstünde. Karşısına geçip oturdum, ona sakin bir sesle şöyle bir teklife bulundum:

"Gel, senin bu zaafın üzerine çalışalım," dedim en yumuşak sesimle. "Mesela sen bir şekilde sıkıldığında veya ilişkimizden dolayı korku hissettiğinde, ikimiz de sakin olalım. Ben sana 'o an'la ilgili sorular sorayım... O an sen öfkeli de olsan nefsine kapılmamaya, sorularıma cevap vermeye çalış. Konuş benimle. Sen ki bilime, ilime, ayrıca dine böylesine gönül vermiş bir kişisin; nefsinı belki böylece terbiye edebilir, kendi benliğin üzerrinde hâkimiyet kazanabilirsin. Dahası, niçin böyle davrandığını belki anlayabilirsin. Bunubecerebilirsek, ikimiz de bundan yararlanırız; en çok da dostluğunumuza yarar. Düşünsene, ne güzel olur!"

Sabırsızlık işaretleri göstermeye başladı; bir şey söyleyecek- ti, ben hemen sözünü kesttim:

"Ama yöntemi iyi belirlemek gerekir ki ikimiz de duygularımıza kapılmayalım, hakikaten sakin kalabilelim," diye ekledim aceyleye, "Mesela, atıyorum, diyaloglarımızda birimiz bir şey söylediğten sonra, diğerimiz cevap vermeden on'a kadar söylemeli... hatta belki on'a kadar birlikte yüksek sesle sayıma kuralını koymalıyız ki, on'a varana kadar muhtemelen ikimizin de gülesi gelir, sinirimiz geçer!"

Bunu söyleرken daha, gülümsemeye başlamıştım. Sonra ekledim: "Belki çok daha farklı yöntemler belirleriz... Belki on beş dakika susarız... Bilemiyorum... Önemli olan, bu yaşananlardan bir şekilde kazançlı çıkmamız..."

Böyle diyerek uzanmış, elini tutmuştum. Çekmemişi elini.

"Şimdi de ben konuşabilir miyim?" diye sordu. Kafamı saladım.

"Bence böyle uzun tahlillere ve teşhislere gerek yok, Mineci- ğim... Benim önerim, çok daha basit... Sen, aktif kurtarıcı ve organizasyon yapıcı görevinden biraz izin alıp dinlen. 'Yahu, çok özledim, bir görüşsek' dileğini iletmek bana düşsun. 'Hadi bilmem nereye gidelim' diye, ben önereyim... 'Bana yardımcı olur mu- sun' veya 'bana şu şu kitapları alır misin' diye senden ben rica edeyim... Ve bunları yaptığında, ve eğer o gün senin başka pla-

nın varsa ya da kısaca canın istemiyorsa, söylersin; senin uygun zamanına erteleriz...

Böylece belki ben de yeniden, geçmiş yıllardaki sürtünmeksiz enerjime ve ruh halime dönme fırsatı bulurum... Ne menem bir bok ise!..”

Bir anda keyfim kaçmıştı. Aceleye ekledi:

“Haa, ben o halime dönene kadar, senin duyguların değişir de artık istek duymazsan, o zaman da üzülmek bana kalsın... Seni zaten yeterince üzdüm, üzüyorum... Nasıl fikir? Önerim aklına yatarsa, hiç sorun kalmayacağını göreceksin. Güvenebilirsin bana...”

Elimi hafif sıkltı, sonra çektı elini.

“Böylece,” diye devam etti, “senin de bir sürü zamanın olur kendine ayıracığın. Hep ‘roman yazacağım’ deyip duruyorsun. Romanınla uğraşırınsın; bu yalnızca tek bir örnek... Yani, hatırlı değil, müşterek niyet ve istekle bir araya gelip eğlenen ‘sahici’ sevgililer oluruz... Yanlış beklenenlerden, yanlış anlamalardan, haklı haksız sitenlerden vesaire kurtuluruz; birbirini eğlendiren ve geliştiren halımız ağır basar; etrafta gördüğün, killa-tüyle uğraşan sıradan çoğuluktan farklı oluruz, birbirimize ve arkadaşlığımıza saygımız, güvenimiz artar...”

Ona üzünlle baktım.

Gülümsemi bana, çok yumuşak bir sesle devam etti konuşmaya: “Mineciğim, öneriyi çok iyi duymalı, anlamalısın... Birbirimizle temasımızda kopukluk veya azalma olmayacak; soracak, danışacak konularda yine aynı dayanışma ve güven sürecek... ama göreceksin bak; zaman ve mekân sıkışması olmayınca, sevişmelerimiz ikimiz için de daha tatminkâr, zihinsel paylaşımımız çok daha yaratıcı ve özgür olacak...”

Sanki zaman ve mekân sıkışması varmış gibi!

Benimle göz göze gelebilmek için başını eğdi. Bakışları sıcacık, sevecendi: “Bunun sana da ters geleceğini sanmıyorum, Mineciğim... Şimdiye kadarki sıkıntıları, sanırım hep, ‘birbirimiz adına düşünmek’ yüzünden yaşadık... Dündüklü tencereyi patlatmadan kullanırsak yemekler çok iyi pişecek, garanti veriyorum... Aksi takdirde, birbirini sevdiği için hasta eden garip insancıklar kervanında, çolden çöle sürüklendiğimiz duracağız...” Baca-

ğımı dürttü: "Enayı miyiz biz, ha? Gülmek, eğlenmek ve 'iyi ki varız' demek dururken..."

Biraz önce gitti... ve işte – yine bilgisayarımın karşısındayım – bu muamma ile baş başa...

İyi ki bir Zeyda Teyzem var... Herkesin bir yaşam koçuna sahip olduğu bu devirde ben, hem yaşam koçu olmayanlara ücretsiz destek sağlamakla, hem de kendi içimde kendi yaşam koçu mu barındırıyor olmakla, birden, büyük bir gurur duyuyorum. Zeyda Teyze'nin bu sabah olanlar arasında bana vereceği cevabı parmaklarım, çağrılan ruhun bardağı oradan oraya itmesi gibi, kendiliğinden tuşlamaya başlıyorlar:

Yavrum,

Arkadaşının söylediklерinden dolayı kendini sakın üzme.

Öncelikle, senin önerin çok mantıklı, ama arkadaşın bu öneriyi kabul edemeyecek kadar kendini haklı görüyor. Yani kendini daralmış hissettiğinde, belli ki tek düşündüğü, yalnız kalmak – senin de aslında çok iyi bildiğin gibi, senin yaptıklarının çok bir öneimi yok... Arkadaşının ise kendi yaptıklarını o anda farkına vararak değiştirmesi, çok zor.

Sen sakin davranışısan ve tabii umarım öyle hissedersen, bir süre sonra arkadaşın da daralma hissettiğinde farkına varmadan duracak bence, derin bir nefes alacak ve belki de seninle konuşacak, paylaşacak.

Arkadaşının söylediklерinin tercümesi, bana şöyle gibi geliyor: "Sen bana insan gibi davranışlığında ben senin değerini bilemiyorum; bu benim elimde değil, seni çok seviyorum ama bu seni kırmamam için yeterli bir sebep değil. Ne zaman ki seni kaybedebileceğimi hissedeceğim ya da senin benden öncelikli tercihlerin olacak ve şimdi aslında duyuyor olmam gereken o sıcak, dostça, güvenli duyguları duyamayacağım – o zaman seni kaybetme korkumla sana davranışlarımda da normale dönecek. Ama şu anda senin her şekilde benim yanında olduğunu hissetmek, beni sana haksızlık etmeye itiyor. Bu, elimde değil..."

Muhtemelen bu yaptığını o da haklı bulmuyor, ama kendine ve duygularına hâkim olamadığını inanıyor. Bu yüzden de çözümü senden bekliyor, "beni adam et ama bunu bana hissettirmeden yapmazsan buna da direnirim" diyor bir nevi.

Bence, ona kızmaya başlaman önemli. Üzülmek yerine ona kız ve kızlığında da ondan uzak dur – yalnızca kendini koruyacak kadar uzak.

Kızıp olay çıkar demiyorum hiçbir şekilde, ama kızmak, sağlıklı olan tepki. Yani kendi kendine, "Boş versene, ne halt ederse etsin!" diyebilmelisin. O zaman bence kendini çok daha iyi hissedeksin.

İşler iyi de gitse, sen yine de bu duyguyu taze tutmaya bak yarım. Bence bu iyi bir korunma mekanizması ve seni daha güclü kılacak.

Seni ne kadar sevdiği belli. Sanıyor ki sen hep yanında olacaksın... Oysa unutma kızım: Öyle bir şey yok!

Öyle bir şey yok! Öyle bir şey yok!

Kafamı kaldırıyorum ekranдан. Öyle bir şey yok! Öyle bir şey yok mu? Hafif gülüyorum sınırlı sınırlı, kafamı sallıyorum: İşte, diyorum, Zeyda Teyze burada yanlıyor. Bok yedi Zeyda Teyze! Ona karşı bir kücümseme hissediyorum: Ben her zaman, ama her zaman onun yanında olacağım... sevgilisi olarak olmaya bilirim... Ama kardeş, ama anne, ama abla, ama...

Kalp atışları hızlanıyor – kimi kandırıyorum? Zeyda Teyze'nin ne kadar içimde, ne kadar kendim olduğu gerçeğiyle yüzleşiyorum; bu gerçek beni aşiyor, beni zorluyor; afallıyorum.

Tatlıdüş, ha? Bu hapin, hangi haplarla birlikte alınmaması gerektiğine dair bir bilgi verme zahmetine acaba niçin katlanmadılar? Bütün bunların gerçek mi, hayal ürünü mü olduğunu ayırt edemeyecek kadar sersemlemiş durumdayım.

Dönüyorum, Simitiko'ya bakıyor ve gözlerimi kısarak ona gülümsüyorum. Hemen kucağıma atlıyor. İpeksi sırtını uzun uzun okşuyorum. Sonra kucağımdan çalışma masama sıçriyor, dizüstü bilgisayarımın az ötesine yerleşiyor, bedenini ufak bir top haline getirerek, yarı-uykulularla gözlerle beni izlemeye koymuyor.

19

Kalp çarpıntısıyla uyandım bu sabah: Hergelenin teki, bizim soğanın köşesinde yine spin atıyordu. Yetti artık! Dişlerimin arasından bir küfür savurdum, uykumu tekrar yakalamaya çalıştım. Ama olan olmuştu... çünkü spin olsa da olmasa da zaten gerginim:

Son samimi buluşmamızdan sonra Tuncay'la birkaç gün birbirimizi aramamıştık. Dün aradı beni. Güya amacı hal hatırlamak, sesi nasıl neşesiz, nasıl kötü...

“Bizimkent'e dönmek galiba bana yaramadı,” diyor, “ama dönmeyip de ne yapaydım?”

Artık onu ne evime davet etmeye ne de kendimi onun evine davet ettirmeye cesaretim olduğundan, sabah sinemaya gitmeyi teklif ettim.

Uzun, çok uzun bir duraksamadan sonra, neşesiz bir kahkahası: “Sinemaya gitmeyeli belki yirmi yıl oluyor... Haydi hayırlı bakalım...”

“Gitmek istediğin özel bir film var mı?”

“Yok be yavrum, ne zamandır filmlerden haberim mi var? Senin sokaktaki İktidar sinemasında buluşalım, hangi film gösterimdeye girelim işte...”

“Bizim gazetede birileri söylüyordu, Kışayol filmi çok güzelmiş... Konusunu bilmiyorum ama, çok övüyorlardı.”

“Olur, ona gidelim o halde... Ben önceden gider, biletleri ayarlarım...”

Ama işte, dünkü bu konuşmanın üzerine, uykusuzum. Sabah bilgisayarın başında önce sersem sepelek oturdum – romanım için aklıma gelen fikirlerin tamamı uçup gitmişti... Buna karşılık Zeyda Teyze için bazı konular geldi aklıma, onları kaydettim bir kenara. Derken saat kurdum ve biraz kestireyim diye uzandım, yarı uykulu halde malak gibi, öylece yattım... Saat çalışmada hâlâ toparlanamamıştım. Duş yapmak, arkasından hafif makyaj, çok hafif, içeğimsi bir parfüm sıkmak, beni kendime biraz getirir gibi oldu.

Sinemaya erkenden gelmiş, biletleri almış. İlkimiz de bekletmekten hoşlanmayanlardanız. Bana hafiften gülümsedi, ama suratının halini beğenmedim. Gözlerinin altı torbalı torbalı; belki ki o da uykusunu alamamış. Hoş, belki de artık suratının yeni 'normal' hali budur. Adamın çökmüş olduğunu kabullenmekte belki de ben zorlanıyorum. Sakallarının iyiden iyiye ağarmış olduğunu ilk kez bu kadar net fark ettim. Gözüme öyle ihtiyar göründü ki, sarılmak geçti içimden; tuttum kendimi.

"Ne haber?"

Daha on dakika var... İzleyeceğimiz filmin afisi gözüme ilişti –tanklar, bombalar– ve birden içimde kuşkular kabardı – doğru iş mi yapıyoruz? Hangi ahmağın tavsiyesine uyduk da geldik? Yanımdaki, yıllardır ilk kez sinemaya giden, üstelik son haftalarda çok özel koşullardan geçmiş biri; illa böyle bir filmle açılış yapmak, şart mıydı? Birden ateş bastı ve kesinkes bildim: Çok yanlış bir iş yapıyoruz!

İşte o zaman, o noktada duruma el koymamışım... Bunu şimdî çok net görebiliyorum... lakin – geçmiş olsun.

"Ne oldu?"

"Bu filme girmesek mi?"

Bir saniye bile sürmedi bakışmamız... ve yine karşısında, daha önce hiç tanımadığım "o" Tuncay. Sessizce süzüldük sinema salonuna, yerleştek koltuklarımıza.

Yerlerimizde beklesirken, belki yirmi yıldır sinemaya gitmediğini tekrarladı. İki saat evvelden almış biletleri, sonra sokaklarda oylanmış – sîrf salonun en arka sırasında, kapıya en yakın yerde koltuk bulabilmek için.

"Tuncay, niçin kapı yakınlarında yer ariyorsun? Artık yokla-

ma kaçağı falan değilsin ki! Geçti bunlar artık!” diyecek oldum, sonra suratını görünce sustum.

Gongun çalıp ışıkların sönmesiyle, biz daha neye uğradığımızı anlamadan, kulakları sağır eden, boğuk bir reklam müziği ve sesin, insanın kalbini yerinden oynatan yüksekliğinden dolayı dağılması nedeniyle ne dedikleri zor anlaşılan, puslu erkek konuşmaları... Dikkat kesildim:

Gece vakti evlerinde uyuyan bir aile görüntüsü – anne ve baba bir odada, iki çocuk diğer odada... Puslu erkek sesi, dramatik dramatik konuşuyor:

“Gece müşil müşil uyuyorsun... Birdenbire karanlık, maskeli adamlar ülkeyi işgal ediyorlar...” – ekranda, maskeli adamlar pencelerden, kapılardan içeri dalıyorlar; çocukların boğazlarına bıçak tutuyorlar, bir tanesi evin annesinin bluzunu bir bıçak darbesiyle yırtıyor. Anneyi adamlar yan odaya sürüklüyor, kapıyı kapatıyorlar. Evin babası, karanlık adamların elinde tatsak, çaresiz başlıklarla izliyor olanları.

Puslu erkek sesi devam ediyor: “Sevgi... Çocuklarını, kadını seviyorsan, gece uykunda rahat etmek istiyorsan, orduna destek ol... İyi bir gece uykusu, senin de, çocukların da hakkı...” Bu noktada üniformalı, babacan görüntülü bir adam işaretparmağını objektif'e doğru uzatıyor. “Biz ordusu... sevdiklerin için her daim hizmetinde... Unutma! Askerlerimiz senin için ölmeye hazırlı...”

Yan gözle Tuncay'a baktım – gürültü giderek devleşmiş, sanki sinema perdesini, üzerine yansıyan görüntüleri, hepimizi yutmak üzere karanlık ve korkunç bir ağız açılmıştı.

“İyisin, değil mi?” diye fisıldadım, ona belli belirsiz sokularak; karanlıkta elini bulup tutmaya çalıştım.

“İyiim yavrum, niye iyi olmayayım?” diye tısladı; kolumu dirseğiyle iterek ellerini bacaklarının arasına sıkıştırdı. Sıkıysa ısrar et. İç sesini duyar gibiyim: Hele bir dokun, diyor... Hele bir dokun...

Askerlik öncesi ilişkimizi hatırladım ve geçmişimiz canlandı gözümün önünde: Aslında başından beri için için hep böyleydi biz – o benden kaçıkça ben onu rahatlatmak, benden kork-

masına gerek olmadığı konusunda ikna etmek zorunda hissederdim kendimi; korkmuş bir kediyi ikna etmeye çalışmak gibi. Onun bu anlamlandıramadığım korkusu, okyanusun derinlerindeki soğuk bir akıntı gibi varlığını hep hissettiirdi. Her defasında, bir daha adamın üstüne üstüne gitmeyeceğim konusunda kendi kendime sözler verirdim... ve her defasında, ona yakın olma arzuma yenik düşerdim...

Şimdiyse bu korku, akıntı olmaktan çok yüzeye çıkışmış durumda. Elini tutamayınca kolunu okşadım. Sanki elimi değiştirdiğim yerde kıvılcımlar çakıyormuş, sanki dokunduğum noktadan bütün bedenine bir elektriklenme dalga dalga, ayak uçlarına kadar yayılmışçasına ürperdi, acıyla sıçradı. O anda bennim de mideme bir ağrı saplandı. Hemen çektim elimi; karanlıkta perdede bir görünüp bir yok olan imgelerin yansımı elverdiğinde yüzünü görmeye çalıştım... Bir şeyler söylemek geldi içimden, ama söyleyecek bir şey yoktu – susup önume döndüm...

... Önume döndüm ve can havliyle filme odaklanmaya çalıştım çünkü birden hatırlamışım: Aklım ona takılı olduğu zaman, bendeki düşünce enerjisi, dediğine göre onun her tarafını, bütün vücutunu kamaştırılmıştı. Ama çok geç: Yine sıçradı.

“Kes! Kes, beni düşünmeyi! Bütün vücudum cayır cayır yaniyor!”

Ben de yanıyorum cayır cayır – ve ekrandaki görüntülere eşlik eden bu sesi, bu gürültüyü şu anda kısmazlarsa, çıkar gitderim! Tanrıım, bu ben miyim, Tuncay mı... Ter basıyor... gürültü beni yutmakla kalmadı, beni içten işgal etti, ta gözeneklerime sindi...

Ekranda, yaklaşan bir helikopter görüntüsü...

“Kalk! Kalk!”

Helikopterin taka-takalarıyla müziğin gürültüsü, helikopterin yaklaşmasıyla artıyor. Ayağa fırlıyor Tuncay:

“Kalksana!” Omzumu sertçe dürtüklüyor; sesi fisiltı olmakтан çıktı. Bereket, sesi salonun gürültüsüne kayníyor. Ayağa kalkıyorum şaşkın; palas pandıras, sıranın ucundaki kişinin ayaklarına baba baba çıkmak.

Ve içimde yine onun iç sesi: Tanrıım, biri bana bulaşsa da kavga çikartsam...

"Hay Allah, keşke gelmemeseymişiz..." Ah, çenemi tutmayı ne zaman öğreneceğim?

Dönüyor bana hışımla:

"Mine sen söyle, bu insanlar deli mi, o deliğe tıkılmak için bir de üstüne para veriyorlar? Millet kafayı yemiş! Kulaklarım hâlâ sağır! Ne zevk alırlar bundan? Reklam mı, spot mu bu şimdidi, başlı başına savaş alanı... İnsanları bile bile kandırmak için bu yalanları uydurup da geceleri nasıl rahat uyurlar, vicdanları nasıl rahatsız olmaz, söyler misin? İnsanları toptan zehirlemek için kimyevi silaha ne gerek var? Ya buradaki zihin zehirlemesine ne demeli? Şu reklamlardan, şu spotlardan âlâ toplu imha silahı olabilir mi? Bunların alayı katil Allah belamı versin..."

Afallyorum – suratımda kim bilir nasıl aptal bir ifade...

Yüzüme sıçrattığı tükürügü küçük bir parmak hareketiyile siliyor, kolumnan kavrayıp çekiştiriyor beni; terli ayasının soğukluğunu hissediyorum.

"Mineciğim, ben ruhu uçmuş, içi göçmüş bir adamım. Benimle uğraşmayı bıraksan, daha mutlu olursun. Evinde çıkmak istemiyorsam, zorlama beni. Orada ben gayet mutluyum, anladın mı? Uğraşma benimle."

Şimdi öfkesi geçmiş, üzerine öyle bir hüzün çökmüştü ki, gayri ihtiyari yine elini tutma girişiminde bulundum. Bu kez sırınlamadı, ama derin derin içini çekerek, elini cebine soktu.

Suskunluk içinde, birbirimize hiç değmeden, kâh yan yana, kâh aramızda insanlar girerek yürüdü sokaklarda.

Boğucu bir sıcak – gölgede otuz kusur derece olacağını bildirmişlerdi zaten... Hafta sonu kalabalığı... Tuncay'ın alnından sıp sıp ter damlıyor. Ne aptallık, üstelik de böyle bir günde adamı evinden çıkarmak... Gayri ihtiyari kafamı iki yana sallıyorum: Ne aptallık. Ne aptallık.

Benim evin yakınındaki kavşağa vardığımızda karşı karşıya dikildik. Sinemadan beri ilk defa baktı suratıma – ama bir türlü vedalaşamıyorduk. Benden bir şey bekliyor. Evet, galiba benden davet bekliyor. Emin miyim bundan? Yüzüne baktım. Evet, eminim.

Tereddüt ettim, sonra: "Bana gelsene bu akşam..." dedim. Bunu mırıldanırken umursamaz görünmeye çalışıyordum –

ama o, benim içimi biliyor... ve benim onun bildiğini bildiği-mi biliyor. Nitekim sanki tam, ama tam olarak bunu söylememi bekliyor ve umuyordu... hatta... çok kısa, salisenin binde birinde, gözünde bir zafer pırıltısı görmüş olabilir miyim? sanki bil-hassa... sanki...

Hışımla cevap verdi: "Sana hayır demenin, seni reddetme-nin beni nasıl kahrettiğini bilmiyor musun! Niye böyle yapıyor-sun, o halde! Beni böyle müşkül duruma sokmak için mi, bilhas-sa mı? Benden bir şeyin intikamını mı alıyorsun?"

"Bir dakika; neyin intikamı?" Öfkesi nihayet bana da bulaş-mıştı: "Seni eve davet etmek de mi suç?"

"Biliyorsun sende kalmayacağımı, sana hayır diyeyim ve acı çekeyim diye, bile bile soruyorsun bu soruyu..."

"Ne bileyim Tuncay, bana öyle bir baktın ki demin, belki bu sefer farklı olur, belki bu sefer isteyebilirsin, diye düşündüm..."

Bütün bu konuşmalar olurken, "Projeksiyon!" diye haykırı-yor içimdeki Zeyda Teyze. "Asıl, senin üzerinden bir şeylerin in-tikamını almak isteyen, kendisi! Görmüyor musun – sana yan-sıtma yapıyor!"

Derin bir nefes alıyor. Şimdi de bakışlarında keder ve piş-manlık var. Sakinleşmeye, sesini yumusatmaya çalışıyor: "Mine, canım kardeşim... Sana gelmek istersem zaten ben söylerim... Bana böyle şeyler sorduğun ve beni sikboğaz ettiğin sürece evine gelmek hiç gelmiyor içimden. Lütfen üstüme varma, bana kendi-ligidemden gelme fırsatını tanı..."

"Peki peki, tamam..."

Gözlerimi bir an kapatıyorum. Öyle bir cümle bulmaya çal-lııyorum ki – duygularımı dile getirmeme en yakın şeyleri ifa-de edebileceğim, onu öfkelenirdimenin sınırlına dayanacak ama affedilemez de olmayacak, sonradan özür dileyerek tükürdügü-mü yalamak zorunda kalmayacağım bir cümle... Bulamıyorum.

"Haydi, hoşça kal..."

Aniden arkamı dönüp aceleyle yürüyerek gidiyorum, göz-lerim dolu dolu. Arkamdan bakakaldı, biliyorum. Nefret ediyor kendinden, bunu da biliyorum – ve bunu istemiyorum, hiç is-temiyorum... Ben ona merhem olmak istiyorum, ben onun ken-dinden hoşnut olmasını, kendini sevmesini istiyorum, onun iyi

olmasını istiyorum. Beni üzmek onu da üzüyor, o halde neden beni üzüyor?

Bütün bu muammalarla doluydu zihnim. Ağır ağır girdim apartmana. Farklı olabilir miydi her şey, bu sabah? Neydi, farklı olabilecek olan? Güzel bir filme rastlasaydık, herhangi bir şey değişeceğ miydi? Asansörde sırtımı aynaya yaslayıp gözlerimi kapattığında, kafam bu sorularla doluydu.

O gün halalarımı ziyaret günümdü. Öğlen iki çeşit yemek pişirdim onlara. Akşam yemeğine sofraya oturduğumuzda, güzel haberি verdim:

“Tuncay döndü...”

“Ya!”

“Gözün aydın, kızım...”

“Evet ya, gözün aydın...”

“Sağ olun...”

Suratımda her ne gördülerse, halalarımın birbirleriyle kısaca bakiştıklarını fark ettim. Kısa bir sessizlikten sonra Hamiyet Halam sordu:

“Nasıl, iyi mi oğlumuz? Rahat geçmiş mi askerliği?”

“Bilmem ki, halacığım... Bu konuları pek konuşmuyor... Ben de pek sormuyorum...”

“Sormazsin ya!”

Müstehzi bir gülüş eşliğinde, öfkeyle ve hatta sinsice tıslanmış bu iki kelime, Nazire Halamın dudaklarından dökülüvermişti.

Gözlerim kocaman, hayretle baktım suratına: “Neden öyle dedin, hala?”

Utandı, önüne baktı.

Hamiyet Nalam sordu: “Ne oldu? Ne dedi halan?”

Duymazdan geldim onu, Nazire Halama dönerek üsteledim: “Halacığım söylesene, niçin öyle dedin? Niye ‘sormazsin ya’ dedin?”

“Yani,” diye geveledi Nazire Halam, “sen meseleleri pek deşen bir insan değilsin de...”

“Sizler gibi meraklı değilim, kastettiğin oysa,” diye tersledim halamı, “insanlar kendiliğinden anlatmak isterlerse anlatırlar, istemezlerse üstlerine üstlerine gidilmez, öyle değil mi?”

"Tabii ki öyle yavrum," dedi Nazire Halam, özür dilercesine, "inan, niçin böyle konuştuğumu ben de bilmiyorum..."

Konu görünürde orada kapanmıştı, fakat akşam evime dönerken yol boyunca huzursuzdum. Halamın kastettiğinin basit bir "meraklılık" olmadığını, konuyu saptırdığımı için içim seziliyordum, ama –belki de bu saatlerde yoğunlaştırılan püskürtücülerin etkisiyle– bunun üzerine düşünecek gücü kendimde görmiyordum.

Gece bilgisayarımın başına oturduğumda hava yeni kararmıştı. Zeyda Teyze hesabına girdiğimde, gelen birkaç e-posta arasında bir tanesi vardı ki, mesajı daha açmadan içim bir tuhaf oldu – çünkü gönderen kişinin hem adı "Lesch"ti, hem de e-posta adresi lesch@bizistanmail.com'du.

Önce diğer mesajlarına baktım. Öylesine eften püften konularda akıl danışılıyordu, mektuplarda öylesine bir cehalet, hoşgörüsüzlük ve kalite düşüklüğü göze çarpıyordu ki, moralim bozuldu. Kendi kendime "Bu millet adam olmaz!" deyivermişim yüksek sesle. Böyle deyince de tüylerim diken diken oldu: Bu tarz klişe genellemelere asla rağbet etmem – ama işte, Hamiyet Halamın karamsar, şom ağızlı konuşma üslubunun bu çok tipik cümlesi, ben hiç düşünmeden dudaklarımdan dökülüvermişti... tipki "şırnaşmak" fiilini de kaşla göz arasında kelime dağarcığma ekleyiverdiğim gibi. Kimlerle takıldığın, ne kadar önemli... diye geçti aklımdan. Doğrudan onların söylemini, derken de düşünce biçimini kapıveriyorsun...

Lesch'in mesajını en son açtım:

Zeyda Hanım,

Askerden döneli birkaç hafta oluyor, ama hâlâ kendime gelmeye, geçmişteki kendimi bulmaya çalışıyorum.

Askerliğini çok zor şartlarda yapmış genç bir askerim. Sanki birkaç ay değil, yillardır uzak kalmış, ta çocukken ayrıldığım bir yere yıllar sonra tekrar dönmüş gibiyim. Dengemi bulabilmek için sürekli bir kerteriz noktası arayışı içindeyim, ama her şey sanki o kadar değişmiş ki, sürekli bir bilgi bombardımanı altın-dayım – ben hakikaten geri döndüm mü? Askerdeyken, kâbus görmediğim gecelerde, sürekli olarak "geri dönüş" rüyaları gö-

rürdüm – gene bir rüyada mıyım? Değilsem de, rüya duygusu içindeyim.

Binalar heybetini kaybetmiş. Eskiden şu yalçın, yüksek tepelere ulaşılıamazdı; şimdi her şey, üzerine basılmış gibi görünüyor – sanki biri binaların, tepelerin üstlerine basmış, küçülmüş. Burası benim kentim olamaz, düşüncesi... Sürekli olarak, bir optik yanılma duygusu içindeyim.

İlk kez gittiğim, yabancısı olduğum mekânlarda bile yön duygum çok kuvvetliydi bir zamanlar, ama artık burada kayboluyorum. Kendi kentimi sanki artık tanımiyorum; gözüm sürekli, “Burada tanıldığım ne kalmış?” arayışı içinde.

Kendime tutunacak yer arıyorum, köklerimi arıyorum. Bu da ancak, tanık mekânlarla, içimi açabileceğim dost insanlarla olabilir – eskiden böyle bilirdik. Oysa içimi açabileceğim dost kişiler hiç yok, “merhaba” diyebileceğim kişilerin sayısı ya bir, ya iki – yanı herkesin durumundan bir farkı yok.

Ne tuhaf – nötron bombası atıldığından binalar hiç hasar görmeden dimdik kalır, ama insan kalmaz geride. Benim içinse binalar da yok olmuş, insanlar da... Şu kısacık sürede kütüphaneleri, müzeleri yıkmayı nasıl başarmışlar? İçimi açabileceğim, dertleşebileceğim insanlar aramaktan vazgeçtim; merhabalaşabileceğim insanlar olsa yeter... oysa bana herkes yabancı... çünkü bu kente aslında yıllardır doğru dürüst yaşamışlığım da yokmuş meğer. Sokaklarında tanık yüzlerle karşılaşabileceğim bir mekâni nasıl özlüyorum...

İlk düşüncem, “Boyle bir mesaja ne cevap verilebileceğini Tunçay’dan öğrenmeliyim!” oldu.

Sonra zink diye durdum. Mesajı tekrar okumaya girdim ve kalbim güm güm atmaya başladı. İmlanın kusursuzluğu, cümlelerin muntazamlığı... Fikirler... ifade ediliş şekli...

Sınırlı sınırlı güldüm: Olabilir mi?

Olabılır mı, olamaz mı? Eğer “o” ise, Zeyda Teyze’nin ben olduğunu bilerek mi, bilmeyerek mi yazmıştır?

Epey düşündükten sonra, işin içinden çıkamayacağımı, bu adamı “yabancı” biri olarak görmemin ve mektubunu o şekilde yanıtlamamın daha doğru olacağına hükmettim. Oturdum, yazmaya girdim:

Sevgili evladım,
Bu kente doğru dürüst yaşamışlığım yokmuş, diyorsun. İşte cebabını sen zaten vermişsin. Sana tavsiyem, yeni insanlarla tanışabileceğin bir çevre edinmen; güzel bir iş bulman...

Yüzümü buruşturduğum. Adam sanki “güzel bir iş” bulması gerektiğini bilmiyor mu? Kaldı ki, işsiz olduğunu nereden biliyorum? Veya, “çevre edinmesi” gerektiğini akıl edemeyecek kadar ahmak birine mi benzıyor? Aksine, anlatımının düzgünliğiyle beni etkilemişti. Ayrıca –şimdi mektubu tekrar okudum– bu Lesch denen karakter, bana doğru dürüst soru da sormuyordu ki... Dert yanıyordu sadece. Anneannemi hatırladım ve mektubu üçüncü kez, anneannem okurmuş gibi okudum. Birden cümleler bir gerçeği, adamın kendi gerçeğini ifade eder oldu. Adam çok yakınımdaymış gibi geldi; hatta neredeyse sesini duyuyordum – tabii ki ona kulağında yakıştırdığım ses, Tuncay’ın sesi. Lesch’in derdi, birden benim derdim haline gelmişti.

İlk cevabımı sildim ve yeniden yazmaya koyuldum:

Sevgili evladım,
Mektubundan, kendini ne büyük bir yalnızlık içinde hissettiğin anlaşılıyor.

Keşke seni rahatlatacak doğru kelimeleri bilsem... Ama biliyorum ki ne dersem diyeyim, kelimelerim senin kaybını gidermede yetersiz kalacak; dahası, muhtemelen askerdeyken yaşadıklarını, yaşılmamış kılamayacak.

Sana tek söyleyebileceğim, seni her zaman dinlemeye hazır olduğum.

Tuncay’ın günlüğündeki sayfayı hatırladım birden. Orada ne korkunç şeyler anlatıyordu fakat ben... ben... ben nasıl bir kadının ki sadece kendimi ve Tuncay’la ilişkimi kurtarmayı düşünmüştüm, ama Tuncay’ın günlükte yazdıklarına en ufak bir ilgi göstermemiştüm? Nasıl bu kadar duyarsız olabilmiş, onun orada anlattığı travmayı, olayın kendisini merak etmemiş, bu kadar uzak, bu kadar mesafeli kalabilmiştim? Bu kadar mı bencil bir kadının ben? Nasıl oluyor da tanımadığım bir adamın bana –bana

bile değil, Zeyda Teyze'ye – yazdığı birkaç satırlık bir mektup, gerçek hayatı tanımışım, etten kemikten bir insanın acısından daha çok etkileyebilmişti beni?

Çünkü... çünkü... çünkü mektup yazan adamın sorumluluğu, benim üzerimde değildi! Onu üzerimden kolayca atabilirdim, icabında bana yazdığını e-postayı hiç okumadan silebilirdim... tipki Tuncay'in, ancak, otobüs yolculuklarında arkadaşlık ettiği ve kolayca üzerinden atabilecegi bir kişiyle yakınlık kurabilmesi gibi...

Çok tatsız! Ne tatsız düşünceler bunlar! Bir Dosilin attım ağzıma, erkenden yattım ve derhal sızdım.

19

Sinema olayından beri Tuncay bana telefonda yine soğuk davranıyor, buluşmamız için en ufak bir talepte bulunmuyordu. Ama Lesch'ten gelen e-posta, Tuncay'a yaklaşımımı yüzde yüz değiştirmiştir. Şimdi onda, her cümlesinde, beni mahzunlaştıran her davranışında, kendi kentinde bir yabancı gibi yaşayan adamın izlerini sürüyor ve genelde buluyordum.

Beş gün boyunca hiç haberleşmediğimiz bir dönemden sonra aradım onu. Cep telefonu kapalıydı.

Birden, döndüğünden beri bana bu kadar uzak durması, bennimle sevişmeye bile yanaşmaması,ambaşa bir anlam kazanır gibi oldu ve içim kıskançlıkla burkuldu: Askerlik sonrasında motosikletiyle gezerek geçirdiği o altı ayda, başka bir kadınla tanışmış olamaz mı? Bu düşünce, gözlerime yaşların hücum etmesine yetmişti. Üzerinde düşündükçe bu ihtimal sanki daha da gerçeklik kazanıyordu: Tuncay karşılaştığım en çekici erkekti; bense sonuçta onun o sıkıntılı, kaçak zamanlarında tesadüfen tanıştığı biriydim. Kaç kadın kabul ederdi, o durumda bir adamla eski-yeni otobüslerde bir arada olmayı, asfalt yol-toprak yol ayrımadan kent kent dolaşmayı? Ben bir zamanlar onun kötü gün dostuydum – ama artık bana mahkûm değildi.

Beni ertesi akşamüstü, tam bilgisayara, sözüm ona yazacağım romanımın başına kurulduğumda aradı. Sesi çok tereddütlüydü: "Mesgul olduğunu biliyorum... Benim de ev çok pis... Ama, işte, yemeğim var. İstersen buyur, gel..."

"Hemen geliyorum!" Naz yapmasını neden bilmem, neden

beceremem? Bir defacık da “bu akşamda başka işim var” diye niçin hiç yalan uyduramam?

Beni karşıtlarken, yüzünden, beni davet etmekten dolayı sanki hafif bir pişmanlık okuyabiliyordum. O mutsuz yüz ifadesini görünce, davetini kabul ettiğime pişman olmuşustum. Kapının eşliğinde, içeri girmek veya geri dönmek arasında bocaladım. Hemen toplandı:

“Hoş gelmişsin... Uff Mine, haydi geç içeri, naz yapma lütfen...”

Az sonra mutfakta salatayı birlikte hazırlarken ikimiz de dalgın, suskunduk. Cep telefonunun neden kapalı olduğunu ona sormamaya kesin kararlıydım.

“Hardal da katsana şuna...” Hardal kavanozunu uzattı bana. Sonra yüzüme baktı, hafif gülümser gibi oldu:

“İçin içini yiyo, değil mi?” diye sordu, alaycı bir sesle.

“Yo... Ne konuda?”

“Dün öğlen annemdeydim... daha sonra da bazı eski arkadaşlarla buluştu...” dedi.

“Ne? Ciddi misin?”

Tam, “Ne iyi yapmışsun!” diyecektim ki, suratının ifadesini görerek sustum.

“İyi geçmedi mi?” diye sordum, tereddütle.

Güldü; askerlikten bu yana aşina olduğum şu yeni güllüş - kuru, acı. İçinin derinliklerinden yükselerek, dalga dalga havaya yayılan o sıcakık, kocaman kahkahasını nasıl özledim... Acaba o sesi bir daha hiç duyabilecek miyim?

Söze tam başlayacakken sustu. Sonra, “Peki, anlatayım kısaca, yorumunu sana bırakıyorum...” dedi.

Ellerimi kuruladım beze; daracık mutfakta şimdi karşılıklı dikilmiş, bakışiyorduk.

“Geçen gün annem aradı – gene bulmuş telefonumu. İlla gel, illa gel; bir ısrar, bir ısrar... Anne, hakikaten seni göremem... Şu günlerde hiçbir şeyi kaldıracak durumda değilim, diyorum, anlatamıyorum... Sonunda ağlamaya başladı ve beni son kez görmek istedigini, bir defacık ziyaretine gidersem bir daha bana müsallat olmayacağıni söyledi...

Sonuçta gittim tabii, böyle olunca... Bugün için randevulaştı.

Bir gittim ki – ohooo... dayımlar, yengemler, diğer dayımın oğlu –benim yaşıtmıdır–, teyzem –ki iki teyzem var; bu, 'şeytan görsün yüzünü' dediğim teyzem– diğer bir eniştem, şöyle bir sekiz on kişi, herkes gelmiş! Hayat boyu görmesem, aman özledim demeyeceğim insanlar, hepsi de... Nasıl yapay bir dostluk, bir samimiyet edası... Sözüm ona askerliğimle ilgili sorular soruyorlar –ama gerçekte kimsenin bir şey merak ettiği falan yok– Selvidağ gibi bir yerin var olduğunu bile bilmek istemiyorlar... Sordukları soruların ilgisizliğini anlatamam sana. Ne bileyim, kullandıığım silahları soruyorlar. Komutanlar 'erkek adam' mıymış, değil miymiş? Bölüğe halkın yargılamalar, küfürler, beddualar... Orada neler yaptı, gerçekte neler olup bitiyor – bir Allahın kulu da bunları sormuyor! Biliyor musun, bu, bilmek istememe durumuna hep tanık oluyorum. Tuhaf bir etkisi oluyor – hissizleşiyorsun, küntleşiyorsun.

Dayımın oğlu, 'Bir tane de pompalı tüfek edindim... pompa-li dediysek küçümsemeyin; adamı öldürebilir; nitekim geçende birini, havalı tüfekle bebek yaraladı diye tutukladılar,' diye başladığını anlatmaya.-

Kafamı çevirdim. Kendimi nispeten yakın hissettiğim, yaşıtm bir kuzenim var – geçen dönem milletvekilliği yapmıştı.

Döndüm ona, 'Senin oğlan ne yaptı? Üniversiteyi bitirdi mi?' diye sordum.

'Ohooo... Çoktan... Şimdi gene üniversitede... Akademik kariyer seçti, amcası.'

Bir hesap yaptım, haklı; oğlan otuz yaşına gelmiştir...

'Askerlik?' Garip, ama insanın aklına otomatik olarak bu soru geliveriyor.

'Yurtdışına gönderdik... Yani – doktorasını yurtdışında yaptırdık... o zaman doktorayı askerliğe sayıyorlar ya. Bütçemi ze göre bir üniversite bulduk...' Bu cevabı verir vermez mahcup oldu, böyle konuştuğuna pişman olmuştu.

Oysa ben ayıplamıyorum, hatta yadırgamıyorum ki söylenenleri... Çok da normal geliyor. Akı başında hangi ana baba ister, oğlunun öyle bir timarhanede bir saatini bile geçirmesini?

Tek sorunum, şurada: Eskiden, hangi dilin ne zaman kullanılacağını içgüdüsel olarak bilirdim. Örneğin bu kuzenim mil-

letvekiliyken, vatan millet üzerine fasarya nutuklar atan bir adamdı. Sanırdın ki oğlunu askere, sevinçten havalara uça uça gönderecek. Şimdise her şey bana çok karmaşık geliyor... Devreler karışıyor... Kuzenime baktım – hâlâ vatan-millet coşkusunda – ama ancak başkalarının oğullarını ölüme göndermek söz konusu olduğu sürece.”

Sustu.

“Peki,” diye sordum tereddütle, “annenle karşılaşmanız nasıl oldu?”

“Onu daha kapıda gördüğümde şok geçirdim. Aman, anlatmak bile istemiyorum...”

Yine sustu.

“Çok mu yaşılmış?”

“Evet... çok yaşılmış. Ama ondan da öteye, annemin tek gözlü olacağını hiç düşünmemiştüm. Çok fena oldum. Fakat işte, inanır mısın – o bir saniyelik şaşkınlık ve zaafimi derhal anladı... ve güya şakayla karışık sitemler ânında başladı – malum işte, önce ‘Ooo, Tuncay, sen buraların yolunu bilir miymişsin? Bula-mazsin sanmıştım!’ tarzı şeylerle girdi lafa, ardından ben salona geçerken de ‘İşte, annesini sevmeyen hayırsız evladım geldi!’ ve-saire türünden şeyler... Güya şaka yapıyor, ama ben annemi tanırı... En sonunda da, yerine otururken, ‘Elbet gelecekti... Çekirge bir sıçrar, iki sıçrar...’ diye söylemeler...”

Neyse, sofraya oturuldu...

Çok lezzetli yemekler hazırlanmış, ama lokmalar boğazımı nasıl diziliyor... Bu arada manidar bakışmalar... ve tabii, annem... Aynen çocukluğumdaki gibi –bir insan hiç mi geliştirmez kendini? Hiç mi değişmez?– bana kadın hâlâ, ‘dirseklerini sofradan indir’ diye görgü dersi veriyor, herkesin ortasında! Bir ara, ‘Tuncay, bu rengi giyme, mavi sana hiçbir zaman yakışmamıştı zaten’ dedi. Başka şartlar altında gülesim gelir, çoktan kahkahalar atıyor olurdum. Ama ortam öyle tuhaftı ki... Böyle, garip bir beklenmedi havası, anlamlandıramadığım bir gerginlik...

Derken, gene askerlik muhabbeti... İnan, kulaklarımı tıkadım.

En sonunda, bütün bu tantananın niçin düzenlendiği, anlaşıldı. Dayılarımından biri, pat diye, ‘Eee, Tuncay, artık askerlik de

bitti, güzel bir iş kurarsın... Bir de seni evlendirdik mi, artık annenin gözü arkada kalmaz!' demez mi?

"Aman gözünü seveyim dayı, benim evlenmeyi falan düştüğüm yok!" deyiverdim ben de. Herkes birbiriryle baktı.

'Ne demek evlenmek istemiyorum?' diye cırladı annem. 'Tabii ki evleneceksin! Her normal erkek evlenir! Evlenmemek anormaldir!'

Dişlerimi nasıl sıkmışım... Gene de sıkılı dişler arasından, 'Ama gencecik delikanlıkların eline silah verip bir kampa tıkmak normaldir, öyle değil mi? Ben normal bir erkek değilim o halde!' diye homurdandım, her kelimenin üstüne basa basa.

Sanki tam böyle bir şeyi, tam böyle bir üslupla söylemem bekleniyormuş! Ben böyle deyince, sofranın ortasında annem hüngür hüngür ağlamaya başlasın mı? Bir yandan zırliyor, bir yandan dizlerini dövüyor: 'Yoksa haklılar mı?' diyor, 'Yalvarırırmı!' diyor, 'Ah ne olacak!' diyor, hiç anlamadığım bir şeyler gevveliyor... Herkes aynı anda konuşmaya başladı, herkes bir şeyler söylüyor, her kafadan bir ses çıkıyor...

Velhasıl Mineciğim, neymiş biliyor musun, bütün olay? Tahmin etmişindir... Meğer bunca yıl askerlikten kaçmamdan, eşcinsel olduğum anlamını çıkarmış sevgili akrabalarım, iyi mi? Beni davet etmelerinin tek amacı, durum tespiti. Bu herif niçin askere gitmez? Niçin? Bu herifin bir sakatlığı mı var – nasıl bir eksiği var? Bu dünyadaki herkes eline silah almaya çok meraklı ya... askercilik oynamaya... horozlar gibi şişine şişine rap rap yüfürmeye... dayak yemeye, dayak atmaya... birbirinin dişini kırmaya... sırf eğlence olsun diye zavallı eşeklere, el âlemin ineklerine, koyunlarına kurşun sıkmayı..."

Heyecanlandıkça anlatımı hızlanmış, giderek sesi yükselişti. Durdu, derin bir nefes aldı. Daha normal bir ses tonıyla sürdürdü konuşmasını:

"Hele bir de annemin, sözüm ona beni korumak amacıyla 'Benim oğlum şey olsa ben onu eve davet eder miydim?' diye o tiz sesiyle cırladığını duyunca tam delirdim. 'Şey olsam ne olacak? Ne var ki şey olmakta? Kiminle düzüştüğümden sana ne?' diye bir şarlamışım..

Ben böyle deyince, büyük dayım ayağa fırladı: 'Peki o za-

man' diye bağırıldı o da, zafer edasıyla; 'bunca yıldan sonra niçin tam da şu aralar askere gitmeyi seçtin, ha? Bedensel Kaynaklar Yasası'ndan kurtulmak için değil mi?' Doğru ya; benim dışımıda herkesin bileğinde metal bilezik vardı: Çoğu yeşil renkli, ama arada tek tük mavi, hatta bir tane de mor; dayım anlaşılan kahramanlık edip ilik vermiş.

E pes, dedim... Üsteliğ bu dedikoduyu da annem çıkarmış, 'Benim oğlan organ bağışlamamak için gitti şu sıralar askere!' diye.

Kapıyı çarpiğp çıkmamak için nasıl tutuyorum kendimi; sıcaktan ve sıkıntıdan ter sırtımdan aşağı akıyor... Ne söylesem en ölümcül darbeyi indirebileceğimi, hangi lafımın annemi yıkacağını düşünüyorum... Hınç beni öyle bir sarmıştı ki, kelimeler yetersiz kalacaktı; iyi ki o anda elimde silah falan yokmuş..."

Gözleri ufalmış, yüzü kızarmıştı. Birkaç saniye bakıştık.

"Cehalet, işte..." diye mirıldandım, ne diyeceğimi bilemediğimden.

"Güzelim, bak işte, gene yanılıyorsun! Sanıyor musun ki anneminki gibi bir manyaklı, sadece cahil cühelaya özgü?.. Anne-lik eğitime, cehalete bakmaz – bir kısım kadını ortak bir payda-da birleştiren olağanlığı, anormal bir durumdur!"

"Sanmıyorum..." diye mirıldandım yine, "gerçi ben ne anne gördüm, ne anne oldum ama..."

"Kendileri olmaktan çıkışıyorlar," diye sürdürdü ısrarla, "on-dan sonra da, 'çocuk yaptım, hayatım değişti' der dururlar... Yani çocuk yapınca hayatları ne yönde değişiyor ki? Bencilleşiyorlar mı, ne oluyor?"

"Ben de bilmiyorum... Ama doğal halin, hangi hal olduğunu nereden biliyorsun ki?" diye karşılık verdim.

Ellerini çaresizce iki yana açtı.

Oturma ihtiyacı hissettim; koluna dokundum: "Gelsene Tuncay, salona geçelim..." dedim usulca. Üzerimde müthiş bir gevşeme hali – hiç değilse artık bir iletişim var aramızda... hiç değilse anlatıyor... Onu korkutmaktan nasıl ödürüm kopuyor...

Birlikte çıktıktı mutfaktan.

"Bari arkadaşlarımla umarım daha iyi geçmiştir buluşma-nız..."

"Onu da anlatayım!" dedi, yine acı bir gülüşle. Çalışma masasına geçip oturmuş, bacaklarını masanın üzerine uzatmıştı; bense gülkurusu renkli koltuğuma kurulmuş, kucağıma aldığım bir minderi mıncıklıydum boyuna.

"Ta liseden tanıdığım eski arkadaşlarla toplam yedi kişiydik... Onlar meğer mutazaman toplanırlarmış; bense çoğuyla yillardır görüşmemişim... Tahmin edecek gibi, içimde zaten en baştan, büyük bir isteksizlik vardı buluşturmak konusunda – bir de üstüne, annemi ziyaretimin sebep olduğu asap bozukluğu... Ama bu konuda kendimi zorlamaya karar vermiştim – artık kaçak olmadığıma göre, 'normal' bir sosyal hayat sürdürmenin nasıl bir şey olduğunu merak etiyordum.. Zaten artık yapacak bir şey de yoktu; son anda 'gelmiyorum' diyemezdim.

Bir balıkçı meyhanesinde buluşuldu – Bizimkent'in eski meyhanelerinden.

Bir kere, hâlâ 'balıkçı' meyhane lafinin kullanılıyor olması bile tüylerimi diken diken ediyor. Hangi balık, ne balığı Tanrı aşkına; balık mı kaldı? Kutuplardan ithal edilen balıklar ateş pahası... Transgenetik balık yemeyi de malum nedenlerle istemiyorum: Hem çok tepkiliyim –bunlardan tek bir tanesi yanlışlıkla denize karıştıyı da, zaten azalmış doğal balık nüfusuna verdiği zararları hâlâ toparlayamadılar– hem de çekiniyorum, ne yalan söyleyeşim... bunların, durup dururken vücudumuza tamamen yabancı birtakım proteinler üretebiliyor olmaları, beni ürkütüyor.

Neyse, arkadaşlardan bir tanesi karısını da getirmiş, yıllar öncesinden tanıyorum, BizRT'de program yapımcısıydı. Öpüşülüdü, sarılındı, 'geçmiş olsun' dedi hepsi, sofraya oturuldu...

Garson belirdi: Terbiye edilmiş bir Onlar çocuğu – giydi- rilmiş, bazı numaralar öğretilmiş, saçları kesilip jölelenmiş bir şovmen. İlk numarasına başladı: Suratına büyük başarıyla kondurmayı başardığı sahtekâr bir gülümsemeyle yaklaştı masamıza.

'Ne var koçum?'

'Kutup morinam var, taze...'

Surat asıldı.

'Sevmem... Şöyle, daha lezzetli bir şeyler saysana... Atlantik morinası yok mu?'

Garson bilmış bilmış güldü: 'Efendim, Kuzey denizinde bile Atlantik morinası kalmadı ki, onlar da artık kuzeylelere göç ettiler...'

Duvarlarda, eski dergi ve takvimlerden kesilip çerçevelenmiş ve özenle etiketlenmiş nostaljik balık ve deniz canlısı fotoğrafları... Çipura, Mezgit, Hamsi, Palamut, Kalamar, Ahtapot...

Şovmen birden, öğrenmiş olduğu başka bir numarayı hatırladı: 'Bakın, size hemen yan lokantadan pisibaliği getirtirdim, Kuzey denizinden ithal, dün gelmiş. Ama nasıl hazırlandığınından emin olmadığım bir şeyi ikram etmek istemem.'

İzleyiciler bu numarayı beğenmişlerdi. 'İyi yapıyorsun, çocuğum!' dedi, BizRT'ci kadın.

'Çiftlik balığı ne var?'

Canım daha da çok sıkıldı. Yahu, bir kilo çiftlik balığı üretmek için iki kilo doğal balıktan yem yapıyorlar – şaka gibi! Çiftlik balığı deyince vicdanım nasıl sızlıyor... Ama çıkmınlık yapmak da istemiyorum, bir yandan...

Sonunda izgara kalamar geldi. Şovmenin yüzünde yine, numaralarını beğendirme gayretinin yarattığı gergin çizgiler. Kaşlar soru işaretleri, dudaklarda kocaman bir gülümseme.

Yüzler buruştu: 'Bu, böyle mi sunulur? Tabakta uzanmış, gri bir şey! Hani bunun süsü, yeşilliği? Çok ayıp, böyle servis yapmak.'

Bir anda şovmenin yüz ifadesinin gerginliği eridi; hani şu animasyon filmlerinde bir hayvandan başka bir hayvana, veya gençten ihtiyara dönüşüveren yüzler gibi plastik – animasyon; dudaklar büküldü – anlayışlı, hafif üzgün bir ifadeyle ve empati dolu gözlerle baktı bize garson. Bizi çok haklı buluyordu. Aşçı yeniydi. Hemen tabağı alıp götürdü. Garnitürsüz kalamar – olacak iş değildi!"

Sustu Tuncay.

"Sonra?"

Güldü – yine o buruk gülüş: "Bu defa da garnitürü beğenmediler... Derken şovmeni aşağılamaya başladilar..."

Yine sustu.

"Daha sonra... Onunla uğraşmayı kestiler, bana yöneldiler. Aynen annemlerde olduğu gibi – metal bilezikler sergilendi..."

Yutkundu. "Anlatmaya çalıştım, şu sıralar askere gitmemin, bennim tercihim değil, metazori olduğunu..."

Yine sustu.

"Uzun lafin kısası... İşte, bu böyle devam ediyordu..." Artık sesi öyle usul çıktı ki, neredeyse duyamıyordum. Baktı yüzüme. Birden yeniden canlandı:

"Derken... Pat diye bir tanesi döndü bana, 'Peki söylesene, kaç adam öldürdü?' diye sordu... Bir diğer arkadaş, 'Abi dur, çocuk bir kendine gelsin, öyle sorarız..' dedi. Üçüncüsü, 'Valla bir tane bile Onlar çocuğu öldürdüğsen helal olsun derim; tavşan gibi ürüler; bugünün bir çocuğu yarının yirmi dağadamlı... Baksana ekolojik krize – mahvettiler memleketi... Ve doğal olarak ekonomik kriz – Bölüge'yi kalkındırma modasına uyalım diye organlarını bile alıyorlar – ne o? Ötekita'ya yaranacağız! Herkes bize zaten düşman; sürekli tokat yemekten, kurban dumrumunda olmaktan bıktık!' dedi.

Bir an, 'Hangi kalkındırma modası?' demeyi, dünyayı birbirine katan su meselesinden falan söz etmeyi düşündüm, fakat ilk soruyu soran arkadaş, gene üstledi: 'Hiç adam öldürdü mü?' diye..."

Hafif güldü Tuncay, konuşması hızlandıça yüzü kızarıyordu:

"Ne oldu bana, bilmiyorum... Ayağa fırlamışım, 'Yetti!' diye bir gürlemişim – kendi ciğerlerimin kapasitesine şaştım! Şuraya bak, elimin haline bak; yumruklarımı o kadar sıkmışım ki, tırnaklarımın izi avuçlarımın içine geçmiş. Avaz avaz bağıriyorum, bir taraftan sövüp söylıyorum... bardaklardan birini kırdım, herkes döndü bize bakıyor... arkadaşlarımda korktular. Beni gorsen tanımadın. Ben tepindikçe ve sövdükçe herkes geri çekiliyordu... 'Bu nasıl soru, lan?' diye bağırıp duruyordum ona, 'Sen zaten hep böyledin, hep hiyardın...' dedim, sonra diğer bazı hıyarlıklarını hatırlayınca hızımı alamadım; bastırımadığım öyle bir öfke kabardı ki içimde, herifin üstüne atıldım ve boğmaya kalkıstım – resmen öldürecektim, öldürmek amacıyla saldırdım; elimden zor kurtardılar..."

Mahcup güldü, başını önüne eğdi.

"Kötü oldu tabii... Çok kötü... Hele de karısının olduğu bir

ortamda... İyi ki hepimiz Dosilin soluyoruz, iyi ki sularımızı ilaçlıyorlar... Uyuşturulmuş halimiz buysa, vay halimize..."

Doğruldu: "En kısa zamanda Bedensel Kaynaklar meselesi-ne eğileceğim..." dedi, "Beş yıl falan beklememeye kesin kararlıyım... Kolumna şu boktan bilezikten olmadan bu memlekette asla huzura kavuşamayacağım belli artık. Herkes herkesin polisi..."

Sonra ciddileşti: "Bugünkü aklım olsa, yıllarca asker kaçağı olmak yerine, onurumla vicdani retçi olurdum..." diye söyledi.

Ne garip – ben artık, olaylara hep onun gözüyle bakar oldum: Askerden, Bölge'den memleketine yeni dönmiş birinin bakış açısıyla. Tuncay'ın bakış açısıyla. Bir otobiyografi yazacak olsam, sanki kendi hayatı değil, onun hayatını anlatacağım. Onun ihtiyaçlarını... Onun duyarlıklarını...

Tuncay'ın lokantadaki halini aynıyla hissedebiliyordum... Arkadaşlarını ve etraftaki diğer insanları onun gördüğünü tahmin ettiğim biçimde görebiliyordum: Nefes alıp veren, ses çikaran varlıklar... İki uzantı üzerinde dik duran... kurulu oyuncaklar gibi, hangi düğmesine basarsanız hangi ezber lafi söyleyeceği daha baştan belli... birbirini düşman olarak gören. Korku filmlerinde gördüğümüz ölü ruhlar gibi – hareket halinde, ama içleri boş...

Peki, ya ben? Zeyda Teyze mektuplarını okumaya giriştiğimde bilgisayarında her yeni açılan pencerenin, kişiliğimin farklı bir yönüne sesleniyor ve o yönümü sergilemem imkân veriyor olması gibi, hayatma girmiş erkeklerle de ilişkilerim hep böyle mi oldu? Yoksa bu, sadece Tuncay'a has bir ayrıcalık mı? Peki, hangisi gerçek ben? Hangisi yalan?

Hepsi Ben'im! Hepsi, hepsi! Hani ben, 'ya hep, ya hiç'ciliğe, 'ya siyah ya beyaz'cılığa karşıydım?

"Haydi Mine, seni çok yordum..."

Gözlerini bana dikmişti. Askerden döndüğünden bu yana ilk kez bana bakıyordu – beni gerçekten görerek bakıyordu.

Bundan sonra çok az konuştu. Daha ziyade müzik dinlediğimiz hafif bir yemekten sonra (sebzeli börek yapmıştı, ama doğal malzeme bulamadığı için hoşnutsuzdu), "Mine, beni mazur gör lütfen, bu akşam erkenden yatıp uyumak istiyorum," dedi. Ses tonuyla bana kibarca kapıyı gösteriyordu.

Yatiya kalmak, ona sarılmak ve bana sarılması için neler verirdim... yine de bu yakınlaşmamız, her şeye bedeldi. Ayrılırken derin bir huzur, bir mutluluk hissediyordum.

Eve vardığımda bilgisayarımı açtım. Lesch'ten yepyeni, upuzun bir mesaj:

Zeyda Hanım,

Öncelikle, kusuruma bakmayın lütfen, size "teyze" diye hitap edemem, çünkü herhangi bir akrabalık ilişkisine işaret edebilecek kelimelere alerjim var.

Mesajıma verdığınız yanıt için teşekkür ederim, beni şaşırttınız. Çok da mutlu oldum. Özel olarak SİZİN mektubumu okumanız benim için büyük önem taşıyormuş demek ki... İtiraf edeyim, yazdıklarınızla eskiden dalga geçerdim. Gerek yayımlamayı seçtiğiniz mektuplara, gerekse onlara verdığınız yanıtlarla çok gülerdim... Ancak, son zamanlarda tarzınızı çok değiştirdiniz. Yazılarınızı okuyarak eğlenemez oldum. Hayatta geriye kalmış az sayıda güldürü kaynaklarından birini yitirmem dolayısıyla bu duruma sevinmeli miyim, üzülmeli miyim bilemiyorum.

Tarzınızı değiştirmekle, size yazma arzumu kabarttınız. Zeyda Hanım, bilemezsiniz ne kadar doluyum; izin verirseniz size sık sık yazmak isterim. Sizden cevap beklediğimi sanmayın – saçma sapan karalamalarımı okumak zorunda da hissetmeyin kendinizi. Benden herhangi bir e-posta gördüğünüzde hiç açmadan silmek en doğal hakkınızdır ve buna saygı duyarım. Benim açımdan önemli tek şey, bunları yazıya dökmüş olmam; sizin illa okumanız değil.

Önceki mektubuma devam edeyim: Doğduğum kentin, askerlik dönüsü bende yarattığı yabancılık duygusunu anlatıyordu. Sokakta bu kadar çok kadın ve sivil erkek görmek hâlâ garibime gitiyor. Sokakta kahkaha sesi duymayı hâlâ yadırıyorum. Dahası, eskisinden farklı olarak, seslere karşı farklı türde bir duyarlık kazandım: Gerçek ile sahteyi titreşimlerinden ayırt edebilir hale geldim. Tükettiğimiz gıdalar nasıl plastikse, soluduğumuz nasıl gerçek hava değilse, attığımız kahkaha da elbette kahkaha değil. Zaten, nasıl gerçek olabilir ki? Dünyada bu kadar acı varken, gerçek kahkaha nasıl atılabilir?

Sokaklarında kadın ve çocukların hemen hemen hiç görünmediği, haki üniformalı, silahlı erkeklerin kol gezdiği bir bölgeden geldim. Şimdi, kentin kalabalık caddelerinde yürüken sanki hafif içmiş ve yanlışlıkla bir film setine dalmış gibiyim. Ayaklarım yere basmıyor, burada değilim. Her an, yönetmen “kamera stop” diyebilir... ve o zaman, duyarlık kazandığım bütün bu sesler, beni her yerden saran bu uğultu, milyonlarca renk, görüntü, ses titreşimi –hava-da uçuşan plastik kahkahalar, kelimeler, dükkânların hoparlörle-rinden insanın üstüne üstüne gelen müzik sesleri, Dosilin püskür-tücüleri, araba egzozları, korna sesleri–, her şey bir anda silinive-recek, soluklaşacak, sessizleşecek ve kendimi gene o sessiz, hü-zünlü diyarda bulacağım... ortalıkta, asker haricinde sadece beli bükük, ihtiyar kadınların, koca gözlü çocukların göründüğü o boz renkli, hüzünlü diyarda...

Ne garip, oraya özlem duyuşum... Oraya tekrar gitmek ister miy-dim sanki? Nasıl “özlem” olabilir ki bu – sağ salim kurtulduğuma bu kadar şükrederken, askerliğim bir an önce bitsin diye hiç izin kullanmamışken? Üniformam nedeniyle kendi canlarım, ken-di kardeşlerim, kendi topraktaşlarım tarafından düşman olarak görülmüşken? Asker olarak görülebileceğim kayısını hâlâ atama-mışken içimden?

Peki ama o halde, içimde hissettiğim bu derin, can yakıcı hasret, bu ateş... özlem değilse nedir? Nasıl tanımlanabilir? Böyle bir his nasıl mümkün olabilir?

Durun, galiba buldum! Oraya duyduğum, galiba “özlem” değil! “Aidiyet!” Ben oralıyorum! Çünkü...

Çünkü, birincisi, oradaki insanlarla duygudaşım; aynen onlar gibi, ben de mağdur ve mazlumum. Aynen onlar gibi ben de bu ül-kenin yabancısıyım. Evet, bu memleketin Batı bölgesinde doğ-dum, büyüdüm, iyi okullarda okudum... Ama ben bunun karşılı-ğında ONLARIN, Onlar'ın geri bırakırmamasını, onlara bunca kö-tüyük yapılmasını istemedim ki! Başkasının mutsuzluğu pahasına nasıl mutlu olabilirim? Komşum açken, tokluğu nasıl içime sindire-bilirim? Devlet baba iki kardeşe eşit muamele etmiyorsa, haksız yere dövülen kardeşim için nasıl acı çekmem?

İkincisi, ben oralıyorum, çünkü oralar beni ben yaptı. Sanki oralarda “büyüdüm”. Daha önce nasıl yaşıyormuşum ben?

Gençliğimde askere gitseydim, şimdiki adam olur muydum? Batu'da bir yerlerde rahat bir askerlik yapacak, muhtemelen eski ben olarak kalacaktım. Ama şu son aylarda yaşadıklarımı gençliğimde yaşasaydım, hayatımambaşka olurdu. Bütün bu yaşadıklarım, benim için meğer gerekliyim, şartmış – hem de elli yaşamdan sonra...

Kaçış, galiba benim kaderim. Bugün topyekûn kaçış halindeyim. Sadece Bölüge'de değil, Bizimkent'te de gerçekte ne olduğunu, bencilliklerimi, huysuzluklarımı bana hatırlatacak veya daha da beteri, hortlatacak bütün insanlardan kaçmak istiyorum... Bir de bunların ek suçluluğuyla yüzleşeceğim durumda değilim.

Gözlerimi kapattım. Lesch'in kimliği artık bir muamma olmaktan çıkmıştı. En ufak bir şaşkınlık duymuyordum: İçten içe bilirdim onun o olduğunu – garip bir sezgi... Geriye yaslandım.

Durumdan derhal yararlanarak kucağıma atlayan Simitiko'yu ağır ağır okşayarak, bir değerlendirme yaptım: Böyle demek... Demek böyle istiyordu. Demek öğrenmişti benim Zeyda Teyze'liğimi... Hoş, aslında epeydir bunu tahmin etmiş olduğumu da tahmin ediyordum.

Peki, acaba o benim, onun Lesch olduğunu anladığımı tahmin edebilir mi? Dahası, bunu anlamamı istiyor mu? Mesajları öyle çok ipucu içeriyor ki, anlamamı istemiyor olamaz.

Mektupta açıklığa kavuşturulan bir mesele daha vardı, zihnimin gerilerinde... Yıllarca kaçak yaşamayı başardıktan sonra, durup dururken pat diye yakalanması, bana ta en başından tuhaf gelmişti. Gözlerimi yumdum – işte, o zaman da, bugün de, yüzleşmek istemediğim meselelerden biriydi bu da.

O gece, kendi inleme ve ağlama sesime uyandım; kalbimde yine çarpıntı, yine kan ter içinde... Öyle berbat bir duyguya içindeydim ki, bir doktor benden bu kötülik halimi tarif etmemi istese, ne derdim, bilemiyorum. Herhalde katila katila ağlardım – elimden başka bir şey gelmezdi.

Derken, bu ıstırabına neden olan rüyayı hatırlayıverdim. Çocukluğumda ve gençliğimde hayatı sıklıkla cehenneme çeviren kâbusun aynısıydı:

Karanlık, korkunç, çok bakımsız bir alaturka tuvalet var –

hani şu iğrenç, sivalı, lekeli duvarlarına yer yer bok ve kan yivismiş; musluğu, altına konmuş grileşmiş maşrapanın içine şarıl şarıl su akitip israf eden; yerleri kaygan ve ıslak; sepet desenli plastik çöp kovasının içindeki tuvalet kâğıtları ve pedler dolup yerle-re saçılmış, bok-amonyak kokusu insanın burnunun direğini sizlatan türden bir umumi hela. Anneannem, işte o kubura düşüyor, çırpınıyor... ben de üzerine sifonu çekiyorum.

Ağlamam saatlerce geçmemişi; hissettiğim o dehşet ise hâlâ, üzerinden onca yıl geçmiş olmasına rağmen, hiç değişmedi.

“Böyle bir rüya, genelde bilinçdışı özlemini ifade eder,” dedi ertesi gün telefonda Tuncay, düşünceli düşünceli.

Ondan öylesine nefret ediyorum ki... Ne zaman güvenecek olsam, soyunsam ve yumuşak karnımı açsam, illa bir tekme atmak zorunda mı?

Sahaflarda bulabildiğim kadariyla benim de iyi kötü psiko-loji kitapları okumuşluğunum var, olmaz olaydı! Emin olamasam da, bu korkunç yorumunda haklı olabileceğinden kuşkuluyorum – bilinçdşim “benim” bedenimde yer alsa da, bir yabancı; içimde, düşünen bir yabancı olduğunu ne yazık ki ben de biliyorum.

Peki, aradan bunca yıl geçmesine rağmen, unutmayı böylesine istedigim bu kâbusu niçin yine görmüştüm? Gençlik yıllarımın pek çok geceğini cehenneme çeviren, anneanneme yaptığım bu kötüluğun hayali, hortlamak için neden beni buldu yine?

20

Gazetenin Bizimkent bürosunda, toplantıdayım... Tamamen işgüzarlık – benim burada olmama hiç gerek yoktu – sonuçta, ne daimi kadrodaki muhabirlerden biriyim, ne idari bir işim var ne de yönetici konumundayım. Ama bizleri toplantıya çağırılan e-posta, adeta bir emir şeklindeydi. Ekolojik kriz, şu, bu – insanların organları bile güvende değilken, neme lazım diyor, işsiz kalmayı göze alamıyorsun.

Tuncay bile, eskiden eğitim verdiği ve çok sevildiği yerlerden ancak üçü tarafından tekrar çağırıldı – ve bu eğitimlere gitmeyi de nedense sürekli erteliyor. “Belkiambaşka bir konuda yepyeni bir eğitim oluştururum; psiko-ritimden sıkıldım...”

Keyfi bilir. Şimdi cüzi bir emeklilik maaşıyla geçiniyor.

Büyük bir isteksizlikle geldim toplantıya. Yirmi kişilik bir seminer odası – çoğunu ilk kez gördüğüm bir yığın insan... İki üç kişiyle el sıkıştım, birkaçına başımla selam verdim. Dikdörtgen, ağır, maun bir masa. Deri-metal karışımı sandalyelerden birine de ben ilisti. Uzun zamandır bir odada bu kadar çok insanla bu kadar yakın mesafede oturmuşluğun yok. El sıkışıklarından birinin elinden elime tıraş losyonu kokusu sinmiş. Bu nefret edilesi suçun faili olduğunu tahmin ettiğim kişi, masanın karşı tarafında, çaprazında, takım elbiseli, yeşil bilezikli, gömlek yakasından beyaz boyun kilları fişkirmış, göbekli bir adam. Tuvaleti kullandıktan sonra da elini Köpürtlemediğine dair sağlam bir kani yerleşiyor içime; tıraş losyonu kokulu elimden iğreniyorum. Kendimi odadan dışarı atmamak için zor tutuyorum; toplantı başlamak üzere.

Zeyda Teyze olarak kimliğimin gizli kalmasını, ta işe girerken gazete yönetimine şart koştuğumdan, benimle sohbete girişmek isteyenlere gönül rahatlığıyla "Zeyda Teyze" diye tanıtmış kendimi, bu da biraz komik kaçtı. Dahası, bozulanlar oldu.

"Kendi adınız yok mu?" diye sordu gençten bir kadın, masanın karşısından. Bunu sorarken kötü bir niyeti yoktu sanırım; şakayla karışık sormuştı.

Yine de, sınırlendim. Sanırım bayağı asosyal bir tip oldum – her şeye alınıyorum. Ama galiba kadının sorusunda bir gerçeklik yakaladım. Haklı – ben gerçekten de giderek Zeyda Teyze'den ibaret olma yolundayım.

Doğru dürüst gördüğüm, halalarım ve Tuncay. Tuncay dersen, benimle insan gibi değil, ancak Lesch adını takınarak Zeyda Teyze üzerinden doğru dürüst iletişim kurabiliyor. Geriye bir tek, halalarım kalmıyor – ama onlar konusunda bile artık çok emin değilim...

Geçen gün halalardan çıkışip eve döndüğümde, posta kutumdan çıkan ve Zeyda Teyze'ye gönderilmiş bir zarf, beni birden çok şaşırttı ve tedirgin etti. Piyasadan ta bebekliğimde kalktığını bildiğim, sağ üst köşesinde "Air Mail" yazısı eşliğinde uçak resmi bulunan, lacivert-kırmızı çaprazlamasına çekilmiş çizgilerle çerçevelenmiş çok eski tip, hakikaten antika değerindeki zarfı lardandı. Yıpranmış bir görüntüsü, eprimişlikten ötürü yumuşamış bir dokusu vardı – kumaşlaşmış gibiydi. Üzerine, titrek bir el yazısıyla, ama özenilerek yazılmıştı adres. Zarf, Zeyda Teyze'nin olağan posta kutusu adresinden buraya yönlendirilmişti.

Asansörle yukarı çıkarken zarfı evirip çevirmiş, beni neyin rahatsız ettiğini anlamaya çalışmıştım. Asansör tam benim kata geldiğinde sorumun cevabını buldum: Kokusu tanıdıktan – naftalinimsi, limon kolonyamsı... hele o titrek el yazısı, öyle tanıdıktı ki...

Nazire Halamin el yazısıydı bu! Ama olamaz – koskoca Bizistan'da, bula bula halam mı?..

Eve girer girmez, daha terliklerimi ayağıma geçirirken, sabırsızca ama yine de zarf açacağını kullanarak, dikkatlice, parçalamamaya özen göstererek açmıştım zarfı; derhal mektubun sonuna, isim-imza kısmına bakmıştım.

Evet! İnanılır gibi değildi, ama işte, Nazire Halamın titrek imzası! Zarf da tabii ki, halalarımın asla tükenemeyecek kırtasiye stokundan!

Beni halamlara, pis Tuncay ele vermiş olmalı! Bir an, içim öfkeyle doldu. Sonra kendi kendime “Kızım toparla kendini!” dedim – peki ya Tuncay'a beni kim ele vermişti ki? Bir şekilde kendimi *ben* ele veriyor olmaliyim... Veya... veya Nazire Halam Zeyda'nın ben olduğumu bilmeden yazmıştı. Veya... sakin, ihtiyar diye onları içten içe bunak diye görüyor olabilir miydim? Tuncay'ın keşfettiğini onlar neden keşfedemesin – zekâca çok mu geriler sanki? İhtiyar olunca aptal da mı olunuyor?

Canım çok sıkıldı; kanepeye yayılarak mektubu hemen okumaya başladım:

Sevgili Zeyda Teyze.

Ben de sizin gibi bir teyzeyim. 82 yaşıdayım. Sizin yaşınızı bilmiyorum ama halimden siz anlarsınız.

Ben ihtiyarlayacağımı hiç düşünmemiştüm. Hiç planlamamıştım. Bir baktım yavaş yavaş ve kendiliğinden ihtiyarlayıverdim. Öyle sinsice geliyor ki insan anlayamıyor bile. Siz de bilirsiniz ufak kilometre taşları oluyor. Küçük küçük şeyler. Derken aynaya bir bakıyorsunuz. Tuhaftanımadığınız bir ihtiyar size geri bakıyor. Böyle bir şey. Allah Allah ben ne olmuşum diye şaşırıyorsunuz.

Ben ablamlı yaşıyorum. Dünyalar güzeli bir yeğenimiz var. Sağ olsun alışverişimizi yapar. Bize yemekler pişirir. Ama onun da kendi hayatı var. Bu devirde bütün ihtiyarların yeğeni mi var? Devlet gözlerimizi almasını biliyor. Ev işleri için niye ihtiyarlara günde iki saat birini tahsis etmiyorlar? Yeğenim sayesinde tanıştığımız bir delikanlı var, askerlik yapmayı hiç istemiyordu. Hep düşünenirum. Öyle birini askere göndereceklerine niçin ihtiyarlara hizmet için kullanmasınlar!

İhtiyarlıkta yaratıcı oluyorsunuz mecburen. Şimdi su yerine geçen yeni icatlar çıktı. Ama mesela çamaşırı suyla yıkarken birkaç yıl önce ben hep programı yarı makineye ayarlardım. Yoksa çamaşırılar ıslak çıktığında ağırlaşıyordu ve asmak zor geliyordu. Silkeleyemiyordum. Şimdi o da kalmadı.

Sanırım böyle daha 5 yıl idare ederim. Ama 86 yaş beni çok kor-

kutuyor. Hele ablamın halini gördüğüm zaman. Kendisi 85 yaşında. Çok korkuyorum.

Ölüm aklıma sadece bazen gelir. Bazen mezarlık kabusu görüyorum. Bazen çok korkuyorum. Hiç var olmamak nasıl bir şeydir. Tahayül edemiyorum. Ama genelde ölümü kabulleniyorum.

Ama acaba ablam ne hissediyordur? Ölümden korkuyor mudur? Ne düşünüyor? Konuşmalarımız gündelik konular hakkında. Ama şu hayatta hakikaten önemli konuları hiç konuşmuyoruz. Aynen televizyonlardaki konuşmalar gibi. Hep eten püften şeyle. Oyalamacı, vakit öldürmeyece. Sahici bir şey hiç yok. Her şey sanki hep rüya, hep hayal. Peki ama hakikat nerede?

Ablam hep sizin sütununuzu okur. Fakat yavrum diliniz biraz karışık. Bir ara ihtiyarlıkla ilgili birkaç mektup çıktı köşenizde. Çok ilgiyle okumuştuk. Ama artık hep askerlik ve aşk mektupları çikiyor. Bunlar da mühim konular. Ama ihtiyarlıkla da ilgili mektup varsa yayınlasanız şu sıralar.

Bu düzgün mektubu yazan kişinin gerçekten de Nazire Halam olusuna bir yandan inanamıyorum ve hayretler içindeydim, bir yandan da kendi kendime gülüyordum: Vay-vay-vay! Vay Nazire Halam vay! Önce Tuncay, sonra...

Şaşkınlığım gitgide artıyordu: Ben halamı hiç mi tanımadamışım? Hiç mi? Böyle dört başı mamur bir mektup yazması, beni niçin böyle afallattı?

Yine, ihtiyarlıkla ilgili önyargılarım yüzünden tabii ki! Ayrimcılık sadece Biz ve Ötekiler'den ibaret değil ki! Yaşı ayrımcılığı ben dahil herkesi kapsıyor; kocaman bir küreyi her kesimden acımasızca, çaprazlamasına da, derinlemesine de, boydan boyaya da bıçak gibi kesiyor!

Peki ben ne yapıyorum? Halalarımı telefonla her gün arıyorum, bir ihtiyaçları olup olmadığını soruyorum – ama kaç gündür ziyaretlerine gitmedim. Kafama eserse gidiyorum. Dahası – ve bunu düşünmek çok rahatsız edici – halam çok haklı: Hayatının eksenisinde Tuncay var ve sadece onunla ilgili meselelere yer veriyorum köşemde.

Hemen doğruldum kanepeden ve Nazire Halama cevap

vermek üzere bilgisayarımın başına kuruldum – ama içimden öylesine duygusal satırlar yazmak geliyordu ki, cevap yazma işini ertelemeye karar verdim.

Çok garip bir ruh hali içindeydim – bir yandan, anlamlandıramadığım bir kızgınlık, bir ihanete uğramışlık duygusu vardı içimde – bu dertlerini niçin bana anlatmamış da, hiç tanımadığı birine, Zeyda Teyze'ye yazmış mı? Diğer yandan Nazire Halamın, Zeyda Teyze'nin kimliğini bilip bilmediği konusundaki bilsizlik vardı ki, bu daha da tedirgin ediciydi.

Nihayet birkaç saat sonra yazdiğim cevap çok ihtiyatlıydı; şöyle bir şeydi:

Değerli Nazire Hanım,
Mektubunuz ve uyarınız için çok teşekkür ederim.
Ne yazık ki ihtiyarlıklı ilgili mektuplar şu aralar hiç gelmiyor, bu nedenle de yayımlanamıyor. Şikayettelarınızı siz bana yazarsanız, mutlaka sütunumda yer vermek isterim.

Bu da sinmedi içime. Topu niçin ona attım? İstesem, oturup kendim, ihtiyar birileri adına mektuplar döşenemez miyim? Halamı yormaya ne gerek var?

Sonra düşündüm – hayır: Nazire Halamdan mektup gelmesini bekleyecektim... Çünkü onu ancak bu sayede tanyabilir, never anlatmak istedığını, ne derdi olduğunu ancak bu sayede öğrenebilirdim. Hem, eğer benim Zeyda Teyze olduğumu biliyorsa, belki de benden istediği, buydu.

Mektubumun bu haliyle çıktısını almış, altına "Zeyda" diye imzamı atmış, ertesi gün postaya vermiştim.

Şimdi ise, gazete toplantılarında "Kendi adınız yok mu?" diye soran kadınlığa sinirleniyorum... Hangi hakla sinirleniyorum? Ayrıca, kendimi insanlara "Zeyda Teyze" diye tanıtmak belki de benim şansım; belki de buna şükretmem gereklidir...

Toplantıda, "Zeyda Teyze" köşemle ilgili olarak varılan ve beni sevindiren bir karar, şu oldu: Köşeme yazılan her mektuba illa yanıt vermek zorunda olmadığı gibi –ki zaten vermiyordum– eğer mektup soru sormuyor, sadece yakınıyorsa veya bir durum saptamasında bulunuyorsa, bazı günler köşemi, "Zeyda

Teyze'nin Seçtikleri" başlığıyla, bir nevi okuyucu köşesi gibi kullanabileceğim artık.

Yarın Tuncay'la birlikte, halalarımı ziyarete gideceğiz. Hiç anlayamadığım bir konu da bu: Onun gibi asosyal, en yakın akrabalarına bile tahammül edemeyen bir adam, nasıl olur da halalarımı ziyaret etmeye istekli görünür? Bu adam tam bir muamma...

“Zeyda Teyze...”

Sıçradım! Herkes gözünü dikmiş, bana bakıyor.

“Nerelere gittin, Zeyda Teyze? Kimlerin bunalımlarını, dertlerini çözmektesin, ha?” Hoşnutsuzlukla süzdüm çaprazımdaki, elime kokusunu bırakın kazmayı.

Gülüşmeler oldu – ben de güldüm, nezaketen.

“Toplantıyı kapatıyoruz – da sütununla ilgili söyleyeceğin bir şey var mı, Zeyda Teyze?”

“Yok...”

“Ama bizim var... Diyorduk ki, askerlikti maskerlikti, fazla ciddiye kayıyorsun... Şöyledir biraz daha hafif şeyler yaz, biraz daha neşelendirici şeyler, aşktı, meşkti... Sonra, sevgi... Şu sıralar sevgi çok *fensi* bir konu.” Köşe yazıları koordinatörüdü, konuşan.

“Valla, size garip gelecek ama, şu aralar sanki ihtiyarlıkla ilgili yazınlara ilgi var...” deyiverdim. İnsanları şimdiden hazırlamakta yarar var...

“İhtiyarlık mı? Ne yapacaksın sen ihtiyarlığı? Zaten bütün toplum ihtiyar! İhtiyarlık her yerimizi sarmış! Bak, gençlik fikir fikir, herkesin neşesi yerinde; boş ver sen ihtiyarları!”

“Ama” diye diklenecek oldum, “nüfus ihtiyar, okurlarımın büyük kısmı ihtiyar...”

Eliyle “geçiniz” işaretini yaptı. “Sen niceliğe değil, niteliğe bak!” dedi, “Okur-mokur, hiç önemli değil; kaçta kaçtı iş hayatında söz sahibi? Reklamcılar kimleri kolluyor? Sen ona bakacan kızım! Yok, bir de gerçek bunalımlardan-dertlerden mi söz edecektin?”

Suratımdan, hâlâ bu işe kani olmadığını görünce, döndü dişlerine, onay beklercesine göz kırpı:

“Oldu olacak, bari Onlar’ın, Öteki’lerin dertlerine de girseydin...”

Dar attım kendimi toplantı odasından.

Asansörü bekleyemedim. Benimle birlikte toplantıda bulunmuş kişilerle belki karşılaşacak ve aynı dar mekânda –birkaç saniyeliğine dahi olsa– yüz yüze gelecek gücü göremiyordum kendimde. Merdivenleri atlaya atlaya inerken, katlara konmuş kocaman aynalarda yansımamla karşılaşıyor, suratımdan akan sahtekârlığı içrenerek fark ediyordum. Gazete toplantılarının hiçbirinden böylesi bir kirlenmişlik duygusuyla ayrıldığımı hatırlıyorum.

Kendimi sokakta bulur bulmaz Tuncay'ı aradım: "Tuncay, neredesin? Sana gelmek istiyorum bu akşam... Gelip sende kalmak istiyorum... Yarın senin evden gideriz halamlara, olur mu?"

"Olur!" dedi. Sesinin kulağıma çok istekli gelmemesinin o anda benim için zerrece önemi yoktu. "Ama," diye ekledi, "ben dışarıdayım şu anda... işlerim var. Seninle akşamüstü bir yerde buluşalım, eve öyle gidelim..."

"Harika!"

Toplantıda olup biten sevimsizlikler bir anda unutulmuştu. Akşamüstüne kadar vakit vardı; pek çok iş yapabilirdim o arada.

Yolda pastaneye uğradım ve halalarıma diyet baklava aldım. Eve vardığında, Simitiko beni her zamanki gibi kapıda bekliyordu. Hayvanın kumunu değiştirdim. Sonra, üzerimi değiştirdi, çıkardıklarımı kuru temizleyiciye bırakmak üzere bir naylon torbaya tıkıştırdım, gözden uzak bir köşeye koydum.

Üç gündür birikmiş Sukret hakkımdı – sayacı altı litreye ayarladım. Duşun altına girip musluğun vanasını azıcık kırmıldattım... Pırıldım su; yapış yapış, terli ve yorgun bedenime damla damla inerken, gözlerim kapalı, her bir damlasının vücutuma temasıyla dirildiğimi, arındığımı, canlı olduğumu, daha sası insan olduğumu hissediyor, her damla için mırıldıyla şükrediyordum. Uzun zamandır, böyle uzun süren, böyle harika bir duş yapmamıştım.

Duştan gülümseyerek çıktıım; hafif bir makyaj yaptım, belili belirsiz bir koku süründüm. Aynada gördüklerimden çok hoşnuttum. Salondaki kanepeye sırtüstü uzanırken, tekrar terleyeceğimi bile bile, Simitiko'nun karnıma yerleşmesine ses çıkarma-

düm. Klimalar çalışıyordu, yine de bütün camları açmıştım; 36 dereceye rağmen çok sıkıntılı değildim. Tatlı, rüyasız bir uykuya dalmışım.

Hava kararırken, Tuncay'ın evinin yakınındaki kafenin önünde buluştuğumda Tuncay beni beğenmiş bakışlarla öyle bir süzdü ki, kendimi o anda dünyanın en çekici ve karşı konulamaz kadını gibi hissettim.

Asansöre bindiğimizde tutamadım kendimi: Anı bir hamleyle onu asansörün hali kaplı duvarına doğru itiverdim ve öpmeye başladım – bu arada ne anılar canlandı birden zihnimde; Tuncay'la otobüslerde oyun oynar gibi, sessiz kahkahalar eşliğindeki gizli yarı-sevişmelerimiz...

Tuncay gülliyor, beni oyunbazca itekliyor, sözüm ona kendinden uzaklaştırıyordu – asansör hareket halindeyken birileri bizi o durumda yakalayabilirmiş gibi! Hoş, otobüs zamanlarımızda da tedirgin olurdu, yok, muavine ayıp olur, yok bilmem kime ne olur...

Eve girer girmez Tuncay ayakkablarını alelacele ve sert hareketlerle çıkardı ve hemen mutfağa attı kendini: "Ben bir ma-karna yapmaya girişıyorum."

Bakakaldım – demek yaramazlık yapmak istemiyor... "Ben de sosunu hazırlayayım o halde..." dedim. Buzdolabından hazır sos malzemesini çıkarmaya başladım.

Birlikte yemek hazırlarken, bir yandan da keyifli keyifli oradan buradan sohbet ediyoruz... Ona Simitiko'nun maymunullarını anlatıyorum, arada da ona ufak tefek hamleler yapıyorum – kâh arkadan sarlıyorum, kâh sataşıyorum, orasını burasını öpüyorum... Fakat bir gariplik var, ne olduğunu anlayamadığım – sarılmamdan bir taraftan hoşlandığını görebiliyorum, ama bir taraftan da itiyor beni sanki; bir direnci var – naz mı yapıyor, nedir, anlayamıyorum...

Bu şekilde yemek hazırlığına girişeli belki beş dakika olmuştı ki, yatak odasına sürüklendik.

Tuncay ışığı söndürdü, kendini yatağa attı. Bense bir yandan gülliyor, bir yandan soyunuyordum. İyice kısılmış gözlerle izliyordu beni. Onu soymam zor olmadı ve bu uğraş, başı başına bir zevkti benim için. Bir taraftan soyuyor, bir taraftan öpüyordum.

O ise yüzünde bir gülümseme, kımıldamadan yatıyor, beni izliyor, bana dokunmuyordu.

Gözlerini ancak birleştiğimizde kapattı. Elleri bana uzandı, belimden sıkıca kavradı. Sonra hemen çekti ellerini geriye.

Durdum. Neden bu direnç? Kendini teslim etmeye neden bu direnç? Neden? İçime hüznün yayıldı.

Boşalmamaktaki azmi sayesinde defalarca tatmin oldum; nefese kalmıştım. Derken yarı karanlıkta yüzünü göründü, korktum. Sanki ateş ediyordu – yüzü sert, kararlı, düşmançaydı- hoyratlaşmıştı. Artık hiç zevk almadım, sadece canım yanıyordu. Açıyla bağırmak geliyordu içimden; sesimi çıkarmıyor, dişimi sıkıyordu.

Elim elini aradı, elini tuttum – buz gibi yidi, titriyordu. Bir tereddütten sonra, çekti elini.

Öylece yattık, yan yana... Bacağımla bacağını okşadım. Elimden tek gelen, buydu.

Korkunç bir gece geçirdim... Sık sık uyanıyor, tek kişilik davranışın yataktı Tuncay'ı uyandırmamak için kımıldamamaya çalışıyorum.

Yine tuhaf bir rüya: Benim gazetede, patronun ofisindeyiz. Anneannem habire beni takip ediyormuş; bu arada, dedemin gazetede yazısı çıkmış, anneannem patronun yazıyı okumasını istiyor, adam bakmıyor bile. Patron, bir misafiriyle konuşuyor; anneannemse –benim engellemeye çalışmama rağmen– gitdiyor, adamlı patronun sohbetine müdafahale etmeye kalkıyor. Onlar anneanneme kibarca "meşgulüz" diyorlar – ama bunu İngilizce söylüyorlar ve anneannem anlamıyor. Anneannem sonunda sandalyenin üzerine çıkıyor, bir de bakıyorum ki soyunmaya başlamış – zaten üzerinde, içini olduğu gibi gösterten saydam bir elbise vardı. Gidip dedemi haberdar etmek istiyorum, ama haberi olursa anneanneme kızacağından korkuyorum. Sadece acı içinde "annem, annem, annem..." diye inleyebiliyorum.

Ter içinde uyanlığında sabah olmuştu; her yanım tutuktu. Tuncay uyanmış, sırtında iç çamaşırları, çekmecelerden birinden alelacele çıkardığı çorabın tekini arıyordu. Hareketlerinde bir telaş, neredeyse bir panik vardı; sırtı yatağa dönüktü.

Gerindim: "Günaydın tatlım... gelsene yanına..." Çarşafı kaldırıp ona yer açtım.

Beni duymamış gibi yaptı. Bir elinde çorabı, diğer eliyle pantolonunu kaparak, suratıma bile bakmadan fırladı odadan.

İçeriden geldi sesi: "Günaydın Mine... Ben yürüyüse çıkıyorum."

Yürüyüş mü? Göğsüme saplanan ağrıyla bir anda dimdik oturdum yataktak: "Ama birlikte yürüyecektik hani? Beklesene, beş dakikada hazır olurum..."

"Bekleyemem... Kusura bakma... sen kendine güzel bir kahvaltı hazırla, kitap oku, ne yaparsan yap, olur mu?"

Sokak kapısının açıldığını duydum. Kapıyı küt diye çarpmadan önce tekrar seslendi, nefes nefeseydi:

"Bir de, ne olur kusuruma bakma, ben bugün halalara gelmeyeceğim, olur mu?"

Öylece bakakaldım.

Biliyordum. Biliyordum böyle olacağını. Sanki içime doğmuştu bütün bunlar. Bir şekilde hissetmiştim bir şeylerin ters giteceğini, keyifli bir sabah yaşamayacağımızı. Emindim bundan.

Peki, nereden biliyorum bunu?

Çok öncesini hatırladım birden – Tuncay askere gitmeden önce, onunla yaşadığımız bir geceyi... Beni evine davet etmişti – hem de ısrar ederek. Akşam yemeği, çok keyifli bir sohbet eşliğinde yenmişti. Yemekten sonra koyun koyuna kanepeye uzanmış, televizyondaki bir –sözüm ona– siyasi tartışma programı izlemiş, açık oturuma katılanlarla ve sahtekârlıklarıyla dalga geçmiş, sık sık gülüşmüştük. Ortam sıcak, dostaneydi...

Birbirimize uzun uzun sarılmış, sonra el ele uyumuştuk.

O geceye ilişkin fiziksel ayrıntıların hiçbirini hatırlamıyorum – ne yemek yemişti? Açık oturumda kimler vardı? Üstümde gecelik var mıydı? Hiçbiri aklımda yok! Ama işte şu duygum, olanca canlılığıyla hafızama kazınmış: Akşamımız "fazla" iyi geçmişi.

Dingin, tatlı, açık türkuazdan maviye doğru koyulaşan bir denizin ansızın tehditkâr bir laciverde, giderek siyaha bürünmesine ve derinlerinde bir yerde tehlikeli akıntıların işaretlerini vermesine benzer şekilde, ben de, sıkıntılı uykumda tehditkâr

bir şeyin varlığını hissetmiştim. Açık unutulan bir sokak kapısının bilinçdışında hissedilmesi gibi, tanımlayamadığım bir tehlike nedeniyle, uykunun derinlerine dalmaya cesaret edememiştim.

Bu tedirginliği Tuncay'la beraberken hep hissediyordum. Asla gevşeyememe. Güvenememe. Ona sokulsam da, bana sarılsı da, hiçbir zaman kendimi tam bir teslimiyet içinde ona bırakamama. Güzelliklerin karşılıksız kalmayacağı, bir şekilde tefali edileceği... adeta... sanki bir şeylerden dolayı cezalandırıldığım duygusu.

Askerlik insanı böyle mi değiştirir? Geçmişİ hatırlamaya çalışıyorum; askerlik öncesi-askerlik sonrası, hep birbirine giriyor.

Derken askerlik sonrasına ait çok net, çok önemli bir değişimi fark ediyorum şimdi: Tuncay artık, sevişme talebinin hep benden gelmesini ve göstergeler veya işaretler şeklinde değil, çok açık olmasını bekliyor. İma yolu yaklaşmalarımı genelde görmezden geliyor – bu nedenle de bazen, düpedüz utanıyorum. Yoksa bunu bana hissettiren, o mu?

Ağır ağır giyinirken içim acı ve üzünen doluydu. Nedir beni bu adama böylesine bağlayan? Niçin vazgeçemiyorum ondan bir türlü?

Kendi evime dönmek kadar huzur verici bir şey daha olamazdı.

“Ben yokken, sen neler yaptın peki?” diye sordum, bacaklarımı sürtünen Simitiko'ya. Kendime gelir gibi olmuştum. Artık ne zaman Tuncay'la bir araya gelsem, eve ve evimin rutinine dönmek, “gerçek” olana geri dönme hissini uyandırıyordu. Sürmeli bakışlarını yüzüme çevirdi, “miyav” der gibi ağzını sessizce açıp kapadı.

Nazire Halamdan bugün mektup yok... Ama e-postalara baktığında, lanet olsun, Lesch'ten gelen iki mektupla karşılaştım. Mektupların ikisini de hiç okumadan silmek geldi içimden. Ama işte – merak...

Zeyda Hanım;

Dün gece çok korkulu bir rüya gördüm... Eski günlerdeki gibi bol sıcak suyla duş yapmışım. Tuvaletteydim; tuvalet kâğıdım, eski ga-

zetelerden yapılmış. Sonra aynaya baktım, buharı sildim. Sırı yer yer dökülmüş aynanın işe yarar kısmında ihtiyar; minik bir nine gördüm; yarı ölüdü ve o benim annemdi, annemin belki on yıl sonraki hali. Sıçrayarak arkama baktım, yoktu kimse. Can havlıyle kapıyı kilitlemek için –artık ne faydası olacaksa– anahtara hamle yaptığım sırada uyanmışım.

Böyle bir rüya nedeniyle, normal bir insan suçluluk duyar mı? Peki ben niye uyandığımdan beri bu siziyi atamıyorum içimden?

Neyse, asıl meseleye, askerlik meselesine devam edecek olursam: Kişisel bir kızgınlık duymadığım, hiç tanımadığım birini öldürmek kadar anormal bir şey olamaz. İnsanın içinde, sanırım doğal olarak, kendi türdesini öldürmeye karşı bir direnç olsa gerek. Oysa askerlik bunu normalize etmek üzerine kurulu! Düşmanlık duygularını geliştirmek, hıncıldarmak, insanların içlerini nefretle doldurmak, insan olmaktan çıkarmak – amaç, bu! "Bir kelle getirenen askerliğini kısaltıracagım," diyordu tabur komutani. Öldürmek nasıl bir şeydir? Öldürme deneyimini merak etmeye başlıyorsun, yaşamak istiyorsun, bu hale getiriyor askerlik seni.

Mermi noksamı olsun, ateş etmiş görüneyim diye havaya ateş ediyordum. Dilerim kimseyi öldürmemişimdir. Öfkem ve tahammülsüzlüğüm şimdi şimdî ortaya çıkıyor – aklınıza gelebilecek her şeye karşı:

Geçen gece buluştugum arkadaşlarından biri sordu: "Şu an Böluge'de kaç asker var?" Diğer bir arkadaşım, elinde kâğıt kalem, dalgin dalgin bir şeyler karalamaktaydı o sırada. Kâğıda 100.000 diye yazdı ve "Sınır bölgesinde yüz bin askerimiz varmış..." dedi. İşte o an öfke yine dalga dalga yükseldi içimde. Uzandım, hiç bir şey söylemeden arkadaşımın elinden kalemi sertçe kaptım. 100.000 rakamının üstünü çizdim, harfle yüz bin diye yazdım. Hepsi şaşkınlıkla baktı suratima.

İnsan, nasıl sayıyla anılır? Kaç Ötekinden yakılmışmış? Biz kaç Onlar öldürmüüz, Onlar kaç Biz öldürmiş? Böluge'de kaç asker ölmüşmuş, kaç dağçı?

Beş desem ne olur, beş yüz desem ne olur? "Bir" kişi olsa, o bir tek kişi bendim, BEN. "Beş yüz" deyince, bu, benim beş yüz kat çoğalmışım; tastamam benim gibi hissedeni beş yüz kişi. De ki beş yüz de karşı taraftan, etti bin kişi.

İnsanlarla ilgili sayıları rakamla yazmak, çok korkunç bir şey! Harfle de yazılmamalı. Hiç yazılmamalı. Hiç bilinmemeli. "Kaç kişi öldü?" diye sorduklarında, sayı kaç olursa olsun, "bir kişi" demek lazımlı. "Hayatta en çok sevdiğiniz kişiyi düşün... İşte, ölen, onun kadar değerli bir kişi." Böyle demek lazımdır. Belki o zaman anılarlar...

Gözlerim yaşardı. Ben bu adamı nasıl sevmem? Ben bu adamın garipliklerini nasıl hoşgörmem? Hemen ikinci e-postaya geçtim:

Zeyda Hanım,

Hızımı alamadım; yine yazmak zorundaydım!

Büfenin yanından geçerken gazete başlıklarını gözüme çarpıyor: "5 Kahraman Asker Şehit Düşü". Gözlerimi kapatıyorum bir an, o beş asker için bir iyileme okuyorum. Ama daha duamın sonuna gelmeden, içimde öfke kabarıyor yine – medyaya, o gazeteye, o başlığı atan herife, şu büfeyi sahibine... Kahraman olmak, şehit düşmek sanki o askerlerin isteği... sanki marifet.

Görmüyor musunuz; şehit, kahraman falan, bunlar sizin kafanızda, bunlar sizin kavramlarınız! Çoğumuz için sadece, bu badireden olabildiğince zarar görmeden, sağ salım evimize dönmek vardı. Sadece kurtulmak istiyorduk. Kimse kahraman falan olmak istemiyordu. Bu yalanlarla daha ne kadar besleyeceksiniz insanları? Cenazelerine gideceğim; elimden geldiğince hiçbir şehit cenazesini kaçırılmayacağım, kendi cenazeme katılın gibi. Kendi cenazem olsayıdı mecburen katılıyor olurdum.

İste, işte, şimdi biliyorum kendimi niçin "oraya" ait hissettiğimi! Bu, bir tür gönül borcu: Hayatımda bugüne kadar her şeyin en yasın, en "sahici" olduğu tek mekân, orasıydı. Tek derdin, yaşamak. Yiyecek, içecek, barınak – bunların hepsi palavra, hepsi ikincil dercede, "sağ" olduğun varsayımlına dayanan ihtiyaçlar.

Ama hayatı kalma ihtiyacı... İşte, bununla ilk kez karşılaştım. Bir çatışmadan sağ çıktığım için, hâlâ sağ olduğum, hâlâ nefes aldığım için hayatımda ilk kez, anlamı üzerine düşünerek, şükrettim. Otu-zuncu doğum günümde yaşadığım bir trafik kazasından sağ kurtulmaktan çok farklı bir şükremeydi bu. Kazada, bana milyonda bir şans –veya şanssızlık– eseri vurabilecek bir piyangoyu atlatıp direkten döndüğüm için "yukarıdaki"ne hafif cilveli bir göz kırp-

ma eşliğinde savrulan bir gül vardı: Nasıl olsa ölmeyecektim. Ölemezdim. Başkaları ölürl

Oysa burada direkten dönmek demek, yaşamak demekti. Şans –veya şanssızlık– eseri vurabilecek piyango, mecazi değil, gerçek bir piyangoydu: "Hayat talihlis" olmak. Beni böyle bir kavrama tanıtan bir coğrafyaya, aidiyet duygusuyla nasıl bağlanmam? Ayrıca, kazadan kurtulmanın herhangi bir bedeli olmamıştı. "Hayat talihlis" olmanın bedelini, bedellerini ise, şu anda aklıma getirmek istemiyorum.

Kafatasıma aniden saplanan bir ağrı, göğsümde bir ateş; boğazında bir yumru... Korkuyorum bu durumumdan; aklıma adlarını hatırlayabildiğim ya da hatırlayamadığım, ama vahim arazileri olduğu gibi vahim sonuçları da olduğunu sağдан soldan duyduğum garip hastalıklar geliyor.

İnsanın ruh hali doğrudan sağlığına yansır, bunu iyi biliyorum.

Bunu düşününce, kendimi sakinleştirmek için derin derin nefes alıyor, sonra şükrediyorum... Gözlerimi kapatıyor, fislitıyla "çok şükür... çok şükür..." diye tekrarlıyor. Kanepede sırtüstü pozisyonu geçiyor, gevsemeye çalışıyorum. Nefesime odaklanmaya, her nefesi lezzetli bir yudummuş gibi içimde hissetmeye gayret ediyorum: Hep, Tuncay'dan öğrendiğim şeyler... San ki Tuncay –beni en çok geren insan– fisıldıyor: "Gevşe..." Elimin, Tuncay'in sert derili avucunun içinde yok olduğunu, orada eriyerek Tuncay'ın teniyle bütünlüğünü hayal ediyorum; can havliyle yine nefesime vermeye çalışıyorum dikkatimi.

Fena gitmiyor... Başımın ağrısı sürse de, kalp atışlarım normale dönmiş gibi. Üzerime battaniyeyi çekiyorum; burada sisabiliyorum. Battaniyenin sunduğu sıcaklığa tam dalmışım ki, sokaktan gelen çığlığımı fren sesiyle irkiliyorum.

21

Gözlerim kapalı, sırtüstü yatmış, bekliyor, dinliyorum.

Sifonun sesi geliyor içeriden – yok edici dezenfektan püs-kürtülüyör klozete – ve bir firt sıvı. Köpürtlenen eller... Üst katta da birileri sifon çekti; koridordan geçen boruda hızla akıp giden sıvının ardından başka bir boru, yellenen bir dinozor gibi ötüyor.

Dişlerini fırçaladığını duyuyorum. Herhalde buna da şük-retmem gereklidir, diye düşünüyorum burukça – yalnızken sade-ce sabahları yaptığı bu işi, şu anda benim şerefime, ben varım diye yerine getiriyor gecenin bu saatinde. Nelere sevinmek du-rumunda bırakılıyor insan...

Ama sevinemiyorum. Böyle bir şeye de sevinirsem, kendi-me saygımlı heften yitireceğim.

Tükürülüyör. Bir yudum pırıltemiz suyla ağız çalkalanıyor. Tükürülüyör. Diş fırçasının sapı, musluğa birkaç kez sertçe vu-ruluyor, fırçalığa yerleştiriliyor. Tükürülüyör.

Uzun bir sessizlik...

Aynada kendini mi incelemekte? Ne yapacağı konusunda te-reddütler mi yaşamakta? *Ne yapıyor?*

Fayans zemini tokatlaya tokatlaya yaklaşan terlik sesi.

“İyi geceler...”

Yanağıma acele bir öpüçük konduruyor, sırtını dönüp bede-ninin hiçbir miliminin bana değimemesine özen göstererek, ya-nına uzanıyor. Otomatiğe bağlanmışçasına yaşla doluyor göz pri-narlarım, doluyor ve yaşlar, iki derecik şeklinde yüzümün iki kenarından hafifçe gıdıklayarak kulağıma doğru akıyor, oradan

yastiğa gömülüyorum. Elimde değil, durduramıyorum. Tabancanın tetiğini sertçe de çekseler, yumuşakça da çekseler, sonuç değişmez, öyle değil mi?

Öbür yana dönerek kendi içime kıvrılıyorum: Büyüklüğü kelimelerle tarif edilemez, bedensel bir acı duyuyorum. Bu yoğun acı, ana rahminde bir cenin olduğum duygusunu uyandırıyor bende – sanki bu acı, cenin halimle beni içine hapseden, hammaddesi ve iç zarı bütün hücrelerimi yakan kapkarlık ve düşman bir rahimmiş gibi... ve, ne tuhaf – zihnimin çok gerilemeye, belli belirsiz, gülsuyu kokusunun anısı...

Bana niçin böyle davranışım? Sadece elimi tutmak, sadece bir kere saçımı okşamak dahi olsa dokunulmaya, sarılınmaya ne çok ihtiyacım olduğunu; bana hiç dokunmamasının, şefkat göstermemesinin beni ne kadar yaraladığını çok iyi bilmemiyor mu?

Bugün en ufak bir sorun, en ufak bir sürtüşme bile yaşamamış, sahilde keyifli bir yürüyüş yapmış olmamızın bedeli mi bu?

Nefes alıp verişinden, zaman zaman onun da uyanık olduğundan kuşkuluyorum. Uyanık olduğunda da, uykuya daldığında da bedeninin orası burası atıyor – elektrik çarpmış gibi.

İkimizin de uyanık olduğu bir ara, uykulu sesini duyuyorum karanlıkta: "Minecığım tatlim, ne olur beni düşünmeyi bırak da uyu artık. Bir rahat uykuya uyutmadın..." Tekrar siziyor.

Sevişme durumunun, şu veya bu şekilde, hep kadını cezalandırmak için kullanılması, ne garip! Haydi, savaş döneminde düşman irzimize geçerek cezalandırıyor, güç gösterisinde bulunuyor. Peki ama ya barış döneminde sevişmemeyi güç gösterisi olarak kullanmak, neyin nesi oluyor? Bunlar bu kadar mı ilkel?

Sabah uyanığında, yanında sırtüstü yattığını görüyorum; gözleri kapalı, yüzünde bir gülümseme. Tahrik olduğunu fark ediyorum. Ona doğru dönüyor, dirseğime yaslanıyor, soru sorar gibi, hafifçe saçlarını okşuyorum. O da bana doğru dönüyor, gözlerimin içine bakıyor.

Reddedemiyorum onu. Sadece kendimi düşünerek, sadece kendi çıkarım için değil. Onu şu durumunda *benim* reddetmemen, onun açısından ne büyük bir aşağılama anlamına geleceğini biliyorum. Ona bunu yapamam. Yapamam. Ve yapamıyorum.

Kibrinin, içindeki arzuyu açık açık söylemesine niçin engel olduğunu anlayamasam da, kırılganlığını, reddedilmekten nasıl öleşiye korktuşunu çok iyi anlayabiliyorum.

Onu ne kadar gerçekten, ne kadar kalpten seviyorum! Onu koruma içgündüm, kendi egomu bana unutturmasa da, egoma baskın geldi.

Sessizce ve hızla, ten temasımızı asgari düzeyde tutarak seviyoruz. Bana dokunmuyor, beni okşamıyor. İlkimiz de doyuma ulaştıktan sonra yan yana uzanıyoruz. Güneş, kapalı perdelein aralığından içeri sızmış, göğüs killarını gümüşleştirmekten aydınlatmakta.

“Ne tuhaf... Hiçbir zevk almadım...” diye hafif hayretle mırıldanıyor, gözleri kapalı. “Hiçbir şey hissetmedim. Bana ne oldu bilmiyorum, ama artık sevişmenin, otuz bir çekmekten hiçbir farkı kalmadı.”

“Nasıl olur?” diye fısıldıyorum.

İşte bu, beni aşar! Firlıyorum yataktan hemen, hızlı adımlarla tuvalete yöneliyorum. Hoş, bu evde tuvalete kapanıp kendinle baş başa kalmak da mümkün değil – çünkü tuvalet anahtarınız – Tuncay’ın anahtarlarla, kilitlere, kilitli kapılarla alerjisi var.

Kendi kendine, “Peki, neden bütün bu zahmetlere girer ki insanlar? Ne için?” diye söylenmeye çalışıyorum.

Koridorun yarısında, öfkeme hâkim olamayıp yatak odasına geri dönüyorum.

“Çünkü,” diye haşlıyorum onu, “sevgi alışverişi bir ihtiyaçtır, anlıyor musun? Çünkü birini seviyorsan, ona dokunmak, onunla sevişmek istersin! Budur bu işin formülü! Dokunmak, birini sevmek, biri tarafından sevildiğini hissetmek insanca bir ihtiyaçtır! Anlıyor musun? Anlıyor musun? Bir ihtiyaçtır!”

“Seni asla güçendirmek için söylemediğim... ama ben o ihtiyaççı hiç hissetmiyorum, Mine. Dokunmaya ve dokunulmaya ta-hammül edemiyorum, görmüyorum musun? Formüllerden söz ediyorsun – biliyorum sana tuhaf gelecek, ama boşaldığında hiç bir his uyanmıyor içimde. Sıfır! Tamamen sağırlaşmış durumda. Tükürdüğünde ağızin nasıl zevk almazsa, onun gibi bir hissizlik. Asla bir orgazm zevki duymuyorum. ” Sesinde hem öfke, hem şaşkınlık, hem çaresizlik var.

Gözlerim kocaman kocaman, bakakalıyorum. Hayatımda hiç kimseden nefret etmediğim kadar çok nefret ediyorum ondan.

Eşyalarımı kaptığım gibi salona geçiyor, orada alelacele giyinir, kapıyı çarparak çıkıp gidiyorum. İlk markete dalıp bir şişe gülsuyu satın alıyorum.

Eve varır varmaz kendimi salondaki kanepeye yüzükoyun atıyor, bir mindere sarılıp hüngür hüngür ağlamaya başlıyorum.

Neden? Neden? İçimi isyan sarıyor, dimdik oturuyorum bir anda. Simitiko kucağıma atlamaya çalışıyo, ama itiyorum onu yere - şu anda bana dokunmasına tahammülüm yok!

Neden? Ona o kadar iyi davranışıyorum, ona uymaya o kadar gayret ediyorum; neden? Neden kalbimi kırmaya bu kadar meraklı?

Simitiko'yla göz göze geliyoruz. Sevmek, bir lütuf mudur? Ya sevişmek? Biryle sevişmek? Beni seviyor olmalı - ama peki niçin bana dokunmak istemiyor? Zevk almamak, nasıl olabilir? Bu işin tedavisi nasıl olabilir? Bir formülü var mıdır?

Kalkıyorum yerimden, Tuncay'ın kazağını koyduğum dola-ba yöneliyorum. Epeydir ellememiştim, ama şimdi o kazağı koklamaya ihtiyacım var; beni belki de bu kazak teskin edebilir.

Kazak yok!

Nasıl olur? Deli gibi aranmaya başlıyorum dolabın içinde; yok, yok, yok! Zaten olsayı görürdüm, hep aynı rafın arkala-rına koyarım.

Kim almış olabilir? Kimse almış olamaz.

Oturup düşünsem, onu en son ne zaman okşadığımı, kokladığımı belki hatırlayabilirim. Ama şu anda beni delirten, kazağın ortadan yok oluşundan ziyade, yoksunluğu. Hissediyorum: Arabada olanlar tekrarlanacak ve ben yine çığlıklar atmaya başlayacağım, ama bu kez hiç duramayabilirim. Hâkim olmaliyim kendime... ilk çığlığa izin vermemeliyim.

Sakinleşmeliyim. Sakinleş...

Dosilin alsam mı bir tane?

O an gülsuyunu hatırlıyorum; hemen çantamdan çıkarıp ambalajını açarak, havaya bol bol püskürtüyor, tekrar kanepeye atıyorum kendimi, kucağında minder.

Gözlerimi kapatıyorum; anneannemin salonunu, anneanne-

min gülsuyunu püskürtürken yüzünde beliren o ciddi, yaptığı işe odaklanmış ifadeyi gözümün önüne getiriyorum. İster istemez gülümsüyorum; evet, gülsuyu beni teskin etti. Bir süre öylece oturarak, gözlerim kapalı, zihnimde canlanan imgeleri izliyorum. Huzur buluyorum.

Sonra, içgüdüsel olarak bilgisayarına yöneliyorum. Zeyda Teyze'ye mektup yazmakla vakit kaybetmiyorum bile; nasıl olsa sonradan yazar, bol bol ağlarım ona. Esas merak ettiğim, Zeyda Teyze'nin bana ne söyleyeceği. Bir *Utter* dokümanı açıyorum:

Yavrum,

Böyle bir egoya baş etmen çok zor. Öfkemize, kalp kırma arzusuna yenik düşmek, karşımızdakini nesneleştirliğimiz anlamına gelir, çünkü kendi egomuzdan taviz veremiyoruzdur... Öfkeminin derhal o anda ifade bulması, karşımızdakinin duygularının kollanmasından daha önemli, daha önceliklidir; çünkü biz önemliyizdir, karşımızdaki ise (bize kıyasla) önemsiz... Dünyanın en iyi insanı dahi olsak, "nesne" olarak gördüğümüz tek bir kişi varsa, zulmümüzü ona uygularız... O kişi bizim için bir özne değildir; bok-sörün, kendini kontrol etme gereği duymadan, serbestçe yumruklayabileceğim bir kum torbasıdır. Gücümüzü ancak bu şekilde hissederiz, hissettiğimizi sanırız.

Zeyda Teyze'den ve zalimliğinden o anda nefret ediyorum. Duyrular, derin bir nefes alıyorum; Zeyda Teyze'den insaf diliyor ve devam ediyorum yazmaya:

Belki de egomuzla bu kişiyi o kadar içselleştirmiş, o kadar kendi benliğimize mal ve dahil etmişizdir ki, aslında kendimizi yumruklamak istediğimiz zamanlarda, karşımızdakinin suretinde kendimizi yumrukluyoruzdur. Attığımız her yumruktan sonra canımızın yanması, belki de bunun göstergesidir. Bu durumu aklimizi kullanarak görmezsek, karşımızdakine, hiçbir zaman özne olarak görülmeye şansının olmadığı mesajını verebiliriz.

O halde kişinin, karşısındaki özne olarak görmesi ve ona saygıyla davranışları, kendi gücünün ve özsayıgısının da göstergesi olsa gerek.

Biraz rahatladım... Evet, bu şekilde toparlamak, bana iyi geldi.

E-postalara bakıyorum – ve işte, Lesch'ten bir mektup, hem de bayağı uzun bir mektup:

Zeyda Hanım,

Kafanızı şişirmeye devam edeceğim, gördüğünüz gibi... Bugün biraz da, daha mahrem şeylelerden söz etmek istiyorum.

Bildiğiniz üzere, askerden yeni döndüm...

Beni güya seven bir kadın var. Bugün size, bu kadının bende nasıl bir his uyandırdığını anlatmak istiyorum:

Hani, dingin, mavi bir denize doğru kıvrıla kıvrıla inen su kaydırakları vardır ya... denize kavuşmak isteriniz, ama kaydırığın girişine bir girdiniz mi, artık ne kadar korksanız da, oradan çıkma veya kaymaktan vazgeçme şansınız hiç yoktur... İşte ben de, askerden döndüğünden beri son hızla savruluyor ve kayıyorum. Böyle olağanlığını önceden tahmin etmiş, terhis olduğumda birkaç ay orada burada oyalanmıştım. Ama ne fayda? Bir durmak, bir nefes almak... Neden bana kimse bu fırsatı tanımıyor? Niçin inanmadığım, istemediğim şeyleri yapmaya zorlanıyorum? Niçin kendim olamıyorum; kendi köşemde, yalnız başına, kimseye zarar vermeden oturmama niçin izin vermiyorlar? İlla kaçmak zorunda mıymış sürekli? En temel haklarına niçin sürekli tecavüz ediliyor – özgürlüğüm, mahremiyetime... evet, en çok, mahremiyetime...

Geçen gece içimden geldi, onu evime davet ettim.

Birlikte bindiğimiz o dapdaracık asansörde başladı her şey: Menşeli kapı, ardından da, mahkûmiyetimi sağlama almak ister gibi, bir de akordeon kapı kapandı.

Açıkçası, nereye bakacağımı şaşırmıştım; aylardır, belki yillardır böyle bu kadar dar bir mekânda bu kadar yakın mesafede durmamıştım hiç. Bir anda yüzümde ter damlacıklarının belirdiğini hissettim; eyvah, dedim, bir panik atak geçiriyor olmayıam? Derin derin nefes almaya, sakinleşmeye çalıştım.

Ve tabii, korktuğum başıma geldi: Beni köşeye sıkıştırdı, üstüme çullandı. Kafasının kenarından, aynada kendi yansımama ilişti gözüm: Sakalları kırlaşmış, gözkapakları gözlerinin üstüne sarkmış, gözlerinin altı çökmüş, torbalanmış, orta yaşlı, hatta düpedüz ihtiyan bir adam. Çirkin, sevimsiz bir ihtiyan.

Huzurlu bir akşam bekłtisi içindeyken, ayı tuzağına düşmüş-tüm. Niçin erkeklerin illa sevişmek istediklerine inanılır? Kadınlar her an sevişmek mi istiyor? Beni öpmeye kalkıştığında ağzımı nasıl kaçıracağımı şarırrıyyorum; bir yandan kendime küfürler... Lanet olası, o iç gıcıklayıcı kokusunu duyunca, gayri ihtiyari tahrik oluyorum. Öpmek istediğiinde, nefes almamaya çalışarak beni öpmesine katlanıyorum. Elimden gelse, asansörün imdat düğmesine basacağım.

O akşamı dönelim: Evde her şey olağan akışına bürünmüş gibiydi –birlikte yemek hazırlıyoruz– sohbet kıvamında, davranışlar normal, sıra dışı bir şey yok... Ama yok; işin boku bir yerde illa çı-kacaktı. Tam sofrayı kuracakken gene sarılıverdi bana.

İçimde nasıl bir öfke... Boynumu öptü; gidiklandım, sinir içinde güldüm, çünkü gene tahrik olmuşum. Kollarım benim olmaktan çıkip gayri ihtiyari ona sarıldı. Yatak odasına giderken artık itiraz edecek halim kalmamıştı... Ama ya içimdeki öfke?

Dokunmasına ancak birkaç saniye dayanabiliyorum, tahammül edemiyorum değmesine. Değdiği noktada sanki kıvılcımlar çakıyor; sanki elektrik girmiş gibi bütün bedenim atıyor. İçimde öyle garip, öyle zapt edilemez bir şeyler kabarıyor ki, kabaranlarla onun o şefkatli bakışlarının birleşimi, limonla karbonatın karışması misali, fokurdayarak beni şiddete yönlendiriyor; işte bak, bundan korkarıyım ve bundan kaçarım.

Peki, ya benim arzularım? Bundan böyle, tahrik olduğumda hep öfkeyle mi dolacağım? Sevişmekten hiç zevk alamayacak mıymı?

Derin derin iç çekiyorum. Bu adamın hayatla hesaplaşmasını sorsam, muhtemelen neyin, hangi birinin hesabını soracağını kendi de bilmiyordur.

İçimdeki Zeyda birden canlıyor: Bu adam, ne yaparsam yapayım, öfkeli olacak! Hatta belki... belki de bu kişi, içinden kuyularında fokurdayan o öfkeden besleniyor!

Bunu ona mutlaka söylemeliyim, veya teyzesi yazmalı...

İlişkimiz tabii ki bitmedi. Biter mi?

Ertesi sabah erkenden aradı beni... Ne kadar üzgün ve pişman olduğu sesinden anlaşılıyordu.

“Ne haber canım? Nasılsın?”

“İyiim teşekkür ederim... sen nasılsın?”

Hani, nereye gitti öfkem? Hani bütün gece ona ettiğim sistemler, onu gördüğümde ona söylemeyi planladığım acı dolu cümleler?

Söylediyorum. Yapamıyorum.

Yapamıyorum, çünkü o çok yalnız bir insan ve gerçek anlamda iletişim halinde olduğu tek kişi benim. Yapamıyorum, çünkü “şimdi-burada” yaşamayı, galiba artık ta gözeneklerime kadar içselleştirdim ve dün yaşanan bir şeyin bugün kavgasını yapmak, bana anlamsız ve abes geliyor – hele de karşısındaki insan pişmansa, gönül almaya çalışıyorsa. Yapamıyorum, çünkü o, askere hiç gitmemesi, bütün enerjisini yaratıcılığına yönlendirmesi gereğirken, askere gitti ve benim hayatı var olduğunu bilmek bile isatemeyeceğim kim bilir ne gibi şeyler yaşadı... Travmalar.

Nereden çıktıysa, Zeyda Teyze'nin uğursuz nefesini hissediveriyorum ensemde: Kızgın kızgın “Aptal! Herkes ne travmalar geçiriyor... Travma geçirmek, insanlara istediği gibi davranış hakkı mı verir?” diye fisildiyor zihnime. Gözlerimi sıkı sıkı yumarak onu susturmaya çalışıyorum – Ukala! Ukala!

Travma kelimesini aslında seviyorum. Evet, türkütücü, kötü şeyler çağrıştırıyor, ama soyut bir kelime; üstelik çığlık çığlığı

oradan oraya kaçışan insanlar çağrıştıran o somut “felaket” kelimelerinin sonuçlarını da içinde barındıran, geniş kapsamlı bir kelime. İnsan hareket halindeki bir trenin camından aşağı düşse de travmadır, kuaförün dalgınlığı sonucunda saçları kısapacak kesiş de...

Tuncay’ın travmalarla bir şekilde çok içli dışlı olduğunu, korkunç şeyler atlatmış olduğunu elbette tahmin edebiliyorum. Ama özellikle askerlikle ilgili olanlar soyut kalsın, sadece travma yaşadığını bileyim. Somut olarak ne olduğunu öğrenmemin, kime ne yararı var? Belki de aramızda zımnı bir anlaşma var: O, somut olarak yaşadıkları konusunda sussun; ben de travma geçirdiğini bilerek onu hoşgöreyim. Travma, derli toplu bir kelime: “Bu kişiye herkese gösterdiğinden fazla özen göster, o bunu hak ediyor,” anlamını taşıyor.

“İyiim, sağ olasın... Müsaitsen, halanlara bugün gidelim mi?”

“Olabilir, tabii...”

“Nasıl?”

“Olabilir, dedim...”

Sesinden bal akıyor.

Karlarına kötü davranışın arkasından gözyaşları içinde ayaklarına kapanarak özür dileyen erkekler hakkında ne çok şey okumuşluğum var. Bu adam da dengeli değil – elbet biliyorum bunu. Ama okuduklarından şunu da biliyorum ki, tuhaf davranışın her erkeğe kapak bir de tuhaf kadın vardır. Peki ama, kitaplardaki, araştırmalardaki örneklerle örtüşen özellikleri, milyonlarca kadın arasında niçin bilhassa *ben* gösteriyor oluyım? Nedir bendeki anormallik ki bütün bu yaptıklarını simeye çekiyorum?

Geçmişimdeki erkeklerin hiçbirile böyle gariplikler olmuştu. Hepsinin geçiciliği baştan tescilliymi ve zaten ben de onları bilhassa, böyle oldukları için secedim. Hiçbiri Tuncay’dan daha az öküz değildi – nihayetinde erkek, bunlar; tanımları gereği öküz olmak zorundalar ve bunun için onlara kızılamaz. Bir zürafa bir hipopotama “Niçin zürafaca davranıştıysan da hipopotamca davranıştıysan?” diye çıkışsa veya bir köpek bir keçiye “Niçin kedi gibi davranıştıysan da köpek gibi havlamıyor-

sun?" dese ne kadar anlamsız ve haksız olacağının pekâlâ farkındayım. Evet, tabii ki hepsi de ruhen öküzdü, ama hiç değilse yontulmuş öküzlerdi. Hatta bunlardan birkaçı beni şaşırtmış, ilişkimizi uzatmak istemişti de, ben yanaşmamıştım.

Şimdiyse, yerden yere çalındığım halde bir türlü kopamıyorum bu adamdan... ve işin korkunç yanı şu ki, araya giren ve aylar süren fiziksel uzaklığa rağmen, bu adamdan kopma fikri bana giderek daha da çok kâbus gibi geliyor.

Birkaç saat sonra, sokaktaki olağan buluşma noktamızda, birbirimize sadece hafifçe gülümsemekle yetindik. İkimiz de, anlaşmışcasına, birbirimize merhaba demekten niçin kaçındık? Merhaba kelimesinin içерdiği neşe, sanırım ikimize de fazla uzaktı.

Hiç konuşmadan, birbirimize hiç değmeden halalarımın evine doğru yürüken bakışlarım yanı başından geçen ayakkarda, sonra giderek ellierde, bileklerde... Metal bileziğe sahip olmayan ne kadar az insan kaldı... Bileziklerin çoğu yeşil –bir böbrek vererek kurtulmak en rahatı– hükümetin de en çok teşvik ettiği organ, böbrek. Risk az, talep çok. Temiz iş. Yeşil, yeşil, yeşil... arada tek tük mavi –ki yeşilden çok zor ayırt edilebilen bir renk... Mor da görüyorum ara ara. Tabii ya, karaciğerinden bir parça verenler, hatta ayak parmaklarından bir ikisini bağışlayanlar var...

Karşidan biri geliyor... Allah Allah! Nasıl bir renkte bu bilezik? Siyah, fakat zebra deseni gibi arada tek tük altın rengi çizgiler var! Sonra saçmaladığımı düşünerek gülüyorum içimden, altın olması elbette mümkün değil – altın taklısı bir metalden çizgiler yapmışlar... Ama görüntüsü çok şık! Bu ne bileziği olabilir? Bileziğin sahibi tam yanından geçerken suratına bakmayı akıl edebiliyorum: Çok alımlı, ince uzun bir hanım. Meraktan çatlayacağım: Bu kadın, böyle bir bilezik hak etmek için, bedensel kaynaklarından nasıl bir bağısta bulunmuş olabilir?

Tuncay'a sormak aklıma gelse de, onunla konuşmak konusunda çok isteksizim. Nedenini de biliyorum: Dünden dolayı hâlâ içimde bir burukluk var. Sessizce yürümeye devam ediyoruz halamların evine doğru.

Birden ikimiz de irkiliyoruz: İllerilerde bir yerlerde bir silah patlıyor, birileri bağırlıyor, ardından iki üç el daha ateş ediliyor;

bir koşturma, bir kovalamaca... Tuncay beni korumak istercesine derhal kolumnan çekip önüne geçiyor, kollarını geriye uzatıp beni arkasında sabit tutuyor; derken bir "fiss" sesi.

Sokakta insanlar kendi kendilerine homurdanıyorlar:

"On ikiden vurdu herif yaa..."

"Ohh, derin derin nefes al... ohhhh..."

Polisler yakalamışlar ateş edeni; sıksa biri, ite kaka polis aracına götürülüyör, karga tulumba bindirmeye çalışıyorlar, adam direniyor. Bir yandan da elliyle adamın ağını kapatmaya, adamı susturmaya gayret ediyorlar – arada bir boşluk bulduğunda adam bağıriyor: "Dosilin'e ölüm! Uysal vatandaş olmak istemiyorum! Bütün Dosilin'lere ölüm!"

O an anlıyoruz olanları: Adam, püskürtücüünün birine ateş etmiş!

Tuncay beni kolumnan kavradığı gibi püskürtücüden uzağa doğru çekiyor; birlikte bir koşu tutturuyoruz:

"Mine, nefes alma! Mine, nefes alma, koklama sakın! Koş!"

Bir yandan beni sürüklüyor, bir yandan diğer eliyle cebinden bir şey çıkarmaya uğraşıyor.

"Dayan bir saniye! Nefes alma!"

Nefesimizi tutmaya çalışırken, kolonyalı mendil benzeri bir paket çıkarıyor cebinden hızla; içinden iki tane mendil çekiyor, hemen birini bana uzatıyor; acelesine rağmen paketin ağızını özenle kapamayı ihmali etmeksiz, tıkıştırıyor tekrar cebine.

"Bunu çabuk burnuna tut... Şimdi nefes alabilirsin..."

Verdiği nemli mendili burnuma tutuyorum. Hiçbir kokusu yok. Yine de, mendilleri burnumuza tutarak koşuyoruz deli gibi. Allahtan, halalarımın evi tam koştugumuz sokağın üzerinde.

Bir an geriye bakıyorum: Dosilin'in en yoğun haliyle çarptığı polisler ve ateş açan herif, şimdi tuhaflaşmış bir vaziyetteler. Polisler artık adamı iteklemiyorlar; hâlâ kollarından kavırıyorlar, ama üzerlerine bir kararsızlık hali gelmiş. Suratlarında düpedüz sersem bir ifade var. Ateş açan adam da direnmıyor artık, o da salak salak bakınıyor.

"Allah kahretsin!" diyor polislerden biri, sarhoşmuş gibi dili dolanarak, peltek peltek konuşarak, "Arkadaşlar, koklamayı... Dosilin'e karşı pankokusuna var mı aranızda? Arkadaşlar...

beni unutun, ben kaymaya başladım bile... Arkadaşlar... biriniz bile mi düşünemedi..."

Düger polislerin gözleri artık çoktan kaymış; cevap bile veremiyorlar.

"Bunların ne önemi var ki, arkadaş..." diye yine peltek peltek lafa giriyor ateş açan, derken onun da gözleri kayıyor.

Herif, püskürtücüye bozmak amacıyla ateş etmiş, ama yanlışlıkla Dosilin deposunu vurmuş olmalı; alet "fisss" sesiyle havaya hâlâ yoğun bir şekilde Dosilin püskürmeyecekti, hatta sıvı Dosilin'in ince bir sızıntı şeklinde, püskürtücünün gövdesinden aşağı aktığını bile görebiliyorum.

Nefes nefese, halalarımın apartmanından içeri dar atıyoruz kendimizi. Apartmanın antresinde, sakınlaşmek için birazcık bekliyoruz. Sonra Tuncay, elindeki mendili yavaşça çekiyor burnundan, havayı kokluyor.

"Tamam, Mine..."

Ben de elimi çekiyorum suratımdan. Elimdeki mendili gösteriyorum: "Nedir bu?"

"Anoblok. Belki de adını hiç söylememeliydim; belki de bilmem kendi hayrinadır..." Mendili alıyor elimden. "Bu, karaborsada satılan ve çok zor ulaşılabilir bir hazine... Tek bir paket için servet ödememiştim, ama bak, işe yarıyor... Mendili kokladığın sürece burnun hiç koku almıyor. Adını 'anosmia'dan alıyor -koku duyusunun yitimi- yani koku reseptörünü bloke ediyor bir anlamda. Ama ilk birkaç dakikalığına, Dosilin'in normalde bastırdığı pek çok kokuyu çok güçlü bir şekilde algılayabilirsın belki – en azından, bende öyle bir etkisi oluyor."

Mendillerimizi buruşturup boşaltılmayı bekleyen çöp kovasının diplerine doğru itekliyor.

Gerçekten de Anoblok'un, üzerimde çok garip bir etkisi oluyor: Halalarımın oturduğu apartmanın kendine has kokusunu, yıllar sonra kavuşulmuş bir dost gibi, çok kısa süreliğine de olsa, büyük bir sevinçle algılıyorum. Burnum yillardır bu kokuyu saf haliyle algılayamamakta; havaya Dosilin dahil çok fazla etkin koku maddesi salınmış vaziyette ve bunların hepsinin havada asılı durduklarını biliyorum. Yine de, şu anda "halalarımın evinin kokusu" diye belli bir kokuyu diğerlerinden net bi-

çimde ayırt edebilecek durumdaysam, buna olsa olsa şükredebilirim.

Halalarımın dairesinin olduğu kata vardığımızda, bana posta yoluyla gönderilen zarftaki kokuyu tekrar tanıyor ve özlemle içime çekiyorum: Evet, Vicks, Bengay, naftalin, limon klonjması, tozlanmış eşya, sidik... ve ihtiyarlık. İhtiyar insanların evlerine has o ince karışım...

Asaplarını bozmamak için halalarımı anlatmamaya karar verdigimiz bu garip maceranın bitiminde, kapının zilini çaldığımızda, ikimiz de helak düşmüştük. Ve zile tam bastığım anda, çok belirgin, bana hem tamamen yabancı hem de içten içte varlığını sanki bildiğim bir koku süzüllererek girdi burun deliklerimden içeri... Karanlık, tehditkâr... Bu koku, Tuncay'dan geliyordu. İrkildim –karanlık, tehditkâr ve korkutucu– bu koku, doğrudan "korku"yu çağrıştırıyordu. Korkunun kokusu olabilir mi?

Bu konu üzerine düşünmeye vaktim olmadı: Kapıyı Hamiyet Halam açtı – oysa hızlı ve heyecanlı adımlarından, yaklaşanın Nazire Halam olduğunu sanmıştım. Hamiyet Halamla karşılaşmak zaten yeterince şaşırtıcı iken, bir de üstüne, Tuncay'ın şerefine halalarım yine allıklar, rujlar sürmüşlerdi. Nazire Halam da hemen yetişti, nefes nefese...

Halalarımın, Tuncay'ı yeniden görünce bu kadar mutlu olmalarına hayret ettim: İkisi de sık sık giyinmiş; Hamiyet Halamın boynunda altın zinciri, kolundaysa yıllardır takmadığı, iki gözü olsaydı bile akrebini, yelkovanını seçemeyeceği, zaten yıllarda da çalışmayan altın saatı; Nazire Halamınsa boynunda ve kulaklarında incileri... Saçlar özenle taranmış... Ayaklarının şeklini alarak genişlemiş, kemik çıkışıklığından şekli bozulmuş terlikler atılmış, az topuklu, "cici" terlikler giyilmiş...

Eskileri hatırladım: Anneannemin ölümünden sonra ben Hamiyet Halamda kalırken, halam erkek arkadaşımı eve davet etmemi teşvik ederdi. Sanırım benim arkadaşlarına gitmemedense, onların eve gelmelerinin daha güvenli olduğunu –haklı olarak– düşünmüştür olmalı. Arkadaşlarım gelecekleri zaman halam evi terk ederdi. Fakat erkek arkadaşım geldikten söyle bir beş on dakika sonra halamın "bir şey unuttum" bahanesiyle mutlaka çıkıp geleceğini biliyordum. Amacının baskın yapmak,

bizi kontrol etmek veya ahlak zabitalığına soyunmak falan olduğunu sanmıyorum – “damat adayı”nı görmek istiyordu çünkü, görmese meraktan çatlardı! Erkek arkadaşına güya bakmadan, ilgisizce yine çıkıştı gidiyormuş pozlarına girerdi, ama tabii mecbur kalırdım ikisini tanıtmaya. Ama bu kısacık, bir daki-ka bile sürmeyen karşılaşmanın şerefine halam özenle makyajlar yapar, sık bir şeyler giyinir, mutlaka ruj sürerdi.

Tuncay'a gülümseyerek ve merakla bakıyorlardı tek göz tek göz. Duruşları dikleşmiş, üzerlerine bir vakar, bir özgüven hali gelmişti.

Onlara yaklaşırken bir şey daha fark ettim: Hamiyet Halam, parfüm sürmüş! Bu olsa olsa, kim bilir kaç onyıldır üretimden kalkmış, kaç yıldır halalarımın buz dolabının sebzeliğinde gördüğüm ama kapağını açıp koklamaya asla tenezzül etmediğim Naturelle77'dir... Acaba halam bu parfümü arada yine kullanmış da ben algılamamış olabilir miyim?

Hayret, koku hâlâ kokuluğunu yitirmemiş... Lavanta, pudra, güllaç, vanilya, bütün bunların karışımı öyle tuhaf bir harmandı ki bu, başım döndü: İşte bu! Anneannemin kokusuydu bu! Küçükken ben huzuru, anneannemin meme altlarının pudrayla birleşiminin bir de *bu* kokuya karışmasının sonucunda oluşan muhteşem harmanda bulurdum! Demek anneannem de Naturelle77 kullanıyordu...

Gayri ihtiyari Hamiyet Halama yöneldim ve onu sıkı sıkı kucakladım, ama o, benimle ilgilenmiyordu:

“Hoş geldin oğlum!” Aa! Bu nasıl bir enerji, nasıl bir gürleme! Kendimi zor tuttum, kahkahalarla gülmemek için!

“Hoş bulduk, teyzeciğim...”

Tuncay'ın ilk gerginliği geçmişti; şimdi yüzü ışıl ışıl... Hatta diyebilirim ki askerden döndüğünden beri ilk kez onu böyle rihat, böyle keyifli görüyorum.

Halalarımın ellerini öpüp alnına koyuyor. Beni çok yadırgatan –çünkü böyle bir âdetin varlığını bile unutmuşum– bu davranış, halalarımı mest ediyor. Nazire Halam, bana yaptığı gibi, Tuncay'ın da yüzünü bir an şefkatle tutuyor iki eliyle.

Galiba Tuncay da, Hamiyet Halamındaki Naturelle77 kokusunu hissetti: Elini örperken bir an duraksadı, halamın bileğini

caktırmadan kokladı ve bu koku ona kimi çağrıştırdıysa, yüzü kızardı, çok tuhaf bir hal aldı. İçimi kıskançlık sarıyor...

İçeriye geçiyoruz. Nazire Halam yine kısa, çabuk çabuk adımlarla yürüyor, ama ikisi de “cici” terlikleriyle rahatsız; sıkılık uğruna bileklerini burkmalarından korkuyorum. Hamiyet Halam bir ara koridorda dengesini kaybedecek gibi oluyor; Tunçay hemen “Aman...” diye, dirseğinden kavrayarak ona destek veriyor.

Tuncay koltuklardan birine kibarca yerleşiyor; aman aman; adeta süt dökmüş kedi! Daha doğrusu –yumuşakça yerleştı, gerginlikten eser yok– kolları, bacakları, bütün bedeni bir gevşeme halinde... aynı zamanda, yüzünde büyük bir saygı ifadesi. Hepimize gülmüşüyor. Halalarım da gülmüşüyorlar.

Ben de gülmüşorum, ama şaşkınlığımda. Tunçay’ın iyi ve mutlu olmasını elbet isterim, ama bunu *ben* niye sağlayamadım? Nerede başarısız oldum? Nedir sorun?

“Mineciğim, haydi kızım, git bir çay koy, gerçek çay içelim... Pırıldamız su kullan...” Yine o otoriter ses tonu!

Kös kös yollanıyorum mutfağa.

Salona, yanlarına bir an önce dönmek için acele ettikçe, mutfakta büsbütün, hiçbir şey bulamaz haldeyim. Salona ikide birde seğırtıp şunun bunun yerini sormak da istemiyorum – sorsam, Nazire Halam ya elini mutfağa doğru sallayıp “Orada!” diyecek ve çıkacak işin içinden, ya da –daha muhtemeli ve daha kötüsü– kendisi kalkıp benimle mutfağa gelmeye yeltenecek...

Epeyce aradıktan sonra, pes etmemeye ramak kala, çayı, buz dolabındaki yuvarlak, boyaları dökülmüş, teneke bir çikolata kutusunda buluyorum – dolabın daha da gerilerinde gizlenmiş çay kutusunun içindeyse yıllar önce tedavülden kalkmış birtakım kâğıt paralar. Çay kutusunu tekrar geriye itiyorum. Bu mutfakta yeri belli tek şey, gövdesini kaplayan o bir zamanların çiçek çıkartmaları büyük ölçüde silinmiş, üstündeki çay lekelerini yıkayıp ovalayarak pırıl pırıl hale getirmek veya yepyenisini bembeyazını almak konusunda nedense hepimizin tuhaf bir iseksizlik gösterdiği, demlik.

Salonda konuşulanları duymak için sürekli kulak kabartma halindeyim, ama mırıldıklarından başka hiçbir şey duyulamıyor.

Hayret! Hamiyet Halam nasıl oluyor da Tuncay'ın mırıldısını duyarlıyor? Sinirli sinirli gülüyorum kendi kendime.

Sonra sıçriyorum: Salonda halalarımdan biri ansızın televizyon açtı – muhtemelen Hamiyet Halamdır; eski "Haberler" saatine tekabül eden saatte illa televizyon, üstelik de MutluTV'lerden biri, ticari ve resmî reklamları dinlemek üzere açılacak. Fakat ta-lihsizlige bak ki o anda ticari değil, resmî reklam yayınlanmaktadır: Bölge haberleri. Ses seviyesi, iki sağının konuşmaları anlayabileceğî yükseklikte olduğundan, spikerin zafer marşları eşliğinde ölü ve yaralı sayısını bağıra bağıra anons eden sevinçli sesi duyuluyor önce; arkasından, belli ki savaş sahneleri eşliğinde, insanı yerinden sıçratan bir makineli tüfek sesleri patlama-şı yaşanıyor.

Televizyonu kapatmak üzere firlıyorum – ben salona varana kadar Nazire Halam televizyonu çoktan kapatmış bile; Tuncay'ın ise biraz önceki o gevşek halinden eser kalmamış; oturduğu yerde büzülmüş.

"Affedersin oğlum..." Hamiyet Halam, karşısındakinin yasına istemeyerek saygısızlık etmiş birinin edasıyla ve usulca konuşuyor.

Hiç kimse salona geldiğimi fark etmedi. Parmak uçlarına basa basa mutfağa geri dönüyorum. Halalarıma öfkeliyim böyle bir şeye yol açtıkları için – şimdi oturup temizlesinler bakalım. Sadece halalarıma da değil – esasında hepsine öfkeliyim.

Dahası, mutfakta çayı ateşe koyma işini nihayet hallettikten, şekeri de binbir meşakkatle dolabin alt raflarından birindeki reçel kavanozunda bulduktan sonra salona döndüğümde, Tuncay'ı yine eski huzurlu haline kavuşmuş, halalarımla sohbet halinde bulmaz mıyım?

"Haklısan... işin kolayına kaçanlar kazandi. Akıl kaybetti... İşte, dünyanın hikâyesi bu, oğlum... Senin başına gelen felaket, benim için seyirlik..." diye iç çekiyor Hamiyet Halam.

Tuncay, "Evet," diyor, "öyle bir yabancıllaşma içindeyiz ki..."

Halamin bu kelimeyi anlamadığından adım gibi eminim. Ama beni şaşırtıyor, "Aci manzaraları bize böyle çok yakından gösteriyorlar ya... aslında, tam tersine bize uzaklaşmış oluyorlar, öyle değil mi?" diye bir cevher yumurtluyor.

Benim varlığım sanki üçünü de rahatsız etti: Salona girmemle sohbet bir anda kesiliyor; üçünün de bakışları benim üzermde. Tuncay daha dik oturuyor koltuğunda; herkes suskun.

“Kızım, kokulu çaydan koydun inşallah...”

“Kokulu çay mı?”

Yine yollanıyorum mutfağa. Artık biliyorum: Kokulu çay falan, palavra. Kaldı ki, hangi kokudan söz ediyoruz? Resmen beni uzaklaştmak istiyor üçü de!

Mutfaktaki minik merdiven taburesine yerleştiriyorum kılıçımı, dirseklerimi dizlerime, çenemi dirseklerime dayıyorum. Üçünden de nefret ediyorum! Göğüm sıkışıyor; şartlar elverse, hüngür hüngür ağlayabilirim. Halalarım da, Tuncay da benim tek yakınlarım! Ayrıca... halalarımın tek yakını benim. Tuncay'ın da öyle... Onlarsa birbirlerini hiç tanımiyorlar bile; tamamen yabancılardır! Üstelik, ev ortamında yabancı birileriyle birlikte olmaya alışkin olmayan kişiler olarak...

Kafamı kaldırıyorum: Bu işin sırrı, bu olabilir mi? Herkesin ancak kendi benzerleriyle görüştüğü bir ortamda, çok farklı, hatta bambaşka biriyle görüşmenin çekiciliği olabilir mi?

Zile basarken Tuncay'dan bana gelen o tuhaf, "korku"yu çağrıştıran kokuyu hatırlıyorum birden. El âleme "plastik" deyiip duruyoruz, bu da benim plastikliğim olabilir mi? O koku o anda o kadar gerçekti ki – evet, çok gerçekti; resmen, korkuydu, korkunun, kaçma arzusunun kokusuydu. Benden mi korkuyor – ilişkimizden mi? İşte daha şimdiden o kokuyu unutmak istiyorum; sağ olsun Anoblok. Sağ olsun Dosilin.

Ayağa kalkıyor, parmak uçlarına basarak yine salona doğru sütüslüyor, konuşulanlara kulak kabartıyorum:

“...Günün birinde kismet olursa, bizim romanımızı yazacağım...” Nazire Halam, bu! “Eski masallarda olduğu gibi, bir varmış bir yokmuş diye başlayacak... ömrüm elverirse. Bir varmış bir yokmuş... memleketin birinde, çok kalabalık bir şehrin çok kalabalık bir mahallesinde eskicene bir apartmanın bir dairesinde tek gözlü iki ihtiyar kocakarı yaşarmış...”

“Kocakarı dediğin zaten ihtiyardır... Hem, niye kocakarymış?” Hamiyet Halam itiraz etmekte gecikmiyor, “İki ihtiyar kız kardeş... iki kız kardeş...”

“İki kadınkardeş...”

Aman, halalarımda karşılıklı bir uysallık, bir kibarlık...

O anda gözü bana ilişiyor Nazire Halamın – koridorun ortasında salak gibi duran bana:

“Kızım, pırıldınız suyla limonata yapsana... İçine nane de koy... yani işte, esansı...”

“Ayl, çok eskilerden kalma kuru nane olacaktı bir yerlerde... Hah! Tabakların arkasında... Bir zahmet oradan birkaç yaprak nane al, buharaya tut, bardaklara koy...”

Deli olacağım! Peki, ya Tuncay efendi? Niçin “Hiç gerek yok, zahmet etmesin” falan demiyor? Daha çay bile demlenmedi!

Pırıldınız suyu demliğe dökerken, o fokurdayan suda kendimi, öfkeden kuduran halimi görüyorum. Naneli limonatayla salona nihayet tekrar girdiğimde, bakıyorum konu yine değişmiş.

“...askerlik, savaş – bunlar zor konular...” diyor Hamiyet Halam.

“Ahh ah, bunlar hep, Ötekitalıların oyunu...” diye eliyle dizi-ne vurarak iki yana sallanıyor Nazire Halam.

Onu duymazdan geliyor Hamiyet Halam: “Sana bir şey sormak istiyorum oğlum...” Bir sigara almak üzere sehpaya uzanıyor.

İşte şimdi boku yedik! Tuncay’ın hassasiyetlerini korumak adına, bu konuları kendisiyle konuşmaktan ben bunca zamandır özenle kaçınmışken, halam hangi curetle, nasıl olur da bu konuyu böylesine doğallıkla gündeme getirebilir?

Ben kendisinden tam, dağadamlarla ilgili tat kaçıracak bir soru beklerken, halam beni çok şaşırtıyor – ve doğrusu, mahcup ediyor:

“Peki, bu işin çıkış yolu nedir, evladım? İnsanlar arasında sevgi nasıl kurulabilir?”

“Teyzeciğim,” diyor Tuncay yumuşacık bir sesle, ona uzattığım tepsiden naneli limonatasını alırken, “çok sevdiğim bir örnektir, iyileştirmek için hastaya kemoterapi uygulamak ile bir toplumu iyileştirmek için bir kısım insanları bombalamak arasında en ufak bir fark yok, inanın. Kemoterapi güya iyileştirirken, bir yandan da sizи öldürür – iyi ve sağlıklı yanlarınızı tahrif eder – ve siz bunun için bir de üstüne para verirsiniz... Ama, sizin bu sorduğunuzu sormak çok önemli...”

Derin bir nefes aldı, devam etti: "Olayın sebeplerini önyarlıca araştırmak, bu düşmanlığın köklerini öğrenmek, doğru bildiğimiz her şeyin, ama en temel şeylerin bile belki yanlış olabileceğini, hatta temelden ve de yüzde yüz yanlış olabileceğini varsaymak gereklidir. Örneğin, yüzyillardır toprağı ekiyoruz, öyle değil mi? Oysa Fukuoka adlı bir Japon tarımcı, yüzyillardır çok hatalı bir uygulamanın yapılmakta olduğunu, toprağı sürmenin çok yanlış olduğunu çok yıllar önce ortaya koymuştur."

"Allah Allah..." diye kafasını şaşkınlıkla sallıyor Nazire Halam. "Neden haberimiz olmamış?"

"Peki," diyor Hamiyet Halam, "ben Gizliradyo'da bir şey duymuştum... Barış isteyen bazı Bizistanlılar, hatta Bizistan askerleriyle dağadamlar, birlikte bir barış Derneği kurmuşlar – neydi – ASİ diye bir dernek... Bu konuda bilgin var mı, evladım?"

Tuncay'ın yüzü bir anda kırpmızı kesildi. "Demek Gizliradyo'da duyduğunuz... Ne ilginç..."

"O halde var öyle bir şey..."

Çekinerek, kelimeleri tarta tarta konuşuyordu Tuncay: "Var teyzeciğim... ASİ'nin açılımını da söyleyeyim – 'Artık Savaşmak İstemiyoruz'... Ama çok zor... çok büyük zorluklar var... Elbette kimse savaşmak istemiyor; bu bir gerçek. Çocuğu ölünce 'vatan sağ olsun' diyen ana-babalara bakmayın siz; onlara zorla öyle deditiliyor, hatta genellikle silah zoruyla. Ama böyle bir dernek kurduğunuzda, vatana ihanetten kurşuna dizilirsiniz. Aynı, dağcılar –şey, ben dağadamlara 'dağçı' diyorum– dağcılar ve kendi yönetimleri için geçerli. Bu yüzden, artık bileyemiyorum..."

Neler de biliyormuş halam? Hem de nasıl bir rahatlıkla böyle şeyler sorabiliyor Tuncay'a, adamı müşkül duruma sokuyor? Halama sinir oldum ve müdahale etme gerektiğini duyuyorum: "Halacığım, o nereden bilsin? Bildiği bir şey olsa, anlatır, öyle değil mi?"

Hışımla dönüyor bana halam: "Haydi sen git bak bakalım, çay demlenmiş mi?"

Ben odayı terk edene kadar sessizlik...

Alınmamalıyım. Tek önemli olan, Tuncay'ın, kime olursa olsun, birilerine bir şeyler anlatmaya başlaması değil mi? Bencil-

lik ediyorum; evet, çok bencilim. Ama ne olmuş bencilsem? Herkes bencil değil mi? Ağlamaklı oluyorum birden. Plastiklik, böyle bir şey midir? Dedemin en korktuğu şey, gerçek mi oldu?

Salona bir sonraki girişimde, Tuncay elinde naneli limonata bardağı, beni delirten bir saygıyla, karşısındakiler sanki tek gözlü iki moruk değil de, bir grup akademisyenmiş gibi, anlatıyor:

“Naneruhunu arıtorsunuz, geriye sadece bir koku kalır... ama bu koku, nanenin bütün özelliklerini içerir. Yani naneruhu, kendisi olmayı koruyarak ulaşabildiği en öz halidir nanenin.”

“Naneruhu... İspirto...” diye mırıldanıyor Nazire Halam. Elleri kucaklarında, çok düşünceli. Aman, sanki o anda bütün dünyanan yükü onun omuzlarında!

“Aynen!” diyor Tuncay; yüzünde renk var şimdi, “*Spirit* ve ruh... ve ispirto – o da ruh. Tanrı demiş ki, ‘size ruhumdan üfledim.’ Bu Büyük Enerji, eskilere göre, Big Bang’de parladı. Nanenin kokusu, evrene yayılmış durumda... Toprak dediğimiz, inanılmaz geniş kapsamlı bir laboratuvar aslında. Toprak; su ve güneşin birleştirici inanılmaz çeşitlilikler yarattı – belki de dünyanan bütün maddelerini sıkıştırıp yoğunlaştırarak, tek bir öz, tek bir ruh olsun diyorsunuz...”

“Belki de o, Bach’ın bir fügű oluyor...” diye mırıldanıyor hala yine.

Doğru mu iştittim? Hangi birine şaşıracağımı şaşırdım! Ben bu kadınları hiç mi tanımiyorum? Ayrıca, ne zamandır Bach adının telaffuz edildiğini duymamışım... Ne zamandır Bach çalınlığını bile duymadım.

“Elbette... Bach oluyor... Brahms oluyor... İnsan dediğiniz, veya insan duası dediğimiz, büyük nanenin kokusunun çözümlemerek hafifletilmiş hali... Evet, bize nanenin ruhu üfleniyor... ama bu ruhun yeniden geldiği yere dönmesi gerekir. Dolayısıyla kokusunu tekrar havaya veriyorsunuz...”

Naneyi ağır ağır çiğnedi: “Kokunun farkına var, bil onu.”

“Evet,” dedi Nazire Hala, “‘Kendini bilen, Rabbini bilir’ demiş peygamber...”

“Böyle mucizevi bir dünyada yaşıyoruz... ama yarattığımız gündemler hep yapay; aynen yiyeceklerimiz gibi plastik, katkı-

lı.... İnsanlar egolarına, nefslerine uyuyorlar; enerjilerini tüketiyorlar... Dikkatimiz dağılıyor..."

"Hepimiz sahici işlerle, esasla uğraşıyor olsaydık, bugün dünya cennet olurdu."

"Askerlik şövalyelikten sonra öldü teyzeciğim... Bilirsiniz, en önde soylular savaşrlardı; kral keza, savaşlarda en öndeydi. Ölümün ne olduğunu çok iyi biliyorlardı; bu nedenle zaten, uzaktan bir emirle gencecik çocukları, şimdiki gibi kolayca, ölüme gönderemezlerdi."

"Doğru söylüyorsun oğlum. Bu da bir erdemmiş, değil mi? Savaşa kendin gitmek... Yöneticilerimizin hangisinde var bu erdem?"

Ne konuşuyor bunlar Tanrı aşkına? *Ne konuşuyor bunlar?* Hiç anlayamıyorum – hiçbir mantığı yok, hiçbir uç yakalayamıyorum. Sanki dans etmekte üçü – belagat ustası Tuncay, halalarımın daldan dala atlayan sohbetine mükemmel uyum sağlamış görünüyor. Yoksa uyum sağlayanlar, halalarım mı? –herkeste inanılmaz bir fikir kıvraklılığı hali, inanılmaz bir hafiflik... Sanki üçü de, kelebek dokunuşlarıyla, tül gibi oradan oraya deşip geçiyorlar ve bu saniyelik temaslarda muhteşem bir iletişim kurmuş görünüyorlar...

En fazla beş dakika süren mutfak ziyaretlerimden salona her dönüşümde, bu üçlüyü yine farklı bir konunun ortasında buluyorum.

"...Mesela Nuh'un tufanı gibi, değil mi... dünyanın büyük felaketi..." Halamin sesi canlı, heyecanlı...

"Doğru, öyle derler – çevre kirliliği, doğa katliamı, beslenme kirliliğimiz de belki birer Nuh tufanı... Ama teyzeciğim, asıl, var ya, bence asıl büyük büyük felaket, maruz kaldığımız şu zihin kirliliği... İster pırıldamız sudan tasarruf et, ister ağaç dik, fidan dik, ister hayvan hakları için imza topla... Televizyonda bizlere izletilenler... Zihinlerimize emdirilenler... Dünyanın asıl sonunu getirecek, budur... Bizleri ve bizden sonraki bütün kuşakları bedavacı, tüketici, bencil, yağmacı hale getirdiler... Dünyanın sonunu getirecek, esas bu tufan... Bu paradigma değişmezse..."

Halamin bilmiş bilmiş kafasını salladığını görünce yine atıyorum kendimi mutfak sığınağıma. "Paradigma" kelimesi bile onu yıldıramadıysa, pes!

Bir süre sonra mutfaktan çıktıığında, bir bakıyorum, Tanrı'ya geçmişler. Kendini kaptırmış, coşkuyla anlatıyor Tuncay:

“Tanrı'nın bizlere üflediği ruh hepimizde, bütün canlılar da var – öyle değil mi? Solucana düştüğünde, solucan kadar bilinci oluyor ruhun; balığa düştüğünde, balık kadar bilinci oluyor. Onlar melek gibiler; ellerinden tek gelen, kaderlerini yaşamak. Ama insana akıl vermiş, kendini deneyimleyebilmesi için. Her insanın içinde Tanrı'yla bağlantılı bir çip var. Ama topraktan yaratıldığı için, toprakta var olan bütün malzemeler, amiplerden tut, bugüne kadar gelmiş geçmiş bütün canlıların DNA'ları, ana-babanın hem geçmişteki, hem gelecekteki DNA'larının bütünü de ona geçmiş durumda. Yani insanda hem bütün o DNA'lar, hem de bu çip var. DNA artı çip. Çipin amacı, ruhu bedende güzel misafir edebilmek. Kalp...

Yani şöyle düşünün: Anne ve babalarımızın bedenleri vardı, bizim biyolojik bedenimizi yarattılar, buna ruh eklendi. Elimizde tertemiz malzeme var... Yani bir taraftan maddi dünyanın malzemesi, bir taraftan da her şeyimiz olan evrenin malzemesi... Bedenlerimiz aslında bir tür mapushane – yemek yiymezsek yaşayamayız, öyle değil mi? Ama vücutumuzu sadece bu dünyaya bağlı tutarsak, o zaman zavallı ruhumuz, altmış kiloluk kütleyle boğuşan bir enerji potansiyeli olmakla kalır...”

Hamiyet Halam güya çaktırmadan Nazire Halama baktı, “Altmış kilo olsa neyse ya...” diye mirıldandı, yüzünde müzip bir ifadeyle. Tuncay'ın düşüncelerini artık takip edemediklerinden yüzde yüz eminim. Tuncay ya duymadı, ya duymazdan geldi; coşkuyla anlatmaya devam ediyordu:

“Buna karşılık onu hafifletme işlemine girdiğimiz zaman, bedenimiz enerjiye dönüşür! Bu yüzden onu –ruhu– özgür bırakmak lazım... Elimizdeki özün üzerine yük bindirmemeliyiz...”

Mutfağa gidiyorum geliyorum; Tuncay, kendinden gayet memnun, hâlâ nutuklar atmaktı:

“Bütün dinler birbirine düşmandır ve birbirini kâfir olarak nitelendirir, öyle değil mi? Hepsinde kâfirlilik tanımı aynıdır – kanaatkâr olmayanlar, israf edenler, ortalıkta aç insanlar varken parasını lükse harcayanlar, vesaire... Ama neo-kapitalizm, bu an-

lamda bütün dinleri birleştiriyor... Bütün dinler bugün elbirliğiyle, bütün bu suçları işliyorlar ve bu defa kimse kimseye 'kâfir' falan demiyor..."

Aman, bitmek tükenmek bilmeyen bir ukalalıktır gidiyor – halamlarsa mest vaziyetteler: Hayran bakışlarını dikmişler Tuncay'ın suratına; laflarını, dudaklarından dökülen her bir kelimeyi yudum yudum içiyorlar; öyle kendilerinden geçmişler ki, Hamiyet Halamın biraz önce tüttürüp ağzının kenarına yerlestiği, sonra da unuttuğu sigaranın külü uzamış, düşüyor; gören tek gözünü duman nedeniyle kısmış, yine de heykel gibi, Tuncay'a odaklanmış. Tuncay'ın bari kelimelerini anlıyorlar mı? Kuşkuluyum; dilleri öyle farklı ki! Ama işte, anlaşıyorlar, aynı frekanstan konuşuyorlar. Tuncay'ın yüzüne bakıyorum – öyle mutlu ki... Sakın aradığı, yanında rahat edebileceği kadın tipi, halamlar gibi kadınlar olmasın? Ama ihtiyarlıklarını ve şekerlikleri dışında ne özellikleri var?

Hamiyet Halam şimdi de kaşlarını çatmış, Tuncay'a verecek uygun karşılık arıyor: "Ben böyle şeyler duyardım hep okulda: Bir Öteki öldüren, yedi kere cennete gider..."

Tuncay atılıyor: "Oysa Peygamber, 'hizmet edilen *her* canlı için, cennette ödül var' der."

Nazire Halam iki elini kavuşturmuş, âşık bakışlarını dikmişken Tuncay'ın yüzüne, Hamiyet Halam hafif kuşkuyla soruyor bu kez de: "Evladım, ben seni hiç anlayamadım... Sen dindar falan misin?"

Gülüyör Tuncay. Halam devam ediyor; sesi sertleşti:

"Ben, ta gençliğimde, 'izm'le biten kelimeleri sevmiyordum. Bunlar, 'olaylara illa söyle bak' veya 'böyle bak' diyen kelimeler. En baştan kabul ediyorsun ki *bu* bakma biçimini, *öbür* bakma biçimlerinden üstün. Öyle şey olur mu hiç? Bu tür düşünce, bence dogma."

"Teyzeciğim" diyor Tuncay, "bir kere, Bizimdinî sivil devrim deyince ölüm patlar – çünkü bir Bizimdinî devrim, aslında sivil değildir. Komutanın 'vur' emrini dinlemeyebilir bir asker; havaya sıkar veya iskalar, olmadı kaçar kurtulur. Ama şeyh 'vur' deyince kaçarı yoktur, çünkü aksi takdirde cehennemde yanarak cezalanması garanti..."

"Ama" diye devam ediyor, "bir anlamda, ben din devletinden yanayım: En-el hak demek, ben de, her insan da Tanrı gibi rahim, esirgeyici olmak zorundayız, demektir. Ve affedici... Çünkü Tanrı bağışlayıcıdır. Tanrı, hayattır; hayat nasıl zalim olur ki? Ama tabii, bunu kaç kişi anlıyor? Bizistan orduları 'Allah Allah' diye saldırır, Ötedin orduları 'Hallelujah' diye... Her iki taraf da aynı Tanrı'nın adını söyleyerek adam öldürür! Sanki Tanrı'nın umurunda mı, sınırlar nereden çekilmiş, kimin petrolleri kime kalmış? Sanki Tanrı insanları uyruklarına göre mi ayıriyor?.. Bu din anlayışı bir çelişkiler dünyası. Kim kimi kandırıyor, belli değil..."

Rahatlıyor Hamiyet Halam.

"Ah, yavrum, iyi ki bizi ziyarete geldin... Ah, ne iyi geldi... Sizler bilmezsiniz; eskiden, büyüklerimizin kulaklarını yapıştırıp dinledikleri radyoda, kısa dalga bir istasyonun frekansını net tutturunca duydukları muazzam bir sevinç olurdu... İşte, ben şimdi tam o sevinci hissediyorum. Ah, keşke bir de meyveli pastamız olsaydı..."

İşte, bunu duyunca kocaman bir kahkaha attım – Hamiyet Halamin canının tatlı çekmesi, yıllardır vaki değil! Onlar da gülüşüler.

"Tamam, hemen gidip alayım."

Yine bana kimse "Dur, zahmet etme, gitme!" falan demedi – zaten öyle şeyler beklemekten de vazgeçmişim.

Ben tam sessizce kapıdan dışarı süzülüürken, Tuncay yerinden fırladı, yanına geldi; cebinden çıkardığı ilaçlı mendil paketini belli etmeden elime tutuşturdu: "Püskürtücünün kokusu çoktan dağılmıştır, ama gene de bu yanında bulunsun. Etrafindaki insanların davranışlarında herhangi bir gariplik dikkatini çekerse, derhal bir mendil çıkar ve burnuna tut!" diye tembihledi, alçak sesle.

Paketi cebime atıp, çıktım dışarıya. Apartmanın cümle kapısını aralayarak temkinlice kokladım havayı, insanları gözlemledim. Neyse ki her şey normal görünüyordu.

Mahalle püskürtücumüzün olduğu sokaktaki pastaneden demirhindili pasta almak üzere yola koyulduğum. Sokağın ucundaki kavşağa asılmış dev pankartlar gözüme çarptı.

“Düşmanımız ÇOK... Dostumuz YOK... Müttefiklerimize DESTEK OLMALIYIZ” diye, kocaman harflerle yazılıydı. Bu yazının altında, Bizistan’ın Savaş Bakanı Büyükkomutan’ın fotoğrafı yer alıyordu; parmağını objektife doğru uzatmış, bizlere sesleniyordu:

“En Değerli Destek Bedensel Kaynaklar

En Değerli Destek, SENİN Bedensel Kaynağın”

Yanındaki pankartta, kocaman bir dünya haritasının altın da, düşmanlarımız anlatılıyordu: Bizistan, orantısız bir şekilde haritanın tam ortasına yerleştirilmişti. Bütün dünyanın ülkeye nasıl düşman ve her an saldırma planları içinde olduğu, ülkeye doğru işaret eden, sınırlarını çepeçevre sarmış oklarla gösterilmişti.

“Oğlum mu, Bizistan mı?” yazısının altında, asker üniformalı giydirilmiş, minicik eliyle selam duran çok tatlı, kocaman ela gözlü bir erkek çocuk fotoğrafı yer almaktaydı.

Altındaki yazı, söyleydi:

4 yaşındaki Ömer'in annesi, bu soruya, "Tabii ki Bizistan. Hiç te-reddüt etmeden, hiç gözümü kirpmadan, tek damla gözyaşı dökmeden oğlumu feda ederim. Sevgi için." diye cevap vermiştir.

Zink diye durdum. Son haftalarda, yüreklerimize korku salmak için pankartların sayısını artırmakla kalmayıp televizyonu da ne kadar ustaca kullandıklarını fark ettim birden. Diğer pankartları görmemek için kafamı çevirdim, adımlarımı hızlandıracak yürümeye devam ettim.

Demirhindili pastayı aldıktan sonra, eve dönmek konusunda hiç acele edesim gelmedi. Şu anda salonda muhtemelen derin bir sohbete dalmış –hayattaki en yakınım– bu üç kişinin konuştuğu dile tamamen yabancı olduğumu, dahası, nedenini bilememsem de, varlığımıla sanki ortamın kimyasını bozduğumu fark etmiştim. Sevdiklerimin kaynaşması beni sevindirse de, bu derece dışlanmak, sonunda adeta kapı dışarı edilmek, beni buruklaştırmıştı.

Daha doğrusu... haydi itiraf edeyim – sevdiklerimin kaynaşması bana zerrece sevinç vermemişti, sevinmem gereği bilgisinden dolayı sevinmem gerektiğini, duygularima o üniformayı geçirmem gerektiğini biliyordum. Duygularım bile ezberdi;

plastiklik herhalde bu olsa gerek. Gerçekte sevinmemiştim – ne sevinmesi? Kışkanmış, üzülmüş, öfkelenmiştim.

Anı bir yorgunluk çökmüştü üzerime; evden çıkmadan attığım kahkaha sanki direncimin kırılma noktasını oluşturmuş, bir anda bütün enerjimi tüketmiş, beni mecsiz bırakmıştı. Bu nesesizliğimi üzerimden atmadan eve dönmek konusunda çok iseksizdim.

Pastanenin olduğu sokakta yürümeye başladım, ama evsiz çocuk ve yetişkinler burayı mesken edinmişler, her an birlilerinden darbe yeme korkusu içinde duvar diplerinde, kaldırımların uzak köşelerinde sinmiş vaziyetteydiler. Pislik ve ter içindeki vücutlarını, siska suratlarını, kocaman gözlerini görmek istemiyordum.

Sahile inmek de hiç gelmedi içimden; canım zaten sıkkınen, arada sırada tek tük görünen korkmuş ve sinmiş kedilerin köpeklerin beni iyice depresif bir ruh haline sokacağını biliyordum. Onların bilmemiği, benim bildiğim bir şeyler var... ve sanki ben hepsinin celladıyorum. Evimde Simitiko'yu besleyen bana, artık kedilere ve köpeklere yaklaşmaya çalışmak bile çok ağır geliyor. Yüreklerine öylesi bir dehşet yerleşmiş ki, okşamak bile mümkün değil, çok uzaktan kendilerine atılan yeme yaklaşacak cesareti toparlayana kadar zaten akla karayı seçiyorlar. Zavalıların ne hale gelmiş olduğunu görmek kadar acı bir şey olamaz. Üstüne de, bütün bunlara rağmen o "beni sev, beni evine götür, bana bak" bakışlarıyla bakmıyorlar mı, bir de gereksiz bir sorumluluk duygusunun yükü biniyor insanın omuzlarına. Dolayısıyla, yetişkin insanlardan oluşan kalabalıklara sığınmak, bana daha iyi geliyor. Kimse kimseyle göz teması kurmuyor, kimse kimseye ağırlık olmuyor.

Önümdeki yayaları izleyerek pastanenin paralel sokağına daldım. Ansızın, tam önemde yürüyen, orta yaşlı, "bakımlı ev kadını" halli kadının donu düşmez mi? Evet, resmen donu düştü!

Kısa kumral boyalı saçları fönlü, manikürlü tırnakları pembe sedef ojeli bir hanımdı; yeşil metal bileziğinden bir de göz boncuğu sarkılmıştı. Ne yapsın zavallı; hiçbir şey olmamış gibi eğildi, donunu yerden kaldırıp çantasına attı, sert adımlarla, duruşunu da dikleştirerek yürüdü gitti! Tanrım! İnsanın en mah-

rem giysisine, donuna hâkim olamaması, nasıl bir kâbus olmalı! Zavallı! Zavallı kadın!

Bir anda durumu sokaktaki herkes fark etti – etraftan bakanlar, birbirini dürtükleyenler oldu. Olay topu topu beş on saniye içinde bitmişti, ama o anki ruh halim üzerinde nasıl bir etki yarattıysa, içimden dalga dalga bir şeylerin kabardığını hissettim: Gülmemek için kendimi tutmayı önce büyük gayretle, zar zor başardıysam da, sonunda öyle bir an geldi ki, neye uğradığımı anlayamadan, içimden yükselen kahkahaları taksit taksit salvermeye başladım...

Yürüyüşünü bozmadan, herkes sözleşmiş gibi dönüp bana doğru baktı; suratların o durumun *gereği*, o duruma uygun üniformasını, ayıplama ifadesini takınmıştı herkes. Bana bir robot ordusu gibi bakmaları, aynı ayıplama ifadesini bir maske gibi yüzlerine geçirirler, gülme krizimin durdurulmasını hepten imkânsız hale getirdi. İşin komiği, doğrudan bana bakıyor da değildiler; sadece, toplumsal kodlamalar gereği ayıplanası bir davranış sergilemiştim; “ayıp” tuşuna basılmıştı, şimdi de herkes gerektiğini yerine getirmekteydi.

Kahkahalarım tam isterik bir hal almıştı ki, göğsümden katman katman yükselen kahkahaların gerçekte hıçkırığa dönüşmüş olduğunu fark ettim. Bu dönüşüm ne zaman olmuştu bilmiyorum, ama şimdi benden boğuk, kahkahamsı-hıçkırıgımsı sesler çıkıyordu; nefes alamıyor, ama içimden fişkiranlara engel olamıyorum.

“Tamam yavrum, tamam... geçti... geçti...” Birisi beni kucaklamıştı; bir eliyle bağıra basmış, bir eliyle sırtımı pit-pitliyor. Pasta paketini yere, yarı bilinçli, hemen bırakıverdim ve yaslanaarak bütün ağırlığımı, bir bebek gibi, bana sarılan kişiye verdim; oncağız boş bulunup sendeledi; az daha birlikte yere yuvarlanıydık. Birileri son anda onu yakalayıp düşmesine, yani birlikte yuvarlanmamıza engel oldu; gözlerimi bir açtım ki, donu düşen kadın.

Yüzü güliyor, bir yandan kolumu okşuyor, “Tamam yavrum, sorun değil...” gibi bir şeyle mirıldanıyordu; belli belirsiz yabancılardan bir aksanı vardı. Ne kadar ufak tefek olduğunu o anda fark ettim – bir de kadınağiza yaslanmaya kalkışmışdım! Gülmeye

ağlama krizimi artık atlatmıştım, ama şimdî de bir utanç dalgası beni içine hapsetmişti. Yine de –elimde değildi– kendimi tutamayıp kadını kucaklayıverdim ve hafif dizlerimi bükerek, başımı omzuna yaslamaya çalıştım. Şimdî sırtımı okşuyordu. Durumun garipliği, herkese rezil olmam, pastanın akibeti –bunların hepsi zihnimin gerisinde hazır bekliyordu, ama müthiş bir irade gücüyle onları öyle bir geri püskürmüştüm ki, tamamen yok oldular: Gözlerim kapalı, o rahatsız pozisyonda, kalabalık bir sokağın ortasında, sadece ve sadece, beni hiç tanımasa da halimden çok iyi anlayan biri tarafından sırtımın okşanmasının, bana sarılmasının, yataştırıcı miriltilerinin inanılmaz lezzetini tadıyordu.

Nihayet bıraktım kadını, doğruldum. "Teşekkür ederim," diye mırıldandım. Cebime davranarak bir kâğıt mendil çekardım, suratımı ve burnumu sildim. Sonra, hâlâ karşılımda dikiilen kadına gülümserdim, elini ellerimin arasına aldım. "Gerçekten çok teşekkür ederim," dedim, normal sesimle. İkimiz de aynı anda gülmeye başladık – dostça, sıcak bir gülüşmeydi bu.

"Hoşça kalın..."

Böyle özel bir paylaşım ânından sonra, hiçbir şey olmamış gibi vedalaşmak, yürüyüp gitmek, garipti; biraz önce yaşadığım, sanki hayatım boyunca yaşadığım en yoğun dakikalardan biriydi. Ama ikimiz de biraz mahcup, gülümseyerek, yollarımıza devam ettik.

Pastayla eve vardığında, içimde huzur, hatta garip, mutluluğa benzer bir duyguya vardı. Yorgundum, ama yorgunluğum nitelik değiştirmiştir: "Hayat yorgunluğu" türünden değildi bu... Fırtına sonrasında sükünet gibi, büyük bir enerji boşalması yaşıandıktan sonra duyulan o dingin, tatlı yorgunluktu. Dışlanmışlık, sevilmeme, istenmemeye duygum geride kalmıştı.

"Merhaba!" diye neşeyle seslenerek girdim eve. Üçü de dik katle baktı suratıma.

Ne garip: Sanki başından beri, paylaştıkları bir sıra var... Ama artık şunu biliyorum: Özel olarak benden saklamak istedikleri, benimle ilgili bir sıra değil... Deprem veya sel gibi veya daha da büyük, tanımlanamaz büyülükteki bir felaketi yaşamış ve atlatmış insanları birbirine bağlayan türden, karanlık bir sıra. Ürpertdim.

Suratımda ne gördüklerini bilmiyorum, ama Tuncay bana çok sıcak bir gülümsemeyle karşılık verdi. Ben de ona gülümsemdim, cebimdeki ilaçlı mendil paketini iade ettim.

“Oğlum, çay istemediğinden emin misin?” diye sordu Hamiyet Halam pat diye. Tuncay’ın Halama biraz şaşırarak, biraz da kaygıyla baktığını gördüm.

“Valla, pırıltemiz su hakkınızdan yemek istemem, ama madem Mine geldi, bir fincan çay alırım...”

Elimde pasta paketiyle mutfağa daldığında, baktım, Nazire Halam arkamdan geliyor. Terlikleri artık tıkırdamıyordu; pes edip misafirlik terliklerini atmış ayağından, tekrar eski terliklerini giymişti. Kendince fisildiyordu, ama gerçekte sesi, kulak sağlığı yerinde bir kişinin normal konuşma sesinden farklı değildi:

“Biliyor musun,” dedi, “ablam bu soruyu dört defadır soruyor...”

“Ciddi misin?” Bir yandan pastayı tabağa yerleştiriyordum.

“Bunu kendisine söyledim... Bu soruyu dört defadır soruyorsun dedim... Ama işte, işine gelmedi miydi anlamazdan gelip, duymamış gibi bir elini kulağının arkasına kabuk yapmıyor mu, deli oluyorum. Bu defa da, ‘Ama adam duymuyor!’ demez mi? Herkesi kendi gibi sağır zannediyor! Senin Tuncay'a tam ‘İşte yavrum, ihtiyarlık böyle oluyor!’ falan diyecetim ki, birden içime düştü: Sakın ben de ablam gibi her şeyi birkaç kere tekrarlıyor olmayayım? Böyle bir şey yapıyorsam, bana söylersin, değil mi?”

“Merak etme halacığım, söylerim,” diye güлerek sırtını haften pit-pitladım.

Eliyle salonu işaret etti: “Ah, yavrum... Tevekkeli değil, seinkini kapıda ilk gördüğümde tanıyamamıştım... O iriayı, kapılara siğmayan adam nasıl zayıflamış... Yüzü ihtiyarlamış... çokmuş...”

İşte, bunu duymamış olmayı tercih ederdim. Hoş, Tuncay’ı “iriayı, kapılara siğmayan” biri olarak hatırlaması, Nazire Halamın hafızasının pek de parlak durumda olmadığını gösteriyordu; ama elimden gelse, ben de Hamiyet Halam gibi elimi kulağının arkasına kabuk yapabilmek isterdim. Gözüm, halamın ortopedik terliklerinin önünden fırlamış, karmakarışık durumdaki

ayak parmaklarına ilişti: Başparmak yamrulmuş, diğer parmakların yönüne dönmüş, ikinci parmak çarpık bir şekilde başparmağın üzerine uzanmıştı. Yüzüne baktım –ayakları gibi– aynı şaşkın ifadeyi gördüm. Acidım ona –yaptığı gözlemin, keyfimi kaçırmasına izin vermeyecektim.

“Tamam halacığım, haydi sen salona geç, ben de geliyorum...”

“Peki yavrum...”

Mutfaktaki minik tabureye çöktüm, başımı ellerimin arasında alarak gözlerimi kapattım, donsuz kadınla –artık öyle tanımlıyorum onu– biraz önceki karşılaşmamızı, o sarılmamızı tekrar tekrar yaşamaya çalıştım. O sarılmayı özel ve sihirli kılan, neydi? Halalarımla da bazen sarıldık, ama genelde vedalaşırken, kapı aralıklarında, kısa, formalite gereği gerçekleşen sarılmalardı bunlar.

Mir mir konuşuyorlar içerisinde... Pastayı ağır ağır kestim, bıçağı ağır ağır Köpürtledim. Salona gitmek için hiç acelem yoktu – ama bu kez, dışlanılmışlık duygusu değildi nedeni; donsuz kadınla sarılmamın anısını en saf haliyle bir süre daha muhafaza edebilme, alakasız konularla kirletmemeye kaygısıydı.

Kafamı kaldırdım: Salondan gelen miriltiler sanki birden nitelik değiştirmişti. Kulak kabarttım. Konuşmalar mirilti olmaktadır da çıkmıştı.

Ayağa fırladım; salona vardığında, Nazire Halam anlatıyordu: “Ah yavrum, ne diyeceğimi bilemiyorum... Aslında, arada telefon açsaydın, iyi olurmuş... Mine seni ne merak etti, bir bilsen... Hepimiz merak ettik...”

“Mine merak etti ne demek?” Daha biraz önce Tuncay'a iltifatlar yağıdıran Hamiyet Halamın sesi öfkeliydi. “Açıkça söyleşene, Mine perişan oldu, yemeden içmeden kesildi, diye? Hatta, hatta dur... dur...”

Nefesimi tuttum: İçimde çok kötü bir duyguya oluştum birden. Dahası, salona geçtiğim halde, ben yokmuşum gibi konuşuyorlardı.

Aniden doğrulmuştu yerinden Hamiyet Halam, ayaklarını elinden geldiğince hızla sürüye sürüye salon kapısına yöneldi. Dondum kaldım.

"Yardıma ihtiyacınız var mı?" diye seslendi Tuncay, halamın arkasından, hatta ayağa fırlamak üzereydi, ama Nazire Halam, ev sahibliğini göstererek hemen oturttu onu yerine:

"Boş ver oğlum Tuncay, kalksin yürüsün; hiç yürümüyor, harekete ihtiyacı var..."

Hamiyet Halam hemen belirdi kapıda, elinde bir naylon torba. Torbayı, sanki elinde bir bomba ya da çok iğrenilecek bir şey taşış gibi taşıyordu. Yüzünden kanın çekildiğini hissettim. Halamın dramatik havasını, ağır ağır yaklaşırken bile adımlarında duyulan sertliği ve öfkeyi dehşet içinde izliyordum.

Belli ki torbayı görünce Nazire Halam da dehşet içinde kalmıştı: "Abla!" Sesinde bir yakarış vardı. Tuncay ise merakla torbaya bakıyordu.

Hamiyet Halam, törensel bir edayla koydu torbayı sehpandan üstüne, döndü Tuncay'a: "Bak bakalım oğlum, ne varmış içinde..."

Sonra da Nazire Halama döndü: "Sen de karmaşa sakın; ben bunak değilim, ne yaptığımı gayet iyi biliyorum. Ayrıca unutma - o senin yeğeninse, benim de yeğenim."

Nazire Halam, suskun, önüne bakıyordu artık; onaylamayan bir edayla kafasını sağa sola sallıyordu.

Tuncay'ın merakı iyice artmış, fakat basit bir naylon torba etrafından bu kadar tantana yaratılması, onda bir çekingenlik yaratmıştı.

"Al!" Torbayı fırlattı Hamiyet Halam Tuncay'a doğru.

Tuncay yakaladı torbayı; torbanın içindeki ufak, saydam naylon torbadan, tülbende sarılmış bohçayı çıkardı...

Özenle katlanmış o çok tanındık kazak duruyordu bohçanın içinde. Utançla gözlerimi kapattım.

Tuncay kazağını derhal tanımiştı tabii; gece yatarken giydiği, o kadar eskittiği, eprittiği kazağı kim tanımaz? Kaşlarını çattı - olayı anlamlandıramamıştı.

"Ya, tanının kazağını, değil mi?" Şu anda ona resmen nefretle bakıyordu Hamiyet Halam - hâlâ ayaktaydı.

"Bunu Mine sarıp sarmalamış. Zavallı kızcağızım, senden haber almadığı, senin belki de olduğunu sandığı bütün o aylar boyunca bu kazağı alır salona geçer, koklar koklar ağlardı sessiz sessiz, sonra dualar eder, sonra tekrar koklar koklar ağlar-

di, sonra da torbaya katlayıp kaldırırdı. Hele de senin askerliğinin bitmiş olması gereken süre dolduktan sonra, kızcağız ne halere geldi..."

"Yeter abla!"

"Ne yeteri? Sanki sen de görmüyordun, tuvalete kalktığın zamanlar!"

Tuncay, omuzları çökük, başı eğik, öylece kalakaldı. Nazire Halam bana kaçamak bir bakış fırlattıktan sonra, alt dudağını isırarak boynunu büktü. Hamiyet Halam da ben de çöktük koluklarımıza.

Dördümüz de yere bakıyordu.

Garip, ama bir rahatlama sardı beni... Sokaktakine benzer bir duygusu... kafamın içinde tanımlar uçuşuyordu – bu duyguyu nasıl tanımlarım? Her şeyin, birden "kendi gibi" olduğu, "sahici" olduğu duygusu... Benim de "kendim" ve "sahici" olduğum... Üzerimde nasıl muhteşem bir sükünet hali...

Sessizliği bozan, ben oldum: Hamiyet Halamın lafları üzerinde bir an düşündükten sonra burukça gülerek döndüm Tuncay'a:

"Bakma sen, halam biraz abartıyor... Öyle her gece ağlıyor falan değildim... Ama şu Allahın belası kazağın olmasayı, haftalarca, aylarca nasıl dayanırdım sanıyorsun, ha? Gardırobun kapağını her açtığmda, onun orada olduğunu bilmek, müthiş bir teselliyydi... Günün birinde senden haber alacağima dair bütün umutlarım, sanki buna bağlıydı..." elimle kazağa işaret ettim.

Tekrar güldüm: "Biliyor musun, bunu kokladıkça gözümün önünde hep, o muzip yüz ifaden canlanıyordu... Eskisi gibi, kolukaltını uzatıyorsun burnuma: 'Doğru söyle, ter kokuyor mu yum?' Bir zamanlar en sık sorduğun sorulardan biri... Ben de gülüyorum: 'İlahi Tuncay! Her gün silinen adam, nasıl koksun?' Bu kazağı iyi ki bende unutmuşsun, iyi ki Köpürtlememişim..." Hin hin baktım yüzüne: "Beni o halimde, kokunun sindiği bu kazağı koklarken görseydin, tahmin ediyorum bayağı mahcup olurdun!"

Tuncay da gülümsedi; o da, Nazire Halam da rahatlamlışlardı. Bir tek Hamiyet Halam hâlâ somurtuyordu; Tuncay'ın, bende sebep olduğu üzüntüler için yeterince cezalandırılmamış, ucuz

atlatmış olduğunu düşünüyordu – öfkesi depreşmişti. Belki de, Tuncay'a ilk geldiğinde fazla yüz verdiği için duyduğu suçluluğu, şimdi telafi ediyordu.

Neyse ki, pasta yemeye başladığımızda sohbet tamamıyla normale dönmüştü. Bir süre, eski pastalardan söz edildi.

“Eski den çilekli, ahududu pastalar vardı; ne güzeldiler... Bu susuzluk hepimizi mahvetti – damak zevkimizi bile kökünden değiştirmek zorunda kaldık...”

“Tek, frenkincirine nispeten alışabildim... Pastası fena olmuyor... da, insan özlüyor yine de, eski sebzeleri, meyveleri...”

Bu minval üzere dertleşiliyor, paylaşılıyor, şakalaşılıyor, güllüşülüyordu – halalarım benim çocukluk marifetlerimi anlattılar, derken, sokak isimlerinin sürekli değiştiğinden yakınıldı, su sorunu nedeniyle yaşanan göçlerin yarattığı sorunlardan, suyun sınırlı olduğunu ve günün birinde benzinden, hatta her şeyden daha pahalı olacağını vakti zamanında kimsenin nasıl öngörememiş olduğundan, Koca Kola'nın fabrika kurmak için kuruttuğu kuyulardan, pırıldamız suyla Kola yapmalarından, müze-lerin, tarihî eserlerin ve en değerli sanat yapıtlarının yurtdışına devlet eliyle satılmasından dert yanıldı – dışlanılmışlık duygum tamamen geçmişti.

“Su, hayatı”; “hayat suyun etrafında döner” – sürekli olarak dönüp dolaşıp bunlar etrafında sohbet edilirken, benim aklım sürekli olarak donsuz kadına gidiyordu. Sokakta donunun nasıl düşüğünü anlatayım diye içim içimi iyiyordu, çünkü bu hikâyeye üçünün de çok güleceğini tahmin ediyordum, ama kadınla sarılma kısmı ve ona hissettiğim sevgi, hikâyeyi anlatmamı engelliyordu. Sarılma olayını anlatmasam hikâye yarılmakla kılacaktı – ama o kısmı nasıl anlatabildim ki? Fazla özel, hatta mahremdi. Kadınla benim aramdaki bir şeydi. Daha doğrusu, benimle kendi aramdaki bir şeydi.

Tuncay'la en sonunda, ayrılmak üzere kalktığımızda, hava kararmaya yüz tutmuştu. Hamiyet Halamı örperken Naturelle⁷⁷ belli belirsiz yine burnuma çarptı; yine güllererek sarıldım kendisine; Tuncay ise halamın elini örperken yine yüzü kızardı, ama bu kez halamı uzun uzun koklamak yerine, aksine, sanki bir an önce ayrılma telaşında gibiydi.

Tuncay'la sokakta baş başa kaldığımızda, havamız derhal değişti: Tedirgindik. Bir süre suskunca yürüdük. Kazak hâlâ torbasının içinde, ama artık Tuncay'ın elinde, onun mülkiyetinde, bundan da öteye, ikimizin de zihindeydi; ama Tuncay'ın bu konuyu açmayacağını biliyordum: Samimi yüzleşmelerden her zaman kaçınmaya çalıştığını artık öğrenmiştim. "Belki de Zeyda Teyze'sine bir mektup yazar" diye düşündüm, alayla. Kazağın elimden alınmış olmasına canım zerrece sıkılmamıştı – hasta kim bilir, kazağı zamanında halalarımda bırakmış veya unutmuş olmam, belki de bilingçliğimin bir oyunuuydu.

Nereden aklıma estiyse, aklımda hiç öyle bir şey, üstelik herhangi bir neden de yokken, pat diye, kendimi bile şaşırtan bir cüretle sordum:

"Annene gidelim mi bir gün? Ben de onu tanımak isterim!"

Neyse ki duymadı beni; kafası başka bir şeylerle meşguldü.

Aniden döndü bana, pat diye, "Hiç," dedi "halalarına sormadın mı, neden akrabaları yok?"

ZînK diye durdum ve ona bakakaldım: Bu sorunun, benim yokluğunuda Tuncay ile halalarım arasında geçmiş bir konuşmaya atıfta bulunduğu belliydi.

"Sormadım," dedim soğukça. "İlla herkesin akrabası mı olacak?"

Bu yanıtım üzerine öyle uzun bir sessizlik oldu ki, bir açıklama yapma gereğini duydum: "Canım, hepsi yurdisına göç etmiş..."

"Niçin?"

"Ne bileyim..."

"Halalarına sorsana! Ne meraksızsun!"

"Canım, sebebini biliyorum elbet; niye sorayım? Öyle bir durumları yok ki... Yani demek istedigim, öyle bir konuşma istekleri yok ki... Onların burada her zaman rahatları çok yerindeydi."

"Salak!" diye tısladı Tuncay, "Öyle şey olur mu, Mine? Yedi kat yabancınız olarak ben bile evlerine daha adımı atar atmaz hissettim, hücrelerine kadar sinmiş o korkuyu... her an tehdit altında olma duygularını... Onlar hiç kendilerini güvende hissettiler mi sence? Gözleri alındığında, herkes yaygara koparırken onların neden hiç gıkları çıkmadı sanıyorsun? O za-

man da çok rahattılar, değil mi? Mine, sen ne kaz kafalı kızsın; inanılır gibi değil!"

"Herkesin kaçışı farklı, Tuncay!" diye soğukça cevap verdim. "Kimisi otobüslerde kaçar hayattan; halalarımsa sokağa çıkmayaarak, insanlarla görüşmeyerek ve fazla konuşmayarak kaçıyorlar. Şu kentin haline baksana..." Elimle, dış cepheleri merdivenlerle kaplı binaları gösterdim. Sokaklar, birbirini itip kakan insanlarla doluydu yine. Birçoğu kendi kendine konuşuyordu – insanlar haplarını almayı da mı ihmali ediyorlar, nedir? – Onlar kılıkçı bazı insanlar ise dikkat çekmemeye çalışarak, gölgeli yerlerden yürüyordu.

Cevap vermedi.

Yol boyunca surat astım, yüzüne bakmaktan ve onunla konuşmaktan kaçındım.

Sokak köşesinde soğukça ayrıldık. Yine bir uzaklık dönenime gireceğiz, belli. Artık malımı biliyorum. Kazak meselesi, onun için akan gözyaşları, kim bilir onu yine ne kadar korkutmuştur. Aman, ne korkak, ne sersem herif! Korkuları artık kabak tadı verdi.

Asansörle evime doğru çıkarken, Tuncay artık aklımda bile yoktu; sokaktaki donu düşen kadının beni niçin bu kadar etkilediğini, onunla sarılmamızı düşündüm uzun uzun. Yillardır özlemimi duyduğum sahicilik duygusunu... Ruhum, işte bu dinginliği arıyor...

Buzdolabından iki kumkuat koydum tabağa, bilgisayarının başına geçip oturdum, transnete girdim. Sokakta gördüğüm güzel kadının siyah çizgili sık bileziğinin ne tür bir başlık karşılığında kazanılmış olabileceğini araştırdım, fakat hiçbir yerde bu bilgiye rastlayamadım. Çok büyük parasal bağışlar karşılığında verilen bilezikler olduğunu biliyorum; önce böyle bir ihtimal geldi aklıma. Sonra, bunun BK bileziklerine öykünün bir tür moda olabileceğini düşündüm. Derken, bu ihtimalin de gerçek olamayacağı sonucuna vardım, çünkü askerî üniforma veya taklitlerini üretmek nasıl yasaksa, BK türü metal bilezikleri veya taklitlerini üretmek de epeydir yasak. Süs bileziklerini bile öylesi kurallara bağladılar ki –genişlikleri, renkleri, malzemeleri– tahmin ediyorum yakında metal bilezik di-

şındaki bütün bilezikleri yasaklayacaklar, karışıklığa neden olmasın diye.

Gece erkenden yattığında, donu düşen kadınla sarılmamızı tekrar canlandırdım zihnimde; sarılma ânimizdaki o duyguyu hayallerimde yakalama umuduyla kapattım gözlerimi, ama iki-de birde, Tuncay'ın halalarımla ilgili lafları, hiç akrabamızın olmayışı, hatta anneannemle, dedemle ilgili imgeler araya giriyor, hayallerimde parazit yapıyordu.

O gece, çok garip bir rüya gördüm:

Anneannemle dedemin evindeki fotoğraf albümlerinde gördüğüm aile büyükleri, halalarımın evine ziyarete gelmişlerdi – ama kafaları yoktu; kafalarının olması gereken yerde boşluk vardı. Halalarım onları tanıyor, derin bir saygıyla ağırlıyorlardı; evin havasında derin bir üzün hissediyordu.

Aslında rüyanın korkutucu herhangi bir yanı yoktu – ama sanki bir kâbusmuş gibi, kan ter içinde uyandım. Derhal elimi klimanın uzaktan kumandasına uzatıp, soğutma derecesini artırdım.

Derken sızmışım... Ama nasıl derin uyuduysam, öglene doğru uyandım... Uykumu almıştım ve aklıma ilk düşen şey, donsuz kadındı. Gözümü kapattım, bu olayın benim için tam olarak ne ifade ettiğini yeniden anlamaya çalıştım. Tuncay'a hangi kelimelerle anlatacağımı hayalini kurdum. Gülümseyerek gerindim. Tuncay'la seviştiğimizi gözümün önüne getirdim, tahrik oldum.

Heyecanla sarıldım telefona. Telefon birkaç kez uzun uzun çaldı – Tuncay'ın evden çıkış olabileceğini düşünmeye tam başlamıştım ki, ahizenin kaldırıldığını duydum. Sonra olanları, düşük rem'li bir bilgisayara indirilmiş yüklü bir film izler gibi, gözümün önünde ağır çekim canlandığı haliyle tarif edeyim:

Hattın diğer ucundaki telefonun ahizesi, bir robotun mekanik hareketleriyle saniyelere parçalanarak kaldırılırken, ahizeyi eline alan Tuncay'ın kafasını öte yana çevirerek (hareketten dolayı kafa silik görünse de, yüzünün nefret dolu bir ifadeyle kaplı olduğu belli belirsiz seçilebiliyor), bikkinlik yüklü, alçak bir sesle "İyyy!" dediğini duyuyorum (işte bu kısmı çok gerçek); sonra (yne ağır çekim), önüne bakarak, bana soğukça, "Efendim!" diyor.

Bildiğim kadariyla Tuncay, ekrandaki numaraya bakmadan telefona cevap vermez – yani arayan kişinin ben olduğumu biliyordu. Eminim ki o “Iyyy!”, telefon numaramı gördükten sonra çikardığı ses.

İçimden telefonu kapatıp kaçmak geliyor.

Yine ağır çekime geçiyoruz – benim suratımı buruşturuşum –burada belki ‘acı içinde’ diye eklemeliyim ama o zaman da fazla dramatize etmiş olurum olayı; sadece fiziksel tariflerle yetinmek daha uygun olabilir, –ayrıca benim suratımın ifadesinin de tam seçilememesi normal, çünkü ben de yüzümü buruştururken, böyle bir ayı tuzağına kendimi düşürmüştüm olmaktan duyduğum sonsuz pişmanlık içinde, kafamı bir yandan– tabii ağır cekim, sağa sola salıyorum.

“Yokbirşeyöylesinearamışdım,” diyorum bir solukta.

Yutmuyor. “Şöyle, bir şey söyleyecektin, ne diyecektin?” diyor, daha da buzlaşan bir sesle.

Tartışmayı sürdürmek amacıyla aradığımı sanmış olmalı.

“Aman – aslında anlatacak önemli hiçbir şey yok,” diye mırıldanıyorum, “Yolda garip bir şey olmuştu, ama izninle şimdi değil, sonra anlatayım...”

“Madem aradin, anlat işte, Mine.”

Direnıyorum anlatmamak konusunda. O “Iyyy!” nedeniyle öyle kırgınım ki, ona değil garip bir olay anlatmak, tek kelime bile söylemek gelmiyor içimden.

“Sokakta kadının birinin donu düştü!” diyorum, ilgisiz bir sesle.

“Eee?”

“Eee’si sağlık. Dedim sana, önemli bir şey değil, diye.”

“O halde ne diye en baştan anlatmıyorsun ki?”

“Çünkü,” diyorum, “senin ahizeyi eline aldığında Öfff!” dediğini duydum. Ve bunu, benim adımı telefon ekranında gördüğün için yaptığını biliyorum.” ‘Şimdi-burada’yı uygulamak, meğer ne kadar da zormuş...

“Ben ne zamandır ekrana bakarak telefona cevap veriyorum ki?” Sesinde tehditkâr bir ton var. “Tanrı aşkına Mine, büyüp büyüp! Ekranda numara falan görmedim!”

Doğru olabilir mi? Olabilir. Aksini kanıtlayabilir miyim?

Kanıtlayamam. Üsteleyecek enerjim var mı; üstelemenin anlamı var mı? Yok.

Şakaklarım zonklayarak bir süre, gözlerim kapalı, seriliyorum yataktı. Duymam amacıyla bilhassa mı iyy dedi, yoksa benim duyacağımı fark etmeden mi iyy dedi? Topu topu iki ihtimal var; hangisinin benim açımdan daha acı verici olduğuna karar veremiyorum. Galiba çok önemi de yok; sonuç, aynı.

Bu adam ile bu sabah bilgisayarında bulduğum e-postayı gönderen adam, nasıl aynı kişi olabilir, şaşıyorum:

Sevgili Zeyda Hanım,

Umarım size mektup yazmadaki ısrarım, sizi rahatsız etmiyor. Size yazmak, beni çok rahatlatıyor.

Kız arkadaşımı ziyarete gittiğimde yaşadıklarım, bana çok çeşitli şeyler düşündürdü.

Kedisi yanına geldi hemen, paçalarımı kokladı, sonra biraz uzaklaşıp arkadaşımın bacaklarına sürtünerek beni uzaktan gözetmeye başladı. Onunla göz göze gelmemeye çalıştım; kediler beni oldum olası tedirgin eder. Patilerinin ucuna basa basa o sessiz ilerlemelerinde bir sinsilik vardır. Annem çocukluğumda bana "Görünmez ol!" dediğinde, benden tam olarak beklediği, bir kedi gibi olmamdı – varlığımı yokluğun ayırt edilemesin. Bu işi öyle iyi kıvırırdım ki, iyi casus olur benden, diye düşünürdüm.

Ama kedilerin kafalarını omuzlarının arasına gömerek o külhan-beyce yürüyüşlerinde bir asılık de vardır ve işte beni rahatsız eden, hiçbir zaman taklit etmemi başaramadığım, imrendiğim, bu dik başlı halleridir.

İmreniyorum, çünkü onlardan farklı olarak, bizlere memeden kesilmemizle birlikte itaat öğretilir. Hatta ondan bile önce, daha doğar doğmaz, meme emerken karnımız doyduysa da, meme ağızımıza zorla tıkılır: Açı veya tok olduğumuzu büyükler elbette bidden iyi bilecektir; biz nereden bilelim? İtiraz etme! Hayır deme! Cevap verme!

Evet, itaat ettim ben de. Üniversite yıllarda o siyasi hareketin içinde kendimi bulduğumu sandığında da her şey itaat üzerine kuruluydu.

Sahi, düşünüyorum da, eğitimin hiçbir aşamasında –ne evde, ne

okulda – “hayır” demeyi öğretmedi bana kimse. İtaat insanların kani-na bir kez işledi mi, herhangi bir şeye karşı çıkmak, hatta herhangi bir şeyi sorgulamak öyle zor ki... Onaylamadığın şeyler olduğunda bile kafanı öte yana çevirmeyi, üstüne vazife olmayan şeylere bu-laşmamayı tercih ediyorsun.

Belki de bu yüzden, askerlige başladığında içim bir yanı rahat-ladı. Acaba militarist toplumların bütün erkekleri, askerde bö-yle mi oluyor? Militer, emir-komuta zincirine riayet eden aile top-raklarına yeniden ayak basmış gibi: Söz dinleyeceksin! Meğer ita-ate dayalı olmayan hayat, ne yorucuymuş; her şeyi tek tek düşün-mek, ne ağır bir sorumluluk getiriyormuş insana. Askerlik, ilk baş-ta neredeyse bir tür “kafa tatili” gibi gelmişti – emirleri yerine ge-tirdikten sonra, hiç sorun yok. Kedi gibi görünmez ol. Ben de gö-rünmez olmuşum, binlerce görünmezin oluşturduğu muazzam görünmezler gücünün içinde bir zerrecik olarak kaynayıp giden.... Askerliğimin o çok sıcak akşamıstünde tanık olduklarımдан son-ra, görünmezliği daha fazla kaldırılamayacağımı inkâr edilemez bir netlikle anladığında, bu nedenle o kadar afallamıştım. Karşı çı-mak, meğer hiç de zor olmayıabilirmiş.

Kız arkadaşıma yaptığım ziyarete donecek olursak: Salonda her zaman yaptığım gibi kanepeye uzandım; kedisi kanepenin tepe-sine sıçradı; yukarıdan, o sürmeli yeşil gözleriyle beni dikkate iz-liyordu. Onunla ilgili duygularımı kız arkadaşıma anlatmak konu-sunda hep tereddüt ettim. Kedisinin bende neler çağrıstdığıni, “görünmez” olmayı anlatmak istedim. Küçükken annemin, ev-i mizdeki çarşaf dolabında yavrulayan kedinin yavrularına neler yaptığını kız arkadaşımla paylaşmak, bu olay üzerine onunla uzun uzun konuşmak isterdim... ama onunla paylaşamadığım gibi, pay-laşacak doğru insanı hiç bulamadım. Belki de doğru insan yok.

23

Aradan kaç hafta geçti... Tuncay sanki giderek kötüliyor. Eve kapandı. Hâlâ o depoda, hâlâ kutuların arasında yaşıyor.

Eskiden orada yaşamak için geçerli bir mazereti vardı; oysa artık o bir kaçak değil ve herhangi bir ev sahibiyle kira kontratı imzalayabilecek, düzgün bir daireye gelebilecek durumda. Kızcasası, artık depolarda yaşamaya mahkûm değil. Dahası, birkaç tercüme bürosuyla anlaştı; evde bol bol çeviri işleri yapıyor -Al-lahtan böyle bir meşgalesi var- ve maddi bakımdan epeyce rafhatlamış durumda.

Geçenlerde, birkaç gün aradan sonra ziyaretine gittiğimde, evin daha kapısından içeri adımı atmamla, ağır, ekşi, mide bulandırıcı bir koku burnuma çarptı. Dahası, sigara içilmiş – beklemiş izmarit kokusu sarmış her yeri – oysa Tuncay sigara içmez. Mutfakta bulaşıklar küflenmeye yüz tutmuş, yalağın içindeki pis sıvı, sümüksü bir kıvam almıştı. O gün Tuncay'ın enerjisi o kadar düşüktü ki, benim mutfakta temizlik işlerine girişmeye bile itiraz edemedi.

Evinin genel bakımsızlığı, beni de çok etkiliyor. Tuvaletini kullandığımda, çok bakımsız bir umumi tuvalet kullanıyorum gibi ügreniyor, Klozet kapağına önce tuvalet kêğıdı döşüyorum. Duşakabine her baktığımda, burada insanın nasıl yıkaması gelebileceğine hayret ediyorum: Duş haznesinin içi birikmiş kirlerle kaplı; tam ortasında ise, kenarlarında yılların kireç tortusu birikmiş sarı bir kova duruyor. Duş perdeleri naylondan; etek kılımları kalınlaşmış, kararmış. Haznenin iç kenarında iç içe tas-

lar duruyor; en üsttekinin içi her zaman sıvı dolu. Matlaşmış alüminyum duş başının deliklerinin bir kısmı her zaman tıkalı; Köpürtjel, çok az sayıda birkaç delikten püskürüyor. Haznenin içinde en az bir böcek ölüsü mutlaka oluyor – bunlar arasından en masumları hamamböcekleri ve karafatmalar – çoğunlukla gözüme çarpanlar, son yılların dünyamıza hediyesi, işiböcekleri.

Temizlik için birinin gelmesi konusunda onu ikna edeyim dedim; öyle sert tepki gösterdi ki susmak zorunda kaldım.

Birlikte geçirdiğimiz nadir gecelerde, birbirimize daha ‘iyi geceler’ derken, çoktan sırtı dönük, yatmış olurdu. Ama artık yanağa kondurulan o masumane iyi geceler öpücüğu bile kalktı. Zor tutuyorum kendimi onu okşamamak, ona dokunmamak için. Birinin yanında yatmak ve yataktaki ne yapılacağı konusunda söz hakkına sahip olamamak kadar korkunç bir şey olamaz. Onda kaldığım bazı geceler sadece elini tutmak ve sarılmak değil, sevişmek de istiyorum. O gecelerde katmerli bir acı duyuyorum: Göğsüme saplanarak beni boğan o korkunç yük, o ezici ağrı, kasıklarında hissettiğim arzu dolu gerginliği bile ezip geçiyor.

Onu zorla, kavga-dövüş, tiyatroya götürdüm – interaktif bir komedyen stand-up’çı karışımı adam saçma sapan bir şeyler söylüyor, seyirciden esprili cevaplar bekliyor.

“Ne olur, beni bir daha böyle yerlere getirme... Hakikaten tahammül edemiyorum!” diyor.

Ben de tahammül edemiyorum. Nereden tuttu anneliğim? Tiyatroya getirmek nereden esti aklıma? Oyunun yarısında çıkyoruz; ikimiz de barut gibi.

Bir taksi çeviriyor Tuncay. Evimin adresini veriyorum şoförre; beni indirdikten sonra kendi evine devam eder, ne yaparsa yapar.

Öyle ani kalkıyor ki araç, kafamız geriye savruluyor, yerimizde hopluyoruz. Oturduğum yerden şoförün sadece kolundaki yeşil metal bileziği net görebilsem de, profilinden, çok genç olduğu dikkatimi çekiyor. Bunu ilk başta önemsemesem de, trafikteki sabırsızlığı, tahammülsüzlüğü, araba kullanmadaki hırçılığı beni giderek daha çok tedirgin ediyor. Ehliyetsiz olabileceğini düşünüyorum – çünkü ehliyet alabilecek yaştamış gibi görünüyorum gözüme.

"Ne kadar gençsiniz..." diyorum, çekinerek.

Kafasını çevirip bakıyor bana bir an. "Yoo," diyor, "ama hep öyle derler..."

Daha lafini bitirirken ve aracımız köşeyi dönmek üzereyken, el frenini aniden çekiveriyor; araba neredeyse yana savruluyor, toparlanıyor ve biz yola devam ediyoruz –bereket o an kimse yoktu ortada– yoksa kesin ezilmişti!

Dehşet içindeyim. "Aman, ne yapıyorsunuz?" diye sesleniyorum, "Siz de mi şu spin atanlardansınız yoksa?"

Gülüyorken alaylı alaylı. "Abla," diyor, "olayı niye spin diye görürorsun? Araba bağırdı mıydı, ben işte ona bayılıyom... Duydun sen de, freni çektiğimde çikan sesi duydun... Dündük gibi... hani, isyan gibi... Ablacım, bazen inleye inleye başlar, sonra çok büyür, kocaman olur... Çok seviyom bunu ablacım, içim kırık kırık... Yani, nasıl diyeyim..."

Nasıl bir şive! Dikkat kesilmiştim, çünkü ne dediğini zor anlıyorum; tam Bölüğe ağızıyla konuşuyor dangul dungul.

Bir an susuyor. "Ben sade spin yapmam abla. Ben drift de yapıyorum... Motor bas bas bağırır... Devir yükselsence, ooooh, bir ses çıkar ki, korkunç..." Gülüyorken, "Bizim yörelerde maşallah hâlâ sağlıklı kediler var dört ayaklı, arka ayaklarıyla koşar; birden böyle köşeyi dönerken hızlanınca drift yaparlar, yani patinaj, bilion mu, bunlar arkadan çekişlidir, böyle, patileri boş gider – onun gibi..."

Kedinin patinaj çekmesini anlatırken sağ eliyle havada benzer bir hareket yapıyor ve beni aşağılayan o ses birden öyle sevencen bir hal alıyor ki, yine şaşırıyorum, dikiz aynasına dikkatle bakıyorum: Esmer, kalın kaşlı, dar alaklı, sıksa bir delikanlı; kediden söz ederken gözleri kısıldı; bakışlarındaki temizlik birden dikkatimi çekiyor – bütün bunlar, araba sürüsündeki saldırganlıkla ne büyük bir tezat!

"Araba ne zaman feryat eder, söyleyeyim," diye devam ediyor – sesi yine müstehzi, o berbat Bizce'siyle böyle bir kelime hazine sine sahip olduğunu şaşıyorum, "lastiklerin yarısı düz gidiyor, yarısı yola tutunmaya çalışıyor ama tutunamıyor..."

Dikiz aynasından bakıyor bana: "Yani abla, hani el frenini çekiyorken böyle, bu durumda arka tekerler dönmüyor zaten. El

freni arka lastikleri kilitliyor ya... bu durumda arabanın arkası yerinde durmak isterken, ön tekerler arabanın arkasını sürüklemeye çalışıyor... haliyle arka lastikler durmak istiyor, anlıyor musun, ama hâlâ çaresiz çaresiz ilerliyorlar ve ötüyorlar... İşte, patinaj... Ön lastikler de arka tarafı çekmeye çalışıyor ve zorlanıyor..." Sağ eliyle tekrar havayı karıştırıyor, "Onlar da bağırlıyor... Bir şamatadır gidiyor... Anlıyon mu, ablacım... Dünyamızın hali, işte..."

Şimdi sesinde bir memnuniyet okunuyor: "Gece o çığlıklar nasıl yankı yapıyor ablacım... dinlerken, af buyur, insan şey oluyor... af buyur... Kaç derece döndüğümü bilmiyorum..."

Dikiz aynasında, anlattıklarının überimde nasıl bir etki yaratlığını yokluyor. Neşesizce gülüyorum. "Ne hoş," diyorum, "keşke bu işi bir de sessizce yapmanın sıhirli bir formülü olsa... değil mi Tuncay?" Dirseğimle dürtüklüyorum Tuncay'ı.

Bunu sorarken en ufak bir art niyetim yok, ama Tuncay, "Şoför arkadaşın herhalde spin at, spin atma diye hayatına sürekli karışan bir anası, bir karısı falan yok!" diyor, en iğneleyici ses tonuya.

Tuncay'ın bu lafi etmesiyle birlikte şoförümüz direksiyonu birden sağdaki cebe doğru kırıp öyle anı fren yapıyor ki, arka koltukta Tuncay'la ben yine firlıyoruz yerimizden; arkamızdaki araç, bize çarpmasına ramak kala frenе basıp sola kırmayı başarıyor, onun arkasındaki bütün araçlar protesto halinde aynı anda basıyor kornaya.

Kulakları sağır edici o feci kornalar senfonisi daha dinmeden, şoförümüz elini uzatıp aracın iç lambasının düğmesine basıyor; kafasını çevirip Tuncay'a bakıyor dikkatle, sonra elini kontak anahtarına uzatıp durduruyor motoru.

Ben daha "Ne oluyor?" diyemeden, soruyor şoför: "Abi, beni tanıdin mı?"

Birkaç saniye bakışıyorlar – uzun bir sessizlik. Savrulmaların, şoförün anlattıklarının, anı frenin etkisiyle zaten gerginim, bir de, bu işin içinden ne çıkacak, gerginliği..

Tuncay suskun, düşünceli.

"Seni çok düşündüm, abi..." diyor şoför, usulca... "Hayret... sesini duymasam..."

"Git Allah aşkına!" Tuncay inmek üzere alelacele kapıya davranıyor, bana da "İn!" diye gürlüyor.

"Abi dur!" Şoför bir hamlede dışında, Tuncay'ın kapısının önünde; kapıyı açmasını engelliyor. Çömeliyor camın önünde – o arada zihnim, boyunun ne kadar uzun olduğunu kayda geçiriyor.

"Abi, seni karşıma Allah çıkardı; dualarım kabul oldu. Abi, sana her gece dua ettim, annem de hep ediyor..."

Bana uzatıyor kafasını: "Abi hayatımı kurtardı... hem de binlikton ki bu abi..." diye anlatmaya girişiyor ki Tuncay sözünü kesiyor:

"Bırak gözünü seveyim!" Kapıyı açmaya çalışıyor: "Yürü Mine!"

Bütün sınırlarım ayakta. "Hayır!" diye haykırıyorum, "duymak istiyorum!"

"Abi", diyor şoför, "sesini tanıdım... Şu işe bak... Sesini nasıl unuturum? Bir de adını... Tuncay... 'Kıstırdın mı Tuncay?' Öyle bağırmıştı..." Gülüyorum. "'Kıstırdın mı Tuncay?'" diye sesine kardınsı bir ton vererek, alay ederek tekrarlıyorum.

Sonra sesini ciddileştirerek soruyor Tuncay'a: "Benim yüzümden çok ceza yedin mi abi?"

Hayretle bakıyorum Tuncay'a – bu saate kadar kapayı çarpıp çöktan arabayı terk etmiş olmamız gerekkirken, hâlâ orada oturuyor olmamız, bir mucize...

Sinirli sinirli gülüyorum Tuncay; bana kaçamak bir bakış fırlatıyor, sonra isteksizce veriyor cevabı: "Sekiz ay kadar..."

Bayılacağım... öylesine dönmeye başlıyor başım. "Sen... hapsite miydin?" diye fisıldıyorum. "Motosiklet hikâyesi palavra mıydı?"

"Hayır hayır, tabii ki değildi... Hapisten çıktığında hakikaten motosikletle bir süre turladım memleketi..."

"Peki..." kafam artık iyice karıştı; "anlayamıyorum... Çocuğun hayatını kurtardıysan niçin ceza yedin?"

"Offff!" dedi şoför ve ayağa kalkıyor, bizlere, yani arabaya sırtını dönüyor; birden canı sıkıldı. Artık sadece bel kısmını ve cebinden sigara ve çakmak çkartan elini görebiliyorum. Çakmağın sesini duyuyorum; ilk duman derin derin içe çekiliyor.

"Çünkü o bir dağadam!" Ağızım açık, bakıyorum suratına! Tuncay'ın ağzından! "Dağadam!"

"Değildim!" Eğilmiş, kafasını uzatıyor tekrar camdan içeri. "Abi, ben niye dağadam olayım?" Gözleri kocaman kocaman; sanki isyanını ifade edecek doğru kelimeleri bulmakta zorlanıyor.

"Tamam, tamam, sakin ol; dağadam falan olmadığını biliyorum... senin bütün suçun, Öteki kökenli olman, bunu da biliyorum..." diyor Tuncay; şimdi de sesi, çok eskilerden tanıdığım Tuncay'ın sesi.

"Abi, var ya, o gün benim hayatı kurtardın ama, biliyor musun, beni daha sonra gene yakaladılar ve beni..."

"Tamam, biliyorum, hepsini biliyorum... Haydi bin arabana da gidelim evimize..."

Şoför yere fırlatıp söndürüyor sigarasını, biniyor tekrar araca, gaza basıyor.

"Abi, sen yine toparlanmışsin maşallah... Öteki olarak bizler, Özbekistan'da askerliğini yapanlar, zor geliyoz kendimize... Yerde bir parça çöp görsem, uzak durmak istiyorum; abi gözümün önünde hep kopmuş kollar, bacaklar, kafalar... hep böyle, tedirginim, abi... hep tedirginim, hep... Yani bir damla huzur yok, geceleri bir damla uykuya yok, abi... Arkamdan birinin böyle sessiz yaklaşmasına dayanamıyorum... Ya rüyalarım..."

Gerisini takip etmekte zorlanıyorum; sersemlemiş haldeyim. Adam yolda sürekli olarak Tuncay'a nasıl dualar ettiğini, bu karşılaşmanın, Tanrı'nın lütfu olduğunu tekrarlayıp duruyor...

Sonunda benim eve vardık. Kendimi zorlayarak, aklımı başıma devşirdim:

"Tuncay, lütfen in; benimle gelmeni rica ediyorum!" dedim, çok kararlı bir sesle.

"Peki..." dedi, şaşırtıcı bir uysallıkla.

Şoföre borcumuzu uzatınca, şoför yerinden fırladı, Tuncay'ın kapısını açtı: "Ne demek abi, hiç olur mu öyle şey?"

Tuncay isteksizce cüzdanını cebine soktu. Şoför ısrar etti: "Abi ne olur, bana adresini ver, hiç değilse telefon numaranı ver, annem seninle konuşmak, tanışmak ister abicim. Annemi geçen ay yanına, Bizimkent'e alındırdım, öyle mutlu olur ki seninle tanışırısa; zaten ihtiyar, inan bak, kadın cennet görmüş gibi olur..."

"Yok, bak, sen annene çok saygılarımı ilet, ellerinden öptüğünü söyleşsin..." dedi Tuncay, kolumnan tuttu; "Haydi, şansın açık olsun," dedi, "inşallah bir daha öyle kötü günler yaşamayız..."

"İnşallah abi... Senin de yolum açık olsun..." Şoför boynunu bükmüştü. İçimden Tuncay'a "Canım, ne olur versen adresini, telefonunu? İhtiyar bir kadını mutlu etmiş olursun!" demek geldi, ama sustum, çünkü ona bir yandan da hak veriyordum: Bu şoförün musallat olması halinde nasıl delirebileceğini tahmin edebiliyordum. Kaldı ki, birilerinin müteşekkir olmasının da onu ne kadar rahatsız ettiğini biliyordum. Kendisini eve davet etmem karşısındaki uysallığını da yeni anlıyordum: Şoförün, adresini öğrenmesini istememişti.

Asansörde hiç konuşmadık, birbirimizin yüzüne bile bakmadık.

İçeri girdiğimizde, daha ayakkabı dolabından terliklerimi çıkarırken başladım: "Ay Tuncay niçin bunları bana daha önce anlatmadın? Ne olmuştu, anlatsana! Dur, bir çay koyayım, pırıl-temiz çay... Mutlaka bunu bana anlatmalısın! Ne efendi, ne sevimli bir çocuktu... Ama o nasıl şive öyle, dangul dungul? Ma-dem gelmişsin Bizimkent'e, insan biraz aksanını düzeltmeye, Bizimkent Bizcesi öğrenmeye gayret etmez mi?"

Tam bana direnme, beni susturma hazırlıkları içindeyken, bu son sorum üzerine bir an durdu. "Niye ki?" diye hemen karşılık verdi; ses tonunda bana yönelik hafif bir aşağılama vardı, "Bizistan'ın yüzde kaçı Bizimkent Bizcesi konuşuyor ki? Sana söyleyeyim o halde: Yüzde doksan beşi konuşmuyor. Bizimkent'in Bizce şivesi, niçin diğer Bizce şivelerinden üstün olsun? Böyle ırkçılık olur mu? Onlara göre de senin şiven dangul dungul. Diğer meseleye gelince..." Şimdi sesi sıkıntılıydı, "Pırıl-temiz çaylık, anlatmalık hiçbir şey yok... ayrıca anlatmak, konuşmak istemiyorum da. Seni memnun edecekse çok özetleyeyim: Terk edilmiş bir köyde dağçı saklandığı duyumu alınmıştı; köyü sarmak üzere hepimiz dağıldık... Baktım, orada dağçı falan yok; sadece bebekli, çoluklu çocuklu aileler. Orada yaşananları hatırlamak da, anlatmak da istemiyorum; ama işte, tesadüfen evin kümesinde bu veletle karşılaştım. Yakalasalar onu da öldüreceklerdi... daha çocuk -üstelik, elinde silah bile yoktu- zaten hiç si-

lah bulunmadı o gece. Ben de ona 'Kaç kardeş!' diye, askerlerin önceden aramış oldukları bir köşeyi gösterdim – hepsi bu... Gerisini sorma – ayrıntıya girmek istemiyorum Mine..."

"Peki..." diye kendi kendime mirıldandım: "Ama hakkında bilmediğim daha kim bilir neler var..."

"Anlamadım?"

Sesimi birazcık yükselterek tekrarladım cümlemi, yine mirıldtı halinde.

Tekrar sordu: "Anlamadım?"

Bunu beni kızdırmak için yaptığından çok emindim. Dön-düm ona, bu kez yükselttim sesimi, sinirli sinirli sordum: "Beni duymuyor musun Tuncay? Dalga mı geçiyorsun benimle?"

Yüzü kırkızırmızı oldu. Yüzünü yüzüme yaklaştırdı: "Duymuyorum Mine! Farkında değil misin, ha? Bu kadar mı benmerkezci-sin, bu kadar mı ilgisizsin? Barut patlaması nedeniyle sağ kulağım travma geçirdi; artık her frekansı işitemiyor, şimdi anladın mı?"

"Çok affedersin Tuncay... Çok, ama çok affedersin..." diye kekeledim, geri çekilmeye çalışarak, "gerçekten hiç farkında değildim..."

"Neyin farkındasın ki? Peki, şirketlerin beni eğitime yeniden niçin çağrımadıklarını hiç merak ettin mi? Hemen onu da söyleyeyim: Şu kulağımla iyi kötü idare edebilirdim... ama yediğim çekiç darbeleri nedeniyle parmaklarımda his kalmadı... Artık ritim de çalışmadiğimin farkında değil misin?"

Sustum bir süre. "Niye söylemedin, niye?..." Birden durdum, utançla yüzüne baktım. Hamiyet Halam fark etmişti, oysa!

Birbirimizi sessizce süzdük. "Başka söylemediğin neler var, Tuncay? Başka neler kaçırdım?"

Bariz bir tereeddüt... bariz bir iç mücadeleinden sonra susmaya karar verdi.

Uzun bir sessizlikten sonra, konuyu değiştirelim anlamında bir el hareketi yapıp hızlı hızlı konuşmaya başladı:

"Feci bir göz yorgunluğum vardı... Dün göz doktoruna gittim. Karanlık odaya girince zaten, birden nasıl bir strese girdim, anlatamam... Muayene aletini gösterdi, 'çeneni daya' dedi – çitipiti, ma-vis gözlü, tatlı bir hanım. Uzaktan dayadım çenemi – kadıncığız te-dirginliğini fark etti, 'Göz tansiyonunuza ölçüceğim şimdi,' diye açıklamalar yaparak, gözümün içine 'puf' diye bir şey üfürdü. Son-

ra başka bir alete gene dayattı çenemi, kuvvetli bir ışık verdi gözüme. Ve birden, gözümde patlama sahneleri canlanmaya başlasın mı... Bunları zihnimden uzaklaştırmaya çalışırken, doktor gözümün alt kısmını hafif aşağı çekti, kuvvetli bir ışığı gözüme tutarak 'Yukarı bakın' dedi ve bir anda gözümün içindeki bütün kılcal damarları gördüm; pihtlaşmış kan rengi bir fon üzerine kırmızı incecik kan yolları, kandan yollar, ana yollar, giderek incelen yan yollar, daha daha da incelerek, asla bitmemecesine gözüüm içine, benim içime doğru uzanıyorlardı. Bunu diğer gözüme de yaptı, kana bulanmış yollar gözümün içine doğru gene uzanmaya başlıyordu ki, 'Tamam, kaldırın çenenizi' dedi kadın. Tam derin bir nefes almıştim ki, 'Şimdi tekrar dayayıñ çenenizi, kılçamayın' dedi. Bu defa da üst gözkapağıımın kirpiklerini tutarak, gözkapağımı tersine çevirdi, 'Aşağı bakın' dedi; bakışlarımı aşağıya bir yönelttim ki, gene bir ölüm manzarası -görüş alanımı ve menzilimi bütünüyle kaplayan korkunç bir turunculuk-, kanlarla, ölülerle, cesetlerle kaplı bu incecik, giderek incelen yollar, gözümden içeri doğru uzanarak, her an çoğalarak, ağır ağır burnumun, kulaklarımın, dudaklarımın çevresinde ve içinde yayılıyorlar, sanki bütün şu kafamı çeveçevre kavradıktan sonra girtlağımdan aşağı süzülmeye başlıyorlardı; inanmayacaksın ama birisinin girtlağıma yaptığı, girtlağının tikandığını o kadar gerçekmiş gibi hissettim ki, gayri ihtiyari bir boğulma sesi çıkmamış; kadın kaldırıldı kafasını hemen, 'İyi misiniz?' diye sordu.

Ücreti öderken bankodaki kızlar laflıyordular; biri, boyacıya verdiği ayakkabısının rengini beğenmediği için boyacıyı nasıl benzettiğini anlatıyordu -müthiş bir gerçekdışılık hissi- kendimi dışarı dar attım; hava kararmaya başlamıştı, her yer işil işil, renk renk ilan panoları - hepsi askerliğin, savaşın, ve organlarını devlet için bağışlamadan faziletleri üzerine... gene o garip gerçekdışılık duygusu sardı beni; derin bir üzüm -bir yandan, boğazımdaydı ki kılcal damarların varlığını hissetmekten de bir türlü kurtulamıyorum - sanki attığım her adımda onları, saydamlaşmış bedenimde yukarıdan aşağıya doğru, ölüm saçarak ilerleyen turuncu, fosforlu yollar olarak algılıyordum; burnumda bir anda yanık kokuları, Bölge'ye has baharatlı, odunlu, tütsülü koku, Bölge'nin sesleri... İçimi nasıl müthiş bir özlem sardı, ama nasıl, anlatamam;

boğazımı saran, beni içерiden içерiden boğan kılcal damarlarla birleşen, nefes almamı engelleyen bir özlem –sokağın ortasında zink diye durdum, sakinleşmek için derin derin nefes aldım– gözümün önünde tozlu topraklı yollar, çorak tepeler, silah doğrultulmuş koca gözlü, üzünlü, sümüklü çocuklar; boğazındaki damarlara aşağıdan yükselerken karşılık veren hıçkırık beni nereye de boğuyordu; apartmandan içeri dar attım kendimi... Nasıl olur? Nasıl olur? O kâbusları yaşadığı coğrafyayı nasıl olur da özler insan? Orada özlenecek ne var? Mazoşist miyim ben?”

“Tuncay! Ah, Tuncay...” Hüngür hüngür ağlayarak sarıldım ona.

“Tamam, tamam...” Nefes nefese kalmıştı; beni hafiften geri iterek uzaklaştmaya çalıştı. Rahatladığıni hissediyordum. Tutamayıp kendimi, tekrar sarıldım. Neler yaşadığını öğrenmeyi hem istiyor, hem istemiyordum. Bu kez o da bana sarıldı; epeydir ilk kez dudak dudağa öpüşmeye başladık.

Kendimi ona tam yaslattım ki, yine itti beni. Bu kez çok sakin bir ses tonuyla konuşuyordu:

“Mine... Diyelim ki iki kişi var, iki arkadaş... Biri karanlıklar içinde; diğerinde ise parlama ve ışık verme yeteneği var ve onda ki bu yetenek, karanlıktaki kişiyi çok mutlu ediyor... mutlu ediyor ama, aynı zamanda ne zaman karşısındakinin parlak yanını görse, o parlak kısma saldırip onu yiyor.”

“Çok yaygındır,” dedim, “insanlar başarıyı güya teşvik ederler, ama başarılı insanlara tahammül edemezler.”

Tuncay:

“Hayır, ben bizden söz ediyorum...” dedi. “Anlıyorum; neşeli ve keyifli olmamı istiyorsun, kendimi bulmamı istiyorsun, bunun için de inan, sana çok müteşekkirim. Ama ben ne zaman neşeli veya samimi veya açık veya kendim gibi olsam, aklına hemen cinsellik geliyor. Kör olmuş bir adama ‘İlla renkleri göreceksin!’ diye niçin ısrar ediyorsun? Anlamıyor musun? Cinselikten zevk almiyorum artık. Almiyorum.”

Bakakalıyorum suratına. Söylediğinin doğruluğuna bir türlü inanamıyorum. Askerlik öncesindeki tutkulu sevişmelerimiz canlanıyor gözümün önünde.

Onu uğurladıktan sonra bilgisayarımın karşısındaydım yine... ve işte, Lesch beyefendiden bir e-posta:

Zeyda Hanım merhabalar,
Size epeydir yazmıyorum; askerinizi unutmamışsınızdır umarım.
Ben şu sıralar çeviri işleri yapmaya başladım; beni iyi kötü oyalı-
yor. [Vay! Kimliğini ilk kez, bu kadar açık biçimde ifşa
ediyor!]

Size, geçen mektubumdaki kadından bahsetmek istiyorum gene...
Ve lütfen bana siz akıl veriniz:
Geçen gün bir müzeye gittik. 19. yüzyılda yapılmış tablolar sergi-
leniyordu. Tablolar, manzaralar o kadar hoşuma gitti ki, hakika-
ten taze bir soluk gibi geldi. Ağır ağır, tadını çıkara dolaş-
mak istiyordum sergiyi. Ama o, buna izin verir mi? Ben hangi tab-
lodaysam, yanında bitiyor. Sürekli konuşuyor. Hiçbir resme kon-
santre olamıyorum. Tabloları birlikte yorumlayalım istiyor. Yanımda
durmak istiyor, illa, illa, illa. Elinden gelse, bana yapışmak istiyor.
Boğuluyorum. Kollarımı, arzuladığım gibi özgürce iki yana açama-
mak, boğuyor beni.

Şimdi de ben boğuluyorum. Ondan nefret ediyorum şu anda,
bana böyle şeyler yazdığını için.

Oturuyor, ben de yazmaya girişıyorum – ona değil ama; bu
ne bir mektup, ne başka şey; yatmadan evvel, içimden geldiği
gibi, gelişigüzel bir yazı:

Derin bir nefes alıyor, var gücümle direksiyonu çevirirken, frenе
tekrar basıyorum...

Zaten sürekli öten arka tekerlerim, sıcaklardan erilmiş asfalta can
havlıyle tutunmaya gayret ederken çaresizce patinaj çekiyorlar ve
gecenin sessizliğinde attıkları derin, tatminkâr çığlıklarında birkaç
saniyeliğine kaybediyorum kendimi. Kendi eksenimde kaç kere,
kaç derece döndüm? Açıyorum gözlerimi; çayır çayır yanan las-
tiklerin kokusunu özlemle içime çekiyorum; yüzümde boncuk ta-
nelerinin serinliği...

Kafamı yaslıyorum arkaya... Titremeye gelen gevsemeyi, o müt-
hiş rahatlamayı bütün kaslarımda hissediyorum.

24

Şu aralar Zeyda Teyze'ye çok az mektup geliyor; hayatım oldukça rutin bir seyir izlemekte. İnsanların ya hiç derdi kalmadı –ki bu mümkün değil– ya da her şeye karşı iyice umursamaz oldular– ki bence yazmamalarının nedeni, budur.

Fakat medyadan edindiğim bazı haberler kafamı çok karıştırdı:

Devletin, organlarını alıp yurtdışına satmaya başlamasının ikinci yıldönümü dolayısıyla pek çok yazı çıkıyor bu konuda. Her şeyin artık sadece günü kurtarmak ve para kazanmak üzerine döndüğü şu krizli dünyamızda, Bizistanımız, dünyanın bir numaralı organ kaynağı haline gelmiş durumda. Beş yila kadar, yaşı 20'nin üzerindeki herkes bir organını bağışlamış olacakmış. Devletin kalkınması için müthiş seferberlik propagandaları yapıldı. BK bağışları artık pasaportlara işleniyor; bağış yapılmadan yurtdışına çıkmamıyor... Hangi kategorideki insanların neyi bağışlamayı tercih ettikleri artık hem hukuki hem de istatistikî olarak belirlenmiş durumda. Örneğin mankenlerin, ajanslarıyla imzaladıkları sözleşmeleri gereği, kesik, bikini bölgesinin içinde kalmak şartıyla sadece böbrek veya yumurtalık veya dalak bağışlamaya hakları olduğu biliniyor.

Buraya kadar her şey, tamam. Benim anlamadığım: Şu aralar organ fazlası olduğuna dair söylentiler duymuş, önemsememiştim. Dün sabah bizim gazetedede yazdığını göre, zaman zaman asker fazlası olduğu gibi, şu sıralar BK için yurtdışı talebi yavaşlamış ve mevcut dondurucular, eldeki stoku muhafaza etmeye yetmez olmuş. Bu nedenlerle Bedensel Kaynaklar proje-

si iki aylığına askıya alınmış. Beklersiniz ki herkes bayram yap-
sın... Ama hayır: Bazı köşe yazarları ateş püskürüyor; BK vakti
gelmiş pek çok kişi, önumüzdeki haftalarını buna göre planla-
miş; hayatlarını, izin günlerini buna göre programlaşmış. Bir de,
tabii, tatsız fakat zorunlu, bir an önce aradan çıkarılması istenen
bir görevin ertelenmesi durumu var.

Tabii ki aklım Tuncay'a gidiyor – acaba bu haber, onun duru-
munu bir şekilde etkileyebilecek midir?

Derken, buyur – bu sabahki gazetede, BK projesinin ertelen-
mesinden vazgeçildiği, bağışlanan kaynak fazlasının askerlere
nakledileceğini yazıyor.

Nasıl bir seydir bu? Kan beynime hucum ediyor:

Öfkeyle oturup bir Zeyda Teyze mektubu döşenmeye giri-
şıyorum:

Sevgili Zeyda Teyze,
Duyduğuma göre, halkımızın Bedensel Kaynaklarını, savaşta yara-
lanan askerlere nakledeceklermiş.

Askerlerden BK alınmıyordu, çünkü onlar kamusal kaynak sayılı-
yordu. Maşallah, kendi kendini yiyan, ne kadar da mükemmel bir
sistem yaratmışız! Haksız savaşlar başlatarak kendi kendini yara-
layan, bir uzungunu keserek diğer uzunguna yamayan bir devlet... Peki,
buna ne demeli?

Cevabım hazırdı tabii; önce hızlı hızlı yazmaya başladım:

Yavrum;
Mektubunda yüzde yüz haklısun. Hepimiz her gün zaten böbreği-
mizi, gözümüzü, ilgimizi vesaire veriyorduk... Tipki canlarımızı as-
kere gönderdiğimiz gibi...

Ama devlet, narenciye ihtiyacımızı gidermek içi bizlere hormon-
lu kumkuatları yıllardır nasıl kakalyorsa, tipki silah ve uyuşturucu
ve tarihî eser ve sanat eserleri kaçakçılığında olduğu gibi, or-
gan kaçakçılığında da kontrolü sağlamak ve rant gelirini kaçakçıla-
rin elinden alıp kendi elde edebilmek için, Bedensel Kaynak bağı-
sına soyunmuştu – madem böyle bir kaynak da var, onu da suç ol-
maktan çıkaralım, yasallaştırap kendimiz yararlanalım, mantığıyla.

Burada zınk diye durdum. Başımıza musallat daha büyük belalardan söz edecektim, ama neresinden başlayayım? Bütün gezezeni kıskacına alan çevre krizi... Bölgesel olmakla kalmayıp bütün dünyaya yayılacağı şimdiden belli su savaşları... Anormal doğan bebeklerin sayısındaki korkunç artış... Hangi birine degineyim? Cevabı mektubumun devamını getiremedim; bütün bunların düşüncesiyle bile üzerine ağır bir yorgunluk çökmüştü. Kapattım bilgisayarımı.

Kafamı kurcalayan öyle çok mesele var ki... Son zamanlar da sokakta rastladığım, siyahlı çizgili bilezikli kişilerin sayısında artış var – veya belki de bu sadece, "algıda seçicilik" olayı... Bir kez dikkatimi çekti, şimdi sürekli rastlıyorum. Gerçi bugüne kadar bu bilezikten topu topu dört beş kişide görmüşümdür, ama işte, demek ki var. İşin ilginci, siyahlı bilezik takanların hepsi kadın. Kadınlarda var olup da erkeklerde olmayan ne var, bağıslanabilir? Bağışlanabilecek şeyler zaten belli. Siyah bilezikli kadınların hepsinde de her iki göz yerli yerinde. Ama tabii, belki de teşadüfen ben, hep kadın olanlarına rastlamışımdır.

Tuncay, tam Bedensel Kaynak ameliyatı olacaktı, yeni uygulamaya giren bir yasa nedeniyle olamadı. Bu yasa uyarınca, askerliğini tamamlamış erkeklerin vatanı BK görevlerini de yerine getirebilmeleri, ameliyat olabilmeleri için, askerden dönmelerinin üzerinden bir yıl geçmiş olması gerekiyor. Yabancı hükümetler koymuşlar bu şartı – askerlikten hemen sonra BK ameliyatı geçiren iki delikanlımızdan yurtdışındaki alıcılarla nakledilen böbreklerin hasarlı çıkmasıydı buna sebep: Birinde radyasyon, diğerindeyse açıklanmayan kimyevi bir madde testpit edilmiş.

Sürecin bu şekilde uzaması, tabii ki asap bozucu: Tuncay'ın ameliyat olabilmesi için, benim hesabımı ve tahminime göre daha üç ay var. Çok da kesin bir şey söyleyemiyorum, çünkü askerlikte yediği cezalar, askerlik sonrası motosiklet gezmeleri ve saire derken, askerliğinin tam ne zaman bittiğinden emin olamıyorum. Kendisi de bu konuda öyle hassas ki, özellikle annesini ziyareti sırasında yaşadıklarından sonra, elimi kesseler konuya açmam. Kendini çeviri işlerine verdi; galiba seviyor da bu işi. Her gün mutlaka telefonlaşsak da, nadiren görüşüyoruz.

Dün aradı; bugün için buluşmamızı istedı; akşam annesini tekrar ziyaret edecekmiş. Esasında annesi onu iki haftadır beklemekte – Tuncay hep “Belki şu gün gelebilirim” diyor, o gün çatlığında, gitmiyor... “Sözüne güvenilmez herif” olarak görülmenin yararlarını keşfetmiş bulunmakta ve bu ayrıcalığı kolay kolay terk edeceğe benzemiyor.

“Annem âlem kadın,” diye söyleyeniyordu dün telefonda, “hani boşanmak istemeyen taraf, mahkemedede eşinin eski aşk mektuplarını gösterir, ‘ama sayın hâkim, bana on yıl önce bunları yazmış’ der ya – annem de öyle... Yani ben bugün *beeeelki* geleceğimi ona bir hafta önce bildirdiysem, bu, bugün niçin hâlâ ve de illa geçerli olsun ki? Kaldı ki, o zaten sokağa çıkmıyor, bütün gün evde... İşte anlıyor musun, bu yüzden ‘şimdi-burada’ yapmak çok önemli. Geleceğini her an niçin ipotek altına alасın?”

Yanıt vermedim. Haksız olduğunu düşündüğümü biliyordu, ama ağızımı açarsam haddimi bildirecekti, bunun için zaten fırsat kolluyordu. Nitekim beklentiyile bakıyordu suratıma; ben hiç tepki vermeyince düş kırıklığına uğradı: Tuzağına düşmemiştüm bu kez.

Tuncay’ın evinin sokağındaki pastanede kahvaltı ediyoruz. Birbirimizle kaç zamandır yüz yüze görüşmemişiz; benimle bir araya gelmek için, tam da annesiyle buluşacağı bugünü, en gerin olduğu günü seçmiş olması, garip.

Onun sokağına daldığım anda, tehditkâr bir uğultu, varlığıni hissettiyor. Onu birazdan görecek olmam, bir yandan dün yanın en büyük mutluluğu, ama bir yandan da, attığım her adımla dünyanın en büyük tehlikelerini barındıran mekâna yaklaşıyorum.

Sanki Bizimkent’in bütün sokakları, bu sokaktan daha güvenli. Evet – kapkaç, trafik gibi çeşitli tehlikeler bütün sokaklar da var, ama Tuncay’ın evinin sokağına girdiğim zaman hissettim, doğrudan kendi kişiliğimle, varlığıyla, özümle ilgili bir tehlike.

Yine de bu pastaneyi çok seviyorum: En üst katının tavanı cam; asansörü olmadıktan gün içinde çok az kişi çıkıyor bu kata; biz de kitaplarımıza, dizüstü bilgisayarlarımıza aldık yanımıza, hem görüşmüştüm, hem çalışmış olacağız.

Fena da gitmiyor çalışma durumumuz; Tuncay çevirisiyle meşgul, ben de bir redaksiyon işine bakıyorum.

Ama saatler ilerledikçe ve annesini ziyaret saati yaklaştıkça gerginliği artıyor. Peynirli poğaça yerine dereotlu poğaça getiren garsonu haşlamasıyla başlıyor tatsızlık. Garson, her zaman bize hizmet eden orta yaşılı, çok da efendi bir adam – o da öyle alttan alıyor ki, bu defa Tuncay çok utanıyor, neredeyse garsondan özür dileyecek hale geliyor. Sakinleşti, ama gerginliğini kusamamak, içine oturdu. Sanki maç öncesinde egzersiz yapmaya ihtiyaç duyan, ama kum torbası elinden alınmış bir boksör gibi. Bunun farkında olduğumdan, olabildiğince az konuşmaya çalışıyorum.

“Tuncay... Kalksak mı?”

“Niye ki? Nereye gideceğiz?”

Çok haklı. Nereye gideceğiz? Ama onunla burada baş başa olmak da ürkütüyor beni; garson olayından sonra kötü bir his yerleştirdi içime. Yine de, onun veya benim evimde olmaktan çok daha iyi. Hiç değilse burada tarafsız topraklardayız.

Güya çalışıyoruz, ama Tuncay sürekli oflayıp pufluyor. Yavaş yavaş, çektiği sıkıntıya tanık olduğum kavramaya başlıyorum, anne ziyaretini günlerdir niçin ertelediğini.

“Ufff... Nasıl gideceğim?” “Nasıl bir kumpas kurmuş olabilir bana, bu kez?” “Hastayım desem... Veya ne bileyim... Anı bir iş çıkmış olsa...”

Mırıldıklı şeklindeki bu soruları ara ara çevirisinin bir yerlerinde, bakışlarını yukarıya, camın ötesindeki bulutlara, gaiplere yönelterek soruyor.

En sonunda kafasını kaldırıyor, bana dönüyor, gözlerimin içine bakıyor:

“En korkuncu da, tek başına gitmek zorunda olmak... böyle zamanda insan, evli barklı olanlara imreniyor.”

Onu öyle iyi tanıyorum ki, uzun süre cevap vermiyor, yüze bakıyor şüpheyle: Bu bir tuzak olabilir mi? Duymazdan gelip başımı eğiyor, bilgisayarına odaklanmış görünüyorum.

Benden cevap gelmeyeince derin ve uzun bir “ah” yükseliyor göğsünün derinlerinden:

“İşte!” diye inliyor, “İnsanoğlu hayatı her zaman yalnız.

En sıkıntılı zamanlarında bile, eşlik edecek bir arkadaş bulamadıktan sonra..."

Artık bu noktada tuzak muzak düşünmez oluyorum: "Tuncaycığım," diyorum en yumuşak sesimle, "benim de gelmemi istер miydin?"

İşte! Düştüm! Düştüm! Bunu, muzafferane bir şekilde doğruluşundan anlıyorum: Sonunda bana öyle bir ayı tuzağı kurmayı başardı ki, içine kim olsa düşerdi – hele de benim gibi bir salak olunca!

"Tabii ki gelemezsin!" diye hisimla dönüyor bana. "Beni, seni davet etme zevkinden niçin mahrum bırakıyorsun? Sana yakınlık göstermeye vallahi de korkuyorum; her defasında, karşılığını veremeyeceğim taleplerle çıkiyorsun karşımı! Nefret ediyorum sana hayır demekten; kendimi her defasında o kadar aşağılık hissediyorum ki! O halde neden bunu yapıyorsun? Seni düş kırıklığına uğratmak, senin gibi iyi bir insanı kırmak beni ne kadar üzüyor, farkında değil misin?"

Yüzüne bakıyorum. O, hâlâ bu minvalde konuşmayı sürdürmekte: Dönüp dolaşıp aynı şeyleri tekrarlıyor.

Ama ben artık laflarını duymuyorum bile, çünkü çok önemli bir şeyi, Tuncay'a ilişkin bir davranış modelini, bir özelliği daha keşfettim.

Herhangi bir nedenle canı sikkınsa, deşarj olmak, uğraşacak adam bulmak için uzaklara gitmesine hiç gerek yok – tek yapacağı şey, en yakınındaki kişiye –bana!– tuzaklar kurmak! Bir şeyleri arzularmış gibi, o "bir şeyler" teklif edilse kabul edecekmiş gibi davranışıyor ve icabında kendini acındırarak, beni o "bir şeyler" i sunmaya, "o" teklifi yapmaya teşvik ediyor... "ucundan" gösteriyor! Bu tuzağa düşmemin sonucunda beni reddedebilme, azarlayabilme, hatta bağıriп çagırabilme zevkine kavuşuyor eşşek herif!

Eşşek evet – ama ya ben, hassas karnımı da açarak neden kendimi böyle bir konuma sokuyor, neden düşüyorum bu tuzaklara her defasında? Niçin bana iyi davranışına, bu defa farklı olabileceğine, kendini değiştirebileceğine bu kadar güveniyorum? Kendimi niçin bu kadar israrla onun yerine koyuyor, anlamaya çalışıyorum? İşte – şimdi bile merak ettiğim, bu: Onun

gibi davranmak, nasıl bir duygudur? Birilerinin kalbini böylesine hoyratça kırmak, benliğini böylesine çiğnemek için neler yapmış olmalı?

Öfkeli bakışları hâlâ üzerimde. İlk tanıştığımız halini, o güleryüzlü, nur bakıslı, şefkatli adamı hatırlamaya çalışıyorum. Belki yüzüncü kez soruyorum: Askerden sonra mı hepten delirdi? Yoksa kişiliği zaten buydu da askerlik, sinirlerini iyice bozarak kontrol mekanizmalarını mı gevşetti; gerçek kişiliğini daha kolay dışavurabilmesine mi yaradı?

“Tuncay,” diyorum büyük bir sükünetle, eşyalarımı toplama-ya başlayarak, “ben gidiyorum...”

“Haydaa... Neden ki?”

“Çünkü buna, bu kadar negatifliğe tahammül edemeyeceğim daha fazla...”

“Dur yahu, dur bir dakika... Ne negatifliği? Ne oldu ki şimdii?”

Suratına, o şaşkınlık ifadesine bakıyorum düşünceli düşünçeli. Şaşılacak şey, ama gitmemi, yani bu şekilde kalkıp gitmemi hakikaten istemiyor. Bu adamın bir de bu yönü var: Eşsek mesek, ama hakkında kötü düşünülmüşinden, “haksız” konumda görülmekten büyük rahatsızlık duyuyor.

Alayla gülerek oturuyorum – alaycılığım, kendime yönelik. Kendi kendime belki yüzüncü kez tekrarlıyorum: “Sevgi, bu olsa gerek.” Hem de karşısıksız sevgi, diye geçiriyorum içimden burukça.

“Dur yahu, çok güzel su böregivardı, girerken görmüştüm... Ondan yesek, diyorum... Hep düşünürüm, acaba o böregi bir vakitler ‘su böregi’ diye adlandırırlarken, nasıl kutsal bir ad verdiklerinin bilincinde miydiler? Eminim değildiler...”

Zehrini boşalttı ya, şimdilikum gibi....

“Eminim daha evvelki kız arkadaşlarının hiçbirine böyle davranışmadın...” diyorum, acıyla. Müthiş bir yorgunluk var üzerimde. Halalarım bu adamın iç yüzünü bilseler, ondan nefret ederlerdi.

“Doğru,” diyor, “onlara böyle davransaydım bana tekmeyi atarlardı.”

Su böregi ismarlanıyor. “Zorunluluk değil ki, bu...” diye geçiyorum içimden. “Gittiği yere kadar...”

"Peki," diyor ansızın, sesine kendince oyunbaz bir tını katarak, "meraksız kız, söyle bakalım, sordun mu bu arada halalarına geçmişlerini, geçmişinizi?"

İşte bu kadarı fazla!

"Sana ne?" diye hırlıyorum, "Sen ne biliyorsun hakkında, ailem hakkında, o pek sevdiğin halalarım hakkında?" Hızımı alamıyorum, "Benim ilk ve en büyük ve en uzun aşkımlı Beriki'ydı; sen biliyor musun ki kökeninden dolayı ailede kıymetler koptu ve ondan ayrılmak zorunda kalmamda halalarımın da payı vardı, ha?"

"Hayır... Canım, nereden bileyim..." diye mırıldanıyor ve başkasıyla tedirgin tedirgin etrafımızı tarıyor. İlgi merkezi olmak kadar çekindiği bir şey yok.

Gergin ayrılıyoruz.

Yolda halalarıma uğruyorum; belki bir meşgale çıkar da onu zihnimden uzaklaştırabilirim... Ama halalarımın ikisi de uyuklama halinde. Buzdolabını açıyor, sebzelikte hâlâ duran, sararmış, lekelenmiş, eprimiş karton kutusu içindeki Naturelle77 şüşecliğini çıkarıyor, iki parmak kalmış kokudan bileklerime sürüyorum. Beni düş kırıklığına uğratıyor – öylesine yabancı...

Fazla oylanmadan eve dönerken aklım, Tuncay'ın annesine ziynetinin nasıl geçeceğini. Sadece olacakları değil – annesi de öyle çok merak ediyorum ki! Tuncay'la birlikte gitmek için neler verirdim...

Posta kutumda bir mektup... Nazire Halamin titrek el yazısını tanıyorum – kafam Tuncay'la o kadar meşgul ki, mektubu çantama atıyorum. Daha sonra okurum...

Evime girdiğimde günün olaylarından bitap düşmüştüm; birazcık uzanayım derken, sizmişim.

Feci bir kâbus: Bundan böyle herkes, ikinci bir organ bağışlayacakmış; ardından, her on yılda bir, bir organ bağışlanacakmış... Meğer benim kalbim çok değerliyim, ben "Ama kalpsiz yaşayamam!" diye haykırıyorum; asker üniformalı doktorlar, "Merak etme, zaten herkes kalpsiz yaşıyor, herkes gibi sana da plastik kalp takarız!" diyorlar... Derken Nazire Halami görüyorum, bir kolu, bir bacağı eksik; gözleri yaş dolu; en teskin edici sesiyle, sürekli olarak "Üzülme Mineciğim, ben çok iyiyim... Hiç

acımadı, ben çok iyiyim...” diyor... teskin edici ses giderek bir miyavlamaya dönüşüyor... ve Simitiko’yu kolsuz, bacaksız, kulaksız görüyorum...

Simitiko’nun miyavlamasına uyanıyorum – ter içindeyim. Derin bir nefes alıyor, Simitiko’yu uzun uzun okşuyorum. Hava kararmış.

Kendime bir kahve yapıyor, bilgisayarın başına kuruluyor, transnete giriyorum.

Lesch’ten Zeyda Teyze’ye mesaj var:

Zeyda Hanım,

Askerinizden gene mektup var.... Gene sıkıştım ve dertleşmek, anlatmak zorundayım.

Askerde yaşadıklarına dair, tanıdıklarımın hiçbiri, gerçek bir merakla, içten bir öğrenme arzusuyla soru sormuyor... Size sözünü ettığım kadın arkadaş, örneğin... “Anlat bana!” diyor bazen. Kaygıyla elimi tutmaya, gözlerimin içine bakmaya çalışıyor (başaramıyorum, çünkü ellerimi, baklışlarımı kaçırıyorum). “Bana anlatmaya çalışsana... Belki iyi gelir... Rahatlarsın...” gibi şeyler söylüyor.

Oysa benim derdim, rahatlamak değil... Derdim, birilerinin beni rahatlatmak amacıyla değil, gerçek bir öğrenme meraklısıyla soru sorması... ve anlattıklarımı yarımla kulakla değil; etkin biçimde dinlemesi.

Ne anlatayım ona? Kendi kendime, kendi zihnimde soyutlama şeklinde bile olsa anlamlandıramadıklarımı, kelimelerle –seslerin bilesiminden oluşan şu çok sınırlı simgelerle– ifade etmemi nasıl bekleyebilir benden? Görmüyor mu, anlatmaya çalışmak, yani anlamlandırmak, olsa olsa beni yaralar – yaralar, çünkü anlam vermek, olaylara sebep olanlarla aynı anlamlandırma düzleminde olmak, ortak bir dili konuşmak demektir, oysa ben, işte bundan kaçınmaya çalışıyorum – anlam vermeyi bilhassa reddediyorum – görmüyorum mu bunu? Dahası, onu da, hepimizi de korumak adına yapıyorum bunu – çünkü benim anlamlandırmayı başarmam, daha da kötüsü, onun da anamasını sağlamam – işte bu çok korkunç olur. Bütün bu olup bitenlerin zaten hepimize ait olduğu, bütün bu gerçeklerin aslında hepimizin içinde, hepimizin bir parçası olduğu sırrının üstündeki perde kalkıverdiğinde, biz ne yapacağız?

Askerde yaşadıklarımı kâğıda dökmeyi kaç kere düşündüm... düşünmek ne kelime; her şey, olup biten her şey titreşimler halinde havada zaten asılı duruyor, bekliyordu; gereken tek şey, parmak uçlarının bilgisayar tuşlarına değişimlerine izin vermekti – kelimeler akmaya hazırıldı. Ama işte – kelimeler. Her şey, burada düşümleniyordu: Kelimeler. Yaşananlar, havada asılı imgeler halinde durdukları sürece akışkanlar, dinamikler, oradalar... onları kelimelerle raptettiğim anda ise buz kesip ebediyen donacak, taşlaşacaklar. Böyle bir saygısızlığı nasıl yapabilirim? Peki, ya ressam veya bestekâr veya fotoğrafçı olsaydım, sesle, renkle anlatabilseydim, durum daha mı farklı olurdu sanki?

Askerdeyken, kim bilir kaç kere (panik içinde, sıyrılmış ihtiyacıyla) "bu, ben değilim" demişimdir... Oysa o "ben"dim. Önümü bir ayna tutuldu; ne olduğumu, ne olmadığını askerlikte öğrendim... ki aynada da kendinizi hiçbir zaman tam olarak algılayamıyzorsunuz – her zaman bir savunma, bir aklileştirme payı oluyor.

Hepimiz en çok, kendimiz olmaktan korkmuyor muyuz? "Gerçek ben"in ortaya çıkması... Acaba askerlik korkusunun temelinde yatan, bu olabilir mi? En çiplak halinle karşılaşma korkusu?

Kadın arkadaşım, hiç değilse eski varsayımların hâlâ geçerliği ni koruduğu inancını taşıyor. Hangi olay karşısında nasıl davranışması gerektiğine dair şifrelerin hâlâ geçerli olduğu bir dünyada artık yaşamadığımızın farkına varmasını nasıl isteyebilirim ondan?

Lütfen bana "zaman her şeyin ilaçıdır" diye yazmayın. Bu laf, pek çok şey için geçerli olabilir, ama savaşa tanıklık etmiş kişiler için geçerli değildir... Zaman kavramı, aksine, aleyhde işler: Acılar, suçluk ve yitim duyguları zamanla daha da derinleşir, çünkü savaş, kapatıp rafa kaldırabileceğiniz bir dosya değildir – hep oradadır; görüntüleriyle, sesleriyle, kokularıyla hep yüreğinizdedir.

Artık tamamen ayıldım. Sağolasın Lesch.

Kapı.

Bu saatte kimin gelebileceği, belli. Kapıya doğru seğırtirken tedirginim; Tuncay'ın, annesinden sonra bana ziyarete gelmesi, hayra alamet görünmüyör.

İçeri girerken yüzünden bir şey anlayamıyorum; salona geç-

tiğinde ağızının kenarındaki çizgilerin derinliğini, genel gerginliğini ancak fark ediyorum.

“Ne haber?” diye soruyorum, çekinerek.

“İyidir... Gel gel deyip durursun, biraz daha misafircilik oynayayım dedim... Kahramanın geldi işte...”

Suratına bakıyorum. Ne şimdi – alay mı ediyor? Bir an öyle gibime geldi, ama değil: Çöküyor koltuğa, beni de çekiyor, kucağına alıyor, başını göğsüme gömüyor. Kokumu içine çekiyor.

“Ne bu? Ne süründün?”

“Halamin kokusu... Naturelle77...”

Beni tekrar kokluyor uzun uzun, ben de ensesini okşuyorum şefkatle. Onu o kadar çok seviyorum ki... Niçin onu, sık sık kırdığı kalbin sorumluluğunu taşıması gereken bir yetişkin olarak değil de, ara ara depreşen duyarsızlıklarını hoş karşılanabilecek bir çocuk olarak görüyorum ısrarla? Acaba benim bu hoşgörüm, her şeye rağmen böylesine sevmem mi onu bu hale getiriyor? Sanki kabalığı arttıkça, tahammül sınırlarımın da çitası yükseliyor. Alamıyorum kendimi – hep, bir şeylerin değişebileceğine, işte, *bu* defa bir şeylerin farklı olabileceğine dair bir umut...

Umudun yanı sıra, hep tedirginlik: Ondan en çok çekindiğim zamanlar, bana işte böyle, sevgiyle yaklaştığı zamanlar. Hatta böyle zamanlar, kötü davranışlığı zamanlardan çok daha fazla korkutuyor beni. Zalim olduğunda, durum zaten belli... ama şu anki şefkat dolu yüz ifadesinin gerisinde, içinin derinlerindeki gizli, karanlık bir mağarada saklanan biri var sanki, korku içinde, pusuda bekleyen, her an fırlamaya hazır.

Hep olduğu gibi, şimdi de konuşurken onunla, kendi sesime kulak misafiri oluyorum yabancı birini dinler gibi; kendi sesimin titreşimlerine şaşıryorum. Bebekken, annemin benimle konuşurken dudaklarından kendiliğinden dökülüveren sözcükleri, gayri ihtiyari, bu ses tonuyla dile getiriyorum. Kedimle konuşurken de aynı ses tonu – nasıl oluyorsa, kendiliğinden oluveriyor bu. Ne tuhaf şey, nasıl bir mucizedir ki bu, canlılar canlıları sevdikleri zaman beyin, girtlak, ses telleri, hepsi işbirliği halinde devreye giriyor ve bu kadar farklı, bal yoğunluğunda bir ses çıkmıyor insanın ağızından... Ve beni, elimi yalayan kedimin mi-

rıltısı... Muhabbetkuşunun, eşile sevgi dolu sohbeti... Ve titreşimlerini duymaya kulaklarımın yetersiz olduğu kim bilir daha nice, nice ses...

Kolumu pit-pitliyor: "Yatak odasına gidelim mi?"

El ele gitmeyip yatağa. Yavaşça sarıyor beni kollarıyla. Gözlerimi kapatıyorum, fakat hissediyorum, bakışları sürekli üzermde, yüzümde.

Yüzüme odaklanmış o delici bakışlar, heyecanımı artırıyor...

...Kan, merkezden bütün bedenime dalga dalga yayılırken, dalgalarla uyum içinde yankılanan kendi nefesimi duyuyorum. Rahatlama... dalgaların durulması... ve sükûnet... ama hayır, ne sükûneti?

"Çok yorucu bu hatırlar gönül işleri... mastürbasyon çok daha az yorucu!" diyor, nefese nefese yanına devrilirken.

Fırlıyorum yataktan – aynı durumda bu kaçinci "yataktan fırlama", daha kaç defa bu şekilde yataktan fırlayacağım – içimde bir şeyler ebediyen söndü; artık hiç ışık kalmadı; hayatımın bir dönemi sona erdi; bir daha bu yataktan yatmayacağım; bunu işte, asla, asla affedemeyeceğim.

Öfkeyle giyinirken mirıldanıyorum – ona mı, kendime mi bilmiyorum: "Ne gereği var? Bunu iyi insanlar söyleler mi sence? Öyle hissesen bile, karşısındaki kırırmamak için susamaz misin? Haydi, hatırlar gönül işiyse, insan bunu ille karşısındaki kafasına kakmak mı zorundadır? Verdiğim hediyenin fiyatını da söyle misin, çok para harcadığını her defasında hatırlatır misin?.. Sevgiyle verilmekten sonra verilen şeyin ne değeri olabilir – bunu anlamıyor musun?"

Bunu ve buna benzer şeylerin yarı bağırarak, yarı mirıldanarak söylemekten, o da benimle aynı anda yarı bağırak bir tonda cevap yetiştirmek: "İşte, sen de benim ne hale geldiğimi gör... ben artık buyum... beni artık buna dönüştürdüler... içim göctü... ben sevgiden artık ancak bu kadar anlarım; ben artık buyum..." diye tekrarlayıp duruyor.

Öyle derin bir acının tınısı var ki sesinde, gayri ihtiyari dönüp yüzüne bakıyorum. Birkaç saniye önceki adamdan eser kalmamış, yüzü gölgeler içinde.

Ona sarılmak, onu yumruklamak, ona acımak, onu parala-

mak, onu öldürmek – kaba bir elin caart, caart, caart diye hoyrat-ça yırttığı bir kâğıt parçasıym; her bir parçam çığlıklar arasında benden başka şey talep ediyor.

“Sen beni çekici bulmayabilirsin – ama biliyor musun, genç birisi, hem de benden kaç yaş küçük, çok da yakışıklı birisi beni çok beğeniyor – inanmazsan inanma ama onunla sahilde tanıştim ve beni çok beğeniyor...” Neler diyorum ben? Sansür mekanizmalarım devreye girmeden söyleyeceğimi söyleyeyim diye öyle hızlı konuşmuşum ki, nefes almayıp az daha tükürügümdede boğulacaktım.

“Ne olmuş ki?” Alaylı alaylı güliyor. “Bence seni annesi yerine koymuştur – bu sahil bebeleri anneciklerini pek bir özlerler...”

“Git, Tuncay! Lütfen git bir an önce!”

Ses çıkarmıyor; daha giyinirken süngüsü düştü bile – evden çıkışken bir şey söyleyecek gibi yüzüme bakıyor, ama taş gibi yim.

“Haydi Tuncay, uzatma n’olur...”

Kapıyı arkasından küt diye çarpmamak için zor tutuyorum kendimi. Simitiko'nun şaşkınlı bakışları önünde salonda ileri geri volta atıyorum. İşlerin bu noktaya gelebilmesine hâlâ nasıl, niçin izin verebilmiş olduğuma şashıyorum. Her şeyin düzeyeceği-ne dair içimdeki bu saçma sapan umut ne zaman kırılacak? Kaç kalp kırıklığı, bir umut kırılmasına eşittir? İlla toptan bir kırılma, toptan bir yıkım mı yaşamalıym; bunu yaşamadığım sürece asla vazgeçmeyecek miyim, asla özgürlüğüm kavuşamayacak miyim? Bu düşünce beni dehşete düşürüyor.

Bu adam sevgisini doğrudan gösteremez mi? Sevebilmenin yegâne yolu önce açıtmaktan geçmek zorunda mı? Yoksa, sevgisi ve sevgi gösterme ihtiyacı arttıkça mı zalimleşiyor? Peki, buları yüzüne karşı söylesem, akılcı bir adam olarak kendi de bunu fark etse, acaba deneyemez mi doğrudan sevmeyi?

Ya ben? Ben akılcı bir kadın değil miyim, peki? Kendimi billyassa mı bu hallere düşürüyorum? Bir sonraki aşamanın ne olabileceğine dair içimde gizli bir merak mı var? Yani, fiziksel şiddet uygulamayan biri, bana daha nasıl kötülük yapabilir, daha nasıl zarar verebilir? Beni daha nasıl incitebilir? Ne halt ediyo-

rum ben? Kendi sınırlarımı ve onun sınırlarını mı deniyorum? Yoksa ondan gönül rahatlığıyla kurtulmak amacıyla, işleri, onu asla affedemeyeceğim noktaya mı getirmesini bekliyorum?

Ondan kopmaktan da, onu kaderim olarak görmekten de öylesine korkuyorum ki...

Oysa o, benden kahramanlık bekliyor: "Siktir git! Senden bıktım artık!" dememi, ona çok kötü davranışmamı bekliyor... Sevgimin koşulsuz olmamasını istiyor. Keşke elimde olsa onu başka türlü sevmek.

Yoksa elimde mi? Sakın, onun bu istediğini ona vermeyerek, yani ona sürekli ve ısrarla iyi davranışarak, kendi gücümü, kendi iktidarımı oluşturuyor olmayayım? Acaba... acaba anneler de iktidarlarını koşulsuz sevgi üzerinden kuruyor olabilirler mi?

Bilemiyorum... Tek bildiğim, bir zamanlar en ufak bir belirsizlik beni çileden çıkarırken, Tuncay ortaya çıktıktan sonra iş durumumun, hayatımın, saatlerimin, programların, düzenimin, her şeyimin belirsizleşmiş olması. En belirsiz durum ise, Tuncay'ın ne zaman ortaya çıkacağı, nasıl bir ruh hali içinde ortaya çıkacağı....

Yazmak ihtiyacı içindeyim... Ama bilgisayarımı tam açacakken, çantamdaki mektubu hatırlıyorum – posta kutumda bulduğum, Nazire Halamin yazdığını tahmin ettiğim mektubu... Zarfi sabırsızca açıyorum ve –evet– bu mektup, Nazire Halamdan...

Yavrum,

Bu defa seni kendimle ihtiyarlıkla ilgili meseleler için değil yeğenimle ilgili olarak rahatsız ediyorum. [Haydaa!]

Benim 46 yaşında dünyalar güzel bir yeğenim var. Aman bir gorsen ne güzel kocaman gözleri, ne derin bakışları var. Çok akıllı çok duyarlı aynı zamanda çok inatçı bir kız. Benim derdim onun düzgün bir erkekle düzungün bir birliktelik kuramamış olması.

Diyeceksın ki bunun çok mu önemi var. Var. Benim çocuğum olmadığı için yeğenim benim için evlat gibi. Onun çok iyi şeylelere layk olduğunu düşünüyorum. Herkes yakınının iyiliğini ister ama Mine'nin hayatı çok çileli geçti. Mutluluğu artık hak ettiğini düşünyorum.

Bir kere Mine annesini de babasını da ağabeyini de çok küçük yaşta kaybetti. Ondan sonra dedesi ve anneannesi onun bakımıni üstlendi. Adeta anne ve baba oldular yeğenime.

Dedesinin yani ağabeyimin altın gibi kalbi vardı. Ama birlikte yaşıması çok zordu. Bir yanıyla çok oturaklı bir adamdı, diğer yanıyla maceraperestti. Sebze tohumlarına meraklıydı. Ama rasgele bir merak değil. Doğal tohum bulacağım diye bazen durup dururken pat diye aniden çeker giderdi şehirden. Haftalarca yok olurdu. Kendinden bazen çok uzun süre hiç haber alınamazdı. Yengemiz onu merak eder dururdu.

O zamanlar yeğenim çok ufaktı. Dedesinin bazen haftalar boyunca ortada görünmemesine hiç alırdırmaz bir hali vardı. Dedesini hiç sormazdı. Dedesi uzun zaman sonra döndüğünde biraz önce ayrılmışlar gibi karşıladı. Nitekim dedesinin bu yönünden söz ettiğini bugüne kadar hiç duymadım. Ama ben anneannesinden dolayı biliyorum. Minecik geceleri hiç uyuyamamış. Hiç bitmeyen kâbuslarında dedesini görür ve hep ağlayarak uyanırımsı. Dahası, bizim kökenimiz Öteki. Yeğenim eminim bunun da sıktısını çok çekmiştir. Zaten her şeyi çok içine atan bir çocuk. Bunda da ağabeyimler çok büyük kusur işlediler. Mine'yi koruyacağız ona zarar gelmesin diye bu konuları ondan hep gizli tuttular. Oysa bu onun bütün psikolojisini ve hayatını etkiledi. Kendi kimliğine dair en temel bilgilerden mahrum yaştı. Sürekli bir boşluk ve anlamlandıramama halindeydi. İşte, sözüm ona sevgi. Sevgi adına ne kötülükler yapılıyor.

Anlayacağın, bunca zorluk içinde yetişmiş pırlanta gibi bir genç kadının mutluluğu bulamaması, beni çok üzüyor. Zamane gençlerinin derin bir karamsarlık içinde olduğunun, hiç kimsenin geleceğe yönelik planlar yapmadığının, insanların artık çocuk sahibi olmaktan kaçındığının elbette farkındayım. Dünya inşallah düzeye çıkar günün birinde. Bu durum, yeğenimin yalnız olmasını gene de açıklamıyor. Hiç yok mudur, ondaki iyiliği görüp takdir edecek, ona hak ettiği mutluluğu verecek bir babayıgit?

Gözlerimden akan sessiz yaşlar şıp şıp mektuba damlıyordu; onları bir türlü durduramıyorum. Boğazım düğümlenmiş, öylece kalakalıyorum. Dedemin gidişlerini işte şimdi, hayal meyal ha-

tırlar gibi oldum. Peş peşe imgeler canlanıyor zihnimde. Anne-annemin telefon başından ayrılmayı... dalgınlığı... inip, posta kutusunu bazen günde birkaç kez kontrol edişi... hatta, hatta... anneannemin gözyaşları... kulağında tuhaf, kedi miyavlaması gibi, tüyler ürpertici bir yalvarma sesi...

Dehşet içinde sıçriyorum; gözlerimi sıkı sıkı yumuyor, ellerimi iki yandan kavradığım kafama bastırıyor, karanlık, tehditkâr dehlizlere doğru uzayan korkunç gidişatı sonlandırıyorum.

Ah halacığım ah... Oturmuş, kim bilir kaç taslak hazırlayarak, ne kadar özenerek böyle düzgün bir mektup yazmış... Galiba beni benden iyi tanıyor. Acaba kaç yıllık ömrü kaldı? Uff –gene gözlerimi yumuyor, gene ellerim kafamda– düşünmek istemiyorum bunu da, aksi halde ona, –onlara– da yapışır kalırım, aksi halde... aksi halde...

İçim halama karşı öyle sevgiyle dolup taşıyor ki, ağlamamı uzun süre durduramıyorum.

Sonra burnumu siliyorum. Halam her özelliğini tanıyor değil: Genç kızlığımдан beri her zaman kısa sürecek ilişkiler tercih etmiş, hep öyle erkekler seçmiş olduğumu bilmiyor – her an yok olabileceği, daha ilişkinin başından tanımlanmış erkekler...

Sonra kafamda şimşekler çakıyor: Tabii ya –Tuncay’ı da acaa- ba bu sebeple mi seçtim– erkek dediğin, her an çekip gidebilir, yok olabilir bir varlık olduğu için mi?

Aksi, çok tehlikeli olabilirdi: İçimin derinlerinde galiba hep, bir erkeğe yapışıp kalma ihtiyacı hissettim. Hayatım boyunca, evlenen arkadaşlarının arkasından hep bu yüzden dalga geçmiş olabilir miyim, “Uzun bir ilişki kurup ne olacak sanki – turşusu- nu mu kuracaklar?” diye...

İçimdeki Zeyda kıpırdanıyor; dudaklarını büzerek fısıldı- yor: “Kıskanç seni...”

25

Televizyonda hararetli bir tartışma – konunun ne olduğunu önce anlayamıyor, sonra olayı hatırlayıveriyorum: Birileri geçen ay, Büyük İnsan Hakları mahkemesinde Bizistan'a karşı dava açmıştı – gözün sadece korneasını almak, bir başkasının gözünün açılabilmesi için yeterliyken, BK ameliyatlarında niçin bütün göz küresini alıyorlarmiş, Biz halkın estetiği bozuluyormuş, gördü takmak insan onuru açısından çok aşağılayıcıymış, falan falan falan...

Açılan bu davaya karşılık, Ulusal Bedensel Kaynaklar Bakanı, BK ile alınan gözlerden sağlanan yıllık gelirin her ay nasıl düzenli şekilde arttığını, toplumsal refahımızı nasıl yükselttiğini istatistikî bilgilerle, grafiklerle uzun uzadıya açıklıyor. "BK ameliyatları, bir *sevgi* projesidir, bir *hayata dönüş* projesidir," diye açıklıyor, kelimeleri vurgulayarak.

Sonra, kentin merkezine yeni dikilen, BK yoluyla alınan gözlerden imal edilmiş, Büyük Kahraman'ı tasvir eden Kahramanlık Heykeli'nin açılış töreni gösteriliyor. Kalabalık, heykeli ilgiyle izlemekte.

"Bu heykel, halkımızın vatan sevgisiyle kahramanca sunduğu değerli bedensel katkılarıyla dikilmiştir!" diye gürlüyor Bakan. "Yurtdışındaki nice prestijli müzelerde ve sanat galerilerinde Biz gözlerinden, Biz'im gözlerimizden oluşturulmuş nice değerli sanat eseri sergilenmekte... Gözlerimiz, bütün dünyayı geziyor, bütün dünyayı görüyor! Dünya, gözlerimizden korksun!" diye, iftiharla anlatıyor.

Kalabalıktan bir kadın, "Bak... Heykelin şurasındaki, benim gözüm!" diye heyecanla gösteriyor kızına.

Midem bulanıyor; kanal değiştiriyorum. Bu kez de reklamlarla karşılaştım – Tanrım, yine silah reklamı: "Sevgililer gününde... sevgilinize ne aldınız?"

Çat diye kapatıyorum televizyonu. Sevgililer gününde bugüne kadar Tuncay bana hiçbir şey almadı!

Göz meselesini de, sevgililer günü meselesini de zihnimden uzaklaştırıtmaya çalışıyorum. Düşüncelerimi Tuncay'la annesine kaydırıyorum.

Annesiyle neler konuştuğlarını, o buluşmada neler yaşandığını öğrenemedim. Annesiyle buluşmasından –yani onu evden kovduğum o korkunç geceden– bir hafta sonra, Nazire Halamin seksen üçüncü doğum günü vesilesiyle yaptığım cerkeztavuğundan ve zeytinyağlı fasulyeden ona götürmek istedim.

"Zahmet olacak Mineciğim..." İsteksizdi telefonda sesi.

Kapıyı açan yüz, yorgun ve uykusuzdu: "Sağ ol yavrüm, yorulmuşsun... da keşke zahmet etmeseydin, ben gelip alsaydım... Kusura bakma, seni içeri davet edemeyeceğim; salon pek müsa-it değil..."

Salonun kapısının kenarında dikilmiş, içerisinde görememi söзüm ona engellemeye çalışıyordu – ama içerisinde görememi gerçekten istemeseydi, salonun kapısını kapatabilirdi. Kafamı uzattım, içeriye baktım. Salonun ortasındaki sehpa parçalanmış, her yer tabak kırıklarıyla doluydu.

Manzara kanımı dondurdu. "Ne oldu?" diye sormama gerek yoktu – ne olduğu, belli idi.

Derin bir kaygıyla baktım yüzüme: "Tuncay... Canım Tuncayım... Madem kendini bu kadar kötü hissediyorsun, terapiye gitsene... Çok iyi bir terapist biliyorum..."

Eliyle başımı pit-pit'ladi: "İlahi Mineciğim, ne terapisti Tanrı aşkına? Herhangi bir terapist benim bilmediğim, benim okumadığım ne söyleyebilir ki bana? Onlar gelsin ben onlara terapi yapayım."

Ayaküstü sohbetimiz yumuşacık, sevecen... Böyle kalsın, büyüğümüz bozulmasın istiyorum; yemekleri hemen buz dolabına koydum; birbirimize sarıldık ayaküstü; derhal ayrıldım oradan.

Eve vardığında hâlâ onu düşünmemeye çalışıyorum, ama gözümün önünde salonun hali, kırık tabaklar... Akşam, canımın

şarap çekerceği tuttu, oysa hiç öyle bir alışkanlığım yoktur... Evde bir şişe Latif varmış; Simitiko'yla karşılıklı bakışarak, dört kadeh şarap içtim – başım nasıl dönüyor! Tam yatağıma gidip sizacığım, nereden aklıma estiyse, e-postama bir bakayım dedim – demez olaydım! Lesch'ten mesaj– hem de iki tane!

İlkini açıyorum:

Sevgili Zeyda Teyze,
Askeriniz gene karşınızda... Askeriniz gene dertli...
Askerlik meselesi bir yana, benim diğer bir hastalıklı halim var:
Kadınlar hayatım boyunca bana âşık oldular, bense onları hep ağlattım, ama kendim kimse için kolay kolay ağlamadım. İçim çöl, anlıyor musunuz? Ama şu da var: Onlar da beni hep nesneştirdiler. Zeki, yetenekli, gençken kimisine göre yakışıklı... kısacası, "prezantabl"! Ama beni hiç, ben olarak görmediler; beni, içimdeki küçük çocuk korkularını görmek istemediler. Beni tanımadılar. Beni özne olarak değil, nesne olarak sevdiler.

O kadar sarhoşum ki, tuşları zar zor seçiyorum. Zeyda Teyze'nin cevabı kısa, soğuk ve öfkeliydi:

Yavrum,
Bence sen "hastalıklı" olarak tanımladığın bu halinden aslında ga-yet memnunsun, çünkü bu sayede hayattan, sorumluluklardan uzakta kalabiliyorsun. Aksi halde zaten tavınızı değiştirirdin. Bunu kendin de biliyorsundur.

Daha fazla yazmak, içimden hiç gelmedi. "Gönder" tuşuna basıverdim.

Lesch'in bir sonraki mesajı da kısayıdı:

Zeyda Hanım,
Yalnızlığını özlüyor, yalnız kalmak istiyorum... Yalnız kalmalıym ki kendimi bulayım... Kız arkadaşımın beni aramamasını sırf bu nedenle istiyorum... fakat beni aramayı kesmesi de bana iyi gelmiyor – bu kez de alınıyor, dahası, asabileşıyorum; buna hiç hakkım olmadığı halde içimden ona sitemler etmek geliyor.

İstiyorum ki hem yalnız kalayım hem de onu ara sıra, ama kendi istedigim zamanlarda, kendi istedigim süreyle görebileyim. Kendi istedigim zamanlarda yalnız kalamazsam, kendimi nasıl bulabilirim, haksız mıymı?

Bu mesaja nasıl bir cevap yazacağım konusunda da en ufak bir tereddüdüm yoktu:

Oğlum,

Seni, karanlık bir odaya doğru ürkek ürkek adım atan, belli bir noktaya gelince “aneeeeee” diye dönüp annesinin kucağına yüzünü gömen çocuklara benzetiyorum. Sen en iyisi evladım, koş anının kucağına, göm yüzünü, bir daha da kaldırma!

Sarhoş kafayla yazılmış böyle bir cevabı hemen göndermeyip ertesi günü bekleyeydim ne olurdu? Tutamamışım kendimi: Beni çığırından çıkarın, düpedüz “zalimleşmek” olarak tanımlanabilecek davranışlarını “asabileşmek” diye yumuşatarak lanse etmesiydi galiba.

Oysa bu sabah, ayık kafayla yazsaydım şöyle derdim:

Oğlum

Sakın sen, aslında kendini bulmaktan korkuyor olmasın? Sakın kendini bulmaya fazla yaklaşığın zamanlar bundan korkuyor ve o zamanlar kız arkadaşını arıyor olmasın?

Veya belki de şöyle derdim:

Oğlum,

Sen yalnız kaldıkça kendinden büsbütün uzaklaşıyor olmasın? Aksi halde, yalnız kaldığın zamanlarda asabileşmen değil, tam tersine huzur bulman gerekmez mi?

“Asabileşmek”miş! Kendine karşı ne kadar da nazik!

Nazik ya... Yeteneklerini geliştiremediğinden, aynı yerde kaldığından şikayet ettiğinde de kendine karşı naziktir – suçu, hep başkası... Koşullar ne olursa olsun, hiçbir zaman, hiçbir şeyleden hoşnut olmayacağıının farkındayım artık. İçinde alev alev ya-

nan bir yangın var ki, kim ne yaparsa yapsın, söndürmek mümkün değil.

Yine de, içinde muazzam bir değişme potansiyeli taşıdığına ve bu değişimin önündeki tek engelin talihsiz dış etkenler olduğuna dair kendi şaşmaz inancı, zaman zaman bana da sirayet ediyor. Bir yandan umutlanmaktan kendimi alamıyor, bir yan dan da o "talihsiz dış etken" olmaktan korkuyorum.

Ne gariptir – bu sert, alaycı cevaplarımı hiçbir tepki gelmedi. Aradan kaç gün geçti; Lesch'in sesi tamamen kesilmiş durumda. Normal şartlar altında keyfim kaçırdı, ama aksine, o acımasız satırları yazdığını günden beri çok huzurluydum. Bu arada, Tuncay'la sadece telefonlaşıyoruz. Büylesi iyi: Gel-gitlere t hammülülm kalmadı. Kendimi işime verdim.

Transnetim çöktü, bu arada. Sırf benimki de değil; transnet ülke çapında kullanılamaz oldu. Allahtan, "babadan kalma" eski usül internet kullanabiliyorum; bir de tabii, postayla kâh gazete ye, kâh benim PK adresime tek tük gelen mektuplar var. Zeyda Teyze'ye mesajları ise zaten genelde kendim uydurduğumdan, iş bakımından pek sıkıntım yok.

Fakat şu aralar, BK'yi eleştirdiğim için bana pek çok tepki e-postası yağmaktadır. Çoğu küfürle, tehditle dolu. Aralarında en özenle yazılmış ve en kibarı, şöyle bir şey:

bedensel Kaynak yasasını eleştirmenizi şaşırarak okudum sizi eseyle kınıyorum, şurda hepmez canımızı dahi vermeye hazırlıken sorarım size VATAN sizin vericeğiniz bir böbrekten bir gözden daha mı az değerlidir. Ben çocuklarıma da bu anlayıştan yetiştiyorum mümkün olsa da bütün organlarını VATAN için verebilsek. Milletçek dayanışma içinde bulunmak gereken bu zor zamanlarda birbirimiz yüreklenmemiz gerekir. Herkesin morallerini bozan kanı bozuklar VATAN haini. Hiç kimsenin hakkı yoktur. Sizi de ve gazetenizi de protesto ediyorum ve bundan sonraq okumiyacağım ve okutmiyacağım. Nerede görürsem de protesto ediceğim.

Bu tür e-postaları doğrusu çok da umursamıyorum. Ama neden se bu mesajı okuyunca, Lesch'ten hiç mektup alamamak birden beni çok tedirgin etti.

Bu yüzden, bu sabah Tuncay bana telefon açıp, "Buluşalım mı?" diye sorduğunda, onu ne çok özlemış olursam olayım, çok fazla sevinemedim. Buluşma isteğini neye yoracağımı kestiremedi; Lesch bana galiba bir vakitler yol gösterici oluyordu. Dağası, telefondaki sesi, garip bir şekilde, askere giderkenki sesini andırıyordu.

"Olur..."

"Birazdan sana geliyorum..."

Ne oldu ki? Şu sıralar yine hırpalayacak birine mi ihtiyaç duyuyor? Neşesizce gülüyorum.

Ha, bu arada, bir işlevimi daha keşfettim: Ben, "tanık"ım: Tanıklığımı ihtiyacı var –bu, ikili bir tanıklık: Çektiği sıkıntılar, bunalımlara tanık olmama ihtiyacı var– ve bunun yanı sıra, Mine olarak bana nasıl davranışırsa davranışsın, bir şekilde, onu "iyi insan" olarak düşünmemeye ihtiyacı var. Onu "zalim" olarak görmem ihtimalinden çok rahatsızlık duyuyor.

Tuncay daha kapidan girer girmez, "Canım biraz sikkın... çünkü transnet adresimi kullanamıyorum..." dedim. Bunu bilmesi benim için çok önemliydi; bana Lesch olarak herhangi bir şey yazdıysa, mektuplarının Zeyda Teyzesi tarafından cevapsız bırakıldığını düşünmesini istemem.

Hiç renk vermedi; "Haaa..." dedi sadece. Bu Lesch meselesi konusunda, nasıl olduysa, basiret gösterip kendisiyle yüzleşmediğime şükrettim.

Kanepeye yerleştii. Hal hatırlasından sonra, hemen konuya girdi:

"Pazartesinden itibaren beni merak etme... Bedensel Kaynaklar ameliyatı için beni çağrırdılar; randevu aldım..." dedi.

"Yaa... O kadar oldu mu?"

"O kadar oldu."

Sustuk ikimiz de, önumüze baktık.

"Hangi BK Hastanesinde ameliyat olacaksın?" Bir an durdum, sonra ekledim, "Gerçi bu, saçma bir soruydu; Bizimkent'te zaten tek bir merkezî hastane var..."

Yüzüme baktı, hafifçe güldü: "Hangi hastanede olacağımı söylemem... Çünkü oraya yalnız başına gitmek istiyorum."

"Peki..." dedim uysalca, önume bakarak. BK Hastanesine

onunla birlikte gidebilmek gibi bir hoşluk zaten aklıma gelmemiştir, soruyu zaten öyle bir niyetle sormamıştım.

“Bir konu daha var...”

Baktım yüzüne.

“Ameliyattan hemen sonra, bir süreliğine kentten ayrılmak isteyebilirim...”

“Niye ki?”

“Ne olur, soru sorma bana...”

Peki, benim hiç mi hakkı yok, herhangi bir konuda?

“Bak Tuncay,” diyorum, “ameliyat çok kolay, inan... Zaten bir iki gün içinde taburcu ediyorlar... Ama sonrasında evde birinin sana yardım etmesine ihtiyacın olabilir...”

“Ne olur baskı yapma Mine...”

“Tuncaycığım, abartiyorsun. İnan, ameliyatta büyütülecek bir şey yok. Öyle kolay atlatılıyor ki...”

“Biliyorum...” Güldü. “Haydi, durma öyle...” Omuzlarından kavrayarak beni yatak odasına yönlendirdi. Konu kapanmıştı.

Sevişmemiz, o güne kadarki en sevgi dolu, en doğal, en uzun sevişmeydi. Sonunda ikimiz de ter içinde kalıp helak düşüğümüzde Tuncay bana arkadan şefkatle sarıldı, ben de beni sarmalayan kollarına sarıldım ve sessizce ağladım. Ben ağlarken bana daha da sıkı sarıldı; küçük bir kızımış gibi konuştu bennimle; ondan o güne kadar hiç duymadığım, sıcak bir sesle mirıldanıyordu:

“Ağlama... Tatlı kızım benim, ağlama... Sen benim küçükük, tatlı, güzel kızımsın...”

Sözlerin anımlarından çok, söylendikleri tondu kalbime dokunan. Sesi derin bir şefkatle öyle titriyordu ki, zaman zaman neredeyse kopma, duyulmama noktasına geliyordu.

İçim ona karşı merhametle doldu: Kaybetme korkusu nedeniyle bağlanmaktan da, sevmekten de ödü kopan bir adam... Sevmeyi bilip bilmediğinden emin değildim, ama sevilmeyi bilmediği, kesindi. Beni bir zamanlar çeken, pırıltılı zekâsı ve inanılmaz sevimliliğiydi. Oysa sevimliliğinden eser kalmamıştı; huy-suz bir adam olup çıkmıştı; pırıltılı zekâsı ise, ne gariptir ki, beni artık zerrece ilgilendirmiyordu.

Şimdi ise, uzun bir ayrılık arifesinde gönlümü almaya çalışıyor. Kalp kırın olarak hatırlanmak istemiyor. Kim bilir ne vicdan muhasebeleri yaşıyor...

Karanlıkta tenini kokladım; elim, beni hâlâ sıkı sıkı sarmalayan kolunda. Ona has kokuyu aradım boşuna – kazağına sinmiş, o kadar tanındık, o kadar sevgili... Kokusunun değiştiğini üzüntüle fark ettim; artık ihtiyar insan kokuyordu – hafif ekşimsi, tuhaf bir koku. Ona ait olduğu için, hâlâ ve her şeye rağmen sevgili bir koku. Cildi karanlıkta bembeяз parlıyor, diri ve sıkı gibi görünyordu, ama dokunduğumda, her an dağılabilmiş gibi hissediyordum.

Sızmışız...

Sırtıma yediğim yumrukla ve Tuncay'ın korkunç böğürtüsüyle bir çığlık atarak uyandım ben de. İkimiz de nefes nefeseydik; Tuncay ter içindeydi.

“Özür dilerim...” diye fisıldadı, bana sarılarak. “Ah yavrum, çok mu acıttım seni? Çok ama çok özür dilerim... Bir bilsen... Askerlikle, savaşla ilgili bir kâbus, gene... Ah, şu suçluluk yok mu...”

“Tuncaycığım,” dedim, elini öpüçüklere boğarak, “hiç değilse sen bir şey yapm... Hiç değilse senin bir suçun yok...”

“Ne alakası var, Mine? Sonuçta hepimiz *bir* değil miyiz?”

Nedir beni bu adama hâlâ çeken, diye soruyorum kendime, belki on bininci kez. Öyle büyük bir şefkat ki bu, ondan ayrılma düşüncesiyle ânında gözlerim yaşıyor. Peki, bu adam benim neyim oluyor, diye yine soruyorum, yine on bininci kez. Sevgilim tabii – ama aynı zamanda, sevgilim gibi de değil. Sevgili olmadan birlikte olunabilir mi? Sevgili olmadan sevişilebilir mi?

“Neden ağladığımı bile bilmiyorum...” diyorum, gözlerimden yine yaşlar akarak, ona iyice sokularak.

Oysa neden ağladığımı biliyordum. Muhtemelen o da biliyordu.

“Benim tatlı kızım, tonton kızım... Ne için olduğunun hiç önemi yok... Ağlamam çok doğal... Bazen... bazen ben de ağlarım... biliyor musun?”

Kapıda birbirimize uzun uzun, sıkı sıkı, sevgiyle sarılarak, sükünet içinde vedalaştık ertesi sabah.

26

Sessizlik, sesin aksi olarak düşünülür; oysa sessizlik aslında en şiddetli ses...

Yine de, bu “en şiddetli ses”i kabullendim. Sese gelince, sesin aksi, herhalde ölüm olsa gerek, bu nedenle huzurluyum... O sıcak sarılmamızdan beri haberleşmiyoruz, ama bu defaki ayrılık beni tedirgin etmedi – nasıl olsa doneceğini biliyorum. Beni tedirgin eden, nasıl bir ruh hali içinde doneceği...

Ara ara, ne kadar ana kuzusu olduğunu düşünüyorum: Şahsen ben, BK ameliyatı olacağım zaman hiç de böyle tantanalar yapmamış, olayı hiç böyle dramatize etmemiştüm – yok, ameliyat sonrasında çekip gitmeler, yok, ortadan kaybolmalar... Ama işte –halalarım hep derler ya– erkeklerin canı kıymetli...

“Değil mi, yavrum?” diye soruyorum, kucağında yarı uyuklayan Simitiko’nun kafasını, ensesini, sırtını şefkatle okşayarak. “Senin de kıymetli mi canın?” Yeşil, sürmeli gözlerini zevkle kısararak bayın bayın bakıyor bana. Onu öyle içimden gelerek, o kadar severek okşuyorum ki... Böyle okşamadığım zamanlar var mı – hatırlamaya çalışıyorum. Okşama içten gelen bir şey değilse, sevgi de mi değildir? Birini seviyorsan, zaten okşarsın –illa karşısındakini memnun etmek için değil; kendin de okşamakla mutlu olmak için– elinden başka türlü gelmediği için, öyle değil mi?

Mir-mılayan sıcak bedeninin titreşimlerini yudumluyorum. Huzur, bu olsa gerek. “Senin de canın kıymetli mi, ha? Hani senin BK bileziğin? Bu gidişle zaten bir o eksik – kriz baha-

nesiyle, daha şanslı ülkelerin zengin kedileri için sizin bedensel kaynaklarınızı el koymaları..."

Kendi BK ameliyatımı hatırlamaya çalışıyorum: Çok garip, ama ameliyatımın, hangi ayın kaçında yapıldığını bile hatırlayamıyorum. Neler koklatıyorlar, nelerle besliyorlar bizi? Sanki beynimde tıka basa pompalanmış yoğun bir sis, içindeki bilgilere net bir şekilde erişimimi engelliyor; geriye yararlanabilmem için ancak, bir izlenim bırakıyor.

BK ameliyatım... Simitiko'ya çok bol miktarda kuru mama ve -gönlünü almak için- sıvı yerine pırıldım su koymuştum, çantama da iki üç parça iç çamaşırı; sanki birkaç günlüğüne bir tanıldığı, örneğin halalara yatiya gidiyorum...

Hastanede ameliyat öncesinde doldurulacak, imzalanacak, imzalatılacak, kaşelenenecek kaç formvardı, elime tutuşturulan? Bir sürü... Ama formları hatırlamaya çalıştığımda, genel manzara, bulanık.

Formlardan sonraysa hatırladığım tek şey, ameliyat sonrasında aylışım. Sonra da malum – eve çıkmışım. Çok garip – nedense bütün bu safhayı zihnim baypas ediyor, sanki arada hiçbir şey olmamış gibi. Kendimi zorlasam hatırlayacağım belki, ama niçin zorlayayım?

Saatime bakıyorum: Halalara gitmeliyim bugün... Ama gitmeden, e-postamı bir kontrol etmeli...

Yaşasın! Transnet yeniden çalışmaya başlamış! Yüreğim hızlı hızlı atmaya başlıyor: Evet! Gelenler arasında Lesch'ten de mesajlar var... Ameliyata gitmeden önce yazmış olmalı...

Önce diğer mesajlarımı okuyup Lesch'inkileri sona saklıyorum. İşte Lesch'in ilk mesajı:

Zeyda Hanım,

Cevap yazmakla, beni çok mutlu ettiniz... Sizin okumanız, özel olarak SİZİN bunları okumanız benim için hayatı önem taşıyormuş demek ki...

Bunca zamandır size yazıyorum; tuhaf ama, askerlikle ilgili anılar zihnimde iki üç haftadır daha yeni yeni canlanıyor.

Yanlış anlamayın; askerde neler olup bittiğini elbette çok net hatırlıyorum, hatırlıyorum da.... Ama hani eski korku filmlerinde,

kadın puslu camlı duşta yıkanmaktadır, dışında birilerinin hareket ettiğini görür ama nasıl olsa sevgilimdir veya başka birisidir diye önemsemez, derken cam kapı açılır ve karşısında canavarı görür ve bir çığlık atar...

İşte, birkaç gün öncesine kadar, bütün anılarım puslu camın ardındaydı. Puslu camın arkasındaki görüntülerin ne olduğunu çok iyi biliyordum, ama bilmek başka şey, görmek başka...

Şimdi, günün her saatinde, en beklenmedik anlarda kafam askerlikte yaşadıklarına gidiyor. Bir araba enkazı görsem, ölü çocuk imgeleri canlıyor gözümün önünde. Yanı başında bir egzoz patlaması olsa, lif lif sinirleri seçilebilen, kan saçarak kopan kollara, havada uçan ayaklara gidiyor aklım.

Keşke ben de, askerde bol bol karşılaştığım, hormonla beslenmiş şu yeni kuşak gençler gibi olabilseydim... En zoru, insanlığı mı kaybettigim fikriyle uzlaşabilmek.

Vicdan sahibi bazı yazarlarımız, savaş bölgelerinde yaşayanları, ayrımcılığa uğrayanları "mazlum" olarak nitelendiriyor. Doğru – ama mazlumlar; sadece ayrımcılığa uğrayanlar değil ki... Empati duygusunun kirintisini taşıyan her insan mazlumdur, isterse sarıdaya yaşıyor olsun. Vicdanlı insan olarak hepimiz "mazlum"uz.

Size daha önceki bir mektubumda, kendimi mazlumların topraklarına ait hissettiğimi yazmıştım. Ama şimdi dahasını düşünüyorum: Bizler sadece o insanların acısını paylaştığımız için mazlum değiliz. Kendimiz de bizzat kurban olduğumuz, zulme maruz kaldığımız için mazlumuz.

İnsanlara zulmetmekle, insanın ne korkunç ve zalim bir yaratık olabileceğini sergilemekle, benim taşımaktan onur duymam gereken "insan" kimliğim, insani değer yargılarm doğrudan saldırya uğruyor, paramparça oluyor. Erdemli bir hayat yaşayabilecekken, artık aşağılık, en aşağılık canlı türünün mensubu kılındığım için mazlumum; bu dayatmadan dolayı mazlumum, aşağılık canlı türü mensubu olduğum bilinciyle utanıyorum.

Kafamı kaldırıyorum yazıldan; dehşet içindeyim – bu satırları yazan adam, bu ruh hali içinde, bir de BK ameliyatına girecek, ha!

Lesch'in diğer mesajı, daha da ürkütücü:

Zeyda Hanım,

Askere, savaşa gönderilen bizler, bir daha geri dönmemeliyiz; dönmemize izin vermemeliler. Bizler toplum için tehlike oluşturan saatli bombalarız. Bu satırları yazarken bile öyle adrenalin salgılıyorum ki, kendimle ne yapacağımı bilmiyorum. Kapımanın dışına ha-babam de-babam gece gündüz Dosilin püs-kürtüçü koysalar, yatışamazdım gibi geliyor. Dışarıda bir arabanın egzoz sesini duyuyorum, çıkış o arabanın camını yumruklayıp kırısim geliyor. Geceleri ter basmış, kâbuslar içinde uyanıyorum; sığınacak güvenli bir yer arıyorum –dünyamızda artık güvenli yer kalmadı, güven kalmadı– üstelik insan, kaçtığı kendisiyse, kendisinden, kendi varlığından nasıl uzaklaşabilir?

İyi kötü, ite kaka idare ettiğim, ama artık paramparça dünyamın yerine koyacak hiçbir şeyim yok. Sevdiğim bir iki kişiden bile kopatum.

Annem geçen gün bana “kahraman oğlum, erkek oğlum” dedi. Bunu iyi niyetle söylemişti, ama “kahraman” sıfatını da, “erkek” sıfatını da duymaya tahammülüm yok; bu kelimeler bana, hakaret gibi geliyor. Askerde kahramanlık olsun, erkeklik olsun, insanlığını unutmuşların harcidir. Annemse beni öyle görmek istiyor, beni tanıdıklarınıza öyle anlatıyor, bununla gurur duyuyor, benden kahramanlık, erkeklik öyküleri bekliyor. Kimse, bu erkeklik kimliğinin bizleri nasıl mağdur kıldığının; ruhlarımıza nasıl yaraladığının, bizlere birer ölüm makinesine dönüştürmek için insanlığımızı nasıl yok ettiğinin farkında değil. Kimimizin, ömrünün geri kalanını saflik ve temizlik arayışı içinde geçireceğinin farkında değil. Bütün bunlar, o kadar üzünlü ki...

Annem böyle konuşukça kendimi kaybetmişim, çocukluk gar-dırobumun kapağını yumruklayıp parçaladım; annem de korktu, ben de korktum. Diyorum ya, bizler serseri mayın gibi ortalıkta dolaşıyoruz. Her birimiz birer saatli bomba gibi.

Her sabah farklı bir insan olarak uyanıyorum; geceleri ise yatarken ertesi sabah nasıl bir ben'le karşılaşacağımı bilememenin tedirginliğiyle, yarı yamalak uykuya dalıyorum. Bir sabah aynaya bakıp tamamen yabancı birinin yüzüyle karşılaşmaktan ölesiye korkuyorum.

Hayatıma, her şeye sil baştan başlamam, içimi, bütün iç organları-

mı kemirip duran zebanilerle boğuşmam, onları alt etmem gerekiyor. Keşke bütün organlarımı bağışlayabilsem de geriye ne kalaçığını görebilsem... İçimin içine, içimin özüne belki ancak böyle erişirim – bunu bir bilsen...

Zeyda Hanım, bir süre benden haber almazsanız merak etmeyin.

Kalp atışlarım hızlanıyor – Tuncay hiç de ana kuzusu falan değil, Tuncay ortadan kaybolmakta çok haklı, Tuncay askerden terhis olduğunda da buralara gelmek istememekte çok haklı, çünkü...

... ve birden gözlerim fal taşı gibi açlıyor:

BK ameliyatı, çok ama çok korkunç bir şey!

Ne kadar basit! Ne kadar basit ve yalın bir gerçek – “öldürmek korkunç bir şey” demek kadar basit ve açık, ama nasıl oluyor da ben bunu ilk kez duyar gibi olabiliyorum, daha doğrusu, kafama yeni dank edebiliyor; nasıl oluyor da herkes ayaklanmıyor, nasıl oluyor da...

Usulca kalkıyor, yatak odama yöneliyorum; eğilip tuvalet masamın en alt çekmecesini açıyorum. Elimi daldırıyorum; çekmecenin gerilerinden, birkaç kat naylon torba içine sarılmış hastane ve ameliyat evraklarını, reçetelerimi çıkarıyorum.

Tekrar salona geçiyorum; arkama bir yastık alıp kanepeye uzanarak evrakları saran naylon katmanları teker teker, ağır ağrısına başlıyorum.

Son naylon torbanın ağızını yavaşça açmamla birlikte, içine aylardır hapsolmuş BK Hastanesi kokusu yayılıyor: Narkoz, ilaç, dezenfektan, etil alkol, kan, ter, sidik, antibiyotik... ve daha kim bılır nelerin bileşimi...

Başım dönüyor, tansiyonum düşüyor; elimde kâğıtlar, gözlemimi kapatıyorum: Kendi BK ameliyatım, zihnimde olanca netliğiyle canlanıveriyor.

Kapısında kocaman, altın sarısı harflerle “STANDART BE-DENSEL KAYNAKLAR HASTANESİ” yazısını taşıyan bina, hayatımda gördüğüm belki de en kalabalık mekândı; hiç, bu kadar çok insanla bir odayı paylaşmamıştım... ama o mekânda ilgili kafamda canlanan tek形象, içimde uyanan tek duyguya, derin, dipsiz bir yalnızlık.

Bir sabah eşyamı toplamış, BK Hastanesi'nin yolunu tut-

muştum. Kimseye haber vermemiştim: Kapıcının haberi yoktu – beni günlerce görmese, oldum mü kaldırm mı zaten umurunda olmaz; gazetenin haberi yoktu – onlara iki hafta yetecek kadar Zeyda Teyze yazısı bırakmıştım; halalarımın haberi yoktu – merak etmesinler diye, şehir dışına çıktığımı söylemiştim.

Formlar, formlar, formlar... Kaşeler, imzalar... ve yine formlar...

Koridorlar nasıl kalabalık... ortalık ana baba günü... ama “ana baba”, lafin gelişti söylenen, eskilerden bize miras kalmış bir söz: Ortalıkta ne ana vardi, ne baba: BK Hastanesi’nde herkes bennimle aynı durumdaydı: Herkes tek’ti; hiç kimsenin yanında yanğını, refakatçi falan yoktu.

Peki, ya ben? Benim tek bir dostum dahi yok mu? Dostum olmasa da, tanıdıklarım vardi. Panik içinde, tek tek saymaya başladım: Eh, sayı iki elin parmağını geçiyordu – o kadar da fena değil. Kahve içmek için ara sıra buluşduğum üç dört kişi vardi; gazetede dedikodu yaptığım iki üç kişi vardi; okuldan üç dört arkadaşım vardi. Ama BK ameliyatına giderken – ı-ıh... Hiç biriyle öyle bir yakınlığımız yoktu; yapayalnız gitmiştim. Eminim onlar da yalnız gitmişlerdir.

Koridorlardaki kalabalığa gelince: Herkeste robotsu bir hal vardi. Kimse birbirinin yüzüne bakmıyordu veya bakamıyordu. Ben de başkalarının gözüne robot gibi mi görünenyordum acaba?

Önce, Organ Seçim broşürünü okuyor ve okuduğuna, bilgilendirildiğine dair imza atıyorsun – broşürde tek tek, yapılabilecek bağışlar tanıtılıyor, her bir organ bağışının riskleri anlatılıyor, karşılığında sana takılacak bileziğin fotoğrafı da yer alıyor. Puanlama sistemi ayrıntılarıyla, tablolarla, grafiklerle anlatılıyor: Yaptığın bağışın değeri oranında vergi muafiyetin arttığı gibi, kredi kolaylıklarını sunuluyor.

Feragat Formu FF’ın ayrıntılarına çok gülmüşüm içimden: Bedensel kaynağının üzerindeki her tür haktan vazgeçtiğini, kaynağını üçüncü şahıslara satmayacağını taahhüt ediyorsun. İlahi! Sanki başka türlü mümkün olmuş gibi! Efendim, bir vakitler bir karı koca anlaşmışlarmış da, adam kadının bedensel kaynağını bir şekilde kaçırıp doğrudan bir BK şirketine satmışmış da... Neyse ne! Ha – Tanrı korusun, Bereketli Bedensel Kay-

nak statüsüne geçecek olursan, bütün kaynaklarının devlet mülkiyetine geçtiğini peşinen kabul ediyorsun. Sanki o saatten sonra organlarımın mülkiyetinin kime geçeceği umurumda olurmuş gibi!

Ameliyat sonrasında ayılma sürecini şimdi, göğüm hafif sıkışarak, hatırladım...

Tam bir kâbustu: Acemi bir anesteziste düşmüş olmalıyım: Birinin "Ayılması lazım!" dediğini duydum.

"Ayılır, ayılır" dedi bir başkası, "ameliyatta hepimiz şaşırık valla; kadının organlarında en ufak bir kofluk yoktu. Bazı ihtiyearların vücutları gibiydi. Uzun yaşar bu..."

"Haklıken... böyle sağlıklı kadın görmedim... nasıl beslen-diye..." dedi ilki..

Bir başkası, "Ama nefes almıyor!" diye araya girdi.

Konuşmalarını duyuyordum; bir tanesi geldi beni hafifçe tokatladı – nefes almam gerektiğini bilincim biliyor, ama "nefes al" komutunu beynim bir türlü, gereken organlara aktarmıyor-du. Nefes almıyor, alamıyorum! Bir ölü gibi yatıyor, sağ olduğu-uma, bilincimin yerinde olduğuna dair tek bir işaret gönderemiyordum dışarıya. Zihnim, dışavurumu olmayan bir panik atak halindeydi.

"Günün Bereketli Bedensel Kaynağını bulduk galiba!" dedi, odanın arkalarında bir adam.

"Şşş..." diye susturdu onu bir kadın. Gülüştüler.

Üç beş kişi başına toplanmıştı ki, boğulmaktan yeni kurulmuşçasına derin bir nefes alabildim. "Haydi, gözlerini de aç," dedi ilk ses; gözlerimi araladım.

"Neyse... Geçmiş olsun..."

"Bereketli Bedensel Kaynak" lafinı çok net duymuş ve algılamıştım... da peki, o gün bugündür niçin üzerinde durmamıştım? "Günün şehidini verdik, çok şükür" der gibi, tamamen ille-gal bir durum. Neden o lafi net biçimde duyup da tepki göster-medim?

Beni ameliyatın hemen ertesi günü, taburcu etmeden yine bir yiğin formla, bir yiğin kaşe ve imzayla uğraştırmışlardı; baştan teslim ettiğin eşyalarını geri alıyordu; en ama en komişi de, herhangi bir "kalıcı hasar"a –ne demekse!– maruz kalmadığını

beyan ediyordun ve en sonunda, vatan borcunu tamamladığını beyan eden taburcu belgeni alıyordu; onun da üzerinde "Tezkere" diye yazıyordu.

Herkes gibi ben de, bir yandan böğrümü tutuyor, bir yandan ağır ağır, o imzadan bu kuyruğa ilerliyordum. Koridora inleme sesleri hâkimdi – bütün bu süreç, beni de çok yormuştu.

Hele taksiyle eve dönerken birkaç kez gözlerim kararız gibi olmuştu, öyle perişandım.

Birden gözlerimi açıyor, kanepede dimdik oturuyorum: Büttün bunlara Tuncay niçin maruz kalsın? Niçin herhangi bir insan, böylesi acımasız ve gaddar bir uygulamayı böylesi bir yalnızlık içinde çekmek zorunda olsun? Bu, hiç kimsenin kaderi olmamalı! Bunu değiştirmek gerek!

Fırlıyorum yerimden, telefona sarılıp Tuncay'ı arıyorum. Ev telefonu cevap vermiyor, cep telefonu kapalı. Acaba girmiş midir ameliyatı?

Salonda deliler gibi, bir aşağı bir yukarı volta atıyorum – ne yapacağımı bilmez haldeyim. Tuncay beni öyle sindirmiş ki – bir yandan onu öfkelenmeye korkum, bir yandan onun yanında olma, onu yalnız bırakmama arzum...

Sonra duruyor, derin nefes alıp vererek, kendimi yatıştırma-ya, sakin düşünmeye zorluyorum: Bana öfkelenirse, taş çatlasa ne olur? İncinirim. Peki, benim için şu anda öncelikli olan, nedir, kimdir? Ben mi daha önemliyim, o mu? Benim incinmem, onun yalnız kalmasından daha mı önemli?

Hemen bilgisayarımı kapatıp alelacele giyiniyorum.

"BK Hastanesi..." diyorum taksi şoförüne.

"Ben o tarafa gitmem..."

"Ne demek o tarafa gitmem?"

"Gitmem demek, gitmem demek."

Nasıl olduysa, bindiğim üçüncü taksinin şoförü itiraz etmeden BK Hastanesi'nin yolunu tutuyor. Tevekkeli değil – adamın bileğinde herhangi bir bilezik yok; demek ki bir şekilde ona ya sıra gelmemiş, ya da askerden yeni dönmüş. Bileğimdeki bileziğe gözü iliştii; bakışlarında hayret var, ama bir şey sormuyor.

BK Hastanesi, kentin uzak ve izbe bir mahallesinde; o tarihî binaya yaklaştıkça kalbim küt küt atıyor, içimde giderek

artan bir sıkıntı... Vatani görevini kentin doğusundaki bu ücra semtte tamamlamışların, bir daha bu semte niçin uğramak istemeklerini şimdi, kendi sıkıntım sayesinde anlayabiliyor, beni reddeden ilk iki taksi şoförüne hak veriyorum.

Hastanenin sokağına girdiğimizde gözlerimi kapatıyorum. Binanın manzarasını görmeye dayanamayacağım.

“Abla, geldik...”

Hastanenin kapısında beni durduruyorlar:

“Buyurun?” Genç, cildi yaşıtlarından bile daha kırışık, ama nispeten cana yakın görünen bir kızcağız bileziğime bakıyor – burada, bu kapıda benim ne işim olabilir? Ameliyata girmemiş olanların kapısı burası – bense, besbelli, sıramı savmışım.

“Bir yakınıma bakacaktım...”

“Ameliyata girmede mi daha?”

“Hayır...”

İçeriye geçiyorum. Genç kız, hemen antredeki arkadaşlarına bir şeyler söylüyor; çekmecelerden çıkardıkları birtakım evrakları bir süre karıştırıyorlar – belli ki ellerindeki yönetmeliklerde ziyaretçilerin durumunu düzenleyen herhangi bir madde yok – böyle bir seçenek olabileceği, düşünülmemiş.

“Buyurun!” diyor genç kız, “Danışma ileride, solda... Yakınınızın adını orada sorabilirsiniz... Ama sadece bu katta dolaşabilirisiniz, oldu mu?” Hafif merakla bakıyor bana: “Bağış yaptıktan sonra buraya geri gelen, hiç olmaz...”

Hastanenin iç kapısından adım atmamla, her şey zihnimde bütün ayrıntılarıyla canlanıyor ve gözüm yeniden karar gibiyoluyor:

Evet, ben de bu insanlardan biriydim, hem de çok kısa süre önce: Neye uğradığını hâlâ anlayamamıştım, şaşkın, solgundum ben de... Gülen tek bir yüz yoktu ortada. Ağır adımlarla ilerleyen bezgin doktorlar...

Sol böğümde hafif bir zonklama hissediyorum.

Hiçbir şey değişmiş değil: Aynı manzara – tek, artık ben canını kurtararak, sadece “beklenen hasar”a uğrayıp “atlatmış” veya “yırtmış” şanslı insanlardan biriyim. Bazı kişilerin bileğimdeki metal bileziğe kâh imrenerek, kâh kıskançlıkla, kâh açık bir düşmanlıkla baktıklarını görüyorum: Madem bileziklisin, bura-

da ne işin var, nispet yapmaya mı geldin? Doktorların, hemşirelerin bile bana garip baktıklarının farkındayım.

Bir adam yaka paşa, polis zoruya sürüklenecek, hatta ara ara tekmelenerek getirilmekte. "Reddediyorum! Vicdanen de, ahlaken de reddediyorum! Buna hakkınız yok! Bana emanet edilmiş şu candan can koparmaya hakkınız yok! İnsan haklarına aykırı bir şey bu!"

Bir hemşire, hemen uyuşturucu iğne yapıyor adama; adam derhal bir tür transa geçiyor. Polislerden biri "Vatan haini..." diyerek tükürüyor adamın ifadesiz suratına, sonra hızını alamayıp bir de tekme atıyor; polisler dönüp gidiyorlar. İğne yiyan adamın halindeki, tavrındaki bir şeyler, bana çok tanıdık başka bir seyleri çağrıştırıyor... ama zihnim çok puslu, çok sisli... ve kendimi zorlamak konusunda içimde bir direnç var.

Derken, genç bir kadını ite kaka sokuyorlar hastaneye – o da bağırrıyor, ama adama yapılan iğneyi görünce bir anda susuyor, dönüyor koluna yapmış görevlilere: "Tamam! Rahat bırakın! Anladım, direnmeyeceğim artık!" Yine de iğneden kurtulamıyor ve görevlilerin yanında tipiş tipiş yürümeye başlıyor.

Tanrim... Gözlerimi bir an kapatıyorum... adamın yaka paşa sürüklenişi... kopuk kopuk sahneler, kopuk kopuk imgeler canlanıyor kafamda – peki ben, *ben* ne yapmıştım? Nasıl bir performans göstermiştim? Cici, uysal, söz dinleyen bir vatandaş gibi mi davranışmıştım? Tek, formları hatırlayabiliyorum – sonrası... sonrası...

Kollarımdaki, bacaklarımdaki o anlaşılmadığım çürekler, morartılar... Bir şeyler gözümün önüne net bir şekilde gelecek gibi oluyor; Tanrim, bir panik atak geçireceğim; aklımı derhal başka yerlere kaydırıyorum. Tuncay'ı düşünmeliyim; sevgilim, canım, her şeyden değerli Tuncayımı bulmalıyım.

Ve işte o an Tuncay'ı gerçekte ne kadar, ama ne kadar, ne kadar çok sevdigimi anlıyorum: Olağan hastanelerden bile nefret eden ben, onun sevgisi uğruna, bir girenin bir daha semtine bile uğramadığı BK Hastanesi'ne tekrar gelebiliyorsam...

Evet, bu hastaneye herkes tek başına gelmiş; hiç kimsenin "deneyimli" bir refakatçısı yok, çünkü kim ister iŞkencehanesine dönmeyi, yeni kurbanlarla göz göre gelmeyi, unutmak istedik-

lerini yeniden hatırlamayı? Ne refakatçi, ne ziyaretçi olarak gelirler... Halalarım ameliyat olacakları zaman, onlarla birlikte hastaneyeye kadar geldim mi ki? Evet – ben herkesten çok seviyormuşum Tuncay'ı...

Hastanedeki herkesten, kolunda bilezik taşımayan bütün insanlardan utanıyorum – bileziğimi, gömleğimin manşetinin altında saklamaya çalışıyorum. Hatırlamak istemiyorum, hatırlamama gayreti içinde gözlerimi sıkı sıkı yumuyorum, ama anılar, incecik çatlaklıardan içeri süzülüp canlı imgeler şeklinde gözüüm önünde kocaman canlanıveriyorlar.

Kel adamın bağırrarak söylediğlerinin çok benzerlerini birkaç ay önce ben de haykıryordum. Duvarda, çerçeve içinde “sus” işaretü yapan polis resmine ilişıyor gözüm. Olay çıkarmaktansa, bu kan revan savaş yöresine tipiş tipiş gelmenin daha onurlu bir davranış olduğunu hep telkin etmeye çalışıyorlar bize – bütün eğitim sistemimiz, bütün ders kitapları, bütün politikacılar, bütün medya... her şey bunun üzerine kurulu. Bedensel Kaynaklar diye, bir dönemlik bir ders bile koydular bu yıl ortaöğretim. Habire yüceltiliyor BK ameliyatları – yok özveri, yok vatan aşkı, yok erkeklik...

Acaba Tuncay nasıl teslim oldu? İte kaka mı, “onuruyla” mı?

İçimden, Danışma'ya çabucak Tuncay'ı sormak, şu veya bu yönde bilgi edindikten sonra da hastaneyi derhal terk etmek gelse de, bunu yapmamaya zorluyorum kendimi; hastane koridorlarında yürümeye başlıyorum. Artık kararlıyım: Her şeyi, ama her şeyi tekrar hatırlamak zorundayım.

Ölgün, kimisi son nefesini verircesine göz kirpan beyaz floresanlar altında her şey gri, donuk görünüyor. Duvarların gri beyaz badanası temizlikten, sterillikten ziyyade cansızlığı, bütün mobilya malzemesinin plastik ve metal karışımı oluşu ise ödünsüzlüğü, sertliği, doğal ve kendi olmaktan uzaklığını çağrıştırıyor.

“Ölüm” kelimesi bu mekâna uymuyor – ölüm doğal bir süreçtir, hayatın doğal bir parçasıdır. Hatta eski filmlerden bildiğim, giptayla izlediğim sahneler vardır – ölmekte olan aile büyüğünün etrafında bütün ailenin toplandığı, dualar ve sevgi sözükleri mirıldandığı...

Burada söz konusu olansa ölüm değil – cansızlık; doğal olan-

dan, hayatıetten uzak oluş. Candan can koparılması demek, belki de can'dan tamamen vazgeçmek anlamına geliyor. Acaba ben de mi cansızım, cansız oldum? Tuncay da cansızlaşacak mı? Askerlik deneyimi zaten yeterince cansızlaştırıcı değil mi? Her yerde, okullarda bile çerçevelerle asılı duran "Bizistan'ın bütünlüğü için feda edilen her organ ölümsüzdür" lafının anlamı, işte bu değil mi? "Ölümlü"ler canlılardır; "ölümüş" olmak için cansız olmak gerekmey mi?

Yanı başında bir adam, elinde formlar, koridorda önce kusmaya başlıyor, sonra bir şey söyleyecekmiş gibi ağzını açıyor; ben onun da "Reddediyorum!" diye haykıracağını umarken, bir hemşire geliyor azarlayarak, adamı omzundan dürte dürte asansöre doğru adeta güdüyor; adam başına omuzlarının arasına sıkıştırıyor. Asansör, sadece ameliyat olacak hastalara açık -kapılarında formlar sıkı sıkı kontrol ediliyor.

Temizlikçiler hemen, adamın kusmuşunu emici tozlarla temizlemeye girişiyorlar. Bense adamın kusmuşundan yola çıkararak sıra dışı bir şeylere, belki bir isyana -?- tanık olmak isterken, diğer yanımın adamın çilesine magazin haberî değeri atfederek onu sıradanlaştırdığını hissediyorum. Olay beni hem çekiyor, hem tiksindiriyor. Ben de bu kitlenin bir parçası oldum, belki de birey ve kitle diye bir karşılık kalmadı. Belki de "ben"in türü tükeniyor – sadece ezberlenmiş bir malumat olarak kafamızda bir "ben", bir "özne" imgesi var...

Müthiş bir düş kırıklığı... Oysa adamın kusması beni heyecanlandırmıştı; belki bir şey olur, bir olay çıkar... Hem seyirciyim, hem oyuncu. Adamın kusmasına umutla bakıyorum – ama olay çıkarması iyi mi olur, bir facia mı olur? Facia hem geliyor hem de gelmesi imkânsız. Zaman elimizden alındı –en azından, derinliği kalmadı–, olayların ne başı var, ne sonu; gerçek ve olaşı, hep aynı anda oluyor.

Hiçbir şeye direnenmenin artık asla mümkün olmadığı, mutlak, cehennemi, görünmez bir iktidara tabi olduğumuz bir dünyada yaşadığımızı kabullenmek, niçin bu kadar zor? Devrimler bitti! Artık her şey, ama her şey dehşet verici ve tuhaf. "Özgür-lük" özlemi hakikaten genlerimizdeki bir şey miydi, yoksa ta en başından beri sadece bize öğretilmiş bir söylem, yapay bir kav-

ram mıydı? En korkuncu, karşı çıkabileceğin somut bir kişi, bir kurum, bir merci, bir hükümet olmaması.... Bütün dünya bu sistem üzerine kurulu. Şu mavi gezegen ta en başından beri dev bir hapishane miydi, sonra mı hapishanelesi; yediğim yiyecek, içtiğim su, soluduğum hava, aldığım eğitim, yaşadığım coğrafya, kendi tercihim olmaktan çıkip bana dayatılan, beni özümden uzaklaştıran zehirli maddeler haline sonradan mı geldi? Yoksa saçmamı? Üstümdeki giysilerin oluşumunu, yaşadığım binanın inşaatını mümkün kılan beceri, evlilik kurumu, askerlik kurumu, kullandığım para, kullandığım şu dil, şu kelimeler, her şey, her şey, her şey, geçmişte, ben doğmadan çok önce belirlenmiş ve beni yönetiyor, hayatma şekil veriyor değil mi? Onları sorgulamak aklıma bile gelmezken, şimdi neyi sorguluyorum ki?

Adam şimdi kussaydı, olay çıkarsayıdı, hatta medya şurada yanı başımızda olsa ve bütün bunları "biz özgür medyayız" diye akşam haberlerinde verseydi ne olacaktı ki? Bütün gerçek olaylar, bütün "sahicilikler" eriyip gidiyor... Her şey sahte, bütün savaşlar sahte, sanal... Canlı yayında izlediğin bombalar, ölümler, film benzeri falan değil; filmin ta kendisi... olaylar hem olay, hem değil... Kusursuz bir anlamsızlık hali içindeyiz.

"İdeal", "amaç", "inanç" – hepsi boş... İşte – genç kızlığım da da "su hayattır" diye, Suya Tapanlar çıktı ortaya – tahrer musluklarını tıkayan, sifonlara giden vanaları kapatın... Kim bilir, belki dedem de sağ olsaydı onlara katıldırdı. Sonu olmayan, gerçek olmayan bir gerçeklik içindeyiz...

Böyle bir dünyada, su ihtiyacını giderici SU haplarını icat eden kadın, Nobel ödülünü tabii ki alacaktı. Kadının asla hakkını yemek istemem; elbette çok önemli bir işti yaptığı – hatta belki de halen bu sayede yaşıyoruz. Bu haplardan yola çıkılarak bitkileri de SU'yun hammaddesiyle aşılıyip öyle yetiştirmek akla gelmeseydi, durumumuz vahim olurdu.

Ama insanlardaki zulmetme, hükmeye ihtiyacını gideren bir hap üretse birisi, işte, ben esas ona "kahraman" derim...

"Durmayın öyle yolun ortasında!"

Sığrıyor, kenara çekiliyorum. Ameliyatı tamamlanmışlar için bu hastanenin çıkış kapısı, yine zemin katta, ama şu anda

benim bulduğum idari kısım tam bir devlet dairesi görünümünde. Çıkışa giden buzlu cam kapıyı ise şimdi görüyorum ve ötesini hayal meyal hatırlıyorum:

Ameliyattan çıkan biz hastalar, yataktaki birkaç saat dinlendikten, gerekli formları doldurup imzaları da attıktan sonra, ellerimize birer paket tutuşturulmuş, zemin kata indiriliyorduk. Paketin içinde, evde hayatlarımıza idame ettirmemizi sağlayacak gıda hapları ve ağrı kesiciler vardı. Buzlu camlı bir kapıdan geçerek, çok uzun, sadece tek yöne gidilebilen bir koridora çıktıyorduk; hastaneninambaşka bir binasında, yine bürokrasiyle haşır neşir olacağımız bir mekânda bulmuştuk kendimizi, çıkış işlemlerimizi burada halletmiştik. Hastaneyeye yeni girenlerle hastaneden çıkışların, hastane ortamında karşılaşmaları mümkün değildi.

O uzun “çıkış” koridoru şimdiden canlılığıyla beliriyor gözlerimin önünde: Elbette ki tek yöne gidilebilirdi ancak, çünkü o koridorun zemini, yürüyen banttı. Oraya bir kez ayak bastın mı, bandın hızı, ameliyattan yeni çıkış, bitkinlik ve şok haliindeki hastaların geriye dönüşlerine zaten izin vermezdi.

Yürüyen banda açılan koridora insanlar tek tek salınıyor, buradan ancak belli aralıklarla insan geçebiliyordu – ameliyat çıkışında insanların birbirleriyle karşılaşmamasına büyük özen gösteriliyordu. Bir iki gün sonra, nasıl olsa bileyklerinde metal bileziklerle, toplumsal hayatın gündelik koşturması içinde karşılaşacaklardı, ama travmadan yeni çıkış, belki de isyankâr bir ruh hali içinde olmayacağından artık. Bu zorlu cesaret, özveri ve vatanseverlik görevini başarıyla atlatmış, bu sayede – çok gençlerse – daha rahat iş bulabilecek, – zaten iş sahibiyeleri – saygınlık kazanacak, bunun nişanesini bileyklerinde taşıyan, başı dik insanlar olarak karşılaşacaklardı.

Bir duvara yaslanıyorum; gözlerimi kapatıp o koridordaki o günü halimi hatırlıyorum... Ve her şey tekrar canlanıyor; düşüncelerimin akışını zapt edemiyorum.

Onca ağrı kesiciyle, onca sakinleştiriciyle uyuşturulmuş olmama rağmen sanki bedenimde, ağrıyan sol böğümün tam merkezinde toplanmıştı dünyadaki bütün adaletsizlikler. Şu dünyada sorunsuzca, huzur içinde yaşamak varken, bir kısım insanların hırsı ve bilincsizliği yüzünden, dünyada yaşayan he-

pimize, bütün insanlara, istekleri hilafına dayatılan ve ne yaşamamıza, ne ölmemize, sadece insanlıktan çıkış kansızlaşmamıza neden olan her şeye karşı bir isyandı bu: İstediği gibi giyinmeyen, istediği dili konuşamayan, istediği işte çalışamayan, dünyanın başka mekânlarıyla arasına yapay sınırlar çekilen, bu yapay sınırlar nedeniyle, yapay inançlar nedeniyle, atalarının dünyaya geldiği topraklar nedeniyle şu güzelim, uzaydan bakıldığından cennet görünümlü, rüya görüntülü yeşil-eflatun-mavi kürede yeteneklerini ve hayallerini en uç sınırına kadar kullanma hakkı hiç tanınmamış biz bütün dünyalı zavallıların topluca uğradığımız adaletsizlikti böğümde yoğunlaşan. Öyle ki, böbreğimin düne kadar bulunduğu yerde sanki minyatür bir yerküre vardı ve isyanla şişip şişip sonunda patlayacak ve tenimden dışarıya irin fişkıracak. Dünya ne kadar acı dolu bir gezegen. Paylaşılmayan nedir? Neden bedensel kaynaklarımıza göz diktiler? Neden askerlik gereklidir? Silahlar neden imal edildi? Neden türdeşlerimizi öldürürüz? Tuncay niçin bu hale geldi, niçin hayatının verimli yıllarını kaçak halde otobüslerde geçirdi, niçin askere gönderildi? Gençliğinde nasıl biriyydi? Her zaman böyle gaddar mıydı? Acaba geçmişinde sevmeyi biliyor muydu? Bütün bu deneyimler yüzünden mi yüreği çöl gibi kurudu? Ben ne zaman böyle oldum? Bundan sonra ne olacağım? Niçin hepimiz böylesine yalnızız? En neşeli zamanlarımızda bile niçin bu kadar hüzünlüyoruz? Nedir dünyanın bu hali – bu şiddetti? Şiddeti yenmeye yönelik şiddet!

Hayatımda hiç, o uzun, gri duvarlı koridorda olduğu kadar derin bir keder ve yalnızlık duymamıştım. O anda elimde ölümcül bir zehir olsa, hiç düşünmeksizin içerdim – her şey, hayat, yaşamak o kadar anlamsız göründü. Bu koridor hayatı, hepimizin hayatını özetliyordu – inmek mümkün olmayan bir yürüyen bantta, kendi isteğim hilafına ilerliyordum. Kaçmak, başka yönlere gitmek akımdan geçebilirdi – Kimin geçmez ki? – ama yürüyen bant, acımasızca ilerliyordu.

Yürüyen bant, kâh yokuş yukarı, kâh yokuş aşağı, bazı dönenmeçlerden de geçirdikten sonra, beni bir kapının önünde bırakmıştı. Yangın merdiveni kapıları gibi sadece içeriden açılabilen bu kapıdan çıktıığında, kendimi açık havada buldum – BK

Hastanesi'nin alakasız bir binasının, açık araziye bakan ve bugün "bul" deseler asla yeniden bulamayacağım bir bölmesinde.

Orada hazır bekleyen bir BK Hastane aracı beni almış ve epeyce bir arazi turundan sonra, Hastane kapısına, taksi durağına bırakmıştı.

Yataktan günlerce çıkmamıştım. Yurtdışında böbrek bağışlayanları en az dört gün tutarlarımış hastanede. Yine de, yanım da yeterince pırıldamış su olduğu sürece –ki ameliyat sonrasında bir ay boyunca kota artırılıyordu– böyle yaşamak çok da zor değildi: Haplar günlere göre güzelce hazırlanmıştı BK Hastanesi tarafından; gıda ve vitamin hapları, antibiyotikler, ağrı kesiciler, antidepresanlar ve yükseltilmiş dozda Yaşamı Sevme hipleri. Uyuyamadığım zamanlarda, uslu uslu hiplerimi yutuyordum; buna rağmen, göğsümde dayanılması güç, derin bir ağrıyla kâh inliyor, kâh ağlıyor, kâh tavanı seyrediyordum. Yaşamak istemiyordum ve kendi evimin görece özgürlüğünde artık ölmeye imkânlarına da sahiptim, ama bir şeyle –belki de Yaşamı Sevme hipleriydi bunun nedeni– böyle bir eyleme geçmemi engelliyordu. Sürünmemeye engel yoktu – ölmeme engel vardı.

Birkaç gün bensiz kalmış ve böyle bir ayrılığa hiç alışkin olmayan Simitiko, beni görünce sevinçten deliye dönmüş, benden sürekli ilgi bekliyordu; bense şu aralar onun şefkatine, sürekli minçik minçik olma arzusuna karşılık verecek durumda değildim hiç; canımla uğraşıyordum. Onu mecburen yatak odamın dışına attım, ama miyavlamaları, yalvarmaları dinmek bilmiyordu. Yatak odamın kapısını kapalı tutmaya alışkin değildim; kapının kapalı olmasıyla, ufacık oda daha da boğucu bir hal alıyordu; kendimi burada hapse gibi hissediyordum – ki bir anlamda öyleydim de...

Uzun süre hiç kimseyi görmek istememiş, halalarımı bile ziyyarete gidememiş, Tuncay'ın askerde olmasına şükretmemiştim. Burada olsaydı onu görmek ister miydim? Sanmıyorum – bu ameliyat sonrasında öylesine bir kirlenmişlik, aşağılanmışlık hissi içindeydim ki...

Tuncay'ın askerlik dönüsü beni aramamış, kente gelmemiş, benimle görüşmek istememiş olması – birden bunların hepsi anlam kazandı, yerine oturdu. Oysa ben ne alınganlıklar sergile-

miş, ona ne kadar kırılmışdım. Askere gitmekle elbette ve tabii ki o da benzeri bir kirlenmişlik ve aşağılanma hissetmişti oysa...

Ne demişti Lesch, mektuplarından birinde? "Mazlumlar, sadece ayırcılığa uğrayanlar değil ki..."

Tuncay... nerede şimdidi?

Döndüm, hızlı adımlarla Danışma'ya doğru yürümeye başladım.

"Merhaba... bir yakınım, şu son üç günden birinde ameliyat için gelmiş..."

"İsim?"

"Tuncay Yurdakul..."

Görevli kadın bakıyor kayıtlarına... "O adda biri yok..."

"Ama nasıl olur," diye şaşırıyorum, "ameliyata mutlaka gelmiş olmalı..."

"Durun!" diyor görevli. Sesi, daha doğrusu şivesi çok tanıdık. Ona doğrudan baktığında, yaka kartından, aslında görevli falan değil, doktor olduğunu fark ediyorum. Demek tesadüfen burada bulunuyormuş; beni nezaketen geri çevirmemiş. Arkasından yüzüne bakıyor: Donu düşen kadın!

Bakışlarımı hissedince, o da dönüp bana bakıyor; göz göre geliyoruz. Ânında tanıyor beni o da.

"Bir de merkezi sistemimize gireyim!" diyor, yüzünde hafif bir gülümseme, gözü bilgisayar ekranında, "ola ki başka bir ilde ameliyata girmiş..."

"Tabii, o da mümkün!" diyorum "Çok zahmet olacak... ama bakarsanız çok sevinirim..." Tuncay'ı bulamama ihtimali karşısında gözlerim doluyor.

Kadın bilgisayarın başında on dakika geçiriyor. Aman, ne çok sayıda BK Hastanesi varmış memlekette... Çok normal tabii, bu kadar kalabalık bir nüfusa zorunlu olunca... İl il açlıyor sayfalar – hepsinde aynı, ortasında madalya resmi olan logo, sayfaların başında hep aynı başlık: "Standart Bedensel Kaynaklar Hastaneleri".

Tuncay'ın hiçbir yerde kaydı yok.

"Vallahi bulamadım!" diyor kadın, sonunda; "bizim sistem oldukça sıkıdır – yani arkadaşların atlamp olmaları pek mümkün değil..."

"Sakın" diye kekeliyorum – aklıma gelen düşünceyle kelimeleri hecelemek bile şimdi zorluyor beni, "Bereketli Bedensel Kaynak statüsünde olmasın?.."

"Hiç merak etmeyin," diye yumuşak bir sesle teskin ediyor beni, "ona da baktım. İçiniz rahat etsin. Zaten o statüdekilerin adları sayfanın en tepesinde hemen görünür..."

İlgıyla bakıyor bana sonra: "Siz... Burada mı yetiştiniz, bu topraklarda mı?"

"Evet... Niçin?"

"İlginç... Sizde eskilerin hali, duruşu, tepkileri var da... eskiler ameliyat travması yaşasalar bile, bunu bir şekilde atlatıyorlar ve pek çoğu, bir çeşit tevekkül hali veya içgörü kazanıyor. Biz bunu kısmen beslenmeye bağılıyoruz..."

"Şey... ben doğal gıdalarla büyütülmüşüm..."

"Tevekkeli değil – konuşmanız... arkadaşınız için kaygılanmanızdaki içtenlik... duyarlığınız... gözlerinizin ışltısı... hepsi değişik, hepsi... hepsi sahici..." Sesini alçaltıyor: "Çok şanslıymışsınız... Yillardır hepimize yedirilen bu –yok hormonlu, yok genetiğle oynanmış– gıdalar, insanların sadece fiziksel sağlığını mı etkiledi sanıyorsunuz?" Birden sesi yükselmeye başlıyor: "İnsanların sadece bedenleri mi plastikleştirdi sanıyorsunuz? Sanki beden sağlığıyla ruh sağlığı, birbirlerinden çok farklı, sanki birbirinden ayrılabilir! Bedenler plastikleştikçe, koflaştıkça, tabii ki psikolojiler de, ruhlar da plastikleşecekti, koflaşacaktı – ne sanıyordular?"

Kadın galiba beni dövecek! Geriye bir adım atıyorum. Bu konușmalar – déjavu mü yaşıyorum, nedir?

Derin bir nefes alıp hemen toparlanıyor: "Özür dilerim, arkadaşınızı bulacaktık, değil mi... Konuşabileceğim sahici biri çıkmıştır, tutamadım kendimi, içimi döküverdim... Kusura bakmayın ne olur; burada çalışırken insan öyle şeylere tanık oluyor ki – demek ki çok ihtiyacım varmış boşalmaya... sıkıldım tek tip insanlardan, sıkıldım aynı tepkilerden, aynı yüz ifadeleştirmen..."

"Rica ederim..." diyorum ben de, şaşkınlıktan.

"Sakın," diyor birden, "siz ameliyat olduğunu sanıyorsunuz da, arkadaşınız Bedelli Bağış yapmış olmasın?"

"Mümkün değil!" diyorum, "Asla öyle bir şey yapacak insan değil!"

Sonra kendi tepkimden, yargılayıcılığımdan utanıyorum – ne var ki sanki, insanlar para ödeyerek bu utanç verici, insanlık dışı zorunluluğu baypas edebiliyorlarsa, kimin onları kınamaya hakkı olabilir? Yine de bu ihtimali Tuncay'a yakıştırıamyorum.

"Yani," diye açıklamaya çalışıyorum, "Bedelli Bağış yapıyor olsayıdı, bunu gizlemezdi; bundan haberim olurdu..."

"Anlıyorum..."

Kadın cebine davranıyor; bir kartvizit çıkarıyor, üzerine cep telefonunu yazarken, bir taraftan konuşuyor:

"Hastalarla böyle bir iletişime asla girmem... Ama sonuça, siz benim hastam olmadınız. Hatta..." Şimdi ağızı kulaklarına varyiyor, "sizinle öyle özel şartlarda tanışık ki... belki günün birinde oturup bir kahve içebileceğimizi düşündüm. Sanırım aynı dili konuşuyoruz..."

Ciddileşiyor birden: "Arkadaşınızı bulamadığınıza inanın çok üzüldüm..."

Kartviziti alıyor, teşekkür kelimeleri mirıldanarak çantama tıkıyorum. Kadının ne söylediğini o anda doğru dürüst algılamıyorum bile.

Hastaneden öyle bir hüsran ve düş kırıklığı içinde ayrılıyorum ki, taksiye ne zaman bindim, şoföre ücretini nasıl ve ne zaman ödedim, farkında değilim. Nasıl oldusya, halalarımın adresini vermişim.

Başka şeyler düşünmek, Tuncay'dan da hastane havasından da uzaklaşmak istiyorum. Lesch'e epeydir yazmayı düşündüğüm bir mektubun ana hatlarını, halalarına doğru yol alırken takside, defterime taslak olarak kaydediyorum:

Freud; yok Oedipus, yok Elektra diye, insanlara dünyanın en büyük kötülüğünü yaptı. Şimdi en ufak bir sorunda herkesin aklına ilk gelen, şu oluyor: Sorunum var çünkü küçükken babam dövdü, çünkü küçükken annem kötü davranıştı, çünkü boşananların çocukları mutsuz olur... falan filan.

Niye ille de mutsuz olsunlar? Olmayabilirler! Akılları başlarında-

sa, "bunlar geçmişte kaldı" diyebilirler. Kendimizi kurban olarak görürsek, kurbanız. Ne olduğumuzu düşünürsek, o'yuz.

Ama diğer taraftan, zihnimiz geçmişin verilerini, içine yüklenmiş "program'a dayanarak, rahatlık sınırlarının dışına çıkmaksızın işliyor. Oysa beynimize yüklenmiş "yazılım"ı kırmak ve aşmak, iyi bildiklerimizin ötesindeki titreşimi hissedebilmeye, onları da algılamaya, kısacası, rahatsızlık duymayı baştan kabul etmeye bakar. Olayların kurbanı olmak yerine aslında faili olabileceğini görmek, tabii ki rahatsız edecektir.

Sadece duymak ve bilmek istediklerimizle sınırlıyorsak varlığımızı, özgür iradeye sahip değiliz demektir: Kaybedecek hiçbir şeyim olmadığını düşünüyorsam özgürümdür – serseri mayın gibi oradan oraya dolaşıyorsam, değil...

Nazire Halam açtı kapıyı her zamanki güler yüzüyle; ama bugün dikkatimi ilk çeken şey, olmayan gözünün çukuruydu. Boy-nuna sarıldım.

Sendelenen, şaşırarak güldü, "Dur kızım, devireceksin..."

Hüngür hüngür ağlamaya başladım.

"Ne oldu kızım?"

İçeri geçerken bir yandan gözyaşlarına hâkim olmaya çalşıyor, bir yandan onu teskin etmek için gülüyordum, "Bir şey yok halacığım, canım halacığım benim..."

Yüzümü tutmak için ellerini uzatıyor, ama ellerden biri yüze-
me hafiften çarpıyor, diğeri havada bir saniyeliğine de olsa,
aranıyor. BK ameliyatından beri hep böylediy! İlk kez şimdi mi
fark ediyorum? Ben nasıl oluyor da bu ayrıntının üstünde dur-
madım hiç?

Gözlerimden yine yaşlar akmaya başladı. Salona doğru iler-
lerken halamla el eleydik.

Hamiyet Halam mutfağın oradaki koridordan çıktı: "Hoş
geldin Mineciğim, nasılsın kızım?" Eliyle duvarları yokladı.
"Tam çay hazırlıken geldin..."

Gözü yüzüme ilişti: "Ne oldu?"

Gülüyorum: "Bir şey yok halacığım..."

Hep beraber oturduk.

"Tuncay'a mı bir şey oldu?" diye üsteliyor halam, kaygıyla.

"Bilmiyorum..." dedim kederle. Anlattım hastaneye gidişi-
mi, Tuncay'ı bulamayışımı.

Sonra döndüm onlara: "Sizlerden çok özür diliyorum... Siz BK ameliyatı olacağınız zaman benim de sizinle birlikte hastaneye gelmem gerekiirdi... Sizi nasıl öyle yalnız bırakabildim, na-sıl?.." Tekrar ağlamaya başladım.

"Haydi haydi," dedi ikisi de aynı anda; Hamiyet Halam "Saçmalama kızım!" diyor, Nazire Halam "Kızım niye bizimle gelesin?" diyor; ikisi aynı anda konuşup itiraz ediyorlardı.

"Haydi kızım, git bir burnunu sil, yüzünü temizle..." dedi Nazire Halam sonunda.

Tuvalete gittim, krem-köpürt ile yüzümü temizlemeye. Anneannemin "Git burnunu sil, yüzünü yıka!", hatta "Bol suyla yıka!" deyişini duyar gibi oldum; musluğu sonuna kadar açıp yüzümü istediğim kadar pırıldamış suyla yıkamanın beni ne kadar ferahlattığını içimde derin bir sızıyla hatırladım.

Klozete ilişti gözüm: Sifon çekilmiş, fakat dezenfektanlı sıvının dibinde ufak bir kan lekesi görünyordu. Eskiden olsa, regl olmuş bir misafirin gelmiş olabileceğini düşünürdüm, ama artık halalarımı kimse ziyaret etmiyor ki...

"Kim geldi sizi ziyarete biraz önce?" diye sordum merakla.

"Kim gelecek? Kimse gelmedi..."

"Tuvaletteki kan neydi peki?"

Nazire Halamın yüzüne çok mahcup bir ifade yerleştii. Hamiyet Halam ona öfkeli bir bakış fırlattıktan sonra "Mine, Tanrı aşkına sen konuş şununla; kaç gündür kanaması var, jinekoloğa gitmiyor!" dedi.

"Sen sanki gidiyor musun?" diye ters ters karşılık verdi Nazire Halam. "Benim şikayetim yok ki durumumdan..."

"Durun ayol," dedim; bir anda sıkıntılar basmıştı. "İlla şikayet mi olması gerekiyor jinekoloğa gitmek için?" Nazire Halam da döndüm: "Halacığım, sen değil miydin her yıl mutlaka jinekoloğa giden, düzenli gitmeyenleri ayıplayan, köylü kadınlara benzeten – ne oldu sana? Sağlığın artık önemsiz mi oldu?"

"Yooo," dedi Nazire Halam, "mesela daha geçen gün dişçiye gittim. Bilirsın dişlerimi ne kadar kolladığımı... Bak..." Dudaklarını dikdörtgen şeklinde sokarak dişlerini teşhir etti, "Hâlâ kendi sapasağlam dişlerimle dolaşıyorum. Ama gittim de ne oldu? Dişçi, ağızmdaki sapasağlam dişe minicik bir dolgu yapmaya üşen-

di! Uğraşmak istemedi, 'Dişi çekelim!' diye tutturdu. Benim için, bir ayağı çukurda, diye düşündüğünü anladım." Sesinde, insanın içine işleyen nasıl bir kırınlık....

Hamiyet Halam, sesini yumuşatarak, "Sorma, ihtiyarlayınca bunlar hep oluyor," diye girdi söyle, "beni de geçen gün bizim kapıcı kazıklamaya kalkıştı. Kâğıt paraları sanki tanımıyor muyum? Ellilik banknot verdiğimimi adım gibi biliyorum; bana beşlik verdin, diye tutturdu utanmadan..."

"Bana hep yapıyorlar!" diye iç çıktı Nazire Halam, "İhtiyarladıkça kıymetsiz hale geliyorsun. Daha doğrusu, kocamanın ne demek olduğunu bilmedikleri için oluyor bunlar. Kocadın diye, salaklaşın sanıyorlar, enayı muamelesi çekiyorlar. Ancak kendileri de moruklayınca anlayacaklar, ama o zaman da zaten moruk muamelesi görüyor olacaklar..."

"Zaten moruklamanın en kötü tarafı da bu..." diye homurdandı Hamiyet Halam.

"Yok, bence moruklamanın en kötü tarafı, hiç yokmuşsun gibi davranışları," dedi Nazire Halam. "Hele alışmış olunca, sokakta yürürken insanların dönüp bakmalarına..."

"Erkekler, demek istiyorsun..." diyor Hamiyet Halam, hafif alayla.

"Yo, niye erkekler olsun? Aman peki, erkekler de buna dahil... Sonra birden kimse sana bakmaz oluyor... Yanından yürüyüp geçiyorlar. Sanki görünmez olduk. Sonra... ben herkesle hafif flört etmeyi seven bir kadındım. O istek hâlâ da var içimde! Flört edemediğin zaman, yani insanlar ayıplayan bakişlarla bakmaya başlayınca, işte diyorsun, demek kocakarı oldum..."

"Bir dakika, ne olur konuyu değiştirmeyin" diye inledim. Dünyanın en olağan şeyiymiş gibi anlattıkları o kadar asap bozucuydu ki, hangi birine ne diyeceğimi şaşırmıştım. Sonra döndüm Nazire Halama, olabildiğince yumuşak bir sesle sorдум:

"Halacığım, neden gitmiyorsun jinekoloğa?"

Boynunu büktü.

"Söyle, utanma, söyle haydi kızı!" Çok kızgındı Hamiyet Halam. Döndü bana: "Utanıyor! Bu saatten sonra hanımfendimiz utangaç kız oldu!"

Hayretle baktım Nazire Halama: "Ama sende böyle utanç mutanç yoktu eskiden..."

"Dayanamayacağım daha fazla," diye patladı sonunda Hanimet Halam, "hanımeftendi kukusunun görüntüsünden utanıyor!"

Halam boynunu daha da büktü. "Kızma bana Minem," dedi yavaşça, "ihtiyarlayınca sen de göreceksin... Hatırlar misin, bana yıllar önce, gözümün üstüne niçin artık *eye-liner* sürmediğimi sormuşsun, ben de, 'Artık hoşlanmıyorum!' demiştim. Oysa esas nedeni şuydu: Bir gün bir baktım, gözkapaklarım öyle kırışmış ki, gözümün üzerine artık düz çizgi çekemiyorum. Oysa ben genç kızlığımdan beri, halan bilir, hep *eye-liner* sürerdim. Güzelciğim; ihtiyarlık, içinden geçtiğin saydam bir kapı gibi. İhtiyarlar kulübüne üye oluyorsun ve kulübün sırları sende kalıyor. Kapının gerisindekiler ise kendilerini nelerin beklediğini pek de merak etmiyorlar..."

Bir an durdu, derin bir nefes aldı: "Bazen, ben kimim? dediğimde, şu ihtiyar halim değil de, gençlik halim geliyor hep aklıma... Sanki şimdiki halim yokmuş gibi – eskiden ne güzel kahkahı atardım... eskiden ne güzel âşık olabilirdim... dünyayı, yaşamayı ne güzel sevebilirdim... gelecek için ne güzel planlar yapabiliyordum, hayaller kurabiliyordum... falan falan. Muhtemelen yine aynı kişiyim, ama işte – sanki sadece suratım değil, yüreğim de kırış kırış gibi hissediyorum... Öyle hissettiriyorlar."

Uzandım, elini tutup dudaklarına götürdüm, öptüm defalarca. Gülmüşedi:

"Halan haklı; doktora gitmememin gerçek sebebi, hakikaten de oydu. Benim yaşama geldiğinde her tarafın sarkıyor... Ama sen gelmeden biraz önce, televizyondaki bir programdan öğrendim ki artık doktorlar hiçbir şey görmeden, bir âletle muayene yapıyorlarmiş. Bu beni rahatlattı... Bu hafta gideceğim, söz..."

"Hay Tanrım, halacığım, bu dediğin zaten onyillardır böyle... Sen kaç yıldır gitmiyordun ki kadın doğumcuya?" diye mirıldandım, sonra konuyu uzatmak istemedim; "Peki o halde, yıllar sonra gidecek olmanın şerefine gidip çay yapayım," dedim neşeyle.

Mutfakta her zaman olduğu gibi, çayın, şekerin yerini bulmam biraz vakit aldı. Elimde tepsiyile döndüğümde, halaların

ikisi de koltuklarında sızmıştı. Ben gelince ikisi de gözlerini açtı, gülümsemi. Onları ne çok seviyorum!

Elleryle çay bardağına önce hızla yanaşıyor, sonra bardağın birkaç santim kala yavaşlayıp ellerini bardağın temkinlice yaklaşılıyorlar. Kaç aydır bu duruma tanık oluyorum... ama galiba ilk kez şimdi tam intikal ediyor.

Şimdi hatırlıyorum göz ameliyatlarının hemen sonrasında ne kadar çok eşyanın kırılıp döküldüğünü bu evde, özellikle Hanimiyet Halamın, yarı açık kapınlara alınına kaç defa çarptığını... Dağası da geliyor gözümün önüne: Merdivenden inerken, her zaman ilk basamağı yoklayarak inmeleri, şu delik deşik kaldırımlarda, bastonla da olsa yürürken çukurları, çıkışlarını kaçırınamak, bir yandan da sağa sola çarpa çarpa yürüyen kaba saba insanlardan korunmak için sürekli kafalarını sağa sola ve yere çevreşirme durumunda kalmaları; bir bardağa pırıldamız su veya çay dökecekleri zaman bardağın kenarına önce dokunmaları, yoklamaları...

Fakat çok şükür, şimdi eskisinden ne kadar farklılar! Ne azimli kadınlar, şu halalarım! Derinliği algılamak için gerekli ipuçlarını zaman içinde güzelce keşfetmişler. Helal olsun – bu memleketin bütün tek gözlü ihtiyar nüfusu, birer kahraman!

Donu düşen doktor hanımın yorumunu hatırlıyorum – evet, tevekkülle karşıladılar başlarına gelenleri... Kim bilir, çocukluklarında, gençliklerinde benim bilmediğim neler neler yaşadılar... Tevekkül, genlerine işlemiş.

Sonra, doktorun "sahici" olmakla ilgili söylediğlerini, etrafındaki insanları, gazetedeki iş arkadaşlarımı düşünüyorum. Elbet farkındayım kimsenin "sahici" olmadığını. Hiçbir ilaç takviyesi yapılmasa bile, tükettiğimiz hormonlu, GDO'lu besinler yeter zaten... Ama bunun da dışında, yirmi dört saat hepimize koklatılan sakinleştiriciler, sulara eklenen çeşit çeşit takviyeler... Haklı, doktor... İnsanların bedenleri artık öyle koflaştı ki, vitaminlerle ve çeşitli haplarla takviye almayanlar erken yaşta ölüyor... Kimisi aşırı uzun boylu... Kimisi aşırı koca memeli... Ben bu açıdan şanslıydım; dedemin ruhu şad olsun. Ama ya ruhum? Hiçbir adaletsizlik, hiçbir gaddarlık nüfuz etmiyor artık, plastik kumkuat gibiyiz, her şey üzerimizden süzülüp akıp gi-

diyor; kimse derin düşünemiyor, derin hissedemiyor. Sevgi, nefret, üzüntü, şaşkınlık gibi temel bazı duyguların ifade biçimlerini öğrenmiş, durumun gereklerini mekanik bir şekilde yerine getiren robotlar gibiyiz: Üzüntü gerektiren durumlarda yüzlerimize üzüntü maskesini geçiriyoruz – ama ötesini bilmiyoruz, yapamıyoruz. Evet, bunu kendimde de gözlemlıyorum! Çocuklukta evde iyi bir eğitim almış olmam, belki şansımdı... Ama işte – dünyada, kendi yaşadığım ülkede kıyametler kopuyor ve ben hiçbir şey yokmuş gibi, olağan hayatı südürebiliyorum. İçime bunca kimyasal madde pompalanmış olmasa, kim bilir neler hissederdim; belki yaşayamazdım; belki de isyanlarda olurdum. Tuncay'a işte bu yüzden yapışmadım mı? Kanlı canlı, bütün kalbiyle hissedebilen bir insan olduğu için?

Sonra halalarımı düşünüyorum, benim için ne kadar değerli olduklarını. İçimden, onlara kendi hastane ve BK ameliyatı deneyimimi anlatmak, onların başlarından geçenleri sormak geliyor. Zor tutuyorum kendimi – böyle bir sohbetin onları rahatlatmayacağını,aksine, üzüleceklerini hissediyorum.

"Tuncay oğlumuz, anasını ziyaret etmiş miydi?" diye soruyor Hamiyet Halam pat diye.

Nazire Halam, ablasına kötü kötü bakıyor. Bense hayretle bakıyorum – bu anne meselesi nereden çıktı?

"Yani, etti... " diyorum tereddütle, "de, sizler nereden biliyorsunuz annesini falan?"

"Valla, aramızda onun üzerine öyle çok konuşmuştu ki," diyor Hamiyet Halam, kardeşinin ters bakışlarına karşılık ona dilini çıkararak ve beni güldürerek, "O nasıl bir kadınmış öyle? Sen o gün pastaneyeye gittiğinde anlatmıştı da... Aman, ne inanılmaz hikâyeler... Biz en çok, bavul hikâyesine şaşırmıştık..."

"Hangi bavul hikâyesi?" Kocaman gözlerle bakıyorum halama.

"Ayol, anlatmadı mı sana?" Hamiyet Halam, keyifle sigara paketine uzandı, sigarasını tüttürdü. İlk nefesi derin derin çekti içine, dumanın arasından kısık gözleriyle beni zevkle izliyor du. Meraktan ölüyor olmasam, ya sinir olur ya da gülmeye başlardım!

"Ayol!" diye başladı yine halam, "Senin Tuncay'ın anası ne

tuhaf kadınmış... Seninki gençliğinde, anasıyla yaşadığı senelerde, bir hanım arkadaşıyla iş seyahatine çıkacakmış iki aylığına. Hanım iş arkadaşımış, ama aynı zamanda yavuklusuymuş..."

"Ama anası o kızdan hiç hazzetmiyormuş..." diye hemen araya girdi Nazire Halam; Hamiyet Halam onu bir bakışla susturdu.

"Anası, onu kendi tanıdığı başka bir hanımla başgöz etmek istiyormuş... Bu yüzden Tuncay'ın bu seyahate çıkmaması için elinden geleni yapmış, sürekli eve o kendi sevdiği hanımı davet ediyormuş. Sürekli ağlayarak, bayılma numaraları yaparak, 'otobüs seyahati çok tehlikeli' diye bahane ediyormuş, oğlunun gitmemesi için baskı yapıyormuş... Derken..." Derin bir nefes çekti yine halam sigarasından, ağır ağır, hüüüp diye, çayından bir yudum aldı: "Derken o kadar delirmiş ki, oğlunun ceplerini karıştırarak otobüs biletini bulmuş, yırtmış! Tuncay çok sinirlenmiş tabii, ama nasıl olsa rezervasyon numarası varmış..."

Neyse, yavuklusıyla bunlar gece çıkışaclarımış yolculuğa; oğlan bavulunu, çantasını, iş evraklarını, yanında götüreceği kitapları güzelce hazırlamışmış; akşam eve gelip anasıyla vedalaşacak, çantaları alıp gidecek. Bir de gelmiş ki, ne görsün?" Burada halam durdu, manidar manidar baktı, sonra devam etti:

"Her şey küvetin içinde yüzüyor!"

"Nasıl yani?" Nefesimi tutmuşum.

"Yanısı, annesi Tuncay uzaklaşmasın diye bavullarını çantalarını her şeyi, su dolu küverte basmış! Her şey sırlısklam, küvetin dibindeymiş..."

"Korkunç bir şey! Daha önemlisi, nasıl bir vicdansızca pırıltemiz su israfıdır bu!" diye bu kez haykırarak araya girdi Nazire Halam; sesinde isyan vardı.

Kötü kötü bakarak susturdu onu Hamiyet Halam: "Aman Nazire, mesele o değil şimdî. Hem, o zamanlar suyun kıymeti mi biliniyordu, Allah aşkına?"

"Bilen biliyordu. Ağabeyimin evinde su israfı olur muydu hiç?"

"Uff..." diye ofladım, yarı inilti yarı mirilti halinde; koltuğumda geri yaslanıp gözlerimi kapattım. "Düşünün bir de," dedim halalarıma öfkeyle, "böyle bir annenin oğlu, normal olabi-

lir mi? Onun için ev demek, olsa olsa, birilerinin tahakkümünü kabul etmek, bir yerlere zorla bağlı tutulmak, demek olabilir..."

"Ama çok da efendi, çok da sevimli bir genç..." diye mırıldandı Nazire Halam.

Ne alaka, diye parlayacaktım, ama parlamatdım.

"Biliyorum..." diye derin derin iç geçirdim. "Eskiden kendi-me sevgili ararken, çok zeki olması, kitap okuması, entelektü-el olması şarttı. Şimdiyse, inanır misiniz, benim için tek bir şey önemli: Elbette standart bir zekâsı olmalı... ama dâhi olması hiç de şart değil... Ben artık sadece sevecen bir insan arıyorum; bana sevgi ve saygı gösterecek, her vesilede kalbimi kırmayacak, normal bir insan arıyorum."

"Senin kalbini mi kırıyordu ki?" diye sordu Hamiyet Halam sert bir sesle.

Benden ses çıkmayınca, "Onu çok fazla seviyorsun Mine, sevgini çok fazla gösteriyorsun!" dedi, daha yumuşak bir sesle.

Baktım halalarıma. Onlara nasıl anlatabildirdim ki Tuncay beni hayatında en çok etkileyen kişi ve bu kişi kalbimi her kırıldığından, kendimi uzay boşluğunca savrulmuş buluyorum – sahip-siz, kimiksiz, hüzünlü bir et parçası... Halalarımın ne benim için üzülmelerini istiyordum ne de Tuncay'a kızmalarını.

"Annesinden acaba nefret mi ediyor?" diye mırıldandım.

"Nefret mi?" Alayla güldü Hamiyet Halam, sonra Nazire Halamla bakıştılar.

"Mineciğim, annesinden neden nefret etsin ki..." diye başladı Nazire Halam yumuşacık bir sesle, ama Hamiyet Halam hemen sözünü kesti: "Kızım, sen anlaşılan, nefretin sevginin aksi olduğunu düşünüyorsun... Oysa sevginin aksi, umursamazlık-tır... ve Tuncay annesine karşı kesinlikle umursamaz değil..."

Bana karşı da umursamaz değil. Peki ama, bu adam benim-le niçin arkadaşlık ediyor? Bu soru, aylardır hep aklımda tekrar-lanıyordu. Evet, yaşadıklarına tanık istiyor. Evet, işkence edebi-leceği birine ihtiyacı var. Ama –ve bu fikir ilk kez aklıma gel-di-yordu–, acaba annesini gıcıck etmek için, Öteki asilliyim diye be-nimle arkadaşlık ediyor olabilir mi? Bilinçdışı böyle bir saik ola-bilir mi?

"Nerelere daldın?" diye sordu Nazire Halam kaygıyla.
"Mine, sen ne kadar zayıf, solgun, yorgun görünüyorsun yavrum; haydi git içeri de biraz uzan..."

Günün yorgunluğunu o anda hissediyorum. "Peki, halacığım..."

Uysalca kalkıyor, Nazire Halamın arka taraftaki yatak odasına gidip uzanıyorum. Gözümün önünde sürekli, bugün yaşıdıklarımlı –dönüp duran hastane görüntüleri, kusan adam, Tuncay'ı arayışım– bir türlü uyku tutmuyor.

İçeride halalarımın konuşmalarını dinliyorum bir yandan:

"Nazire! Haydi bir kahve yapsana..."

"Birazdan yaparım; şu anda bulmaca çözüyorum..."

Hamiyet Halam kendi kendine söyleniyor: "Hay Allah, şimdiden kırk saat duymama numarası yapar..."

Tekrar sesini yükseltiyor:

"Nazire! Kahve vakti... Duymamış pozlara yatma ve..."

"Ne duymaması abla; şurada bulmaca çözüyorum; asıl sen duymuyorsun! Kulak aletini taksana!"

"Benim kulak aletine falan ihtiyacım yok, kulak aletini senin gibi sağır kocakarilar takar. Haydi, asma suratını öyle, bir kahve yap da göz damlanı damlatayım."

"La havle velâ..."

Halalarım da ne kadar yaşlanmışlar. Ne kadar ufaldılar... Şu cehennemi sıcakta, üşüyorlar... Ben terlerken, onların sırtında üst üste yün hırkalar ve hırkalar üstlerinde giderek daha kocaman duruyor... Çorapları sarkıyor... Bilekleri incecik, kırılgan... İçim sizlayarak, konudan konuya geçmekte ne kadar sıkıntı çektilerini fark ediyorum. Doğru kelimeleri bulmakta bazen zorlanıyorlar; düşünmeleri, zihinlerini taramaları gerekiyor.

Son haftalarda ne kadar az yemek yediklerini de fark ediyorum, fakat buna rağmen Nazire Halam sürekli yemek planları yapmakta; menüler düzenliyor, kapıcı için alışveriş listeleri hazırlıyor – manavdan, bakkaldan, eczanedan alınacaklar...

Salonları sehpası dolu, bir tanesi, salonla mutfak arasındaki koridorun tam girişine yerleştirilmiş. Az kenara koysalar yol açılacak, sehanın etrafından dolanmaları gerekmeyecek. Geçenlerde sehpayı kenara koymaya ikna etmeye çalıştım onları, ama

ikisi de bunu adeta onur meselesi yaparak, sehpanın tam olduğu yerde kalmasını istediklerini beyan ettiler. Bir şey değil, ayakları takılacak diye korkuyorum, ama iş o kadar inada bindi ki susmak zorunda kaldım.

Evleri her zaman karanlık... "Ne olur, perdeleri açalım!" diyorum bazen; Hamiyet Halam "Güneş eşyaları soldurur!" diyor. "Gözüm hiçbir şey görmüyor!" dedığimde cevap Nazire Halamdan geliyor: "Biz çok iyi görüyoruz." Mutfakları hele, kapkarankılık: Esasında mutfakta iki lamba var, fakat birinin düğmesi doğalgaz borusuna yakınış ve dolayısıyla o ışığı yakmak, tehlikeli olabilirmiş – böyle diyor Nazire Halam. Enerjiden tasarruf edeceğiz diye, çok az ışık veren, çok düşük wattlı ampuller kullanıyorlar. "O halde sarfiyatsız ampul kullanın," dedığimde dinlemiyorlar. Bir keresinde sarfiyatsız ampul aldım, hatta taktım; mutfak bir anda aydınlanmıştı. Bana çok müteşekkir olduklarını söylediler, ama bir süre sonra mutfağın tekrar karanlığa gömülü olduğunu gördüğümde, artık ses etmedim.

Sürekli bir şeyleri arama halindeler – gözlük, anahtar, kol saatı, ilaçlar... Ne zaman onlarla birlikte kayıp eşya aramaya girişsem, akla hayale gelmeyecek yerlerde saklanmış paralar buluyorum – buzdolabında, ayakkabı dolabında, ecza dolabında...

Yine de çok şükür, yaşlarına göre zihinleri pırıl pırıl. Sadece, geçenlerde Hamiyet Halam kol saatini kaybetmiş ve saati bütün sabah beraberce aramışlar, sonunda saatin Nazire Halamın kolunda olduğu ortaya çıkmış. Ama böyle ufak kazalar haricinde, birbirlerine ilaç vakitlerini hatırlatıyorlar, birbirlerinin gözüne damla damlatıyorlar; durumları hiç fena değil. Göz damlasına özellikle önem veriyorlar – sahip oldukları tek gözü iyi korumaları, çok hayatı. Bir süredir Gülnaz Hanım'ın sabahları uğraması da, hayatlarını epeyce kolaylaştırıyor.

Salona suskuluk çıktı; ikisi de bu konuşmalardan yorgun düşmüş, oturdukları yerde uykuya dalmış olmaları. Sessizliğin içinde ara ara bir geçirme sesi, uykuda hafif bir inleme, derken uzun bir yellenme sesi, hemen arkasından da, minik bir yellenme şeklinde, karşılığı duyuluyor. Demek uyandılar... Bu daimi yellenme durumları, yoksa acaba ihtiyarlamaya bir tepki olabilir mi? Elbise hisirtisinden, halalardan birinin muhtemelen otur-

duğu yerde bacağını indirip kaldırarak diz jımnastiği yaptığıni tahmin ediyorum.

Sonra anlaşılan yine sızmışım; akşam yemeğini bile kaçıracak kadar derin uyumuşum. Gece, halalardaki yatağında yine bir kâbus gördüm: Şehirlerarası bir otobüs yolculuğu yapacakmişim ve çok gecikmişim, insanları bekletiyormuşum, ama otobüs biletini alabilmem için, otobüs yazılıhanesini süpürmem gerekiyormuş. Uzun sopalı, sert killi bir süpürge arıyorum, yok. Yazılıhane geniş, mezbaha gibi iri bir alanın ortasında bir kulübe... Acele etmem gerek. Adamlar da, saat 10 olmuş, kapatıyorlar. Süpürge sapi olarak kullanabileceğim bir sopa buluyorum, uzaktan da geniş kısmını killi bir fırça görmüştüm, ama adamlardan o fırçayı istedigimde, bana saydam bir naylon torba içinde inek ayakları geliyor. Ayakların toynak kısımları süpürge olarak kullanılmıştı. Adam paketi açıp bana uzatıyor, ayakları sopaya takabilmem için. Ayakların üst kısımları kanlı, yağlı ve çok korkunç. Ve asıl dehşet veren – ineği vadinin aşağısında, ayakları kesilmiş, koşarken görüyorum; inek koşarken bir taraftan sürekli yelleniyor.

Çok korkuyorum.

28

Son zamanlarda sık sık gördüğüm bir rüyanın etkisiyle uyanıdım. Önce bir damla sesiyle başlıyor her şey, sonra gerçek bitki-lerden dolayı yemyeşil, yani gerçekten canlı, yemyeşil bir bahçe-de bir çeşme beliriyor, şıp şıp damlayan. Üstüne atlıyorum ka-patmak için; besbelli gözden kaçmış bir çeşme; üzerinde ne sa-yaç var ne de kilitli kemer. Fakat sıkıştırmak için elimi vanaya at-mamla birlikte, çeşme şarr diye akmaya başlamıyor mu!

Su! Canım pırıldım sular! Durdurmak için çılgınlar gibi atılıp elimi, kolumu dayıyorum musluğun ağızına; su, öyle aşırı basınçlı akiyor değil esasında, fakat durdurmak ne mümkün? Bakıyorum elden bir şey gelmez, dayıyorum ağızımı musluğun ağızına, ondan hayat öpücüğu alır gibi kana kana, kana kana içi-yorum. Yudum-miktar saymadan içebilmek, ne inanılmaz bir lüks, bir özgürlük... Canımın istediği kadar, patlayacak raddeye gelene kadar içiyorum, hem de en ufak bir suçluluk duymadan. Artık içemeyecek hale gelince, vicdan azabına kapılıp suları tek-rar durdurmaya girişiyorum, yine başarısızım. Bu kez bütün be-denimi atıyorum musluğun önüne, çömelip kendimi musluğun altında iki büklüm, evire çevire islatıyorum. Su! Bir taraftan vah-şı kahkahalar atarak daha evvel ıslanmış yerlerimi bir tur daha islatıyorum, sonra bir tur daha, sonra yine bir tur daha... Bu öyle büyük bir mutluluk ki...

Yarı uykuda, bir süre gözlerim kapalı, o suları hayal ettim. Ne güzel bir rüyaydı. Eskiden suyu ne hoyratça kullanırmışız... Arabaların, koca koca otobüslerin pırıldım suyla yıkandığı co-

cukluğumu hatırlıyorum, sonra zihnim tekrar şu harika rüyaya yönlendiriyorum. O bahçedeki yeşillikler nasıl da göz alıcıydı... Bulanya'yı hatırlatıyordu biraz... Bulanya'daki aile çay bahçesinde olabilirdi böyle bir çeşme...

Acaba oraya bir daha gitmek hiç kismet olacak mı? Geriniyor, gözlerimi açıyorum.

Yüzümü temizlerken, rüyanın etkisinden çoktan sıyrılmış durumdayım. Tek başına gitmeyi göze almadığım, Bulanya'yı bir daha hiç görmeyebilirim. Oraya ancak Tuncay'la gitmeyi düşünebilirim; Tuncay ise beni hiç aramadı – en azından, "Tuncay" olarak hiç aramadı.

Buna karşılık, BK ameliyatının tahminî tarihinden bir süre sonra, bana yine Lesch e-postaları göndermeye başladı. Ne kadar buruk da olsam, ilk mesaj geldiğinde sağlığının hiç değilse oturup bana yazacak kadar yerinde olduğunu çok rahatlattı.

Ancak, mesajlarının zaman içinde nitelik değiştirdiğine, giderek acılaştığına, sertleştiğine tanık oluyordum; bu da bende büyük tedirginlik yaratıyordu. Hele son zamanlarda Lesch sanki her mektubunda zehir kusuyordu.

Uzun süre ne yapacağımı bilememiştim. Yazlarını cevapsız bırakmak istemiyordum, ama tek iletişimimiz e-postayla olduğundan, ters bir şey yazarak veya merakma yenik düşerek münasebetsiz bir soru –en basitinden, nerelerde olduğunu– sorarak mesajlarının kesintiye uğramasından da ölesiye korkuyordum. İşte o zaman bağlantımız belki de tamamen kopardı; böyle bir ihtimali düşünmek bile istemiyordum. Diğer taraftan, hiç cevap vermememi de kendince çok başka anımlara çekebilir, örneğin ilgisizliğime yorabilir ve yazmaktan yine vazgeçebilirdi. Bu nedenle, her gönderdiği mesaja karşılık, "E-postanızı aldım, çok teşekkür ederim, ne zaman isterseniz karşılık verebilirim, Zeyda Teyze" diye iki satırlık bir cevapla yetinmeyi alışkanlık edindim.

Tuncay önceleri daha ziyade askerlikle ilgili duygularından söz ederken, artık, nispeten daha somut olaylara, daha somut durumlara yer vermeye başlamıştı – ama BK ameliyatına çok az, çok dolaylı yoldan degeniyordu. İlk e-postayı, sanki araya zaman boşluğu hiç girmemiş gibi bir tonla yazmıştı:

Zeyda Hanım,

Tezkeremi aldiktan sonra otobüse binip yeniden, bu kez sivil olarak Selvidağa gittim. Hani katiller, cinayet mahallini yeniden ziyaret ederlermiş... Ben teknik olarak katil değilim, ama Selvidağa illa gitme konusunda duydugum zorunluluğu biraz da bu hisse bağıliyordum. Askerlik yaptığım o yöre, hem nefret ettiğim hem de derin bir özlemle andığım bir yer haline gelmiş. Selvidağ'da otobüsten indiğim ânı hiç unutamam: Fiziksel olarak ve de resmen, nefes alamıyordum. Abarttığını sanmayın – bir anda oldu bu – nefes almam gerektiğini biliyordum fakat beynim "Nefes al!" komutunu devreye sokmayı reddediyordu. Bu durum birkaç saniye daha sürseydi, kesin baygınlık geçirirdim.

İşte, askerî hayatla sivil hayat birbirinden böylesine farklı: Sudan çıkışmış bir balığın verdiği nefes alma mücadeleinden farklı bir şey değildi benim durumum.

Kasketimi gözlerimin üzerine indirmiştım – daha önce Selvidağ'da tanıştığım veya karşılaştığım birileriyle yüz yüze gelebilirim diye ödüm kopuyordu. Yıllardır süren bu acıların sorumlusunun ben olmadığımı, mantıken elbette ki biliyorum. Gene de, sokaklarda yürürken ha bire bir veya iki bacağını veya kolunu kaybetmiş, bir şekilde sakat kalmış veya delirmiş çocukların, çocuk yaştaki gençlerle karşılaşıkça, vicdan azabından kahroluyor, gene de oradan uzaklaşamıyorum. Bu vicdan azabı bana sanki iyi geliyordu, sanki beni diri tutuyor, sıradanlık ve umarsızlık denizinde kaybolup gitmeme engel oluyordu.

Benzer şekilde, gece vakti karanlık dağlarda yüz yüze geldiğimiz dağçının da suratı aylardır zihnimden gitmiyor. Yanımdaki arkadaşım derhal tetiği çekip adamı öldürmüştü – dediğine göre, dağcılar arası evrak taşıdığından şüphelenmişmiş. Sonradan ölüünün ceplerini aradığımızda sadece karısıyla, çocuklarınla çekilmiş iki fotoğraf bulmuştuk.

Evet, çocuklar... Selvidağa ilk vardığım sıralarda, biz askerlere erzak olarak bir ara fistık gönderilmişti. Devriye gezerken, altı yedi yaşında küçük çocukların etrafımızı sarmışlar, ben de fistıklarımı onlarla paylaşmak istemiştim. Bizimkiler yakaladı çocukların; ağızlarından burunlarından kan gelene kadar dövdüler. Hiçbir şey yapamamıştım – hiçbir şey – öylesine sersemlemiş haldeydim; bana "Ne ya-

piyorsun, onlar ilerde dağçı olacak!" dendigi hatırlıyorum... Ben öyle bir ortamdan çıkip nasıl insan arasına karışabilirdim?

Ya can korkum – yani şu sefil canım için duyduğum korku? Askerden döndükten sonra, tuvalete her kalktığında, yukarıdan üstüme atlayan var mı, dışında nöbetçi var mı, yandan pusu kurabiller mi diye, gecelerce, işemekte sıkıntı çekmiştim, tabii, askerliğin bittiği –en azından, benim için bittiği– bilgisini içselleştirene dek. Hatırlıyorum; ben küçükken, ailenin yaşlı erkekleri askerlik anılarını iftiharla anlatır dururlardı. Peki bugün biz, Bölüğe'de askerlik yapmışlar, niçin anlatamıyoruz anılarımızı? Niçin hepimiz suskunuz?

Zaman bütün acıların ilacıdır, diyorlar... Bu durumda, nasıl olabilir? Hiç, Selvidağ'a veya Bölüğe'ye, asker yakınını ziyarete giden, veya yemin törenine katılan anne veya akraba var mı? Tabii ki olamaz. Keza, BK Hastanesi'ni de kimse ziyarete gitmez. İnsanoğlu en çok, kendi aşağıılılığıyla karşılaşmaktan kaçınır.

Sonraki mesajlarında artık, Zeyda Hanım diye herhangi bir hitap koymuyor, doğrudan konuya giriyordu. Anlatıyor, anlatıyor, anlatıyor, bazen eski yazdıklarını tekrarlıyor, yaşadıklarını adeتا anlata anlata üzerinden atmak istiyordu:

Annem bana telefonda "aslan oğlum, kahraman oğlum" demi-yor mu!.. Oysa ne "aslan"lık bir durum var, ne de "kahraman"lık. Utanç verici, aşağılık bir durum var.

Orada insanlara yapılan zulmü tarif etmek mümkün değil; sözlerle anlatılamaz. Bölüğe'ye gidip kendi gözüyle görmeyen birinin hiçbir şeyden haberi olamaz. Yaşanan o garip ruh halleri, insanın içini parçalayan o iç çatışmalar... İşin öyle çok dinamiği var ki... MutluTV'de "Askercik annesine kavuşuyor" alt başlığıyla bir sahne vardi geçen gün; izlerken kâh imrenerek, kâh içim cayır cayır yanarak, derin bir özlemle, doya doya ağladım. Bir yandan da kafamın arkasında, oralarda hep tekrarladığımız şu dizeler sürekli dönüp duruyordu:

Vuracaz, kesecez BİZ geliyoruz
Taş üzerinde taş, omuz üzerinde baş
Bırakmayacaz...

29

O son, harika sevişmemizin ve BK ameliyatı olmak üzere bana veda etmesinin üzerinden iki ay geçmişti.

Tuncay'la aramızdaki –daha doğrusu Lesch'le Zeyda Teyze arasındaki– transnet bağlantısı epeyce devam etti – bu anlamda birbirimizden hiç kopmadık. Ama şu son birkaç gündür Lesch'ten hiç e-posta gelmiyor.

Bazen sınırleniyorum – bütün bunlar öyle çocukça geliyor ki! Koca koca insanlarınız, böyle oyunlara ne gerek var? Sonra da Tuncay'ın binbir çeşit halini, hiçbir zaman kendi gibi olamayışını gözümün önüne getiriyor, zaten büyümeye, olgunlaşmasına imkân tanınmamış bir çocuk olduğunu; zaman zaman dünyanın en duyarsız insanı gibi davranışa da,其实de dünyanın en iyi kalpli, en vicdanlı, en duyarlı insanı olduğunu hatırlatıyorum kendi kendime. O zaman öfkem geçiyor.

Onu dün gece rüyamda gördüm. Öyle harika bir rüyayı ki – askerden dönmüş, öğrencileriyle birlikte ritim dersindeydiler; rüyada sürekli bir ritim sesi vardı. Tuncay gözlerini kapatmış, ne geçmişse, ne gelecekte; an'da yaşıyor, kendini ritim'de kaybediyor... ve kendini ritimde buluyor. Ritim hızlandıktan, dönen semazenler gibi bulanıklaşıyor... ve sonunda rengini yitirip tamamen saydamlaşıyor... ve bambaşka bir düzlemede capcanlı, çekik yeşil gözleri ışıl ışıl, mutlu bir insan olarak tekrar ortaya çıkıyor; huzurlu, dingin, kendisine barışık... ve kollarını bana açıyor...

Sabah, bu rüyadan uyanmayı hiç istemedim... ama beni bekleyen işler vardı. Dünden içini doldurduğum çamaşır makinesi-

ni çalıştırılmış, ama henüz geceliğimi çıkarmamış, tuvalette yüzümü Köpürtlüyorum ki, cep telefonum çaldı.

Tuncay!..

“Tuncay?”

“Ne haber, Mineciğim?”

“İyiim Tuncaycığım, sen nasılsın asıl; neredesin? Bizimkent’tे misin?”

“Valla, şu anda senin apartmanın önündeyim... Müsait miydim?”

“Deli misin? Hemen gel yukarı!”

Tanrım, keşke dün saçlarımı temizleyip fönleseydim! Deli gibi yatağımı topluyorum, saçımı tariyorum, alelacele koltukallarına kremsilip deodoran püskürtüyorum, yatak odama geri koşup gözüme kalem çekiyorum, Simitiko’yu itiyorum ayakaltından, giyineyim diye geceliğime el atıyorum, sonra geceliğimin sırtında kalmasının daha iyi olacağına karar veriyorum, asansörün zink diye bizim katta durduğunu duyunca ok gibi fırlıyor, göz deliğinden bile bakmadan kapıyı açıyor, karşısındaki adamın boynuna sarılıyorum.

Sendeliyor, gültüyor... “Dur kız, yavaş... devireceksin...”

Ben onun koluna asılmış durumda, salona geçiyoruz; bir an aynada gözüm kendi ışıl ışıl suratıma ilişiyor – kanepeye beraber atıyoruz kendimizi, ben ona yapışmış, mutluluktan sürekli güluyorum; hâkim olamıyorum kendime...

Gülümsüyor o da; beni bir mesafede tutmaya çalışır gibi; birbirimizi inceliyoruz.

Süzülmüş... ve çok yorgun görünüyor. Ama bir şey daha fark ediyorum: Çok belirgin bir değişim.

Yüzü... evet yorgun... ama aynı zamanda dingin. Suzülmüş... ama aynı zamanda müthiş bir rahatlama ifadesi var... Üzerinden büyük bir yük kalkmış gibi. Kendi yüzüm, ona kavuşduğum için nasıl ışıl ışılsa, onun yüzü de ışıl ışıl, ama hissediyorum – bu ışıltının benimkiyle, veya benimle, bana kavuşmasıyla ilgisi yok. Başka bir şey var.

Mide ve göğüs bölgemde çok tanıdık bir burulma – çamaşır makinesinin çalıştırılıp içindekilerin yer değiştirmesine, altüst olmasına benzer bir his. Evet, çok tanıdık – Tuncay’la ve geç-

mişimizle çok yakından bağlantılı – ah şu geçmiş yok mu... Nitekim bedenimin ne marifetler sergileyebileceğini Tuncay'la dost olduktan sonra öğrendim, diyebilirim; ondan önce, yok çarپتیمیش, yok panik atakmış, yok burulmayımis... Bunların hiçbirini bilmezdim.

"Döndün, ha?" Gülmüşüyor, elini tutmak istiyorum.

"Bilmem... Buna dönmemek denirse..." Yavaşça çekiyor elini.

Gecelikli olmaktan birden müthiş bir rahatsızlık duyuyorum – o yabancı biriymiş, örneğin kapıcıymış, bense uygunsuz bir kılık içindeymiş gibi... Bu halimle kendimi karşısında anıza çok çıplak, çok savunmasız hissediyorum. Çiplaklık, demek ancak eşit bir ilişkide, insanın kendini rahat hissedebileceği bir durum.

İncittiğinin farkında; gönlümü almaya çalışacak. Bir şeyler söyleyecek gibi oluyor, kararsız kalmıyor, vazgeçiyor. Sanki bir şey açıklayacakmış gibi bir hali var ve açıklayacağı her neyse, hayra alamet bir şemmiş gibi görünmüyör. Kanepenin diğer, ona uzak köşesine çekiliyor, büzülüyor, suskuluk içinde yüzüne bakıyorum.

O ise artık bana bakmıyor; dalın dalgın kilimin desenini inceliyor.

"Çay içebilir miyiz?"

"Tabii ki!"

Böyle bir fırsat yakaladığımı şükredip mutfağa gitmeden önce hemen yatak odama süzülüyör, acele acele geceliğimden sıyrılıp ayağıma kot pantolonumu, sırtuma türkuaz tişörtümü geçiriyorum. Şimdi daha güvendeyim, daha az kırılganım.

Mutfağa geçerken, seslenip Tuncay'ı mutfağa çağırırmak geçiyor aklımdan, fakat kanepeye boylu boyunca uzandığını, Simitiko'nunsa onun üstüne çıkıp patileriyle karnına masaj yaptığıni görünce vazgeçiyorum.

"Üstünü çıkarsana Tuncay, rahat et..."

"Sağol, iyiyim böyle..."

Az sonra, ağzımda, birkaç dakikalığına çitirtılarıyla huzur bulabileceğim bir şeker küpü, yine Tuncay'ın yanındayım, o ve Simitiko yine sevişmектeler, bense yandaki koltuğa oturuyorum.

Suskunuz – duyulan tek, çamaşır makinesinin sesi. Ameliyatını, ameliyat sonrasında neler yaptığıni anlatmasını bekliyorum,

oysa onun konuşmaya niyeti hiç yok gibi. Gözleri yarı kapalı, artık masaj yapmaktan vazgeçip karnına boylu boyunca uzanmış Simitiko'yu iki eliyle okşarken, yüzünde öyle dinlenmiş, öyle rahat bir ifade var ki, ona herhangi bir soru soramam – şimdi değil. Salonda az otuructan sonra çaylarımıza getirmek için mutfağa gidiyorum; döndüğümde Tuncay da, Simitiko da derin bir uyku dalar.

Önce bunu küçük bir şekerleme sanıp koltuğa oturarak bekliyorum. Pırıldım su kullandım ve suyun buhar olup ziyan olmaması çok önemli. Fakat süre uzayınca sessizce kalkıyor, tekrar mutfağa gidiyorum. Hayret – bekle, bekle, su bir türlü kaynama noktasına gelmiyor. O an kafamda bir kırılcım çakıyor: Gelecek yılın Nobel ödülü adayı hakkında bir yerlerde duyduğum bir şeylerin hayal meyal hatırlıyorum, hani, kadın H₂O formülünde bir değişim başarmıştı, bol kimya formülleri içeren bir şeyler açıklanmıştı da... Hatta dur – yabancı bir televizyon kanalında söyle bir reklam görmüştüm: "Muazzam enerji ve pırıldım su tasarrufu; 100 dereceye varmadan 100 derece ısısı sunan su" meallinde... Kalan şu üç damlalık pırıldım suyumuza da sakin başka şeye dönüştürmiş olmasınlar? Yok, artık bu kadarını da yapmış olamazlar. Fakat göğümde bir sıkıntı, bir kötü duygusu... çünkü dünya onların – her kimseler, hepimizi yöneten o büyük, görünmez güçler, istedikleri, kafaya koydukları her şeyi rahatça uygulayabilirler ve bizlere danışma gereğini asla duymayacaklar.

Ocağın altını kapatıyor, çay termosta sağlaması alıyor, kalan suyun bulunduğu çaydanlığın kapağını sıkıştırıp deliğini tıkıyor, ardından banyoya geçiyorum.

Çamaşırın durumunu yoklamak için makinenin önünde çömeldiğimde, yuvarlak camın gerisindeki Köpürtülü manzara beni sanki büyülüyor. Kırmızı tişörtüm, mavili beyazlı çizgili donum, çoraplarım, hepsi arındıkları inancıyla, köpükler içinde beraberce mutlu mutlu dönüyor, dönüyor, dönüyorlar... Acıyla şunu kavrıyorum ki, hiçbir zaman hiçbir yere varmayacaklar, öylece donecekler... Su artık hiçbir zaman kaynama noktasına gelmeyecek, olduğu yerde kalacak; o dinamik fokur fokurluk artık bir daha hiçbir zaman yaşanmayacak, ama su kaynamış gibi olacak... Tıpkı çizgiye takılmış kalmış bir CD gibi...

Dehşet içinde silkiniyor, ayağa kalkıyor, bakişlarımı zorla uzaklaştırıyorum dönen çamaşırlardan. H2O olmayan su, o kadar muazzam, o kadar korkunç, o kadar her şeyi aşan bir durum ki, havsalam bunu henüz kavrayamıyor. Şu anda bu konuyu düşünecek durumda değilim.

Bacaklarım hafif titreyerek salona yöneliyorum tekrar; Tuncay ve Simitiko hâlâ kucak kucağa uyumaktalar.

Bilgisayar masama geçiyorum. Evet, Lesch'ten e-posta yok. Bir süredir yok...

Lesch'le e-posta üzerinden yazışmamızın, bizim yegâne iletişim yöntemimiz olduğunu ve eğer Tuncay geri döndü diye mesajlaşmamız tamamen kesileceksse, iletişimimizin de tamamen kopacağını ilk kez kavriyorum.

Bilgisayarımı tam açtığında, Tuncay'ın, bilgisayarın yanına bıraktığı cep telefonu çalışmaya başlıyor. Telefonun ekranına bakıyorum: "Validanum". Telefonu yanıtlayıp yanıtlamamakta tereddüt ediyorum – Tuncay hâlâ müşil müşil uyumakta. Merak zaten var – annesinin sesini bir kerecik olsun duymalıymış – ama, daha da önemlisi – belki, ama belki, aralarını yapabilirim! Belki bir yararım olur ilişkilerine!

"Buyurun efendim, Tuncay'ın telefonu... Ben arkadaşım, kendisi şu anda uyuyor; uyandırıyorum mı?" Kalp atışlarım hızlanıyor.

"Uyandırma..." diyor kısık, çat�ak bir ses, sonra, sanki ilk kez konuşuyor değilmiş gibi devam ediyor: "Demek arkadaşım... Nasılsın kızım?"

"İyiim, teşekkür ederim... Sizi sormalı..."

"Ah yavrum, nasıl iyi olabilirim... nasıl..." derin derin iç çekiyor. "Çok dertliyim kızım, çok..."

Duruyor. "Senin çocuğun var mı?"

"Yok."

"Demek yok..." Yine susuyor. Sesi birden canlanıyor, sanki umutlanmış gibi: "Arkadaşım dedin... İnşallah sadece arkadaş değilinizdir?..."

Gülmeye çalışıyorum. "Yok, sadece arkadaş değiliz, teyzeciğim..."

"Yaa!" Sesinin birden haşinleşmesi karşısında afallıyorum. Ne oldu birden? Sevineceğini sanmıştım.

"Kim bilir neler anlatmıştır hakkımda."

Sesime sahtekârlığın sızmasını engelleyemeyerek, "Askerdeyken hep sizi düşünmüş..." diyorum. Toparlamaya çalışıyorum: "Sizi sevmez olur mu? Annesiniz..."

"Öyledir yavrum..." diyor; o sertlik yine gitti, sesi hafif yakınır bir hal aldı: "Kalbimi çok kırar, ama hemen arkasından, süt dökmüş kedi gibi yaklaşır bana. Özelliğidir bu onun. Sağı solu hiç belli olmuyor yavrumun. Askerden önce beni ziyaret ettiydi. 'Ben askere kaçıyorum anne' dedi, üstüne basa basa. Tüylerim diken diken olmuştu. Sen bunca yıl askerden kaçarken, birden 'askere kaçıyorum' de, kendiliğinden tipiş tipiş, hatta telaşla, aceleye git, teslim ol! Küçükken korktuğu zamanlarki gibiydi. Bir tuhaf çocuk... Ama işte, genç, cahil..."

Başım dönüyor. Kadıncığız hâlâ anlatıyor, bense, içimde giderek yükselen bir uğultu, öylece dikenlik duruyorum.

"Tuncay'a söylersin yavrum, aradığımı..." diye bitiriyor sonunda.

"Söylerim, tabii ki..."

Kalakalıyorum, elimde ahize, gözlerim kapalı. Böyle bir şeyden, Tuncay'ın bilerek isteyerek teslim olduğundan için için galiba hep kuşkuluyordum.

Ama "kaçmak..." Ne demek bu? KAÇMAK!

İçimin uğultusu tehditkâr bir hal alıyor... Hayır hayır hayır, düşünmemeliyim... Dosilin olmasa şu anda herhalde panik atak geçiriyor olurdum –şAŞıLACAK ŞEY... düşünmek istemediğim ne çok konu var- zihnîm birtakım konuları baypas etmekle meşgul sürekli...

Baypas edilen konular... Hayır hayır, bunu da baypas etmemiyim, bilgisayarımın başına kuruluyorum, e-postalarıma odaklanmamıyorum, başka şeyler düşünmeliyim ve işte mesajlar...

Tuncay'ın annesinin, hâlâ kulaklarında çınlayan ihtiyar çatallaşmış sesini kafamdan silmeye çalışırken Nazire Halamın yazdığı mektubu hatırlayıveriyorum – yaş ayrımcılığı meselesiyle bu mektup sayesinde ilk kez tanışmıştım. Mesele, ben ve benzerlerimin ihtiyarlarla ilişkin önyargılarıyla bitse keşke... İhtiyarlar da gençlere ilişkin önyargıları yok mu? Gençlerin cahil ve bilgisiz olduğunu, yaş sahibi olmanın saygıyı hak etmek için yeterli olduğuna ezelden beri inanmazlar mı?

Oturup Lesch'e ilk kez, cevap olarak değil, kendiliğimden bir mesaj yazmaya koyuluyorum:

"Lesch imzalı sayın okurum,
Epeydir sizden ses seda çıkmıyordu, ama son yazdığınız mektup-
larınızda dile getirdiğiniz acı olaylar beni o kadar etkisi altına al-
mıştı ki, bunca travma yaşamış bir kişinin sağlığından endişe eder
olmuştum. Umarım iyisinizdir.

Bir sevgiliden söz ettiğiniz ilk mektuplaşmalarımızda. Bu hanım-
la bir tatile çıkışınız; sessiz, huzurlu, gürültü patirtidan uzak bir
yere gitseñiz, orada beraber birkaç gün geçirseniz, size iyi gel-
mez miydi?"

Daha ne yazayım? diye düşünerek bilgisayarın ekranına baka-
kaldım...

Hafif bir miyavlama sesi... Simitiko hâlâ Tuncay'ın göbeği-
nin üzerindeydi, kafasını kaldırıp uykulu gözlerle baktı bana,
sonra doğruldu, göbeğin üzerinde gerindi. Tuncay kimildadi,
gözlerini açmadan, tek eliyle Simitiko'nun ensesini, sırtını okşa-
maya başladı.

Alelacele tamamladım mektubumu; Tuncay'ın uyandığı za-
man ne yapmak isteyecigi belli olmazdı, ama e-postasına girdi-
ğinde bu mesajı karşısında bulmasını istiyordum:

"Tebdili mekânda ferahlık vardır; unutmayın! Sevgilinizin sizi ne
kadar çok sevdığını biliyorsunuz... O da epeyce bir travma atlattı-
mış. Böyle bir yolculuk, ikinize de iyi gelecektir."

"Ne yapıyorsun?" Sesi uykuluydu.

"Hiç... Mesajlarımla ilgileniyordum..." Gönder tuşuna bas-
tım.

"Dur... Kapatma bilgisayı... Hazır açıkken ben de e-postama
bir bakıyorum... Senden çıkışınca birtakım işlerim var, eve geç gide-
ceğim..."

Kulaklarına kadar kızardığımı hissettim. "Olur..." Çekin-
erek ekledim: "Annen aradı... uyuyordun, uyandırmamı iste-
medi..."

“İyi, ararım onu sonra...”

Tutamadım kendimi, ekledim hemen:

“Meğer sen... Sen kendiliğinden teslim olmuşsun?..”

“Eeee? Bunu zaten biliyordun...”

“Hayır canım, BK ameliyatında gitmenden söz etmiyorum, askere gidişinden söz ediyorum.”

Hafif irkildi, önüne baktı; dudaklarından alaylı-küçümser bir “Hıh!” sesi çıktı, cevap vermedi.

Ben de üstelemedim. Halimizde anlamlandıramadığım bir gariplik vardı, bir şeyler eksikti. Böbreğinin eksilmesiyle sanki ilişiliğinde de bir şeyler değişmişti. Sanki bir yanı kırktı.

“Seni çok aradım,” dedim birden, “hastaneye gelecektim bulmaya, hatta geldim de. Ama bulamadım.”

“Sağ olasın canım, zahmet etmişsin...”

“Ama nasıl oluyor da kayıtlarda da seni bulamadılar?”

“Bilmem... Bulmaları gerekiirdi. Adımla, sanımla, soyadımla, her şeyimle oradaydım. Vallahi de billahi de...” Hafif alaylı güldüyör.

“Hayret...”

Birden gözüm bileğine ilişti: Gömleği bileğini örtüyordu; metal bileziğini göremiyordum. İçime kuşku düştü: Acaba bileziği falan yok mu? Bakışlarımı bileğinden uzaklaştırdım – varsa da, yoksa da, görmek istemiyordum.

Bilgisayarı ona bırakıp koltuklardan birine yerleştirm, termostaki ılık çayımı içerken, gazete okumaya giriştim – ama aklimı okuduklarına veremiyordum bir türlü: Tuncay, gözü bilgisayar ekranında, bir şeyler okuyor, ara ara derin derin iç çekiyor du. Ona yazdığım e-postayı okuduğundan emindim. Aramızdaki sessiz gerginlik o kadar dayanılmazdı ki, mutfakta işlerim olduğunu mirıldanarak çıktırm salondan. Cevap vermedi, belki de söylediğimi algılamamıştı.

Mutfaktan, klavye tuşlarının tıkırtısını duyuyordum: Harıl harıl bir şeyler yazmaktaydı. Tıkırkıyı duymamak, duymamış görünmek için, dolaplardaki tabak çanakları gürültüyle çıkarak indirdim tezgâhin üstüne, dolapların içini sildim dalgın dalın, çatal bıçak çekmecesini açıp içini boşalttım, çekmecenin içini sildim, çatal bıçaklı tekrar yerleştirdim yerine.

Kendimi öylesine kaptırmışım ki, Tuncay mutfağın kapısında belirince sıçradım:

“Mineciğim, ben kaçıyorum...”

Sersem sepelek yürüyorum ona doğru; elini dostça omzuma atıyor, ben de kolumu beline doluyorum, beraberce sokak kapısına doğru yürüyoruz. İçimde aniden arzu kabarıyor; ne olurdu sanki gitmese, soyunsak, yatağa girsek... Veya soyunmasın, hiç ama hiç önemli değil – soyunmadan girsek yatağa, birbirimize sarılsak...

Bir şey söylemesini bekliyorum. Beni actacak bir söz.

“Mineciğim, tekrar ne zaman görüşürüz bilmiyorum... Şu sıralar ben bazı değişimler yaşıyorum... Ne olur bana anlayış göster...”

Gözümden yaşlar süzülüyor kendiliğinden.

“Ah Mine,” diyor, sesinde derin bir üzüntüyle, “Çok kişi ağlatmışlığım var geçmişimde... Ama sen var ya – seni sürekli ağlatıyorum...”

Tabii, çünkü sürekli ayrılma halindeyiz; ayrılık acısını, daha önceki ilişkilerimde olduğu gibi, bir defacık yaşamadım ki; sürekli ve kesintisiz olarak yaşıyorum.

Yüzüne bakıyorum. Parlak zekâsı dışında fazla da bir özgürligi olmayan, şefkatsız, taş kafalı, beceriksiz bir adam – beni hep yarı yolda bırakın! Onu böyle görmeye çalışıyorum, kim bilir kaçınıcı defadır...

Tek söz söylemeden, hüznle, tantanasız uğurluyorum onu.

Arkasından, Tuncay'ın açık bıraktığı bilgisayarımın başına geçiyorum. Önce kendime bir kahve koymak, sonra mesajlarıma bakmak gelse de içimden, sabredemeyeceğim... ve tabii, beklenen mesaj tam karşımıda:

Sevgili Zeyda Hanım, [Hmm... İlk kez bana “sevgili” diye hitap etmiş!]

Mesajınız için çooooook teşekkür ederim...

Evet, hanım arkadaşımın beni ne kadar sevdığını biliyorum. Fakat sevgi kelimesi beni oldum olası korkutmuştur. Nazardan korkarımlı, uğrunun, büyünün bozulmasından korkarım... Bu kelime uğrunda verebileceğim tek bir tavizin, beni karşısındaki kişiden soğutmasından korkarım...

Arkadaşımın da bir tatile ihtiyacı olduğunu çok iyi biliyorum. İnşallah düzeldiğim zaman gene böyle bir fırsat olursa, bayıla bayıla onunla tatile giderim... Ama şu sıralar ihtiyacım olan (ve mutlaka erişmem gereken) şeyi, maalesef ve mutlaka, "kendi kendime" başarmam gerekiyor.

Şu kâinatta Dünya, herhalde bütün acıların en çok yoğunlaştiği mekân olsa gerek... Küçük çocukların sineğin kanadını kopardıklarında hissettiklerine benzer bir merakla insanlar, en vahşi, en insanlıktır işkenceleri ediyorlar birbirlerine ve diğer canlılara. Oysa kanatları koparılan her bir sineğin acısının titreşimleri, havada asılı duruyor...

Benimse derdim, günlerimi ve gecelerimi, kendimi ve hiç kimseyi üzme endişesi olmaksızın geçirebilmek... Yazarken, yürürken, düşünürken, yalnızca 'an'da oluşanlara yoğunlaşabilmek ve geçmiş gelecek suçlulukların 'şimdi-burada'mı tehdit etmesine engel olmak...

Ta ki, kendi uyduruk firtinalarımın çalkantısında arkeolojik tortuların yüzeye çıkmasıyla bulanıklaşan şu zavallı, allak bullak zihnim, biraz dinginleştirene kadar... Kafatasımdaki o çamurlu suyu yeniden berraklaştırabileyim; tohum ile samanı, cevher ile safmayı, korkular ile müjdeleri yeniden ayırt edebileyim...

Bu arada, çok önemli bir konuda, korkaklığımdan dolayı, hanım arkadaşımı düüst davranmamış olduğumu itiraf etmeliyim. Askerliğim öncesinde askerlikten kaçmak, bizzat o kaçış, sığınagma benim. Derken kurtuluşumu kaçıştan kaçmakta, askerlikte gördüm –cünkü askerliği katbekat aşan bir korkuvardı başında ve askerlik ansızın bir sığınağa dönüşmüştü – düşünüleceğim, kendime gelebileceğim...

Zihnimdeki şu kargaşayı ve suçluluk paniğini durultabilirse, ruhumda huzur ve sukuneti yeniden egemen kılabilirsem... Ondan sonra, tabii ki arkadaşımla çok keyifli zamanları paylaşmak beni çok mutlu edecektir.

Aynı çalkantıları çok iyi bilen biri olarak, durumumu arkadaşımın da, bütün kalbiyle anlayacağını biliyorum... Bunun için ona zaten içimden sürekli teşekkür ediyorum.

Zeyda Hanım... Zeyda Hanım, neredesin Zeyda Hanım? Oturuyor, yazıyorum ben de:

Sevgili Lesch;

Çok teşekkür ediyorum yanıtınız için.

Hep hayalini kurduğum “geçmişteki travmatik olayları unutma” hâpinin artık var olduğunu geçen gün gazetemizde okudum. Arkasından şunu düşündüm: Diyelim ki, yirmi yıl önceki bir olayı sil-di hap. Peki, o olayın kişiliğimde yarattığı çentikler, engebeler, tırtıklar da mı silinecek? Yooo... Hatta muhtemelen tam tersine, o kişilik özelliklerim mesnetsiz kalacak – daha da korkunç bir durum. Asıl marifeti, travmanın anısını silmeden etkilerini yok edecek hapı icat ettiklerinde sergileyebilecekler. Her neyse...

Mesajınızın sonuna doğru, “...korkular ile müjdeleri yeniden ayırt edebileyim...” dileğinde bulunmuşsunuz... Korkularla müjdele-ri bence ayırt edemezsiniz; her şey aynı anda hem korkudur, hem müjdedir. Muhtemelen sevgiliniz de öyle bir şey: Başına bela aldım diye korkmayı mı seçiyorsunuz, kimseye nasip olmayan bir fırsat bana düştü diye sevinmeyi mi?

Kafamı kaldırdım. Tuncay da benim için hem korku, hem müjde. Küçük bir çocuğun, umumi bir mekânda birkaç dakikalığına kaybolmasının, annesini babasını görememesinin bile, hayatı boyunca izinden kurtulamayacağı potansiyel bir travma olduğunu okumuştum. Peki, ya ben? Babasına ve annesine ilişkin doğrular dürüst anısı bile olmayan, ağabeyini bile yitiren, anneanne ve dedesinin yetiştirdiği ben? Ya benim yaralarım, benim terk edilme, reddedilme korkularım?

Sözlerimi daha özenle seçerek, yazmayı sürdürdüm:

“Korkutucu bir şey mi, müjdeli bir şey mi”, **en** hayatı karar, cünkü en baştan, oylara **nasıl** tepki göstereceğimizi belirleyen, işte bu karar. Sizi çok seven, sizin de sevdığınız ve kırmaktan korktugunuz birinin hayatınızda var olması, “prangalı mahkûm” mu kılıyor sizi, yoksa yüceltiyor mu? Böyle biri(leri), sizin hayatınızı karratan birer “talihsızlık” mı olacak, yoksa kalan ömrünüzde güzel şeyler yaşamana vesile olacak birer talih mi?

“Korku” kararını veren, siz olmayacaksınız; geçmişin bugüne uzanan pençesi olacak! “Müjde” kararını veren ise, kendi bağımsız aklınızla bugüne bakan, olayları önyargısız bir gözle gören siz olacaksınız.

"Korku" dersek "geçmişin kuklası" oluyoruz, "mükde" dersek **kendimiz kendi öz kararımızı** vermiş oluyoruz. O halde belki tek yapmamız gereken, her tepkimizde, her kararımızda bunu sorgulamak... ve korkudan arınmış yaklaşımları uygulamak. "Günlerimi ve gecelerimi, kendimi ve hiç kimseyi üzme endişesi olmaksızın geçirebilmek..." cümlenizdeki endişe de bir "mükde"ye çevrilemez mi? "Yaşasın! Elimde kendimi ve başkasını üzme potansiyeli var; o halde kendimi ve başkasını sevindirme potansiyeli de var; çok şükür! Üzme korkusuyla pasif yaşamaktansa, kendimi ve başkalarını sevindirme potansiyelimi aktif kullanmayı deneyeyim" denemez mi acaba? Hiç düşündünüz mü – sizin empati duygunuz ve sevginiz o kadar gelişkin ki, geçmiş suçlarınız nedeniyle kendinizi cezalandırmak istediğiniz zaman sevgilinizi cezalandırıyor ve böylece onun acısı üzerinden acı çekerek kendinizi cezalandırıyor olabilirsiniz.

Oysa bize geri yansyan, sadece başkasına verdigimiz üzüntü değildir; başkasını sevindirdiğimizde de kendimiz mutlu oluyoruz, bu mutluluk da yine karşımızdakini yeniden mutlu ediyor. Daimi bir döngüdür bu. Bir deneyebilseniz...

Aradığınız iç dinginliğine tez zamanda kavuşmanızı dilerim.

Yazdıklarımı okudum tekrar... Helal olsun! Bundan iyisi can sağlığı; aferin Zeyda kız! "Gönder" tuşuna bastım.

30

Son zamanlarda bu korku ve müjde meselesine takmış haldeyim. Gece Nazire Halamin odasındaki yatağında uykuya dalmadan önce, aklımda yine bu konu vardı. Halalarım acaba birbirlerini korku olarak mı, müjde olarak mı görüyorlar? Peki, ya hayatı nasıl görüyorlar? Hayat onlara korku muydu, müjde miydi? Hayatla ilgili kısmı kurcalamak konusunda isteksizim nedense; birbirleriyle ilişkilerini irdelemek, daha ilginç görünüyor.

Sabah sabah, Hamiyet Halamin yattığı yan odadan şiddetli bir yellenme sesiyle irkilip kalbim güm güm atarak uyanmıştım; gerçekten de bomba patladı falan sanmıştım. Nazire Halamin da benim gibi sıçrayarak uyandığını fark ettim.

Bir süredir, bu gaz durumlarına kızmamaya karar vermiştim. Kelimelere dökemedikleri öyle çok konu var, öyle acı şeyler yaşamışlar ki... Bastırılmış düşünce özgürlüğü, elbet bir yerden patlak verecek...

Derken Nazire Halam, benim odadaki varlığını hiç fark etmezmiş gibi, kızgın kızgın yellenerek karşılık vermişti. Bunun üzerine ben de önce kendimi ve içimin öfkesini yokladıktan sonra, küçük bir girişimde bulundum. Baktım içimde muazzam bir potansiyel var, gözlerimi kapatarak, olabildiğince sessizce bir gaz salayım dedim, fakat benden de hiç ummadığım kadar muazzam bir ses çıktı. Sıçradım; böylesi yüksek perdeden bir ses çıkarabileceğini hiç tahmin etmemiştüm; garip bir tatmin duyuysam da, halalarımı düşünerek biraz utandım ve hafif kımlı dayarak, çarşafların arasından, Nazire Halamin yataktaki yü-

zünü görüş menzilime getirmeye çalıştım. Derken, kulaklarıma inanamadım: Önce içerideki odada yatan Hamiyet Halamdan, ardından da Nazire Halamdan, kıs kıs bir gülme sesi geldi! Küçük bir duraksamadan sonra, ben de onların kıkırdamalarına katıldım elbet, sonra üçümüz de sızmışız.

Uykuya uyanıklık arasındaki alacakaranlık kuşağında, bu olayla ilgili şaşkınlığım hâlâ sürmekte. Halalarımın yellenme alışkanlıklarından müthiş bir doktora tezi çıkabilir! İkisinin de epeydir uyanık olduğunu ve salonda lafladıklarını algılayabiliyorum, ama kımıldamak gelmiyor içimden. Yattığım yerden, beni uyandırmamak için alçak perde tutulmuş miriltilerin böülüklük pörçük arka odaya yansıyan kesitlerine, yarımyamalak kulak kabartıyorum.

Esasında öyle çok alçak sesle konuşuyor da değiller; öyle olsalardı, konuşulanlardan hiçbir şey anlamazdım. Belli kelimeleri algıladığında dikkat kesilen, benim. Bu kelimelerin en başında, elbette kendi adım geliyor. Mine kelimesi de, kız kelimesi de çok sık telaffuz edildiğinden, firtinalı bir günde dalgalar üzerindeki sörfçüler gibi, bir uykuya dalma, uykudan çıkma halindeyim.

“Sorma... İnşallah kızı uyandırmamışdım...” diyor Nazire Halam, “bağırmış olmalıyım... Ama düşün – yeni yıl münasebetiyle birbirlerine tabut hediyede ediyorlardı; tabutlar kırmızıydı ve üstleri de, yanları da, böyle aynalarla kaplıydı... Çok korkunç bir rüyaydı hakikaten...”

Dalyorum...

Bir ara kıkırdadıklarını duyuyorum – “Hay Allah!” diyor gene Nazire Halam, “Sonunda kızı da kendimize benzettik... Aslında çok ayıp ediyoruz...”

“Yok canım,” diyor Hamiyet Halam; sesinde hâlâ, sessiz kahkahaların sıcaklığı seziliyor, “tabii olan bir şey, niye ayıp olsun? Bizim de kendimize göre şakalaşmamız olamaz mı? Mine bunu anlayamayacak kadar ahmak mı? Ayrıca, onunla aramızda bu saatten sonra resmiyet mi olmalı? Kızın tek, şeyimizi görmediği kaldı ayol...”

“Doğru...” Biraz duraksıyor Nazire Halam... “Gene de, bizler onun büyükleriyiz, ona iyi örnek olmalıyız; örnek diye bize bakıyor olabilir...”

"Bize mi bakıyor olabilir?" Hamiyet Halam tekrar, bu kez bana oldukça yabancı, çok şiddetli bir gülme krizine yakalandı -bu gülmeye Nazire Halamin da ara ara, biraz isteksizce de olsa, gayri ihtiyari katıldığını duyuyorum,- sonra "Dur yapma ne olur, altına kaçıracağım gene..." diyor, ayağa kalktığını duyuyorum; "Yahu, iki osurgan kocakardan başka örnek mi kalmadı şu hayatı? Şuradan mendil uzatsana..."

Akan tek gözünü mendille silişini gözümün önüne getiriyorum. Ayaklarını hızla sürüye sürüye tuvaletin yolunu tutuyor.

Sifon sesi... Salona dönmesiyle, sohbetleri devam ediyor:

"Bizden başka kimi var ki kızın?" Nazire Halamin sesi bir den ciddileşiyor, alçalıyor; öyle ki, söylediğlerini duyabilmek için dikkat kesilmem gereklidir. "Kimselerle görüşüyor mu? Varsa yoksa bilgisayar mı..."

Uzun bir sessizlik... Ya hakikaten konuşmuyor ya da ben duymayayım diye göz kaş işaretleri yapıyorlar.

"Şeyden de bir süredir söz etmiyor... Neydi adı... Tezkan miydi?"

"Hmm..."

Yine sessizlik.

"Ne efendi çocuktu..."

"Evet..." Ufak bir suskunluktan sonra, Nazire Halam sesini yükseltiyor: "Canım, ne olduğunu bilmiyoruz, belki de kopmadılar..."

"Hiç ümitlenme... Zamane gençleri böyle işte... Ömür boyu beraber olmak, beraber kocamak, bunlar eskiden vardı..."

Aralarında yine oluşan sessizliği Nazire Hala kesiyor: "Sen ce osuruk irsi midir?" Sesini alçaltmış olduğu halde, tonunda ani bir neşe ve canlanma var.

"Anlamadım..."

"Mine osurduğunda ne düşündüm, biliyor musun?"

"Ne?"

"Tıpkı Havpe Amcamin osuruğu gibi değil miydi? Yani ton olarak, nağme olarak?"

Gözlerimi açıyorum! Havpe Amca mı? Abdülvahap Amcamin asıl adı bu muymuş?

Yine kıkır kıkır gülmeye başlıyorlar.

Allah Allah! Ne kadar neşeliler bu sabah! Gülümsüyorum ben de, ama içimde derin bir üzü var. Kabaca daha kaç yıl beraber olma ihtimalımız olduğunu hesaplamaya çalışıyorum. Dileyim doksan yedi yaşına kadar yaşadılar... Taş çatlasa on, on beş yıldızımız var. Gözlerime yaş hücum ediyor: Onları ne kadar az tanıyorum...

Hayır – “az” değil, “hiç” tanımıyorum! Şuracıkta, salonda kaç fotoğraf albümü duruyor ve ben hiç birini merak etmedim. Bazı fotoğraflardaki kafaların niçin oradan kesilip çıkartıldığıni hiç sormadım. Dahası, halalarının genç kız olarak üç-dört fotoğrafı var albümde; suratlarında muzip bir ifade gördüm, ama zahmet edip de hiç incelemedim, derinine girmedim... Bu yüzden de, sürekli yellenmelerine hep, felsefi, psikolojik, analitik anlamlar yüklemeye çalıştım; bu sabaha kadar osuruklarını hep ihtiyaçlarına, öfkelerine, bastırılmışlıklarına bağladım –dahası, sırf yaşlarından dolayı bunu yakıştıramayıp ayıpladım onları– sanki yaşı ilerleyince insanın içindeki o hınzır oyunbazlık sürememiş gibi... Bunun sadece çocuksu bir oyun olabileceğini, sebebin bu kadar basit olabileceğini niçin hiç düşünemedim? Böyle bir aymazlık içinde nasıl olabildim?

Yataktan bir hamlede kalkıp suratımda salak bir gülümseme, sersem sepelek salona yöneliyorum.

“Günaydın tatlım!” İkisi de bana gülümseyerek bakıyor.

“Günaydın...”

“Ayağına çorap giy...”

“Aaaa! Hem de çıplak ayak yere basıyor! Koş-koş-koş! Ha, gazeteyi de alsana içeri...”

Gazeteyi uzatırken, dayanamayıp eğiliyor, ikisini de ayrı ayrı kucaklıyor. Hafif sidik kokuyorlar. Bu sarılma işini niçin hiç yapmam? Ne kadar hoşlarına gitti! Birbirlerini kucaklamadıklarına göre, çok doğal. Bacaklarımı kolçağının üzerine yayaarak koltuğa yayılıyor, gazetenin ilavesini elime alıyorum.

Sonra zink diye duruyorum. Kucaklaşmadıklarını nereden biliyorum, peki? Ne biliyorum ki, haklarında?

“Bir şey soracağım sizlere...”

“Sor, halacım...”

“Büyük halanın adı nedir?

“Efser... Efser Halanı sormuyor musun?”

“Evet de, Efser Halanın gerçek adını soruyorum...”

Bakışıyorlar.

“Valla hatırlamıyorum,” diyor Nazire Halam, önüne bakanak, “hem ne yapacaksın?”

“Evet, bilip de ne olacak, ha?”

Şimdi ikisi de bana döndü; yüzlerinin gölgelendiğini, hatlarının değiştığını, uzadığını, sertleştiğini, gözlerinin büyündüğünü, altlarının koyulaştığını, bakışlarına ise derin bir korkunun yerleştiğini görüyorum.

“Haklısınız,” diyorum, olabildiğince ilgisiz bir tavırla, “öylesine sormuştum ben de...”

Zavallı Efser Hala... Acaba dedeme sorsaydım Küçükken, veya anneanneme – bana Efser Halamin gerçek adını söyleller miydi? Tarvuhi miydi?.. Nimaspahi miydi?.. Birinin annesi, birinin kayıinvalidesi... Peki ama, halamlar da söylemezlerse, bundan sonra hiç öğrenemeyecek miyim? Büyük halam, talihsiz adının sırrıyla gömüldüğüyle mi kalacak?

Sonra bazı sahneler canlanıyor dedemlerin evine ait...

Ayağa kalkıyorum; salonun köşesinde duran şifonyere yaklaşır, aynasının köşesine sıkıştırılmış, sararmış, kenarından çatlamış siyah beyaz fotoğrafı gösteriyorum:

“Bu ev.... bu evin tapusu duruyor mu?”

Yine bakışıyorlar. “Sen anlat,” diyor Hamiyet Halam, bir sigara yakarak.

“Kızım, o evin tapusu yandı...”

“Aaa, Nazire! Anlatacaksan doğru dürüst anlat!” Öfkeyle bakıyor kardeşine Hamiyet Halam.

“Mineciğim, o evin tapusunu deden yaktı... yıllar önce.”

“Yaktı mı! Dedem! Neden?”

“Zamanında Ötekita'ya kaçan amca... dedenin amcası... yani, senin dedenin amcası dönmüştü...”

“Ne demek senin dedenin amcası?” diye soruyorum sertçe. Bakışıyorlar yine; ikisine de sanki ağır bir yorgunluk çöküyor.

“Sizler aslında kardeş falan değilsiniz, değil mi?” diye soruyorum usulca.

Önlerine bakıyorlar.

"Dedemle de kardeş değilsiniz..."

"Kızım," diyor Nazire Halam, elini elinin üzerine koyarak "kardeş dediğin, nedir ki? Hepimiz kardeşiz şu dünyada... Hem biz toprağın karnından çıkmadık mı, karındaş değil miyiz? Bizim aramızdaki bağ, pek çok kardeşinkinden daha yakındır... Biz Öteki Kayıp Çocuklar'dandık... Anlatmama gerek yok, herhalde... Üçümüzün de annesi babası ölmüştü."

"Öldürülmüşü desene ya!" diye patladı Hamiyet Halam, "Şanslılar canlı canlı kuyulara atıldı; diğerleri, mesela benim anımları..."

Durdu. Eli de, sesi de titriyordu.

"Tamam, halacığım," diye fisıldadım; gözlerimden pitir pitir yaşlar dökülüyordu, "anlatma... anlıyorum..."

"Kızım, anlatmak istemediğimizden değil..." diye mırıldandı Nazire Halam, "fakat anlatamayız... Bazı şeyler öyle korkunçtur, öyle gayri insanıdır ki anlatılamaz, konuşulamaz..."

Bir süre, suskun, oturdum.

"Peki, anlatıyordun... dedemin amcası?..."

Halam, hırkasının cebinden çıkardığı buruşmuş, şekilsizleşmiş kâğıt mendile siliyor burnunu. "Deden anlatırdı bize – annesiyle babası, dedeni amcasına emanet etmişler. Ama o, dedeni geride bırakarak Ötekita'ya kaçmış. Deden, onunla bir daha karşılaşmayacağını sanıyordu. Fakat yıllar sonra, büyük amca'nın Bizistan'a döndüğünü duyduk. Artık iki yeni ismi varmış, bir Ötekita ismi, bir de Bizce ismi. Bizleri hiç aramamış. Deden onu bulduğunda, adamçağız doksanına yakındı... Utancından ve pişmanlığından, dedeni bulmak için en ufak bir gayret harcama-mış. Hatta dedenle karşılaşmaktan çok korkarmış. Biliyorsundur, dedenin çocukluğu Kocayer'de geçmişti. Meğer Kocayer'deki o evin tapusunu da amca saklamışmış yıllarca. Halbuki Bizistan'a döndüğünde dedeni hemen bulsaydı, o tapuya bir şeyler yapılabildirdi..."

"Hay Allah..." Dedemin, o fotoğrafa baktığı zaman gözlerinde beliren derin kederi şimdiden daha iyi anlayabiliyordum.

"Büyük amca, 'İşte tapu. Dava açın, hakkınızı arayın, evinize tekrar kavuşun,' diye tapuyu vermek istedi dedene. Deden rahmetli, sinirlendi, 'Bu tapuyu ne yapalım?' diye."

"Sinirlenmek ne kelime? Adamcağız deliye döndü ayol!" diye müdahale ediyor Hamiyet Halam, "O gün ben de oradaydım, rahmetli anneannen devardı. Deden çıktı bir kibrıt ve yaktı tapuyu! Gençlik işte..."

"Orta yaşı..." diye düzeltiyor Nazire Halam.

Artık koltukta serili falan değilim; çoktan dimdik oturmuş, ağızım açık, dinliyorum. "Nasıl olur? Anneannem bir şey yapmadı mı peki, müdahale etmedi mi? Tapu yakılır mı, demedi mi?" diye soruyorum hayretle.

"Tabii ki demedi! Anneannen akıllı kadındı! Hak talep edilemeyeceğini biliyordu, niye öyle bir şey desin? İlahi Mine! Ancak Ötekita'da yaşayan bir Öteki, 'Hakkını ara, dava aç!' falan diye ahkâm keser!" İstemeyerek sinirlendirmiştim halamı. "Ötekita'dakiler ara sıra gelirler, yerler, içerler, haddimizi bildirip dönerler yeni yuvalarına..."

Şimdi fark ediyorum: Bana da kızgın, halalarım – sanki ben de Ötekita'dan gelmişim gibi. Bir anlamda öyleyim, galiba – ama bana, hissetmek istemediğim bir farklılığı güya çaktırmadan, alttan alta aşılamaya çalışıkları için, teyzelerime içten içe asıl ben hep öfkeliyim. Üstelik, tam olarak dedemlerin beni korumaya çalışıkları şey. Mesele şurada ki onlara da, beni güya korumaya çalışıkları için öfkeliyim! Ama halalarıma dönecek olursak, korkmam suç mu? Ne olmuş ki, halamlar da ölmekten, yalnızlıktan, yalnız ölmekten, yabancılışıkları bu dünyayla yüzleşmekten korkmuyorlar mı sanki? Niçin eve tıkılmayı, dünyanın, kentin ve insanların hızla dönüşümünü görmemeyi tercih ediyorlar ki? Sonuçta, şurada hepimiz bir şeylerden kaçmıyoruz; huzur bulmaktan da işte bu nedenle bu kadar âciz değil miyiz?

"Senin anneannen var ya, senin anneannen!" diyor Nazire Halam. "Kızım, film adı gibi olacak ama, senin anneannen gerçek bir melekti. Dedene kalsa, ihtiyar amcayla bütün bağları koparırdı. Ama anneannen, ihtiyar amcanın zavallılığını gördü. Nihayetinde o da bir kurbandı. Ona hep yemekler götürdü. Bizi ler valla onun kadar merhametli değildik. Değil mi Hamiyet?"

"Öyle..."

"Peki, onu son görüşümüzü hatırlıyor musun, Hamiyet?"

Bana dönüyor, "Anneannen, 'Bu adam ölecek!' dedi. Dedeni zi-yarete ikna etmeye çalıştı; deden gitmeyince biz gitmişik anne-annenle..."

"Hatırlıyorum tabii..." diye mırıldanıyor Hamiyet Halam. Birden ikisi de çok suskunlaştı.

"Ne kadar siskaydı..."

"Siska, kemikleri fırlamış, avurtları çökmüş..."

"Ayakta zor duruyordu."

Susuyorlar.

"Sidik kokuyordu..." diye yine mırıldanıyor Hamiyet Halam. Yüzüne çok mahcup bir ifade yerleşiyor. "Eminim biz de kokuyoruzdur..."

"Kokuyordu ya.. Hem sidik, hem ekşi ekşi kokuyordu. Bor-dolu beyazlı çizgili, eprimiş bir pijaması vardı..."

"Önü sararmıştı! Hatırlıyor musun, pijamanın üst düğmesi yerine eğri bir çengelliğnesi vardı... Onun altındaki düğmelerin her biri farklı farklıydı..."

Nazire Halam atıldı: "Pijamanın lastiği de eskimiş, bir dü-ğüm atmıştı. Hatta... pijama bacağının ön kısmı aralıktı."

"Valla, arada sararmış donu gözüküyordu... Seni bilemem... de ne yalan söyleyeyim... gözümün oraya kaymaması için şahsen ben çok uğraşıyordum, ama işte..."

Hafif gülüştük; havadaki gerilim biraz hafiflemişti.

Burnumu sildim. "Peki," dedim, "dedem, amcasını hiç mi zi-yaret etmedi sonuçta?" Amcası ne yapmış olursa olsun, dedemin böylesine kindar olabileceğini hiç düşünemiyordum.

"Amca öldüğünde, hep beraber gittik evini toparlamaya... Amcanın o kat kat atlet ve donlarının altından tomar tomar para-lar çıkmıştı. Kim bilir ne korkularla stoklamıştır o paraları... Ku-tularca, ama kutularca kesme şeker çıktı evin dört bir yanından... hepsini attık, yılların tozu, karton kutulardan içeri sızdı."

Halalarımın mutfağı, buzdolabındaki tedavülden kalkmış paralar canlanıyor gözümün önünde.

Nazire Halam aniden kaldırıyor kafasını; birden canlandı, yanakları kızardı: "İşte! Benim de kafamın içi aynen amcanın evi gibi!" diye bağırıyor –nereden aklına estiyse– "Havalandırın şu evi, diye bağırmak istiyorum! Benim kafamın içinde de aynı,

o boğucu sidik ve naftalin kokusu... Kurtulayım istiyorum, geçmişin bütün çöplerini taşımaktan çok yoruldum. Açıñ penceleri! Atın çöpleri dışarı! Temiz bir badana yapın, oksijen gırsın şu eve – bunu istiyorum. Ama işte...” Birden omuzları çöküyor, “Korkuyor insan...”

“Neden?” diye fisıldıyorum. “Neden, halacığım?”

“Yavrum... İnsan galiba çöplerine bağlanıyor. Korkuyorsun. Oksijen, ya çöplerin varlığını unutturursa?”

Yine suskun oturuyoruz; Nazire Halam, sürekli elimi okşuyor dalgın dalgın. Bense her zaman saf, naif biri olarak tanıdığım Nazire Halamdan hiç beklememişim bu çıkış karşısında, şaşkınim. Devam ediyor konuşmaya:

“Hatırlamak unutmanın ziddi mi, bundan da çok emin değilim.... hatırlamak ne kadar etkin bir işse, unutmak da öyle bence. Hatırlamadıklarımla hatırlayamadıklarım, öyle farklı şeyler ki... Bazı şeylere zamanında biraz dikkat etseymişim, belki bugün hatırlardım; bu beni bazen çok kızdırıyor. İşin kötüsü, hatırlayamadığımı bildiğim şeyle unuttuğum şeyle, tam olarak aynı şeyle mi, ondan da emin değilim... Tıpkı fark etmek ve fark etmemek gibi... Görmek ve görmemek gibi...”

Bunları söyleken elimi hâlâ okşuyor. Kafasında olup bitenler konusundaki farkındalığı, beni daha da şaşırtıyor, hatta afallatıyor, öyle ki ne cevap vereceğimi bilemiyorum. Bir süre sonra, biraz tereddüt ederek soruyorum:

“O gün... Hani televizyonu açtığım gün... Çalınan o pop şarkısı... ‘Hayatım Aşk’ adlı şarkısı... Neden o gün...”

“Kızım...” diyor Nazire Halam, ve sesinde ilk kez böylesine sert, böylesine acı bir tını duyuyorum, “Yılbaşigecesi katliamı için yakılmış bir ağıttı o. Öldürülenlerin anısına. Acı bir feriyatti o... Çoluk çocuk binlerce insana kıydı. Bu kadar derin anlamlı bir müziği, bir pop şarkısına çevirmek, olacak şey mi? Acıyi bu kadar anlamamak, bu kadar duyarsız olmak?..” Kelimeler boğazında tikanıyor.

“Bilmiyordum hala...”

“Biliyorum kızım, bilmediğini...” Derin derin iç çekiyor Nazire Halam. “Zaten kim neyi biliyor ki artık? Senin anan baban bile, nur içinde yatsınlar, hiçbir şey öğrenmek istemediydiler...”

Anneannenle deden de elbette seni koruyacaklardı... Böyle büy-
le, her şey unutulup gidiyor..."

"Peki" diyorum çekinerek, "o şarkının gerçek sözleri neler-
di?"

"Ashı, Ötekice'dir... ama dur... dur bir dakika..."

Nazire Halam kalkıyor, konsola gidiyor, kapağını açıyor;
muntazam bir şekilde dosyalanmış gazete kupürleriyle, yazılar-
la dolu bir klasör çıkartıyor; masanın üzerine koyuyor, sayfaları
çeviriyor, bir kâğıt, bir gazete kupürü çıkartıyor:

"İşte tercümesi... Çok uzun yıllar önce bunu bir yerde bul-
muş, saklamıştım. Hepsini okumayayım, ama şöyle başlar..."

Halam, boynunda asılı gözlüğünü gözüne geçirip, dolu dolu
bir sesle okumaya başlıyor:

Soldu ağaçlar, çiçekler

Ağlattı yaprakları bu acı kıym

Cehennem oldu, görkemli Şenyuva...

Böyle gidiyor işte..." diyor; sesi titriyor yine.

"Halacığım... Kenan Enişte'yle düğününüzün, veya Kenan
Enişte'nin fotoğrafları var mı hiç o klasörde?"

"Yok yavrum... Hepsini yaktım." Utanarak önüne bakıyor
Nazire Halam.

"Yaktın mı? Niçin, hala?"

"Yaaa..." diye hemen sert bir şekilde araya giriyor Hamiyet
Halam, "ben de ona çok yalvardıydım, yakma diye... Merkezî
Büyükbiz Kütüphanesi havaya uçurulduğunda, hatırlıyor mu-
sun, hepimiz nasıl kahrolmuşuk... İkisi aynı şey! Aynı içgüdü!
Kütüphane yaktıkla eski kocanın fotoğrafını yok etmek, aynı
sey!"

Zavallı Nazire Halam kırkırmızı; ağıtan yer aldığı kupürü
tekrar yerleştirmek için klasörün sayfalarını çevirmeye başlıyor.
Tam sayfaları hızla çevirirken, aniden duruyor, birkaç sayfa geri
gidiyor. Saydam poşet içinde duran bir zarfa uzun uzun bakıyor,
sonra, hayalet görüyormuş gibi, zarfı ağır ağır, gördüğüne inana-
mıyorum gibi çıkarıyor poşetten.

"Mine... Mine, bu mektubu anneannen yazmıştı... Şey... As-
lında sana yazmıştı..."

“Bana mı?”

Hamiyet Halam da irkilerek Nazire Halama bakıyor; birkaç saniye bakışıyorlar, ikisinin de gözünde dehşet var, sonra başlarını çok derin bir mahcubiyet içinde eğiyorlar.

“Nasıl unutabildik, Nazire?”

“Abla, bu klasöre senelerdir bakmışlığımız mı vardı?”

Hemen yanına doğru seğirtip kapiyorum zarfı Nazire Halamin elinden; zarf zaten açık, içinden çekip çıkardığım mektuba hızla bakıyorum, evet, anneannemin el yazısı, “Yavrum, Minem...” diye başlayan bir mektup...

“Bunu sonra okurum...” diye mirıldanıyor, mektubu dikkatle çantama yerleştiriyorum. Elim ayağım zangırıyor.

“Tabii, yavrum...” Nazire Halam klasörü ağır hareketlerle tekrar konsola koyuyor, konsolun kapağını dikkatlice kapatıyor. Dönüyor, utancından yüzüme hiç bakmadan, ağır adımlarla yaklaşarak tekrar koltuğuna oturuyor.

Bir süre suskunca oturuyoruz. Anneannemden bana bir mektup! Aklım almıyor bunu. “O klasöre bakmama izin var mı?” diye soruyorum neden sonra, sesim boğuk.

“Tabii ki var... Konsoldaki her şeye, bütün evraklara, fotoğraflara, her şeye bakabilirsin... Bu ev senin evin, kızım... Bu evdeki her şeye bakarsın, yeter ki korkularını aşmış ol...”

Nazire Halamın önünde diz çöküp yüzümü kucağına gömerek sarılıyorum ona. Neden kızgın değilim ona, onlara? Halam saçarımı okşuyor bir süre.

Hamiyet Halamın boru gibi sesi, beni bu yarı rüya âleminden çıkarıyor: “Haydi kızım, bak, ayakların hâlâ çıplak...”

“Hemen...” Minnetle karşılıyorum bana sunulan bu uzaklaşma fırsatını. Şu yarı saat içinde yaşadıklarımı hazmetmek için yalnız kalmaya, biraz vakte ihtiyacım var ve işte, halalarımın bu özelliğine, gereksiz yere uzayan melodramlardan hoşlanmama özelliğine hayranım. Salondan çıkarken onları yeniden neşelendirmek için gürültüyle yelleniyorum. Bunun onları yeniden neşelendirdiğinden emin değilim, ama hafızalarına kesinlikle yararı oluyor; Hamiyet Halamın, “Tuncay!” diye zaferle bağırdığını duyuyorum, “Tuncay! Ne Tezkanı?”

“Evet evet, vallahi benim de dilimin ucundaydı...”

Sağclarımı fırçalamaya koyuluyorum.

Tuncay'ın telefonlarını sekiz gündür yanıtlamamaktayım. Bu, benim için her zaman bir fanteziydi –hayali muhteşem, ama uygulaması çok zor...

Ama kendimde ilk kez bu gücü buldum. Nasıl oldu bu, bilmiyorum. "Kırılma noktası" sandığım öyle çok olay, öyle çok kalp kırıklığı yaşamışlığım var ki... Oysa bu adamı hayatımdan öfke duymadan, yaygara çıkarmadan, sükünet içinde uzaklaştırmak için hiç de öyle büyük olaylar gerekmemiş. Galiba her şeyin bir miadı varmış –öyle tahmin ediyorum– sonra ilişki ken-diliğinden, usulca renklerini yitiriyor, soluverip gidiyor.

Tam on bir kere aradı. Beni kaygılandıran tek düşünce, beni merak ederek büyük endişelere kapılması ihtimaliydi. Bu nedenle, iyi ve sağlıklı olduğumu bilsin diye, bir e-posta göndere-yim dedim.

Herhangi bir şey yazmak gelmiyordu içimden: Ama boş e-posta göndermek de olmazdı. Nihayet, normalde hiç açmadan, doğrudan silip attığım türden, "Hayat nedir?" veya "Dostluk" başlığını taşıyan, içi klişelerle, çiçek-böcek-kelebeklerle dolu, yani aslında hiçbir şey söylemeyen bir e-posta buldum. Onu dün gönderdim, "Merak etme, iyiyim" cümlesi eşliğinde. O zaman-dan bu yana telefonları da kesildi.

Bunun hemen arkasından, Lesch'ten bir e-posta geldi.

Zeyda Hanım merhaba,

Askeriniz bugün çok önemli bir itirafta bulunacak:

Dün gece benim için müthiş bir görüşme gecesi oldu. Size sözü-nü ettigim, bütün kaprislerimi çeken hanım arkadaşımın, beni ha-yatından tamamıyla silip atmış olabileceğini kavradım.

Bu bilginin kafama dank ettiği an yaşadığım şokun ve dehşetin büyülüüğünü size tarif edemem. Ne yaparsam yapayım beni terk etmeyeceğinden, edemeyeceğinden öyle eminmişim ki... İçten içe, onunla sevgili değil de dost, hatta bir nevi ağabey-kardeş gibi olmamızı istiyor ve bunun nedenini kendi kendime, ondan ömür boyu kopmama isteğime bağlıyordum: İnsanın pek çok "eski sevgili"leri olabilir – ama "eski dost", "eski kardeş" diye bir şey yoktur.

Derken buna bir sebep daha ekledim: Dost veya kardeş olmamızı istiyordum... ki ondan hiç kopmaksızın, onu ömür boyu istediğim gibi canından bezdirebileyim...

Şimdiyse en önemli keşfimi itiraf edeyim: Dostlar da, kardeşler de gereğinde insanı terk edebilirlermiş. Bana tamamıyla karşılıksız bir sevgi sunacağından nasıl o kadar emin olabiliyordum? Neden beni terk edebilme ihtimali bana bu kadar imkânsız görünümüştü; niçin böyle büyük bir şok yaşadım?

Narsisizmim, bunun cevabını buraya yazmaya elvermiyor. Bunu da siz bulun, Zeyda Hanım.

Bu mektubu okumuş, sonra tekrar okumuş, sonra tekrar okumuştum... Mektup bana en ufak bir memnuniyet vermemiş, ağızında sadece acı bir tat bırakmıştı.

Şimdiyse, halalarımın uzaktan gelen "Tezkan mı? Tuncay mı?" miriltileri eşliğinde mektubu hatırlayınca gözlerim doluyor: Yine de kolay değilmiş... Zaten o mektubun içimde yarattığı siz yüzünden buradayım: Halalarımı düşündüğümden, özverili olduğumdan değil, halalarında kalmak bu süreci benim için koyalıştırıldığından. Hiç değilse, iyi kötü, evin içinde ses var.

Kulak kabartıyorum: Koyu bir sohbete dalmışlar. Ben de salona doğru seğırtıyorum yine.

"Gelsene Mine," diyor Hamiyet Halam, "biz de tam senin Tuncay'ı konuşuyorduk; ben hep, onun kökenini merak ederdim de..."

Haydaaa! "Ay hala, ne bileyim kökenini? Bana ne, kime ne?" Bugün galiba, ifşaattlar günü!

"Öteki olmasın da, o da... Sıkıntı çekersin sonra..."

"Aman hala, sanki evlenmeye niyetliymış gibi!"

"Öte yandan, Öteki değilse de, ben olsam mesela, aklıma takılabilirdi: Ya onun amcası zamanında amcamı katlettiyse?"

Nazire Halam hemen, havayı yumuşatmak için müdahale ediyor: "En iyisi kökenini hiç bilmemek... Neyse ne."

"Ya..." Ellerimi çaresizlik edasıyla havaya kaldırıyorum.

"Ne 'ya'sı, Mine!" diye sertçe müdahale ediyor Hamiyet Halam, "Deden senin, neden hep hüzünlüydü? Sen artık koca kadınsın. Biliyor muyduñ ki, küçükük çokukken gözünün önünde babasının kafasını kesmişler? Annesi öldürülüduğunde de, kız

kardeşi –o sırada bebekmiş– anasının cesedinin üzerinde, mesini emiyormuş hâlâ.”

“Hamiyet!”

“O kız kardeş ne olmuş peki, ölmüş mü?” Sersemledim, nefes nefeseyim; bütün tüylerim ürpermiş durumda.

Tek gözleriyle bakışıyorlar bir an; cevap vermiyorlar. Hamiyet Halam, başparmağı ve işaretparmağıyla, ağzını “fermularlama” hareketi yapıyor; bacak bacak üstüne atıp bacağını asabi asabi sallıyor.

“Ne olur güzel şeyler düşünelim güzel şeyler konuşalım ama işte hayat boyu her şeyi içinde saklamak ne demektir kimse bilmez kimse bilemez yetti artık ama güzel konuşalım...” diye inliyor Nazire Halam.

Gene bir bakışma ve düğmeye basılmışcasına, ikisi birden hüngür hüngür ağlamaya başlıyor. Ben de hüngür hüngür ağlamaya başlıyorum; aralarına diz çöktüm; kollarımla bacaklarına sarılıyorum, onlar da bir yandan başımı, omuzlarımı okşuyor, pit-pitliyorlar.

Bir süre ağlıyoruz, sonra Nazire Halam üzerinde çeşit çeşit ilaç kutuları bulunan sehpaya uzanıp kâğıt mendil kutusunu kaparak bizlere ikram ediyor; bunun üzerine üçümüz de, bir yan dan burunlarını silerken, gülmeye başlıyoruz.

“Evet, güzel şeyler konuşalım...” diyor Nazire Halam, gözünü silerek, gülümseyerek – artık toparlandı; “Biliyor musun, biz demin çocukluğumuzu da konuşuyorduk. Biliyor musun,” bunu hafif gururla, neredeyse nispet yapar gibi söylüyor, “bizim çocukluğumuzda su oyunları vardı! Su o kadar bol ve ucuzdu, değeri ise o kadar bilinmiyordu ki, çocuklar istedikle ri kadar su kullanarak birbirlerini ıslatabilirlerdi. Hatta plastik su tabancaları vardı, içine su doldurup birilerine pırıldırımız su püskürtebilirdin, hatta hortumla bile oyun olsun diye birileri ni ıslatabilirdin...”

Ayaklarının dibinde bağdaş kuruyorum.

Küçümser bir edayla bakıyor ona Hamiyet Halam: “Canım, bunları anlatmama gerek yok; Mine'nin çocukluğunda da vardı bunlar. Unuttun mu, balkondaki leğene nasıl su doldurduğumu zu, Mine'nin küçükken o leğende nasıl oynadığını?”

Onlar konuşurken sersem gibiym, aklım dedemde ve ölmüş annesinin memesini emen bebekte. Çocukken yediğim tokatı hatırlıyorum. Nazire Halamin gerçek adını sorduğumda zavallı dedemi ne kadar korkutmuş, ne hale getirmiş olmalıyım.

Kendimi sohbetlerine katılmaya zorluyorum. "Ama dedem, ben leğende oynadıktan sonra o suyun ziyan olmamasına, ya tuvalete dökülmesine ya da başka bir amaçla kullanılmasına çok önem verirdi," diye açıklıyorum hemen, "kimse farkında olmasa da, dedem farkındaydı gidişatın..."

"Evet, ağabeyim büyük adamdı!" diye iç çekiyor Nazire Halam, "Su, doğanın hepimize sunduğu en değerli hediye; rahmetli hep böyle söylerdi. Derdi ki, suyu kullanma hakkı, eğitim hakkından da, sağlık hakkından da çok daha kıymetli bir hak. Çünkü su, doğrudan tabiattan gelir. Hatta suyun topraktan da farklı olduğunu, havaya çok benzediğini söylerdi – suyun üzerinde mülkiyet kuramazsınız. İnsanoğlunun yarattığı bütün suni sınırları yıkar geber."

Yine elimi okşamaya başlıyor Nazire Halam: "Ama işte," diyor, "maalesef bu kıymetli armağanı doğadan ve bizden çaldılar. Kirlettiler; borulara, barajlara hapsettiler..."

"Bırak Allah aşkına," diye sözünü kesiyor Hamiyet Halam, "HES'ler zaten bardağı taşırın son damlaydı..."

"Tamam işte, ben de onu diyecektim, bir fırsat versen! Suyun devirini mahveden o oldu zaten bence... Tabiat ananın, affedersin, ağzına ettiler..."

"Biliyor musun..." yine pat diye lafa giriyor Hamiyet Halam, "biz demin annelik hakkında da konuşuyorduk – Mine, sen hiç anne olmak istemedin mi?"

Nazire Halam ters ters bakıyor ona. "Nedenistesin ki?"

Gülüyorum. "Annelik nereden çıktı?" diye soruyorum. Birayağımı altına alarak kanepeye, Nazire Halamin yanına yerleşirken aklım Tuncay'ın annesine kayıyor.

"Hakikaten de öyle, nereden çıktı? Sen bunadın mı? Bu devirde kim çocuk yapıyor ki? Anormal çocuklar yetiştirmek için mi?" diye sinirleniyor Nazire Halam. "O eskidendi kızım, eskidendi, bebek-mebek..." Sesi öyle yüksek ve tiz çınlıyor ki, hayretle dönüp bakıyorum yüzüne. Şaka değil, yanakları pembe pembe olmuş.

"Niye? Sen değil miydin bir zamanlar hep, 'ah, çocuğum ol-sayıdı' diye başımızın etini yiyen?"

Asabileşme sırası şimdi de Hamiyet Halamda. "Çok da hak-hıydın. Evlenmiş olsaydım ben de çocuk yapmak isterdim."

Birden yüzü sertleşiyor, eliyle beni gösteriyor: "Ben, bizim kızı merak ediyorum. İnsan nasıl anne olmak istemez? Tuhaf de-ğil mi şimdi bu? Bir defa, el âleme karşı kendini eksik hisseder-sin, yani kadın olarak. Biliyorum, biliyorum, hanımfendi bu dünyaya çocuk getirmek istemiyormuş..."

Sonra eliyle geçiniz işaretini yapıyor. "Aman, bana ne oluyor? Belki de böylesi daha iyi. Sizlerin çocuğundan çok mu hayır ge-lirdi?"

"Haydaaa..." Nazire Halamla bakışıyor.

"Hala!" diyorum usulca, "O devirle bu devir aynı mı?" Çok garip – bir bakıyorum, elim karnımın üzerinde. Hemen çekiyorum elimi karnımdan, ama ikisi de fark ettiler bu hareketimi. Anlamlandıramadığım bir üzün sarıyor beni. Halam ne dedi de, beni böyle canevimden vurdu? Dizlerimi kendime çekiyor, üzerine çenemi dayıyorum.

"Değil tabii, kızım," diyor Hamiyet Halam; o da sesini al-çalıyor.

"Eskiden insanlar sahiciydi..." diyorum, "Eskiden bugünkü gibi hastalıklar var mıydı?" Boğazım tikaniyor birden, "Ben siz-ler kadar yaşayabilecek miyim ki? Baksanız, kof çıkıyor diye pek çok ülke organlarını bile artık geri çeviriyoğmuş..."

"Saçmalama!" diyor halalarımın ikisi, aynı anda.

"Sen kof değilsin kızım!" diyor Hamiyet Halam ciddiyet-le. "Anneannenle deden, gidan konusunda nasıl titizleniyordu, unuttun mu? Ailede onlara manyak gözüyle bakılırdı..." Derin derin iç geçiriyor. "Ne akıllı adammış deden..." Sonra yine dö-nüyör bana: "Kızım, sen kof değilsin; hiçbirimiz değiliz, çok şü-kür... Tanrı gençlere gelecek kuşaklara acısın..."

"İşte kentin açıkladın, abla! İşte bu nedenle kimse artık çocuğ yapmaz!" diye atılıyor Nazire Halam. "Suçlayabilir misin ki insanları?"

"Neyse, peki... Mine kızım, bir çay koyuversene yavrum... Bir de, bir zahmet şuradan gazeteyi veriver... Bakalım Zeyda Tey-zemiz neler yazmış bugün..."

Nazire Halamla bir an bakıştılar mı, bana mı öyle geldi? Ben ona gazeteyi uzatırken, o hâlâ konuşuyor:

“Zeyda Teyze’yi okumak beni fevkalade rahatlatıyor, zahir bu sebeple her sabah okuyorum. Şu şapşalak mektuplar karşısında nezaketini hiç bozmuyor kadın, işte buna hayranım... Nazire de geçen gün tutmuş, Zeyda Teyze’ya çatıyordu; yok böyle mektuplar konmamalıymış, yok toplumun başka sorunları yok muymuş, yok bazı mektupları sansürlemeliyimmiş...”

Nazire Halam kırkırmızı kesiliyor.

“Tamam abla, tamam,” diyor telaşla, “bugün neler var gazetedede?”

“Bugünün gazetelerine sıra gelmedi ki, baksana, kaç günün gazetesi birikmiş...” Hamiyet Halam sehpanın üzerine istiflenmiş gazeteleri gösteriyor. “Ölüm ilanlarına da daha doğru dürüst bakamadım. Ama bak, sana Zeyda Teyze’yi okuyayım. Bugün çok enteresan bir yazı var: Biri, ‘ihtiyarladım’ diye upuzun bir mektup yazmış. Hepsini okumayayım ama, senin hep şikayet ettiğin şeylelerden bahsediyor – yok efendim, kafasına yeni dank etmiş de yaşlandı, yok gençler onu artık dışlıyorlarmış da... Bak şimdi, o kısımları atlayıp sana geri kalanını okuyayım:

“Sevgili Zeyda Teyze,
Size teyze demek garibime gitdiyor çünkü eminim ben sizden yaşlıyım...

diye başlamış...”

Nazire Halam eğilmiş, pürdikkat terliğinin ucunu inceliyor. Hamiyet Halam, ağır ağır okumaya devam ediyor:

“...Beş yıl önce ben bu kadar unutkan değildim... hareketlerim de yavaşladı. Diyeceksiniz ki, ihtiyarlıkta değişim normaldir. Ama benim sanki şahsiyetim de değişti. Yani, içimin derinliklerinde aynı insan olduğumu biliyorum, ama seneler sanki sadece yüzümü kırtırmakla kalmadı, kalbimi de kırıstırdı. Sıhhatim elbette ki eskisi gibi olamaz, ama ben eskisi gibi gülebilmez, eskisi gibi dünyayla ilgilenmemi, hatta eskisi gibi sevebilmeyi özlüyorum. Hayal kurabilmeysi özlüyorum. Yani bunları unutmuş değilim.

Ablamla birlikte oturuyoruz. O eskiden de ihtiyyardi, eskiden de kocakarıydı. Acaba ihtiyyarlık bulaşıcı bir şey midir? Acaba genç insanlarla yaşasaydım, farklı olur muydum? Bu soru, son aylarda çok fazla takılıyor kafama. Yavrum sen tâhsîlli birisin besbelli, bu sorumu cevaplandırıbilsen çok memnun olurum.

Sevgiyle kal kızım,
O güzel gözlerinden öperim,
Nimet

“Bak... Ablasıyla yaşayan başka ihtiyyarlar da varmış!” diye mu-zaffer bir edayla haykırıyor Hamiyet Halam, Nazire Halamın yüzünün artık pancar rengine dönüştüğünü fark etmeksizsin. “Zeyda Teyze’nin cevabına bakalım:

“Yaşlanmak, kesinkes ihtiyyarlamak anlamına gelmiyor. İnsanlar, yaşıları ilerledikçe, bir giysi giyer gibi, ihtiyyarlıklarını üzerlerine geçiriyorlar, hepsi bu. O giysiyi giymezsen, sadece yașını alırsın, ama ihtiyyar olmazsın...”

Birden kesiyor okumayı Hamiyet Hala; nedense hoşlanmadı Zeyda Teyze'nin cevabından.

“Yahu,” diyor birden, “su Zeyda Teyze’ye neden kızdığımı söyleyeyim: Yahu, hep aynı tip sorunlar, hep aynı tip erkek. Nasıl şeydir bu? Kadının öyle bir sevgilisi mi var, nedir? Hep yazdırığı o erkek tipine niye o kadar yüz veriyor! Bu kadar çok yüz verilir mi? Verdiği cevapları hiç aklım almıyor. Hiç demiyor ki, ‘Kızım, sen bunun çok yaralı ama iyi bir insan olduğunu söylüyorsun, belki haklısun, ama böyle birinden sevgili falan olmaz, vur şu herifin kıcına tekmeyi.’ Adamı yine mazur gösterecek, sakinleştirici şeyler yazıyor. E, ne anladık bu işten? Bu Zeyda kafayı yemiş! Birileri görmüyorum mu durumu?”

Çay yapma bahanesiyle mutfağa kaçıyorum – Hamiyet Halam çok haklı; bende devreler tamamen şaşmış artık; kim yazıyor, kim cevap veriyor belli değil; belki de bir süre izin istemeliydim... çünkü halam daha Zeyda Teyze'nin cevabını okurken, Zeyda Teyze'nin cevabına vereceğim cevap, kafamda şekillenmekte.

Mutfağa bu kafa karışıklığıyla öyle bir hisimla dalmışım ki, dirseğim, çay lekeleriyle kaplı porselen demliğe çarpiyor ve demlik, bir şangırtıyla paramparça...

Çığlığıma halaların ikisi de terliklerini sürüye sürüye mutfağa seğırtıyorlar. Ben, dehşet içinde yerdeki kırıklara bakıyorum. "Üzülme kızım, hemen süpürüruz..."

Suskunum, nasıl özür dileyeceğimi bilemiyorum. Demlik benim için o kadar değerli ki... Acaba onlar için de aynı değeri taşıyor mu? Sormaya cesaret edemiyorum.

Moralim öyle bozuk ki, akşam erkenden, halalarımla aynı saatte yatıyorum. Fakat bu gece Nazire Halamın heyheyli geceleğinden; derin iç çekişlerinden anlıyorum bunu ve bir türlü uyku tutmuyor. Bir ara, uyuduğuma hükmenden Nazire Halam, yatağında, yorganın altında ciddi şekilde hareketlenmeye başlayınca daha fazla dayanamıyor, karanlıkta sessizce odadan süzülüp salona geçiyorum.

Malum şifonyeri usulca açıyor, orada duran kalın klasöre el atıyorum. Kâğıtlar... Nuh nebiden kalma makbuzlar, faturalar... yemek tarifleri... neler neler... birileri fi tarihinde bir alışveriş liste hazırlamış – "kıvırcık salata" lafi geçiyor listede; zihnim, bol salatalı çocukluğuma gidiyor – hey gidi günler... derken bir alfabe düşüyor klasörün içinden; üzerinde küçük bir çocuğun yazılarıyla anneannemin adı yazılı – kim sakladıysa...

Ne garip resimler... "Aile" diyor, "anne" diyor, "baba" diyor – bir babayı oturmuş gazete okurken, bir anneyi ütü yaparken resmetmişler; çocuk da yerde oynamakta. Ne kadar ilkel ve geri bir toplum imgesi... de, şimdi sanki çok mu parlak durumdayız? İçim sizliyor; tanımlayamadığım, derin bir özlem duyuyorum... Her zaman yanında olacak birine duyulan özlem... Anneannemle dedemin ilişkisinde olduğu gibi, özel bir kişiyle birlikte ihtiyarlama özlemi... Bu tür beraberlikler, sadece çocuk yapmak isteyen insanlara mı özgüydü acaba? Peki, ya bugün? Çocuk yapmak amaç olmaktan çıkışınca, herkes yalnızlığa veya kısa dönenli ilişkilere mi mahkûm olacak? Bu tür sorularımı yanıtlayabilecek birileri olsa, keşke...

Alfabenin sayfasını çeviriyorum. İki çocuk, camin önünde oturmuş dışarıyı seyrediyorlar; dışında beyaz halkalar şeklinde resmedilmiş kar taneleri... "Bak anne bak. Kar var bak."

İşte şimdi engelleyemiyorum gözyaşlarımı. Karın ne olduğunu biliyorum elbet –çocukluğumdan hatırlıyorum– zamane çocukların içinse kar, herhalde volkan gibi, tsunami gibi, hortum gibi, varlığı ve görüntüsü bilinen, ama hiç karşılaşmadım bir şey.

Hortum veya tsunami doğal afettir, felakettir – böyle öğrenmiştim. Meğer kar yağmaması da bir doğal afetmiş. Son yıllarda kaç hayvanın soyu tükendi... Hem de birdenbire – kimse ne olduğunu anlayamadı bile... Hayvanat bahçelerinde, soğutulmuş ortamlarda yaşatılan son kutup ayıları, son penguenler, insanların bir zamanlar kıyıp, karlı buzlu yaylalardan kopartarak bu sıcak coğrafyalara getirip ev köpeği diye evlerine aldıkları ma-vis gözlü haskiler – artık özel şartlarda koruma altına alınmış bütün bu hayvanların, sanki uzaklardaki, kutuplardaki hemcinslerinin arkasından, suni ortamlarda yaşamak istemezlermiş gibi, ani ve toplu ölümleri hepimizde nasıl bir şok, nasıl bir travma yaratmıştı... Ama işte, biz bir travma kuşağıyız... Atalarımızın binyillara yayılı yayılı tanık oldukları evrim, türlerin tüketimi, yeni türlerin ortaya çıkışı, şimdi tek bir kuşağın kısacık hayat dönemine sağlanıyor.

Derken, küçük bir çocuğun el yazısıyla yazılmış, saydam bir kılıfa dikkatlice yerleştirilmiş bir yazı çıkıyor yine karşımı...

A! Bunu ben yazmışım! Ben yazmışım ve öğretmen, kâğıdın bir kösesinden diğer kösesine çaprazlamasına kırmızı bir çizgi çekmiş, kırmızı harflerle “değerlendirme dışı – velisiyle görüş” diye de not düşmüş. Allah allah! Bunu hiç hatırlamıyorum – kaçını sıftaydım acaba?

Merakla okuyorum:

Kompozisyon Konusu: Okulda Bugün Neler Oldu.

Ben sınıfın tek Öteki öğrencisiyim. Vatan Sevgisi dersinde öğretmen Ulu Vatan Kitabının emirleri hakkında soru sordu. Kimse bilmeyordu. Aslında bir tek ben biliyordum. Ama parmak kaldırırmam yasak değildi ben bu dersin bir parçası değilim sadece en arka sıradan oturuyorum. Çok üzüldüm. Sanki üzerime bir cam bardak kapadılar ve ben herkesi görebiliyordum ama beni kimse göremiyorum. Hep böyle. Ben onları görebiliyorum ama sesleri çok uzaklaşır gibi. Ben tam kendimin ortasındayım, dünyanın tam orta-

sındayım, kafamın içinde bir ses sürekli "mmmmmm" diyor. Çok usluyum ama üzgün uslu. Arkadaşlarından farklıyım, onlar da zaten öyle düşünüyor, ama ben onların düşündüğünden başka şekilde farklı olduğumu biliyorum ama onlardan başka şekilde farklı olduğumu bir tek ben biliyorum. Aslında buna biraz da seviniyorum.

"Kızım Minem, seni de mi uyku tutmadı?"

Nazire Halam beliriyor, gülümseyerek. Ben de gülümsüyorum – ve göz göre geliyoruz.

Usulca soruyorum: "Ne zamandır biliyorsun hala – Zeyda Teyze meselesini?"

Yüzü pembeleşiyor. "İlk, o hünsa meselesinde şüphelenmiştim kızım... Üç beş gün arayla şeyden söz edilmesi... neydi adamın adı..."

"Aristophanes..."

"Evet, ondan söz edilmesi, tuhafıma gittiymi... Ayrıca, morukladıysak bunadık demek değil, kızım..."

"Ne oldu, uyumuyor musunuz?" arkalardan geliyor Hamiyet Halamin kart sesi. "Haydi, yatın aşağı!"

Böyle diyerek Hamiyet Halam, odayı terk etmek üzere arkadaşını dönüyor ve güclü bir şekilde yelleniyor.

Nazire Halamla yeniden göz göze geliyoruz, bir saniyeliğine. Halam tek gözünü birkaç saniyeliğine kapalı tutuyor – bu, kendi şartlarında göz kırpması. Gülüyorum – evet, bu bizim sırimız olacak.

31

Çantamda anneannemin bana yazdığını mektup, bir iki saat önce evime geldim. İlk okuyuşumda ağladım. Tarih atmamış, acaba bilhassa mı kaçınmış? Şimdiyse her okuyuşumda, anneannemin incecik sigarasını tüttüren zarif parmakları geliyor gözlerimin önüne. Koynunun bana hep sunduğu korunmuşluk duygusunu hatırlıyorum:

Yavrum, Minem,

Bu mektup eline geçtiğinde yetişkin, sağlıklı, akıllı bir kadın ola-cağını umuyorum. Yaşım ve hastalığım itibariyle benim o günleri görebilmem çok zor. Tatlı kızım benim; umarım hayat sana iyi ve adil davranışlıyordur.

Minem, sana bu mektubu yazmamın sebebi, bazı konulara açıklık getirmek istememdir. Belki de vicdanımı rahatlatmak.

İleride beni nasıl biri olarak hatırlayacaksın? Bunu hep merak eder dururum. Muhtemelen mesafeli, hatta soğuk bir kadın olarak hatırlıyorsun. Sanki seninle hiç ilgili değildim, değil mi? Sanki hiç umursamıyorum seni... Arkadaşlarının anneleri bile çocukların o kadar kollarlarken, ben, üstelik anneannen olarak, nasıl böyle ilgisiz davranışabilirdim sana karşı – böyle algılıyordun. Bazen de düşünüyorum: Yoksa bütün bunlar benim uydurmam mı? Suçluluk duygum mu bana bunları düşündürüyor? Sanmıyorum. Bana zaman zaman ne kadar kırgın baktığını fark etmedim mi, bazen özellikle bana yönelik öfke nöbetlerinin sebebini bilmemiş mi sanıyorsun?

Yavrum, yaşıtlarından farklı olarak, sen çok büyük travmalar yaşadın. Benim de zaten geçmişimden, tarihimizden gelen kendi travmalarım vardı; üstüne üstlük, iki küçük çocuk bana emanet edilmişti. Kendi travmalarımı bu çocuklara yansitmamak durumdaydım. Oysa bütün tanıdıklar, hele de ağabeyinin ölümünden sonra, sana hissettikleri acıma duygusunu öyle abartılı bir şekilde gösteriyorlardı ki. Tabii ki bunun sebebi sana hissettikleri sevgiyidi; ama bu merhamet gösterilerinin sana iyi gelmediğini görüyordum. En büyük korkum, senin kendine acıyan bir kız olarak yetişmendi.

Bir de, kendimden korkuyordum: Bir tek sen kalmıştin bana; seni içimden geldiğince, sınırsızca sevmeye kaptırırsam, biliyordum ki kendimi hiç alamaz, hayatını her alanda sınırlamaya başlardım. Sana mahremiyet bırakmadım. Çeşitli duyguya sömürülerine başvurabilirdim. Kısacası, sevgimin sana zarar vermesinden korkuyordum. Bu nedenle kendimi sürekli kontrol etmek zorundaydım.

Dedende de, bende de ağır bir suçluluk duygusu vardı. Bizler kendi büyüklerimizde, Ötekiler olarak öylesine büyük açılara tanık olduk ki, bunları unutmamız mümkün değildi. Biz bu anılarla büyündük, doğrulduk ve bu açılar bizim kimliğimizi oluşturuyordu. Oysa bütün bunlar, dönemin devlet büyükleri tarafından unutturulmak isteniyordu; bizlerse açıları unutmak istemediğimiz gibi, unutturmamak da istiyorduk.

Derken bir baktık ki bizden sonraki kuşak, annenle baban, yaşayanları bilmekten, duymaktan bile rahatsız. Onlar, çocukların korumak adına Biz'leşmek, entegre olmak, öyle yaşamak istiyorlardı. Örneğin, oturdukları apartmanın adı, bir zamanlar bizim soyadımızı taşırdı çünkü bina bizlerin emeğiyle yapılmıştı. Oysa babanlar apartmanın adını bizden habersiz değiştirmekle kalmadılar – kendi soyadlarını da değiştirdiler.

Biz dedenle bunları hiç içimize sindirememiştik. Bizistan toplumunun, bizleri dış dünyaya hep, "kültürel mozaik" diye sergilemesine, bizleri geçmişten artakalan, canlı tarihî eserler olarak görmesine de ayrıca çok tepkiliydik. Anlayacağın, tam anlamıyla ikisi arada bir derede kalmıştık. Şaşkınlık içindeydik.

Deden, "Görünen o ki, benimle birlikte Ötekilik de ölecek; sizler peki, kendi özünü怎 nasıl böyle inkâr edebiliyorsunuz?" diye diye,

annenlerle aramız açıldı. Ne yazık ki aramıza küslük girdi. Annelerin ölümünün bizler için nasıl korkunç bir yıkım olduğunu artık sen tahmin et. Böyle bir facianın neticesinde sen bize emanet edildiğinde, düşünebildiğimiz tek şey, seni nasıl koruyabileceğimizdi. Annenle babanın yolundan gitmemizden daha doğal ne olabilirdi? Elbette ki artık tek meselemiz kökenimizi sana asla hissettirmemek, seni olabildiğince Biz'lige entegre etmekti.

Mineciğim, annenle ilgili olarak bilmeni istedigim bir şey daha var. Etrafında gördüğün çoğu annenin aksine, senin annen sizleri hiçbir zaman "kendisine ait" varlıklar olarak görmedi. Sizleri hep, sevmesi, iyi bakması ve iyi yetiştirmesi için kendisine geçici bir süreliğine emanet edilmiş, ama eninde sonunda kendisinden ayrılacak sevgili birer birey olarak gördü; sen daha bebekken bu konuyu kendisiyle uzun uzun konuşmuştu. Annecığın vefat edince, ben de o görevi ondan devralmış oldum; dedenle ben, seni gerçekten de bir birey olarak yetiştirdiğimi sanıyorum.

Mesafeli tavırlarımından şikayetçi olmuş olabilirsin... Ama inan bana; mecburdum buna, kendimi bir mesafede tutmaya. Senin için endişe eden, merak eden biri olmam, senin üzerinde öyle büyük bir baskı oluştururdu ki. Oysa hayat, merak etmemeyi öğretti bana. Ben canımı, sevgili biricik kızımı, damadımı, ardından da cigerimi, torunumu kaybetmiş insanım. Seni yaratana emanet ettim – hem senin sağlıklı bir birey olarak yetişmen hem de kendi ruh sağlığını koruyabilmek için başka çarem yoktu.

Sevgi, idaresi çok zor bir duyguya ve her tezahürü illa iyilik getirmiyor, kızım. Yanlış sevginin temel özelliklerinden biri ise, "bana yarayan, onun içen de iyidir" mantığı. Umarım bizler sana karşı bu hataya düşmemiştir.

Dilerim bu mektubu okuduğunda beni anlayacak, hatalarımдан dolayı beni affedeceksindir...

Seni çok, ama çok seven

Anneannen

Halalarım bu mektubu bana vermeyi nasıl, nasıl unutabildiler? Bu soru, benim için hâlâ bir muamma. Çok derinlerde ya-tan, belki farkında bile olmadıkları bir nedenleri vardı herhal-de – ama ne olduğuna dair hiçbir tahmin yürütütemiyorum. Ya bu

mektup elime hiç geçmeseydi? Bu ihtimali düşünmek bile istemiyorum.

Ama asıl muamma, onlara çok bozulmam –bozulmak ne kelimе, öfkeden ter ter tepinmem– gerekirken, yine de bozulamıyorum. Bozulmak bir yana, halalarıma çok da müteşekkirim... Hem sonunda yine de hatırlayıp mektubu vermiş oldukları için hem de – zamanlaması o kadar iyi oldu ki! Bu mektup daha evvel elime geçseydi, değerini bu kadar çok bilemeyebildim. Tam “aile” meselesiyle ilgili yoksunlukların, içime bu kadar dert olduğu bir zamanda beni çocukluğumun ailesine kavuşturan böyle bir bağın ortaya çıkması, sanki bir mucize. Bozulmak bir yana, çok şanslı sayıyorum kendimi; çok şanslıyım ki böyle bir mektup elime ulaşabildi. Binbir kaprisimi çeken, dedemle aramda “tampon bölge” oluşturan anneannem, yumuşaklııyla, sevecenliğiyle sanki omzuma değiyor hafifçe. Mektubu göğsüme bastırıyor, tekrar ağlamaya başlıyorum. Ailem... ailem...

Tuncay'a telefon açıyorum. Kaç gündür telefonlarına cevap vermedim diye sitem edecek mi? Onu aramam karşısında telefonu sevinç ve heyecanla açıyorum:

“Merhaba Mine! Bizim burada bir neopizzacı açılmış; gelse ne, birlikte yiyeлим!”

Gözyaşlarımı siliyor, yüzümü köpürtlüyor, firliyorum evden.

Beni kapıda karşılıyor, kaygıyla soruyor: “Sen ağladın mı?”

“Halalarımın çok değerli bir çaydanlığı vardı... Onu kırdım...”

“E pes, Mine! Böyle şeye ağlanır mı? Böyle şeye takılırın mı?” diye haşlıyor beni, ama kızgınlığının şakacıkta, haşlamasının şefkatli olduğunu anlıyorum.

Salonda karşılıklı oturuyoruz; ben gülkurusu koltuğumda bağıdaş kurdum. Halalarımla aramızda geçen sohbeti anlatıyorum. Özellikle suyla ilgili kısmı, meraklısı uyandırıyor.

“Dedenle tanışmak isterdim...”

“Evet... HES'lerden ne zaman söz edilse, dedem, suyun borulara hapsedildiğinde, bitkilerle hayvanlarla teması kesildiğiinde ve dere yatakları kurutulduğunda boku yediğimizi söylerdi...”

“Öyle... Suyu satın alınabilir bir mal gibi görmek öyle korkunç bir canlı hakları ihlali ki...”

“Tipki hava gibi... Topraktan farklı olarak, su da hava gibi akar gider; ona sahip olamazsun...” diye mırıldanıyorum, Nazire Halamı düşünerek.

“Sadece toprak gibi de değil... İnsan gibi...” diye karşılık veriyor Tuncay. “İnsan da özünde su gibi değil mi? Doğduğu anda temiz, ışıl ışıldır; şırıl şırıl, temiz bir dere gibi istediği yöne, yeteneklerini en son sınırlına kadar geliştirebileceği yöne doğru özgürce akıp gidebilmesi gereklidir. Ama işte, hapsetmeye; yalan-yanlış, saçma sapan bilgilerle, atıklarla kirletmeye; sözüm ona sevgiyle mülkiyetine geçirmeye, satın alınabilir veya sahip olunabilir bir mal gibi görmeye kalkıştığında, görüyorsun – ne insan kendine gelebiliyor ne de dünya.”

Neopizzamızı eve ısmarladı; -GDO’su gizlenmek isteniyor diye ikimiz de isteksizdik bu konuda, ama ısmarlanacak daha sağlıklı bir yiyecek bulamamıştık– yemeğimizi suskunluk içinde yedik. Yan yana oturuyoruz; ben yine koltuğumdayım, Tuncay’da sandalyesiyle yanındayım; orta sehpayı önüümüze çektiğim. Görünürde keyifli, rahat bir atmosfer hüküm sürüyor, ama işte, hep o his... Altta alta bir şeylerin, tehlikeli akıntıların fokurdadığı hissi...

“Eski fotoğrafları karıştırıyordu. Nazire Halam, Kenan Eniştemin fotoğraflarını yakmış. Çok şaşırdım; ondan beklemeydim böyle hissi davranışmasını... Hamiyet Halam da ona, bunun kütüphane yakmak gibi bir şey olduğunu söyledi.”

“Allah Allah... Şimdi ben de şaşırdım doğrusu... ve Hamiyet Halana katılıyorum.” Pizzaya uzanıyor: “Bilirsın, yıllar önce bir hap çıktıktı, kötü anıları güya yok eden – bu hap hâlâ da piyasada; hatta zaman zaman kuşkuluyorum, suyumuza, soluduğumuz havaya bundan da katıyorlar mı, diye. Bu hapi icat eden salaklar, beynin bir ağ-sistem olduğunu bilmeyorlarım demek ki. O kötü anılarla birlikte kaçınılmaz olarak, iyi anılar da yok oldu. Keza Merkezî Büyükbiz Kütüphanesi’ni yakanlar bilmeyorlardı ki aynı zamanda Büyük Dünya Kütüphanesi’ni de, ya da bütün bu coğrafyanın üç bin yıllık hafızasını da yakmış oluyorlar... Her şeyin birbirine bağlı olduğunun farkında değildiler... Bu tabii, eniştenin fotoğrafları için de geçerli...”

Herhalde çok üzgün bakmışım ki, daha yumuşak bir sesle devam ediyor: "Merak etme... Biliyorsun ki hatırlalar, hafızamızın bilince yansıyan kısmıdır. Ama bilincin asıl bilmediği kısmı var hafızanın – mesela doğarken, bizi doğurtan doktorun suratının ifadesi... Bu ifade her ne kadar bir hatırlı olmasa da, kiyamet gününde, varsa öyle bir şey, görünecektir – her şey ortaya çıkaracaktır... Ortaya çıkmayacak hafıza kaydı yoktur."

Bunları kendinden o kadar emin bir ses tonıyla söylüyor ki, ister istemez rahatlıyorum. Yan gözle bakıyorum ona, neopiz zamdan bir ısırık alırken. Dün gece, rüyamda gördüm onu: İkişim de ayaktaydık; ben küçük bir çocuğum, onun bacaklarına sımsıkı sarılmışım, sessizce ağlıyorum. Ne olmuş da o durumdayız, bilmiyorum, ama bildiğim bir şey var: Ona hiç bırakmacasına yapışmam, gözyaşlarımın pantolonunu ıslatması, durumu daha da beter kılıyor, onu iyice çıldırtıyordu. O koca haliyle, delicesine çırpinarak kendini benden kurtarmaya çalışıyordu: Güçlü elleriyle sıksa kollarımı kavramış, o cenderemsi kucaklayışımı sonlandırmak için uğraşıyordu. Karşılığında ben panik halinde ona daha da sıkı sarılıyorum, iki elimle pantolonun kumasına asılıyordum, kafam tam bacaklarının arasında. Böyle yapışık şekilde itiş kakış olunca dengemizi kaybettik; duvara çarptı sırtını, bense yere yuvarlandım – kollarımda parmaklarının kırmızı izleri...

"Biliyor musun, kendime bir bendir aldım!" diyor. Sesinde gene, telefondaki gibi, bir neşe tunası var. "Yeniden ritimle uğraşmak bana ne kadar iyi geldi, bilemezsin! Ritimle uğraşırken sadece ânı yaşıyorum; her an konsantre olmam gerekiğinden zihnim başka konulara kayamıyor... Kendimi ritimde bir yandan kaybedebiliyor bir yandan da, sanırım, bulabiliyorum." Hafifçe gülüyorum. "Sanki yarattığım ritimle, ritmimin hızlanmasıyla ben de bulanıklaşıyorum... rengimi yitirip saydamlaşıyorum... derkenambaşka bir düzlemede capcanlı, mutlu bir insan olarak tekrar ortaya çıkıyorum, huzurlu, dingin..."

Biliyorum, bu anlattıklarına sevinmem gerekir... ama sevinmemiyorum. Ben ki onu öylesine çok seviyorum – ben niye yanında yoktum, bendir alınırken? Beni niye dahil etmedi ritim çalışmalarına?

Suratımı asıyorum. "İyi, sevindim senin adına..." diyorum isteksizce.

Suskunca yiyoruz pizzamızı.

"Gazetede nasıl gidiyor işler?" diye soruyor şimdi de, ağızı dolu, mendeburluğumu görmezden gelerek.

"İyidir..."

"Zeyda Hanım'ı çok mu yoruyorlar? Son zamanlarda ne kadar da uzun yazıyor..."

Ağzımda lokma, çığnemem duruyor; kocaman gözlerle, kafamı ağır ağır ona çeviriyorum. Birkaç saniye bakışından sonra, ikimiz de kahkahalarla gülmeye başlıyoruz.

"Gülme, boğazına kaçacak..."

"Lesch, ha?" diyorum, "Zeyda Hanım'mış! Hey Tanrım..."

"Vallahi..." diyor o da, "Ben de, 'Bu oyunu daha ne kadar südürecekiz, bu saçmalığı artık kessek nasıl olur?' diye soracak-tım sana..."

Tekrar gülmeye başlıyoruz. Kızgınlığım çoktan geçti.

"Ne garip, değil mi?" diye mırıldanıyor. "Senin Zeyda Teyze olduğunu en baştan öğrenseydim, bilmiyorum, bir daha görüşür müydüm... Seyahat arkadaşımla o sıvri dilli kadının aynı kişi olduğunu nereden bileyim... Öğrendiğimdeyse..."

Duruyor. Kafasını kaldırıyor, yüzüme utangaçça bakarak gülümsüyor; yüzü hâlâ kırmızı. "İyi ki en baştan fark etmemi-şim..."

Ben de gülümsüyorum.

"Biliyor musun..." diyorum, "Zeyda Teyzecilik benim için çok göz açıcı oldu, pek çok konuda... Farkında misin, bana bir şey anlattığın zaman artık eskisi gibi yorumlarda bulunmuyorum, artık suskun kalmayı, sadece dinlemeyi, etkin dinlemeyi öğren-dim galiba..." Düşünüyorum bir an, "Kendi Zeyda Teyzem olma-sını öğrendim..."

"Günün birinde o kanal kapanırsa, başlarsın önüne gelen herkese ders vermeye... O zaman boku yedik!"

"Kızdırma beni!" diye kıkırdayarak koluna ufacık bir çımdık atıyorum.

Bir sıçrıyor: "Dokunma! Kamaşıyor!"

Haydaa!..

Bir saniyede bütün neşem kaçtı. Elimdeki neopizza dilimini koyuyorum tabağa. "Tuncay, kamaşman hâlâ devam mı ediyor? Nasıl bir şey bu, anlamıyorum..."

"Hem de çok beter biçimde. Geçen gün sana geldiğimde de oldum..."

"E, ama haydi cinsellikten vazgeçtim; sana sarılamayacağım, dokunamayacağım..." Derin bir çaresizlikle ellerimi iki yana açıyorum.

"Bu ne demek şimdî, Mine? Yani bana dokunamayacaksan biz dost olamayacak mıyız, görüşemeyecek miyiz? Onu mu diyeceksiniz?" Sesinde tehditkâr bir ton var.

"Hayır, tabii ki onu demiyorum," deyiveriyorum. Şaşkınim, kelimeleri özenle seçerek konuşmaya çalışıyorum, ama cümlelerim kopuk kopuk:

"Tuncay, ben de değişmişim. Benim de aradığım şeyler artık çok daha başka tür şeyler. Öğrenmek... zihinsel şeyler konuşabilmek... aynı esprilere gülebilmek... dildaş olmak... duygudaş olmak... Aile olmak, ister kardeş-kardeş, ister baba-kız, ister ana-oğul, ister dost-dost, ister... Artık ne istedığımı biliyorum... Öyle korkunç bir yalnızlık içindeyiz ki hepimiz, aradığım, salt cinsellik olamaz artık... Bana sarılmanı istedigimde..." derin bir nefes alıyorum, "Bana sarılmandan tarif edemeyeceğim kadar büyük bir haz duyuyorum... Ama elbette ki sana, sarılman için geliyor değilim..." İsteksizce ekliyorum: "Sarılmak sana çok zor gelecekse, sarılmazsin. Bu kadar."

O da kelimeleri dikkatle seçiyor:

"Mine, senin de şuna içtenlikle inanmada ve anlamanda yarar var: Sahiden de vücutum kamaşıyor. Bu, seninle ilgili bir şey değil; belki son aylarda yaşadıklarımın, enerji sistemimdeki bir yan etkisi olabilir – tamamen fiziksel bir şey bu; nedenini de kurcalamaya hiç niyetim yok; nasıl oluyorsa öyledir..."

"Ama bunu *ben* istiyorsam... *Benim* buna ihtiyacım varsa?" diye soruyorum. Sesimi hiç beğenmedim; elimde olmayarak kışık, şımarık bir küçük kız sesi çıktı.

"Mine..." diyor; onun da sesi, şımarık kız çocuğunu ikna etmeye çalışır gibi: "Yani mesela, toz alerjim, veya senin cildine bir alerjim olsaydı da, üstüme mi gelecektin böyle?"

İşin içinden sıyrılabileceği cevapları nasıl da hemen bulur... İnanmadan bakıyorum yüzüne. "Seninki tamamen psikolojik bir tepki," diyorum burukça, "ben bir zamanlar senin otobüs yolculukları eşlikçinden böyle sorunların yoktu... bu durum, tamamen bizim yakınlaşmamızla ilgili..."

Derin derin iç geçiriyor: "Galiba bendeki değişimi, kendinle ilgili olumsuz çıkarımlar yapmadan, biraz daha dışarıdan görme-ye çalışman gerekiyor... O zaman, böyle abuk sorunlarla zaman tüketmemize gerek kalmayacaktır." Birden, şaşırılmış gibi, güllüyor: "Hay Tanrım! Mesela, şu anda bu tür saçma konularda tartışırken bile, sanki çok eski ve gündemdişi bir olayı hatırlamaya çağlışır gibi, yabancıllaşma hissediyorum... Öylesine uzakta kalmış..."

Sesim yumuşuyor: "Sen de haklısin Tuncaycığım; sen de ne badireler atlattın... Ameliyat travmanı daha yeni yeni atlatırsun..."

Gayri ihtiyari uzanıyor, kolunu okşuyorum. Yine sıçrıyor:

"Dokunma! Gene kamaşıyor, gene seğiriyor!" Fırılıyor yerinden, karşıma dikiliyor öfkeyle: "Kedin nasıl anlamıyorsa senin ruh halini, geliyor sana sürekli mırk mırk mırk; artık üçüncüsünde senin onunla ilgilenemediğini, kafandaambaşka şeyler olduğunu görmesi gereklidir değil mi, ama yok, o bunu fark etmiyor, hâlâ israrla ilgi bekliyor – sen de aynen öylesin! Bak! Bak!"

Gömleğini siyiriyor, bana kolunu gösteriyor – ve gözlerime inanamıyorum: Benim okşadığım yerde tüyleri diken diken, dimdik vaziyette ve bütün o bölge, seğiriyor!

Hâlâ söyleniyor: "Mine, aynı yaraları taşıyan insanlar bazen birbirlerine teselli olurlar... fakat bazen de bu yaralar karşılıklı işkence vesilesidir, her gün o yarayı dese sebebidir. Birinin yarası kaçmak istemesine, diğerinin yapışmasına neden olabilir. Bizzim seninle artık oturup düşünmemiz lazım, bu kumaştan ne çikar diye... Oysa biz tutmuşuz, delikli kumaştan kişilik giysi, veya kalın çuvaldan yazılık giysi yapmaya çalışıyoruz sürekli..."

Fakat kolunun seğiren kısmının ötesinde bir şey daha var, gözlerime inanamadığım: Bileğinin üst kısımlarına doğru çekmiş olduğu metal bileklik: Siyah, zebra desenli, metal çizgili. Derhal gömleğinin kol kısmını indirip bileziği örtmeye çalışıyor, ama ben gördüm!

"Bu... bu ne bileziği?" diye gevveliyorum.

O da, benim bileğimdeki yeşil bileziği göstererek, şaşkınlığı-
mı abartarak taklidimi yapıyor: "Bu... bu ne bileziği?"

"Yahu, salaklaşma," diyorum, "seninkinin rengi, niye si-
yah?"

Yine alayla taklit ediyor beni: "Seninkinin rengi, niye yeşil?"

Sonra cevap veriyor hissümla: "Ananın örekesi yüzünden!"

Dizlerimi karnıma çekiyor, bacaklarımı sarılıyorum. O da
yanımdaki sandalyesine çöküyor yine; sessizlik içinde oturu-
yoruz.

Yeniden söze başlıyorum, bu kez olabildiğince sakin bir ses-
le, tane tane konuşuyorum:

"Soruyorum, çünkü bu her yerde rastlanan bir bilezik de-
ğil... Üç beş kişide ya gördüm, ya görmedim..." Ufak bir tereddüt-
ten sonra ekliyorum: "Üstelik gördüklerim, genelde kadınlardı...
Hatta... galiba hep kadınlardı."

Açı açı gülüyor: "Eh, şimdî de kara bileziklinin erkeğini gör-
muş oldun..."

Gözlerim yaşarıyor. "Tuncay... Bana neden böyle davranışlıyorsun?" diye soruyorum derin acıyla, "Ben ki hep senin yanında-
yılm, ben ki seni bu kadar çok seviyorum... Ben ki senin peşinde
BK Hastanesi'ne bile gittim, bu ne kadar büyük cesaret gerektiri-
yordu, biliyor musun?"

Alayla gülüyor: "Bilmez olur muyum? Ama yanlış hastane-
ye gitmişsin..."

"Nasıl yanı?" Şaşkınlık içindeyim. "Bu bilezik BK ameliyat-
lilara verilmıyor mu?"

"Veriliyor... Ama benimki, standart BK ameliyatı değildi ki...
Sen standart BK Hastanesi'ne gitmişsindir..."

"Başka türlü mü var?"

Eliyle "o-hooo" der gibi bir işaret yapıyor: "Mineciğim, çok
sıkıldım, ne olur bu konuyu daha fazla konuşmayalım..." Uza-
nıyor, sehpanın üzerindeki neopizzayı dürtüklüyor parmağıyla.
"Soğumuş bu... Dur, bir ısitivereyim..."

Elinde neopizza kutusu, mutfaga yöneliyor.

Halinde tavrımda, benimle alay edişinde, hatta gülüşünde
bile öylesine derin bir üzün, öylesine derin bir acı var ki, pe-

şinden koşup ona sarılmamak, sevgi sözcükleri söylememek için zor tutuyorum kendimi. İnsanın, sevdığını teselli edememesi, ona ulaşamaması, acısını dindirememesi kadar korkunç bir şey olamaz.

Akşamın geri kalanında çok az sohbet ediyoruz: Televizyonda denk geldiğimiz sulu bir komedi, bizi yatak saatine kadar meşgul ediyor.

“Mineciğim, nerede yatmak isterdin?”

“Tuncay..” Ona öyle bir yalvarmayla bakıyorum ki, bakışmasını kaçırıamıyor artık benden.

Gülümsüyor, yine o acı gülümseme. “Peki o halde Mine...” Elimi tutuyor, çekip beni koltuğa oturtuyor, önmde diz çöktüyör: “Mineciğim... sevgili Mine... Hâlâ anlamadın mı? O bileziğin ne anlama geldiğini hâlâ anlamadın mı? Artık benden sana hayır gelmez... Yani... o anlamda...”

Midemin derinliklerinden bir kasırga yükseliyor; içimi kasis kavurarak boynumdan yukarıya, kafama hızla yönelik beynimin içine muazzam bir basınçla doluyor... Kafamın içinin uğultusu, nefesimi kesti.

“Mine... İyi misin?”

Bir karıncalanmayla hayal meyal görüyorum onu önmde: Diz çökmüş, elleriyle yüzümü tutmuş, kaygıyla bakıyor bana.

“İnanamıyorum...” diye fisildiyorum... “Neden böyle bir şey yaptın?” Sonra sesim yükseliyor: “Manyak misin sen? Nasıl yaparsın?”

“Ne olur bağırsa... Şu anda tipki annemi hatırlatıyorsun...”

“Ne alakası var annenle?”

“Annem de öğrendiğinde, aynen bu tepkileri verecektir, biliyorum...” Ses tonunda bir... bir memnuniyet yakalamış olabilir miyim?

“Tuncay, neden? Neden? Neden böyle bir şey yaptın?”

Yanıma oturuyor tekrar. Yüzündeki ifade ansızın değişiyor, sertliği korkutuyor beni: “Çünkü,” diyor kararlılıkla, “yillardır sezinlediğim bir şey, askerliğim sırasında netleşti: İnsan, ya insan olabilir, ya erkek.”

“Senin derdin ne? Eşcinsel değilsin, değil mi?” Soruyu daha sorarken ne kadar saçmaladığımın farkındayım. Bilinçdışımın

böylesi bir siğlık ve cehalet sergilemesinden dolayı utanç ve şaşkınlık içinde boynumu bükeyorum.

Gülüyorum. "Gene annem, karşısında..."

"Nefret ediyorum annene benzetilmekten sürekli!" diye正在说，"Ne olur, ikide bir beni annene benzetip durma..." Başımı dizlerime yaslayıp gözlerim kapalı, öğrendiklerimi hizmetmeye çalışıyorum – bunun benim için ne anlama geldiğini... Böyle bir şey yapmasının, beni ne kadar önemsemediğini gösterdiğini... Sonra, bu bileziği takan kadınları hatırlıyorum ve birden kavriyorum, o kadınlarla gördüğüm, aslında hep sezinlemiş ama hiç, doğrudan bilinçli bir şekilde üzerine düşünmediğim farklılığı – nispeten kaba hatlar... nispeten iri el ve ayaklar... Sonra zihnim Tuncay'ın yaptığı işe dönüyor tekrar ve içim alev alev yanıyor.

"Ne düşünüyorsun?"

Kafamı kaldırıp gözlerinin içine bakıyorum. İstirabımın boyutu bakışlarına yansımış ki, sesi yumuşuyor:

"Ezelî bir kurban olmuşluk duygusu... Bütün dünya her zaman bana karşı, duygusu..." İç çekiyor. "Gerçi seni suçlayamam... Gerek bireysel, gerek tarihî geçmişinde yaşadığın onca şeyden sonra... Şuraya bak, sizlerden geriye sadece iki hala kalmış... Sen farkında olmayabilirsin – ama bu duyguya, senin, sizlerin bilinçdmasına kim bilir nasıl işlemiştir..."

Sonra dikleşiyor duruşu: "Gene de – bizim konumuza dönecek olursak: Mine, ne kadar bencillik ettiğinin farkında misin? Beni sevdigine inanıyorum, ama bana iyi gelen hiç, ama hiçbir şey, sende sevinç yaratmıyor! Kendime bendir alındığında da sevinmemiştir... muhtemelen, 'niçin bensiz alışveriş yaptı' diye düşünmüştündür. Hep 'ben!' Böyle bir ameliyat da, benim kişisel kararimdi; bana iyi gelecek karardı... Böbreğimi alırsayıdım da böyle öfkelenenecek miydin? Bunun seninle alakası yok ki..."

"Nasıl yok? Nasıl yok?"

"Mineciğim..." Derin derin iç çekiyor; sesi yorgun çıkarıyor. "Ne olur, 'benim mağduriyetim, senin mağduriyetini döver' moduna girmeyelim... Şunu anlamıyorsun: Cinsellik-minsellik, benim öyle konulara zaten ilgim kalmamıştı ki... Ben..." Durup düşünüyor bir an: "Ben enerjimi bundan sonra başka şeylere harca-

mak istiyorum... Ritim dersi veremiyorum... ama çevirinin yanı sıra, belki başka şeyler yapabilirim... beni daha tatmin edecek, bana anlamlı gelecek şeyler... Cinselliğe öyle çok enerji harcanıyor ki... Eskiden, itiraf edeyim, gördüğüm her kadına, 'Acaba o da benim gibi yalnız mıdır? Acaba onunla sevgili olabilir miyiz?' vesaire diye düşünerek bakardım. Ameliyattan bu yana, kadınlara bakışım da değişti. İnsan gözüyle bakıyorum..."

"Ne demek bu şimdi! Ne salaksın, ne öküzsün be Tuncay!" diye ateş püskürüyorum, "Kadınlara insan gözüyle bakabilmen için illa ameliyat olman mı gerekiyordu? Ne hiyarsın! Marifet, bunu çükün varken başarmakta değil mi? Marifet, gençken, hormonların fokur fokurken bunu başarmakta değil mi? Kadınları insan olarak görmek, o kadar mı zor geliyor sizlere?"

İlk defa bir tereddüt geçiriyor. Tam olarak boynunu bükmese de, süngüsünün gerçekten düşüğünü fark ediyorum. Bir süre suskun, önüne bakıyor, sonra ağır ağır konuşuyor:

"Çok haklısun. Çok haklısun. Öyle, tabii ki... Ama unutma ki ben çok güçlü bir insan değilim, Mine... Hatta bayağı zayıf sayılıyorum. Aşk ilişkileri yüzünden kafamdaki... –istersen Tanrı de ona– kafamdaki Tanrı'yla olan ilişkimdeki yaratıcılığın eksileceğini; aşkin ve cinselliğin ondaki enerjiyi bitirdiğini hissediyordum hep... Ama bir taraftan, birilerine bağlanma arzusu da hep vardı. Bu çelişkiyi sürekli yaşadım; bunun ne kadar sancılı bir durum olduğunu anlatamam sana..."

"Peki Tuncay, ne olur söyle – niçin askere gittin, niçin teslim oldun? Neden?"

"E pes! Hâlâ bunu sorabiliyor musun, Mine? Bir adam düşün ki çok değer verdiği, çok sevdiği bir kadın var, fakat kadın bu adam için en büyük tehlike ve adam bunu ona bir türlü açık açık da söyleyemiyor... ve bu durum, adaman hayatının en büyük ikilemi!"

"Ama kadın da adamı seviyorsa?" diye mirıldanıyorum derin bir umutsuzlukla.

"Nasıl bir sevgidir ki bu, adaman huzurunu mahvediyor, adam ne halt edeceğini, hangi deliğe gireceğini şaşırıyor!"

Kan beynime hücum ediyor ve durup dururken, kafamın içinde, televizyonda duyduğum o cümle çınlıyor yankılana yan-

kılana: "Öldürmeye mecburdum, çünkü onu çok seviyordum, hâkim bey!"

Başımı eğiyorum.

Uzun süre suskun oturuyoruz.

"Galiba hepimiz sevgiyi yanlış öğrenmişiz..." Mırıldanıyorum kendi kendime: "Oysa sevgi, hayat üretemeli. Sevgi öldürmemeli. Hayata son verdirtmemeli; o zaman zaten sevgi olamaz ki..."

"Peki, bunu kaç kişi biliyor sence? Allaha şükür, herkes birbirini pek seviyor – baksana reklamlara! Ama ciğerler, hücreler, gözler alınıyor, o başka! Her şeyin satılabildeği bir dünyada, sevgiden nasıl söz edilebilir?"

Benim hâlâ düşüncelerimde, televizyondaki o cümle. Tuncay'ın zihninden neler geçmekte bilmiyorum, ama o da sonunda, "İçi boş, sulandırılmış sevgi, hayatı öldürür!" diyor, derin bir acıyla.

Ne diyeceğimi bilemiyorum.

Uzun bir süre, düşüncelerimizle baş başa, sessizlik içinde oturuyoruz.

Sonunda, "Ama nasıl olur?" diyorum, sesimdeki şaşkınlığı gizleyemeden, "Benim nasıl olur da haberim yoktu... bu tür ameliyatlardan? Siyah bileziğin ne tür bir bağışa karşılık verildiğini nasıl oluyor da bilmiyordum bunca zamandır?"

"İlahi," diyor Tuncay, "bu memlekette kimin neden haberi var ki? Onyıllarca burnumuzun dibinde savaş vardı da kimse haberdar değildi. Taş attı diye çocukların zindanlarda yürütürlərdi, eli cebinde dolaştı diye vuruyorlardı da kimse dönüp bakmıyordu. Ölen çocukların anneleri Onlar dilinde ağıt yaktı diye, kafalarına dipçikle vuruluyordu da kimse ilgilenmiyordu... Tanrı aşkına, ne diyorsun sen Mine!"

Gözlerimin içine bakıyor: "O gün tanıştığın taksi şoförü var ya... Hani bir zamanlar hayatını kurtardığım... Sen tabii, hikâyeyin gerisini bilmiyorsun. Evet, o gün hayatını kurtardım... ama iki gün sonra yakalandığını duydum sonradan. Öldürülmeme... ama bilmediği, sahip olmadığı birtakım bilgileri söylemesi için penisine o kadar çok elektrik verilmiş ki, tıp doktoru arkadaşım, penisini bir daha asla kullanamayacağını anlattı. Adam o

akşam takside eminim bunu anlatacaktı da, canın sıkılmasın diye susturdum... Bu adam ne yapsın peki? Sevgilisi olamaz, çocuk sahibi olamaz... Bu adamın suçu nedir de çüksüz kaldı? Onunla o kadarcık dayanışmam olmasın mı?" Sesi alaylı çıkmıyor.

"Ayrıca," diyor, bu kez de muzip bir gülüşle, "çükün yurtdışında iyi getirisi varmış, biliyor musun? Artık hayat boyu bütün vergilerden muaf tutulacağım, üstelik, ihtiyarlığımda bir barınakta bedava yaşayabileceğim. Anlayacağın, öyle sizler gibi kuru bilezikle yetinmiyorum..." Sonra ciddileşiyor: "Tek sorun," diyor, "erkek görüntümle bu bileziği taşıyor olmamın çok yanlış anlaşılmasında – bilezik yüzünden bir iki tatsız şey yaşadım da... Oysa ben bu bileziği iftiharla taşımak istiyorum. Çükünü bağışlayıp erkek görünümünde kalmaya devam eden, çok az erkek vardır, sanırım. Bu ameliyatı geçirenlerin hepsi, arkasından plastik cerrahlara başvuruyor. Benim derdim biyolojik cinsiyetimle ilgili değil di ki, toplumsal cinsiyetimle ilgiliydi."

Yüzünde öyle muzafferane, öyle memnun bir ifade var ki, o anda annesini düşündüğünü düşünüyorum ve peş peşe şunlar geliyor aklıma: Tuncay, acaba annesini cezalandırmak için mi ameliyat oldu? Tuncay, acaba sırıf annesini cezalandırmak için mi kaçak hayatı sürdürdüyordu?

Tuncay, sırıf annesini cezalandırmak için mi benimle birlikte?

Bir an bakışıyoruz... ve biliyorum: Aynı şey onun da aklına geldi.

Alçak sesle, adeta şefkatle konuşuyor: "Hani, ben uzun süre kaçtıktan sonra, nihayet annemi ziyarete gitmiştim ya... O gün annem bana 'çekirge bir sıçrar, iki sıçrar' demişti. Bunun için ona çok müteşekkirim. Çünkü galiba... Galiba bunca yıldır neleri sırıf inat olsun diye yaptığımın, nelerden veya kimlerden kaçtığımın muhasebesini yapmama önayak oldu; annemin bu cümlesi her şeyi olanca netliğiyle yüzüme vurdu."

Bunları ilk kez düşünüyormuş gibi, sesi hayret dolu...

"Geçmişin bugüne uzanan pençesi..." diye mırıldanıyor, hüzünle. Kendi kendine gülüyorken sessizce: "Çocukluğumdan beri, bana hep 'babanın yokluğunu aratma' dedi durdu." Kafasını sağa sola sallıyor, gülüyorken tekrar tekrar. "Hay Allahım..." diye mırıldanıyor, yine güliyor. Sonra düşüncelere dalıyor bir süre.

Ardından kaldırıyor kafasını, tane tane konuşuyor: "Biliyor musun..." diyor, "Öteki katliamı, Onlar katliamı, Beriki katliamı, asker katliamı, dağçı katliamı... bunların hepsi palavra. Asıl en büyük katliamı sana söyleyeyim mi? İnsanların *yetenekleri* daha doğuştan köreltiliyor; en büyük katliam, budur! Düşün ki her bebek, hiç bilmediğimiz yeteneklerle, bizim göremedığımız, al-gilayamadığımız binbir enerjiyi hissedebilerek gelişiyor bu dünyaya... Hepimiz bu donanımla gelişiyoruz, ama doğduğum andan itibaren seni alıyorlar, kendi alt-düzey, dünyevi gözlüklerini zorla kafana geçiriyorlar, kendi bakış açlarını sana dayatarak seni köreltiyor, dünyaya kendileri gibi bakmaya zorluyorlar. Kendilerince sana yakıştırdıkları bazı yetenekler var –matematikti, fiziki– ve sana bunlar dayatlıyor. Kendi eksiklerini, yokluklarını sende telafi etmeye çalışıyorlar."

Kaptırmış, kendi kendine hâlâ söyleniyor: "Canım, kötü mü bu insanlar? Hayır hayır, kötü olduklarından değil... Ama evlatlarını kontrol edebilmek için, kendi bilgi ve yetenek düzeylerinde tutmak zorundalar; aynısı, öğretmenler için de geçerli. 'Büyüyünce yaparsın.' Nah yaparsın. Büylesine uzağız doğal olana. Anneler çocuklarını sevgileriyle öldürüyorlar! Oysa örneğin, tırtıl böyle mi? Sana söyleyeyim: Tırtıl, insan bir ana babanın eline doğsaydı, asla kelebek olamazdı. İnsan-ana, sevgisi nedeniyle derhal tırtılığın kozasından çıkışına yardım etmeye kalkardı, hatta belki kendi çıkarırdı ve böylece o kelebek asla uçacak gücü bulamazdı, uçamazdı. Veya, gene sözüm ona 'sevgi' nedeniyle, 'Yavrum, sen ömür boyu sürünmek zorundaşın; tırtıllar sürünen, tırtıldan hiç kelebek olur mu?' denirdi – oysa bak! Tırtıl, barındırdığı kelebek potansiyelini değerlendirmiyor işte..."

Tekrar gülüyorum, müstehzi: "'Hah! 'Babanın yokluğunu aratma!'ymiş..."

Benim aklım hâlâ ameliyatta. Olanların şokundayım hâlâ; inanamaz bir halde kafamı sallıyorum iki yana:

"Korkmadın mı peki?"

"Deli misin, korkmaz olur muyum? Bir kere, ölüm korkusu var. En büyük risk, enfeksiyon, kanama, kan kaybından ölmek... Neyse ki, çok çabuk iyileşti yaralarım."

Duruyor bir an. "Başka korkular da oluyor: Bundan sonra nasıl çıkış yapacağım? Erkek tuvaletine gidersem ne yapacağım? Cinselliğim tamamen mi yok olacak? Ve asıl, tabii ya kişiliğim... kişiliğime ne olacak, yani cinselliğim gidince *ben* değişecek miyim?"

Yine bir süre sessizlik içinde oturuyoruz – sorduğu soruları geri yansıtmayla, vereceği cevapları duymaya cesaretim yok. Ama sessizliği bir süre sonra bozan, yine ben oluyorum: "Peki, Tuncay... değiştirdi mi seni bu ameliyat? Ne değişmiş oldu? Yani, bunca acıyla..." ...değer miydi? diye sorumu tamamlamaya gönlüm elvermiyor.

Tereddütsüz veriyor cevabını: "Çok şey değişti, Mine... Kendimi eskiden, genliğimde olsun, çocukluğumda olsun, çok acı çekmiş biri sanırdım, ama Bölge'de öyle çok acı gördüm ve çektim ki, bundan sonra bana hiçbir şey kolay kolay acı veremezdi, anlıyor musun? Bu ameliyat acısı, o anlamda bana iyi geldi."

Bir an düşünüyor, sonra dönüyor bana: "İyi ki sordun bu soruyu. Tarihimizi çok iyi bilmezsek, bugünüümüzü anlayamayız. Keza, ben de eskiden yani gençken nasıl biri olduğumu hatırlamazsam, bugün nasıl olduğumu kavrayamam. Evet Mine, evet; çok şey değişti. İstemez olur muyum eskisi gibi sevebilmeyi, aşık olabilmeyi, kahkahalarla gülebilmeyi? Eskisi gibi zengin bir halal dünyam olsun, geleceğe ilişkin tasarılarım, umutlarım olsun istemez miyim? Muhtemelen içimin derinliklerinde hâlâ aynı insanım. Ama yaşıla yüzüme yerleşen kırışıklıklar kalbime de yerleştı. Gerçekçi oldum. Bütün dünyanın acısını içimde taşırlı oldum.

Ameliyattan sonra, kadınları hiç tanımadığımı fark ettim. Evet, beni demin haşlamakta çok haklıydın: Kadınlar hep nesneydiler benim için... Kaba kaçacak ama, hissettiğim gibi söyleyeyim: Düzüşülebilir varlıklardı."

Duruyor, derin bir nefes alıyor:

"Bir de tabii, öfke meselesi var: Bölge'de içimize zorla zerk ettikleri öfkeyi, ayrılırken orada bırakmadım, üniformamla iade edemedim, geri getirdim. Eril olan, erkeklik anlamına gelen her şeye karşı öfkem... Döndüğümde, artık hiçbir yere uyum sağlayamıyorum. Kendimden nefret ediyordum. Niçin hemen Bizimkent'e dönmedim sanıyorsun terhis olduktan sonra? Ken-

dimle baş başa kalmak elbette çok zordu, ama insan arasına çikarak normal bir sohbet sürdürme fikri, çok daha korkunçtu. Kimselere tahammülüm yoktu o sırada.”

Önüne baktı. “Hâlâ da biraz öyle hissediyorum. Bizi yapmaya zorladıkları şeyler, bize en büyük aşağılamayıdı. Askerlik denen şey zaten insanlığın aşağılanması. Birey olduğunu reddetmek. Bireyliğini kaybetmek. Galiba birey olduğumu kendi kendime kanıtlamam gerekiyordu ve en kolayı, bu yola başvurmakti.”

Bakışları dalgınlaşıyor: “Halalarından biri çok güzel bir benzetme yapmıştı; o benzetmeyi şimdi de ben kullanacağım: Arkaadaşlarla eskiden kulağımızı radyoya yapıştırır, frekans arardık. Bir istasyon yakaladığımız zaman duyduğumuz bir sevinç vardı; işte, o sevinci arıyorum yana yakıla, ama artık bulamıyorum. Hani zihin bir buluş yaptığında, bir farkındalıkla ulaştığında orgazm olur – işte ben orgazm olamıyorum artık.”

Sonra gülümsüyor: “Biraz da merakvardı doğrusu... Çüküsüz olmak, nasıl oluyor? Sîrf bu merakımı gidermek için böyle bir ameliyata dünyanın parasını veremezdim. İşte, bedavadan oldu!” Muzip muzip bakıyor bana: “Evladını uzak bir ülkeye gönderen bir baba gibi, çükümün şu sıralar neler yaptığınu da merak etmiyor değilim!”

Merak! Nasıl bir merak olabilir ki bu? Ufak bir suskuluktan sonra yine isyan ediyorum, öfkeyle:

“Burunsuzluğu merak etmek gibi bir şey mi!”

“Saçmalama, Mine!” Derin bir nefes alıyor. O da öfkeli, ama sakin görünmeyi başarıyor. “Burunla çük, aynı şey mi?”

“Yani, benim klitorisimi kestirmem gibi bir şey mi, bunun karşılığı?”

“Saçmalama, Mine!” Bu defa sakin kalamıyor: “Yahu, ne alakası var? İkisi de zevk organı olduğu için mi! Hay Allahım! Konusurma beni! Sen hiç, biyolojik cinsiyet, toplumsal cinsiyet farından haberdar değil misin kızım? Nerede, hangi devirde yaşıyorsun?”

“Tabii ki haberdarım!”

“Burnun sadece vücutunun bir parçası! Çükün ise... sanki... sanki bizatihi kimliğin, bizatihi sensin! Daha doğduğun andan

itibaren sağa sola iftiharla sergilenen, sen değilsin, çükün! Çüküne atfediliyor bütün gücün, üstünlüğün..." sesi sertleşiyor; "insanlıktan çıkışın meşruiyetini de sana tanıyan, çükün."

Derin bir nefes alıyor: "Nasıl bir manyaklıktır bu, anlayamıyorum; kadın olarak sen anlayabiliyor musun, peki?"

Bunu sorarken dönüp eğiliyor, delici bakışlarıyla dik dik bakıyor gözlerimin içine. Vereceğim cevabı gerçekten merak ediyor.

Kafamı öte yana çeviriyorum, içimdeki hirs yataşacağına artıyor. "Hayvan herif!" diye haykırarak ona saldırmama ramak var.

"Bilmiyorum Tuncay!" diye mirıldanıyorum dişlerimin arasından, gözlerimi kısrak, "Açıkçası, çok umurumda da değil, manyaklı olup olmadığı..." Gözyaşlarımı zor tutuyorum.

Beni dikkatle süzüyor, sonra derin bir nefes alıp doğruluyor. "Her neyse işte, onsuz hayatın nasıl bir şey olduğunu bilmek istedim hep, bilmek zorundaydım." Sesi artık yorgun, konuşması yavaşladı, "Bunu kendime borçluydum."

"Nasıl bir şeymiş peki... 'onsuzluk'?" Parmaklarımı havada "tırnak açma" işaretini yapıyorum; gayri ihtiyari alaylı çıktı sesim.

Gülüyorum – içinde neşe barındırmayan, kısa, kuru bir kahkahası. "Onsuz, Mineciğim, hayat hiç de farklı değilmiş. Diş görünüşümde, en azından giyinikken, bir değişiklik var mı? Yoo... Kişiğim değişti mi? Eh, bak, söylememeseydim sen bile bilmeyecektin, görmedığın sürece. Sadece, artık ayakta işeyemiyorum, yani çok temel bir kamusal alışkanlıkta bazı ufak sıkıntılar yaşıyorum bazen, ama bunlar da sorun değil. Peki, ben eriyip gittim mi? Hayır, aynı Tuncay karşısında duruyor işte ve değerinden hiçbir şey kaybettigini de sanmıyorum. Ayrıca..." Durdu, bir nefes aldı: "Sen hiç, fantom organ diye bir şey duydun mu? Hayalet organ da diyorlar..."

Bakıyorum yüzüne. "Hani," diyorum, "kolunu, bacağını kaybedenlerin o kol, bacak hâlâ yerinde duruyormuş gibi hissetmesi değil mi?"

"Aynen o dediğinden. Valla, ben de aynı şekilde çükümün varlığını hissediyorum. Soğuk havada hâlâ üşüyor, büzüşüyor. Uykuda hâlâ boşalıyorum veya boşalıormuş gibi hissediyorum kendimi."

Gülüyorum.

İşte bu gülüş içtendi, neşeliydi. Kafamı çevirip nefretle bakıyorum ona. Şeytan diyor, ağızının ortasına çak bir tane. "Peki, bu işi yaparken beni hiç düşünmedin mi?"

Elimde değil – kinim olduğu gibi sesime yansındı; tamanen tükenmiş olmasam, hüngür hüngür ağlayacağım. Göğsümü sanki cendereye sokmuşlar, sıkıştırıyorlar. Nefes alamıyor, gözlerimin kararmasından, baygınlık geçirmekten korkuyorum.

"Seni mi?" Derin bir hayret var sesinde, bakışlarında.

Toparlanıyor hemen, oturuşu dikleşiyor ve sesi yükseliyor: "Sen hakikaten de inanılmaz bencil bir kadınsın, Mine! Bunun seninle ne alakası var? Ben burada çok temel bir varoluş durumundan söz ediyorum! Âlem kadınsın! Benim bir şıkâyetim yokken halimden, sana ne laf etmek düşebilir? Penis kanseri olsaydım ne olacaktı? Benim kendi vücudumdaki bir parçadan kurtulmak istemem, seni niye ilgilendirsin ki?"

"Çünkü" diyorum, "çünkü... çünkü..."

"Çünkü ne? Çünkü ne, Mine? Sen, yüzüme karşı olsun, mektuplarında olsun, benden israrla 'sevgili' diye söz ederken, ben bilhassa 'dost' ve 'arkadaş' kelimelerini kullanıyordum – amaçım, ilişkimizin durumuna yumuşaklıklı, tatlılıkla dikkatini çekmekti. Ama sen o kadar kendi dünyandasın ki, hiç fark etmedin, hiç..."

Bakakaliyorum ona... Ve patlarcasına hüngür hüngür, katıla katıla, bağıra bağıra ağlamaya başlıyorum: "Nazire Halam bile mastürbasyon yapıyor – seksen küsur yaşındaki kadın, o bile mastürbasyon yapıyor yaşıdan hiç mi hiç utanmadan, peki ya onunki nasıl bir ihanettir, nasıl bir..."

Gözlerim kocaman, elimle ağızımı kapatıyorum. Neler diyorum ben? Neler dedim? Ne dedim? "Yaşından utanmadan" mı dedim? "İhanet" mi dedim?

Başım dönüyor; Tuncay beni tutmasa, devrileceğim. Yüzü bembeyaz, dudaklarında ince, acı bir gülümseme:

"Görüyor musun?" diyor usulca, "Görüyor musun önyargılardırı? Oysa buna da sevinmen gerekmmez mi? Umarım diğer hanan da mastürbasyon yapıyordur. Hâlâ ihtiyaçları varsa, iki ihtiyar olarak rahatlamlarında ne sakınca olabilir? Ne olacak ki?

Kime ne zararı olacak? Senin de sutyen fetişin yok mu? Seni kaç kez, sutyenlerini koklarken gördüm! Ne olur sanki?”

Kıpkırmızı kesiliyorum. Utancım öyle büyük ki yüzüne bakamıyor, bakışlarımı haliya dikiyorum.

“Bence,” diyor, “esas rezillik, cinsel eylemin, karşı tarafı cezalandırma yöntemi olarak kullanılması. İki kişilik bir eylemi, tek kişilik bir şeymiş gibi sunabiliyorlar. Savaş dönemindeyse düşman askeri, karşı taraftan kadını cezalandırıyor. Haydi, bunu anladık. Peki, barışta ne oluyor? Erkek ilkelliği bu kadar mı aşagılık? Tecavüz nasıl güç gösterisiyse, sevişmemek de öyle ve itiraf edeyim; ikincisinin suçluluk ve utancını ben de taşıyorum.”

Orgazm taklidi yaptığıم günü hatırlıyorum; göğsüm sıkışıyor yine.

Beni sıkı sıkı tutarak koltuğa yerleştiriyor. Görünürde gayet sakin, gayet soğukkanlı – fakat beni tutan elleri buz gibi ve titriyor, avuçları nemli. Ellerinin soğuğunu hissetmek aklımı başıma getiriyor; dikkatimi ona yöneltiyor.

Kederli yüzü gölgeler içinde, ama kendisi, kuyruğu ısrarla dik tutma çabasında.

Çektiği acayı fark etmemiş gibi yapıyorum. Bir erkek için bu kadar büyük önem taşıyan, onu neredeyse tanımlayan bir organın kaybı, onun için tutulan yas... acaba nasıl bir şey?

Peki ama, ya ben? Bu durumda ben ne yapmalıyım?

Sonra, demin halam için niçin “ihanet” kelimesini kullandım? Hiçbir ayrıntıyı kaçırmayan Tuncay, beni daha fazla utanılmamak için mi bunu yüzüme vurmadı, sorgulamadı?

Şaşkınım...

32

Yataktan kalkmak, uyanmak istemiyorum... Simitiko göğsüme uzanmış, miriltilerinin tatlı titreşimlerini kalbimin üzerinde hissediyorum, kafasını çeneme dayanmış. Sirtını okşarken, dün yaşıdıklarımı saniye saniye, tekrar tekrar canlandırıyorum kafamda. Düne gidiyorum...

Televizyon açtı.

Reklamlar: Tanrım, ne rant kaynakları çıktı insanlara, şu BK sayesinde... Herifin biri türedi birkaç gündür – “çevreci-dönüştürücü” olarak lanse ediyor kendini. “Sevgi” kelimesi ağzından düşmüyor. Suratından sahtekârlık akan bir herif. Göz bağışi karşılığında hem devletin verdiğinden daha fazla para veriyor hem de aldığı gerçek göz karşılığında, promosyon olarak protezini, plastığını veriyor. Kim bilir kimlere rüşvet vermiştir; çünkü benim bildiğim, devlet dışında birilerine BK bağışi yapmak, yasadışı.

İşte, o üçkâğıtçı herifin şirketinin reklamı... Protez gözlerin tanıtıldığı, “Gözünü ver, gözünü al, gözünü ver, gözünü al...” diye giderek hızlanan, sonunda Afrika tamamlarıyla “algözver-gözalgözvergöz” diye biten, müzikli, yüksek ritimli bir reklam.

Aylak aylak izlerken, cep telefonuma gelen mesajla kımıldıyorum yerimden, telefona uzanıyorum: “Kösbaba – Namlıçakır. 25 Haziran saat 20:30. Yetişen Boğa, 43.”

Gözlerim bir anda kocaman, ağzım kulaklarımda, yüreğim sıçriyor! Bir otobüs yolculuğu! Dahası, iki gün sonrası söylemiş!

Televizyonu kapatıyorum hemen; Simitiko'yla bakışıyoruz. Gülüyorum. Eski Mine olsaydım, ilk tepkim, hemen sevinçle telefonu sarılmak olurdu. Büyülerin çabuk bozulabileceğini ne geçmiş yaşı öğrenmişim...

Yüreğim yine de pır pır ediyor; kalkıyorum, salonumda ileri geri birkaç amaçsız tur attıktan sonra, kanepenin üzerindeki kıremetli türkuazlı örtüyü düzeltiyorum. Daha ne yapacağımı bilmemiştim, yapışkan bandı elime geçirip dedemin dönen sandalyesinin üzerindeki örtünün, kanepenin ve koltukların üzerindeki kedi tüylerini topluyorum.

Hâlâ ne yapacağımı bilemez haldeyim; içim içime siğmıyorum. Aynaya bakıyorum: Saçlarım iki gün sonra temiz ve bakımlı olmalı, dolayısıyla onları bugün yerine yarın kremsilmeliyim! Ellerime bakıyorum: Ellerimin durumu fena değil. Sonra kendisi kendime, bunun ne garip olduğunu düşünüyorum: Tuncay'la son zamanlardaki hiçbir buluşmamız, onunla yeniden bir otobüs yolculuğu yapma fikri kadar heyecanlandırmamıştı beni.

Birden ne kadar değiştigimi, bütün bu muğlaklıklardan, beklenmedik durumlardan, tuhaf mesajlardan, sürprizlerden ne kadar hoşlanır hale geldiğimi fark ediyorum. Bütün bunlar, ne kadar özgürlüştürücü.

Tuncay'ın bir keresinde, "3 + 2 = 5 dediğimizde burada kaç eleman var?" diye sorusu aklıma geliyor. Sadece sayıların –niceiliklerin– değil, aralarındaki işaretlerin –ilişkilerin– de eleman olduğunu anlatışı. Evet, bir ilişkinin *nasıl gideceğini* değil, bu ilişki içinde *nasıl şekilleneceğini*, bu ilişkiden ne tür hayat dersleri aldığı düşünmeliyim her zaman.

Hayatın akışına izin vermek lazım: Tuncay'la belki hiçbir zaman ortak çocuklarımız olmayabilir... ama birlikteliğimiz, ikimizde ayrı ayrı bir yiğin çocuk verebilir. Zihnimde aniden düşen bu fikir, beni sarsıyor, heyecanımı artırıyor.

Mutfaga gidip amaçsızca ortalığı topluyorum. Çamaşır makinесine çamaşır ve Köpürt atıp makineyi çalıştırıyorum. Hâlâ aklım başında değil, şu tatlı sarhoşluk halini hâlâ üzerimden atabilmiş değilim.

Salon boşluğununa bakan pencereye yanaşıyorum. Aylardır komşularımın tarafına bakmaktan kaçınmaktayım – onların

perdeleri hâlâ ve her zaman açık; bense ihtiyarları münasebet-siz bir durumda yeniden görmekten ölesiye tırtığım için, o pen-cereme tül diktirdim; tüllerin varlığı, bir tür doğal uyarı hizme-ti görmekte.

Dalgın gözlerle tülünlük kırıntılarını düzeltmeye giriştigimde, karşı komşuların salonunda fark ettiğim bir gariplik, doğrudan o yöne bakmama neden oluyor.

Gariplik şurada: Normalde iki ihtiyardan başka kimseyi ba-rındırmayan salon, bugün insan dolu. Bir tür tören var, sanki: Tek gözlü ihtiyar bir adam, salonun bir ucunda oturmuş, tek gözlü ihtiyar bir kadına bir şeyler anlatıyor; karşısında ihtiyar erkek-ler ve yine ihtiyar, turuncu boyunluklu bir takım kadınlar otur-muşlar; kimisi kendi aralarında konuşuyor, kimisi ihtiyar adamı dinliyor. Salondakilerin hemen hepsi, tek gözlü.

Bu bir mevlit!

Bir şekilde anlıyor, biliyorum: Komşu ihtiyarlardan biri öldü. İçim burkuluyor. Peki ama, hangisi, ne zaman öldü? Ben nasıl oluyor da burnumun dibindeki evde bir insanın eksildiği-ni fark etmedim? Yoksa fark ettim mi? Cenaze ne zaman çıkışmış-tı ki oradan?

Yapmayacağım bir şey yapıyorum: Hiç aynaya bakmadan, hiç saçımı başımı taramadan, sadece evin anahtarını alarak fırlı-yorum dışarı.

Yan binanın merdivenlerini tırmanıp ihtiyarların katına var-dığında, sokak kapısının açık, ziyaretçilerin dışarınlara, ta merdi-ven sahanlığına kadar dolup taşığını, ağır ağır içeri geçikleri-ni görüyorum. Ne çok tanıdıklarım varmış! Mevlit yeni başlamış olmalı; içerişi hakikaten çok kalabalık ve insanlar, bir yerlerden ufacık salona getirilmiş sandalyelere ancak yerleşiyor, yeni ge-lenlere ancak yer açabiliyorlar.

Birileri, önlerde boş bir yere işaret ediyor; bense buraya nasıl düştüğümü sorgulamaya fırsat bile bulamadan ilerliyor, çöküyo-rum gösterilen sandalyeye.

Biraz önce normal normal konuştuğuna tanık olduğum, hoca olduğu anlaşılan ihtiyar adam, dua okumaya başladığında, birden teatral bir havaya bürünyüyor: Yarı kapalı gözleri sağa sola devirmeler, havalara balmalar, sağa sola sallanmalar, derin de-

rin nefes alıp vermeler... Bir sahtekârlıktır gidiyor. Bir ara, kısık gözlerinin arasından, benim onu izlediğimi fark ediyor. Ben de fark edilmeyecek gibi değilim: Salonda onca ihtiyar kadın arasında genç sayılabilcek, dahası çift gözlü sadece benim.

"Tek elin nesi var? İki elin sesi var!" düsturuna uygun şekilde, eminim ki çift göz tek gözden çok daha fazla ifade gücüne sahiptir. Adam bakışlarında ne okudu, ne okuduğunu sandı bilmiyorum, ama kafası karışıyor. "Her insan ölümlüdür..." diye başladığı cümplenin devamını getiremiyor; "ama ölümlülük fanilik demek değildir, fanilik ölümsüzlüktür," diye bir şeyler gevelliyor, lafları birbirine dolanıyor.

Bense hâlâ büyülenmiş, ona bakıyorum. Bu tavırlar, bu yasaklık, bu atmosfer... beynimin, anıların depolandığı çok gerile-rindeki bir yerlerde tehditkâr kırırtılar hissediyorum; bu odanın havası beni bir yerlere götürerek, bir şeyler hatırlayacağım, eğer konsantre olursam, eğer kimse dikkatimi dağıtmazsa... eğer hatırlamaktan kaçmazsam.

Kaçmazsam! Ağzım açık, gözlerim hocaya mıhlamış, civiy-le eşeler gibi beynimin karanlık dehlizlerini kazıyorum.

Ve gülsuyu kokusu... işte, zincirin eksik halkası tamamlanıyor: Babam, annem, ağabeyim, sonradan dedemle anneannem... Hiçbir sahne, çok küçük yaşta maruz kaldığım büyük kayıplarla beni böylesine ve böyle anı bir biçimde yüzlestirmemişti.

Annemin mevlidi... Aynı kalabalık; aynı homurtu, aynı mırıltılar, aynı yapış yapış, nemli hava, solunan aynı sahtekârlık – ama asıl, gülsuyu kokusu...

Kapatıyorum gözlerimi. Artık civiyle kurcalamama gerek yok; her şey oluk oluk akmaya başladı; ağabeyim yoktu ortalıkta; sandalyelerin altına saklanmıştım; hoca duaya başladığında ödüm kopmuştu; tiz çığlıklar atmıştim, beni bulmuşlar, ortaya çıkarmışlar, kucaklara alarak havaya kaldırmış, hocaya göstermişlerdi; hoca çok korkunçtu; beni göstererek dualar etmişti; bir kadın bana işaret ederek, "tipki rahmetli gibi" demişti, bunun üzerine "sanki rahmetli öbür dünyadan geri geldi" diye onaylamıştı kalabalık ve ağabeyim de, anneannem de, dedem de yoklardı ortalıkta. Kalp atışları, kulaklarında sağır edici, boğuk bir uğultuya dönüşmüştü.

Ve o anda irkildim, gözlerim kocaman kocaman; zihnimde yeni kıprıtlar; işte – anneannemin “lütfen... lütfen...” diye mirildandiği, yalınayak, anneannemle dedemin yatak odasının girişinde yalınayak donakaldığım o gece, süzüle süzüle burnuma gelen – yine o sert, kopkoyu, naftalinimsi, ağaçsı, nanemsi, şarabımsı, kapkaranlık, gizemli koku. Birileri, tam dibimde yakmış tütsüyü. Başım dönüyor... yüreğimde hissettiğim derin acıyla birlikte bütün bedenimin ürperdiğini hissediyorum.

Veriyorum, açıyorum kendimi dalga dalga gelenlere: Sesinde öyle bir acz, öyle bir eziklik, öyle çok gözyaşı okuyabiliyordum ki... Dedem yatağın kenarına oturmuş, bacaklarını açmıştı; sırtında atleti vardı ama alt tarafı çiplaktı... Elleri anneannemin omuzlarındaydı, anneannemse dedemin bacaklarının arasında, diz çökmüştü. Dedemin aksine, onun üst tarafı çiplaktı; çocukluğum boyunca ne zaman kâbus görsem, ki her gece kâbus gördüm, her gece kâbuslar, kâbuslar görür, ağlayarak uyanırdım, kâbuslarımda hiçbir zaman somut, anlatılabilcek bir şeyler olmazdı, ara ara belki, kaybettığım annemin, babamın, ağabeyimin imgeleri bir şekilde o soyutluğun içinde belirerek derin bir sıziyla, onarılamaz bir özlem duygusuyla ağlama halinde ufacık salona uyanmama neden olurdu, ama en sık, en sık gördüğüm kâbus, kendimin görünmez olduğum, bir şekilde kimsenin beni görmediği, kimsenin beni ve çığlıklarımı duymadığı; kocaman, dev, yine tanımlayamayacağım ama çok korkunç bir nesnenin hem kendi ekseninde done done beni ezmek üzere ileriye, bana doğru hareket ettiği ve kaçabileceğim, siğınabileceğim, beni duyaracak, beni koruyacak, beni kurtaracak, beni kurtaracak, beni sevecek, beni çok sevecek, her zaman ama her zaman, her zaman beni kollarına almak için orada olacağını kesin, çok çok kesin bildiğim hiç hiç kimseyin olmadığı o kâbusu gördüğüm zaman, ağlaya ağlaya pît pît pît yatakodasına koştugum ve yatağının içine atladığım ve o mis kokulu sıcaklığının korumasına siğindiğim, benim için bir yuva olan, teselli bulabileceğim, aynı zamanda sevebileceğim, sıcaklığını, yumuşaklığını okşaya okşaya, içimi çekte çekte nihayet sizabileceğim koca memelerinin savunmasızca sallandığını görebiliyordum; onları dedemin çiplak bacağına sürterken, işte bu garip kokuyu salan

bir yağı, dedemin kasıklarına sürüyordu. Belden aşağısında çok garip, çamaşır ipinde her zaman asılı gördüğüm beyaz pamuklu donlarına hiç benzemeyen, dantelden kırmızı bir don – belli ki onun bedenine göre tasarlanmamıştı; kalçasını sıkıyor, hatta hafif kesiyordu. Başucu lambasının işiği, anneannemin tombul, löpür löpür bacaklarına vuruyordu.

O anda dedemin yüzüne ilişmişti bakışlarım. Ve donakal-mama neden olan, yüreğime anneannemin o iniltisinden, yalva-ran sesinden bile daha çok dehşet salan hem çok sert, adeta za-lim ve muzafferane, hem de insanın içine dokunacak kadar çaresiz, kederli yüz ifadesini görmüştüm: Çekindiğim, hatta kork-tuğum, kudretine yüzde yüz inandığım dedemin yüzünde öyle bir aczvardı ki, anneannemi duymuyor gibiydi. Uzaklara baki-yordu, dalmış gitmişti. Nasıl olabiliyor da bakişlarda böylesi bir acı ve acımasızlık harmanlanabilir – birinin bakişlarındaki, di-ğerinin yalvarışındaki hasret ve keder, birbiriyle nasıl böyle ör-tüşebilir?

O karanlık kokunun içindeki anneannemle dedem, hiç tanı-madığım ve türünü bilmediğim yaratıklara dönüşmüş ve sonra-ki yıllarda kâbuslarımın kâbusuna yeni bir boyut kazandırmış-lardı. Ve işte yine: Bana onca azap veren, yillardır beynimin de-rinlerinde uğuldayarak yankılanan ve yüzleşmekten kaçındığım soru –ama ne istiyor anneannem?– su yüzüne çıkmıştı.

Ama artık korkmuyorum.

Suratımdan aşağı sessiz yaşlar süzülürken, derin derin so-luyorum tütsüyü. Daha bir şeyler var zihnimde, açığa çıkmak için can atan – Tuncay'la ilgili, ona niçin bu kadar çok değer ver-diğimle ilgili. İşte, gözlerimi sımsıkı kapatıyor ve bu gerçeğin ne olduğuna ulaşmaya çalışıyorum; bunu da başarırsam, sanki hayatıcka hiçbir şey bilmek istemeyeceğim. Tuncay'a derin sevgimin bir şekilde burada, bu odada yaşananlarla, yanı yaşa-nanların hepsiyle ilgisi olduğunu çok güçlü bir şekilde hissediyor, ama ne olduğuna bir türlü parmak basamıyorum. Çiviy-le tekrar kurcalıyor, kazıyorum; zihnimin mağaralarının bilin-mezlerine, kaybolma korkusu duymadan, hatta ebediyen kay-bolmayı ve bir daha hiç çıkamamayı bile göze alarak dalmak is-tiyorum.

Üzerine düşünmek istedigin, fakat, suyun parmaklarının arasından akıp gitmesi gibi, zihinden kaçip giden bir düşünce veya fikirden daha acı bir şey olamaz.

Bir roman yazmak istiyorum. Ama sadece yazmaktan söz etmek, bol bol düşünmek, kabataslak kurgu planları yapmak değil; gerçekten oturup yazmak istiyorum.

Nasıl olacak, bilmiyorum... Ama ortaya koymalıyım ki, olayları yaşarken esas değerli olan, deneyimin veya olayın kendisi değil, o olayın ânını veya olayın kendisini sonradan nasıl anlamlandırdığımız... Hayatta iyi veya kötü şeyler yok; farkında olduğumuz ve farkında olmadığımız şeyler var. Zaten bu yüzden bu kadar can atıyorum yazmaya başlamaya – ancak bir olay hakkında yazmaya başladığında o olayı yaşamış gibi olacağım; ancak o zaman olayın gerçekte neyle ilgili olduğunu kavrayabileceğim – yani, gerçekte hangi muazzam düzenin, hangi boyutun minicik bir dişlisi olduğunu. Böylece, o olay bir kırılcım gibi anlık, uçucu bir yanılsama olmaktan çıkararak, anlamlanabileceğim, derinlik kazanan bir deneyim haline gelebilecek. Dahası, benim hayatımı ait bir deneyim olmaktan öte, kendi başına bağımsız bir varlık, adeta bir kişilik kazanabilecek.

İşte tam böyle bir dinginlik arıyor ruhum – dümdüz, yeşil ovalar tadında. İçimde öyle bir fırtına, zihnimde geçmiş ait öyle imgeler var ki, kim bana ne yaparsa yapsın, artık kolay kolay acı çekmeyeceğimi hissediyorum.

Günün geri kalanını gerçekten de hatırlıyorum...

Şimdi, Simitiko hâlâ göğsümde, beni yakalayan o tuhaf hal içinde hâlâ yarı-uyanığım: Bir karıncalanma, bir yanma... Dışarıdan, yukarıdan görünmez bir güç, üzerime bir ağ fırlatıyor ve beni yumuşakça, kendi içime yoğunlaşmaya yönlendiriyor. Bu kez korkmuyorum; nefesimin yavaşlamasıyla, aldığım her soluk, beni, pompalandıkça yanan bir el fenerine dönüştürüyor. Aklıma Tuncay geliyor ve bu deneyimi ona anlatabilmek için kelime-lere nasıl dökebileceğimi düşünüyorum, ama kelimelere dökme-yi düşünmemle, o his yok olmaya başlıyor; kelimelere dökülmek istemiyor. Zihnim kelimelerden uzaklaştırıp tekrar boşluğa yöneltiyorum ve işte yine, aldığım her ağır nefes sanki beni pompa-liyor ve ışık saçan bir varlığa dönüştürüyor; pompalanmanın rit-

mine kulak –veya kalp– veriyorum– ah bir iki üç dört beş, ah bir ki üç dört beş... El bileklerimin arkası, ayrıca bacaklarım, ayak bileyklerim, ayaklarım, ellerim cayır cayır yanıyor. O hal sanki bana yine “cesaret et, gel” diyor ve beni bir tür tünele girmeye davet ediyor. Yine bırakıyorum kendimi – ama tünelin en sonunda ben, ben olmaktan çıkışip sadece yanma ve karıncalanmaya dönüştmeye başlayınca yine ürküyorum, yine geri dönüyorum; bütün bunların kelimele nasıl dökülebileceği meselesi tekrar aklıma gelince, o hal, hepten kaçıyor.

Karşı komşumu düşünüyorum sonra... maviş gözlü kadın. Dün, bir yakınımı kaybetmiş gibi oldum. O da, benim tanıdığım – bunalımlarımın sessiz tanığı; ona tutunmak istiyorum ama tutunamıyorum; tutunmak istedikçe uzaklaşıyor benden... Ma demki ölüneceğini zaten biliyoruz, niçin şaşırıyoruz? Niçin üzülüyorum? Sanki böyle bir şeyin olabileceği ilk kez duyuyormusuz da, yepyeni bir olguymuş gibi... Niçin bu şok? Hayatta gerçekleseğinden en emin olduğumuz, hatta tek emin olduğumuz olgu, niçin her defasında yepyeni bir şeymiş gibi çıkışıyor karşımıza?

Filtre kahve makinesinin eve saldığı ilk davetkâr kokuları ve buharı özlemle içime çekerken, pırıltemiz suyun kaynadığını müjdeleyen ilk tikrtıları, ilk oflama-puflamaları dinlerken, gözlerim kapalı, “o” halin büyüsünü kafamda yine canlandırmaya çalışıyorum.

32

İslık çalıyordu Tuncay; beni, her şeyi unutmuş. Çaldığı, tam ondan bekleneceği gibi, kendi sade ama ritmi çok karmaşık bir ezgiydi. Doğaçlama çaldığını biliyordum – ama böyle bir ezgi nereden gelir akla, nasıl intikal eder dudaklara? Bu nasıl bir mucizedir ki içinden, ciğerlerinden havayı dışarı fırlatıyorsun; hangi sesi hedeflediğini biliyor ve tam o sesi tutturabiliyorsun? Git tarda diyelim, perdeler, teller var – ama bu, yani dudak, perde-li bir alet değil ki! Kemandada perde olmasa da, orada da elle, gözle mesafeyi kestirebilirsin. Ama insan sesi? İslık? Nasıl oluyor da o havayı sese dönüştürerek püskürtebiliyoruz içimizden ve tam hedeflediğimiz notayı tutturabiliyoruz? Bu nasıl olabiliyor?

Gençten bir adam baygınlık geçiriyor; kollarından tutup bir banka oturtuyorlar – sıcaklık yine mevsim normallerinin üzerrinde; otogar kavruluyor. Kalabalığın uğultusu, solgun insanlar, tek gözlü ihtiyarlar –son zamanlarda gençler ve ortayaşlılar arasında da tek gözlülüğün arttığını kaygıyla fark etmekteyim-, artık tek tük görülen çocukların ruhsuz çığlıklar, küfürler, havada buram buram tüten sevgisizlik, umarsızlık, umutsuzluk... Gülüşmeler neşesiz, sarılmalar samimiysiz; her şey “mış” gibi; hiçbir şey sahici değil. Tuncay’ın çaldığı İslık bu griliği deliyor; baharı müjdeleyen, soyu tükenmiş bir kuş gibi, şu sert, bulanık, metalik uğultunun içinden, üstünden, kalbinden, kendini duyuyor.

Ben de onun alanının dışındaydım; onun gözünde o sırada ben de o griliğin, “mış” gibiliğin bir parçasıydım ve içini, çıplak-

lığıını sergilemekten bu yüzden kaçınmamıştı. Başkaları onun ıslığını algılayamazlardı çünkü o dile aşina degildiler; bülbül sesini tanımayan veya ayırt etmek için özel olarak kulak kabartmayan, çaba harcamayan birinin gürültü içinde bu sesi algılamaması gibi – biliyordu o da bunu. Tuncay'ın sesini bir tek ben duyabilirdim – ritim calmak için artık parmaklarını kullanamasa da, cigerleri hâlâ hava doluydu. Ve evet, onu ben duyabiliyordum, çünkü çok şükür, bülbül sesini ayırt edebiliyorum.

Sonra beni gördü, beni algıladı. Hemen içine çekildi, ulaşamayacağım bir yerlere. Bu kez tam baktı bana. Ve işte: Dışarıdaydım; griliğin dışında.

Bana doğru yönelirken hafif gülümsedi: "Geldin, ha..."

"Tabii gelecektim. Ne zaman gelmedim ki?"

Sonra konuşmadık. Suskuluk içinde otobüsümüzü bulduk, suskuluk içinde yerimize yerleştik – her zamanki gibi, en arka koltuklara.

Eh... Tam olarak her zamanki gibi değil... Bu sabah uyanlığında – bugün ne yapmam gerekiyor? Bugün günlerden ne? Hatta, bugün, dünden sonra gelen gün mü? Hiçbir fikrim yoktu ve bu bilmeme hali sürsün istiyordum.

Şimdiyse suskunduk, ama Tuncay heyecanlıydı; heyecanını fark ettiğimi anladı ve mirıldandı: "Çok uzun zaman oldu da, otobüs yolculuğuna çıkmayalı..."

Hatırlamaya çalıştım – Tuncay'ı tanımadan önce de otobüs yolculuklarında bir duygusallık çöker miydi üzerime, yoksa bu, onunla mı ilintili bir durum?

Bu kez ben koridor kenarındaydım; belli etmeden dönüp Tuncay'ın profiline baktım bir an. Camdan dışarısını seyrediyordu.

Bagaj kapağı gürültüyle kapatıldı. Otobüs gardan çıkmak üzere geri manevra yaparken suskunduk. Benim de gözlerim camdan dışarısını, otogar görüntülerini tariyordu: Yer tartışmasına girmiş yolcuyla muavin, otobüs şirketlerinin yan yana dizilmiş yazılıhaneleri, içine akla hayale gelebilecek ne varsa tıkitırılmış hediyelik eşya dükkânları – kolonyalar, kafa sallayan oyuncak köpekler, plastik bebekler, ne olduğu anlaşılmayan, üzerlerine 'özlü sözler' yazılmış minik yaratıklar – beyaz floresanın sert

ışıklandırması altında raflara dizilmiş mahzun mahzun bekleyişlerken, otogarı terk ediş manevrası sırasında görüş menzilimden geriye doğru kayıp gidiyorlardı.

Yolculuk başladığında, hâlâ suskunduk. Suskulduğumuza neye yoracağımı bilemiyor, ama hiçbir şeye yormak için de uğraşmıyorum, çünkü bunun hiçbir önemi yoktu. Bir yolculuk sırasında cep telefonumu ilk kez kapalı tutuyordum – ne gazeteyle bağım var artık, ne halalarımla. Şoförün ayağını gazdan her çeşide, bir rüzgârlı hava sesi – daimi bir uğultu, bir fırtına gerçinliği... Kiyametin, tehlikeden hem tam ortasında olmak hem de dışında, korunmada...

Şoför önce havalandırmayı açtı ve ânında cehennemi sığın saldırısına uğradık; sonra da klimayı açtı. Gözlerimi kapattım, yağmur sesini hayal ettim. Derken, yokuş aşağı inerken yine rüzgârin tiz sesi; sonra yine gaza basılmasıyla kalından inceye, porteyi gidiklayarak tırmanan nefes sesi... Sesleri hiç bu kadar zevkle dinlememiştim.

Şoförün “iyi yolculuklar” anonsu, kendimi kaptırdığım ses âleminden çıkardı beni. Artık en dandik otobüste bile, koltukların arkasında televizyon monitörü ve film gösterimi var. Dedem olsaydı hop oturur, hop kalkar, “Kafamı arkadan ve önden bütün bir yolculuk boyunca manyetik dalgalara maruz bırakmayı ne hakları var?” diye öfkeden çıldırırıdı. Önümüzdeki yolcuların kulaklılarından sızıp geliyor, izledikleri programların cağırtılı sesleri...

Birden döndü bana Tuncay: “Romanın nasıl gidiyor?”

“Ne romanı? İlahi Tuncay!” diye güldüm. “Romana-momana sıra gelmedi ki...”

“Sıra mı gelmedi? Peki, günlerin nasıl geçiyordu ki? Bunca zamandır, mesela, seninle tanıştığımızdan bu yana, neler yapmaktadır?”

“Neler mi yapmaktayım?” Şaşırılmışım; durup düşündüm. “Bilmem... İşte, Zeyda Teyze var... Halalarım var...”

“Ben varım...”

“Sen varsın...”

“Başka? Üç şey saydın... Bu üç şeyin dışında neler yapıyor-dun, günün nasıl geçiyordu?”

“Nasıl mı geçiyordu?”

Kalakaldım... Evet, aylar geçti ve ben ne yaptım? Nasıl geçiyor günlerim? Hayat yanından geçip gitti ve ben üç kişiye, daha doğrusu –dürüst olayım– tek bir kişiye mi odaklandım, kaldım? İçin en kötüsü de onun, tek kişiye odaklı halimi benden bile iyi biliyor olması.

Utanarak konuşum: “Roman yok, ama fikir çok – bir de, arada tuttuğum notlar. Seninle daha önce konuştuğumuz, bütün annelerin bütün çocukların acısını hissettiği toplum hakkında yazmak isterdim gerçekten de, tabii romanımın fikir babası sen olurdun... Ama artık bundan roman-moman çıkmayacağını, daha doğrusu, benim öyle bir şey çıkaramayacağımı düşünüyorum. Belki uzuncana bir öykü çıkar. Olmadı, kısa bir öykü. Daha daha olmadı, Zeyda Teyze'ye herkesin gözünü yaşartacak, çok etkileyici bir mektup çıkar. Ama her ne olacaksa, biliyorum ki oturup şu aralar, hemen yazmak zorundayım. Ne çıkacağı belli mi olur?”

“Güzel... Peki, notlardan bir şeyler çıkmaya başladı mı?”

“Kurguda zorlanıyorum... Ama, ara ara gözümün önünden birtakım imgeler canlanıyor; kaçmasınlar diye onları hemen kâğıda kaydediyorum. Hemen yazmazsam, ânında unutuveriyorum. Ama itiraf edeyim, pek de uğraşmadım. Şimdi düşünüyorum da, muhtemelen en zorlanacağım konu, şu olacaktır: Böyle bir durum nasıl oluşur? Yani anneler nasıl olur da bütün çocukları kendi çocukları gibi hisseder hale gelebilir?”

Bir süre, sustuk.

“Şuna ne dersin: Devlet baktı ki, düşmanlık, hoşgörüsüzlük hat safhada; bir yasa koyuyor: Bundan böyle bebekler normal yoldan üretilmeyecek.”

“Nasıl yani?”

“İnsanlar çocuk yapmaya karar verdiklerinde, kadının yumurtası ve erkeğin spermı alınacak, bir kuruma teslim edilecek... O kurumda yumurtalar ve spermler rasgele karıştırılacak, kimin spermı kimin yumurtasını dölledi belli değil. Ve tüplerde dölلنmiş yumurtalar, annelerin rahimlerine rasgele tekrar yerleştiriliyor. Böylece, bir bebek doğuruyorsun ama bebek kimin, belli değil!”

"Vay canına!"

Düşünüyorum. "Ama," diyorum, "bu kez de her aile, kendi doğurduğu bebeği en çok sevmez mi, sevmeyecek mi?.."

"Hmm... Peki, o halde, diyelim ki doğan her çocuk dönüsümlü olarak bir hafta bir ailedede, bir hafta bir ailedede kalıyor olsun... Böylece farklı aileler tanımış olur; tek bir annenin ve babanın kültürel değerlerine mahkûm olmamış olur... Çünkü tek bir ana baba, ne kadar bilgi sahibi olabilir, ne bilebilir ki? Oysa her anneden, her aileden bir şey öğrense, düşünsene, çocuk ne kadar zengin olur... Ana babalar da, o hafta kendilerine misafir gelen çocuğa iyi davranışacaklardır – çünkü belki de o, öz çocukları, kim bilebilir?"

"Böylece, Bölüğe'de olsun, herhangi bir yerde olsun, ne zaman bir genç insan olse, bütün anneler, 'Ahh! Yavruma bir şey oldu!' diye sıçrayacaklar."

"Valla Mine, pek çok senaryo hazırlanabilir. Ama bence romanının ekseninde, sevgi kavramının öz ve yüzeysel anımları yer almazı..." diyor Tuncay kararlılıkla. "Örneğin, sana –veya Zeyda Teyze'ye– gelen mektupları kullansan, iyiniyetin de sevginin de, akıl yoksa, karşımızdaki kişinin hayatını nasıl karatabileceğine dair kim bilir ne hikâyeler çıkar. Gerçek sevgide sevilinen huzurunu, mutluluğunu kollamak ön planda olması gerekliden, etrafımızda sevgi adına ne büyük kötülükler yapıldığını hepimiz görüyoruz..."

Bir an göz göre geliyoruz. "Hele ikimiz... Bunu yakinen biliyoruz..." diye ekliyor, sesini yumuşatarak.

Muavin, çay hapı servisi için beliriyor. Televizyonlarımızın kapalı olmasını beceriksizliğimize bağlıyor ve açma kapama tuşlarına otoriter bir tavırla basarak, bize hatırlatmak gereğini duyar: "Televizyon hizmetimiz var, efendim. Otuz altı kanal..."

MutluTV 26, MutluTV 27, MutluTV 28... Sokuluyorum Tuncay'a, o da elini omzuma atıyor. Kanalların hepsinde ya reklamlar ya da tecavüzler, savaşlar... Hüzünle zaplıyoruz.

Nasıl olduysa, kanallardan bir tanesinde çok eskilerden kalma bir doğa belgeseline denk geliyoruz. Bir fil sürüsü; fillerin sosyal hiyerarşilerinde yaşlı ve dişi fillerin hâkim olduğu, fil topluluklarına her zaman ihtiyar bir dişi filin liderlik ettiği anlatılıyor.

Tuncay'da bir canlanma, gözlerinde eski Tuncay'a dair ışıklar!

"Yahu," diyor, "bu dünyada bu kadar çok Yönetim Bilimleri Fakültesi var... Siyaset Bilimi... İşletme... Bunlar, doğaya hiç mi bakmazlar? Yani, dünya niçin bu halde, niçin savaşlar oluyor ve saireye bakarken insanın aklına gelecek cevaplar, bellidir: İnsanlar yapı itibariyle bencil... ayrıca, kapitalizmin doğası böyle – rekabet ve mücadele üzerine kurulu. Peki ama, hiç düşünmüyorkar mı, bilmem kaç bin yıl önceki anaerkil düzen devam etseydi ve yöneticiler kadın olsaydı, yani zihniyet eril değil, dişil kalsayıdı; bu kadar savaş, cinayet olur muydu? Erkekleşmiş kadınlardan söz etmiyorum tabii ki; kadın kalmış kadınları söylüyorum... O yüzden 'eril değil, dişil zihniyet' dedim..."

Bir kaplan beliriyor ekranda, iki kirpiye sinsi sinsi yaklaşıyor – onları yiyecek! Küçük kirpiler küçükçe veriyor, iğneli, geniş bir top haline geliyorlar ve o minicik cüsseleri, salak halleriyle, kocaman kaplana zarar veriyorlar resmen! Kaplan, kirpilerin diken batmış halde, canı yana yana uzaklaşıyor oradan.

Tuncay yine dönüyor bana, "Görüyor musun," diyor, gözlerinde yine o eski, tanındık, heyecanlı ışık: "akıl ve donanım bir arada olunca, canlı kendini nasıl koruyor! Dikkatini çekerim, bütün derdi kendini korumak – karşısındakine zarar vermek değil..."

Gözümüzün önünde kaplanlar, yavru bir fili öldürüler:

"Bak, kaplana zalim diyebilirsin... ama değiller! Tek bir yavrusu öldürdüler, şimdi bak sekiz tane kaplan, aynı yavru fille doyuyor. İnsanların yaptığı gibi, sekizini öldürüp buz dolabına koymuyor, stoklamıyorlar... Veya intikam olsun diye öldürmüyorlar..."

Derin bir nefes alıyor. "Ahh!" diyor, "Televizyonlarda keşke sadece doğa filmleri gösterilseydi... Çocuklar diğer süprüntüleri seyredeceğine, günde üç saat doğada olup bitenleri izleselerdi, bugünkü kuşakların zihin yapıları nasıl olurdu acaba? Suçlarda nasıl bir düşüş gözlenirdi? Ya toplumsal zihin yapımız nasıl olurdu, kim bilir?"

Doğa belgeseli beş dakika sürmüyor ki, hemen reklamlara geçiliyor: "Çevre dostu, kuantum silah bayiiniz ŞimdiveBurada, size 'Doğa Dostu' adlı programı sundu..." diyor yumuşak, şef-

katlı ve güven telkin eden bir erkek sesi; "Bir sevgi silahı: Şimdi ve Burada... Emniyetiniz, bize emanet... Çünkü can sağlığınız, bizim için değerli... Hedef olmak, an meselesidir... Bu yüzden, sevgi silahı, çevre dostu kuantum silahınız Şimdi ve Burada..."

Reklamları suskuluk içinde izliyoruz.

Tekrar doğa belgeseli... Şimdi de bir geyik –veya geyik benzeleri bir hayvan topluluğu– gösteriliyor. Hep beraber sürü halinde, tek bir yöne doğru koşuyorlar; derken, anlaşılımaz bir nedenle, görünürde kaotik bir şekilde aniden yön değiştirip başka yöne doğru koşmaya başlıyorlar...

"Şuraya bak..." diyorum – birden benim de zihnim açıldı, "Biz olsak hepimiz bir başka yöne kaçışındık, işte o zaman sahiyen kaos yaratırdık! Halbuki şunlara bak! Herhalde, birbirlerinin hislerini algılayabiliyorlar... Baksana, tek bir organizma gibi, aynı anda ve aynı doğrultuda yön değiştirebiliyorlar..."

Gülüyorum Tuncay: "Evet! 'Dikkat dikkat, şimdi hep beraber geriye dönülecektir' diye anonslar yapılması, yönetmelikler çıkarılması gerekmiyor..."

İşte, sonunda tamamen rahatlamaş şekilde geriye yaslandım. İşte, Tuncay sayesinde tanıştığım o harika duyguya yine – şu bulanıklık, şu hiçbir yere veya zamana ait olmama... ne aydınlatısan, ne zifiri karanlıkta; ne uykudasın, ne uyanık. Hayat molası... Amaçsızca ilerlemek, karanlığın sunduğu boşluğa doğru... Işıklar söndürülmüş; koltukların arkalarındaki monitörlerin ışıklarının kırıltıları, tek tük yanın minik spot lambaları, otobüsü nötr bir mekân olmaktan ansızın çıkarıyor: Bir sıcaklık, adeta bir ev hali...

Birden döndü bana – sanki iki saatir yan yana seyahat eden biz değilmişiz gibi, sanki kaç yıldır aramızda bütün bu acılar, bu sevgi, bütün bu iniş çıkışlar, travmalar, kalp kırmalar yaşanmış gibi, pürneşe, sordu:

"Ne haber, len?"

"İyilik, len!" dedim ben de, yarı şaşkınlık, yarı sevinçle.

Döndüm, yüzüne baktım: Doğrudan bana, *bana* bakıyordu – onu ilk tanıştığım günü gibi; yeşil, çekik gözleri kadife kadikeydi, bakışları sevecen, dingin – ama aynı zamanda kiper kiper.

Sanki hammaddesi et değil de, yanıcı bir şeyler – ona fazla yaklaştığında, hele de ona temas ettiğimde cayır cayır yakıyor

bu temas. İşte, ancak böyle südürebiliyoruz, ancak böyle dayanabiliyoruz – birbirimizden fazla uzak kalamadan, asla doğrudan temas etmeden, ama aynı zamanda birbirimize kalpten temas ederek. Birbirimizi kollayarak. Birbirimizle değil, birbiriminin etrafında dans ederek... veya işte, saatte yüz kilometre hızla dönen tekerler üstünde karanlıklara doğru yol alarak...

Peki, biz ancak böyle kaçış halindeyken mi kendimiz olabileceğiz?

Galiba öyle. Çünkü galiba hayat böyle bir şey. Çünkü herkes herkesi, her şey her şeyi teşebbüs ediyor, hep bir kol mesafesinde tutuyor. Çünkü hepimiz sürekli bir “eksik yaşama” halindeyiz. Çünkü hayat, hepimizi kendimiz olmaktan, insan olmaktan çıkardı. Çünkü bugünkü dünya, deli bir dünya.

Nereden nereye yolculuk ettiğinin hiçbir önemi yok. Hayat yollarda olmaktadır, bir kenti geride bırakıp yeni bir kente doğru yol almaktır...

Komşuluğun, her tür sıcaklığın sıradanlaşarak sona erdiği şu ıssız, soğuk, ötekileyici, düşmanca dünyada, siksiksak bir dostlukla birbirimize tutunmaya çalışıyoruz. Hem çok yalnızız hem de hiç yalnız değiliz, ama ancak bu kadar beraber olabiliyoruz. Acaba bizim gibi, bir yerlerinden bir şeylere, birilerine tutunmaya çalışan kaç kişi daha vardır?

Öteki’liğimi, isminin niçin değiştirildiğini, hatta bana doğduğumda verilmiş ismi bile merak etmemem... hatta hâlâ da bilmemem... Sonra başka neler neler var – yaşadığımız korkunç şeyleri yaşamamış saymak istememiz... sağlığımızla yarınlara yamalak ilgilenmemiz... kaybetme korkusuyla en baştan hiç kazanmamız... sevmeyi, sevilmeyi, sahiplenmeyi ve sahiplenilmeyi hem istememiz hem de bundan korkmamız... kendimizi karşımızdakine teslim edememiz, onun da kendini bize vermesine engel olmamız... çatışmalardan sürekli kaçmamız... içimizi dökerken bile kaçamak yollara başvurmamız... deşifre edilmeyi hem istememiz, hem istemememiz...

Bütün bunların hiçbirini asla kabul etmememiz, yokmuş gibi davranmamız, yüzleşmememiz...

Ve tabii, sürekli bir öfke ve bir hayatı flanma hali – yaşamaktan da korkmak, ölmekten de... ve dolayısıyla acı çekmekten

korkmak... ancak Dosilin'le, ancak Mutlu benzeri haplarla yaşayabilmek, dayanabilmek... Açı çeken canlılardan duyduğumuz bütün çığlıklara kulak tıkadığımız gibi, kendi içimizin çığlığını da susturmak...

Oysa... oysa acı çekmezsek, nasıl değişir, nasıl büyürüz? Açı çekmek, hâlâ diri olduğumuzun, canlı olduğumuzun, duygularımızın yerinde olduğunun kanıtı değil midir?

Gözlerimi kapattım, hüznle güldüm. Sonra tekrar dönüp baktım ona. Sonra tekrar gülmeye başladım; tutamıyorumdu kendi, gözümden yaşlar akiyordu gülmekten, nefesim kesilmişti. Arada bana katıldığını duyuyordum, ama onun gülüşü biraz tereddütlü, biraz şaşkındı, daha ziyade eşlik amaçlıydı.

"Ne gülüyon, kız?" diye sordu sonunda muzipçe.

"Ne bileyim..." durdum; yüzümdeki yaşları sildim ellerimle. "Yani, şu halimize bak... Gören de, sanki..."

"Boş ver, söyleme!" diye acele kesti sözümü. Kolunu omzuma attı. Gözlerimi kapattım, başımı koluna yasladım. Kokusunu –terkibini bilsem, parfümünyi yaptırıp canım gibi koruyacağım o kokuyu– derin derin içime çektim. İşte, onun kokusu. Kokuya birlikte, ömrü boyunca dikenlerle döşeli yolları dere tepe demeden minik patileriyle katetmiş, anasını arayan bir kedi yavrusu gibi veya su arayan bir ceylan gibi yana yakila, bitmek bilmeyen, sonuca asla ulaştırmayan, ne olduğunu bile bilmediğim arayışım en sonunda, yıllar sonunda son bulmuş gibi bir duyguya kavuştum. Bunun bir yanılısama olduğunu biliyordum elbet, ama duyguya çok gerçekliği.

Sanki koşmuş, koşmuş, koşmuş ve artık son durağa varmıştım – sanki hayatım boyunca bu anla örtüşmek içindi bunca koşturma, yaşanmış bunca yıl. Bu an hiç bitmesin isterdim, ama biteceğini biliyordum. Biteceğini bilmek de sanki bu duygunun bizi atıhi bir parçasıydı; bunda da buruk bir tat, hatta tatlılık vardı – sanki bitecek olması, bu özel ânının en temel ögesiydi.

"Yollarda olmak gibisi var mı?" diye mirildandı Tuncay, çay hapını emerken, "İnsanda tiryakilik yaratıyor..."

Cevap vermedim. Lacivert koltuk döşemesindeki minik turuncu halkalara ilişti gözüm – uzay boşluğununda dünyanın en tanındık mekânlardaymış gibi avare avare gezinmeyordu. Tuncay'ın kolunun değiştiği cam dirençliydi, koruyucuydu; ben de tanındık bir mekândaydım.

Çay hapımı attım ağızıma, başımı yasladım geriye: Otobüsün hafif zangirtisi, bütün otobüsün canlı, nefes alan bir organizma olduğunu hissettiyordu bana. Gecenin içine doğru hızla ilerleyişimize dışarıdan tanık tek tük insanlar, bir aura ile çevrili olduğumuzu görebilirlermiş gibi...

Çay molasının şerefine biraz aydınlatılmış otobüsün yine loş ve sarımsı spotlarının altında Tuncay'a dönüp baktım: Yüzünde yillardır görmediğim bir... mutluluk olmasa da, huzur vardı.

Birden acele acele konuşmaya başladı:

"Bana, evime geldiğin gün var ya... İnanmayacaksın, evde bir toz bezim bile yoktu! Bir tutam tuvalet kâğıdını katladım, ıslatıp yatay yüzeyleri silmeye başladım. Elimi bir gezdiriyordum, kâğıt o an kararlıyordu. Vay canına, demek ben kaç haftadır bu havayı soluyorum. Yerlerde toz yumakları uçuşuyordu. Yatağın yanındaki küçük komodinin üzerinde iki kirli bardak, *Fütûhat*'nın ikinci cildi, birkaç kutu ilaç, dört tane de el feneri duruyordu. Niye mi dört tane? Gecelerimi, yatağıma uzanıp ya okuyarak ya televizyon seyrederek geçirdiğimden ve karanlıkta kalma fikri o sıralarda yüreğime dehşet verdiğinden, el feneri meselesi çok önemliydi benim için. Yerlerde kirli ve tozlanmış birkaç çorap, yatağın yanındaki kilimin üzerinde ise, terledikçe üzerinden fırlatıp attığım birkaç kirli atlet. Bütün bunları sanki ilk kez görüyor, fark ediyordum. Çorapları ve atletleri derhal topladım, çamaşır makinesine attım.

Acaba kanıksadığım için gözümden kaçan, ama dışarıdan gelen birinin –hele de bir kadının– kanını donduracak başka neler olabilirdi? Nice zamandır yaşadığım bu mekâni ilk kez, hafif bir merak duygusuya, alicı gözüyle incelemeye aldım. Ufacık bir banyo, ufacık bir mutfak, penceresiz bir depo odası ve hem yatak odası, hem salon olarak kullandığım oda...

İnan bana, hayatımın hiçbir döneminde böylesi bir pasaklılık içinde yaşamamıştım. Odanın muhtelif yerlerinde, bilgisayarın üstü dahil, bulaşıklar birikmişti; orada burada içi boşalmış, kimi dik, kimi yan yatmış sıvı şişeleri... Daha kitaplarımı yerlesştirememiştüm – nerede o enerji? Izmaritler tablaların dışına taşmış... Kimisi, dibindeki çay buharlaşıp kahverengi halkalara dönmüş bardaklarda söndürülmüş... Yatağın yanındaki çöp kovası çoktan dolmuş taşmış... Çöp dolu naylon torbalar, sokak kapısının baktığı küçük holde birikmiş...

Son haftalarda nasıl yaşamış, daha doğrusu yaşamamış olduğumu fark ettim birden. Bu odayı derleyip toplamak bile son anda aklıma gelmişti. Evin halini öyle kanıksamışım, evime o kadar uzun zamandır tek bir kişi bile uğramamış ki, bu manzaranın bir ziyaretçiye nasıl görünebileceğini düşünmemiştüm bile. Daha doğrusu, görüntü kaygısı bana öylesine uzaktı ki...

Çok uzun zamandır hissetmediğim bir enerjiyle işe sarıldım. Bulaşıkları mutfağa götürmekle işe başladım. Hay kafama sıçayım, diye söyleniyordum bir yandan yüksek sesle. Sonra birden, tuvaleti hatırladım. Senin tuvalet ihtiyacın olabilir miydi? 'Kadın bu, kesiş uğrar!' Tuvalete girdim; evde düzgün temizlik malzemesi bile yoktu, ama benden önceki kiracıdan miras, sünger ve klozet fırçasıyla elimden geldiğince temizlemeye çalıştım oraları da.

Sen ziyarete geliyorsun diye böylesi bir koşturma içine girmeyi bir yandan nasıl da yadırgıyorum... Bu nedenle de, kapı ni-hayet çalındığında, alelacele önce tuvalete bir dalarak aynaya göz atma, yani nasıl göründüğümü teftiş etme ihtiyacını duymam, beni çok şaşırtmıştı. Birkaç saniyeliğine aynaya baktım, bütün yüzeyi sıvı lekeleriyle bezeliydi, bunu da yeni fark ediyordum, ama kendi suratımla da sanki ilk kez yüzleşiyordum. Ne çirkin bir herif! Çirkin, ihtiyan... tam bir moruk. Elimle saçımı düzeltmeye çalıştım. Zil tekrar çalındı. 'Geliyorum!' diye bağırdım, ama gece ters yatmışım; yandan havaya kalkan asi bir tutam saç ne kadar ıslatsam da yatmıyorum!"

Bu uzun tiradı ağızım açık dinliyordum. Bütün bunları, bir an önce anlatıp kurtulmak istiyormuş gibi nefese anlatışından, ne kadar zorlandığını anlayabiliyordum büyük bir ödüн veriyormuş gibiydi. Gerçekten de, kendince ödüн veriyordu. Güldüm; elimle ağızını örterek susturdum onu.

Muavin göründü yine, çöpleri topladı. Yine karanlığa dalış - derin mavi-mor spotların aydınlattığı yolculuğumuz sürüyordu; pekâlâ bir sualtı taşitungında ilerliyor olabilirdik veya bir uzay mekiğinde... Yol-mol yoktu - her yöne gidiş serbestti, her şey serbestti, her şey...

Döndü bana, sesini iyice alçalttı: "Sana çok ama çok gizli bir şey söyleyeceğim... Biz Artık Savaşmak İstemiyoruz Derneği var ya..."

"Evet?" Yüzüne baktım merakla. Hissetmiştim bu dernekle bir ilgisi olduğunu, halamlı konuşurlarken.

"Bu dernekten bana ilk söz edildiğinde, böyle bir şey hayatı olmaz, demiştim. Kimsede o cesaret yok. Zaten ilaçlı sularla, püskürtülen müsekkinlerle, medya zehirlemeleriyle sürekli uyuşturulan bir toplumuz. Ve bu savaşın sürmesi, malum, Ötekita'nın işine yarıyor. Ancak, Bölge'nin durumu farklıydı: Oradaki insanların mutluluğu zaten önemli sayılmadığından, orada müsekkin püskürtücüler falan yok. Medya dersen, hak getire. Son aylardaysa bu bölgeye pırıldamız su hiç, ama hiç gonderilmez olmuştu! Bunun üzerine, oradaki insanların hayatlarını sürdürmeleri için yurtdışındaki birtakım yardım kuruluşlarından pırıldamız su gönderilmeye başlandı..."

"Eee?"

"Mine, galiba bir mucize oluyor, olacak! Uyuşturulmayan, aptallaştırılmayan, kafalarını kullanan insanlar, sence, savaşmaya, karşısındaki, hiç tanımadığı birini öldürmeye devam edebilirler mi?"

Yüzüne heyecanla baktım.

"Mine, geleceğe çok umutla bakmaya başladım..."

Bir duraksadı, sonra tane tane konuştu: "Típkı savaş gibi, barış da bir zihin durumudur – zihinsel bir durumdur. Bütün messele, iki tarafın –Bizler ve Ötekiler, Ötekiler ve Bizler,– birbirlerinin hikâyelerini dinleyip, her iki hikâyenin de aynı madalyonun iki yüzünü oluşturduguunu *anlamalarında* bitiyor... Aslında o kadar basit ki! Bunun kavranması için belki nicel değişimin nitel değişime dönüşmesi gerekiyordu; belki bir doyma noktası vardı, bilemiyorum... Ama bir şeyler değişimeye başladı..."

Durdu. "Şimdi ben oylara böyle bakıyorum..." Kulağıma yanaşıp fisıldaması o kadar tahrik ediciydi, yüzü yüzüme o kadar yakındı ki, kendimi tutamayıp dudaklarından öptüm. O da beni öptü hafifçe; bir yandan mirıldanıyordu: "Evet, daha önce de söylemiştim sana bu düşüncemi – çocukken hepimize 'yataramamak' öğretiliyor. 'Durduk yerde başımıza ıcat çıkarma' lafi ile başlıyor her şey. İcat çıkarmak bile olumsuz bir şey addediliyorsa... Neden biz Bizistanlılar Ay'a gidemedik sence? Çünkü Ay'a *Seyahat* romanını yazan, bir Biz değildi! Özgüvenin olacak,

anlıyor musun? Ben yapabilirim, biz yapabiliriz. Olamaz dersen olamaz, çünkü zaten baştan karar vermişsin demektir. 'Ben bu yarışmayı kazanamam' diyen bir sporcu, kazanabilir mi? Zaten başka her tür ihtimali, üretilebilecek her tür çözümü, ta baştan engellemiş demektir..."

Otogörüş hızla ilerlerken, artık el eleydik. Tekrar sordum içimden: Biz peki ancak yollarda, ancak kaçış halindeyken mi kendimiz olabileceğiz? "Kendimiz" bu muyuz, ayrıca?

Nereye gideceğimiz, daha doğrusu, niçin bu yolculuğa çıktığımız konusunda en ufak bir fikrim yok... Geçmişteki yolculuklar, hep, Bizistan'ın derinlerinde, ücra köşelerinde gerçekleşecek eğitimlere ulaşım amaçlıydı. Oysa şimdi, güneşe doğru yol almaktayız.

Bir sonraki mola yerine varmamıza az zaman kala bütün ışıklar yandı – sarı spotlar, floresanlar... herkes gözlerini ovaştırmayı, esnemeyi... Birkaç sırada ilerdeki kadın, kolunu kaldırıp kolukaltına ağır bir parfüm sıkıyor. Parfümle terli kolukaltlarının kokusunun bilesimi dalga dalga ama jet hızıyla bize ulaşıyor.

"Ne hakları var buna?" diye homurdandı Tuncay.

Yüzümü buruşturup güldüm. O da gülümsedi. "Halalar ne âlemde?" diye sordu ansızın.

"İyiler..."

"Geceleri yine faaller mi?" Muzipçe güldü.

Halalarım hakkında böyle konuşması hoşuma gitmedi.

"Geçenlerde onlarda yatiya kalmıştım... İlginç konuşmalar geçti aramızda..."

Duraksadım. Halalarımla aramızda geçenlerin hepsini paylaşmak nedense gelmedi içimden. "Geçmiş üzerine konuştuğu biraz. Bir de, seni merak ediyorlar. Geçen gün Hamiyet Halam, artık askerliği geride bıraktığına göre, rahatlayıp rahatlamağı soruyordu."

"Askerliği geride bırakmak?.." diye tekrarladı dalgın dalgın. Konuya açtığima az daha pişman oluyordum ki, konuşmayı başlattı:

"Kendi adıma da, askerlik deneyimini yeni yaşamış biri olarak şunu söyleyebilirim: Bölge'de askerlik yapanların çoğu, oraya kahramanlık düşleriyle giderler. Tanık veya bizzat dahil ol-

dukları ölümlerden, öldürmelerden; hem yaptıkları hem maruz kaldıkları korkunç zulümlerden sonra terhis olurlar... ve sanki hiçbir yıkıntıya uğramamış, hiçbir travma yaşamamış, aynı insanmış gibi eski hayatlarına devam etmeleri beklenir onlardan! Kimse de bunu umursamaz. Bunların bir kısmı sonunda cinnet geçirdiğinde, ya tımarhaneye ya da hapishaneye tıklır. Hiç anlayamıyorum, bu insanların tamamen depresif halde-donecekleri, nasıl göz önüne alınmaz? Maddi manevi yıkımlar konusunda acil tedavi merkezleri nasıl açılmaz? Püskürtüçülere ve Dosilin'e belki de şükremeliyiz aslında..."

Durdu, güldü: "Çenem düştü, değil mi? Kusura bakma ya... Ama, senin halalara gelince – ikisi de akıllı kadınlar... Hem de yiğit kadınlar..."

"Öyleler..."

Bir süre düşüncelere daldı. Derken aniden kafasını kaldırıldı: "Puştlar!" Birden sesi değişmiş, öfkeyle konuşuyordu: "İhtiyardan BK almaya nasıl kıyabiliyorlar... Halalarının artık tek gözü olmaları, kabul edilir şey değil..."

"Hiç sorma..." Duraksadım. "Çok tuhaf, onları ameliyata götürürken... aralarında bir de, hangi gözümüz alınacak diye konuşuyorlardı."

"Ne fark eder ki?"

"Bence de. Güya sağ ve sol göz farklı şeyler görmüş; biri dünyayı, diğeri öbür dünyayı görmüş. Nazire Halam, öbür dünyayı gören gözünün alınmasından korkuyordu. Hamiyet Halam da, sen esas kalp gözüne bak falan dedi..."

Tuncay gülmeye başladı: "Hayret... Halaların böyle şeylere mi takılıyorlar bir de? İlahi!"

Sonra ciddileşti ve açıklamaya girdi: "Ínanca göre, baş gözüümüz yönle, ışıkla sınırlıdır; yani işte, önüne konan eşyaları görürsün ama çok uzaktaki şeyleri göremezsin; karşısındaki insanın görüntüsünü, yüzünü falan görürsün ama içini göremezsin, içini kavrayamazsun. Kısacası, sadece maddi, fiziksel şeyleri görürsün. Önündeki maddi engelleri aşamazsun; her zaman bir perde vardır. Bir anda tek bir şeyi görebilsin, mesela suratıma bakiyorsan, sadece suratımı, suratımın ifadesini görürsün. Oysa maddi şeyler, kalp veya gönül gözünü engellemez, perdelemez. Kalp

gözünle baktığında, beni bir bütün olarak kavrarsın, kalbimi ve akımı da görürsin, içimin sevgisini, düşüncelerimi, niyetimi görürsin. Baş gözünün –yani aklin– yanlış gördüğü veya eksik kaldığı yerlerde, gönül gözü yardımcı olur – hakikati, perdenin arkasındaki manevi şeyleri, sırlı şeyleri sezgilerinle görmeni sağlar, çünkü gönül gözü her şeyi ilahi bir ışıkla görür ve kavrar.”

Anneannem, dedem canlandı gözümün önünde. Gönül gözümün açık olmasına ne kadar önem veriyorlardı...

“Bugünkü dünyamızın hali...” diye iç çekti Tuncay. “Gönül gözü ne yazık ki, tamamen kör.”

Simitiko'nun bana yaptığı gibi, ben de Tuncay'ın koltukaltına iyice sokuldum. Buna izin verdi, bir yandan, kendi kendine konuşur gibi, alçak sesle dert yanmaya devam etti:

“Hepimiz şu dünyaya ne kadar muazzam bir potansiyelle geliyoruz... Evet evet, Tanrı'nın potansiyeli ile geliyoruz – doğuştan kesinlikle hepimiz İlahî bir yetenek potansiyeline sahip varlıklarız, ama şu bir buçuk, iki metrelik gövdede, sadece baş gözüne sahip böcek kapasitesinde sıkışıp kalıyoruz, dahası, bunu kabulleniyoruz. Şu kadarcık bedenden ibaret olduğuna inanırsan, elbette ki o kadarla sınırlı olarak yaşayacaksın. Şu muazzam potansiyelle geldiğin dünyada Biz, Öteki, Onlar, Beriki gibi kaliplar içine sıkıştırılmayı kabul ettiysen, senin İlahîliğin zaten ezilmiş, katledilmiş demektir. En yüce potansiyelden gelip en minik böcekliğe, amipliğe kendini hapsettin demektir. Aydınlanmacı düalist zihniyet hepimizin beynini indirgemeci, parçacı bilimin kirintılarıyla doldurmuş. Halklar var, dinler var; birini tercih etmek zorundasın, diğerlerini ötekileştirmek zorundasın, denmiş. Oysa dünyadaki varlıklara 'holistik', yani bütüncül, bölüp-parçalamadan, kategorize etmeden yaklaşılısaydı, şu Bizistan topraklarındaki zenginliğin değerini bilirdik. Şurada, Bölge'de, kendi topraklarımızda birbirinden beş farklı dil konuşan çocukların, birbirleriyle güle oynaya büyüdüklərini düşün – birbirlerine sadece dillerini öğretmekte kalmazlar ki; beş dil bilen bir çocuğun beyni nasıl gelişir, bir düşün! Şarklarını, öykülerini, kültürlerini, paylaştıklarını düşün – zenginliğe bak! Bir de, ahh, halimizi gör: Bizistan dilini, tek bir dili, yarımyamalak, devlet zoruyla konuşmaya mahkûm

edilmiş, onu bile doğru dürüst bilmeyen, dahası, anadilinde bir roman yazamadığı, anadilinde doya doya bir müzik konseri ve remediği için yüreği öfkeyle dolmuş, acı dolu bir nesil yetiştirdi atalarımız... Ve işte onların torunları ve torun çocukları... Şu şarkılarımıza, türkülerimize bak – aşk meşk, zevk sefa, güller bülbüller...– ama hiç, 'Ah Öteki aşkım, niçin bu toprakları terk etmek zorunda kaldın?' veya, 'Kara gözlerine ne zaman dalsam, Bölüge'deki ceset kuyuları gelir akıma' mealinde tek bir şarkısı var mı? Böyle boktan bir Bizleriz işte... Ektiklerimizin acı meyvesini işte şimdi yiyoruz...

Açıkcası Mine, kendimi bütün bu olanların o kadar yabancısı gibi hissediyorum ki, tipki Biz'lerin Onlar'a, Öteki'lere, Beriki'lere yaptığı gibi, senin de beni ehlileştirmeye, asimile etmeye çalıştığını düşünmüştüm, bundan korkmuştum ve buna karşı müthiş bir direnç geliştirmiştüm bir zamanlar... Konuyu çok dağıttım, ama diyeceğim şu – bence insanlığın, hepimizin büyük dramı, ömrlerimizi hep o kaybetmek durumunda bırakıldığımız yetenekleri, o lahâ potansiyeli aramakla geçirmemiz. Evet, bence dünyanın kilitlendiği nokta, bu korkunç sıkışmışlık... Birreysel anlamda yeteneklerimizin, toplumsal anlamda ise zenginliklerimizin bastırılması, sıkıştırılması, ötekileştirilmesi, köreltilmesi... ve işte, amip gibi, şurada sadece gün dolduruyoruz... Bırak kelebeği, tırtıl bile olamıyoruz..."

Coştu; şoförün, mola yerine geldiğimizi anons etmesine kadar sürekli, konudan konuya atlayarak anlattı durdu, ben de onu dinledim; bedenine yaslanmış, ısısını hissediyordu, o harika kokusunu içime çekiyordum, başım koltuk altındaydı. Günlerce öyle kalabilirdim.

Mola yerinde bacak uzatmak amacıyla indik otobüsten. Suskunduk. Hafif çoraklaşmış kırlar alabildiğine uzanıyor, bir son suzluk duygusu uyandırıyordu bende.

Otobüse yeniden bindiğimizde gözüm hâlâ dışında, kırlardaydı. Tuncay'a dönüp gülümsemek. Bu kez ona yaslanmanın, ona dokunmanın benim için artık "ihtiyaç" olmadığını fark ettim hayretle. Dokunmaya gerek olmadan da dokunuyorduk.

33

“Dünyamızın hali...” “Ben şu son aylar boyu sadece seni düşünürüm, sadece seninle yatıp seninle kalktım...” “Kalp gözü ne yarık ki, tamamen kör...” “Ne romanı Tuncay...”

Dün bütün gece yarı uykuya yarı uyanıklık arasında debele-nirken, o gizemli yarı-rüya alacakaranlık âlemde kopuk kopuk zihnimde dönüp duran cümle kırlıntıları, hep bunlardı.

Bu sabah uykumdan ancak siyirlirken, daha bilincim yeri-ne geldiği an, henüz gözlerimi bile açmadan, çok açık bir gerçek, zihnimde olanca berraklıyla belirmiştir:

Ben anneannemle dedeme ihanet ettim!

Onlar, gönül gözümüzün hiç kapanmaması için uğraşmışlardır, benimse gönül gözüm kördü. Hem de tamamen kör! Halalara karşı kör... Komşularına karşı kör... Bana mektup yazanlara karşı kör... İçinde yaşadığım topluma karşı kör... Dünyaya, ha-yata karşı kör. Bunca mesele varken, benim hayatımın odak noktasında sadece bir “erkek”vardı ve ben en çok da ona, onun ger-çek ihtiyaçlarına karşı kördüm.

Hoş, bu dünyada insanın gönül gözünün açık olması öyle de zor ki! Şu beslenmemize bak! Midemiz olsun, zihnimiz ol-sun, nelerle besleniyoruz! Plastiğiz işte! Otogarlardaki hediye dükkânlarında satılan şu plastik robotlar da, sensorlar aracılı-ğıyla iyi-kötü baş gözüne sahipler. Bizim ise, anatomimiz ge-reği kafamızda iki göz var, ama bunlar sadece, yürürken sağa sola çarpmamamızı, gündelik hayatı pratik yoldan geçiştirebil-memizi sağlıyor. Gözlerimizin –hele tek'e düşmüşken– işlevi sa-

dece mekanik, sadece madde âlemini algılamaya yönelik. İnsan olarak artık biz buyuz. Beynimizi yıkaya yıkaya, püskürtüçülerle ne idüğü belirsiz şeyler koklata koklata, tuhaf haplar yuttura yuttura bu hale getirdiler bizi. İki yudum su için –hayat anlamına gelen, bir zamanlar içinde özgürce aktığımız su için– yalvarır hale getirdiler. Nasıl gönül gözü olsun ki bizde? Böyle bir göze sahip son kuşak, belki de dedemlerin kuşağıydı. Bugün artık kim gerçek anlamda hissedebiliyor ki – kendi bedeninin canının yanması dışında? İşte ben: Ancak hayatımın merkezindeki erkek, asker oldu diye askerlik meselesi gündemime gitrebildi. Hissedebilsek, gönül gözüyle görebilsek, kim bilir neler görürüz... ve dünya ne durumda olur. Gerçeklerden kopuk insanlar için, anneannem "rüya âleminde yaşıyor" derdi. Bizler rüya âleminde yaşıyor bile değiliz; keşke olabilsek. Suyu artık –bir zamanlar petrol gibi, veya altın gibi, veya elmas gibi– sadece uğruna savaşılan, ölünen, acılar çekilen bir meta olarak tanıyan genç kuşağın, gerçeklikle belki hiçbir bağı oluşmadı ki rüya görebilsin...

Yoksa bütün bunlar da mı bahane? Bencilliğin, duyarsızlığın bahanesi? Plastik olmasaydım da belki böyle mi olurdum?

Anoblok! Yasak olduğunu biliyorum, ama denemek için, koku duyusunu yok eden şu Anoblok denen haptan alsam mı? Gerçekleri acaba daha net görebilir miyim?

Ve gözlerim bir anda kocaman açıldı: Ameliyat! Tuncay'ın yaptığına paralel şekilde, ben de bir ameliyatla koku bezlerimi devre dışı bırakırsam! Önce Anoblok'u geçici bir süreliğine devesem.... geçici olarak... ne deniyordu koku sağırlığına... anozmik olsam... sonra?..

"Nerelere daldın?"

Susuyorum. Biraz önce, hava daha yeni kararırken yola çıktıık; yine bir otobüs yolculuğundayız... ve nereye gittiğimize dair hiçbir fikrim yok.

"Tuncay..." diyorum sonunda, gülerek, "Ben var ya... Ben de burnumu hadim ettireceğim!"

"Nasıl?"

Anlatıyorum aklımdan geçenleri; baş gözü, gönül gözü meselerinin bana düşündürdüklerini.

Tuncay, fikri beğenmiyor.

"Sen, gönül gözü kör biri değilsin ki, Mine... Öyle olsaydin, gönül gözü açık bir toplum hakkında bir roman yazmanı sana tavsiye edebilir miydim? Sende sadece, farkındalık eksikliği vardı. Püskürtüclere gelince Mineciğim, sen esas düşmanımız olarak püskürtücleri görme ve sırif koku saçan şeyler olarak düşünme... Günün birinde, 'artık biz püskürtüçünün kokmayanından yaptı' diye bizleri kandırıp da hiçbir şey püskürtmeseler, ne değeşir sanıyorsun? Her yanımız zaten püskürtücü, bütün bu gezegen artık dev bir püskürtücü oldu; bundan kimsenin kaçış yok... Anoblok kullandığın zaman, sadece, acıları daha net görebildiğinle kalacaksın, ki bunun da sana pek bir yararı olacağıni sanmıyorum..."

Bakışları müzipleşiyor: "Sana söyleyeyim – burnunu hadim ettirsen, bahse girerim, beni hiç de eskisi gibi çekici bulmazsin. Bunun bilincinde misin değil misin bilmiyorum, ama kokumun sana çok çekici geldiğini tahmin ediyorum. Seni kaç kez, kokumu içine derin derin solurken yakaladım. Koku duyun devre dışı kalsa, muhtemelen, genel olarak seksten de zevk almacaksın – dolayısıyla, 'hadim' çok doğru bir kelime! Kokumu almasan, beni olduğum gibi, en çiplak, en ama en odun halimle nihayet görürsun – yani zaten görüyorsun, ama beni hakikaten öyle de algılarsın – ve çok eminim ki bana bir dakika daha tahammül edemezsın ki bu hiç işime gelmez, çünkü, Tanrı biliyor, dostluğunun kaybetmek istemem! Ben, onca hıyarlığıma rağmen benden hiç kopmamış ve benimle hâlâ arkadaş kalabilmiş olmanın, kısmen püskürtüclerin etkisine bağlıyorum, ama asıl, var olmadığını düşündüğün ama sayesinde yüregimin ta içini görebildiğin, sapasağlam yerinde duran gönül gözüne. Püskürtücler insanların tahammül gücünü artırmasydı, şu anda komşu komşuyu gırtlaklıyor olurdu. Püskürtücler sayesinde, apartmanlarda olabildiğince az karşılaşarak, özel merdivenler vesaire yaptırtarak, ite kaka da olsa, yaşayabiliyoruz birlikte. Evlilikler nasıl hâlâ sürebiliyor, ana baba ve çocuklar hâlâ nasıl bir arada yaşayabiliyor sanıyorsun? Başka... Başka..." Duruyor, düşünüyor. "Burnun hiç koku almasa, yemek yemek de cazip gelmeyecek, çünkü hiç tat alamayacaksın; gerçi şimdi de tat alıp almadi-

ğın, ortalıkta tat alınabilecek herhangi bir gıda kalıp kalmadığı şüpheli ya, o da ayrı mesele... Başka... Başka... Nostalji duyguların tamamen ortadan kalkacak... Halaların bile, gözüne belki de çok yavan görünecekler..."

Gülüyorum, yüzüme bakıyor. Bir şeyi anlatıp anlatmamak konusunda tereddüt eder gibi bir hali var... tekrar gülüyor.

"Söylesene..." diyorum, ben de güllerdek.

"Bunu nasıl itiraf edeceğim bilmiyorum, ama Hamiyet Hanım o gün beni tahrif etmişti... kokusuyla!"

"Nasıl?" Ağzım açık, kalakalıyorum; sonra bir kahkaha atıyorum: "İnanamıyorum!"

"Sorma, ben de inanamamıştım! Resmen, kadıncığınız elini öperken bir tuhaf oldum – koku o kadar tanıdık ki... beni doğrudan çocukluğuma götürdü ve..."

Yine duruyor; yüzünde hâlâ muzip ve utanmış bir ifade, yüzüme bakıyor: Konunun devamını getiremeyecek.

Şimdiyse tane tane konuşuyor: "Burnun hiç koku almasa, sevgili Mine, belki de en önemlisi, dokunulmaya hiç tahammülün olmayacağı."

"Dokunulmaya mı?" Yüzüne bakıyorum.

"Evet... Burnu hadım etme meselesi benim aklıma gelmedi mi sanıyorsun? Denemek istedim ben de – günlerce, haftalarca Anoblok kullandığım oldu. Ama insan çok zorlanıyor, Mine. Her şeyi öylesine bir acılıkla, öylesine bir korkunçlukla görüyor sun ki, galiba değmez buna. Anoblok bende toptan, her şeye karşı derin bir öfke ve tahammülsüzlük hali yarattı – senin de ne yazık ki yakinen yaşadığın üzere. O dönemlerde belki de sana uzak kalmam gerekiirdi, ama işte, ben de seni özlüyordum.

Püskürtücüünün saldığı koku, insanın derisini hem mecazi hem de gerçek anlamda kalınlaştırmış, bunu öğrendim. Onsuz tamamen savunmasız kalyorsun; üst derin sanki tamamen sıyrılmış gibi, en ufak bir temas acı veriyor. Hepimiz insan olmaktan çıkmışız Mine, hepimizin püskürtücüye ihtiyacı var, muhtemelen hepimiz zaten bağımlıyızdır. Anoblok kullandığım anda bilinçlişimde ne var ne yoksa engelsizce yüzeye çıktıırdı, içimde uyur haldeki zalim, o zaman canlanıyordu..."

Çenemi tutuyor, hafif okşuyor. "Yaşananlardan sonra özür dilemek anlamsız kaçar, sanırıım..." diye mirıldanıyor kederle, "keşke keşkelerin anlamı olsa..."

Sokuluyorum ona, gözlerimi kapatıyorum. Şu an hissettiğim huzuru Anoblok yok edecekse, böyle yaşayayım daha iyi. Bir süre konuşmuyoruz; son günlerin olaylarını, onun BK ameliyatını zihnimden geçiriyorum. Umarım hiçbir zaman bundan dolayı pişmanlık duymaz, "keşke" demez.

"Ben de sana bir itirafa bulunacağım," diyorum birden, "ben de, beni ne çok sevdığını aslında bildiğim halde, zaman zaman sevginden kuşkuya düşüyordum. Bunu söylemeye çok utanıyorum, ama mesela doğum günlerimi hatırlamaman..."

"Farkındayım... Karşımızdakinin bizi, kendi istediğimiz biçimde sevmesini bekliyoruz hep... Bunu ben de yapıyordum. Sense ayrıca, reklamları ne kadar aşağılasan da, onların sunduğu sözüm ona sevme modellerine uygun biçimde sevilmeyi bekliyordun benden. Bir keresinde, beni kıskandırmayı bile denemiştin! Allahtan ki çocuksuluğundan gelme bir vicdanın ve sağduyun var, oradan kurtarıyordun."

Başımı eğdim: "Hatta, itiraf edeyim, benimle sevişmek istememni bile, beni sevmediğine yoruyordum..."

Hafif gülümsemi: "Mineciğim, diyorum ya, sen sevgiyi, dizilerde gördüğün şu plastik modeller üzerinden şekillendirmişsin. Oysa ben ne anlatıyordu sana? Hissizliğimvardı; bu da olayı çok anlamsız kılıyordu. Mesele sırf erbezlerini boşaltmaksa, bunu elle de yapabilirdim. Seni bir el gibi görmek bana ağr geldi. Bunu bile bile ilişkiye girsem, seni sırf boşalmak için kullanmış olurdum; asıl bu sana hakaret olurdu. Bu nesneleetirmeyi sana yapmamak için kaçıyordum sevişmekten."

Halbuki ondan ne çok nefret etmiştim, ölüresiye nefret etmiştim! Zihnimin gerilerinden, bir zembereğe dokunulmuş gibi, şu cümle firlıyor yine: "Öldürmeye mecburum, çünkü onu çok seviyordum, hâkim bey!"

İrkilmişim. Duygularımı, özellikle de sevgiyi meğer bazen ne kadar şablonlaştırarak yaşıyormuşum! Bunu ilk kez bu kadar açık ve net biçimde görebiliyorum! Başımı eğiyorum. Zihnimde sanki bir ışık yandı; bunca zamandır ikide birde hortlayan bu

cümle “arabesk” olmaktan çok birden sanki hayatın en gerçek, en temel cümlesine dönüştü.

Bir süre düşüncelere dalıyorum.

“Ne korkunç, değil mi...” diye mirildandım, “Eyyah, ‘plastikleşiyorum’ tedirginliğini sürekli yaşıyor... ama plastikliğimin tam olarak hangi noktada, hangi duygumda, hangi davranışında ortaya çıktıığını bir türlü parmak basamıyorum. Derken, ne yazık ki ancak ara ara, plastik bir toplumun bireyi olarak, mecburen ve hiç bilmeden plastikleştiğimi fark ediyor, bu sefer de bunun dehşetini yaşıyorum.”

“Merak etme, hepimiz aynı durumdayız, Mine...” diye usulca yanıt veriyor. “Duyguları televizyondan öğrendiğimiz için, hepimiz sevginin en plastik biçimlerini yaşıyoruz. Lafa gelince hepimiz bunun sevgi olduğunu sanıyoruz; ‘Ben bu hormonlu domatesi yemem!’ diye direnenler ise sevgisiz, duygusuz ilan ediliyor.”

Derin derin iç çekiyorum. “Biliyor musun?” diyorum, “Ben meğer anneanneme de ne kadar haksızlık etmişim... İçin için hep, beni pek sevmediğime inanırdım.” Anneannemden gelen mektubu düşünüyorum. “Başka evlere doğum günü partilerine davet edildiğimde, oradaki annelerin, büyükannelerin, arkadaşlarımın bir dediklerini iki etmediklerini, onları hediylere博ğduklarını, ailecek sürekli bir mincik mincik hali içinde oldukça rını gördüm. Babaları da çok eğlenceli adamlardı; bizlerle kart oynarlar, şakalaşırlardı... Oysa bizim evde...” Bir duraksadıktan sonra sürdürüyorum: “İçimden öyle kızardım ki...”

Ufak bir tereddüt geçiriyor Tuncay. “Ben de son zamanlarda annemi düşünüyorum... ve onunla ilişkimi.” Uygun kelimeleri arıyor, dikkatle konuşuyor: “Benim gibi, patolojik sevgilerle büyüyen pek çok çocuk var bu coğrafyada, hatta diyebilirim ki nüfusun çok büyük kısmı...” Bir an düşünüyor. “Benim gibiler de, sevgiyi bu patolojinin modelleriyle öğrendiğimiz için, büyüğümüzde de, sevgi sandığımız şey aslında bir patoloji oluyor...”

“Yani?..”

“Yani, yüzeye hep çocuklar mağdur gibi görünüyor, ama onların da sevgisi patolojik... Ve çoğu kez, gaddarca bencil...”

Bir süre konuşmuyoruz.

"Biliyor musun," diyorum birden, "ben seninle -işte, Lesch'le- mektuplaşmaya başlamadan evvel, biri vardı... Adam Zeyda Teyze'ye sürekli, çocukluk anılarını anlatıyordu. Bir defa-sında, dünyaya pipisinin ucundan baktığını söylemişti. Benden israrla bu konuda yardım istiyordu."

"Dünyaya pipisinin ucundan bakmak!" Gülüyorum Tuncay. "Çok tuttum bu ifadeyi!" Tekrar bir kahkaha atıyor. "Demek o da benim gibi hissediyormuş. Övünmek gibi olmasın ama, kaç kişi de böyle bir fakîndalık var? Sana yazdığınıza göre, kim bilir nasıl bir çaresizlige düşmüş olmalı! Peki, sen ne cevap verdin?"

Bu laftaki gizli aşağlamayı umursamıyorum bile; başından aşağı kaynar sular inmiş durumda. Adamin mesajlarına filtre koyduğumu nasıl anlatabilirim şimdi? Düppedüz, başından atmıştim adamı. Uğraşmak istememiştim. Kafamı önüne eğiyor ve o an karar veriyorum: Eve döndüğümde, bilgisayarın başına oturur oturmaz ilk yapacağım şey, adamin mesajlarını bulmak olacak. Bu ayıbımı mutlaka telafi edeceğim.

Yüzüme bakıyor, üstelemiyor Tuncay. Konuyu değiştiriyor:

"Bu arada, sana küçük bir sürprizim var. Nereye gittiğimiz konusunda hâlâ bir tahminin yok, değil mi?"

Yüzüne bakıyorum merakla.

"Mineciğim, ameliyatın bana şöyle de bir getirisi oldu..." dö-nüyor, yüzüme dikkatle bakıyor. "İnsanın hayattaki önceliklerinin değişmesi, meğer ne çok şeyi etkiliyormuş... En dramatik etkiyi söyleyeyim: Ben artık yerleşmek istiyorum, yerleşmeye karar verdim..."

Duruyor bir an. "Kaçma ihtiyacı duymuyorum artık. Beni sürekli kaçmaya iten o dürtü, o korku... bir şekilde yok oldu."

Uzaniyor, cebinden katlanmış bir kâğıt çıkartıyor, bana uzatıyor – bir bilgisayar çıktıtı.

"Bak..."

Aliyorum kâğıdı elime. Yeşillikler arasında küçükük bir köy, fotoğrafca görünen.

Bulanya!

Bulanya'yı, Bulanya'nın anısını zihnimden uzak tutmak için aylardır meğer ne büyük gayret harcamışım... Bir daha ziyaret etme ihtimalim olmayan, cennet gibi bir yerin hayaline bile da-

yanamayacağımı hissetmiştim hep. Fotoğrafı görmemle birlikte kafamın içinde sanki bir baraj kapağı açlıyor – Tuncay’ın dersinde duyduğum ritimler... öğrencilerin sıcak dostluğu... Bulanya’nın güzelliği, doğallığı... o yeşillik... Aniden öyle çok anının saldırisına uğruyorum ki, göğsüme bir yumru yerleşiyor.

“Bak,” diyor hâlâ, “tanıdin mı burayı... İçim burayı çekiyor işte! Burada yaşamayı çekiyor.”

Çözünürlüğü pek de yüksek görünmeyen fotoğraf uzaktan çekilmiş; selviler arasında, bir masal kitabından fırlamış izlenimi uyandıran, tek katlı evcikleriyle Bulanya...

“Merak etme,” diyor gülerek, “sadece içim çekmekle kalmadı; gidip Bulanya’yı tekrar ziyaret ettim. Öğrencilerimin sana çok selamları var, bu arada...” Cebine uzanıyor, tükenmez kalemini çıkarıyor, “Bak,” diyor, selviler arasında yarısı kaybolmuş, diğer evlerden birazcık uzak mesafedeki minik evi göstererek, “bu ev, gelecek ay satılığa çıkacak...” Sonra evin etrafına geniş çene bir daire çiziyor: “Şu alan da eve ait... Yani şu alan içindeki herhangi bir yere, küçük bir evcik daha oturtulabilir, iki ev gene bahçeler içinde kalacaktır. Bunu da gelecek ay, evi satın alacağım zaman görüşebilirim...”

Başım dönüyor.

“Köyde internet bağlantısı var. Bakma, köy küçük, ama bu kez gittiğimde baktım, uyduruk bir transnet kafeleri bile var... Yani sevgili Zeyda Teyzemiz yazışmalarını orada da sürdürülür...”

Kâğıdı katlayıp ona iade ediyor, dönüp yüzüne bakıyorum. Kâğıdı dikkatle cebine yerleştiriyorum, o da bana bakıyor.

“Ne dersin?”

Gülüyorum.

İçimde derin bir huzur, garip bir özgürlük duygusu... sanki çok uzun zamandır omuzlarımда taşıdığım ağır bir yük, artık kalktı. İçimde sükünet. Her şeyle, herkesle barışığım. Hayat ne garip, ne garip diye geçiyor içimden. Hayatın, “zamanlama” denen şeyin dinamikleri ne kadar esrarengiz.

Hâlâ cevap bekliyor, bakişları yüzümde.

Halalarımı düşünüyorum... Dedemle anneannemi tanıyan tek tanıdıklarım... Onları bırakamam – şimdi değil. Nazire Hala-

mın sesi, kulağında: "Deden hep heveslenirdi, ailemiz büyüsün, çoğalsın, hiç kimsemiz yok, diye..."

İçimi üzün kaplıyor. "Ailemiz" dedikleri, nedir? Kimler? Bu iki kadının kardeş olmadıklarını, hatta benimle bile hiçbir kan bağları olmayabileceğini için için hep sezinlemiyor muydum?

Peki, kim bu kadınlar? Ben kimim? Gerçek halalarım değil iseler, gerçek akrabalarım nerede? Acaba annemin, babamın kardeşleri var mıydı? Akrabam olduğundan bugüne kadar emin olduğum şu Galip'in "akraba"lığı, ne ifade ediyor ki? Ya bizler de evlatlık idiysek? Ya anneannem ve dedem de öz değil idiyse? Tuncay'a bakıyor, gülümsüyorum. Artık benim için her şey bulanık. Ben 'ben'im. Sanki bütün hayatım, bir hayal üzerine kurulu ve bir daha da asla yere basmayacak, "gerçek" olmayacağı. Peki ama, "gerçek" nedir ki? Ya "kan bağı" dediğin, nedir? Tuncay'a hissettiğim, halalarıma hissettiğim, pek çok kan bağından daha güçlü değil mi?

"Halalarını düşünüyorsan, onları ben de düşündüm. Emim onları bırakamazsan; dilersen senin evi, onların da rahat edecekleri şekilde tasarlayabiliriz. Hem, temiz hava onlara da iyi gelir..."

İçimde bir sızıyla, bir zamanlar sokakta karşılaşış sürüsünden ayırdığım köpeği ve Nazire Halamin gösterdiği tepkiyi hatırlıyorum. Kalbim halama karşı sevgiyle doluyor.

Nedense gülesim geliyor. Camdan dışarı bakıyorum. Zihni me aynı anda pitrak gibi, birbirinden o kadar farklı Zeyda Teyze cevapları üşüşüyor ki, hangi birine odaklanacağımı şaşıriyorum:

Yavrum,

Adam tabii ki seni yanına davet edecek – kaç kadın, bile isteye çükünü bağışlayan bir adama bel bağlar, onu hayat arkadaşı yapar? Ama ya sen? İstediğin, gerçekten de bu mu? Sen kanlı canlı, cinselliğinin tadını çıkarmaktan, dokunmaktan hoşlanan, henüz genç sayılabilcek bir kadınsın. Hayatının, senin için çok önemli bir boyutundan, sağı solu belli olmayan bir adam için niçin feragat edesin?

...diyebilir, Zeyda Teyze... veya

Yavrum,

İşte! İstediğin bu değil miydi? Nihayet kavuştun sevdigine! Nihayet duruldu! Bunca meşakkatten sonra muradına erdin!

Hemen kabul et teklifini! Halalarını da beraber götürürsün; mis gibi geçinir gidersiniz... Halalara da iyi gelir.

...diyebilir, veya

Yavrum,

Bu adam ne kadar da yüzsüz! Sen onun için onca acılar çekerken, ona yakın olmak için kendini paralarken hep kalbini kırdı, hep kaçtı senden. Sana danışmak gereğini bile duymadan bu kadar önemli ve ikinizi ilgilendiren bir ameliyat olmuş; şimdi de utanmadan, gel kal benimle diyor!

Zaten yavrum, insanlığın en temel ve yaygın zaafi, kadınların ve erkeklerin sevgi adına birbirlerine yaptıkları zulüm. Sana böylesi üzüntü veren bir duyguya, nasıl gerçek sevgi olabilirdi?

Az mı ağladın, kızım? Bu adama artık bir ders vermelisin. Sakın kabul etme teklifini! Sana gerçekten layık birini bul. Ödün veren, hep sen mi olacaksın? Kaldı ki, halalarının, Allah'ın Bulanya'sına gelebileceğini aklın kesiyor mu?

...diyebilir, veya

Yavrum,

Bu adam öyle alelade bir sevgili değil. Bu adam seni çok seviyordu ve seni kırmamanın, dostluğunu ebediyen kaybetmemenin tek yolunun, onu zivanadan çıkaran "erkek" yanını törpülemekten geçtiğini biliyordu. Bu ameliyat onun için büyük bir özveriydi. Belki de sırf, seninle beraber olabilmek veya seni kendisinden, kendi kişilik zaaflarından korumak için ameliyat oldu. Onunla beraber Bulanya'ya gitme kararının, halalarını ne kadar sevindireceğini düşün! Hem, ne olacak, sık sık gider gelir, onları ziyaret edersin. Onlar sonuçta, sadece senin mutluluğunu istiyorlar.

...diyebilir, veya... veya....

Evet, Zeyda Teyze, hâlâ vir vir vir konusuyor yazıyor konuşuyor yazıyor, öyle çok şey söylüyor ki... fakat bir anda beyni-

me üşüşen bu fikirler cümbüşünün içinden şu cümleler ağır ağır süzülerek somutluk kazanıyor:

Yavrum,

Sizler sağır olduğunu bilmeyen iki sağırdınız. Gidişata bakılırsa ömrünüz kavgayla geçecekti; sen onu, o seni, birbirinizi dinleme-mekle suçlayacaktı sürekli, oysa nasıl dinleyebilirdiniz ki? Sağırdınız işte!

Plastikliğin yüzeysel sorunları içinde birbirinizi tüketirken, yaşadığınız olaylar neticesinde –nihayet– sağırlığınızı fark etmiş gibisiniz. Dostluğunuz, ilişkiniz esas şimdi başlıyor; çünkü artık diyalog kurabilecek, meselelerinizi halledecek, çatışmadan çözüme götürebilecek durumdasınız.

Eskiden olsaydı, sırı bu adama yapışma güdüsüyle Bulanya'ya giderdin. buya ne sana, ne de ona yarayacaktı. Şimdiyse o senin için bir "amaç" olmaktan çıktı. Gidersen kendin için, kendi sağlığı için, iyi bir dost-sevgili eşliğinde plastik-kent'ten kaçip doğal topraklara göç etme güdüsüyle gidiyor olacaksın. Birbirinize artık yoldaş olabileceksiniz.

İçimi hoş bir dinginlik kaplıyor. Gülümseyerek dönüp Tuncay'ın yanağını hafiften okşuyorum.

"Fikir harika..." diyorum temkinlice, "Ama, gelecek ay olsun hele bir... Ben de plan yapmayı sevmez oldum artık... Hayat o zamana kadar veya o zamandan sonra ne getirir, belli mi olur?"

Bariz şekilde şaşırıyor önce, sonra birden yüzü aydınlanıyor. Uzun uzun, daha önce hiç görmedigim bir ilgi ve hayranlıkla bakıyor bana. Sıcak gülüyör, ışıl ışıl gözleri birer ince çizgiye döndüştü. Yanağını okşayan elimi tutuyor, hafiften öpüyor.

26 Aralık 2010
İstanbul

